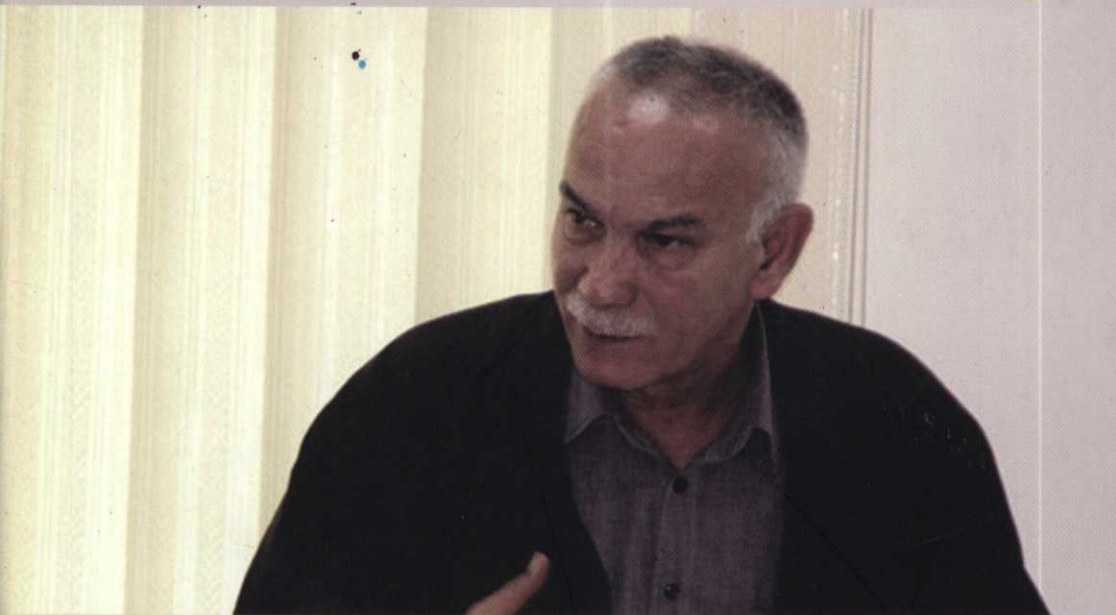


درۆ و دراو



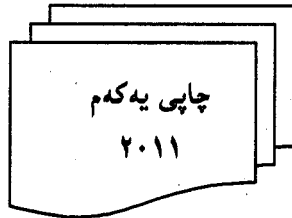
نهوشیروان مستهفا ئەمین

چاپی یه کهم

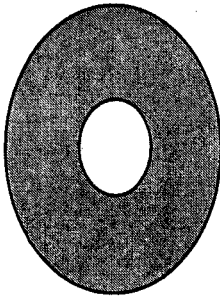
2011

نهوشیروان مستهفا ئەمین

درۆ.....و.....دراو



- ناری کتیب: درۆ...دراو
- بابەت: دیداری رۆژنامهوانی
- بلاوکردنهوی کتیبخانهی شههید جهمالی عهلی باپیر
- سالی چاپ: ۲۰۱۱
- تیراژ: (۱۰۰۰)
- نرخ: (۱۰.۰۰۰) به دیشیدییه کهوه.



پێڕست

- ئەزمونی حیزبی لە ھەرتیمی کوردستاندا کەوتووە بەر مەترسی..... ج. ٥
- پشتیوانی ئەوێ نوێ دەکەین..... ج. ٢٣
- دەبێت ئەوان داوای لیبۆردن بکەن..... ج. ٣٧
- ئەم زمانە سیاسییە کە ئەم جەماعەتە ئەجارە بە کاریانەیتناوە ئەم بەیانەدا بەراستی نیشانە
- دواکەرتنە لە بیری سیاسیدا..... ج. ٥٥
- نیکگەڕین ئەوێ نیحتکاری سیاسی بۆ ئیستا و پاشەپۆژ دەکریت..... ج. ٥٩
- بەرگری لە میدیای نازاد دەکەین..... ج. ٨٩
- نێمە نۆپۆزسیۆن پتویست ناکات دەسلالت تە گێرمان بۆ بکات..... ج. ١٠٥
- سەر بۆ هیچ فشارێکی سیاسی دانانەوین..... ج. ١١٩
- بەبێ چارەسەرکردنی کێشە دەرکراوە سیاسییەکان، ھارکاری ھارپەیمانی کوردستانی ناکەین..... ج. ١٣١
- نێمە لە گەڵ یە کەختنی ریزەکانی کوردین. . . بەلام بەر رینگایەنا "براکت سەرئە ئە گەر ستمکاربو
- یان ستملێتکراو"..... ج. ١٤١
- ئەو شەوان مستەفا: بە شێک لە ھەمواری یاسای ھەتێژاردن بەزێانی کوردە..... ج. ١٥١
- دەھانەوێت نەرتیکی تازە سیاسی داویتین..... ج. ١٦١
- ئەوان وتاریکی نەتەرەوێ روکەشیان ھەبە..... ج. ١٧٥
- ئەزمونی حیزبە ستالینییەکان دووبارە ناکەینەو..... ج. ١٨٧
- لایەنگری ھوکی لامەرکەزیم لە کوردستاندا..... ج. ١٩٩
- گەندەلی بەرھەمی شێوێ ھوکرانی دەسلالتە..... ج. 211
- نێمە لایەنگری ئەوێن کە پارێزگاکان چەندین دەسلالتی یاسایی و ئیداری و داراییان ھەبێت..... ج. ٢٢١
- یەک ریزی ناو مائی کورد بە کێرکێی دیموکراتی دەبێت..... ج. ٢٣٥
- ئیستا ئەو لەو ویدەت بۆ گۆرانی..... ج. ٢٥١
- ئیستا ئەو لەو ویدەت بۆ چاکسازی..... ج. ٢٦٣
- ناکۆکییە گام لە گەڵ یە کێتی نیشتمانی گەشتۆتە خالی نە گەرانەو لە ھەتێژاردنەکانی داھاتوشدا
- بە لیستی جیاواز دادەبەزین..... ج. ٢٧١
- بە تەمای پێرسە یەکی زۆر ھێمن و دیموکراتین..... ج. ٢٨١
- کەر کوکمان نەدۆراندوو..... ج. ٣٢١
- لە ھارخەباتیەو بە تەخوین..... ج. ٣٤١



ئەزمونی حیزبی لە ھەریمی کوردستاندا کەوتووەتە بەر مەترسی

سازدانی: ھوشیار عەبدولاً

لە بەرنامەی روبەرپودا نەوشیروان مستەفا باس لە روداوە سیاسییەکانی ئیستای ھەریمی کوردستان دەکات، ھاوکات پێیوایە ئەزمونی حیزبی لە ھەریمی کوردستان لە مەترسیدایە و دەلیت: "لەراستیدا ئەزمونی حیزبی کەوتووەتە مەترسییەو، ئەزمونی حیزبە دەسەڵتدارەکان کەوتووەتە مەترسییەو ئەگینا ئەزمونی حکومەتی ھەریمی کوردستان خۆی بەردەوامە و دەروات".

KNN: زۆر جار لە بەرامبەر ئەو رەخنە و ناپەزاییانەی کە ئێوە لە حیزبە بالادەستەکانی دەگرن، باس لەوە دەکری کە ئیستا کاتی ئەوە نیە دۆخی ناوخۆیی کەرت بکریت، زۆرجاریش ئێوە تاوانبار دەکری بەوەی کە ئێوە ئەزمونی ھەریم دەخەنەبەر مەترسییەو، ئایا بەراستی ھەریمی کوردستان لەژێر مەترسیدایە؟

نەوشیروان مستەفا: قسەیکە بە ناوبانگ ھەیە دەلیت: ئەی ئازادی چەند تاوان بە ناوی تۆوە کراوە؟، ئەی دیموکراسی چەند تاوان بە ناوی تۆوە کراوە؟، من شتیکی تری بۆ زیاد دەکەم و دەلیم ئەی ئەزمونی ساوای کوردستان چەند قەباحەت بە ناوی تۆوە کراوە؟، لەراستیدا من پێشنیار دەکەم ئەم دەستەواژەیە (ئەزمونی ساوا) لە فەرھەنگی کوردی شاربەدەر بکریت، چونکە مەعقول نیە لەپاش ٢٠ سال لە دامەزراندنی دامودەزگاکانی حکومەتی ھەریم باسی ئەوە بکریت کە ئەزمونەکەمان ساوایە و ھەرچی قسەیکە بکریت راستەوخۆ بوتریت ئەزمونەکە دەکەوێتە بەر مەترسییەو، لەپاش ٢٠ سال کەسیک ئەگەر ساوا



انای وایه عهقلی دواکهوتوه و مهنگۆلییه و پێویستی بهوه ههیه بینیریت
 بۆ فهرمانگهی چاودیریی کۆمه لایهتی یان بیخهیته نهخۆشخانهوه، ئەزمونیش
 ئەوهندی من بزانه برۆ له مامۆستای فیزییا و کیمیا و بیرکاری و زانسته
 کۆمه لایهتییهکان بپرسه، جاریک، دوجار، سیجار شتیك ئیختیار دهکهن یان
 تهجروبهی دهکهن ئەگهر سههرکهوتو بو ئیتر دهیکهین به قاعیده یان به قانون و
 کاری لهسه دهکهن، ئەگهر شکستیشتی هیئا، ئەوا ئیتر وازی لێ دههیئن،
 ئەزمونی ۲۰ سالی رابردوی کوردستانی عیراق ئەگهر ئیمه لهسهر چهندی
 ناستی جیاجیا تهماشای بکهین، دهبینین بهلی ئەزمونی سیاسی، ئەزمونی
 قانونی، ئەزمونی دهستوی سههرکهوتنی بهدهستهیناوه لهبهرئوهی ئەم ئەزمونه
 ئیستا خاوهنی شتیکه پێی دهوتریت حکومهتی ههریمی کوردستان و له
 ئەزمون دهچوه، حکومهتی ههریمی کوردستان لهپروی دهستوریهوه حکومهتی
 عیراق ئیعتیرافی پیکردوه و دهولهتانی دراوسی و زلهیزهکانی دنیا مامهلهی
 لهگهندا دهکهن و لهچهندی جیگهی دنیا حکومهتی ههریم نوینهرایهتی ههیه و
 خوشی دهسهلاتی یاسادانان و جیبهجیکردن و دادوهری ههیه و له ههمان
 کاتدا چهندی وهزارهتی ههیه بهجۆریک که وهزارهتی وای ههیه بهرهوژوری سهه
 هزار کارمندی تیا، ئیتر باسکردن لهوهی که ئەم ئەزمونه ئەزمونی ساوايه و
 دهکهویته مهترسییهوه، لهراستیدا ئەزمونی حیزبی کهوتوته مهترسییهوه،
 ئەزمونی حیزبه دهسهلاتارهکان کهوتوته مهترسییهوه ئەگینا ئەزمونی
 حکومهتی ههریمی کوردستان خۆی بهردهوامه و دهروات، ئەو مهترسییانه
 لهسهریهتی، ههندیك مهترسیی و ههمین و ههندیکی راستهقینه و دهکریت
 چارهسهر بکرین، ئەوهی شکستی خواردوه، ئەزمونی حیزبه سیاسییهکانه
 لهپروی شاردهوهی داهاتی ههریمی کوردستان و شاردهوهی بودجه و ئەزمونی
 بهحیزبیکردنی کۆمه ل و ئەزمونی حیزبی شمولی و تاکحیزبی و ریککهوتن و
 گریبهستی ژیربهژیر، ئەمانه ههومی شکستی خواردوه و ههویان له
 مهترسیدان، وهختیک ئەوان باس لهوه دهکهن که ئەزمونهکهمان لهمهترسیدایه،

بهلى ئەزمونى بەكارهێنانى چەك بۆ بەلاداخستنى مەلەنەى سىياسى بۆ ئەوهى
 حەزىبەك بەكارى بەهێنەت لەدەزى حەزىبەكى تەرىيان حەزىبەك يان دەسەلات بۆ
 سەرکوتکردنى خەلك بەكارى بەهێنەت، ئەم ئەزمونە لە مەترسەيدايە چونكە ئىتر
 نايەت دوبارە بىيەتەوه، نايەت كەس هەزى پيشمەرگە و ئاسايش و هەزى
 چەكدار لە مەلەنەى سىياسى و كەپركەى سىياسى نەوان حەزىبەكاندا
 بەكارهێنەت، ئەم ئەزمونە كاتى خۆى بو بەهۆى بەرپاگردنى شەپى براكوژى،
 لەبەرئەوه شكستى هەناوه، ئەزمونى شارەدەوهى داهاى هەريەمى كوردستان،
 ئەوهى كە لە بەغداوه دىت و ئەوهى كە لە كوردستاندا كۆدەكرىتەوه چ لەرەگەى
 نەوتەوه چ لە رەگەى گومرگەوه چ لە رەگەى داهاى ناوخۆوه، ئىتر ئەزمونى
 شارەدەوهى بودجە و داهاى هەريەمى كوردستان لە مەترسەيدايە، چونكە
 خەرىكە ئاشكرا دەيەت كە بوه بەهۆى دروستبونى گەندەلى لە كوردستانى
 عەراقدا، ئەزمونى دەستپوهردانى حەزب لە جومگەكانى ژياندا، لەزانكۆكاندا،
 لە مزگەوتەكاندا، لە بازارەكاندا، لە دامودەزگاكانى حكومەتدا، لە ئاسايشدا، لە
 پيشمەرگەدا، بەلى ئەمە لە مەترسەيدايە، چونكە خەرىكە شكست دەخوات،
 ئەزمونى دروستکردنى ئاسايشى حەزبى و دەولەتى حەزبى لە مەترسەيدايە،
 ئەزمونەكەى ئەوان لە مەترسەيدايە، ئەزمونەكەى ئيمە لە مەترسەيدا نيه.

KNN: بەلام لەپەرى راگەياندەوه بەردەوام ئەوان لە راگەياندەكانيانەوه باس
 لەوه دەكەن كە ئەم ئەزمونە ئەزمونىكى سەرکەوتەوه؟

نەوشىروان مستەفا: بىگومان دەيەت وابلەن چونكە ئەزمونى مەيدىاي حەزبەش
 شكستى خواردوه، رەنگە گلەبى لە ئيمەش بكن بلىن ئىوش مەيدىاي
 حەزبەتان هەيه بەلى ئيمەش هەمانە، لە ولايتىكدا كە مەيدىاي سەربەخۆ نەيەت و
 هەر حەزبەك بەئارەزوى خۆى بە پارەى حكومەت، بە پارەى مەللەت، بە پارەى
 دەولەت بپرات مەيدىا بۆ خۆى دايمەزىنەت، بەلى ئەزمونى مەيدىاي حەزبەش
 كە بناغەكەى لەسەر پارە و لەسەر درۆ بنیاتنراوه، ئەويش شكستى خواردوه و
 بىگومان ئەويش لە مەترسەيدايە كە ئەمسال بىت يان هەر سالىكى تەرىت لە



له بهرئوه فيعلهن ئهوانه ههقيانه بلين ئهزمونكه مان له مهترسيدياه، ئهزمونى حيزيى ئهوان له مهترسيدياه.

KNN: جياوازي له نيوان راگهياندنى ئيوه و راگهياندنى ئهوان چييه؟ بهتايهت له مهسهلهى پشتگيريکردنى داخوازيهكاني خهك له گهه ل شاردهنه وهى ئهوهى كه پيشتر خو ت ناوت ليناوه و سى چه مکت به کارهيناوه (گيلاندن و تاريکاندن و ديواندن)، له چ شتيکدا جياوازي ههيه؟

نهوشيروان مستهفا: عادهتن حيزه شموليهکان و حيزه تو تاليتارهکانى دنيا يهکک له کولهکه سه رهکيبهکانيان مهسهلهى بايه خدانه به کاروبارى روشنيبرى، له ناو روشنيبريشدا بايه خدانه به کارى راگهياندن و کاروبارى ميديا، هه مو حيزه شموليهکان له دنيا دا چ حيزه کو مونيستهکان، چ حيزه نازى و فاشيهکان، حيزه ئيسلاميهکانى تريش که ئيستا ورده له هه ندى جيگادا هوکميان گرتوه ته دهست، يهکک له کولهکه سه رهکيبهکانى کارکردنيان بريتييه له دروستکردنى ميديايهکى تايهت به خويان، ئه م ميديايه چو ن کاردهکات؟ من کاتى خو ي له وتاريکدا نوسيوه، يهکهم کارى ئه م ميديايه له باتى ئه وهى که راستى بگهيهن به خهک، چه واشه کردنى خهک که من ناوم ناوه گه وجاندن، واتا خهک گه وج دهکهن و وای ليدهکهن که راستيان لى بشاردريته وه و ناگای له هيج نه مينيت، تاريکاندن، واتا کاتيک کو بونه وه دهکريت که س نازانيت باسى چى دهکهن، شه ر دهبيت دهيشارنه وه، که ئه مه تاريکاندنه، هاوکات ديواندنى سه رکردهکان، ئه مه ش له وه دا خو ي ده بينيه وه که باسى ئه وه دهکهن ئه گه ر راپه رين فلان که س نه بوايه هه رگيز نه ده بو، ئه گه ر فلان و فيسار که س نه بوايه هه رگيز ئه زمونى ديموکراتى له کوردستاندا نه ده بو، ئه گه ر فلان نه بوايه هه لبراردن نه ده کرا و په رله مان دروست نه ده کرا، ئه گه ر فلان که س نه بوايه ئه مه ريکا نه ده هات بو کوردستان و ئيران کوردستانى داگير ده کرد و تورک ده هات کوردستانى عيراقى خاکی به توره که ده بيژا، واته

میدیاى حیزبیه که پیموایه ئه ویش وهکو ئه زموڤنیک له مه ترسیدایه .

KNN: حیزبه بالادهسته کان باس له وه دهکن که ئه وان به زۆرینه حکوم

دهکن و ئیوهش که مینهن، ئیوه ده تانه ویت به زۆر شتیان به سه ردا سه پینن؟

نه وشیروان مسته فا: ئه و مه سه له یه دو لایه نی هه یه، یه کیکیان ئه وه یه که

هه ندیک ئامازه ی خراپ له چه ند مانگی رابردودا ئیمه به دیمان کرد، که له

سالانی رابردوشدا به دیمان کردبو، حیزبه که ی حوسنی موباره ک کاتی خوی به

ئینقیلابی سه ربازی نه چوه ته سه ر حوکم و حوسنی موباره ک خوی یه کیک بوه

له وانه ی به شدار بوه له شه ره کانی دژ به ئیسرا ئیلی و فرۆکه وان بوه، بن عه لیش

به هه مان شیوه یه کیک بوه له رزگار که ره کانی تونس، ئه مانه هه ردوکیان له

هه لبراردنی ئازاددا هاتنه سه ر ده سه لات، هه ردوکیان زۆرینه ی په رله مانیان

هه بو، به و زۆرینه یه ی که له په رله ماندا هه یانبو، سیسته می سیاسی ولاته که یان

گۆپی و توانییان ده ستوریک دابینن که ته ئمی نی مانه وه ی خۆ بان له ده سه لاتدا

بکات بۆ خۆیان کو په کانیان، بۆ خۆیان و حیزبه کانیان، به و زۆرینه یه ی که له

په رله ماندا هه یانبو توانییان سه یته ره بکه ن به سه ر ده ز ئای ئاسایش و

دامه زراوه ی سه ربازی و داموده زگا کانی حکومه ت و میدیا و زانکو و هه مو

جومه گه کانی ژیان له و ولاته دا، هه ر له و ریگه یه وه کاریکی وایان کرد

سیسته میکیان دروست کرد که ئه و سیسته مه به چاوی خۆمان بینیمان پیش

ماوه یه که له مه وه به ره سه هی نا، کاتی خوی ئیمه که به یان نامه ٧ خالییه که مان

بلاو کرده وه، له راستیدا ئه مه جوړیک له ئیسته ییاق بو بۆ هۆشیار کردنه وه ی

ئه وان که ئه م ته جروبه یه له جیهاندا شکستی هی ناوه، ته جروبه ی تاکحیزبی و

ته جروبه ی ئه و جوړه زۆرینه یه ی که خوی ده سه پینیت و سیسته می سیاسی

ولاتیك، عاده ته ن ده ستور بریتیه له په یمانیکی کومه لایه تی له نیوان

هاولاتیاندا، نا کریت تو به زۆرینه بیسه پینیت به سه ر خه لکدا، هه ندیک یاسا

هه یه بۆ نمونه یاسای هه لبراردن یان ئه و یاسایانه ی په یوه ندیان به ئاسایشی



پهوه ههيه، ئه ياسايانهى كه پهيوهندى به پاشهپوژى داهاتو و نهوهى داهاتوهوه ههيه، ئهم ياسانه عادهتن بهجوړيك دادهپيژيښت كه زورينهى خهلك پيى رهمانهند بيت و كهترين ريژهى خهلك پيى نارازى بيت، بهجوړيك كه ئهو ياسايه نهك لهپاش 4 سال پيويستى به گوږين بيت جارى وايه لهپاش 30 ساليش پيويستى به دستكاريكردن نيه، ئهمانه به زورينهيهك كه مهعلوم نيه ئايا ئهو زورينهيه به نهزاههت هيىباييتيان، ههمومان دهزانين كه به چ ريگايهك ئهو زورينهيهيان بهدهستهيناوه، ههمومان دهزانين ئهوان چوون توانيويانه ههلبژاردن بكهن، حالى حازر ئيمه ناتوانين له دهوك ئيش بكهين، ناتوانين له ههولير ئيش بكهين، له ههولير مولهت نادن به ئهجمادانى خوپيشاندانيكى هيىمانه، له كوئى باسى ههلبژاردنى بيىخهوش دهكريت تاوهكو باسى زورينه بكرىت، ئهم زورينهيهى كه ئهوان ناويان ناوه، مهعلومه چوونه، ئيمه ريژى ئهو زورينهيهمان گرتوه له پههلهماندا تا ئهوكاتهى ئهو ياسايانهى ئهوان هيىناويانه، پهيوهندى ههبووه به ژيانى روژانه و شتى كورتيخايهنهوه، ئيمه ههمويىمان قبول كردوه و له هيچيان رهخنهمان نهگرتوه و ئهسلهن بهيهك پههلهمانتارى خويمانمان نهوتوه كه رهخنه بگريت يان رهمانهند بيت له ياساكان و ويژدانى خويمان كردوه به سهريشك و وتومانه چى به چاك دهزانن بو بهرژهوهنديى ميللهتهكهمان بيكهن، بهلام وهختيك ئهو قانونيك دههيىنيت كه پهيوهنديى به خوپيشاندانهوه ههيه مهنعى خوپيشاندان دهكات و دهريش كهوت كه ياساكه بو قهدهغهكردنى خوپيشاندن بو بو وهرگرتنى مولهتى خوپيشاندان نهبو به دهليلى نهوهى كه له ههولير چهندينچار خهلك داواى كردوه بو نهوهى مولهتى خوپيشاندان ئهجم وهربگرن بهلام ريگايان به كهس نهداوه، وهختيك قانونيك دههيىنيت بو خوپيشاندان، قانونيك دههيىنيت بو نهوهى كه كومسيونى ههلبژاردن له كوردستاندا مونوپول و قورخ بكات بو خوئى، وهختيك قانونيك دههيىنيت لهسهر دهزگايى ئاسايش و ئهو دهزگايه وا ليدهكات كه تاههتايه بيت به دهزگايهكى سهركوتكر بهدهست نهوهوه،

قانونیک دههینیت بو ئهجمهنی ئاسایشی نهتهوهیی که به عهقلی خوی دایرشتوه یان وهختیک دهستوریکی لهو بابته دههینیت، بیگومان نه زۆرینهیه دهکهویته ژیر پرسیارهوه، حالی حازریش جاریکی که نهگه ههلبژاردنی لهو بابته بکریت که سالی رابردو کراوه، بیگومان دهکهویته ژیر پرسیارهوه، زۆرینهیهکی وا ناتوانیت سیسته می سیاسی له ولاتیکیدا دابنیت که گرهنتی ئاسودهیی و ناشتی کومه لایهتی بکات له نایندهیهکی دور و له نایندهیهکی نزیکدا.

KNN: کهواته مهترسیی ئیوه له یاسای خۆپیشانان یان که ناوتان نابو یاسایهک بو قهدهغهکردنی خۆپیشانان به لهبرچاوگرتنی ئهوهی که له ههولیر قهدهغه دهکریت، لهجیی خۆیدا بو؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی بیگومان، ئهوه سهلماندی که ئهوه مهترسییهی کاتی خوی ئیمه و هاوپیکانی ئیمه له پهلهمانی کوردستاندا ههیاڤو، خه لکیش له شهقام بۆی هاته سهه شهقام و دژی یاساکه راوهستان، مۆلهت وهگرتن بهمانای قهدهغهکردنی خۆپیشانان بو، ته نیا رهنگه مۆلهتیان بدهنی لهو کاتانهی که وهکوزمانی پێشو خه لک کۆبکه یتهوه بو پشتیوانیکردن له حکومهت، بو پشتیوانیکردن له حیزبی دهسه لآت، بو پشتیوانیکردن له سههرکه دهکانی ولات.

KNN: گلهیی ئهوهتان لی دهکریت که ئیوه کیشهکان ده به نه بهغدا و بیگانه مان پی خوش دهکن یا خود بیگانه به کورد خوش دهکن؟

نهوشیروان مستهفا: یه کهم لایه ن که کیشهکانی برده بهغدا ئهوان بون، ئهوان بون که نه یانه ئیشت ئیمه به پیی ئیستحقاقی ئینتیخابی له حکومهتی عیراقدای وهزارهت وهبرگیرین له کاتیکیدا که ئیمه مافی ئهوه مان هه بو دو وهزاره تمان پی بدریت، ئهوان کیشهکانیان برده بهغدا و وتیان نابی وهزاره تیان بدریتی، سه ره پای ئه وهش ئیمه هه میشه باسی ئه وه مان کردوه که ئه وه کیشهکانی له کوردستاندا هه یه با له کوردستان چاره سه ری بکه ین، کاتی خوشی ئه وه مان پی

ئێمەش بەلام کیشەیهک که ئەوان نامادە نەبن لە کوردستان چارەسەری بکەین
 ئێمەش دەبێهێنە بەغدا که سەرۆکەکە ی کورده و چەندین وەزیری کوردی
 تێدایە و لە دادگای ئیتیحادیدا چەندین نوێنەری حیزبەکانی دەسەلاتی تێدایە،
 پەرلەمان که ژمارەیهکی زۆر نوێنەری ئەوانی تیاپە و سەرۆکەکە ی بە دەنگی
 ئەوان بو بە سەرۆکی پەرلەمان، هەر ئەوانیش بون که یەکهەمجار کیشە ی
 کوردستانیان برده بەغدا و یەکپیزی کوردستانیان تێکدا، ئیستا ئەوان گلەیی
 چی لە ئێمە دەکەن، ئێمە تەنھا بەرگریمان لە مافەکانی خەلکی ولاتەکهەمان
 کردووە، هەرکاتیک مەسەلەیهکی نەتەوهیی هاتە پێشەوه که پەيوەندی بە
 چارەنوسی میللەتەکهەمانەوه هەبێت بیگومان ئێمە رەنگە پێشنیاری بکەین ئیتر
 نازانین ئەوان پشتیوانیمان دەکەن یان نا لە هەمان کاتدا هەر کاتیک ئەوان
 پێشنیاریان کرد ئێمە پشتیوانی لێدەکەین.

KNN: یەکیک لەو باسانە ی تر مەسەلە ی هەلبژاردنی پێشەوختە که ئێوہ لە
 بەیاننامە ٧ خالییەکهەدا هیناتانە کایەوه، ئیستا باس لەوه دەکریت ئێوہ
 ترستان لە هەلبژاردنی پێشەوخت هەیه، بوچی؟

نەوشیروان مستەفا: لەراستیدا من لەگەڵ وشە ی ترسدا نیم بەلکو نیگەرانیان
 هەیه، لەراستیدا ئێمە ئیستاش پیمان باشە هەلبژاردنی پێشەوخت بکریت
 بەلام هەلبژاردنی پێوخت مۆستەلزماتی هەیه، لە حالەتیک ی وەکو ئیستادا که
 بەم شیوازە دەستیان بەسەر هەولیر و دەوگدا گرتووە هەلبژاردنی پێشەوخت چ
 مانایەکی هەیه؟ هەلبژاردنی پێشەوخت بەشیکی لە پاکێجیک، لەپیش هەمو
 شتیکی گەرنگترین شت ئەوہیه که هیزە ئەمنییەکانی وەکو ئاسایش و
 پێشمەرگە و دژەتیرۆر بیلایەن بکرین لەو کێپکی سیاسیە ی که دەکەوێتە نیوان
 حیزبە سیاسیەکانەوه، ئەمانە دەسەلاتی ئەوہیان نەبێت دەست وەربردەنە
 کاروباری هەلبژاردن و ببن بە لایەن و لایەنگری لایەنیکی بکەن لەدژی لایەنیکی
 تر، لەلایەن ئێمەشەوه من دەمەوێت ئەو کەسانە ی گالته بە وەزیری بیلایەن
 دەکەن، دەمەوی ئەوہیانە بیر بخەمەوه پیش چەند رۆژیک لە تورکیا که بریاریان

دراو ههلبژاردنی گشتی بکریتهوه، سی وهزیر لهوانهی که له پارتی داد و گهشهپیدانی دهسهلاتدارن، ههرسیکیان به ئارهزوی خویمان وازیان له پۆستهکانیان هیئا و سی وهزیری بیالیهنیان دانا که یهکیکیان وهزیری ناوخویه و یهکیکیان وهزیری داده و ئهوی تریشیان وهزیری گهیاندنه، ئەم سی وهزیره بۆ ئهوهی کاریگهری لهسههلبژاردن دروست نهکهن هاتن سی وهزیری بیالیهنیان دانا، کهواته ئیمه مافی سروشتی خویمان بۆ ئهوهی ههلبژاردنیکی بیخهوش بکریت لایهنی کهمی نهزاههت له ههلبژاردندا دهستهبهه بکریت، مافی خویمان داوا بکهین چاوبخشینریتهوه به کۆمسیۆنی ههلبژاردندا، چاوبخشینریتهوه بهوانهی که له مهکتهبهکاندا دادهنرین به بهرپوهبههری ههلبژاردنهکان، هیزی پیشمههرگه و هیزی ئاسایش بیالیهن بکرین له ههلبژاردندا، ئەو کاته ئیمه پیشوازی دهکهین له ههلبژاردنی پیشوهخت و زۆریشمان پی خوش دهییت.

KNN: زۆر باس لهوه دهکریت لهه ههلبژاردنانهدا ئهوهی که خۆت ناوت ناوه دراو، زۆر کاریگهیی ههیه بۆ زۆر حالهت، مهسهلهی بودجهی حیزبهکان تاجهاند یهکیکی تره لهو پیشمههرجانهی که ئیوه بۆ ههلبژاردنی پیشوهخت دهچنه ناوی؟

نهوشیروان مستهفا: من چهزم نهدهکرد بچینه سهه مهسهلهی پاره چونکه رهنگه ههندیک جار وا باس بکهن که ئیمه شههرکهمان ههمووی لهسهه پارهیه، له بودجهی رابردودا ۹۰ ملیار دیناریان داناوه بۆ بودجهی حیزبهکان، بهشی زۆری حیزبهکان که باسی دهکهن یهکیتی و پارتییه ئەو ۹۲ ملیار دیناریان به کاملی خواردوه و هی تریشیان خستوهته سههه، ئیمه له مانگی ۶ی سالی رابردوهوه مانگی ۵۰۰ ههزار دۆلارمان دهدهنی، بهمهرجیک یهکیتی ۲۹ کورسی ههیه واته ۴ کورسی له ئیمه زیاتره، پارتی ۳۰ کورسی ههیه واته ۵ کورسی له ئیمه زیاتره، ئیمه ۲۵ کورسیمان ههیه، ئەو به ناشکرا ۹۰ ملیارهکهیان بردوه، شتی تریشیان لهگهلهدا بردوه، خوا دهیزانی ئەگهر ههلبژاردنی داهاتو



جەندێك له بودجەى گشتى و له دارايى گشتى دەبەن و خەرجى دەكەن بۆ بانگەشەى حیزبەكەى خۆیان و بۆ كۆرینی و یژدانى خەلك، لەم نابه‌رامبەرییەدا واتە لەم نەبونی هاوسەنگییەدا، ئەو لەلایەكەوه هەموو بودجەى حكومەتى بە دەستەوهیە، لەلایەكەوه ئاسایشى بە دەستەوهیە لەلایەكەوه هیزی پیشمەرگەى بە دەستەوهیە، لەلایەكەوه هەموو ئىدارەى حكومەتى بە دەستەوهیە، لەلایەكەوه راگەیاندىكى زەبەلاحى بە دەستەوهیە، تۆ چۆن كە داوات لى دەكات بۆ هەلبژاردن باوەرى پێدەكەیت كە ئەمە هەلبژاردنىكى پاك و بێگەرد و نازاد و دیموكراتە.

KNN: دواى ئەوەى داواتان كرد كە ئەم حكومەتە هەلبۆه‌شیتەوه، حكومەت جارىكى تزلە پەرلەمان متمانەى وەرگرتو، را و بۆچونى ئیوه چیه؟
 نەوشیروان مستەفا: لەبەر هەمان هۆ كاتى خۆى ئیمە داوامان كرد وتمان ئەو پەرلەمانە هەلبۆه‌شیتەوه، چونكە ئەو پەرلەمانە بە ئىرادەى حیزبى ئىش دەكات، پەرلەمانتارەكانى یەكێتى و پارتى، پیش ئەوەى ویزدانى خۆیان بكەن بە سەرپشك، فەرمانى حیزبەكەیان جیبەجى دەكەن هەر لەبەر ئەوە بو كە ئیمە پیمان وابو ئەو پەرلەمانە ئىفلیجە و ئىشى لەبەر ناروات، هەر ئەوەیە كە دەست هەلبێرت بۆ كاروبارەكانى حكومەت، بۆیە داوامان هەلبژاردنى پێشۆه‌خت بكریت و ئەو پەرلەمانە هەلبۆه‌شیتەوه:

KNN: ئیوه لەگەل كەسایەتییەكانى ئەم حكومەتە، زۆر جار باس لەوه دەكریت كە كێشەكان بەشەخسى یاخود شەخسەنە دەكرین، لەگەل كەسایەتییەكاندا هیچ جۆره كێشەیه‌كتان هەیه؟

نەوشیروان مستەفا: ئەو كەسانەى كە ئیستا لە دامودەزگاكانى یەكێتى و پارتیدا كار دەكەن ئەو كەسانەى كە لە ئەنجومەنى وەزیراندا كار دەكەن، ئەوانەى كار بە دەستن لەم ولاتەدا، وەكو شەخس ئیمە بەرامبەر بە هیچ كامیكان هیچ جۆره كێشەیه‌كمان نیه، ئەوان دەیانەویت زۆربەى كێشەكان بكەن بە كێشەى كەس، ئیمە كێشەمان لەگەل سیستەمى بەرپۆه‌بردندا هەیه،

کیشمان له گه‌ل جو‌ری به‌ریوه‌بردنی ولاتدا هه‌یه کیشمان له گه‌ل که‌سدا نیه، له‌جیگه‌ی دکتۆر به‌ره‌م نه‌گه‌ر جه‌نابیشته‌ بیت هه‌ر هه‌مان هه‌لو‌یستمان ده‌بیت، هه‌ر که‌سیکی که‌ بیت هه‌ر هه‌مان هه‌لو‌یستمان ده‌بیت، کیشکه‌ نه‌وه نیه ئی‌مه‌ ر‌قمان له‌ کاک به‌ره‌مه‌ یان ر‌قمان له‌ کاک نازاد به‌روایه‌ یان ر‌قمان له‌ که‌مال که‌رکوکیه‌، یان ر‌قمان له‌ دکتۆر ئه‌رسه‌لان بایزه‌، ئی‌مه‌ ر‌قمان له‌ هه‌یج که‌سیک نیه و به‌شته‌ شه‌خسی ئیش ناکه‌ین به‌لکو ئی‌مه‌ له‌گه‌ل کو‌ی سیسته‌مه‌که‌ ناکو‌کین، که‌ ده‌لین له‌گه‌ل کو‌ی سیسته‌مه‌که‌ ناکو‌کین مه‌به‌ستمان نه‌وه نیه که‌ ده‌مانه‌و‌یت کوردستان پ‌ریته‌ له‌ پ‌شیوی و ئا‌ژاوه و حکومه‌ت و په‌رله‌مان و ده‌سه‌لاتی جیه‌جی‌کردن و دادوه‌ری تیا نه‌مینیت، نه‌خه‌ر ئی‌مه‌ پ‌یمان وایه‌ ئه‌م ده‌سه‌لاته‌ خه‌له‌لی تیا‌یه ده‌بیت بی‌گۆ‌رین و خه‌له‌له‌کانی چاره‌سه‌ر بکه‌ین و ده‌سه‌لاتیک بیته‌ سه‌ر حوکم که‌ بتوانیت کاروباره‌کانی خه‌لک جیه‌جی بکات، به‌لایه‌نی که‌مه‌وه بتوانیت عه‌داله‌تی کو‌مه‌لایه‌تی بو‌ خه‌لک دابین بکات، ده‌سه‌لاتیک بیت که‌ بتوانیت له‌ ئاستی خواسته‌کانی خه‌لکدا بیت، ئی‌مه‌ له‌گه‌ل هه‌یج که‌سیکدا هه‌یج جو‌ره‌ کیشه‌یه‌که‌مان نیه، به‌په‌چه‌وانه‌وه پ‌یش نه‌وه‌ی ئه‌م بزوتنه‌وه‌یه‌ بیته‌ کایه‌وه ئی‌مه‌ له‌گه‌ل زۆر له‌وانه‌ هاو‌په‌یه‌تی و دو‌ستایه‌تیمان هه‌به‌وه و پ‌یکه‌وه چوین بو‌ سه‌ه‌یران و سه‌فه‌ری ولاتان و دانیش‌توین، له‌مه‌ودوایش ناماده‌ین بو‌ هه‌مان شته‌، له‌گه‌ل شه‌خسی نه‌وانه‌ هه‌یچمان نیه به‌لکو له‌گه‌ل حکومه‌ته‌که‌یاندا ناکو‌کیمان هه‌یه.

KNN: ده‌وتریت له‌ کوردستان نائارامی هه‌یه و ده‌ستی ئی‌ران و سو‌پای قودس له‌تیشته‌ خو‌پیشاندانه‌کانه‌وه‌یه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌راستی جیگه‌ی شه‌رمه‌ نه‌گه‌ر که‌سیک له‌ سه‌رکردایه‌تی سیاسی یه‌که‌یک له‌ حه‌یزبه‌کان بیت و قسه‌ی وا بکات، نه‌وانه‌ی له‌سه‌ر شه‌قامه‌کانن نه‌وه‌ی دو‌ای ر‌اپه‌رینن، به‌شی هه‌ره‌زۆریان له‌ ته‌مه‌نیکی گه‌نجیدان، هه‌رگه‌ز نه‌ له‌ ئی‌ران ژیاون نه‌ له‌ ئۆردوگا‌کانی ئی‌ران، نه‌ موچه‌خۆری ئی‌ران نه‌ پارهیان له‌ ئی‌ران وه‌رگرتوه‌، به‌ ده‌گه‌من ره‌نگه‌ که‌سیکیشیان تیا بیت که‌ هه‌ندیک



رسی تیبگات، هەر به راستی شهرمه تۆمه تبارکردنی خۆپیشاندان
 بهوهی که دهستی ئێران یاخود سوپای قودسی ئێرانیان له پشتهوهیه.
 KNN:یهکیکی تر له وهرخانهی که له خۆپیشاندانهکان دهگیریت، نهوهیه که
 وهبه رهینان و بازاری وهستاندوه؟

نهوشیروان مستهفا: نهوه درۆیهکی ئابورییه دهیکه، نهویش نهوهیه که باسی
 نهوه دهکهن گوایه نهوهنده ملیار دۆلار له کوردستاندا ئیستسمار کراوه یاخود
 به دهستهواژهی خۆیان وهبه رهاتوه، له راستیدا وهبه رهینان له کوردستاندا
 بیجگه له گریبهستی نهوتی که کهس نازانیت چۆنه و چۆن نیه و له گهڵ کێیه،
 چونکه باس نهکراوه نه له پهڕلهمان و نه له میدیا نه له هیچ جیگیایه کدا، من
 له و دامودهزگایانهی که بۆ وهبه رهینان ئیش دهکهن دهپرسم بزانم چهند ملیۆن
 دۆلاری نه مەریکی به پارهی تورکی یان به پارهی ئێرانی یان به پارهی سوری
 هاتوته ناو هەریمی کوردستانهوه و وهبه رهینان دهکات و پاش پینچ سالی تر
 پارهکهی دهبرینیتهوه و قازانج بکات، راسته له کوردستاندا جولانیك هیه له
 بواری کهرتی خانوبهره و بالهخانه که نهمانه زۆربهی له لایه کهرتی تایبهتهوه
 نهجام دهدریت و بهشی زۆریان هی خاوهن سهرمایه کوردهکانن چونکه جگه له
 خانوبهره هیچ بواریکی تری وهبه رهینان نیه، له کوردستاندا سهیری کهرتی
 کشتوکال بکه، سهیری کهرتی پیشهسازی بکه، سهیری کهرتی گهشتیاری بکه،
 سهیری کهرتی تهندروستی بکه، نه م کهرتانه شتیکی وای تیا نیه وهبه رهینانی
 تیا بیت و نهوهی که نهوان باسی دهکهن که دهلێن وهبه رهینان راوهستاوه هیچ
 بنه مایهکی راستی نیه چونکه له بنه پهدا وهبه رهینانی بیگانه له کوردستاندا
 نیه، نهوهی که هیه کۆمه لیک کۆمپانیای بیانی هیه هاتون لیڤه قۆنته رات
 وهرده گرن، کاتیکیش قۆنته رات وهرده گرن پاره وهرده گرن و پاره که دهبه نهوه
 ولاتی خۆیان و اتا پارهیان له ولاتی خۆیانوه نه هیناوه له کوردستاندا کاری
 وهبه رهینانی پیوه بکهن و خه لک ئیشی پیوه بکات، به لکو به پینچه وانوه له
 پارانهی که لیڤه دانراوه بۆ ئاوه دانکردنهوه و بۆ ئیش و کارهکان، نهوان دین به

هه‌لێن وه‌به‌ره‌هێنان راوه‌ستاوه، وه‌به‌ره‌هێنانی کوی راوه‌ستاوه؟ وه‌به‌ره‌هێنانی گریه‌سته نه‌وتیه‌کان راوه‌ستاوه؟ باپیمان بلێن. هه‌ر ده‌لێن بازار وه‌ستاوه، باپیمان بلێن بازاری کوی وه‌ستاوه؟

KNN: له‌ماوه‌ی خۆپیشاندا نه‌کاندا یه‌کیکی تر له‌و حاله‌تانه‌ی باس ده‌کریت ئه‌وه‌یه که گوایه چهند هه‌لسوپاویکی ئیوه‌ حه‌ره‌می زانکویان شکانده‌وه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: من جاریکی تریش باسی ئه‌وه‌م کردوه که به‌داخه‌وه بیری سیاسی هه‌ندی له‌مانه‌ زۆر زۆر دواکه‌وتوه، نازانن حه‌ره‌می زانکۆ مانای چی، ریزگرتنی حه‌ره‌می زانکۆ و شکاندنی حه‌ره‌می زانکۆ، له‌هه‌مان کاتیشدا خۆیان گیل ده‌که‌ن له‌ مه‌سه‌له‌ی ده‌ستی‌وه‌ردانی حیزبی له‌ کاروباری زانکۆ، عاده‌ته‌ن له‌ هه‌مو ولاتی‌کدا چهند شوینیک هه‌یه که جوړیک له‌ حورمه‌ت و ریزی هه‌یه ئه‌وانیش بریتین له‌ په‌رستگا‌کان و دادگا و په‌رله‌مان و زانکۆ و په‌یانگا‌کان که ئه‌مانه‌ جوړیک له‌ حورمه‌تیان هه‌یه، ئه‌و حورمه‌ته‌ بریتیی له‌وه‌ی که هیزی چه‌کدار بۆی نیه‌ بچیته‌ ناو ئه‌م شوینانه‌وه، ته‌نانه‌ت له‌ ئێران نه‌ریتیکی زۆر کۆنی به‌ستنه‌شینی هه‌یه، هه‌ندی شوین هه‌یه له‌وی به‌ستی پێ ده‌لێن هه‌ندی جار ئه‌و تاوانبارانه‌ی مه‌حکوم به‌ سزای له‌سی‌داره‌دان رایانه‌ت‌ردوه‌ چونه‌ته‌ ناو ئه‌و به‌ستانه‌وه له‌به‌ر حورمه‌تی شوینه‌که هیزی چه‌کدار نه‌چوه‌ په‌لاماری بدات و به‌زۆر ده‌ری به‌ینیته‌ ده‌ره‌وه، حورمه‌ت له‌مه‌دایه، ئیمه‌ پیمان وایه‌ که له‌ کوردستانیش ده‌بیته‌ حه‌ره‌می په‌رله‌مان، حه‌ره‌می مرگه‌وته‌کان، حه‌ره‌می دادگا، ئه‌مانه‌ هه‌مویان ریز و حورمه‌تیکی تایبه‌تیان هه‌بیته‌ که هه‌رگیز هیزی چه‌کدار یاخود به‌رپرس به‌ پاسه‌وان و چه‌که‌وه بۆی نه‌بیته‌ بچیته‌ ناوه‌وه و بۆیان نه‌بیته‌ کهس له‌وی به‌ چه‌ک ده‌ربینه‌ ده‌ره‌وه، ئه‌مه‌یه راگرتنی حورمه‌تی زانکۆ و په‌یمانگا‌کان، ده‌ستی‌وه‌ردانی بریتیه‌ له‌وه‌ی که تو سه‌روکی زانکۆی به‌ ئاره‌زی خۆت له‌سه‌ر بنه‌مای ئینتیمای حیزبی داینبیته‌ و بیگۆریت، راگری زانکۆ له‌سه‌ر بنه‌مای ئینتیمای حیزبی داینبیته‌ و بیگۆریت، سه‌روکی به‌شه‌کان



خویندنی ماستەر و دکتۆرا، به جومله شه هادهی دکتۆرا بدهیت به لایه نگره کانی خۆت به بی ئه وهی که موسته حه ق بن یا خود پلهی زانستییان شایستهی ئه وه بیته، ئه مه دهستیوه رۆدانه، کردنه وهی باره گای حیزب له ناو زانکۆکاندا دهستیوه رۆدانه، دهستیوه رۆدان ئه وه یه یه کیتهی قوتابیان و کۆمه لهی خویندکاران کاتی که ده چن شت ده سه پینن به سه ر مامۆستا و خویندکاره کاندایان کاتی که لیژنه ی ناوچه ی پارته ی و کۆمیته ی یه کیتهی ده چن له زانکۆکاندا شت ده سه پینن ئه وه دهستیوه رۆدانه، ئه گینا ۳ که سه که هه رسیکیان پیشت خویان مامۆستای زانکۆ بون، دوانیان مامۆستای یاسا بوه، ئیستا هه رسیکیان په رله مانقارن له سه ر داوای خویندکارانی زانکۆی سلیمانی، چونه ته ناو حه وشه ی زانکۆی سلیمانییه وه، له سه ر داوای خویندکاره کان قسه یان بۆ کردون، ئه مه بۆچی شکاندنی حه ره می زانکۆ بیته؟، یان ئه مه بۆچی دهستیوردانی حیزبی بیته له کاروباری زانکۆکاندا؟

KNN: دهوتریت که پرۆژه ی هه ری میکی سه ره خۆتان هه یه بۆ سلیمانی، به مانایه کی ئیوه ی پرۆژه ی فیدرالیه ته ی پارێزگا کانتان هه یه؟

نه وشيروان مسته فا: بیگومان جاری تریش ئیمه رامانگه یاندوه که ئه وه راست نیه، ئه وه درۆیه کی شاخداره، ئه گه ر ئیمه شتی وامان بکردایه به راستی نه له یه کیتهی ده ترسین نه له پارته ی، بیروبۆچونه کانی خۆمان به نا شکرا وتوه، به لām ئیمه پیمان وایه ئیداره ی هاوچه رخ پیویستی به لامه رکه زیه ته، له ماوه ی ۱۰ سالی رابردودا ئیمه زۆر جار باسی ئه وه مان کردوه که له هه ری می کوردستاندا دو ئیداره یی هه یه، دو پی شمه رگه یی هه یه، دو ئاسایشی هه یه، دو په ره رده یی هه یه، دو پروپی هه یه، دو زمانی و چه ندین شتی تر هه یه، بیگومان یه که خستنی هه ری می کوردستان زۆر زۆر گرنگه و ئیمه هه ری می کوردستانمان دابه ش نه کردوه، ئه وه ی که دابه شی کردوه لایه نی تره که نه یه یشتوه تیکه لاوی له نیوان زانکۆی سه لآحه دین و زانکۆی دهوک و زانکۆی سلیمانیدا هه بیته، که

نەبەشتووە تیکە لاوی لە نیوان بازری هەولێر و سلێمانی و دەوکدا هەبێت، که
 نەبەشتووە تیکە لاوی لە نیوان ئیدارەکانی ئەم ناوچانەدا هەبێت، که نەبەشتووە
 ئاسایش و پێشمەرگە تیکە لاو بکریت، ئەوان هەریەک کوردستانیان بەعەمەلی
 دابەشکردووە که خراپترە لە فیدرالی، ئێمە بۆچونمان چیه؟ من بۆچونی خۆم
 نەشاردووەتەر و برادەرەکانیشم بەهەمان شیوە بۆچونی خۆیان نەشاردووەتەر،
 بۆ پیکهینانی ئیدارەیهکی هاوچەرخانه ئێمە پیمان وایە لە هەریەک
 کوردستاندا سی دەسەلات هەیه، دەسەلاتی یاسادانان و دەسەلاتی دادوهری
 و دەسەلاتی جێبەجێکردن، دەسەلاتی یاسادانان که بریتییە لە پەرلەمان، ئێمە
 هەموومان لایەنگری ئەوەین که لە کوردستانی عێراقدا یەك پەرلەمان هەبێت،
 یەك یاسای هەلبژاردن هەبێت، بە یەك جۆر پەرلەمان دروست بکریت و
 پەرلەمانێکی کارا بێت واتە پەرلەمانێک بێت که بتوانێت چاودێری حکومەت
 بکات و بتوانێت یاسا دابنێت، یاسا دابنێت نەك بە گوێرە ئیرادە و بەپێی
 پێویستیەکانی حیزب، بەلکو بەگوێرە پێداویستیەکانی میللهتەکان،
 ئێمە لایەنگری ئەوەین پەرلەمانێکی وا هەبێت بۆ هەموو هەریەک کوردستان،
 دەسەلاتێکی دادوهری هەبێت ئەویش که بریتییە لە دادگاكان بۆ هەموو هەریەک
 کوردستان یەك جۆرە یاسا و حاکمەکان بەیەك جۆر تەعین بکرین و لەسەر
 بنەمای پیشەیی و سەر بەخۆیی، بۆیە ئێمە لایەنگری ئەوەین که لە کوردستانی
 عێراقدا یەك دەسەلاتی دادوهری هەبێت، بەلام که دێیتە سەر دەسەلاتی
 جێبەجێکردن، وەکو چۆن لە دنیا دا باسی دابەشکردنی سەرۆت و دەسەلات
 دەکریت، پێویستە لە نیوان حکومەتەکی هەولێر و لە نیوان ئەنجومەنی
 پارێزگاگاندا جۆریک لە دابەشکردنی دەسەلات هەبێت، حکومەتی هەریم واتە
 ئەنجومەنی وەزیران که دەسەلاتی جێبەجێکردنە، ئەوان بەرپرسن لەوەی
 پەيوەندی نیوان هەریم و بەغدا ریکبخەن، ئەوان بەرپرسن لەوەی بودجە
 گشتی ریکبخەن، بەرپرسن لەوەی که هیزی ئاسایش و پێشمەرگە یەكبخەن،
 بەلام لە هەمان کاتدا پێویستە ئەنجومەنی پارێزگاگان جۆریک لە دەسەلاتیان



که بریتییە لە دەسه‌لاتی کارگێڕی، لە دەسه‌لاتی جێبه‌جێکردن، تەنانەت لە هەندیک وڵاتی دنیا شارەوانییەکان خۆیان پەرورده بەرپۆه دەبن و پۆلیسی ناوخییان هەیه و پۆلیسی هاتوچۆیان هەیه و گومرگ دانەنێن، واتە خۆ کفر نابی‌ت ئەگەر ئەنجومەنی وه‌زیران بەشیک لە دەسه‌لاتەکانی خۆی واز لێ بێنیت و بیدات بە ئەنجومەنی پارێزگاگان، با پلانی مەرکەزی حکومەتی هەریم دای بێت، بەلام جێبه‌جێکردنی پرۆژە شەقامیک یان مەکتەبیک یان نەخۆشخانەیه‌ک، دامەزراندنی فەراشیک یان مەهوریک یان مامۆستا یان ئەندازیاریک بۆچی بە دەست هەولێر بێت؟، ئەو بۆ بە دەست ئەنجومەنی پارێزگا خۆی نەبێت؟، ئیمە باسی ئەمە دەکەین، ئەمەش مەترسی ئەو دروست دەکات که ئەو مەرکەزییەتەو ئەوان دەیانەوێت هەیانبیت بۆ ئەوێ دەست بێنە بینی خەلک، واکا فەراشیک لە خانەقین، فەراشیک لە کفری، فەراشیک لە زاخو ویستی دابمەزیت هەر دەبیت بڕواتەو بۆ هەولێر و بچیتەو بەردەستی ئەو بۆ ئەوێ تەزکییەو حیزبی پێ بنوسی‌ت و بی‌کات بە حیزبی ئینجا دایبمەزینیت، بیگومان ئیمە ئەمەمان ناوێت.

KNN: دەوتریت ئەگەر هەریمی کوردستان بە دەست ئێو‌هەو بێت، رژیمیکی عەلمانی وا دادەمەزینن که جیگەو ئیسلامییەکانی تیا‌دا نابیتەو؟

نەوشیروان مستەفا: جاری لە هەلومەرجی وەك ئیستادا بەهێج جۆریک هەریمی کوردستان بە دەست ئیمەو نابی‌ت بە تەنها، ئەو پەرەکی ئیمە بەشدار دەبین لە دەسه‌لاتدا، بیجگە لەو جولانەو سیاسییەکانی که ئیستا لە کوردستانی عێراقدا هەن، هەمویان جولانەوێ رەسەنن لەناوجەرگەو میلیتەتەمانەو هەلقولاون، بە تەجروبه دەرکەوت ئەو زەمانەو که شەپیان لەگەل کردن و لە دەرەوێ پرۆسەو سیاسی بون چۆن بون، ئیستاش که هاتونەتە ناو پرۆسەو سیاسییه‌و چ رۆلیکی ئیجابی دەبینن لە باشکردنی کۆمەلگای کوردیدا، لەبەرئەو ئەو قسەیه‌و که کردویانە پیم وایە قسەیه‌کی راست نیە، ئیمە لایەنگری پلورالیزمین، لایەنگری رەنگاوپرەنگی پیکهاتەکانین، وەکو چۆن ئیمە

له كۆنهوره ميلله ته كه مان قبولى كردوه كه نه ته وهى جياواز و دىنى جياواز و مه زه بهى جياواز له ناو ماندا بونى هه بىت، به هه مان شىوه ده بى يىرو باوه پرى جياواز و حىزى جياواز و جولانه وهى سياسى جياوازش قبول بكه ين، فرهى به مانايه دىت، ئىمه ش فرهىمان قبوله.

KNN: له راگه ياندى حىزه نه ياره كاتتانه وه ئه وه باس كرا كه گوايه ئىوه

دهزگايه كى نهىنى له شىوهى پاراستن و زانياريدا دادامه زرينن، شتى وا ههيه؟

نه وشىروان مسته فا: نه خىر ئه مه به ته وا وهتى درۆيه، بزوتنه وهى گوپان له ماوهى رابردودا كۆمه لىك دامه زراوه و دهزگايى دروست كردوه، كه پىم وايه زۆر جياوازه له دامه زراوهى حىزه كان، بۆنونه ئىمه دهزگايه كى تايبه تمان ههيه به ناوى دامه زراوهى هه لىبژاردن، رهنگه حىزه كانى ترىش له م دهزگايه يان هه بىت، ئىمه چه ند ژورى كمان دروست كردوه، يه كىك له وانه به ناوى ژورى ره وه ندى كوردىيه وهيه كه سه ره رشتى كاروباره كانى ده ره وه ده كات، ژورى كمان ههيه به ناوى ژورى رۆژنامه وانىيه وه، ژورى كمان ههيه به ناوى ژورى داراييه وه، ژورى كمان ههيه په رۆژه ياسامان بۆ نامه ده كات، هه مو ئه و قانونانهى ئىمه ده مانه وىت هه مواريان بكه ن ئىمه كۆمه لىك حاكى به توانا و شاره زايى قانونىمان ههيه كه ئه وان به ناوى ژورى قانونىيه وه ئه و كارانه مان بۆ جىيه جى ده كهن، ناوه ندى كمان ههيه به ناوى توژىنه وهى سياسىيه وه كه كۆمه لىك مامۆستا و پسپۆرى زانكۆكان به پىوهى ده بن، ژورى په يوه ندى سياسى و په يوه ندى دبلۆماسىمان ههيه، ئه م ژورانه به كۆمه ل ده توانىن باسى ئه وه بكه ين بلىن سه ره كر دايه تى بزوتنه وهى گوپان پىكده هين، ئه و ژورهى ياخود ئه و ناوه ندى كه ئه وان باسى ده كهن ده لىن ئىستخباراتى عه سكه رىيه يان ئىستخباراته و بۆ كارى هه والگرى دروستمان كردوه، له راستيدا ئىمه هىچ دهزگايه كمان نيه بۆ جاسوسى به لكو ئه وان دهزگايى جاسوسىيان ههيه، ئه وانهى كه ئه و هه واله يان بلاو كردوه ته وه لىره وه من ده عوه تيان ده كه م با ته شريف به ينن ئه و شوينه بىنن و له گه ل ئه و مامۆستا به پىزانهى كه ئىستا له و ناوه ندى خه رىكى لىكۆلىنه وهى سياسىن، بىن گفتوگو و قسه بكه ن بزاند ئه مه سىنكتانكه به مانا زانستىيه كهى ئه مه شوينى بىر كرده وه و دارشته وهى

بىرەر ياخود ئەمە دەزگای جاسوسییه؟ جاریکی تر من لیڤهوه دەعوەتیان دەکمە با تەشریف بێنن بۆ ئەوهی بەچاوی خۆیان ببینن بزائن چیه و چی نیه، ئیمە شانازییان پێوه دەکەین چونکە لە زۆریهه ئه و کیشانهی که له کوردستانی عێراقدا دیتە پێشهوه پرسیان پێ دەکەین و ئەوان وەرەقهه زۆر باش و رێکوپێکمان بۆ ئاماده دەکەن که یارمهتییان داوین بۆ ئەوهی لهبیرکردنهوهی سیاسیماندا کاروبارهکان بهرپوه بهرین.

KNN: یهكێك لهو حالهتانهی له ئیستادا باس دهکریت بۆ تییهپراندنی یاخود بۆ چالاکردنی گفتوگۆی سیاسی له کوردستاندا، هینانهپیشهوهی گفتوگۆی سیقۆلییه، مهبهست له ئیوه و یهکیتی و پارتی، ئیوه ئامادهن بۆ دانیشتنی سیقۆلی؟

نهوشیروان مستهفا: به ئی ئامادهین.

KNN: ئەگەر له ناستی سی سهرکردهکهشدا بیته ئامادهن؟

نهوشیروان مستهفا: خهلك چاوهپروانییهکی گهورهی لهو كۆبونهوانه ههیه، ئیمه نامانهویته خهلك توشی بیئومیدی بکهین، ناشمانهویته روزهد بین لهبهردهمی لایهنگر و دۆستهکانی خۆماندا لهبهرئوه پیمان باشه پێش ئەوهی كۆبونهوهی پرۆتۆکۆلیی لهو بابته بیته، دابنیشین بۆ ئەوهی زهمینه خۆش بکهین چون دهتوانین تهفاهوم بکهین.

KNN: واته چهند مەرجیكتان ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: هیچ مەرجیمان نیه، زهمینهسازیمان دهویته بۆ ئەوهی كۆبونهوهیهکی سهرکهوتو بیته بهجۆریکی وا که له كۆبونهوهکه هاتینه دهرهوه لهبهردهمی میللهتهکهی خۆماندا به سهربهرزیهوه بلیین به ئی لهسهر ئەم شتانه ریکهوتوین و خهلكهکه پێی خۆش بیته و پێی رازی بیته نهك خهلكهکه بلیته وهلا ئەم كۆبونهوهیهش وهكو كۆبونهوهکانی تر وابو که ئەنجامی وای نهبو، نهخیر ئیمه پێشمهرجمان نیه به ئکو دهمانهویته ئامادهکاری و زهمینهسازي بۆ بکریته و ئەو ناکوکیبانهی که له نیوانماندا یه پێشتر ههول بدهین جۆریك له تهفاهوم و رێگای هاوبهشی بۆ بدۆزینهوه.

پشتیوانی نهوهی نوێ دهکهین

سازدانی : هۆشیار عهبدوڵا

له دیمانهیهکیدا لهگهڵ بهرنامهی روبهرو نهوشیروان مستهفا باس له دواین روداوهکانی ههڕیمی کودستان و خۆپیشاندانهکان دهکات، هاوکات باس له بهرنامه و پرۆژهی بزوتنهوهی گۆڕان دهکات بۆ ئەم قۆناغی ئیستا و رایدهگهیهنیت: " له راستیدا ئەم خۆپیشاندانانه نه دهستی ئێرانیان لهپشته نه دهستی شوقینییهکانی عهڕهبیان لهپشته، نه دهستی ئیهمهیان لهپشته، به لکو ئەمه کۆمهڵێک خه لکن داواکارییهکی رهوایان ههیه که پێویسته ئەم حکومهته و حیزبه دهسهلاتدارهکان به دهنگیانوه بچن، لهباتی نهوهی تۆمهتی نارهوایان بخه نه پال ههقی وایه داواکارییهکانیان جێبهجی بکهن".

KNN: با له بهیاننامهکهی 17ی مانگهوه دهست پێبکهین که تیایدا باستان لهوه کردوه رێگا نه دریت کاری گیرهشیوینی ئهجام بدریت، ئهوهش وا لیکدرايهوه که ئیوه به خۆپیشاندهران ده لێن گیرشیوین؟

نهوشیروان مستهفا: بیگومان ئیمه به خۆپیشاندهران نالین گیرهشیوین، هه رگیز وایان پی نالین، رهنگه له ناو چه ند هه زار خۆپیشاندهرێکدا چه ند کهسیکی تیا بیته که بیانوهیت گیرهشیوینی بکهن، به لام ئیمه هه ر له سه ره تاوه کاتی که یاسای خۆپیشاندان هاته ناو په رله مانه وه، هه مو کهس ده زانیته ئیمه چون دا کو کیمان کردوه له وهی که یاسایه کی سه رده میانه ی هاوچه رخ بۆ خۆپیشاندان دابنریت، ئیمه پیمان وابه خۆپیشاندان مافیکی ئاسایی هه مو هاو لاتیانه، یه کی که له شیوازهکانی ده ربهرینی ناره زایی، ئەو خۆپیشاندانه ی له رۆژهدا ئه نجامدرا، ئیمه له سه ر کاته که ی رازی نه بوین، پیمان باش نه بوو له و کاته دا و له و رۆژهدا خۆپیشاندان بکریته، هه روه ها ئیمه له پیکهاته ی



خۆپیشاندانه كەدا بەشدار نەبوین، بەلام ئەو رونکردنەوێهە ئیمە
 دەرمانکردووە می کاتیکە کە هیشتا تەقە نەبوو و هیشتا خوینی تیا نەپژاوو،
 بەلام کاتیک کە زانیاریمان پیگەیشت لەسەر ئەوێ کە جاریکی تر تەقە لە
 خۆپیشاندەران کراو و خوینی تیا رژاو و گەنجی کوردی تیا کوژراو، ئیمە
 یەكەم شت کە کردمان بەیاننامە کەمان کیشایەو، دوهم شت کە کردمان رومالی
 هەمو روداوەکانمان کرد، ئیمە کەوتینە نیوان دو شتەو، لەنیوان ئەوێ کە
 ئیمە بەرگری لە بارەگای حیزبیک بەکەین، بەرگی لە کورسی و قەنەفە و میز
 بەکەین، یاخود بەرگری لە خوینی گەنجی کورد بەکەین، بەرگری لە ژیانی
 هاوایی کورد بەکەین، بیگومان ئیمە خوینی گەنجی کورد و ژیانی هاوالاتی
 کوردمان هەلبژارد، لەبەرئەو لە نیوان بەرد و گوللەدا ئیمە بەردمان هەلبژارد و
 کەوتینە ئەوێ یەكەم بەیاننامە کەمان کیشایەو و دوهم رومالی هەمو
 روداوەکانمان بەفراوانی کرد لە رادیو و لە تەلەفزیوون و لە سەرچەم دەزگاکانی
 راگەیاندا، سەرەرای ئەوێش ئیمە کەوتینە دیفاعیکی سیاسی، دیفاعیکی
 قانونی، دیفاعیکی ئیعلامی لە خۆپیشاندەرەکان و مافی خۆپیشاندەرەکان، بۆ
 ئەوێ هەقیان نەفەوێت لە ئەنجامی ئەمانەش ئیوێ خۆتان دەزانن هیژیکی زۆر
 گەرە هاتنە سەرمان.

KNN: بابینە سەر خۆپیشاندانهکان، کین ئەوانە لەسەر جادەن؟ یاخود
 خۆپیشاندەران کین؟

ئەوشیروان مستەفا: ئەوانە کە لەسەر جادەن لە راستیدا ئەوانە ئەوێ دوا
 راپەرین، ئەوانە کە لەسەر جادەن ئیستا خۆپیشاندان دەکەن ئەوانە
 ئەوێهەکن کە پێیان وایە ئەوێ ئیمە واتە ئەوێ پێش راپەرین، ئەو ئەوێهە
 کە لە خەباتی ژێرزمینیدا کاری کردو، کە لە شاخدا کاری کردو، ئیستا
 ئیحتیکاری هەمو جومگەکانی دەسلاتی حکومرانی و حیزبایەتییان لە
 کوردستاندا کردو، ئەو ئەوێهە کە خۆیان وا تەسەور دەکەن کە مەحرومن لە
 بەشداریکردن لە ژیانی سیاسی و کۆمەلایەتی و ئابوریدا، ئەوێ نوین،

سه نه لایته هه بوه نه ته له فزیۆن هه بوه، نه مۆبایل هه بوه نه ئیمهیل هه بوه نه ئینتەرنیته هه بوه، ئەمانه هیجیان نه بون، ئەمانه نه وهیه کن که وتونه ته ژیر کاریگه زیی ته کنه لۆجیای دنیا و شوپرسی ته کنه لۆجیای نوێوه، نمونه یه ک: له دوای راپه رینه وه به گویره ی هه ندیک له وه سه ره ژمی ریانه ی که ئیمه له لمانه، زیاتر له ۵۰ هه زار گه نجی کورد خویندنی بالایان ته واو کردوه له زانکۆکان و په یمانگاکانی کوردستانی عێراقدا، له ۵۰ هه زار که سه ئەگه ر بیته حساب بکه ته بڕوانا که م ۵۰ که سیان توانی بیته بگاته ناوه نده کانی بڕیاردان چ له سه ره کردایه تی حیزبه کان و چ له حکومه تدا، سه یری مه ده ته بی سیاسی حیزبه کان، سه ره کردایه تی حیزبه کان، به رپرسی لقه کان، به رپرسی مه لبه نده کان، وه زیره کان، بریکاری وه زیره کان، به رپوه به ره گشتیه کان، بالیۆز و کونسوله کان، له کی هه لبژیردراون؟ له نه وه یه که هه لبژیردراون که نه وه ی پیش راپه رین، نه وه ی دوای راپه رین خو ی به خاوه ن ده زانیته، راسته فریای نه وه نه که وتوه پیشمه رگایه تی بکات، فریای نه وه نه که وتوه له ئه که وتدا بژی، فریای نه وه نه که وتوه خه باتی ژیرزه مینی بکات، به لام به مافی سروشتی خو ی ده زانیته که له داموده زگا کانی ئیستای هه ریمی کوردستان چ داموده زگا حیزبیه کان بیته چ داموده زگا حکومه تیه کان بیته به شی خو ی هه بیته، ئەمه نه وه نه وه یه ی دوای راپه رینه که هه ست به وه ده کات به شی که له به شداری کردن له ده سه لات ی سایسیدا له ژیا نی ئابوریدا له ژیا نی رۆشنی ریدا ده یه وی به شی خو ی وه رگریته و مافی خو شیه تی، بویه ئیمه پشتیوانی لی ده که یین.

KNN: ده وتیته نه وه خو پيشان دانانه ده سته ده ره کی له پشته وه یه؟

نه وشیروان مسته فا: ئەمه زۆر له ملا و له ولا نه وتی، ئەمه نه که هه ره ده سه لاتداری کوردی گه لیک ده سه لاتداری تر له دنیا دا ئەم قسه بیمانایه یان کردوه، ئەگه ر باسی ده سته ده ره کی ده که ن هه ندیک جار باسی نه وه ده که ن که ده سته ئیرانی تیا یه، هه مو که سی که ده زانیته که ئیرانییه کان چی ده سته یکیان



بۆستکردنی ئەم حکومهتە ی که ئیستا له بهغدا حکومرانی دهکات، چه ئه دهستیان هه بو له وهی که هه ندی کهس و هه ندی حیزب پله و پایه ی بهرز له حکومه تی عیراقیدا وه ربگرن، ئیستا هه مومان ده زانین که باشترین په یوه ندی ئەمنی و په یوه ندی بازرگانی و په یوه ندی سیاسی و په یوه ندی ئابوری له نیوان هه ری می کوردستان و حیزبه کانی هه ری می کوردستان و حیزبه کانی ئیراندا هه یه، حیزبه کانی کوردستانی عیراق، ده سه لاتداره کانیان هه مو له تاران و شاره کانی ئیراندا نوسینگه و ئوقیسیان هه یه له به رامبه ر ئه وه شدا حکومه تی ئیران کونسولخانه ی هه یه له هه ولیر و له سلیمانی، روژانه سه دان کهس له کوردستانی عیراقه وه ده چن بو ئیران و له ئیرانه وه دین بو عیراق، ئەگه ر ده لێن دهستی ده ره کی مه به ستیان ئیرانه، مه به ستیان له و قسه یه ئه وه یه که ئەمه ریکاییه کان و ئینگلیز و خوړئاوا بکه ن به گژ ئیمه دا و بلین ئیران له پشت ئەمانه وه یه، له راستیدا مه علومه که ئیران پشتیوانی کبی کرد به وه ی که پله و پۆست له به غدا وه ربگریت، له لایه کی تره وه ده لێن ئەمانه عه ره به شو قینیییه کانیان له پشته، من هه ر له خو تان ده پرسم و له رای گشتی کورد ده پرسم خه لکینه کی شو قینیییه کانی عه ره بی برده وه بو ناو په رله مانی عیراقی و بر دیه وه بو ناو حکومه ت و کاریکی وای کرد که له به رزترین پله و پایه ی حکومه تی عیراقیدا جیگیر بن، و اتا ئەگه ر دهستی شو قینیییه کانی عه ره بی له پشته یان دهستی ئیرانی له پشته، با ئەو دهسته بپرن، به لام له راستیدا ئەمانه نه دهستی ئیرانیان له پشته نه دهستی شو قینیییه کانی عه ره بیان له پشته، نه دهستی ئیمه یان له پشته، به لکو ئەمه کۆمه لیک خه لکن داوا کارییه کی ره وایان هه یه که پیویسته ئەم حکومه ته و حیزبه ده سه لاتداره کان به ده نگیانه وه بچن، له باتی ئه وه ی تۆمه تی نا ره وایان بچه نه پال هه قی وایه داوا کارییه کانیان جیبه جی بکه ن.

KNN: باست له وه کرد که نه دهستی ئیوه ی له پشه، به لام بو چونیک هه یه که ئیوه وه ک بزوتنه وه ی گۆران ئەم خو پیشاندا نانه هه لده سو پین؟

نەوشیروان مستەفا: ئەم خۆپیشاندانانە لە راستیدا خەریکە دەبێتە دیاردەیهکی تازە لەناو کۆمەڵگای کوردیدا، لەماوەی ۲۰ ساڵی رابردودا موناڤەسە لەنیوان حیزبەکاندا کە بوە، زۆرتر موناڤەسەکە لەسەر بنچینەی سڕینەوہی یەکتری بوە، زۆرجار ئەکەر سڕینەوہش نەبوییت لەسەر بنچینەی ئەوہ بوە کە لایەک لاکە ی تر بکات بە پاشکۆی خۆی، ئەوہی ئیئە دەیبینن لەم خۆپیشاندانانەدا دەبینن کە جۆریک لە پلورالیزم و اتا جۆریک لە فرەیی و تەعەدودیت ھاتووتە پێشەوہ، ئەوانە ی لەم خۆپیشاندانانەدا بەشداری دەکەن ھەمو ئەو کەسانەن کە خۆیان ھەست بە مەزلومی و ھەست بە بێبەشی دەکەن، لەناو ئەوانەدا خەلکی تیاہ لە قاعیدە ی پارتیئە خەلکی تیاہ لە قاعیدە ی یەکتییە، خەلکی تیاہ لە یەکتروتی ئیسلامییە خەلکی تیاہ لە کۆمەڵی ئیسلامیە، خەلکی تیاہ لە بزوتنەوہیە خەلکی تیاہ لە سۆشیالیسە خەلکی تیاہ لە زەحمەتکێشانە خەلکی تیاہ لە بیلاہنە، بەلێ لایەنگرەکانی ئیئەشی تیاہ.

KNN: بەلام ئەوہی کە دەوتریت گۆمەکە ی بە تەواوہتی لە کوردستان شلەقاند، مەسەلە ی بەیاننامە ۷ خالییەکە ی ئیوہیە، ئەو داواکارییانە ی کە ئیستا جەماوەر لەسەر شەقام ھەییەتی، زیاترە لە سەقفی ئەو داواکارییانە ی کە ئیوہ لە بەیاننامە ۷ خالییەکەدا داواتان کرد؟

نەوشیروان مستەفا: دەتوانین بلیین لە ھەندی رووہ لە یەک دەچن، رەنگە داواکاری شەقام زیاتر بێت لە داواکارییەکانی ئیئە، داواکارییەکانی ئیئە بەزۆری لە دەوری ھەندی خالی سیاسی دەسورپتەوہ کە پەيوەندی بە ئاینە و ستراتیزی سیستەمی سیاسی ولاتەکەوہ ھەییە، ئەو خالانە ی ئیئە پێشنیازمان کردوہ لە راستیدا پیمان وایە چارەسەری بنەپرتی ئەو قەیرانە سیاسییە کە ئیستا لە کوردستانی عێراقدا ھەییە، پیمانواہی ئەمە چارەسەری ئەو خەلەلە یە کە لە سیستەمی سیاسی ھەریمی کوردستاندا ھەییە، پیمانواہی چارەسەری بنەپرتییە بۆ ئەو خەلەلە ی کە لە سیستەمی بەرپووەبردنی ولاتەکەدا ھەییە، ئیئە



ئەمەلىيەتتە سىرتتىكى كۆمەلىك شىتەم پىشنىياز كىزدە، داواكارىيەكانى خەلك خەمى رۇژانەى خۇيانە و پەيوەندى بە پىئويستىيەكانى ژيانى رۇژانەى كۆمەلانى خەلكەرە ھەيە، ئەوئى ئىمە پەيوەندى بە جەوھەرى سىستەمى سىياسىيەو ھەيە ئەوانەى ئەوان پەيوەندى بە خەمى رۇژانە و بەپىئويستىيەكانى رۇژانەى شەقامى كوردى و دانىشتوانى كوردستانى عىراقەرە ھەيە، ئەوئەدا داواكارىيەكانى ھەردولامان يەك دەگرىتەرە رەنگە لە ھەندى شتى تردا يەك ئەگرىتەرە.

KNN: ئەم دۇخەى ئىستا لە كوردستان ھاتوئە ئارارە بىگومان پىئويستى بە گىتوگۆى سىياسى دانىشتنە لەسەر مېز، تا چەند مەبدەلى گىتوگۆتان قىولە ياخود رەتى دەكەنەرە؟

ئەوشىروان مستەفا: ئىمە مەبدەلى گىتوگۆ ئەك ھەر قىولى دەكەين، بەلكو بەپىئويستى دەزانىن و پىشمان وايە ئەم سەردەمە سەردەمى گىتوگۆيە، بەلام ئىمە دەمانەوئىت تانىستا تەقلىدىك لە بزوتنەرەى كوردىدا ھەبوە، دەمانەوئىت ئەمجارە تەقلىدىكى تازە بىئىنە پىشەرە، لە ھەرەكەى كوردىدا مەسەلەى مۇجامەلە و ئەو كۆبۇنەوانەى ماچ و موچى تيا دەكەن و خواردىنى تيا دەخۇن و دادەنىشەن و بۆرەسەگرتنى تەلەفزیون تيايدا پى دەكەن، پىمان وايە ئەم قۇناغە تىپەرپو، پىمان وايە ئىستا سەردەمىك ھاتوئە پىشەرە كە سەردەمى گىتوگۆى جەدىيە، سەردەمىكە كە دادەنىشەت لەباتى ئەوئى مۇجامەلەى يەكترى بکەن، دەبى خالە سەركىيەكان بىننە پىشەرە بۇئەرەى مۇناقەشەى جەدى بکەن، موکاشەفە بکەن موسارەحە بکەن لەگەل يەكتر، ھەمو بىرۇبۇچونەكانى يەكترى باس بکەن بۇئەرەى تەفاهوم و نوقتەى ھاوبەش بۇزۇنەرە، ئىمە چىتر بەلامانەرە گىرنگ نىە بۇ نمونە من بېرۇم بچم لەگەل يەكىك لە كەسە دەسەلاتدارەكانى ھەرىمى كوردستان دابنىشەن و ئەملا و ئەولای يەكترى ماچ بکەين و لە تەلەفزیوندا دەربكەوین و پىكەرە لەسەر مېزىك نان بخۇین و لە دوایدا بىئىنە دەرەرە و ھىچمان بە ھىچ ئەكردىت، لەبەرئەرەى

پیمان باشه ئیمه له هه مو جیگایه کدا گفتوگو بکهین، ئیمه له په رله مانی کوردستاندا گفتوگو ده کهین له په رله مانی عیرا قدا گفتوگو ده کهین له نه نجومه نی پارێزگا کادا گفتوگو ده کهین له ژوره تاریکه کادا گفتوگو ده کهین، گفتوگوئی دوقوئی ده کهین گفتوگوئی چه ندقوئی ده کهین، چه ز ده کهم لایه نگره کانی ئیمه دلنیا بن له وهی که ئیمه چه له ژوری داخراوا چه له ژوری کراوه دا چه له ژوری رونا کدا چه له ژوری تاری کدا، له په رله ماندا ئیمه هیچ داواکارییه کی تایبه تیمان نیه بو خو مان و ریکخراوه سیاسییه که مان، داواکارییه کانی ئیمه داواکاری گشتییه و نه وانیه که ئیمه پیمانوا یه چاره سه ری قهیرانی کوردستان ده کات، ئیمه بچین بو هه ر جیگایه که هه مان نه و قسانه ده کهین که باوه رمان پییه تی و داواکاری گشتین بو یه پیویست ناکات هیچ که سی ک نیگه ران بی ت له وهی که ئیمه له ژوری تاری کدا قسه ده کهین یا خود له ژوری رونا کدا قسه ده کهین، چونکه هه مان قسه ده کهین.

KNN: به لأم زۆر جار وهکو خۆت باست کرد ئەم جوۆره گفتوگو یانیه له م دۆخه دا به تایبه تی، نیگه رانی به دوا ی خۆیدا ده هی نی ت؟ لانی که م هه ندی خه لک پی یی واییت ره نگه زۆر جار ئەم گفتوگو سیاسی یانیه له سه ر حسابی ئەوان ده که ویته وه؟

نه وشیروان مسته فا: ئیمه به ناوی که سه وه گفتوگو ناکهین ته نها به ناوی بزوتنه وهی گو پرا نه وه نه بی ت، خۆ پی شان ده ران له هه مو جیگایه ک خۆ یان نه نجومه نیان دروست کرد وه و نو ینه ریان دا نا وه بو گفتوگو کوردن، له به ره وه ئیمه هه رگیز خو مان به ده مراس تی ئەوان نازانین و به ناوی ئەوان وه نا چین قسه بکهین، ئیمه که ده چین بو قسه کوردن و گفتوگو کوردن به ناوی خو مان وه قسه ده کهین، هه ربو یه ئیمه پیمان باش بو ئەوان خۆ یان قسه که ری خۆ یان هه بی ت و نه نجومه نی خۆ یان هه بی ت، داوا کاری خۆ یان هه بی ت، فیعه ل خۆ یان که وتونه ته گفتوگو کوردن له گه ل په رله مان و له گه ل حکومه تی هه ریم به بی ئە وهی هیچ پیمان



بە پێچهوانەوه ئیمە پیمان خوشە و پشتیوانی لە داواکارییه کانیان دەکەین.

KNN: ئیوه وه بزوتنه وهی گوپان قیتۆتان له سهر هیچ لایه نیکی سیاسی هیه بۆ گفتوگۆکردن یا خود گفتوگۆ له گه له هیچ لایه نیکی سیاسی رته ده که نه وه؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه له کوردستانی عیراقد قیتۆمان له سهر هیچ لایه نیکی نیه، به پێچهوانه وه ئیمه پیمان وایه گفتوگۆکردن له نیوان دو لایه ندا چهند ناكوک بن له گه له یه کتریدا، نه و تو ده توانیت له بیروبوچونه کانی نه و تیبگهیت نه ویش ده توانیت له بیروبوچونه کانی تو تیبگات، ده توان پیکه وه ریکبکه ون و به ریکه وتن بینه دهره وه، ده توان ریکیش نه که ون، به لام ریزی یه کتری بگرن، زه مانی سهرینه وهی یه کتری تیپه ریوه، ئیستا زه مانی قبولکردنی یه کتریه.

KNN: بابیننه سهر نه و پرۆژه هاوبه شهی که له گه له ئۆپۆزسیۆندا واته له گه له کۆمه له یه کگرتودا وازۆتان کرد، بۆچونی که هیه که ئیوه له م پرۆژه هاوبه شهی ئۆپۆزسیۆن په شیمان بونه ته وه؟

نهوشیروان مستهفا: نه وه راست نیه، ئیمه له گه له نه و دو لایه ندا گه یشتوینه ته سهر کۆمه لی که خا له، پیمانوا یه ده ستمان خستوه ته سهر خه له له جه وهه رییه کانی نه م قهیرانهی که ئیستا له کوردستانی عیراقد هیه، ده ستمان خستوه ته سهر خه له له جه وهه رییه کانی که کیشه له ده ستوردا هیه، له و یاسایانه دا هیه که په یوه ندی به سیسته می سیاسییه وه هیه، ده ستمان خستوه ته سهر نه و خه له لانهی که له سیسته می به ریوه بردندا هیه.

KNN: واتا لانی که م له سهر ۲۱ خالی ناو به یاننامه که ره زامه ندن؟
 نهوشیروان مستهفا: له سهر هه مو خاله کان ره زامه نین ره نگه ته نها له یه ک شتدا کیشه یه که له نیوان ئیمه و نه واندا هه بیته نه ویش نه وه یه که پیمانوا یه نه م حکومه ته ی ئیستا حکومه تیکی لاوازه، حکومه تیکی دوقاقه، حکومه تیکی

بێدەسەلاتە، ئەم حکومەتە لەباریا نیه لە توانیدا نیه که بتوانیت ئەو خالانە جیبەجی بکات.

KNN: تا چەند بایەختان بۆ یەکپزیزی ئۆپۆزسیۆن هەیه لە کوردستان وەك بزوتنەوێ گۆران؟

نەوشیروان مستەفا: ئەمە پرسسیاریکی زۆر بەجیبە، ئیمە نەك هەر یەكپزیزی ئۆپۆزسیۆن، ئیمە یەكپزیزی کوردیشمان بەلاوێ گرنگە، ئیمە بە لامانەوێ گرنگە کە کورد لە کەرکوک یەكپزیز بێت، پیمان گرنگە کورد لە بەغدا یەكپزیز بێت، پیمان گرنگە کورد لە بەردەمی ئەمەریکایه کاندایەكپزیز بێت، ئیمە یەكپزیزمان زۆر بەلاوێ گرنگە چ لەنیوان ئۆپۆزسیۆندا بێت چ لەگەڵ لایەنەکانی تردا بێت، هەر بۆیە ئیمە سەرەتای گفتوگۆ بە سەرەتایه کی قبول دەزانین بۆئەوێ هەموومان بتوانین جوړیک لە یەكپزیزی سیاسی بهینینه کایه وە.

KNN: لە خالی سییه می بهیاننامه که تاندا باس لە هەلبژاردنی پێشوخت دەکەن، دواچاریش یه کیتی و پارتنی هاتنە ژێرباری ئەوێ که دان بنین بەوێ که بەلێ با هەلبژاردنی پێشوخت بکریت، سەبارەت بە هەلبژاردنی پێوخت راتان چیه؟

نەوشیروان مستەفا: هەلبژاردنی پێشوخت بەشیکه لە پاکجیک، ئەمە جوړیکە لە ئینتیقائیهت، جاریکی تر گەراوینه تەوێ بۆ ئەو ئسلوبه کۆنەکه ی که بەکاریان دەهینا، ئیمە 7 خالمان پێشنیاز کردوێ ئەو یه ک خالی بەدله که لە بەرژەوێندی خۆیهتی دەچیت ئەو خاله هەلبژیریت، ئەمە جاریکی که دەمانباتەوێ بۆ ئەو ئینتیقائیهتیه که لە ریکه وێتی سیاسیدا هەمیشه بوێ بەهۆکاری ئەوێ که شکستی بە ریکه وێنه که هیناوه، ئەمە بەشیکه لە پاکجیک، ئیمە وختیک باسی ئەوێ دەکەین که هەلبژاردنی پێشوخت بکریت، ئەگەر بەم دامودەزگایه ی ئیستا هەلبژاردن بکریت ئەوا هەلبژاردن هیچ مانایه کی نییه، چونکه بەم دامودەزگایه رەنگە ئەنجامیک هەبیت که لە ئەنجامه که ی ئیستا باشتر نەبیت و



نی دەسەلات زیاتر قۆرخکاری بکەن، بۆیە ئێمە که باسی هەلبژاردنی پیشووەخت دەکەین مەرجەکانی هەلبژاردنی پیشووەخت و اتا پێداویستییه‌کانی ئەوانە چیه؟ لەپێشدا هەلۆه‌شان‌دەوهی ئەم حکومەت‌یه و پێکهێنمایی حکومەتیکی ئینتیقالییە بۆئەوهی سەرپەرشتی ماوهی گواستنه‌وه بکات لەم قوناغەوه بۆ قوناغیکی تازە، بەلامانەوه گرنگە ئەو حکومەتە که دروست دەبێت بەلایەنی که‌مه‌وه شه‌ش وه‌زاره‌تی بیلایه‌ن بێت لە خەلکی سەر‌به‌خۆ و لە خەلکی پرۆفیشنال که‌ غه‌یره‌ حیزبی بن، ئەو وه‌زاره‌تانه‌ش بریتین لە وه‌زاره‌تی ناوخۆ و وه‌زاره‌تی پێشمه‌رگه و وه‌زاره‌تی دارایی و وه‌زاره‌تی سامانه‌ سروشتییەکان و وه‌زاره‌تی دا و وه‌زاره‌تی پەرۆرده، ئەمانە ئەو وه‌زاره‌تانه‌ن که دەتوانن هەلبژاردن بە لایەک ببه‌نه‌وه و بە لایەکی بدۆرپێنن، بۆیە پیمان باشه هه‌روه‌کو چۆن لە به‌غدا داوا ده‌کەن ده‌لێن ده‌بێت وه‌زیری ناوخۆ و وه‌زیری دا و وه‌زیره‌کانی تر خەلکی سەر‌به‌خۆ بێت، بۆچی بۆ ئەوان ره‌وایه و بۆ ئێمە ناره‌وایه، ئێمە‌ش لە کوردستان داوا ده‌کەن که ده‌بی ئەم وه‌زاره‌تانه‌ به‌ که‌سانی بیلایه‌ن بسپێردرێت، ئەم که‌سه‌ بیلایه‌نانه‌ ده‌توانین رێککه‌وتنی له‌سه‌ر بکەن که خەلکی غه‌یره‌ حیزبی بن، چونکه ئەگەر ئەم ده‌زگایانه‌ له‌ خزمه‌تی حیزبیکدا بێت ئەوا له‌ هەلبژاردندا هه‌مویان به‌کارده‌هێنن بۆ به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان، ئەگەر ئەمه‌ نه‌کریت ئەوا به‌پای ئێمه‌ هەلبژاردنی پیشووەخت هیچ مانایه‌کی نیه و ئێمه‌ پشتیوانی لی ناکه‌ین.

KNN: بۆچونیک هه‌یه که ئیوه وه‌ک بزوتنه‌وهی گۆڤان به‌ هیچ شتی‌ک رازی نین و که‌س نازانی‌ت ئیوه چیتان ده‌وێت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: من پێموایه‌ حیزبه‌کانی ده‌سه‌لات و ده‌سه‌لات نازانی‌ت چی ده‌وێت، ته‌نها یه‌ک شتی ده‌وێت، ئەویش ئەوه‌یه که ده‌یه‌وێت له‌ ده‌سه‌لاتدا بمی‌نێته‌وه، هه‌ربۆیه‌ کۆله‌واره‌ له‌ چاره‌سه‌رکردنی ئەو کێشه‌ و گیروگرفتانه‌ی که‌ دێته‌ رێگه‌ی، به‌ پێچه‌وانه‌وه ئێمه‌ زۆرباش ده‌زانین چیمان ده‌وێت و کورتمان کردوه‌ته‌وه له‌ ٧ خالدا، دو خالیان ده‌ری‌نسه‌ره‌ ده‌روه‌ که‌ بریتییه‌ له‌

هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی حکومه‌ت و هه‌لوه‌شان‌دنه‌وه‌ی په‌رله‌مان، پینجه‌که‌ی تری پیموایه هیچ که‌س ناتوانی‌ت بلێت جیبه‌جی ناکریت، ئه‌و پینج خاله چاره‌سه‌ری ستراتیژییه بو ئه‌و قه‌یرانه‌ی که له کوردستاندا هه‌یه له‌ئێستا و له ئاینده‌یه‌کی نزیکیشدا بو‌ئه‌وه‌ی جاریکی تر توشی ئه‌م کیشه‌یه نه‌بینه‌وه که له کوردستانی عێراقدا هه‌یه، بو‌ئه‌وه‌ی حکومه‌تی‌ک بیته کایه‌وه، په‌رله‌مانی‌ک بیته کایه‌وه که جیگه‌ی ره‌زامه‌ندی خه‌لک بی‌ت و خه‌لک پی‌ی باش بی‌ت، ده‌بی‌ت ئه‌و خالانه جیبه‌جی بکریت، وه‌ختی‌ک ئیمه باسی ئه‌وه ده‌که‌ین که ته‌زکیه‌ی حیزبی نه‌می‌نی‌ت، وه‌ختی‌ک باسی ئه‌وه ده‌که‌ین که ئاسایش بی‌لایه‌ن بکریت، وه‌ختی‌ک باسی ئه‌وه ده‌که‌ین که هی‌زی پێشمه‌رگه بی‌لایه‌ن بکریت، وه‌ختی‌ک باسی ئه‌وه ده‌که‌ین ده‌زگای ئاسایش و ده‌زگای زانیاری له ده‌زگایه‌کی حیزبییه‌وه بکریت به ده‌زگایه‌کی نه‌ته‌وه‌یی و نیشتمانی، وه‌ختی‌ک باسی ئه‌وه ده‌که‌ین که پێشمه‌رگه له‌باتی ئه‌وه‌ی له مو‌نافه‌سه‌ی سیاسیدا به‌کاربه‌ی‌نریت و لایه‌ک به‌ی‌نی‌ته سه‌ر لایه‌ک، بی‌ت به ده‌زگایه‌کی نیشتمانی لایه‌نگر بو‌ گه‌ل و نیشتمان نه‌ک به قسه‌ی سه‌رکردایه‌تی حیزب بکات، ئیمه زۆر به رونی ده‌زانین چیمان ده‌وی‌ت، ئیمه ده‌مانه‌وی‌ت ده‌وله‌تی نه‌ته‌وه‌ ده‌وله‌تی گه‌ل ده‌وله‌ت له‌سه‌ر بنچینه‌ی هاو‌لاتیبون بنیات بنریت نه‌ک له‌سه‌ر بنچینه‌ی حیزب و ئینتیما‌ی حیزبی پیکبه‌ی‌نریت، ئیمه ده‌وله‌تی حیزبمان ناوی‌ت، ئیمه ده‌وله‌تی هاو‌لاتیمان ده‌وی‌ت، ده‌وله‌تی نه‌ته‌وه‌کان ده‌وی‌ت، ده‌وله‌تی گه‌لمان ده‌وی‌ت، ئه‌مه خواستی ئیمه‌یه که ده‌مانه‌وی‌ت، ئه‌وان نازانن چیان ده‌وی‌ت.

KNN: که‌واته لی‌رده‌ا یه‌کی‌ک له پرسیاره زۆر گرنگه‌کان دی‌ته پێش بریتیه له‌وه‌ی، ئیوه وه‌ک بزوتنه‌وه‌ی گو‌رپان له‌ژێر سایه‌ی ئه‌م حکومه‌ته ده‌چنه هه‌لبێژاردنه‌وه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ته‌جروبه‌ی رابردو ده‌ریخست که ۲۰۰۰ که‌سیان نان‌پراو کرد، ئیمه ده‌مانه‌وی‌ت به‌هۆی هه‌لبێژاردنی داها‌توه‌وه کو‌مه‌لگایه‌کی ئاسوده، هاو‌لاتیه‌ی‌کی ئاسوده، هه‌ست به‌وه بکات که له ول‌اتی‌کدا‌یه که نازادی هه‌یه و

پێشوهیه، ئێمه نامانهوێت خهك به نانپرین بدهین واتا له نیوان ههلبژاردنی پێشوهخت و له نیوان ههلبژاردن نهکردندا، ئێمه ههلبژاردنی پێشوهختمان ناوێت بۆ ئهوهی ۲۰۰۰ کهسی تر نانپراو نهبیته، ئێمه پیمان باشه پیش ههلبژاردنی پێشوهخت کوومهلیک لهو شتانه جیبهجی بکریته، بۆ ئهوهی جاریکی که خهك ترسی ئهوهی نهبیته چاوی لی سور دهکه نهوه یان له وهزیفه دهی دهکهن، ترسی ئهوهی نهبی موچهکهی دهبرن، ترسی ئهوهی نهبی خانه نشینییهکهی دهبرن، ترسی ئهوهی نهبی نهقلی دهکهن له شوینییهکهوه بۆ شوینیکی تر، ترسی ئهوهی نهبی به شهو دهیفرینن، ترسی ئهوهی نهبی تهقه له ماله کهی دهکهن، نهگهر ئه مانه جیبهجی نهبن، نهوه لا ئێمه ههلبژاردنی پێشوهختمان ناوێت.

KNN: سورن له سههر به یاننامه ۷ خالییه کهی ۱/۲۹؟

نهوشسیروان مستهفا: به لی ئێمه سورین له سههر ئهوه به یاننامهیه، پێشمان وایه ئهوه ۷ خاله نهگهر وردی بکهیتهوه ههمو خواستهکانی که له ۲۰ سالی رابردودا ههمو کومهلانی خهك چ به روژنامه چ به قسهکردن، چ به گفتوگو داوایانکردوه، ئیستا ئێمه خویمان خهریکین ههیه کهک لهو ماددانهی لهو به یاننامهیهدا نوسراوه ورده ورده بیکهین به قانون و پرۆژه پریار و بیکهین به پرۆژهی وا که قابیلی جیبهجیکردن بیته، ئیتر قوناغی ئهوه به سهرحوه که ئێمه شیعارات باس بکهین بلین جیاکردنهوهی حیزب له حکومهت، بنپکردنی گندهلی ئه مانه شیعاراتن، ئێمه ههولدههین ئه مانه ههمووی ورد بکریتهوه که وهختیک تو باسی ئهوه دهکهیت حیزب له حکومهت جیا بکریتهوه چونی جیا دهکهیتهوه؟، بۆ نمونه تو نهگهر بتهوێت حیزب له حکومهت جیا بکهیتهوه له دهزگای ئاسایشدا پیوستیت بهوه ههیه له پیش ههمو شتی که ئهوه ریکخستنه حیزبییهی که پارتی و یهکیتهی هه یانه له ناو ئاسایشی سلیمانی و ههولیر و دهوکدا

بارەگاکانیان نەمینیّت و کۆمیتەکانیان هەلبوەشیتهوه، لەپێش هەموو شتیکیدا گەڕنگ ئەوهیه که لە بەرپۆههەر و بەرهوژوور کهسانی بیلابێن دابنریت، لەپێش هەموو شتیکیدا پێویسته که ئیتر ئەوان دەسه‌لەاتی دادگایان نەمینیّت، نەتوانن خەڵک بگەڕن راوی بنین و هەلبکوتنه سەر مالان، ئەم ئەرکه بسیپێردریت بە دادگاکان و دەسه‌لەاتی دادوهری و ئەوان تەنھا دەسه‌لەاتی کۆکردنه‌وه‌ی زانیاری و دانسی زانیارییان هەبیت بە حکومەت، واتا ئێمە مەبەستمان ئەوهیه لە شیعاعات و لە قۆناغی شیعاعاته‌وه ئیتر دەبیت بگۆیزینه‌وه بۆ قۆناغی جێبه‌جێکردنی وردکردنه‌وه‌ی شیعاره‌کان بە هەنگاوی عەمەلی و بیکەین بە بریار و پرۆژه.

KNN: بە لەبەرچاوگرتنی ئەو جموجۆله بەرفراوانه‌ی لە ناوچه‌که ههیه، به‌و خروشانه‌شه‌وه که لە شه‌قام ههیه و به‌و جموجۆله سیاسیه‌ش که لە ناستی ئۆپۆزسیۆندا ههیه، تا چه‌ند ئومیدت به‌وه ههیه واتا که‌شبینن به‌وه‌ی که ئەمجاره دەسه‌لەات لە کوردستاندا چاکسازی تیا ده‌کریت و ماکیاج نا‌کریت؟

نەشێروان مسته‌فا: تەجروبه‌ی ولاتانی پێش ئێمه‌ ده‌ریخستوه که ئەو دەسه‌لەات و ئەو حکومەت و ئەو حیزبه‌ حاکمانه‌ی که ئەگەنه‌ قۆناغیک لەبەرده‌می دو‌پیانیکدا دەبن، ئیستا ئێمه‌ لە کوردستان دەسه‌لەات گە‌یشتوه‌ته ئەو دو‌پیانە، رینگایه‌کیان به‌ره‌و توندوتیژی ده‌پوات، به‌رینگای سه‌رکوتکردن خەڵک سه‌رکوت بکه‌یت، به‌رینگای گرتن و کوشتن و راوانان و نان‌پین و . . . هتد، رینگای دو‌ه‌میش رینگای پیا‌چونه‌وه‌یه به‌ خو‌دا و رینگای قو‌ل‌کردنی داوا‌کارییه‌کانی خەڵکه‌، رینگای چاک‌سازی سیاسیه‌، ئێمه‌ لەبەرده‌می دو‌ رینگادا راوه‌ستاوین، یه‌کیتی و پارتي ده‌توانن رینگای توندوتیژی بگەڕن، ده‌توانن رینگای چاک‌سازی بگەڕن، رینگای توندوتیژی سه‌ره‌تاکه‌ی ده‌ستی پیکردوه‌ ئەوه‌تا خەڵک ده‌گەڕن



دهكوژن خهلك بريندار دهكهن، هه ره شه دهكهن، من ئوميدم وايه له ر
ريگايه په شيمان بنه وه، چونكه هيچ دهسه لاتيگ نه يتوانيوه تا سه ر به ريگاي
توندوتيزي حكومراني بكات، ئوميدم وايه ريگاي دوهم بگرنه بهر، كه ريگا
قبولكردي خواسته كاني خهلكه، ريگاي چاكسازي سياسي و كۆمه لايه تي و
ئابوريه، من ئوميدم وايه ريگاي دوهم بگرنه بهر.

KNN: له كۆتايدا ده پرسين، تا چهند چاوه پرواني نه وه بكه ين كه به ريز
نه وشيروان مسته فا نه مين له ناو ريزي خو پيشانده راندا ببينين؟
نه وشيروان مسته فا: نه گهر پيوستى كرد به لى به شدارى

دهبیت ئەوان داوای لیبوردن بکەن

سازدانی: هۆشیار عەبدوڵلا

له بەرنامەی روبه‌پروی که‌نالی (KNN) دا، نه‌وشیروان مسته‌فا، ئاماژە به‌و په‌ندو دهرسانه ده‌کات که پێویسته ده‌سه‌لاتدارانی کوردستان، له شوپشه‌کانی تونسو میسره‌وه وه‌ریانگرتبێت.

هه‌روه‌کو به‌یاننامه (٧) خالییه‌که‌ی گوپان، وه‌ک نه‌خشه ریگای کارکردنی بزوتنه‌وه‌که‌ی ده‌بینیت و ده‌لیت: "به‌یانه‌که‌ی ئیمه، به‌یانیکی ئیستیباقییه، به‌یانیکه پێشتر هۆشیاریی داوه به‌ کۆمه‌لیک له‌و حیزبانه و پێشنه‌وه‌ی گه‌رده‌لوله‌که‌ بێته کوردستان، با دانیشینو چاره‌سه‌ری وه‌زعه‌که بکەین."

KNN: نه‌گه‌ر له تونس و میسره‌وه ده‌ستپێکه‌ین، ئه‌و دۆزانه‌کارییی له تونس به (٢٧) رۆژو له میسر به (١٨) رۆژیه‌کلایی بوه‌وه. چییان لی فیر ده‌بین؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له‌پراستیدا ئه‌و روداوانه‌ی له تونس و دواتر له‌میسر رویاندا، ئه‌وه‌مان به‌بیر ده‌هیننه‌وه که کاتی خۆی چۆن گوپان له ئه‌وروپای رۆژه‌لات له پۆلۆنیاوه ده‌ستپێکرد، به‌ره‌و رۆمانیا و دوا‌یی هه‌مو ولاتانی ئه‌وروپای رۆژه‌لاتی گرته‌وه و یه‌کیتی سوڤیه‌تیشی گرته‌وه و ئه‌و ده‌وله‌ته گه‌وره‌یه پارچه پارچه بو، ئه‌مه‌ش ره‌نگه شتیکی له‌وبابه‌ته له رۆژه‌لاتی ناوه‌پراست به‌هینتته پێشه‌وه، به‌تایبه‌تی دوا‌ی ئه‌وه‌ی که ئه‌و گوپانه بنه‌ره‌تییه‌ی که له میسرا رویدا و سیستمی ئه‌وی گۆپی، ئه‌مه وه‌کو ئه‌وه وایه سه‌ره‌تای گوپانیک بێت له‌هه‌مو رۆژه‌لاتی ناوه‌پراستدا، له‌پیش هه‌مو شتی‌کدا، ده‌بیت له‌ئهمونی ئه‌و دو ولاته‌وه چه‌ند ده‌رسیک ده‌ره‌هینن.



هینا و وهکو چۆن سیستمی تاکحیزبی له ئه وروپای شه رقی رما و هه ره سی هینا و وهک ئه زمون فه شه لی کرد له ژیا نی سیاسی میلله تان، به هه مان شیوه له تونس سیستمی تاکحیزبی و له میسریش سیستمی تاکحیزبی فه شه لی هینا، له م و لاتانه که ده لێن سیستمی تاکحیزبی، کۆمه لێک حیزبی تر هه بون، به لام له پانتایه کی زۆر ته سکدا ریگه یان دا ون بو ئه وه ی به هیج جو ریک رو ژیک له پو ژان ده سه لات نه گرنه ده ستیان، سه یری تونس بکه، هه مو باره گای حیزبه کانی ده سه لات، ئاگریان تیبه ردرا و سه رکر دایه تی حیزبه که ی هه لوه شایه وه و سه کرتاریه تی هه لوه شایه وه و مه کته بی سیاسیه که ی هه لوه شایه وه و باره گای لقه کان له لایه ن کۆمه لانی خه لکه وه به تالان بران، له میسریش به هه مان ده رد چون، ئه مه ده رسیکه بو ئه وه ی که فیعله ن پی شو هخت تیبه گه ی ن، سیستمی تاکحیزبی له سلیمانیش فه شه لی کرد وه و له هه ولیر و ده وکیش فه شه لی کرد وه، ئه و تهعه دو دییه که ئیستا سه رکر دایه تی کورد خو ی پیوه هه لده کی شیت، له راستدا تهعه دو دی نییه، له سلیمانی یه ک حیزب حوکم ده کات و چه ند حیزبیکی بچکۆ له ده ورین، له هه ولیریش یه ک حیزب حوکم ده کات و چه ند حیزبیکی بچوک له ده ورین، ته نانه ت له هه ولیر یه کی تی وه ک پارتی ده سه لاتی نییه و له سلیمانی پارتی وه ک یه کی تی ده سه لاتی نییه، ئه مه ده رسی یه که مه که ده بی ت به راستی هه مو حیزبه کان، له پیش هه مو یان حیزبه کانی کوردستانی عیراق، ئه و ده رسه وه ریگرن که سه رده می سیستمی تاکحیزبی و ئه و حیزبانه ی که خو یان به پیش ره و و حیزبی قانی د ده زاننو ئه و حیزبانه ی پینا نوایه، ئه گه ر ئه وان نه بن، ئه و میلله ت گو رگ ده یخوا و لافا و ده بیا و هه مو له برسا ده مر ن و مالیان و یران ده بی ت، ئه مه تیبه ریوه و ئه مه ده رسی یه که م که ده بی ت لیوه ی فی ربین.

ده رسی دو هه “چا کسه زای دره نگوه هخت سو دی نییه، من خو م دو سال له مه و پیش، له گه ل هه ندی له سه رکر ده کانی که خا وه ن ده سه لاتن، قسه م له گه لدا کردن و بو م با سه کردن که پرۆسه ی نار هزایی پرۆسه یه که گه شه ده کات و

دەسپێت، سەرەتاکەى بە داواکاری زۆر ئاسان دەستپێدەکات، خەڵک داوا دەکات و دەلیت ریگاو بانم نییە، دەلیت زیارام نییە، دەلیت جیگای نیشتەجیونم نییە، دەلیت بیکارم، دەلیت کارەبام نییە، دەلیت ناوم نییە، یانی خواستەکانیان لە ئاستی خزمەتگوزارییدایە، لە پاش ماوەیەک کە تۆ چارەسەری ئەمە ناکەیت، وەعدی دەدەیتى و درۆ دەکەیت و بەلێنەکانت جیبەجیناکەیت، چاوبەستەکی لى دەکەیت، لە پاش فەترەیک ئەمە دەگۆریت، لە خواستی خزمەتگوزارییەوه دەبیت بە خواستی ئیسلامی، داوا دەکەن ئیسلام لە نێزامی ئیداریی و لە نێزامی سیاسی و ماییدا بکریت، ئەمەش قوناغیکە کە ئەگەر ئەو قوناغەش سایەى نەبیت، دەبیت بەم گەردەلولەى کە ئیستا لە میسر و تونس و ئەو ولاتانە هەیه.

KNN: بلاوکردنەوهى بەیاننامەکە، لەبەنەمادا کە ئیوه وەك خۆتان باسی دەکەن، بۆ تێپەراندنى دۆخى هەریمی کوردستان بۆ لە قەیران، بەلام قەیرانەکەى بەردەوامکرد، ئەگەر نەلین توختری کردەوه، لەو قەیرانەى هەریمی کوردستانەوه، چ وانەیکە فێردەیین؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمه چونکه خۆمان لەم ژینگە سیاسییە دەژین، لەم چەند رۆژەى رابردودا، ئیمه چەند دەرسێکمان لەم تەنگرۆ و قەیرانە وەرگرت، من خۆم بە چاوی لیکۆلینەوهوه سەیری ئەوهم کردوه، لەگەڵ کۆمەڵی خەلکی تر گفتوگۆم لەسەر کردوه و چەند دەرسیکی لێدەردەهینین، دەرسیکیان عەسکەرییە، دەرسیکیان سیاسییە، دەرسیکیان رۆشنیرییە و دەرسیکیان راگەیانندنە، واتە دەرسی جیا جیای لێدەردەهینین.

KNN: با لە سەربازییەکەوه دەست پێبکەین، ئەو وانەیهى کە لێوهى فێردەیین، چیهى؟

نەوشیروان مستەفا: لە دەرسی عەسکەرییدا، فێریکردین لەم ولاتە دامەزراوێکە نییە بەناوی دامەزراوهى عەسکەرییەوه، لەم ولاتە هیزی پێشمەرگە هەیه، ئاسایش هەیه، زانیاری هەیه، پاراستن هەیه و ئەمانە هەمو دەزگای حیزب و



دهزگای حکومه‌تی و نه‌بون به‌مولکی ده‌زگای ده‌وله‌ت، واتا حیزب له‌کانی لیقه‌ومانی خۆیدا و له‌کاتی مملانیسی سیاسی له‌گه‌ل لایه‌نه‌کانی تر، ده‌توانی‌ت ئەم ده‌زگایه‌ وه‌ک ده‌زگایه‌کی حیزبی به‌کاربه‌ینی‌ت، که هیچ جو‌ره‌ سه‌ربه‌خۆییه‌کی تی‌دا نییه، به‌داخه‌وه، ئەمه‌ کاریکی زۆر زۆر خراپ بو که سه‌رکرده‌یه‌تی ئەم حیزبانه‌ په‌نایان برده‌به‌ر ئەوه‌ی جاریکی تر پێشمه‌رگه‌ وه‌کو ئامرازیک به‌کاربه‌ینن بۆ هه‌ره‌شه‌لیکردن له‌ خه‌لک و که ئیحتمال هه‌بو ئەمه‌ بیته‌ هۆی شه‌ری ناوخۆ. ده‌رسیکی تر پێیوتین، له‌م ولاته‌ کی خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ له‌وه‌ی له‌حاله‌تی پێیوستدا پێشمه‌رگه‌ و هیزه‌ چه‌کداره‌کان بخاته ئینزاره‌وه‌؟ کی خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ که ئیعلانی حه‌رب بکات به‌رامبه‌ر ج‌ه‌ماعه‌تیکی؟ کی خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌، ئەمه‌ بکیشیته‌وه‌ و کی خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ له‌وانه‌ بپرسیته‌وه‌ که غه‌له‌ت ده‌کن؟ به‌ غه‌له‌ت هیزی پێشمه‌رگه‌ و ناسایش و پۆلیس و هیزه‌کانی حکومه‌ت به‌رکاده‌هینی‌ت؟ کی ئەو ده‌سه‌لاته‌ی داوه‌تی؟ کی خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ له‌و بواره‌دا، پێشمه‌رگه‌ به‌ناره‌زی خۆی بخاته ئینزاره‌وه‌ و ده‌بابه‌ بینیته‌ سه‌ر جاده‌ و قوته‌ بگری‌ت و ئوتیلی پینج‌ه‌سته‌یره‌ داگیر بکات! کین ئەوانه‌ی له‌م ولاته‌ ئەم ده‌سه‌لاته‌یان هه‌یه‌؟ کی خاوه‌ن ده‌سه‌لاته‌ که له‌مانه‌ بپرسیته‌وه‌ و بلیت بۆچی وات کردوه‌ و به‌بی موبه‌ریر، به‌بی ئەوه‌ی سه‌به‌بیکی مه‌عقول هه‌بیته‌ هیزی پێشمه‌رگه‌ ده‌خه‌یته‌ ئینزاره‌وه‌ به‌رامبه‌ر به‌هیژیکی سیاسی تر که خۆت به‌ مونا‌فسی سیاسی خۆتی ده‌زانی.

KNN: له‌سه‌ر ئاستی سیاسیدا، ئەوه‌ی په‌یوه‌ندی به‌حیزبه‌ سیاسیه‌کانه‌وه‌ هه‌یه، چ وانه‌یه‌ک فێر ده‌بین؟

هه‌وشیروان مسته‌فا: له‌م ولاته‌دا، سیستمی تاکحیزبی هه‌یه، له‌م ولاته‌ ته‌عه‌دوییه‌ت به‌ناو هه‌یه، له‌م ولاته‌ حیزبه‌ بچوکه‌کانیان والیکردوه‌ که هه‌مویان وه‌کو ده‌سنگه‌خۆری حیزبه‌ گه‌وره‌کانیان لیها‌توه‌، بودج‌ه‌یان له‌لایه‌نه‌ ئەوانه‌وه‌ ئیداره‌ ده‌کری‌ت، له‌لایه‌ن ئەوانه‌وه‌ هه‌ندی‌ک وه‌زیفه‌ و پۆستیان پی ده‌سپێردری‌ت، له‌لایه‌ن ئەوانه‌ رییان پێده‌ده‌ری‌ت له‌هه‌لبه‌ژاردندا چه‌ند کورسی بین و له‌ چه‌ند

وهزاره تدا به شداری بکه، له بهرئوه به داخهوه، لهم ولاتانه نه یانهیشتوه
 حیزب به مانای سهرده مییه که ی خۆی، گه شه بکات، بۆئوه ی بییت به
 فاکته ریکی کاریگر له ژبانی سیاسیدا، ئه وه ی بۆ من زۆر کاریکی سه یر بو،
 له پریکدا (۱۹) حیزبیان کۆکرده وه که له راستیدا هه ندیکیان ده توانین بلیین
 کارتۆنین که له راستیدا زه مانای حیزبی کارتۆتی نه ماوه، وه ختی خۆی له
 ئه لمانیای شه رقی هه بوه، له هه ندیک ولاتی تر هه بوه، ئه م ته قلیده خراپه
 له تونس هه بوه، له میسر هه بوه و پێویسته ئه م دو حیزبه واز له وه ته قلیده خراپه
 به یین، حیزب داتاشن، حیزبی کارتۆنی دروستبکه، دوکانی سیاسی به خه لک
 دابنن و له حاله تی پێویسته بیاننن یه ک زنجیره ناو دروستبکه نو بلیین، وه لا
 (۱۹) حیزب یان (۲۰) حیزب یان (۳۰) حیزب که هه ندیکیان له هه قیقه تدا و
 جو دیکی نه وتۆیان نییه، هه ر ته نیا بۆ کاروباری دیعایه و ئیعلان
 به کارده هینرین، ئه مانه هه ندیکیان نا هه قیان نییه، چونکه له پوی سیاسییه وه و
 له پوی ئیعلامییه وه و له پوی مالییه وه له ژیر ده سه لات و هه یمه نه ی ئه م دو
 حیزبه دان که ئه گه ر وانه که، سزایان ده دن، له بهرئوه بۆ هه ندیک حاله ت
 مه جبورن له گه لیان برۆن، که له راستیدا هه قه وانه بییت، هه قه ئه وانه ره ئی خۆیان
 هه بییت، بۆچونی خۆیان هه بییت و دو حیزبه ده سه لاتداره که زۆریان لیئه کهن و
 وازیان لیبه یینن که به ئازادی بیرو پای خۆیان ده رپرن.

KNN: له خاله کاندایا باست له ده رسی رۆشنیری کرد، مه به ست چی بو؟

نه وشیروان مسته فا: هه مو جولانه وه یه کی سیاسی له دنیا دا، هه مو حیزبیکی
 سیاسی له دنیا دا، پێویستی به کۆمه لیک خه لک هیه، پێویستی به کۆمه لی
 رۆشنیر هیه، پێویستی به کۆمه لیک مامۆستای زانکۆ هیه، پێویستی
 به کۆمه لیک رۆژنامه نوس هیه، پێویستی به کۆمه لیک موفه کیر هیه، به داخه وه
 ئه م ته جروبه یه ی کوردستانی عێراق، فێری کردین که له م ولاته دا ده سه لات
 چینیکی مشه خۆر، یان تویژیکی مشه خۆر له ناو رۆشیران و مامۆستیانی



بەرامبەر بە ئۆتۆمبېل، بەرامبەر بە ئەرزە، بەرامبەر مۇچەي بەرز، بەرامبەر ھەندىك ديارىي و دەستگەوتى مادىي، ويزدانى پيشەيى خۇيان فەرامۇش دەكەن، لەكاتىكدا كە حيزبەكە پىي دەلىت، ھجوم بگە و ھىرشبەرە، ھىرش دەكات، كە پىي دەلىت راوہستە، راوہوستى، ناچىت بەلەقلى خۇي بىرىكاتەو، حيزبەكان مەفرۆزە كۆمەلىك خەلكيان ھەيىت كە بىريان بۇ بگەنەو، كۆمەلىك خەلكيان ھەيىت راويزيان پىبگەن، كۆمەلى خەلكيان ھەيىت كە رىنگاي باشيان پيشانبدەن، نەك لەشكرىك دروستبكات لە رۆشنبىرى مشەخۆر و كەي پىيوت ھىرشبكات و كەي پىيوت راوہستىت، ئەو دەرسىگە كە بەراستى پىويستە سەركردايەتى كورد ئەو بە نەزەرى ئىعتبار وەرېگرىت، لەباتى ئەوہى رۆشنبىرەكانى كوردستان، مامۇستايانى زانكۆ و رۆژنامەنوسەكان و شاعىر و ئەدىب و نوسەرەكان بەو ئىتجاھە بەرې بكات و دابەشيان بكات و فىئىرى جنىودان و قسەي ناقولۇ و شتى لەو بابەتەيان بكات، تەوجىھيان كات بەئىتجاھى بىركردنەو و دۆزىنەوہى رىنگاي راست و بە ئىتجاھى ئەوہى ئەوانە بىن بە دامودەزگاي بىركردنەو و دەمودەزگاي وا كە خزمەت بەجولانەوہى كورد بگەن، نەك بەشدارىي بگەن لە موھاتەرات و شەرە جنىو و ھجومكردن و نا لەم بابەتەنە.

KNN: ئەو پەندانە، يان ئەو دەرسانەي لە لىدوانەكانى ھكومەت و حيزبە بالادەستەكان كەوتونەتەو، يان لاي ئىوہ كەوتونەتەو، چىن؟
 نەوشىروان مستەفا: كەلەدە، دەزگاكاني راگەياندىنيان ھەمو سەرلەنوي خستەوگەپ بۇ چەواشەكارى و سەرلىشىواندى خەلك، بۇ درۆكردن، ئەوانە باسى ئەو دەكەن، ئىمە دژى دەستورين و دەيانەويىت خەلك واتىگەيەنن كە ئىمە دەمانەويىت بۇشايى دەستورىي دروستىت، لەراستيدا ئەوہى ئىمە بناسىت، دەزانىت كە لەيەكەم خولى پەرلەماندا ئىمە داوكارى ئەوہوبوين، من و رەفيقەكانم داوكارى ئەوہوبوين كە ھەريىمى كوردستان دەستورى تايبەتى خۇي

هه‌بیت و ئەوه لاکانی تر بون که قبۆلیان نه‌کرد، ئی‌مه ئیستاش لایه‌نگری
 ئەوهین که ده‌ستوریکی باش بو هه‌ریمی کوردستان هه‌بیت، ده‌ستوریکی بی‌ت
 وه‌کو ده‌ستوره‌که‌ی میسر که ئیستا ره‌فز کراوه و خه‌ریکن و ده‌یان‌ه‌وی‌ت
 بی‌گوپن، یان وه‌ک ده‌ستوره‌که‌ی تونس که ئیستا له‌ژێر زه‌بری کۆمه‌لانی خه‌ل‌ک‌دا
 مه‌جیورن بی‌گوپن، ده‌ستوریکی وا نه‌بیت، به‌ل‌کو ده‌ستوریکی باش بی‌ت و
 ده‌ستوریکی زۆرایه‌تی می‌لله‌ته‌که‌مان پێی رازی بی‌ت و ره‌نگ‌دان‌ه‌وی بیری
 سیاسی هاو‌چه‌رخ بی‌ت، نه‌ک دیک‌تاتۆریکی دروستکات له‌ کوردستان، ئی‌مه
 لایه‌نگری هه‌بونی ده‌ستوریکی باشین، ئەوانه‌ باسی ئەوه ده‌که‌ن، ئەمانه
 حکومه‌تیان ناوی‌ت، وه‌کو ئەوه‌ی ئاسایشیان ناوی‌ت، فلانیان ناوی‌ت، ئەمه‌ش
 درۆیه و ده‌یان‌ه‌وی‌ت وا له‌ خه‌ل‌ک‌ بگه‌یه‌نن که ده‌مانه‌وی‌ت بۆشایی ئەمنی
 دروستی‌ت، یا خود بۆشایی ئیداریی دروستی‌ت، به‌هیچ جۆریک ئی‌مه‌ نامه‌وی‌ت
 ئەو بۆشاییانه‌ دروستی‌ت، ئی‌مه‌ وتومانه‌، ئەم حکومه‌ته‌ هه‌ل‌وه‌شیته‌وه‌ و
 حکومه‌تیکی ته‌کنۆکراتی ئینتیقالی دروستی‌ت که له‌مانه‌ باش‌تر ئی‌شوکاره‌کانی
 به‌رپوه‌به‌ری‌ت، ئی‌مه‌ ده‌مانه‌وی‌ت حکومه‌تی‌ک هه‌بیت، ئی‌شی له‌به‌ر به‌روات،
 حکومه‌تی‌ک هه‌بیت، حیزبایه‌تی نه‌کاته ئی‌شی ئەساسی و حکومه‌ته‌که‌ی
 ئیستغلال نه‌کات بۆ به‌قوه‌ت‌کردنی حیزبه‌که‌ی خۆی، ئەوانه‌ باسی ئەوه ده‌که‌ن
 که ده‌لین، ئەمانه‌ خۆیان به‌شدارییان نه‌کردوه‌ له‌ حکومه‌ت‌دا، ئی‌مه‌ ئەسله‌ن
 نامانه‌وی‌ت به‌شداري بکه‌ین له‌ حکومه‌ت و مه‌به‌ستمان ئەوه‌ نییه‌ به‌شداریین له
 حکومه‌ت‌دا، تو وه‌ختی که ئینتیخابات ده‌به‌یت‌ه‌وه‌، فه‌رژنا ئەم دو حیزبه
 ئینتیخاباتیان برده‌وه‌ به‌ ئەکسه‌رییه‌ت، یه‌کی‌ک (۳۰) و ئەوی‌تر (۲۹) کورسی
 هینا و حکومه‌ته‌که‌یان دروستکرد و موباره‌ک بی‌ت، به‌لام له‌خوار وه‌زاره‌ته‌کانه‌وه
 مه‌فروز نییه‌ له‌فه‌ر‌اشه‌وه‌ تا ده‌گاته وه‌کیلی وه‌زیر له‌ حیزبه‌کانی خۆیان دا‌بنین
 و له‌ما‌به‌ینی خۆیان دا‌به‌شی بکه‌ن، به‌ل‌کو ده‌بی‌ت واز له‌ می‌لله‌ته‌که‌مان به‌ینن و
 له‌ناو می‌لله‌ته‌که‌ماندا (۱۳۰) هه‌زار مامۆستامان هه‌یه‌ و (۵) هه‌زار دکتۆرمان
 هه‌یه‌، چه‌ند هه‌زارێک محامیان هه‌یه‌ و چه‌ند هه‌زار ئیداریمان هه‌یه‌ و پیاوانی



ره زمان ههیه و ئەندازیارمان ههیه، واز له خه لکه بیئن با له سه ره ساسی كه فائەت و لیوه شاوهیی له خوار وه زیره وه، گوی نهدریتە ئینتمای حیزبی و گوی نهدریتە تهسکییهی حیزبی، ئیمه ئەمه مان دهویت، ئەگەر نا ئیمه نه مانوتوه له هه مو جیگه یه كه ئەگەر یه کیتی و پارتییه كه ی لیئیت، ئیمه ده بیئت سییه م بین، قهت باسی شتی و امان نه کردوه، به لام ئیمه ده مانه ویت شانیه شانی ئەوانه ی یه کیتی و پارتین، خه لکی تریش له سه ره ساسی كه فائەت و لیوه شاوهیی و شاره زایی بتوانیت بیته مدیری عام، مدیری مه کته ب، ره ئیسی دائیره و وه کیلی وه زیر، ئەسله ن له هه مو ولاتانی دنیا، بیجگه له وه زیر كه پۆستیکی سیاسیه وه و بریاری به دهسته، پۆسته کانی خواره وه خه لکی مه سه له کی ده یگر نه وه، یانی له گه ل گۆرینی وه زیردا ناگۆریت، چونکه ئەوان کۆله که ی ئەساسی ئەو وه زاره ت و دائیره یه ن.

ئینجا ده لێن، ده یانه ویت په رله مان نه مینیت، یان ده لێن ئیمه دژی په رله مانین و ده مانه ویت بۆشایی قانونی دروستییت، به هیج جوړیک له گه ل ئەوه یان نین، به لام ئەم په رله مانه ئیفلیح بوه و ناهیلن هیج ئیشیکی له بهر بروات، به ناوی زۆرینه وه حکومت کردویه تی به ده زگایه کی کارتونی و ده زگایه کی ئیفلیح، ئیمه پیمانخۆش نییه په رله مان ده زگایه کی ئیفلیح بیئت، پیمانخۆشه ده زگایه کی فه عال بیئت، پیمانخۆشه مورا قه به ی حکومت بکات و وه زیره کان بانگ بکات بۆ لیپرسینه وه، پیمانخۆشه کار به دهسته کانی حکومت بانگ بکات بۆ لیپرسینه وه، پیمانباشه په رله مان مه رج ه ع بیئت، پیمانخۆش نییه په رله مانیک دروست بیئت، حکومت به ئاره زوی خوی چ قانونیکی بۆ نارد مۆری بکات و بینیریته وه، به قانونیکردنی هه مو کاره ناقانونیه کانی حکومت بکات، ئیمه نامانه ویت و ابیئت، ئیمه ده مانه ویت په رله مانیکی زیندو و کارا بیئت و ئیشوکاره کانی بکات، ئەگینا ئیمه له گه ل بۆشایی ته شریعیدا نین، ده مانه ویت په رله مان هه بیئت، هه تا له به یان نامه که ی خۆماندا که داوامان کردوه، پاش (۳) ی مانگی تر هه لبژاردن بکریته وه، خۆ مه علوم نییه له په رله مان ی داها تو ئیمه

چەند دەهینین و پارتی چەند دەهینیت و یه کیتی چەند؟! خو بۆم زه بڕوزهنگه بروت، له وانه یه ئیمه ئهسله کورسی که متر بهینین.

KNN: له قسه کانی پیشوتدا، باسی چهواشه کاریت کرد، ئه و چهواشه کارییه، به رای به ریزتان بو ترساندن خه لکه؟

ئه وشیروان مسته فا: به لئ، به شیکی بو هه لکه له تانندن خه لکه، ئه و چهواشه کارییه ی ده یکن، زور جار بو ته فرهدانی خه لکه، بو ئه وه یه خه لکه به هه له دا به رن و راستییه کان له خه لکه بشارنه وه، بو گه و جانندن خه لکه و بو تاریکاندن پهر له مان و بو تاریکاندن راستییه کانه، واته بو ته عتیمی راستییه.

KNN: په یوه ندی به ترسه وه نییه؟

ئه وشیروان مسته فا: به لئ، بو ترساندنیسه، بوچی نا.

KNN: خه لکه ده ترسیت به و چهواشا کارییه؟

ئه وشیروان مسته فا: به شیکی له خه لکه ده ترسیت.

KNN: له سه ر مه سه له ی گه نده لئ، ئیوه ده لئین گه نده لئیه کی زور هیه له داموده زگا کانی حکومه تدا، حکومه تیش ده لئیت، به لئ هیه، جیاوازییه که له کویدا یه؟

ئه وشیروان مسته فا: ئیمه گه نده لئ کورتناکه ی نه وه ته نیا له مه سه له ی دارایی و مالیدا، کو ی ناکه ی نه وه له چه ند که سیکی که به شیوه یه کی نامه شروع پاره یان پیکه وه نابیت، گه نده لئ لایه نی هیه، بو نمونه، ته سکییه ی حیزبی و دامه زراندنی خه لکه له سه ر ئه ساسی حیزبی، ئه مه جو ریکه له گه نده لئ، قبولکردنی خویندکار له دیراساتی عولیا له سه ر ئه ساسی ئینتیمای حیزبی، جو ریکه له گه نده لئ، دابه شکردنی داموده زگا کانی حکومه ت له سه ر بنچینه ی ئینتیمای حیزبی، جو ریکه له گه نده لئ، ئه مانه ده توانن به ئاسانی ته سکییه ی حیزبی مه نع بکن، ئه مانه ده توانن به ئاسای جاریکی تر و ابکه ن که ها ولاتی کوردستانی خو ی به ها ولاتی بزانی تو خو ی به خاوه نی ئه م حکومه ته بزانییت و ئیحتیکاری ئاسایش و زانیاری و هیزی پئشمه رگه بو دو حیزب، خو ی



گەندەلییە، دەییّت ئەم هیزانە بکریڤه هیزی میلی و نیشتمانی و ئەتەرەیی، هیژیك كه هەمو كەسیك بە هەی خۆی بزانیّت، ئەك وەك ئەمجارە یەكیّت و پارتی بە هەی خۆی بزانیّت و غەیری ئەو هەمو خەلك لیی بترسیّت و بلیّت، ئەمە هیزی من نییە و هاتوہ بۆ شەپری من، بۆیە گەندەلی لایەنی هەیه، گەندەلی سیاسی هەیه، گەندەلی ئییداریی هەیه، گەندەلی ئەخلاقى هەیه، گەندەلی داراییش هەیه، بەلام بەداخەوہ، زۆری ئەو گەندەلییانە كۆكراروہتەرە لەمەسەلەى داراییدا، كە بیگومان داراییش شتیكى گرنگە، بەلام واسیتەو واسیتەكارى و مەحسوبيیەت، ئەمانە هەمو بەشیكەن لە گەندەلی.

KNN: ئەو باسكردنەرەیهی گەندەلی، یاخود قەناعەتپنەھێنانى لای ئەوان بۆ مەسەلەى گەندەلی، قەناعەتە یان بۆ ماکیازكردنە؟

نەوشیروان مستەفا: من بیستومەتەرە لەھەندیک كۆپوكۆبونەرەى تاپبەتى خویان، هەندیک كەس باسى ئەوہیان كردوہ، با دەستبگەین بە چاكسازى، چونكە چاكسازى درەنگوہخت سوڤى نابیّت، ئیستا بۆ نمونە، لەمیسەر لە رۆژانى ئەو شۆرشەى كە دەستیان پێكرد، كۆمەلێك چاكسازییان كرد، بەلام فایدەى نەبو، چونكە سیستەمەكە گەیشتبوہ حالەتى مردن، هەتا ئیوارە موغەزى بەرئو شریقەى لیبدە، بەناوى ئیسلاحاتەرە، چاك نابیّتەرە، چونكە لە تونسیش عەینی بابەت، وەختك كەوتنە چاكسازى كە لیتر تازە تیپەپى بو. لە ولاتی ئیمە، هیشتا تیئەپەرپوہ، بەلام ئەوہى من بیستومەتەرە، دەمیکە باسى ئەوہ دەكریّت كە لەناو سەركردایەتى حیزبەكان كە چاكسازى بكریّت، بەلام بەشیك لە دەسەلاتدارانى ئەم حیزبانە، پنیانوايە كە ئەگەر چاكسازى بكەن لەناو كاروبارى حكومەت و لەناو حیزبەكاندا، وەكو ئیتیحادى سوڤیەتییان لى بەسەردیّت، وەكو گۆرباشوڤیان لى بەسەربیّت كە لەراستیدا ئەگەر واشیان لى بەسەربیّت، مەفروزە چاكسازى بكەن، واتە لەترسى ئەوہیە، نەوہك بپوخین، پنیانوايە كە هەمو چاكسازییەك سەرەتای لەدەستدانى دەسەلاتە، لەبەرلەوہ چاكسازى بۆ چەواشەكاركردنى خەلك دەلین. . . دەلین بیئەدالەتى هەیه و

ههیه، ئی باشه که ههیه بهر چارهسهری بکه، ریگی گونجاو بدۆزهوه بۆ چارهسهرکردنی، تهنیا ئیعترافرکردن بهوه کافی نییه، ئیعترافرکردن بۆ ههلهتاندنی خهکه.

KNN: بیجگه له ئیعترافرکردن، وهعدیش دهن که چاکسازی دهکن، رای ئیوه؟

هوشیروان مستهفا: هر بۆ خهلهتاندنی خهکه.

KNN: له ماوهی رابردودا، بههوی ئهو بهیاننامهیهوه، هیژیکی زۆرتان لهسهر کۆکرایهوه، گهیشته ئهوهی دهبابهتان روبهرو بکهنهوه، تا قهناستان روبهرو بکهن، به راست ئیوه ناترسن، یان بهدیویکی تردا پشتتان بهچی قایمه؟

هوشیروان مستهفا: ئیمه پشتمان بهخوای گهره و به میلهتهکهمان قایمه.

KNN: که باس له پاراستنی ئهزمونی ههریمی کوردستان دهکریت، یهکییتی و پارتی خویمان دهکن بهخاوهنی و شانازی ئهو خهباتهی که له رابردودا کراوه، پرسیارهکه ئهوهیه که بهپزرتان، یان بهشیکی زۆر، چ توچ هاوپیکانت، بهشداربون لهو خهباته، ئیوه بۆ باسی ئهو شانازییه میژوییه ناکهن؟

هوشیروان مستهفا: پیمانویه که ئهوانهی باسی ئهوه دهکن، بازرگانی پیوه دهکن، ماوهیهکی زۆر بهسهر راپهڕیندا تیپهپیوه، (۲۰) سال بهسهر راپهڕیندا تیپهپیوه، ئهوانهی له راپهڕیندا تهمهنیان (۵) سال بو، ئیستا (۲۵) سالن، ئهوانهی (۱) سال بو، ئیستا (۲۱) سالن. جیلی دواي راپهڕین خهمهکانی جیاوازه له ئیمه، خهمی گهنجانی ئیستا، ئهوهیه که چون کاری دهستکهویت، چون بهکهرامهتهوه بزئی، چون بتوانیت خیزان پیکهوه بنیت، چون بتوانیت نهوایهکی ههبیته شوی تیا بکاتهوه، چون سهراچاوهیهکی ژیانی ههبیته، ئهمه خهمی گهنجی ئیستایه، ئیمه بۆئهوهی کۆمهلهکهمان بۆ پیشهوه بهرین، ناتوانین تو وهکو مندالانی کابرایهکی دهولهمنه، بیئنهوهی خوته ئیشبکهیت و تهمهله و تهوهزل بیت و دائیمنه برۆیت له سهروهت سامانهکی باوک و بنهمالهکهت



خیره‌که‌ی نابوت ده‌بیت، ده‌بیت هه‌مو رۆژێك شتیکی زیاده ب‌خه‌یته
سه‌ری بۆ نه‌وه‌ی نه‌و سامانه‌ی بۆیان چه‌ینه‌شتوه‌ که‌که‌ ب‌یت، نه‌مانه‌ له‌سه‌ر
رابردو ده‌ژین، له‌سه‌ر میرات ده‌ژیت، نه‌مانه‌ به‌درۆ له‌سه‌ر خوێنی شه‌هیدان
ده‌ژین، به‌درۆ له‌سه‌ر قوربانیه‌کانی پێشمه‌رگه‌ ده‌ژین، نه‌مه‌یان کردوه‌ به
وه‌سیله‌یه‌ك بۆ مانه‌وه‌ی خۆیان له‌ ده‌سه‌لادا، (٢٠) ساڵ راپه‌ڕین تێپه‌ریوه،
چه‌ند ساڵ تێپه‌ری به‌سه‌ر روخانی سه‌دام هوسێندا.

بێگومان، من شانازیی ده‌که‌م به‌و فه‌تره‌یه‌وه‌ که‌ پێشمه‌رگه‌ بوین له‌گه‌ڵ
ره‌فیه‌که‌کاندا و پێمانوایه، که‌ نه‌م ته‌جروبه‌یه‌ی ئێستا له‌ کوردستانی عێراق
هه‌یه، به‌شیک، نه‌گه‌ر له‌ئێم به‌شی زۆری، به‌شیک گه‌وره‌ی ئێمه‌ ده‌ستمان
هه‌بوو له‌هێنا له‌ به‌ره‌می، ئێمه‌ هه‌مو ته‌مه‌نی گه‌نجی خۆمانمان له‌شاخه‌کانی
کوردستان به‌سه‌ر بردوه، له‌ پێشمه‌رگه‌یه‌تیدا به‌سه‌ر بردوه، به‌شی زۆری
ره‌فیه‌که‌کانمان شه‌هید بون، به‌لام ئێمه‌ ناچین بیکه‌ین به‌مه‌ت به‌سه‌ر
میلتته‌که‌مانه‌وه‌ و بلێین، ناوامان بۆ کردون و ناچین هه‌مو جارێك شتیك ب‌یته
پێشه‌وه‌ بازرگانی بکه‌ین، نه‌گینا مێش ده‌توانم هه‌مو رۆژێك سه‌د مندالی
شه‌هید به‌ئێمه‌ سه‌ر ته‌له‌فزیۆنه‌که‌ی خۆمان و قسه‌ بکه‌ن، ده‌توانم سه‌د
پێشمه‌رگه‌ و فه‌رمانده‌ نه‌ساسیه‌یه‌کانی پێشمه‌رگه‌ی کوردستان که‌ وه‌ختی خۆی
ده‌ستیان هه‌بوو له‌هه‌لگیرسانده‌وه‌ی شۆرشدا له‌ پاش ئاشبه‌تال، له‌ فه‌رمانده
دێرین و گه‌وره‌کانی پێشمه‌رگه‌، رۆژانه‌ بیا نه‌ئێینه‌ سه‌ر ته‌له‌فزیۆن و گالته
به‌وانه‌ بکه‌ن که‌ نه‌و زه‌مانه‌ له‌و دیو سنوره‌وه‌ و یان له‌ پانا حکومه‌تی عێراقیدا
بون، به‌لام نه‌مانه‌ ئێشی ئێمه‌ ئێمه‌، ئێمه‌ به‌رنامه‌که‌مان، بۆ ئێستا و بۆ پاشه‌پۆش،
رابردو به‌و نه‌ندازه‌یه‌ی که‌ ته‌جروبه‌ی ئیوره‌بگیریت، رابردو به‌و نه‌ندازه‌یه‌ی که‌
خه‌لك شانازیی به‌سه‌روه‌رییه‌کانی بکات، رابردو به‌و نه‌ندازه‌یه‌ی له‌لای خه‌لك
خۆش و شیرینه‌، نه‌ك هه‌مو رۆژێك وه‌كو هیکایه‌ت بۆی بگێڕیته‌وه‌ تا وه‌كو
کابرا توشی مه‌له‌ل ده‌بیت و ته‌له‌فزیۆنه‌کانی داخه‌تات، نه‌گینا به‌لی رابردو

بەشیکی گەورە هی ئیمەیه، سەرەرییهکانی رابردو، بەشیکی ئیمە دروستمانکردوه.

KNN: یهكێك له خاله سەرەکییهکانی بهیاننامه که تان، مهسهله ی مه نعی حیزبه له کاروباری گشتیدا له کۆمه لگادا و بۆچونیك ههیه، ته نانه ت له میسر و تونیش دهستی حیزبی بوه ئه و حاله ی دروستکردوه، رای به پریزت له و باره یه وه؟

ئه وشیروان مسته فا: به ئی، ئیمه زۆر جار باسی ئه وه مان کردوه، به یاننامه که ی ئیمه، ئه و پینج خاله ی تیا به تی، پینج خالیان و تنه وه ی ئه و قسانه یه که له چه ند سالی رابردو و تومانه، دوباره کردنه وه ی ئه و به رنامه یه یه که له کاتی هه لبژاردنه کدا به ئیمان داوه به دهنگده رهکانی خۆمان، دو خالی تیا به که مه سه له ی هه لوه شانده وه ی حکومه ت و هه لوه شانده وه ی په رله مان و هه لبژاردنی پيشه وخته بو په رله مانیکی تازه و بو حکومه تیکی تازه، ئه مه ی نو بییه، ئه گینا ئه وانه ی ترمان هه مو و توه ته وه، یه کیک له و به لایانه ی که گهنده لی له کوردستانی عیراق هی ناوه ته به ره م، ته داخولی حیزبه، نه ک هه ر له کاروباری حکومه تدا، ته داخولی حیزبه له بازار، له زانکۆ، له ریکخراوهکانی کۆمه لگای مه دهنی، له کاروباری راگه یاندن، هه تا ته داخولی حیزبه له کاروباری مزگه و تدا، ئه م ته داخوله بوه به سه به بی ئه وه ی که جوړیک له گهنده لی سیستما تیکی به ره مه ی ناوه، هه ر بۆیه به ره نگار بونه وه ی ئه مه ش، نه خشه یه کی سیستما تیکی ده ویت بۆ ئه وه ی چۆن بتوانیت ریکه ی لی بگریت، مه سه له ی ته سکویه ی حیزبی هه ندیکجار ئیعتراف ده کن که هیه و هه ندیکجار ده لێن، نه خیر شتی وانیه، ته سکویه ی حیزبی، یه کیکه له وانه ی که له خولی داها توی په رله ماندا ئیمه پڕۆژه یه که ته قدییم ده که یین، ئه وه ی به رتیل ده خوا و ئه وه ی به رتیل ده دا،



ههركهيان به گوناھبار له ڕۆی قانونیهوه حساب بن، داوا دهكەین پرۆژهیهکی قانونی وا بخریته بهردهم پههلهمانی كوردستان و حكومهتی داھاتو جیبه جیی بكات، كه ئهویش ئهوهیه، ههركهسیك تهسكیهه بنوسیته و ههركهسیك قبوڵی بكات، توشی سزادانی قانونی بیتهو سزایهکی بو دیاری بكریته، بوئهوهی جاریکی تر لهكوڵ ئهمه بیینهوه، مهسهلهن ئهمه یهكیکه له نیشانهکانی گهندهلی، یهكیکه له نیشانهکانی تهداخولی حیزبی لهكاروباری حكومهتدا، تو ئهگهه حیزبی نهبیته، ناتوانیته هیچ پۆستیك له پۆسته گرنهگهکانی كوردستانی عیراق وهههگریت، بیگومان نهك ههه پۆسته گرنهگهکان، ناتوانیته پۆسته نیمچه گرنهگانیش وهههگریت، ناتوانیته ببیته به مودییری ناحیهیهك، ناتوانیته ببیته به قایمقام، ناتوانیته ببیته به سهروکی شارهوانی، ناتوانیته ببیته به سهروکی زانكو، ئهمه یهكیکه لهو شتانهی كه وهخیتك ئیوه باسی مهنغی حیزبی دهكهن له كاروباری گشتی، ئیمه مهنغی حیزبایهتی ناكهن، ئیمه خویمان حیزبین و خویمان پیمانوایه حیزب كۆلهكهی ئهساسی ژیاانی دیموكراسیهه، بهلام سیستمی تاكحیزبی و دروستكردنی حكومهتی حیزب، ئهمه حكومهتی حیزبه، ئهمه دهولهتی نهتهوه نییه، ئیمه دهمانهویته حكومهتی نهتهوه و دهولهتی نهتهوه دروستبیته، ئهمانه حكومهتی حیزبی دروستدهكهن و دهولهتی حیزبی دروستدهكهن.

KNN: قسهیهك هیه كه نییهتی پشت بهیاننامهكهی ئیوه، بریتی بوه لهتیكدان و له كودهتاو لهو چوارچیوهیهشدا، داوا دهكهن كه پیویسته ئیوه داوا ی لیبوردن له خهلكی كوردستان بكن؟

ئىعتزار بهيئنه وه بۆ گهلى كوردستان، چونكه نيگه رانى و دله پراوكى و په ژاره و ترسيان خسته ناو بازار و ناو خه لك، پيوسته ئىعتزار بهيئنه وه بۆ هيئى پيشمه رگه، له بهر نه وهى جاريكى خهريك بو سومعهى هيئى پيشمه رگه بشكيئن و تيوهى بگليئن له شهريكى ناوخودا، پيوسته ئىعتزار بهيئنه وه بۆ بزوتنه وهى گوپان، چونكه تۆمه تى نارهوا و جنيويان داوه به بزوتنه وهى گوپان، نهوان دهبيت ئىعتزار بهيئنه وه.

KNN: قسه يه كه ههيه كه ئيوه به ته مای خوپيشانندان بون؟

نهوشيروان مستهفا: نهوه درويه، نهگه ئيمه خوپيشانندان بگهين، ئيمه ئيستا خو مان ريكخستوه له هه مو شاره كاندا سه دان كه سمان ريكخستوه، خو پيشانندان سازداني جه ماوه ري ده ويئت، خو پيشانندان دهيه ويئت خه لك كولان به كولان، دوكان و به دوكان، دائيره به دائيره و مال به مال بگه ريت بوئه وهى خه لك كو بكريتته وه له سه ر جاده كان، ئيمه شتى وامان نه كردوه، نه وانى كه باسى كوده تا دهكهن، به راستى جاريكى ديكه ش باس كرد، نه مانه فكريى سياسيان زور موته خه ليفه، عه قليه تى سياسيان دواكه توه، عيملى سياسته نازانن، ئينقيلاب چون به هيئىك دهكريت كه هيئى چه كدارى نه بيئت، له ولا تيكددا چون ئينقيلاب دهكريت كه هيئىه كانى تر هه مو حيزين و هه ر موئه سهى عه سه كهرى تيدا نيه تا به هوى موئه سهى عه سه كهريه وه ئينقيلاب بگهن، خو مان هيئى زمان نيه، ئينقيلابى پي بگهين، ئينقيلاب ته عريفىكى ديارى كراوى ههيه له عيملى سياسييدا، خو پيشانندان جيايه، راپه رين جيايه، ئىعتسام جياوازه، مانگرتن



هەر یه که ته عریفی خوێ ههیه، به لām ئه و به درۆ ده لێ کۆده تایه،
 کۆده تای چی...

KNN: دواى ئەم قهیرانه، یان وهك خۆت وتت، دواى ئەم تهنگزهیه، ئاسۆکانی
 چاره سهر چۆن ده بینن؟

نه و شىروان مسته فا: ئاسۆکانی چاره سهر، به شىکی به ده ست ده سه لاته و
 به ده ست حیزبه کانى ده سه لاته، که ده لیم ده سه لات، به راستی من پیم سهیره که
 زۆر جار باسی ئه وه ده که ن ههچ وه زیزیکیان نه هینا وه بیده ن به دادگا له سه ر
 گه نده لێ، ئی گه نده لێ ئه سلهن له سه رکردایه تی حیزبه کاندایه، بو باسی
 سه رکردایه تی حیزبه کان ناکهن و وه زیری قور به سه ر چی بکات، هه ندیک له
 وه زیره کان به راستی ئینسانی زۆر زۆر باشو ریکو پیکن.

چی بکریت، له راستیدا ئه وه که وتوه ته سه ر ئه وه ی که یه کیتی و پارتي
 بریاریان دا وه چی بکه ن، ئه گه ر ده رگای گفتوگو بکه نه وه بو ئه وه ی سه ره له نوێ
 جاریکى تر گفتوگوێ ده ستور بکریت، سه ره له نوێ گفتوگوێ ئه و قانونه خراپانه
 بکریت که ته جروبه ی تونس دو باره ناکاته وه.

KNN: واته ناوه روکی به یان نامه که ی خۆتان، وه کو نه خشه ی ریگه یه؟
 نه و شىروان مسته فا: به لێ، ئیمه سورین له سه ر به یان نامه که و ده رگای گفتوگو
 بکریته وه بو ئه وه ی چۆن چاره سه ری گه نده لێ و ته داخولى حیزب و مه سه له ی
 عه داله تی ئیجتماعی و مه سه له ی شه فافییه تی میزانییه و هه مو ئه و مه سه لانه ی
 که له به یان نامه که با سه مان کردون، گفتوگوێ بکه ی ن و به یانه که ی ئیمه به یانیکی
 ئیستیباقییه، به یانیکه پيشتر هوشیاریی دا وه به کۆمه لیک له و حیزبانه که

پیش نهوهی گهرده لوله که بینه کوردستان، با دانیشین و چارهسەری بکەین.

KNN: به پێیهی که خۆتان فراکسیۆنیکى (٢٥) که سیتان ههیه له پەرله مان، مهسهلهی ته فعیلی پەرله مان که له بهیاننامه که تاندا هاتوه، تا چند مه بهسته؟ نهوشیروان مستهفا: نهو پەرله مانه ی نیستا ههیه، بپرواناکم بهو ته رکیبه وه توانیت ته فعیل بکریت، ئومیدم وایه، ته فعیل بیت.

KNN: له ماوهی رابردوداو پیشنه وهی بزوتنه وه که ی نیوه دروستبیت، خهک بوخواستی جیا جیا رژاوه ته سه ره شه قامه کان، سه بهاره ت به خواسته کانی خهک له نیستادا، له چند ناستیکدا ده بیئریت، رات چییه؟

نهوشیروان مستهفا: ناستی خهک، پیموایه ناستی داواکارییه کان گواستراوه ته وه، له مهسهلهی زیراب و کاره با و ناو گۆپاوه بۆ مهسهلهی نیسلاهی سیاسی و نیسلاهی نیداری و ئومیدم وایه له وه حه ده دا بوه ستیت، چونکه نه گه ر وانه بیت، گه شه ده کات بۆ داواکاری گۆپینی بنه ره تی، وه کو باسکرد، نهو گه رده لوله به ریکا، خهک داوا ده کات، نازادی هه بیت، داوا ده کات حکومه تیکی باشی هه بیت، داوا ده کات پەرله مانیکى باشی هه بیت، محاسه به ی نه وانه بکریت که که موکو پریان ههیه، عه داله تی نیجتیماعی جیبه جی بکریت و نه مانه هه موی کاری ناسانن، کاریک نین که بلین نه مانه موسته حیلن.

KNN: لهم بهرنامه یه دا، باسمان له کۆمه لیک ته وه ری زۆر کرد، به تایبته نهو دهرس و په ندانه ی چ له تونس و چ له میسر و هه ری می کوردستان وهرمانگرتون، دوا قسه تان لهم بهرنامه یدا چی ده بیت؟

نەوشیروان مستەفا: من حەزەدەکەم لەدوا قسەى خۆمدا، چیرۆکیى فۆلکلۆرى بگێرمەوه، لەناو کورددا وا باوه و دەلێن، مەلانیکی گیانکیشان ناوی ئیزرائیلە، کابرایەك ئیزرائیل دۆستی دەبیّت و پێی دەلێت، تکات لێدەکەم، هەر وهختیک ویستت گیانم بکێشیت، پێشتر ئاگادارم بکە، لەپاش فەترەیهك، دەچیته لای بۆئەوهی گیانی بکێشیت و دەلێت، من و تۆ وارێکەوتین کە پێشتر ئاگادارم بکەیت، ئەویش دەلێت، پێشتر ئاگادارم کردویت، دەلێت چۆن، دەلێت گیانی یهکیکم لەلای چەپەوه کێشا کە دراوسیت بو، لەلای راستیشەوه گیانی دراوسییهکی تۆم کێشا، دەبوايه بزانیّت کە گیانکیشان، سەرەکەى گەیشتووته سەر تۆ.

من ئومیدم وایه، تونس و میسر بوبیته دەرسیکی گەرە بۆ سەرکردهکانی کورد، پێشنهوهی ئیزرائیل بیّت، ئەوان خۆیان عیلاجیکی وهزعهکە بکەن

ئەم زمانە سیاسییەکی ئەم جەماعەتە ئەمجارە بە کاریانەیناوە لەم بەیانەدا بەراستی نیشانەکی دواکەوتنە لە بیری سیاسیدا

سازدانی: ھۆشیار عەبدوڵا

لە بەرنامەکی روبەرۆی کەنالی ئاسمانی KNN نەوشیروان مستەفا باس لە ھۆکاری بلاوکردنەوێکی بەیاننامەکی ۲۹-۱-۲۰۱۱ی بزوتنەوێکی گۆران دەکات، ھاوکات رایدەگەینیت: "ئێمە ھەر لەسەرھاتووە جولانەوێکی مان، نیەتی ئەوێکی ھیناوە کە جولانەوێکی ھینانە بیست، جولانەوێکی ئاشتیانە بیست، جولانەوێکی دیموکراتیانە بیست، جولانەوێکی بیست پششت، بەستیت بە خەباتی مەدەنی، ھەموو شیوەکانی توندوتیژییمان پێ خراپە"

KNN: سەرھتا با لەو بەیاننامەوێکی دەست پێکەین کە بزوتنەوێکی تان لە ۲۹-۱-۲۰۱۱ بلاوکردووە، ئەم بەیاننامەوێکی بۆ؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە وا ھەست دەکەین لە ھەریمی کوردستان قەیرانیکی و ئەزەمیکی قول ھەبە کە چەند لایەنیکی ھەبە، قەیرانەکی لایەنی سیاسی ھەبە، لایەنی ئابوری ھەبە، لایەنی کۆمەلایەتی ھەبە، لایەنی رۆشنیری و... لایەنی جیا جیای ھەبە، ئەم قەیرانە ئێمە پیمانواوە ئەوێکی کە مەسئولە لە دروستبونی و ئەوێکی مەسئولە لە چارەسەرنەکردنی تائیسنا بەراوەی یەکەم و لە پلەکی یەکەمدا دەسەلاتە، وەکو چۆن ئەوان سیناریوی خۆیان ھەبە سیناریویکەیان بۆ چارەسەرنەکردنی ئەو ئەزەمیکی کە ئیستا لە ھەریمی کوردستاندا لە ئارادایە، بریتییە لە درێژەپێدانی دەسەلاتی خۆیان، ئێمەش لەلای خۆمانەوێکی وەک ھیزیکی سیاسی سیناریوی تاییبەتی خۆمان ھەبە بۆ ئەوێکی کە چۆن لەم قەیرانە دەرنەچیتە دەرەو و چۆن چارەسەری ئەم قەیرانە دەکەیت بە چ ریگەیکە

ری دهکهین، ئەو به یانە ی ئیمە بریتییە لە سیناریۆیەکی سیاسی بۆ چارەسەزکردنی ئەو قەیرانە قۆلە ی که چەند سالاە کوردستانی عێراق بە دەستییه وە دەنالیئیت، ئەمە وەکو ئەوان باسی دەکەن نە کودەتایە و نە ئینقلابە و نە ئاژاوەگیرییە و نە شتیکی خراپمان کردوہ.

ئێوہ خۆتان دەزانن لە چەند مانگی رابردودا لە عێراقدا هەلبژاردن کرا چەندین جار هیزە سیاسییەکان داوای ئەوہیان کرد که حکومەتەکە ی مالیکی ببیت بە حکومەتی کار بەریکردن (تصریف اعمال) یان حکومەتەکە ی هەلبوہ شینریتەوہ و حکومەتیکی تەکنۆکرات داہمەزریت و ئەو حکومەتە لە کاربخریت، چەندجار داوایان کرد که ئەو پەرلەمانە ی لە عێراقدا هە یە هەلبوہ شینریتەوہ و سەرلەنو ی هەلبژاردن بکریتەوہ، که سیش نەچو بە گژیا نا و کہ سیش ئەمە ی بە ئینقلاب و بە موانەرە و بە پیلانی بیگانە ناوہ برد، ئەم بە یاننامە یە ی ئیمەش سیناریۆیە که و پیمانوا یە چاکترین سیناریۆیە بۆ چارەسەزکردنی ئەو قەیرانە ی که ئیستا کوردستانی عێراقی تێدا یە.

KNN: کاردانەوہ ی ئەوانت چۆن بینی؟ یان هەلو یستت سەبارەت بە کاردانەوہ که ی ئەوان چییە؟

نەوشیروان مستەفا: من بە لامەوہ سەیرە دو حیزب که خۆیان بە خاوەنی توراسیکی سیاسی زۆر ئەزانن و پنیانوا یە که تەجرو بە یەکی سیاسی دورودریژییان هە یە لە بواری موعارەزەکردن و لە بواری مفاوہ مەکردن و لە بواری حوکمرا نیدا بەو زمانە سیاسییه قسە بکەن، لەلای من زمانی سیاسی هەر ریکخراویکی سیاسی هینەرەوہ ی ئەقلی سیاسی ئەو ریکخراوہ سیاسییه، ئەم زمانە سیاسییه ی که ئەم جەماعەتە ئەمجارە بە کاریانہینا وە لەم بە یانە دا بەراستی نیشانە ی دواکەوتنە لە بیری سیاسیدا، ئەو وشانە ی که بە کاریانہینا وە وەکو تیکدەر و گیرەشو ی و ئاژاوەچی و کودەتاچی و . . . هتد، ئەمانە ئەچیتە خانە ی جنیوی سیاسییه وە، ئەچیتە خانە ی تەشہیرەوہ، ناچیتە خانە ی گفتوگو ی سیاسییه وە، من بە داخەوہم که ئەوانە بەو ریکگە یە بەرپەرچی

بەیاننامەکی ئیمەیان دایەو، ئیمە پیمانواو کە ئەوانە دادەنیشن لیکۆلینەو هە لەسەر دەکەن و ئەوانیش بەدیلی خۆیانیا ن دەبیت بو گفتوگۆکردن لەوبارەیهو، سیناریویەکە لەو هە ئیمە چاکتر و ئاقلانەتر بەتایبەتی کە ئیستا دەسەلات بە دەست ئەوانەو هە شتێکیان بخستایەرو، نە ک بەو ئسلوبە ی لە بەیاننامە کە یاندا بلأویان کردۆتەو.

KNN: باسی زمانت کرد، قسە یەک لەسەر ئیو دەکریت کە زمانی سیاسی ئیو یان زمانی راگە یاندنی ئیو زمانیکێ توندە؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ و امان پی ئەلین! بیگومان ئەو دەسەلات و امان پی ئەلێت، رەنگە هەندیک لە دۆستەکانیشمان و امان پی بلین، بەلام بائیستا ئیمە هەق و حسابیک لەگەل یەکتزیدا بکەین، چ بۆشاییەکیان بو ئیمە هیشتووەتەو کاری تیا بکەین، دەسەلاتی تەشریحی کە بریتیه لە پەرلەمان بەناوی زۆرینه و کەمینهو دەستیان گرتووە بەسەریدا بەنارەزوی خۆیان دەیسورپینن کە ی بیانەوێت کۆی دەکەنەو کە ی بیانەوێت بلأو هە پی دەکەن، چ یاسایەکیان بویت تیی دەپەرپینن، بەمانایەکی تر واتا دەسەلاتی تەشریح بیان داگیرکردو، دەسەلاتی تەنفیزی کە خۆی لە ئەنجومەنی وەزیراندا دەنوینیت، بەلێ قبولمانە ئەنجومەنی وەزیران نوینەری ئەو دو حیزبە ی دەسەلات و چەند حیزبیکێ ترە کە بەشدارن لەگەل یاندا، بەلام لەخوار وەزارەتەکانەو هە ییچ جیگایەکیان نەهیشتووەتەو بو ئیمە، لەخوار وەزارەتەکانەو هە ئیمە وەکو خەلکی ئەم ولاتە هەقی ئەو مان هەیه لە بریکاری وەزیری تەکنوکرات، لە بەرپۆه بەری گشتی، لە بەرپۆه بەری قوتابخانە، لە قایمقام، لە بەرپۆه بەری ناحیه، لە سەرۆکی شارەوانی لە بەرپۆه بەری پۆلیس و... هتد، لەمانەشدا من نالیم بەشمان هەبیت، بەلام بەگوێرە ی ئەو کەسانە مان کە کە فائەتیا ن هەیه پێویستە رەچاوی ئیمە بکریت، بەلام ئەوان هەرچی لە حیزبەکانی خۆیان نەبیت و هەرچی ملیان بو کە چ نەکات، هەرچی گومانیا ن لی کردبیت کە سەر بە بزوتنەو هە گوێرانه، یا ن مەیلیکی بەلای بزوتنەو هە گوێراندا هەیه، هەولیا ن داو هەری بکەنە دەرەو،



ئەم دەوايەدا ئەو چوار مامۆستايەي کە کاتی خۆي بەرپۆه بەری قوتابخانە بون و ئیستا چونەتەوہ بو قوتابخانەکانیان، بەرپۆه بەی قوتابخانەکانیان قبول ناکەن بیئە شوئینیان و پییان دەلین هەتا لە مەلبەندەوہ فەرمانمان بو نہیات ئیمە دەوروتەسلیمتان لەگەل ناکەین، بە مانایەکی تر دەسەلاتی جیبەجیکردنیشیان بەرپۆی ئیمەدا داخستوہ و هیچ مەجالیکی ئەوہمان نیە کە بتوانین ئیمە لەبواری دەسەلاتی جیبەجیکردندا خزمەتیک بە میلیتەکەمان بکەین، لەبواری دەسەلاتی دادوہریشدا خەریکن ئەو دەسەلاتە بەرہو بەسیاسەتاویکردن دەبەن، رقیان لەہەر کەسیک بیئ، بیانەویئ لەہەر کەسیک شکات بکەن، دەیکەن و ئیعاز ئەدەن کە سزابدین، بیجگە لەمەش بو بەدبەختی کورد لە کوردستاندا دو دەسەلاتی تریش ھەییە کە یەکیکیان دەسەلاتی ھیزە چەکدارەکانە، ئەوی تریشیان دەسەلاتی راگەیانندی حیزبییە، دەسەلاتی ھیزە چەکدارەکانیش کە بریتییە لە پیشمەرگە و ئاسایش و پولیس و زانیاری و پاراستن، ئەمانە ھەموی لەژیر دەسەلاتی خۆیاندایە، هیچ مەجالیکیان بو ئیمە نہھیشتوہتەوہ کە بەشدارییان تیدا بکەین، دەسەلاتی راگەیاندنیش نزیکەي چەند سەد کەنالی ئاسمانی و ناوخوای و رادیو و رۆژنامە و گوڤاریان ھەییە، ئیمە تەنھا یەک تەلەفزیونمان ھەییە و یەک رادیومان ھەییە و یەک رۆژنامەي ھەفتانەمان ھەییە و یەک سایتی ئەلەکترونیمان ھەییە، لەبەرانبەرەدا ئەوان لەسەر و ٤٠٠ دەرگای جیاجیای راگەیاندنیان ھەییە، لەبەرئەوہ ئیمە هیچ مەجالیمان بو نہماوہتەوہ نہ لە دەسەلاتی یاسادانان، نہ لە دەسەلاتی جیبەجیکردن، نہ لە دەسەلاتی دادوہری، واتە غەیری ئەوہ، ئەو بۆشاییەي کە بو ئیمەیان نہھیشتوہتەوہ ئیمە ئەگەر قسە نہکەین چی بکەین؟

KNN: چاوەروانی ئەوہ ناکەن ئەو بەیاننامەییە جوړیک لە توندوتیژی لی بکەویئتەوہ؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمە ھەر لەسەرەتاوہ جولانەوہکەمان، نیەتی ئەوہي ھیناوە کە جولانەوہییەکی ھیمنانە بیئ، جولانەوہییەکی ناشتیانە بیئ،

هه‌وه‌یه‌کی دیموکراتیانه بیټ، جولانه‌وه‌یه‌ک بیټ پشت بیه‌ستیت به خه‌باتی مه‌ده‌نی، هه‌مو شیوه‌کانی توندوتیژیمان پی خراپه، بگره ئیمه خو‌مان به‌شداریمان کردوه له دروستکردنی ئه‌و ده‌موده‌زگایه‌ی که ئیستا له هه‌ریمی کوردستاندا هه‌یه، له بیناکانیدا له شه‌قام و ریگاوبانه‌کانیدا، بۆیه هه‌رگیز پیمان خو‌ش نیه شتیک که ئیمه و میلله‌ته‌که‌مان به ۲۰ سال دروستمان کردوه، له‌ماوه‌ی دو سی رۆژدا بروخیټ و ته‌فروتونا بکریټ، به ته‌ئکید ئیمه له‌گه‌ل توندوتیژی‌دا نین و پیمان خو‌ش نیه، داوامان له که‌سیش نه‌کردوه توندوتیژی بنوینیت، هه‌روه‌ها ئیمه هه‌یج نامرازیکی توندوتیژی‌شمان به‌ده‌سته‌وه نیه که به‌کاری بهینین، ئیمه هه‌یزی چه‌کدارمان نیه، هه‌یزیکی سیاسین، ئیمه هه‌یزیکی جه‌ماوه‌ریمان هه‌یه که بی چه‌که، هه‌یج دامه‌زراه‌یه‌کی سه‌ربازی و دامه‌زراه‌یه‌کی ئیراه‌بیمان نیه تا به‌کاری بهینین، ئه‌وه لایه‌نه‌کانی ترن که دامه‌زاروه‌ی له‌و باب‌ه‌ته‌یان به‌ده‌سته‌وه‌یه و ده‌توانن ئیراه‌بی سیاسی و فیکری و کۆمه‌لایه‌تی بکه‌ن.

KNN: باس له‌وه ده‌کرا له په‌یوه‌ندی‌تان به هه‌یزه‌کانی تره‌وه، باخود له‌شیوازی کارکردنتاندا باس له‌وه ده‌کرا که لانی که‌م له به‌غدا جو‌ریا، له یه‌که‌ریزیتان هه‌بیټ، به‌لام هه‌رز و ئه‌م یه‌که‌ریزییه جو‌ریک له که‌لینی تی‌ئه‌ه‌وت، بو‌چونت له‌وباره‌یه‌وه چیه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئیمه سه‌باره‌ت به یه‌که‌ریزی کورد یاخود رۆشنتر بلیم، سه‌باره‌ت به‌وه‌ی که‌پیی ده‌وتریټ ناسایشی نه‌ته‌وه‌یی یان ناسایشی نیشتیمانی کورد، ئیمه بو‌چونه‌کانمان له‌گه‌ل ئه‌واندا جیاوازه، ئه‌وان بو‌چونه‌کانی خو‌یان بینا کردوه له‌سه‌ر بنه‌مای دروستکردنی دوژمن، هه‌ندی‌کجار دوژمنی وه‌همی، ئیمه پیمان وایه یه‌که‌ریزی کورد، ناسایشی نیشتمانی کورد، ناسایشی نه‌ته‌وه‌یی کورد، له‌ناو کۆمه‌لگای کوردستانی عیراقه‌وه ده‌ستپه‌یده‌کات، ئه‌گه‌ر ئیمه لی‌ره له‌نیوان خو‌ماندا بتوانین ناشتی کۆمه‌لایه‌تی به‌ده‌سته‌به‌ینین، به مانایه‌کی تر واتا سته‌می کۆمه‌لایه‌تی نه‌مینیت،



هه مو چین و توێژه کانی کۆمه له عه داله تی کۆمه لایه تی هه بیته بو نه وهی دهسه لاتی ئەم ولاته دا، ئەگەر ئیمه بتوانین جوړیک له لیکتیه یشتنی سیاسیمان هه بیته له سه ر نه وهی که کی دوژمنه، کی دوسته کی ناحهزه، تیگه یشتنی سیاسیمان هه بیته له سه ر نه وهی که ستراتیژی جولانه وه که مان چییه؟، چوارچیوهی ستراتیژی جولانه وهی کوردستانی عیراق و سیاسه تی دهره کی و ناوخویی هه ریمی کوردستان و مه سه له ی ئازادی دهره پین، نه و مه سه له گرنگانه ی که په یوه ندییان به ژیا نی خه لک و ئیستا و داها توی گه له که مانه وه هه یه، به و جوړه ده توانین یه کپیزی دروست بکه یین، نه و کاته له به رامبه ری دهره وشدا ده توانیت یه کپیز بیت، به و مه نتیقه ئیمه پیمان وایه یه کپیزی کورد له ناو کوردستانی عیراقه وه ده ستپیده کات، ئەگەر ئیمه بتوانین لی ره له یه ک تی بگه یین بو نه وهی که چو ن یه کپیز بین، ده توانین له به غدا و له واشنتو ن و له له نده ن و له تاران و له دیمه شقیش یه کپیز بین، به لام ئەگەر نه و بیه ویت به ناوی دوژمنی وه همی و هه ندیک دروشمی نادروسته وه لی ره غه ردمان لی بکات و زولمان لی بکات، له لایه که وه ناشتی کۆمه لایه تی بخاته پشتگویی و له لایه کی تره وه ئازادی سیاسی پشتگویی بخات، له لایه کی تره وه هیزه کانی تر بخاته په راویزه وه و بو چونه وه کانیان به هه ند وهر نه گری ت و داوی یه کپیزیشمان لی بکات، ئیمه پیمان وایه یه کپیزی به و شیوه یه دروست نابیت، یه کپیزی له پی شدا له کوردستانی عیراقه وه دروست ده بیت.

KNN: په یوه ندییه کانی ئیوه له گه ل یه کی تی و پار تی به گشتی چو نه؟

نه وشيروان مسته فا: یه کی ک له نی شان ه کانی نه و قه یرانه ی که ئیستا له کوردستانی عیراقدا هه یه، ره هه ندیکی سیاسی نه و قه یرانه بریتیی ه له و په یوه ندیی ه نا ته ندروسته ی که له نیوان ئیمه و حیزبه کانی ده سه لاتدا هه یه، ئەم حیزبانه هه ر فی ری نه وه بون پییان بل ییت قوربان، فی ری نه وه نه بون ره خنه یان لی بگری ت، بو یه ده بینین له و کاته وهی که بزوتنه وهی گو پان دامه زراوه و

فرمانیوهکانی که وتوه ته ئیشکردن به چاوی دوژمن ته ماشای ئیمه ده که ن له کاتی که ئیمه دوژمنی نه وان نین، ئیمه له سه ره تای دروستبو نمانه وه له گه ل نه وه دا بوین که په یوه ندییه کی ته ندروست له نیوان گوپان و حیزبه کانی تردا دروست بییت، راسته نه وان له حکومه تان و ئیمه ئوپۆزسیۆنین و له دهره وه ی حکومه تین، به لام خو ئیمه ده مان توانی له سه ر کو مه لیک شتی نه ساسی که په یوه ندی به ژیان ی روژانه ی میله ته که مان و ئیستا و داها توی میله ته که مانه وه هه یه ده مان توانی مامه له بکه یین و ریکبکه وین، نه و په یوه ندییه نا ته ندروسته ی که له نیوان بزوتنه وه ی گوپان و پارتی و یه کیتیدا دروست بوه، بیگو مان نه وه یه کی که له و لایه نانه ی که ئیستا له هه ریمی کوردستان قه یرانه، سیاسییه که ی قولتر کردوه ته وه.

KNN: نه ی پیتان وایه له زور ئاستدا بزوتنه وه که تان بزوتنه وه یه کی مه غدوره، به تایبته له په یوه ستدا به مه سه له ی بودجه و کو مه لیک ره هندی تر؟ نه وشیروان مسته فا: من نامه ویت باسی مه غدوریته و شتی له ر. بابته انه بکه م، هه ر به ته نیا مه سه له ی بودجه نیه، تانیستا مه سه له ی سزای سیاسی و نه و که سانه ماوه که سزا دراون، تاوه کو ئیستا ش تیروری سیدی هه یه، له فه رمانگه کانداهه رچی گومانی لی بکه ن که دۆستی ئیمه یان سه ر به ئیمه یه یان لایه نگری ئیمه یه نه قلی ده که ن یان دوری ده خه نه وه و هه ره شه ی لی ده که ن و سزای ده دن، کو مه لیک شتی له و بابته هه یه، تا ئیستا بیجگه له په رله مان، دولا که ی تر، نه ملایان له ترسی نه ولا یان نه ولا له ترسی نه ملا به هو ی نه وه ی که ریکه وتنیک ستراتیژیان هه یه نه یان نوپراوه په یوه ندییه کی ئاسایی دروست بکه ن، هه ر کاتی که ئیمه له گه ل ئیمه په یوه ندییه کی ژیربه ژیریان دروست کردوه، ویستویانه وه کو گورگه که ی هه یاسی خاس ئیمه به کار بیئن بو ترساندن ی لایه نه کانی تر، وه کو له رابردودا یه کیتی ویستی له گه ل ئیمه دا خو ی نزی که بکاته وه بو نه وه ی وه کو هو کاریکی فشار به کارمان بی نییت و وه زاره تیک له وه زاره ته کانی به غدا وه رگریت و وه ریشی گرت.



ههيوهنديتان لهگهڵ حيزبه ئۆپوزسيۆنهكان له كوردستاندا چۆنه؟

ئهوشيروان مستهفا: ئيمه پهيوهنديمان لهگهڵ ئهوان ئاساييه، بيگومان جياوازي ههميشه دهبيت له بۆچوندا، چونكه ئهوان خويان نايديوئۆژيهتي سياسي خويان و بهرنامهي خويانيان ههيه، ئيمه ريژمان ههيه بۆ بهرنامهي سياسي و نايديوئۆژياي ئهوان، بهلام لهسهركۆمهليک شتي زۆر گرنگ لهناو كوردستاني عيراقدا، لهناو پهڕلهماندا ئيمه پيکهوه هاوکاري دهکەين، من دهمهويت ليڤهڤدا ئهوه باس بکهم که دو حيزبه دهمهلاتدارهکهي ههريم، نهک ههري خويان نهيانهيشتوه و نهيانويستوه پهيوهندي لهگهڵ ئيمهڤدا دروست بکريت، بهلکو فشاري زۆريش له ههمو لايهنهکاني تريش دهکەن بۆئهوئي ئيمه دابپرين و پهراويزمان بخه، زۆرجار فشار له حيزبهکاني تريش دهکەن بۆئهوئي که له ئيمه دور بکهونهوه، بهلام بۆ خوشبهختي تائيستا نهياتوانيوه ئهوه حيزبانهي که لهناو پهڕلهماندا پيکهوه کاردهکەين، وا بکهن درز بخهنه نيوانمانهوه.

KNN: پيگهي بزوتنهوهي گۆڤان بهرامبهريه يهکيئي و پارتي چۆن دهبينن؟
 نهوشيروان مستهفا: ئيمه پيمان وايه رۆژ بهرۆژ تهرازوي هيژ بهلاي ئيمهڤدا دهشکيتهوه و بههيژتر دهبين.

KNN: ئيوه پيتان دهوتريت ئۆپوزسيۆنيکي دژن و ههميشه رهش به سپي دهبينن و سپي به رهش دهبين، باس لهوه دهکەن بۆ نمونه ههري پرۆژهياسايهک که ديته پهڕلهمان ئيوه رهتي دهکەنهوه و پيي نالين بهئي؟

نهوشيروان مستهفا: ئەمەش يهکيکي تره لهو قسانهي که دهخريته پال ئيمه، که له راستيدا هيچ بنهمايهکي نيينه، له پهڕلهماني كوردستاندا ئيمه فراکسيۆنيکمان ههيه که کهمينهيه، ئهواني تر زۆرينه، وهکو پيشتر نامازهم پيکرد ئهوانه له ريگهي ئهوه زۆرينهيهوه بهجۆريک له جۆرهکان پهڕلهمانيان داگيرکردوه، من ههز دهکهم ليڤه باسي ئهوه بکهم که له چهند مانگي رابردودا ههري کاتيک ويسستبيتيان کۆبونهوهيهک بکريت کۆبونهوهيان پي کردون و پرۆژهيان هيناوه و بهرنامهي کاريان داناوه، ئيمه دهتوانين ياساکان بکهين به



جۆریکهوه، جۆریکیان ئهو یاسایانهن که په یوه نندیان به ژيانی روژانه ی
 خه لکه وه ههیه له بایه تی باج و موچه و کاروباری کشتوکال و پیشه سازی و
 کریمی خانو و له شفرۆشی و... هتد، بیگومان له سهر هیچ کام له یاسایانه
 ئیمه گله بیمان نیه، ههر کاتیگ ئیمه له سهر ناوه پرۆکه که شی رازی نه بین که به
 زۆرینه تیده په پریت، ئیمه قبولی ده کهین و ریزی ده گرین و به یاسای ولاتی
 خۆمانی ده زانین، به لام هه ندی یاسا ههیه که ئیمه سی سه وابتی تیا ره چاو
 ده کهین، ههر کامیک له و سی سه وابته ی ئیمه تیپه ری کرد بیگومان ئیمه رزای
 نابین، یه کیکیان بریتییه له سه وابتی قهومی، ئیمه پیمان وایه، کۆمه لیک یاسا
 ههیه په یوه نندیان ههیه به سیسته می سیاسی ئهم ولاته وه، په یوه نندیان به
 پاشه پوژی سیاسی ئهم ولاته وه ههیه، په یوه نندیان به پاشه پوژی نه وه ی
 داها توه وه ههیه، په یوه نندیان به فیکری سیاسی ئهم حیزبه سیاسیانه وه ههیه،
 ئهمه ده بییت جۆریک له ته وافوقی نیشتمانی له سهر بییت، ئاکه ته وافوقی
 سیاسی له سهر نه بییت، ئیمه به هیچ جۆریک قبولی ناکهین و نه سالییش نه گهر
 ویستیان به زۆرینه بیسه پیژن به سهرماندا ئه وادای چه نه سالیکی تر
 کۆمه لیک تر دین و هه لی ده وه شیننه وه، بۆیه ئیمه ههر گیز پیمان خوش نیه
 ئیستا ده ستوریگ ره زامه ندی له سهر بدهین و پاش چه ند سالیکی تر ئه و
 لایه نانه ی تر که لاواز بون، کۆمه لیک تر بین و هه لی بوه شیننه وه، به لکو ئیمه
 پیمان وایه پیویسته ده ستوریگ دابننن که له ئیستا وه تا ده یان سالی تر
 پیویستی به ده ستکاریکردن نه بییت، هه ندیک له یاساکان ده چیته ئهم
 خانه یه وه، خانه ی سیسته می سیاسییه وه، به مانایه کی تر ده چیته خانه ی
 سه وابتی نه ته وه ییه وه، ئه ویش مه سه له ی هه لبژاردن و مه سه له ی خۆپیشاندان
 و ئه نجومه نی ئاسایش و چه ندین شتی تره، ئه مانه به شیکن له سیسته می
 سیاسی و پیویسته ته وافقی سیاسی له سهر بکریت، هی دوه ممان ئیمه وه کو
 به شیگ له دنیا، له سهر ده میگدا له خه بات و تیگۆشاندا بوین له پینا و مافی
 مروقتدا، زۆر جار په نامان برده ته به ر ریکخراوه نیوده وه له تیه کان بو



ن له مرۆقی كورد، ئەم حكومهتهی ئیمه وهكو به شیک له حكومهتی عێراق و خوشی وهكو حكومهتی ههڕیمی كوردستان، پابه‌نده به كۆمه‌لیك رێككه‌وتنی نیوده‌وله‌تیه‌وه كه په‌یوه‌ندیی به مافی مرۆڤ و دانپێدانان به مافی مرۆقه‌وه هه‌یه، بۆیه سه‌وابتیکی تری ئیمه كه سه‌وابتیکی جیهانییه بریتییه له مافه‌کانی مرۆڤ، ناتوانین دژی شتیك بین له سه‌رتاسه‌ری دنیا قبولكراوه، بۆ نمونه مافی خۆپێشان‌دان مافیکی سه‌ره‌تایی مرۆقه، ئەمه به‌شیکه له مافی مرۆڤ و ئیمه ناتوانین ره‌زانه‌ندی له‌سه‌ر ئەمه به‌دین، سه‌وابتیکی تری ئیمه ئەوه‌یه كه هه‌ز ده‌كهم له‌م مینه‌به‌ره‌وه بۆ هه‌موو كۆمه‌لانی خه‌لكی كوردستانی رۆن بكه‌مه‌وه، ئەویش سه‌وابتی دینییه، هه‌رچی شتیك نه‌گونجیت له‌گه‌ڵ سه‌وابتی دینی كه دینی ئیسلامه، دلنیا بن كه ئیمه ره‌زانه‌ندی له‌سه‌ر ناده‌ین و ئەوه‌نده‌ی بۆمان بكریت هه‌وله‌ده‌ین تینه‌په‌ریت، چونكه به‌لامانه‌وه شتیکی پێرۆزه.

KNN: دوا پێرۆزه‌یاسا كه ئیوه دژی وه‌ستاونه‌ته‌وه، مه‌سه‌له‌ی ئاسایشه كه له زۆر شوین باسی ئاسایش ده‌كهن، هه‌روه‌ها ئەو مه‌سه‌له‌یه خالی یه‌كه‌می ئەو به‌یاننامه‌یه‌ش كه ئیوه له ٢٩ی مانگ بڵاوتان كرده‌وه، بۆچی ئەوه‌نده ته‌ركیزتان له‌سه‌ر بواری ئاسایش و پێشمه‌رگه‌یه؟

ئه‌وشیروان مسته‌فا: من نازانم هه‌ندیك جار موزایه‌ده به‌سه‌ر ئیمه‌دا ده‌كهن و خۆیان هه‌له‌ده‌كێشن، ئیمه خۆمان له‌وانه بوین كه ده‌ستمان هه‌بوه له دروستكردنی هیزی پێشمه‌رگه‌ی كوردستان له‌ماوه‌ی چه‌ند سالی رابردودا، هه‌روه‌ها به‌دریژایی نزیکه‌ی ٤٠ سالی رابردودا ده‌ستمان هه‌بوه له دروستكردنی ئاسایش و... هتد، پیمان وایه ئەم دامه‌زراوانه وا ته‌ دامه‌زراوه‌ی پێشمه‌رگه و ئاسایش و زانیاری و پاراستن، ئەمانه له‌و دامه‌زراوانه‌ن كه زه‌رورین بۆ نه‌ته‌وه‌ی كورد و میله‌ته‌كه‌مان و بۆ هه‌ڕیمی كوردستان كه هه‌بن، ره‌نگه ئەمانه له ٢٠ سالی رابردوی حكومراڤیدا گه‌لیك كاری وایان كرده‌یت كه

پێشچەرانەى یاسا و مافى مرۆڤە بیىت، بەلام بەگشتى ئەمانە ئاسایشى کوردستانیان پاراستووە و ئەوانە هەموو هەڤال و هاوڕێی ئێمە و براو کە سووکارى ئێمە و خۆشەویستى ئێمەن، بەهیچ جۆریک ئێمە لەگەڵ ئەوەدا نین ئەو دەزگایانە هەلبووشییتەوێ یان دەستکاری خراپى بکریت، بەلام ئێمە سورین لەسەر ئەوێ کە دو گۆڤرین لە هەموو ئەو دەزگایانەدا بکریت، گۆڤرینی یەكەم گۆڤرینە لە وهزیفەكەیدا، حالى حازر بەهۆى دەسەلاتى حیزب بەسەر ئەم دەزگایانەوێ تەكلیفیان دەكەن كە بڕۆن جاسوسى بەسەر حیزبەكانەوێ بگەن، لەكاتى مەملەئینى سیاسیدا ئەم حیزب دەيكات بەگۆرێ و حیزبیدا و بۆ مەبەستى تاییبەتى حیزبى بەكاریان دەهینن، ئێمە پێمان وایە كە وهزیفەى ئەم دەزگایانە دەبیىت لە وهزیفەى تەنڤیزییەوێ سەرچاوە بکریت، ئەو کارانەى كە ئیستا دەیکەن بەشیكى كاری دادگایە، كاری پۆلیسە، ئێمە پێمان وایە ئەمانە کارەكەیان كۆکردنەوێ زانیارییە، ئەمانە کارەكەیان راوانانى خەلك و گرتنى خەلك و ھەپسكردنى خەلك و تۆقاندنى خەلك نیە، بەلكو ئەمانە ئەو دەزگایانەن كە زانیاری كۆدەكەنەوێ بە قازانجى ئاسایشى كۆمەل، بەوێ ئێمەنى كۆمەلگا پارێزگارى دەكەن لەو خەتەرەنەى كە دیتەسەرى، نەك خۆیان ببن نە سەرچاوەى ھەپەشە بۆ ھاوالاتى و حیزبەكان، بە مانایەكى تر وهزیفەى ئاسایش ئەم ئەوێ نیە كە خەلك بکریت، خەلك راوبنیىت، خەلك بترسینىت و ھەلبكوتیىتە سەر مالان، بەلكو بریتیىە لە كۆکردنەوێ زانیاری، بەھەمان شیوێ بۆ دەزگای زانیاری و دەزگای پاراستنىش، ھیزی پێشمەرگە مافى ئەوێ نیە لە كاروبارى ناوخوادا تەدەخول بكات، بەلكو دەبیىت سنورى ھەریەمى كوردستان بپاریزیىت و سیستەمى سیاسى ولاتەكەمان بپاریزیىت، نەك ببیىت بە دەسكەلا بەدەست حیزبىكەوێ بۆ ئەوێ حیزبىكى تری پى بترسینىت و بیچەوسینیىتەوێ،



گۆرپىنى يەكەمە كە ئىمە بە پىويستى دەزەلەن كە بگىرئىت، كە گۆرپىنە لە ەزىفەدا، ئەگەر ەزىفەكەى بگۆرپىت باوەرم واپە كە بۆچونى ەمو كورد دەگۆرپىت سەبارەت بەم دەزگایانە، گۆرپىنى دووم برىتپىيە لەوەى كە پىويستە سەرۆك و بەرپۆوەبەرى ئەم دەزگایانە لە خەلكى مېهەلى پىلايەن دابىرئىن ئەك لە خەلكى حىزبىسى تۆخ كە زۆر مۆتەحەمىسن، واتا بەگۆرپەى كەفائەت و لىوەشاوھىسى سەرۆكى ئەو دەزگایانە دابىرئىت كە دەيان كەسى بەتوانا ەپە دەتوانن ئەو دەزگایانە بەرپۆوەبەرن، لەسەر ئاستى سىياسىش كەس ناتوانئىت تاوانباريان بگات بەوەى كە لایەنگرى حىزبىك دەكەن.

KNN: گەلەپىيەكى زۆر لەئەدالى پەرلەمان دەكرئىت و باس لەوە دەكرئىت كە ئەدالى سستە، بۆچونى بەرپىزتان لەوبارەپەرە چىيە؟
 نەوشىروان مستەفا: ەربۆيە داوامان كىردو ەلپۆەشىتەرە.

KNN: لەسەر ئاستى نۆدەولەتیدا، لەم داويپانەدا چەند گۆرپانكارپىيەكى گەرە روياندا يەككىيان مەسەلەى راپرسىيەكەى باشورى سودانە، دەمەوئىت راي بەرپىزتان سەبارەت بەو راپرسىيە بزائىن؟

نەوشىروان مستەفا: ئىمە خۆمان رەكوگەلئىكى زولملىكراو كە بە مالى ئاسايى خۆمانى دەزانين مالى چارەنوسى خۆمانمان ەبئىت، بە مالى ئاسايى خۆمانى دەزانين پاشەپۆژى سىياسى خۆمان ديارى بگەين، باشورى سودان ئەو ەلەى بۆ ھاتوئە پىشەرە كە من لەناخى دلەو پىم خۆشە كە باشورى سودان نەيتوانى لەگەل باكورى سوداندا پىكەرە بگونجئىت و سالانئىكى دورودرئىز شەپرو مەملانىي خويناوى ەبو لەئىوانياندا، ئىستا مىللەتەكە بە ئاواتى خۆى و لەرىگای ديموكراتىيەو كەيشتوئە ئەو، پىمواپە ئەو سايپەپەكى زۆر

جوانه له یاسای نیودهولتهی و په یوهندییه نیودهوله تیبیهکان و په یوهندی نیوان میلیه تاندا.

KNN: سه بارهت به راپه پینی گهلی تونس چی دهلین؟

نهوشیروان مستهفا: من خوّم له سهر تونس شتیکی نهوتۆم نه دهزانی، ههتا نه پوخا نه مدهزانی که ئەم پیاوه (زین العابدین بن علی) نه وهنده پیاویکی خراپه، چونکه به دریزایی دهیان سال کشوماتی به سهر نه و لاتهدا کشابو، خهك وایدهزانی ولاتیکه شامی شهریفه، به لام ئەمه وهكو (مدینه اشباح) وابو واته وهكو شاری تارماییهکان که خهك له تاریکاییدا دهرسیت، به لام کشوماتیبیهکی زۆر به سهریدا زال بوه، تونسیش لهو بابهته بو، وهكو چۆن له قهبرسانیکدا ههست بهوه دهکهیت خوئی مردویان به سهردا نیشتهوه کهس دهنگی لیوه نایهت له پریکدا له هه مو قهبریکهوه کهلله سهریک و شه به حیك دیته بهرروه، تونس ریک وابو، بیگومان هه ر ولاتیك ستهمکاری تیا بیئت، زۆرداری تیا بیئت، گهندهلی تیا بیئت، درهنگ بیئت یان زو گوپانی به سهردا دیت و نه وهش یه که مجار نیه له میژوی ناوچه کهدا شتی وا روبدات، پیش نهوان له ئیران ئینقیلابی ئیسلامی بو رژیمی شا به ریگای راپه رین روخا، له کوردستانی عیراق و عیراقدا، راپه رینیکی زۆر گهوره بو که بو به هوی نهوهی کوردستانی عیراق ئازاد بو، به لام باشوری عیراق کهوتهوه ژیر دهسهلاتی به عسییهکان، ئەمهش پیم وایه کاریکی زۆر زۆر گهورهیه و نمونهیهک و پیشهنگیکه بو هه مو گهلانی ناوچهکه.

KNN: زۆر جار باس له لهیه کچون یاخود جیاوازییهک دهکریت له نیوان مهسهلهی تونس له گهل کوردستاندا، تو تاجه ند ئەم جیاوازی و لهیه کچونانهدا رهوا ده بینیت؟ یاخود تهعلیق چیه لهو بارهیهوه؟



دران مستهفا: لهیه کچونیش ههیه و جیاوازیش ههیه، بۆ نمونه ئیمه
 جیاوازین له گهڵ ئەواندا پیم وایه ئەوان کاره باین ههیه ئیمه کاره بامان نیه،
 ئەوان جاده و حه دیکه و ریگاوبانی جوانیان ههیه لیڤه نیه، لهوی مونه سه سه ی
 عه سه کهری بیلایه نه لیڤه بیلایه ن نیه، پیم وایه لهوی زانکۆکانیان ناستی
 زانستییان زۆر باشه و له ناستی زانکۆکانی فه ره نسا دایه لیڤه دا ئەوه نیه،
 له مانه دا له یه ک ناچین، به لام ئەوه ی که له یه ک ده چین، له گه نده ئیدا پیم وایه
 ئەگه ر بۆری ئەوانمان نه دا بیئت ئەوا وه کو ئەوانین، له مه سه له ی سه یته ره کردنی
 یه ک حیزب به سه ره هه مو جو مگه کانی ژیا ندا لیڤه و لهوی له یه ک ده چین، له
 کۆمه لێک شتی له و با به تانه وه کو بیکاری و نزمه ناستی گوزه رانی خه لکدا
 له یه ک ده چین و له ته زویری هه لپژاردن

نیگه‌رانین له‌وهی ئیحتکاری سیاسی بو ئیستا و باشه‌روژ ده‌کریت

سازدانی: هوشیار عبدولا

نه‌وشیروان مسته‌فا له‌ به‌رنامه‌ی روبه‌پروی که‌نالی KNN دا باس له‌ داها‌توی بزوتنه‌وه‌ی گو‌پران و کو‌مپانیای وشه و شیوه‌ی ریک‌خستنه‌وه‌ی بزوتنه‌وه‌که و وه‌رگرتنی سولفه له‌ حکومه‌تی هه‌ریم ده‌کات، هاوکات باس له‌دواین گو‌پران‌کارییه‌ سیاسییه‌کانی هه‌ریمی کوردستان و مه‌ترسییه‌کانی به‌رده‌م ئازادی راده‌رپین ده‌کات.

KNN: با له‌ وه‌رگرتنی بودجه له‌لایه‌ن بزوتنه‌وه‌ی گو‌پران‌وه ده‌ست پی‌ بکه‌ین، راسته که بودجه‌تان وه‌رگرتوه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئیمه بودجه‌مان وه‌رنه‌گرتوه، سولفه‌مان وه‌رگرتوه، یه‌کیک له‌ به‌نده‌کانی وه‌ره‌قه‌ی ئیسلا‌حی سیاسی که ئیمه له‌گه‌ل حیزبه‌کانی ترا خه‌ریکین جیبه‌جی بکه‌ین، بریتیه له‌ چه‌ند نوقته‌یه‌ک له‌ سه‌روی هه‌مویا‌نه‌وه قانونی ته‌مویلی حیزبه‌ سیاسییه‌کانی کوردستان، ئیستا نه‌و قانونه له‌ به‌رده‌می په‌رله‌ماندایه، هه‌ر ده‌ستا‌وده‌ستی پیده‌که‌ن و تائیستا جیبه‌جی نه‌بوه، نه‌وه‌ی که ده‌دری‌ت به‌ حیزبه‌کان به‌ناوی سولفه‌وه ده‌دری‌ت، بریار وایه نه‌و قانونه که ده‌رچو له‌ په‌رله‌مانه‌وه نه‌وسا‌که حیزبه‌کان به‌ گو‌یره‌ی نه‌و کورسیانه‌ی له‌ په‌رله‌ماندا هه‌یانه، یاخود به‌ گو‌یره‌ی نه‌و ده‌نگانه‌ی که له‌کاتی هه‌لب‌ژاردندا به‌ده‌ستیانه‌یناوه به‌ گو‌یره‌ی یه‌کیک له‌ دو میعیاره بودجه وه‌ر بگرن، نه‌وه‌ی که ئیمه وه‌رمانگرتوه سولفه‌یه و بودجه نیه.



باشە ئەم سولفیە بەراورد بەوەی که یه کیستی و پارتی وه ریانگرتوه ئیستا، ئەوەی که ئاشکراکراوه یاخود راگهیه ندراره له لایه ن حکومت زۆر که متره له وهی که ئیوه وه ری ده گرن، بۆ قبولتانکرد؟

نهوشیروان مستهفا: به ئلی ئیمه پیشتتر تا میزانیه ی سالی رابردو ته سدیق نه کرابو، حیزبه دهسه لاتداره کانی کوردستان به ئاره زوی خۆیان پاره یان له بودجه ی کوردستان بردوه، به گویره ی هه ندیک سهرچاره که وه خستی خوی باسیانکرد، به هه ردو حیزب نزیکه ی ۷۰ ملیۆن دۆلاریان ده برد، به لام دوی ته سدیقکردنی میزانیه ی سالی رابردو، ئەم بپه زۆر که م بوه ته وه و پیموایه ئەمه سه رکه وتنیکی گه وره یه بۆ بزوتنه وه ی گوپان که له په رله مانی کوردستاندا توانی ئەو مه سه له یه بورژینیت، ئیمه ئەمانه ویت مه سه له ی ته مویلی حیزبه کان به قانون ریکبخریت، له به رنه وه ئیمه ش ئەو قانونه ی که ده رده چیت جیبه جیی ده که ین، پیمان وایه ئەمه سه ره تابه که بۆ ئەوه ی حیزبه کانی تریش رابین له سه ر ئەوه ی به شه که یان هه رچه ندیک بیئت پیی رازین.

KNN: کۆمه لیک هه نگاری زۆرتان بریوه له ریکخستنه وه ی بزوتنه وه که تاندا، ئیستا قسه و باسیک هه یه به وه ی که جیاوازی بۆچون هه یه له ناو ئیوه دا به تایبه ت له نیوان قیاده کاندا بۆ دیارکردنی چۆنیتی قیاده کردنی گوپان؟

نهوشیروان مستهفا: له ناو ئیمه دا ئیمه بۆچونی جیاواز هه یه و پیموایه ئەمه شتیکی ته بیعییه، به لام بۆچونه کانی ئیمه و جیاوازیه کانمان له سه ر شتی فیکری و له سه ر شتی سیاسی و له سه ر شتی ئایدۆلۆژی نیه، ئیمه ئەگه ر جیاوازیشمان هه بیئت له بۆچوندا له راستیدا جیاوازیه کانی ئیمه له سه ر شتی فه نیه، له سه ر شتی ته کنیکیه، له سه ر ئەوه یه که بۆ نمونه، چۆن ناو شاری سلیمان ریکبخره یان یان چۆن ناو شاری هه ولیر ریکبخره یان، چۆن ناو شاری که رکه و ریکبخره یان، شته کانمان زۆرتر فه نییه، هه یچ په یوه ندییه کی به کاروباری سیاسی یا به خیلافاتی ئایدۆلۆژی سیاسی و... هتد نیه، به لاشمه وه شتیکی زۆر زۆر ته بیعییه، چونکه ئیمه له قوناغیکدا یان که سه ره تای ده ستیپکردنی

ههیکه یهکی سیاسی تازهیه، ئەمانه ویت ریکخراویکی تازه دروست بکهین به ههیکه لیکی تازه، ئەگەر ناکۆکی و بۆچونی جیاواز له سەر ئەوه نه بیته بیگومان شتیکی ناته بیعییه.

KNN: باس له ههیکه لیکی تازه و بۆچونی جیاواز و جیاوازیته کرد له گۆراندای، ئیوه هه مان ئەو کادری مۆته فەرێغه سیاسیانە دروست دهکه نه وه که ته نه کار و پیشه ی ببی به کاری سیاسی، یاخود کادریک دروست دهکن کاری سیاسی بکات و کاری ناسایی خوشتی بکات؟

نهوشیروان مستهفا: بزوتنه وه ی گۆران وه کو سه ره تا پیی وایه که هه مو هاو لاتییه کی کوردستان پیویسته جوړیک له سه ره به خوئی ئابوری و سه ره به خوئی دارایی هه بیته، بۆئه وه ی نازادی ده رپرینی بیرو پای هه بیته، هه ره به و مه نتیقه که چون ئیمه پیمان خوشه هه مو هاو لاتییه که له کوردستاندا چ ژن بیته چ پیاو بیته، جوړیک له سه ره به خوئی ئابوری هه بیته، پیمان خوشه هه مو هه لسه و پراویکی سیاسیش له هه ره حیزییکی سیاسی بیته، جوړیک له سه ره به خوئی ئابوری و سیاسی هه بیته، بۆ ئه وه ی نه به ستریتته وه به حیزییکه وه و نه بیته به کۆیله ی موجه ی مانگانه ی حیزیه که ی خوئی، له به ره ئه وه به و مه نتیقه ئیسه هه ول ئەدهین که مترین ژماره ی کادری مۆته فەرێغان هه بیته، بۆ کادری مۆته فەرێغه کانیشمان کاریکی و ده کهین که وه کو کارمه ند کار بکهن، بۆ ئه وه ی سیسته می تازه بونه وه ی داموده زگاکانی بزوتنه وه ی گۆران هه میسه له حاله تی ژیاندا بیته، وانه بیته له حاله تیکدا بیته کۆمه لیک خه لک ده ست بگرن به سه ره داموده زگاکانی بزوتنه وه ی گۆران و له ئیستاوه تا ۵۰ سالی تر بمیننه وه.

KNN: له ماوه ی رابردودا باس له وه ده کریته که زۆرتین چالاکی ئیوه وه کو بزوتنه وه ی گۆران زیاتر له ریگه ی فراکسیونه کانتانه وه بوه له په ره مانه کوردستان و له ئەنجومه نی نوینه رانی عیراق، چالاکی بزوتنه وه سیاسیه که تان له ده ره وه ی ئەم دو فراکسیونه چون ده بیته یاخود چی ده بیته؟



پیمان وایه ئیمه له ولاتیکدا ئەژین سی دەسلاتی گرنگی تێدایه، دەسلاتی تەشریعی و دەسلاتی قەزایی و دەسلاتی تەنغیزی، دەسلاتی تەشریعی بریتیه له پەرلهمان که فرکسیۆنهکە ی ئیمه لهوی به چالاکی کار دەکەن، ئیمه پیمان خوێش نیه حیزبیک بییت به بەدیلی پەرلهمان یان حیزب بییت به بەدیلی حکومهت، ئیمه پیمان خوێشه پەرلهمان کارهکانی خوێ بکات و حکومهتیش کارهکانی خوێ بکات، به مانایهکی تر ئەگەر ئیمه هەرچیه کمان بویت که له گەڵ حکومهت باسی بکهین ده بییت له ناو هۆلی پەرلهمان باسی بکهین، باقیه که ی تریشی ئەگەر خۆپیشانان بییت یان رییوان بییت یان دەربرینی نارەزایی بییت یا دەربرینی پشتیوانی بییت، ئەوه چالاکی سەر جادهیه، ئیمه چالاکی جۆراوجۆرمان ده بییت، چالاکی رۆشنیریمان ده بییت، چالاکی سیاسیمان ده بییت، بیگومان چالاکیمان له بواره جیا جیاکانی ژياندا ده بییت.

KNN: با که میك بیینه سەر کۆمپانیای وشه، پیشتریش له روبه پروهکانی تردا باسمان کردوه، کۆمپانیای وشه زمانحالی بزوتنه وهی گۆرانه یان نا؟

نهوشیروان مستهفا: کۆمپانیای وشه پیش بزوتنه وهی بزوتنه وهی گۆرانه ده مه زراوه بۆ ماوهیهکی زۆر، کاتیك که کۆمپانیای وشه بۆ راگه یانندن دامه زرا هیشتا بزوتنه وهی گۆرانه و بیروکه ی دامه زرانندی بزوتنه وهی گۆرانه و ده ستپیکردنی بزوتنه وهی گۆرانه له کایه دا نه بو، چونکه هیشتا ژماره یه کی زۆری ئەوانه ی که هه لسو پاون، ئومیدیک ی زۆریان به وه هه بو که له ناو داخلی حیزبه مه وجوده کانی کوردستاندا هه ندیک ئالوگۆر بکریت، پاش ئەوه ی پیش هه لبژاردن دهرکهوت ئەوه کاریکه ناکری، له به ره ئوه په نامان برد بۆ دامه زرانندی بزوتنه وهی گۆرانه، ئیستا ئەتوانیت بلییت تا ئەندازه یه کی زۆر کۆمپانیای وشه توانیویه تی له دو هه لبژاردندا پشتیوانیه کی زۆر گهرم له بزوتنه وهی گۆرانه بکات، به لأم مانای ئەوه نیه که زمانحاله، گه لیک جار له ناو داموده وزگاکانی کۆمپانیای وشه چ له سایته که ی له رۆژنامه که ی له ته له فزیۆنه که ی له

راسیۆکەیی، کەسانیک قسه دهکەن بیروبۆچونی خۆیان دەردهبەرن، گەلیک جار
 دژی بزوتنەوهی گۆران قسه دهکەن، رەخنەیی لێ دەگرن و بیروباوەری جیاواز
 بلاۆدەکەنەوه، ئەو پەرەوێزی نازادیەیی کە لەناو دەزگاکانی کۆمپانیای وشەیه،
 پیم وانیە لە ناو دەزگا حیزبیهکانی تردا هەبێت.

KNN: ماوهی پێشو وازت لە پۆستی بەرپۆهەری رێبێدراوی کۆمپانیای وشە
 هینا کەسیکی تەرت لە شوینی خۆت دانا، بۆچی؟

نەوشیروان مستەفا: ئەو ئەشکالیکی سیاسی هیناوەتە پێشەوه، ئەشکالە
 سیاسیەکە ئەوێهە لە سەرەتاوه من دامەزرێنەری کۆمپانیای وشە بوم و
 خاوهنی کۆمپانیای وشە بوم، لەهەمان کاتدا منیش یەکیکم لە
 دامەزرێنەرەکانی بزوتنەوهی گۆران، ئەمە جوړیک لە تیکە لاوی دروستکردووە لە
 بەینی کۆمپانیای وشە و لە بەینی بزوتنەوهی گۆران، ئیمە بەو ئیجابە
 دەروین، من خۆم یەکیکم لەو کەسانەیی پیم باش نیە ئیمە تەجروبهی
 راگەیانندی حیزبی دوبارە بکەینەوه، من ئومێدم وایە هەرپێکانم و
 هاوکارەکانیشم لەناو بزوتنەوهی گۆران و لەناو کۆمپانیای وشە، پیکەوه
 بتوانین بگەینە بۆچونیکی هاوبەش لەسەر ئەوهی کە چۆز ئەم دوو دەزگایە
 لەیهکتری جیا بکەینەوه، کۆمپانیای وشە وەکو دەزگایەکی راسەیانندی جیاواز
 لە بزوتنەوهی گۆران بتوانیت ئەرکەکانی خۆی جیبەجی بکات.

KNN: ئەمە دەلالەتیکی تەرنیە بەوهی کە لانی کەم تۆ واز لە هەر رۆلیک یتری
 ئیعلامی دەهینیت و خۆت تەرخان دەکەیت بۆ کاری سیاسی؟

نەوشیروان مستەفا: لە راستیدا من هەر بە شتیکی شکلی لە دەزگا کەدا بوم،
 ئەگینا هەر لە سەرەتاوه، لەوهتی کۆمپانیای وشە دامەزراوه کۆبۆنەوهی
 هەفتانەیی سەرانی هەموو دەزگا کە خۆیان هەفتانە نەخشەیی (یگیای خۆیانیان
 داناوه، بیرو بۆچونەکانی خۆیان و هەندیکجار لە کۆبۆنەوهکاندا من بەشداریم
 کردووە و هەندیک جاریش بەشداریم نەکردووە، ئەگەر پرساریک لەوانە بکەن کە
 ئەو دەزگایانە بەرپۆه دەبەن تەلەفزیۆنە، رادیۆیە، سایتەکەیه، رۆنامەکەیه، تا



یروباوهری جیاواز و وهکو یه که ی جیاواز کاریان کردوه.

KNN: دهگوتریت رهنگه هوکاریکی تریش بریتی بیت له وهی که به شیوه یه کی ئۆتوماتیکی کۆمپانیای وشه و گۆران له یه که جیا بکه یته وه، راسته؟
 نهوشیروان مسته فا: وهکو باسم کرد نه گهر هاوهرپیکانم و هاوکاره کانم یارمه تیم بدن به ئی جیای ده که ینه وه.

KNN: له ماوهی رابردودا کۆمپانیای وشه که مپه ینیکی راگه یاندوه ده رباره ی ئازادی راده رپرین، ئایا ئهم که مپه ینه به دیاریکراوی دژی ئهو شکاتانه ی پارتییه له سهر داموده زگا کانی ئیوه؟

نهوشیروان مسته فا: ناتوانیت به ته حدید بلیت ئه وه یه، به لام رهنگه ئه وه سه ره تیه که بیت بو ده ستپیکردنی ئه وه، ئیمه هه مومان نیگه رانین له وهی هه ست ده که یین له کوردستانی عیرا قدا، ئازادی راده رپرین به ره و به رته نگی و به ره و به رته سکه بونه وه ده روات، هه سته ده که یین دو سال له مه وپیش قانونی روژنامه گه ری ده رچو، به لام تائیستا کاری پیناکریت، هه ست ده که یین به وهی که جوړیک له گوشار و زهخت له سهر روژنامه وانی و له سهر ده رپرینی یروپرای ئازاد له کوردستاندا هه یه، ئه مانه ویت ئهو نیگه رانییه ده رپرین و ئهو نیگه رانییه بگه یه نین به سه رکرده یه تی سیاسی هه مو حیزبه کانی کوردستان، که یه کی که گرنگترین کۆله که کانی ژیا نی دیموکراسی چ له کوردستان و چ له شوینه کانی تری دنیا میدیای ئازاد و ئازادی راده رپرینه، ئه وه له حالی حازردا له کوردستانی عیراق له مه ترسیده یه، له به رده می هه ره شه دایه، ویستمان سه رنجی هه مو لایه که بو ئه وه رابکیشین، ئه گینا به ته نها کاردانه وه نه بوه.

KNN: مه به ستان له وه نه بوه که به ته نها پارتی کشانه وه له داواکانی بکات یاخود داواکانی سه حب بکاته وه؟

نهوشیروان مسته فا: بیگومان نه خیر، ئیمه له کوردستانی عیرا قدا نه سه ته لایتمان دروستکردوه نه ئینته رنیتمان داهیناوه نه ده رمانیکی تازه مان بو

تەئەزىبە موهيمەكان داهيئاوه، تەنھا شتێك كە ئێمە لە رۆژەلەتێ ناوه‌پراستدا شانازی پێوه بکەین ئەو جوۆرە ئازادىيە كە لە كوردستانى عێراقدا هەيە، ئیستا ئەو ئازادىيە لە مەترسیدایە، نامانەوێت ئەو ئازادىيەمان لە كیس بچیت، بە عەكسەوه ئەمانەوێت هەمیشە پەرە بسینیت و گەشە بکات و دايمەن خۆمانى پێوه هەلده‌كێشین لە هەمو جیگایەكدا بلین كوردستانى عێراق جەزیرەيەكى ئازادە، جەزیرەيەك لەناو رۆژەلەتێ ناوه‌پراستدا شوینێكە كە كەرامەتى ئینسان تیايدا مەحفوزە و مافەكانى ئینسان پارێزراوه، ئازادى رادەربەرىن هەيە، ئازادى راگەياندن هەيە، ئازادى رادیۆ هەيە، ئازادى تەلەفزیۆن هەيە، ئازادى جەریده هەيە، ئەمانەوێت شانازی بەوه بکەین و ئەمانەوێت ئەو شانازیەمان بۆ بمینیتەوه.

KNN: لە ماوه‌ی رابردودا ئێوه لە دواى ۷/۲۵ هوه ئۆپوزسیۆنتان دروستکرد، ئەزمونیكى ئۆپوزسیۆنتان تەقدیم کردوه، ئایا بە هەلبژاردنى ئەنجومەنى پارێزگاكان، ئەتانه‌وێت لە دەسەلەتێ جییه‌جێکردنیشدا چانسێك تاقى بکەن‌وه یاخود بەرنامە و پلان و ستراتیج و بۆچونى خۆتان، یاخود روه جوانەكانى خۆتان بخرن‌وه لە دەسەلەتێ جییه‌جێکردندا؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە لە سەرەتاوه بەرنامەيەكى سیاسیمان هەيە، كە بلاومانکردوه‌تەوه و رامانگەياندوه، ئەو بەرنامە سیاسییە تەنیا بۆ رەخنەگرتن نیه لە دەسەلەت، بۆ ئەوه‌يە كە لەرێگەى هەلبژاردن‌وه چەندیك پیمان بكریت ئێمە دەسەلەت بگرینه‌دهست و بەشدار بین لە دەسەلەتدا، بۆ ئەوه‌ی بتوانین بۆچونە سیاسیه‌كانى خۆمان و ئەو بەرنامەيەى كە هەمانە بۆ رێكخستنى بواری ژيان، بواری ئابورى، بواری كۆمەلایەتى، بواری رۆشنییری، بواری دارایی و ئەوانە جییه‌جێ بکەین، بیگومان لە هەلبژاردنى ئەنجومەنى پارێزگاكانیشدا هەول دەدهین كە ئەنجومەنى پارێزگاكان ژمارەيەكى زۆرى بە هەلبژاردن بکەوێتە دەست ئێمە.



سەر کام بنه ما کاندیده کانتان دیاری دهکەن، نایه چانس دەهەن بە ئەوانەى که لە دو هەلبژاردنى رابردودا کاندیدی ئیوه بون، بەلام چانسی چونه پەرله مانیان نه بو، نه له عێراق، نه له کوردستان؟

نهوشیروان مستهفا: ئەمجاره له چاو دو هەلبژاردنه کهى پێشودا زۆرتر ئیمه خۆمان ریکخستوه، ئیمه ئیستا له وێستگه کانی هەلبژاردنه وه خۆمان ریکخستوه تا له هەندیک شوین گهیشته وه ته نهجمه نی شار، ئیمه ئیستا نهجمه نی بنکه مان ههیه نهجمه نی بازنه مان ههیه، چه ند ههفتهیه کی تر نهجمه نی شاریشمان نهییت، له مه ولا ئیمه کاندیدکردنی ئەوانه ی که کاندید ده کرین بۆ نهجمه نی پارێزگا کان یان هر داموده زگایه کی تری وا گرنگ، به ره وپوی بنکه کانی خۆمانی ده کهینه وه، به ره وپوی قاعیده ی نه کهینه وه، داوا ده کهین له هه مو ئەوانه ی که به شدارن له بنکه کان و له نهجمه نی بنکه و له نهجمه نی بازنه کاند، ئەوان خه لکمان بۆ ته رشیح بکه ن، له پاشاندا ره نگه هه ندیک ده زگای بیلایه ن، ده زگای پسپۆر رابسیپیرین بۆ نه وه ی له سه ر کۆمه لیک پێوانه و پێوه ری جیا جیا، له وانه چپری دانیشته وان، له وانه نیسه به تی ریزه یی ده نگدانى بزوتنه وه ی گوپان له و ناوچه یه، هه ره ها له هه مانکاتدا لیوه شاهه یی و شاره زایی له بواره جیا جیا کاند، ئەوانه ببنه پێوه بۆ هەلبژاردن، به مانایه کی تر ئیمه هه ول ده ده یین له قاعیده وه خه لکمان بۆ ته رشیح بکریت، ئەمجاره نه ک له سه ره وه ته رشیحی بکه یین و به خه لک بلین ده نگى بۆ بده ن.

KNN: باست له وه کرد که ئەمجاره باشتەر خۆتان ناماده کردوه، له رابردودا کۆمه لیک ره خنه ی زۆرتان لیگیراوه له سه ر ئەم دو هەلبژاردنه ی رابورد، یه کیك له وه ره خنانه ی ده گیریت، به تایبه تیش کورده کانی ده ره وه وه کوره خنه ناراسته ی ده که ن، ئەوه یه که ئیوه وه کو گوپان ده نگیکى زۆرتان له نه وروپا فه وتا، به لام لیی بیده نگ بون، بۆ لیی بیده نگ بون، ئەمجاره نایا له م حاله تانه بیده نگ ده بن؟

ئەوشیروان مستەفا: یەکیك له گێرگرفتهكان له عێراقدا ئەوەیە هەمو دامودەزگاكانی كه ئیستا له عێراقدا هەیە لەسەر بنچینەیی موحاسەسەیی سیاسی یاخود وەكو خۆیان ئەلێن موحاسەسەیی حیزبی دانراوە، كۆمسیۆنی بالایی هەلبژاردنەكان وشەیی سەر بەخۆی پێوهیە، بەلام له راستیدا فەری بەسەر سەر بەخۆییەوه نییە، چونکه ئەوانەیی كه ئەندامی كۆمسیۆنە بالاکەن هەریەكەیان لەلایەن حیزبیكەوه پالیۆراوه و لەلایەن حیزبیكەوه دانراوه، نوێنەرایەتی حیزبەكانە لەناو كۆمسیۆن بالایی، ئیتمە هیچ نوێنەرایەتیەكمان نەبوه تاوهكو ئیستا نەشمانتوانیوه، ئیتمە نارهزایەتیمان دەریبەری، لەراستیدا جۆریك له شارەدەوهی هەندیک شت بو، قوناغی یەكەم باسی ئەوهیانكرد كه دەبیئت دو ناسنامەیان پێی بیئت، له دوایدا قبولیان كرد وتیان یەك ناسنامە كافییە، بەلام دواي ئەوهی خۆیان جیبەجیكرد كه خۆیان ویستبویان، ئیتمە وەكو باسكرد لەبەرئەوهی زۆری ئەو دەزگایانە بیالیەن نین، ئەگەر شكاتمان یكردایە پیموایە له شكاتەكەمانیان نەدەپرسی، لەبەرئەوه زۆر لەسەری نەرۆشتن.

KNN: له زۆر ئاستدا فشاریكی زۆرتان لەسەرە له ئاستی قا: یدەدا، له ئاستی كۆمەڵی مەدەنیدا، له ئاستی تەنانەت میدیای ئازاددا، كه ییوه ئەزمونیکی جیاواز و ئەزمونیکی نوی له كاری حیزبایەتی دابھێنن، ئەتوانیئت پیمان بلییئت كه چۆن دەتوانن ئەم جیاوازیە دروست بكەن؟

ئەوشیروان مستەفا: یەكەم شت كه ئیتمە ئەمانەویئت ئەزمونەكەمان تازە بیئت، هەندیک مەفاهیمی سیاسی تازەمان هیناوتە ناو بیری سیاسی كوردیەوه، لەوانە ئیتمە باس لە رێكخراویکی سیاسی دەكەین كه بەشیۆهیهکی ئاسویی رێكخیریئت، رەنگە ئەو شیۆهی ئاسویی و ستونییه لەوهوپیش باسنەكراییئت، رێكخراوی ستونی ئەو رێكخراوه ستالیینی و بەلشەفییانەن كه له ئەوروپای شەرقی وەختی خۆی پەپرەویان كردوه، له رۆژەلاتی ناوهراستدا تا ئەندازەیهکی زۆر تاییستا هەندیک له حیزبە سیاسیهكان پەپرەوی دەكەن، رێكخراوی ئاسویی جۆریك له لامرەكەزیەت جۆریك له ناوهندییتی ئەدا بە هەمو



گرنگه‌کانی خوێ، ئێمه ناچین لاسایی ئه‌و حیزبانه بکهینه‌وه له سزوی ههره‌می ته‌نزیمی خو‌ماندا چه‌ند که‌سیک دابنێن و بلێن ئه‌مانه له هه‌مو که‌سیک زیهره‌کترن له هه‌مو که‌سیک عاقلترن له هه‌مو که‌سیک شاره‌زاترن، له‌به‌رئه‌وه ئه‌بیته هه‌مو بواره‌کانی ژبانی ریکخراوه‌ی سیاسی ئه‌م کۆمه‌له‌ بریاری لیب‌دات، به‌ ته‌نیشته ئه‌وه‌وه ئێمه کۆمه‌لیک ده‌زگای تر دروست ده‌که‌ین که هه‌ندیکی له‌ بابته‌ی فینتانه‌که‌کانی ئه‌وروپان، خانه‌ی بیرکردنه‌وه‌ن، مه‌سه‌له‌ن ئێمه له‌ ته‌نیشته ئه‌و سه‌رکرده‌یه‌تییه‌ که هه‌مانه کۆمه‌لیک داموده‌زگای ترمان هه‌یه، مه‌سه‌له‌ن بو ریکخستنه‌وه‌ی ده‌ره‌وه‌ی ولاته‌ ژوری ره‌وه‌ندی کوردستانیمان هه‌یه، بو کاروباری سیاسی یه‌که‌ی تووژینه‌وه‌مان هه‌یه، بو کاروباری قانونی یه‌که‌ی قانونیمان هه‌یه، له‌م ماوه‌یه‌دا بو کاروباری دارایی و بو کاروباری ئابوری‌ش یه‌که‌یه‌کی تایبه‌ته‌ی دروست ده‌که‌ین، ژوری سیاسیمان ئه‌بیته، له‌ هه‌مان کاتدا ژوری‌کمان ده‌بیته بو په‌یوه‌ندی نیشتمانی، بو په‌یوه‌ندی سیاسی، بو ئه‌و جووره‌ شتانه‌ له‌ مه‌جموعی ئه‌وانه، به‌ شکلیکی ئاسایی سه‌رکرده‌یه‌تییه‌کت ده‌بیته، کاتیکی که هه‌لبه‌ژاردن دیته‌ پێشه‌وه پرس به‌ ده‌زگای هه‌لبه‌ژاردن ده‌کریت، کاتیکی په‌یوه‌ندی له‌گه‌له‌ ولاتانی دراوسی ده‌بیته پرس به‌ ژوری دیپلۆماسی ده‌که‌ین، کاتیکی که دانانی پرۆژه‌ی قانون له‌ په‌رله‌مانی عێراق و له‌ په‌رله‌مانی کوردستان بیته‌ پێشه‌وه، ته‌عدیله‌کانی بیته‌ یان پرۆژه‌ی تازه‌ بیته‌، یان کۆنه‌کان بیته‌ بو چاره‌سه‌رکردن پرس به‌ یه‌که‌ی قانونی ئه‌که‌ین، بو کاروباری سیاسی پرس ده‌که‌ین، به‌ مه‌جموع شیوه‌یه‌کی تازه‌ی به‌رپه‌وه‌بردن ئه‌هینینه‌ پێشه‌وه.

KNN: له‌ کوردستان ئۆپۆزیسیون، له‌ عێراق تانیستا هاوکارن، میکانیزمی ئه‌م دو‌ حاله‌ته‌تان چۆن ریکخستوه؟

ئه‌وشیروان مسته‌فا: هیشتا ریکمان نه‌خستوه، ئه‌وه‌ جوړیکه‌ که‌ پێی ده‌وتریت ئیزدیواجیه‌تی مه‌عایر، دو‌ پێوانه‌ی بانیک و دو‌ هه‌وا، ناگریته ئێمه له‌ کوردستان ئه‌مان مه‌به‌ده‌ئی زۆرینه‌ی سیاسی له‌ مه‌سه‌له‌ چاره‌نوسسازه‌کانی

میلله که ماندا به کار بهینین، به لأم له عه ره بی قبول نه کهین، له لایه نه کانی تری قبول نه کهین له به غدا، بلین ئیمه قبولمان نیه زۆرینه ی سیاسی بریار بدات له سه ره مه سه له چاره نوس سازه کانی عیراق، بیگومان نه مه بده نه مه بده ئیکی باشه ئیمه قبول نه کهین له مه سه له چاره نوس سازه کانی عیراق به هیچ جوریک مه بده ئی زۆرینه قبول نه کهین، مه بده ئی زۆرینه قبول بکهین له هه مو حاله تی کدا عه ره ب زۆرینه یه کورد که مینه یه، هه تا نه گه ر لایه نیکی شیعه یان لایه نیکی سوننه به ته نیا بگرین نه وان نه کسه ریته تن و زۆرینه ن ئیمه که مینه ین، بوچی تو له به غدا له مه سه له چاره نوس سازه دا نه ک له مه سه له کانی تر دا، بیگومان تو نه مه بده ئت قبول نه بییت، که چی بییت له کوردستان دا بو مه سه له چاره نوس سازه کانی گه لی کورد به مه بده ئی زۆرینه و که مینه کار بکه ییت، بیگومان نه مه جوریکه له ئیز دیواجیه تی مه عایر که به لای ئیمه وه قبول نیه، ئیمه قبول نا کهین له کوردستان جوریک مامه له مان له گه ل بکه ن له به غداش دا وای یه کپری زمان لی بکه ن، ئیمه نه و لایه نانه ی ترمان له گه ل بییت یان له گه لمان نه بن، مه جموعه یه ک سه وابتی نه ته وه یی خو مانمان هیه، نه وان دیفاعی لی بکه ن و لی نه که ن، ئیمه به قه ده ر توانای خو مان دیفاعیان لی ده که ین، له سه ری سور ده بین، له مه سه له مو هیمه کاندا که په یوه ندی به چاره نوسی میلله ته که مانه وه هیه بیگومان ئیمه له گه ل نه و لایه نانه ی تر دا هاوکار ده بین، هاو ده نگ ده بین، هاو هه لویست ده بین، له مه سه له کانی تر دا ئیمه دیفاع له حقوقی خو مان ده که ین، له کوردستانیش عینه ن شت هه رچی شتی خیر و خو شی میلله ته که مانی تیدا بییت، لایه نه کانی تریش ته رحی بکه ن، نه وه ی جیگای داخه تانیستا ئیمه هه رچه یه که مان ته رح کرده نه وان دژی راوه ستاون، یان نه وان شتیکیان ته رح کرد بییت هاو پریکانی ئیمه ی دژی راوه ستاون، پیویسته له مه ولا جوریک له ته فاهوم بدۆزینه وه نه و شتانه ی که قازانچ و خیره خو شی میلله ته که مانی تیدایه هه ول بده ین جوریک له بوچونی هاو به شی بو بدۆزینه وه.



هه مومان پیکه وه بیکهین، هه مان مه بدهنی به غدا هه مان مه بدهنی له کوردستانه.

KNN: مه به ستت چی بو له وهی که کۆمه لیک حاله تی چاره نوسسان یا خود کۆمه لیک شت هه یه که له کوردستاندا رهنگه تیپه پاندنی ئاسایی بییت، بۆ نمونه بۆ پرۆژه قانونیکی ته بیعی، به لام هه ندیک پرۆژه یاسا هه بییت رهنگه قورس بییت، نه مه ویت زیاتر رونکردنه و مان به یتى له سه ر نه وه که مه به ستت چیه له وهی که قبولی ناکه ن؟ با ست له وه کرد، که کۆمه لیک شت له به غداد به شیوه یه کی ته و افوق تی ده په رییت، به لام پیویسته هه مان حاله تیش له کوردستان کۆمه لیک حاله تی چاره نوسسان هه یه به ته و افوق تی ده په رییت، ده توانین نمونه یه کی له و شیوه یه مان به یتى؟

نه و شیروان مسته فا: مه سه له ن به بیروبو چونی ئیمه مه سه له ی قه ده غه کردنی کاری حیزبی له ناو ده زگای پێشمه رگه و له ناو ده زگای ئاسایش و له ناو پۆلیس و له ناو دادگا و له ناو دائیره کانی حکومه تدا، به نیسه بت ئیمه وه مه بده نیکی چاره نوسسازه، ئیمه به هه یج جوړیک پیمان باش نیه حیزبیک به تا قی ته نها ده ست بگریت به سه ر موقه ده راتی میلله تی کوردا، له و ریگایه وه خو ی بسه پی نییت، ئیمه بۆ وه ره قه ی ئیسلأحی سیاسی به لامانه وه گرنکه چوار مه سه له هه یه که نه مانه نه وعیک له ئیجماع نه گه ر ئیجماعی کۆده نگی له سه ر نه بییت، زۆرایه تی هه کی سیاسی وا بینینه پێشه وه که به لایه نی که مه وه زۆری خه لک له سه ری رازی بییت، یه که مینیان نه م مه سه له ی قانونی کۆمسیونه یان ده سته ی بالای هه لبراردنه له کوردستاندا، له کوردستانیکدا که نه ئاسایش سه ره بخویه نه پۆلیس سه ره بخویه نه دادگا سه ره بخویه نه داموده زاگاکانی حکومه ت سه ره بخویه، نه ئیعلام سه ره بخویه نه میزانیه سه ره بخویه، تۆ وه ختیک ده سته یه کی وادروست ده که یت، من حه قی خۆمه نیگه ران بم له وهی که بلیم تۆ نه ته ویت ئیحتیکاری ده سه لاتی سیاسی بکه یت له کوردستاندا بۆ ئیستا و بۆ پاشه پرۆژی خۆت، من حه قی خۆمه نیگه ران بم له وهی که ترسی



لە ئیجبار دەکەیت هەندیک شت بکات بەقازانجی خەلک، کە لە ئەنجای زەختی تۆدایە، رەنگە ئێمە نەتوانین هەموو شتەکان بە دەستی خۆمان بکەین، بەلام لاکی دیکە ئیجبار دەکەین کە ئەو بیکات بەقازانجی میللەتەکان، لەو کاتدا ئێمە پشتیوانیی دەکەین، ئێمە لە پاشەپۆزیشدا کار بوو ئەو دەکەین کە فیعلەن دەسەلات بگرینە دەست و لە رێگەی دەسەلاتەوه ئەو بەرنامە سیاسییە کە هەمانە جێبەجێ بکەین.

KNN: سەبارەت بەو کە بەرامبەر ناچار دەکەن کۆمەڵیک ئیش بکات، دواجار دەپزێتەوه جۆگەلە ئیوهوه، ئەوێ کە لەسەردەمی هەلبژاردنەکانیشدا وەکو نوکتەیهکی سیاسی باس دەکرا کە هەتا شەقامیک قیرتاو دەکرا، دەیانوت ئەمە دەستخۆشییە بۆ گۆپان، یان ئەوێ کە دەوتریت، تەنانەت دیاریکردنی بودجە ئێزەب و پزینی بەشیک ئێمە بودجە، دیسانەوه هەر لەژێر فشاری ئۆپۆسیژۆن و بەدیاریکراویش بزوتنەوهی گۆراندایە، ئەمانە بە دەستکەوتی خۆتان دەزانن؟

نەوشیرون مستەفا: بەلێ، هەرچی شتیک باش لەم ولاتەدا بکریت، بە دەستکەوتی خۆمانی دەزانن، یان هیچ نەبیت دەستیک ئێمە ئێدایە.

KNN: بابینە سەر تەوهری دوهم کە ئازادی رادەپزین و ئازادی رۆژنامەگەرە، ئازادی، لە ستراتیژی سیاسی ئیوهدا چییە؟

نەوشیرون مستەفا: ئازادی، لە ستراتیژی سیاسی ئێمەداو چەمکی ئازادی بەگۆرە زەمان، بەگۆرە زەمان، بەگۆرە زەمان، بەگۆرە جیاوازی ئایدیۆلۆژی، جیاوازی لە گروپیکەوه بۆ گروپیکەوه دیکە، حیزبیک شمولی، یاخود ئایدیۆلۆژیەتیک شمولی، ئایدیۆلۆژیەتی لیبرالی مەفھومی جیاوازیان هەیە، بێجگە لەوەش ئازادی لەلای چینییهکان، لەلای نیپالییهکان، لەلای ئینگلیزییهکان، لەلای ئەمریکاییهکان، لەلای سویدییهکان، هەرێکە بەجۆرێک لە ئازادی ئێدەگات، بەلام بێگومان ئێمە ئازادیمان بەلاوه گرنگە کە بریتییه لە ئازادی سیاسی، ئازادی کۆمەڵایەتی، ئازادی رۆشنییری، داببەزکردنی ئەم جۆرە ئازادییانە

توشی سزا بون، توشی نارههاتی بون، توشی نانپرین بون، توشی فهقیری بون، توشی بیکاری بون، له‌نرخێ ئه‌وه‌دا، ئه‌وه‌مان داوه‌و پێشموایه، ئه‌وه‌ سه‌رکه‌وتنی گه‌وره‌یه، بێگومان له‌پال ئه‌م دو سه‌رکه‌وتنه‌دا که ده‌ستمانه‌ینان، له‌پال ئه‌م دو گۆرانه‌دا که کردومانه، گۆرانی دیکه‌شمان کردوه، ئه‌ویش ئه‌وه‌یه که تا هه‌دیکی زۆر ده‌توانین بئێین. ئیستا قیاده‌ی سیاسی کورد، هه‌ریمی کوردستان، په‌رله‌مانی کوردستان، له‌کاروباره‌کانیا‌ندا به‌جۆریک له‌ جۆره‌کان شه‌فافیه‌تیکیان په‌یدا کردوه، له‌ گفتوگۆکانی ئه‌م دواییه‌ی وه‌فدی کوردی له‌به‌غدا ده‌توانن نمونه‌که‌ به‌یڤنه‌وه.

KNN: درێژه‌ده‌ده‌ن به‌م نه‌هجه، به‌م سیاسه‌ته، به‌تایبه‌ت که له‌دوای (7/25)وه، بۆ نمونه ئیوه ده‌تانتوانی به‌شداریی بکه‌ن له‌حکومه‌ت، به‌لام نه‌تانکرد، تا که‌ی و تاجه‌ند درێژه‌ ده‌ده‌ن به‌م نه‌هجه بۆ ئه‌وه‌ی که ئه‌م مه‌نزومه ئه‌خلاقییه‌ی که باسی ده‌که‌یت، له‌کوردستاندا بیکه‌ن به‌نه‌ریت، یاخود کلتوریکی سیاسی؟

ئه‌وشیراون مسته‌فا: ئه‌وه به‌ستراوه به‌هه‌له‌سه‌نگاندنی هه‌لومه‌رجی سیاسی کوردستانه‌وه، ئیمه‌ کار بۆ ئه‌وه ناکه‌ین که به‌ته‌نیا هه‌ر ره‌خنه‌ بگرین و هه‌ر بئێین فلان شت خراپه‌و بێگومان ئیمه‌ هه‌ر کاریکی باش که حکومه‌ت بیکات، پشتیوانیی لێده‌که‌ین و ده‌نگی بۆ ده‌ده‌ین و ئیسا پاتیشمان کردوه له‌په‌رله‌مانی کوردستان، ئه‌و شتانه‌ی که ئیمه‌ به‌لامانه‌وه راست و باش بون، پێمانوابوه قازانجی میلیه‌ته‌که‌مانی تێدایه، به‌بێ ئیعتیاز ئیمه‌ش موافقه‌تمان له‌سه‌ر کردوه و ده‌نگمان بۆ داوه، ئیمه‌ ئیش بۆ ئه‌وه ده‌که‌ین له‌پاشه‌په‌رۆژدا بێگومان ده‌سه‌لاتی سیاسی بگرینه ده‌ست، یه‌عنی ئه‌و به‌رنامه‌ سیاسیه‌ی که ئیمه‌ هه‌مانه، به‌ته‌نیا به‌ موعاره‌زه‌یی جێبه‌جێ نابیت، ره‌نگه‌ له‌ ریگه‌ی ئه‌وه‌ی که ئیمه‌ موعاره‌زه‌ ده‌که‌ین، ره‌نگه‌ بتوانین به‌رامبه‌ره‌که‌مان ناچار بکه‌ین هه‌ندیک جار وه‌کو چۆن له‌ دۆمینه‌دا به‌رامبه‌ره‌که‌ت مه‌جبور ده‌بیت له‌جیاتیی ئه‌وه‌ی که پوله‌که‌ له‌ده‌ستیدا بتۆپیت، مه‌جبوره‌ بێته‌ خواره‌وه، هه‌ندیک جاری وا هه‌یه که

بەزەبىرى چەك سەر بەلەيكى دىكە دابنەوئىنئىت، ياخود ناكۆكئىيەكانيان بە زەبىرى چەك بەلادا بىخەن، ئىمە بۇ يەكەمىنچار لەمىژى نوئى كوردستانى عىراقدا، ئىسلوبى مەملەنئىسى سىياسىيەمان گۆپى لەمەلەنئى چەكدەرەو بە مەملەنئى سىياسىيە و پىموايە، ئەو سەرورەيەكى گەرەيە كە بۇ گۆپان تۆمار دەكرىت، ئىمە ناكۆك بوين لەگەل حىزبە دەسەلاتدەرەكاندا، بەلام پەنامان نەبەردە بەر چەك، پەنامان نەبەردە بەر توندوتىژىي، پەنامان نەبەردە بەر شەپ، پەنامان نەبەردە بەر بىگانە، بەلكو پەنامان بەردە بەر مەلەتەكەمان و سىندوقى دەنگدان، پەنامان بەردە بەر ھەلبىژاردن و پىشموايە، ئىمە سەرەكەوتوبوین، ئىستقا تىوانىموانە ھىزىكى سىياسىيە رىكخراو، چەند فراكسىيۆنىكى سىياسىيە لەھولئىرو لەبەغدا، لەسەر جادە ھىزىكى سىياسىيە بۇ مەملەنئىسى سىياسىيە ئامادە بىكەين، شانبەشانى ئەمە، گۆپىنئىكى دىكەمان بەدەيھىناو، ئەوئىش ئەوئىە كە لەماوئى (۱۸) سالى رابردودا، خەلك پىيى وابو، ئەوئى بىيىت بە حىزبى بۇ مەشەخۆرىيە، بۇ ئىمەتيازاتە، بۇ ئەوئىە كە تەعەن بىيىت، بۇ ئەوئىە كە وەزىفەيەكى باشتر وەرەگرىت، ئىمە ھەولمانداو، مەنزومە قىەمى ئەخلاقى سىياسىيە لەكوردستانى عىراقدا بگۆپىن بەوئى كە كارى سىياسىيە و بەشدارىكردن لەكارى سىياسىيە تەنيا بۇ مەشەخۆرى نىيە، بەلكو بۇ خۆشەوئىستى نىشتمانە، بۇ خۆشەوئىستى گەلە، بۇ بەدەيھىنانى بەرژەوئىندىيە بالاكانى ئەتەوئىە، بۇ ئەوئىە كە لەژىانى رۆژانەدا لەكاروبارى حكومەتىدا، خزمەتكردن بەخەلك، چاككردىنى پەيوەندىي لەگەل كۆمەلانى خەلك، دەستپاكىي، داوئىنپاكىي، دئسۆزى لەئىشوكاردا، دئسۆزى بۇ گەل، دئسۆزى بۇ نىشتمان، ئەمە لەو قىيەمە سىياسىيە بەرزانەن كە گۆپان جارىكى دىكە ھىناوئىەتەو بە سەر ساعەى كاركردىنى سىياسىيە، ئەوانەى كە دىن لەگەل ئىمەدا ئىش دەكەن، نەك ھەر ھىچ ئىمەتيازىكىان دەست نەكەوتە، بەلكو بەھۆى ئەوئىە كە ئەو گۆپانە بئەپەتتىيەمان كرددە لە مەملەنئىسى سىياسىيەدا، ئەو گۆپانە بئەپەتتىيەمان كرددە لە ئەخلاقى سىياسىيەدا، ھەزاران كەس لەئىمە توشى



بهركرى له ميدياي نازاد دهكەين

سلزدانى: هوشيار عەبدولاً

نەوشىروان مستەفا لە ساڵىادى هەلبژدرنە ميژويهكەى ۲۰۰۹/۷/۲۵ يەرلەمانى كوردستان كە ليستى گۆڤان سەرکوتنى بەرچاوى بەدەستەينا تەنکيد لەوه دەکاتەوه كە بزوتنەوهى گۆڤان سەرکوتنى بەدەستەيناوه.

لەم دیدارەدا كە بەرنامەى پوبەروى كەنالى KNN لەگەلیدا ریکيخستوه، نەوشىروان مستەفا سەرۆكى بزوتنەوهى گۆڤان باس لەوه دەکات كە لەماوهى (۱۸) سالى رابردودا، خەلك پينى وابو، ئەوهى بيبیت بە حيزبى بۆ مشەخۆرى و ئيمتيازاتە، بەلام بزوتنەوهى گۆڤان هەولیداوه مەنزومەى قيهەى ئەخلاقى سياسىيە لەكوردستانى عيراقدا بگۆڤيٲ.

KNN: سالىك تينهپەڤيٲ بەسەر (۷/۲۵)دا، ئەو رۆژەى بۆ گۆڤان بوەتە رۆژيكي ميژويى و زۆر باسى دەكریٲ، ئەو رۆژەى كە گۆڤانخوازهكان، ياخود ئەوانەى كە پشتيوانىي ئيوهيان كرد، توانييان ژمارهيهكى گەوره، ياخود فراكسيونيكي بەهيزى يەرلەمانيتان بۆ دروست بكەن، سالىك تينهپەڤيٲ بەسەر ئەو ميژوهەدا، بزوتنەوهى گۆڤان، ياخود گۆڤان چى كردوه؟

نەوشىروان مستەفا: ئەگەر حسابى ئەوه بكەين كەچەند كەسمان تەعین كردوه، ياخود موچهمان بۆ چەند كەس بڤيوهتەوه، رەنگە ئەوه گونجاو نەبيٲ، بەلام ئيمە لەسەر ئاستى سياسىيە تەماشای كارەكە دەكەين، ئيمە چەند ئيشيكي گەورەمان كردوه، گرنگرتين شت ئەوهيه كە ئيمە ئسلوبى مەملانىيە سياسىيەمان لە كوردستانى عيراقدا، لەبنهڤهتەوه گۆڤى، بەدريژايى (۵۰) سالى رابردو، هەرچەند لە جولانەوهى كورددا ناكۆكى دروست بوبيٲ، موناڤەسە دروست بوبيٲ، مەملانىيە دروست بوبيٲ، لايەك پەناى بڤدووتە بەر چەك بۆ ئەوهى



بمه وهك پرسكردن پرسمان به زۆركهس كرده، هه
 ردى له دهره ۱۷ پرۆژهى جياجيامان بۆ هاتوه له سه
 ۆن ريكخهينهوه، بهلام راپرسیمان نه كرده، راسته
 اپرسیمان نه كرده، بيجگه لهوه ئيمه له كوردستاندا
 كى قانونى تايبهت به كوردستانى عيراقدا دهژين، تۆ
 جولانهوهيهكى سياسى وهكو ريكخراويكى سياسى
 ريكخراويكى (NGO) وهكو ريكخراويكى كۆمهنگه
 يت برۆيت بۆ وهزارهتى ناوخۆ و له نهجمهنى وهزيران
 كوردستانى عيراقدا قانونيك ههيه پيى دهلين قانونى
 ن بهگويرهى ئهو قانونه ريگاي كاري سياسيان پيداوين،
 گرتايه نهيان دههيشت كاري سياسى بگهين.

م، يهكيكان تايبهته به يهكيى نيشتمانى كوردستان،
 به پارتى ديموكراتى كوردستان، پرسيارى تايبهت به
 ه گۆران جۆريك له پهيوهندي ژيربهژيرى ههيه له گه
 نه؟

ه گهله يهكيى نيشتمانى كوردستان ئيمه هيج جۆره
 نيه، هيج جۆره پهيوهنديهكى رهسميمان تانيستا نيه،
 يينهرهكانى ئيمه و نوينهرهكانى ئهوان يهكترى نهبين،
 پهيوهنديهك نهبوه، ههچهنده ئيمه پيمان خۆشه
 ا ناسايى بيت، پيمان خۆشه ئهوان وهفد دروست بگهين،
 بگهين دانيشين، نهجنداي ناشكرامان ههبيت بۆ
 موشتهرهكان ههبيت موناقهشهى بگهين، بهلام تانيستا

بهت به پارتى، پارتى ديموكراتى كوردستان ئيستا بهره
 وات تهعليقت له سهركۆنگرهكيان و بۆچونت چيه؟
 من له ئيستاوه پيرۆزبايان ليدهكهم و تهمهناى

هوشيروان مس
 نهسله له رهوه
 ئهوهى كه خۆ
 پرسمانكرده،
 نهژين له ناو
 نهگهه بهت
 تهنانهت نه
 مهدهنى كار
 ئيجازه وهريگر
 نهحزاب، ئيمه
 نهگهه ئيجازه
 KNN: دوا
 ئهوهى تريان
 يهكيى دهگوت
 يهكيى تاچه
 نهوشيروان مس
 پهيوهنديهكى
 تهنها له په
 نهگينا هيج
 پهيوهنديمان
 ئيمه وهفد در
 موناقهشهكر
 هيج له بهين
 KNN: پرسيار
 كۆنگرهيهكى
 نهوشيروان مس
 سهركهوتنيشيان



ناریداتی بۆ کووی دهچیت، ئیمه له گهل ئاشکراکردنی ئەوانهین، مهسه له ن دهلین عقودی نوت ئەمه په یوهندی به ئەمنی قومیه وه ههیه، باشه بهلی ئەمه په یوهندی به ئەمنی قومیه وه ههیه، وهره له بهردهمی په رله ماندا که به حساب ههلبژێردراوی خه لکن، لهوی باسی بکه و مونا قه شهی که نه گهر باوهر ناکهیت بهوان، برۆ له ئەنجومه نی وهزیران باسی بکه، نه گهر له لای ئەنجومه نی وهزیران باسی ناکهیت، برۆ لای مه جموعه یه که له سه رکردایه تی حیزبه کانه وه باسی بکه، له گهل ئەوان باسی ناکهیت هه یچ نه بیئت لیژنه یه کی موخته س له ناو په رله مان له ناو حیزبه کان بدۆزه ره وه که موخته س بیئت و جیگای سیه بیئت، برۆ له لای ئەوانه باسی بکه، بۆئوهی له پاشه پڕۆژدا ئیمه توشی ئیشکالی قانونی نه بین له گهل ئەجیالی داها تودا پیمان بلین، باوک و باپیری ئیمه غه له تیان کردوه له نه زانیدا رۆیشتون کاری وایان کردوه، که ئیمه ئیستا پیمان عیلاج ناکریت، وه کو دهستیکی شکاو بۆی به جیهیشتوی که به گۆجی ئەمینتیه وه هه تا هه تاهیه.

KNN: بۆچونتان سه بارهت به کهرکوک، به کوردستانی بونی کهرکوک و سازش له سه ره ئه و شاره چیه؟

نه وشیروان مسته فا: ئیمه کهرکوک به به شیک له کوردستان ده زانین و هه رچیمان له توادا بیئت بۆ ئه وهی کهرکوک بگه رپتیه وه بۆ سه ره هه ریمی کوردستان، ئه وهی له توانای ئیمه دا بیئت ئەیکهین، ئیمه لایه نگری ئه وه نین هه یچ جوړه سازشیک له کوردستانی بونی کهرکوک بکریت.

KNN: وه ک ستراتیج، گوڤان باوه پی به دروستکردنی ده ولته تی سه ره بخوی کوردی هه یه؟

نه وشیروان مسته فا: به لی باوه رمان هه یه.

KNN: بۆچی پرستان به ره وهندی کوردی نه کرد له کاتی پریاردانتان که بزوتنه وهی گوڤان له بزوتنه وه یه کی جه ماوه رییه وه بگوڤن به حیزبیکی سیاسی؟

ئەوشىروان مستەفا: ئىيمە بايەخىكى زۆرمان بۇ ھەلسۆپاۋەكانمان ھەيە، بەردھوام دەيىن لەسەر ئەوھى كە ناوبەناو دەورە بەكەينەو، نەك بە ماناي ئەو دەورە كانريانەي كاتى خۆي بۇ زيادكردنى معاش و پلەو پايە، مەسەلەن بۇ نمونە ئىيمە ماۋەيەكى تر ھەمو ئەوانەي كە مەسئولى بازنەكانن دەورەيان بۇ دەكەينەو لەسەر ئەوھى واجباتى مەسئولى بازنە چيە؟، لەكاتى ھەلبژاردن، لەدواي ھەلبژاردنەكان، بۇ ھەمو ئەوانەي كە ھەلبژاردراون، بۇ سكرتيرى بازنەكانە دەورەيان بۇ بەكەينەو، بۇ ئەوھى بزاند ئەركى سكرتير چيە، بۇ ئەوانەي بەرپۆۋەبەرى كارگىرپىن دەورەيان بۇ دەكەينەو، بىجگە لەرەش ئىيمە ئەو ژورانەي كە دروستمان كردو ئەو يەكەي تويژنەوانەي كە دروستمان كردو لەمەولا ناوبەناو مەسەلەن يەكەي تويژنەوھى سياسى تەكليف دەكەين جاريك بىت لە سەر پەيوەندى عىراق و ئىران، پەيوەندى كوردستانى عىراق و ئىران، جاريك لەسەر پەيوەندى كوردستانى عىراق و حكومەتى عىراق و توركييا، جاريك لەسەر سوريا، جاريك لەسەر ئەمەريكا، بەتايبەتى لەكاتى ئەزەماتدا بىت بۇ ھەلسۆپاۋەكانى گۆرآن موھازەرەيان بۇ بەدەن بۇ ئەوھى لەروى ھوشيارى سياسىيەو و لەروى ئاستى تىگەشتىيانەو بۇ سەرۋە بچىت و بەرز بىتەو.

KNN: گۆرآن رىنكخراوى پيشەيى دروست دەكات يان نا؟

ئەوشىروان مستەفا: ئىيمە دروستى ناكەين نەخىر.

KNN: گۆرآن تىپروانىنى بۇ سياسەتى نەوتى چيە؟

ئەوشىروان مستەفا: ئىيمە بەلامانەو گرنگە سامانى سروشتى لە كوردستاندا لەژىر دەسەلاتى كوردستان خۇيدا بىت، زۆر بەلامانەو گرنگە نەوت و غاز و ھەمو مەعدەن و ھەمو سامانى سروشتى كە لەسەر ئەرزى كوردستانە و لەژىر ئەرزى كوردستاندايە، لە ژىر دەسەلاتى قانونى حكومەتى ھەرىمى كوردستاندا بىت، بەلام ئىيمە لايەنگرى ئەوھين ئاشكرابىت، كەسىك نازانىت مەسەلەن عقودى نەوت لە كوردستاندا چۆنە، كەس نازانىت مەرجەكانى چيە، كەس

هه‌بێرێن بېیئت، سه‌ره‌تا به‌هه‌لبێژێردن په‌یره‌وی ده‌که‌ین، هه‌ندیک ده‌زگا هه‌یه که په‌یووستی به‌ په‌سپۆری هه‌یه، تۆ ناتوانیت بیکه‌یت به‌ هه‌لبێژێردن، بۆ نه‌ونه یه‌که‌ی توێژینه‌وه‌ی سیاسی ناتوانیت تۆ به‌ هه‌لبێژێردن دایبێنیت، ئه‌بێت که‌سانیک بێنێن له‌و بواره‌دا په‌سپۆرێن، چونکه‌ چۆن په‌زێشکی و ئه‌ندازیاری و دادگا، ئه‌مانه‌ هه‌ریه‌که‌ جوړیک له‌ شاره‌زایی ئه‌وێت، مه‌سه‌له‌ن وه‌ختیک ئێمه ژووری داریسی دروست ده‌که‌ین، په‌یووستیمان به‌وه‌یه‌ کۆمه‌لیک مویدی‌ری حیساباتی ئه‌ده‌م ده‌قیق بێنێن، خه‌لکی له‌و باب‌ه‌تانه‌ بېنیت که‌ له‌بواری دارایدا ئیخته‌سیان هه‌یه و شه‌هاده‌یان هه‌یه، وه‌ختیک که‌ تۆ ژووری قانونی دروست ده‌که‌یت، یه‌که‌ی قانونی دروست ده‌که‌یت، ده‌بێت له‌و که‌سانه‌ بېت که‌ خرجه‌ی کولێژی حقوqn که‌ مامۆستان له‌ جامیه‌ له‌و بواره‌دا و حاکمی موته‌قاعیدن، ده‌بێت له‌مانه‌ دروست بکړیت، من په‌یووستم به‌ هه‌لبێژێردن نیه‌ و ناشتوانیت به‌ هه‌لبێژێردن بیکه‌یت، جا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی دو جوړه‌ دامه‌زراوه‌مان هه‌یه.

KNN: گه‌نج له‌ کوینی بزوتنه‌وه‌ی گۆراندایه‌؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له‌ هه‌مو شوینه‌کانیایه‌تی، له‌ هه‌مو جومگه‌کانیایه‌تی.

KNN: پرۆژه‌تان هه‌یه‌ بۆ چالاککردنی ژنان؟، یه‌کێک له‌و ره‌خنانه‌ی که‌

زۆر جار له‌ ئاستی حه‌یزب و له‌ رێکخراوه‌کانیتر ده‌گیریت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئێمه‌ کۆمه‌لیک ژنی هه‌لسپواری لێوه‌شاه‌وه‌ و چالاک و چاک

و خاوه‌ن رێزمان هه‌یه، له‌گه‌ل ئه‌وانه‌دا له‌ گفتوگۆداین، پرۆژه‌ی چالاککردنی ژن

یاخود به‌شداریکردنی چالاکانه‌ی ژن له‌بواری ژبانی سیاسیدا، له‌بواری

رێکخراوه‌یدا سپاردومه‌نه‌ به‌ خۆیان، ئیستا خۆیان له‌ناو خۆیاندا خه‌ریکی

ئاماده‌کردنی پرۆژه‌یه‌کن، ئێمه‌ له‌باتی ئه‌وان په‌ریار ناده‌ین، ئه‌وان خۆیان هه‌ر

په‌ریاریکیاندا و گه‌یشتنه‌ هه‌ر جوړه‌ پرۆژه‌یه‌ک ئێمه‌ په‌شتیوانیمان له‌سه‌ره‌ و

جێبه‌جێکردنه‌مان له‌سه‌ره‌.

KNN: تا چه‌ند بایه‌ختان بۆ چۆنایه‌تی هه‌لسپواره‌کانتان هه‌یه‌ له‌

بزوتنه‌وه‌که‌تاندا؟

پێشکەوتوو هەم لە سەرەوە دەستمان پێگەردوو بۆ خوارەوە لە ناوهراستدا بەک
 دەگریزێوه.

KNN: دەوتریت بزوتنهوهکه تا ئیستا که هاتوه سەریکی هەبوه که بریتییە لە
 قیادە کۆنەکانی یەکییتی، نایە ئەم دۆخە وەکو خۆی دەمێنێتەوه؟

نەوشیروان مستەفا: پێموایە ئەوە بەشیکی راستی تێدا یە، بەلام هەمووی راستی
 نیە، لە تەنیشت ئەوانەوه دەیان کەسی تری گەنجان هەبە بەشداری لە دانانی
 بریاری سیاسی، لەناو ئێمەدا وەکو باسکرد ئێمە مۆدێلیکی تازە ی کاری
 سیاسیمان هیناوه تە پێشەوه، پرۆسە ی ئەوهی که پێ دەوتریت (العملیات
 الصنع العمل السياسي) لە شوێنیکی وەکو ئێراندا جیاوازه لە سووریا، سووریا
 جیاوازه لە تورکیا، تورکیا جیاوازه لە ئەمریکا، ئەمریکا جیاوازه لە
 بەریتانیا، هەر ولاتەوه مۆدیلی تایبەتی خۆی هەبە، لەناو حیزبەکانی
 کوردستانیشدا پرۆسە ی بریاردانی سیاسی هەر حیزبێک میکانیزمی تایبەتی
 خۆی هەبە، لەلای ئێمەش میکانیزمێکی تر هەبە که جیاوازه لە حیزبەکانی تر
 لەبەر ئەوه پێیان وایە هەر رەفیقه کۆنەکانی منە، لە تەنیشت رەفیقه کۆنەکانی
 منەوه کۆمەلێک رەفیقی تازەشم هەبە که بەشداری دەکەن لە بریاردانی سیاسی
 لە داڕشتنی بریاری سیاسیدا.

KNN: لەسەر مەسەلە ی داڕشتنی بریاری سیاسی و بەشداریکردنی ئەم
 خەڵکانە، داوایەکی زۆر هەبە لەسەر ئەوهی که پێدانی بەرپرسیاریتی یاخود
 دیاریکردنی هەر کەسێک بۆ هەر شوێنێک، لەسەر بنەمای تەهین نەبێت، بەلکو بە
 هەلبژاردن بێت، رای بەرپزێت؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە دو جۆره دامەزرێمان هەبە، دو جۆره دەزگامان
 هەبە، هەندێکیان دەزگای سەر بە رێکخراوه یین و کاروباری رێکخراوه یی بەرپۆه
 دەبن، بێگومان پێویستە ئەمانە بە هەلبژاردن بێت، لەوانە مەسەلەن
 ئەنجومەنی بنکە یە، ئەنجومەنی بازنە یە، ئەنجومەنی شارە، ئەنجومەنی
 پارێزگایە، لەپاش ماوه یەکی تر ئەنجومەنی سەرکردایەتیە، ئەمانە مەفرۆزه بە



خۆپەرەتە بۆ سەرەوه یان لە سەرەوهیە بۆ خوارەوه، ئایە لە نیوان ئەم دو
 مۆدیله، جیاوازی را هەیه ئیستا لە ناو بزوتنەوهی گۆراندان؟
 نووشریوان مستەفا: هەردوکییتی، هەم لە خوارەوه دەستمان پیکردوه وەکو
 باسکرد ئیمە لە ویستگەوه دەستمان پیکردوه، ویستگەمان کردوه بەیەکە
 بنچینهیی بۆ خۆپیکخستن لە سەر و ویستگەوه ئەنجومەنی بنکەمان هەیه لە
 سەروی ئەنجومەنی بنکەوه ئەنجومەنی بازنەمان هەیه، بۆ نمونە سلیمانی و
 قەرەداخ و عەربەت و بازیان و راپەرین ٢٥ بازنەن، شاری هەولێر ٢٥ بازنەیه
 هەمو قەزاو ناحیەکان ریکخراون هەر ناحیەیهک بازنەیهکە هەر قەزایەک بازنەیهک
 یان دو بازنەیه بەگوێرە قەوارە ی ناوچەکان و ئیستا بەرەو ئەوه دەچین کە
 ئەنجومەنی شارەکانیش دروست بکەین، لە هەمان کاتدا ئیمە وەکو لە سەرەوه
 باسکرد کۆمەڵیک دەزگای سەرکردایەتیمان هەیه، مەسەلەن لە ئیعلامدا ئەو
 برادەرانی کە سەرپەرشتی ئیعلام دەکەن ئەوانە تا حەدیکی زۆر پرس بەوان
 ئەکەین دەربارە ئیعلام، یەگە تویژنەوهمان هەیه و ژوری رەوهندی
 کوردستانیمان هەیه، لە شارەکانی تریشدا لەهەریەکە نەواتیکی قیادیمان هەیه
 لەکاتی هەلبژاردنەکاندا ئەوهیانکردوه، ئەو کەسانە کە ئیستا لە پەرلەماندا
 کاردەکن پێش دو رۆژ لەمەوپێش ئیمە کۆبونەوهیەکی فراوانی فراکسیۆنەکی
 کوردستان و فراکسیۆنەکی هەولێرمان کرد بە نامادەکردنی کۆمەڵیک خەلکی
 تر، جۆریکە لەشیوهی قیادەکردنی بەعزیک ئیدارە ی ئەزەمات کاتیک ئەزەمات
 دیتە پێشەوه، بە مانایەکی تر ئیمە هیشتا تەواو نەبوین، کۆمەڵیک ژور دروست
 دەکەین وەکو باسکرد، ژوری رەوهندی کوردستانیمان هەیه، ژوری سیاسی
 دروست دەکەین، ژوری دارایمان هەیه کە ئیستا سەرپەرشتی دارایی
 بزوتنەوهی گۆراندان دەکات، ژوری پەيوەندی نیشتمانیمان دەبییت، ژوری
 پەيوەندی دیپلۆماسیمان دەبییت، کۆمەڵیک لەم ژورانەمان دەبییت کە پیکەوه
 هەمو ئەمانە سەرکردایەتی دروست دەکەن، ئیستا هەم لە خوارەوه دەستمان

ئىختىيات له كوردستان بکهیت، بیگومان ئەم ئىنتىخاباتە دەچیتە ژیر
پرسیارەوه.

KNN: زۆر جار باس لەو دەکریت که ئەگەر کیشەکانتان له کوردستان
چارەسەر نەکریت ئەیەنە بەغدا، ئەگەر لێرە میکانزیمیک بدۆزنەوه بۆ
چارەسەرکردنی باشتەر نیه؟

نەوشیروان مستەفا: من زۆرم پێ باشە هەرچی کیشەیهک له ناو هەولیر روبدات
له ناو هەولیردا چارەسەر بکریت، له ناو دەوێ روبدات له ناو دەوێدا چارەسەر
بکریت، له ناو سلیمانیدا روبدات له ناو سلیمانیدا چارەسەر بکریت، که دەلیم
کیشە مەبەستم کیشەى سیاسییە، ئەگەر لەم شوینانە نەبێ کیشەکه بیریته
بەردەم پەرلەمانی کوردستان، بەلام پەرلەمانی کوردستان که زۆرینەى سیاسی
بیەویت جوړیک له دەسلاتی زۆردارانە بەکاربهینیت، ئەوهی که پێی دەوتریت
مافیکی هەیه فیعلەن زۆرایەتیە تەعەسوب بە بەکارهینانی مافەوه بکات، من
مەجبورم پەنا بەرم بۆ بەغدا، دواى ئەوه بۆ ئەوان بە چاوی دوژمن تەماشای
بەغدا بکەن؟، له کاتیکیدا شەر دەکەن لەسەر ئەوهی سەرۆک ئۆمار له خۆیان
بیئ، نائیبی سەرۆک وەزیران له خۆیان بیئ، وەزیری خارجه له خۆیان بیئ و
وەزیری مالیە له خۆیان بیئ و وەزیری نەوت له خۆیان بیئ و رهئیسى
ئەرکانی جەیشەکهى له خۆی بیئ و مەسئولى جیهازى ئیستخباراتی
عەسکەرى له خۆی بیئ، ئەى باشە ئەم دەولەتە ئەگەر دوژمنی ئییمەیه وەرن
مقاتەعەى بکەن، هەمومان موقاتەعەى دەکەین، ئەگەر خو ئییمە شەریکین لەم
دەولەتەدا خۆشت بە شەریکیکی سەرەکی دەزانیت لەو دەولەتەدا، منیش
حەقى خۆمە شکات بکەم لەلای و پەنای بۆ بەرم، که یارمەتیم بدات له
حەلکردنی موشکیلەکاندا، له کاتیکیدا تو یارمەتیم نادەیت له حەلى
موشکیلەکان.

KNN: کهمیک دەگەرپیمەوه بۆ ناو بزوتنەوه سیاسیهکەتان، ریکخستەنەوتان
جاریکی تر ئەم پرسیارەم کردوه و مەبەستم هەیه لەم پرسیارە، ئەوهیه که له



حەقی حۆمە ترسی ئەوهم هەبێت کە تۆ بەو تەریقە نایەیت من بە کوشتن و بڕین و . . .
 . . . بێسپێتەوه و ئیبادەم بکەیت، بەلام بە رێگەی هەلبژاردن، هەلبژاردنێک کە
 هەمو دامودەزگاکانی سەر بە خۆتە، لەبەرئەوه تەبعەن نیگەرەن دەبم،
 نوقتەیهکی تر مەسەلەی تەمویلی ئەحزابە، تۆ لە کاتی کێدا خۆت بە ئارەزوی
 خۆت تەسەرپروف دەکەیت بە میزانییە هەریمی کوردستانەوه میزانییە
 خەیاڵیی گەرە تەسەرپروف دەکەیت بە واریداتی گومرگەوه بە واریداتی
 نەوتەوه، ئیمە مەحرووم دەکەیت، خەلکەکانی ئیمە دەردەکەیت لە وهزیفە و نانی
 ئەبڕیت و ماوهی ۱۵ مانگ ناهیلیت معاش وەر بگریت، بێگومان من حەقی
 خۆمە نیگەرەن بم و ترسم هەبێت لەوهی کە تۆ بەرانبەر بە منی ئەکەیت، چوار
 مەسەلە بەلای ئیمەوه زۆر گرنگە کە پیمان وایە چارەنوسسازە، ئەوه مەسەلەی
 قانونی کۆمسیۆنی هەلبژاردنەکانە، مەسەلەی قەدەغەکردنی حیزبایەتیە لەناو
 دامودەزگای ئاسایش و دامودەزگای چەکدار و ئەمنیدا، مەسەلەی تەمویلی
 حیزبەکانە بۆئەوهی بە قانون تەنزیم بکریت و هەر حیزبە بە قەدەر حەقی خۆی
 بەر بکەوێت، مەسەلەی ئەوهیه کە جاریکی کە هەتا ئەگەر مومکین بێت لە
 سنوریکی تەسکدا تەعدیلکردنی دەستوری هەریمی کوردستان، ئەگەر بۆ
 پرۆپاگەندەش نەبێت لەناو پەرلەمان لە شوێنەکانی تردا، هەندیک مادە و
 هەندیک بەندی دەستوری کوردستان پیش ئەوهی بخریتە ئیستیفئاوه
 پیویستی بەوه هەیه کە جاریکی تر چاوی پیابخشینییەوه و مناقەشە بکەین،
 بۆئەوهی دەستورەکە خەلکی کوردستان بەهی خۆی بزانی، بەلام تۆ لە
 کاتی کێدا بتەوێت بە ئارەزوی خۆت قانونیک دابنێت لە وهختیکدا لە بەغدا
 فەراغیکی دەستوری هەیه فرسەت بێنیت، پرۆیت قانونیک دابنێت بۆ
 دروستکردنی دەزگای هەلبژاردن و دەزگایەکی هەلبژاردن بە ئارەزوی خۆت
 دابنێت و کارمەندەکانی خۆت تەعینی بکەیت و پرۆیت بەو دەزگایە



دوا پرسىارم ئەو هيه كه ساليك تيده پهرت به سهر بزوتنه وهيه كى
سياسى تازهدا كه به هه مو پيوهريك، جورىك له رچه شكاندنى تيدا بوه و هكو
باس دهكرىت، ئەركىكى سياسى قورسى له سهره، هه ر لانى كه م له بهر ئەوهى كه
ئوپوزسيونى دروستكردوه، به كورتى پرسىاره كه ئەوهيه، ماندو نه بون؟
نهوشى راون مستهفا: بىسىمىلا، تازه دهستمان پىكرد



که له عێراقدا هه بون، له وان باشته، به لām من ئومیدم وایه، باشتريش بێت

KNN: دهوتریت، یه کیتی و پارتی کار بو هه موارکردنه وهی ئەم یاسایه دهکهن، چونکه پێیانوایه: جوړیک له ئازادی زیاتر، یاخود ئه وهی که خراپ به کارهینانی ئازادی، ئەو گوزارشتهی که خوێان دایانهیناوه، له م یاسایه دایه؟ نهوشیرون مستهفا: هیوادارم، بیر له شتی وا نهکه نه وه.

KNN: ئەم پرسیاره، رهنگه تا رادهیهک شهخسی بێت، له واژوکردنی مۆله تی حیزبه که تانداو له ته نیشته ناوه که ی خوێدا نوسیوته، نهوشیرون مستهفا ئەمین، روژنامه وان، تو خوێت به روژنامه وان ده زانیت، یان سیاسی؟

نهوشیرون مستهفا: ئەزانی من (۳) جار په ساپوورتم له عێراق وه رگرتوه، یه که م جار سالی (۱۹۷۰) وه مرگرتوه وه له سه ر پیشه که م نوسراوه (صحفی)، جاری دوهم سالی (۱۹۸۴) دهرمهیناوه که مفاوه زانمان ده ستپیکرد، له سه ر ئه وه ش هه ر نوسراوه (صحفی)، له دوای روخانی سه دامیش که جاریکی دیکه په ساپوورتیکم دهرمهیناوه، له سه ری نوسراوه (صحفی)، بو مه علومات، له کو تایی شه سه ته کانه وه، ئەندامی کارابوم له سه ندیکای روژنامه وانانی عێراقدا، ئەو زه مانه ی که هه مو چه ند سه د روژنامه نویک له عێراقدا هه بون، ئیستاش هه ر ئەندام له یه کیتی روژنامه نویسی به ریتانیا، یه عنی به پیشه روژنامه نویسی.

KNN: که واته سه روکایه تی حیزبیک، یاخود بزوتنه وه یه کی سیاسی په سه ند ده که یه ت، یان سه رنوسه ری روژنامه یه که؟

نهوشیرون مستهفا: به داخه وه، نه متوانیوه ریبازی ژبانی خویم، یان ریبازی سه ره کی ژبانم هه لبژیرم، ئەگه ر به ده ست خویم بوایه، چه زم ده کرد بیومایه به ماموستای زانکو، به لām بوم به سیاسی، ئیستاش ئەگه ر به ده ست خویم بێت، رهنگه سه رنوسه ری روژنامه یه که م پی باشتريت له وهی که سه روکایه تی حیزبیک بکه م.

بهریوه بردندا ههیه، نهک له گهه له شخاسدا.

KNN: زۆرتیرین نهو هیرشانه، یاخود نهو قسانه ی دهنوسرین له میدیای بهرامبهره وه بهرامبهر به بزوتنه وه ی گوپان، زۆرتیرینیان بهرامبهر خودی نهو شیروان مسته فان، رات چیه، یاخود هیچ کاردانه وه یه کت ههیه بهرامبهر بهم نویسنانه؟

نهو شیروان مسته فا: نهو نهده ی په یوه ندیی به خو مه وه ههیه، گهردنیان نازاد بیته، هیوادرم خوا هیدایه تیان بدات، نهوانه ی ئینسانی گوپان بیته وه سه ر ریگه ی راست، یان نهوانه ی له پشتی نهوانه ون، بیته وه سه ر ریگه ی راست.

KNN: نهوانه ی که له سه رت دهنوسن، ده یان خوینیته وه؟

نهو شیروان مسته فا: نهو نهده ی فریا بکهوم، به لسی، ده ی خوینمه وه، نهوانه پولینیشیان ده کهم له عه قلی خو مدا، هه مو نهوانه ی که ره خنه م لیده گرن، یان ره خنه له جولانه وه که ده گرن، من به نه زهری ئیعتبار وه ریده گرم، ئینجا نهو ره خنه یه دلسۆزانه بیته، یان دوژمنانه بیته، ره خنه که راست بیته، یان درۆ بیته، به نه زهری ئیعتبار وه ریده گرین، نه گهر ره خنه که راست بو، هه ولده دهن چاره سه ری بکهین، نهوه ی ئیلاقه شی به جنیوه وه ههیه، ئیهمالی ده کهین، نالیم گهردنیان نازاد بیته.

KNN: ئیستا، نه گهر له دوخیکی وادا بینو نهوه ی که دهوتریت زۆرجار فهوزایه کی ئیعلامی ههیه، وهزیفه ی کئییه نهو فهوزا ئیعلامییه نه مه سنوردار بکات؟

نهو شیروان مسته فا: وهزیفه ی یاسای روژنامه گهریه، نه رکی دادگا کانه.

KNN: رات چیه سه باره ت بهم یاسایه، یاسای روژنامه گهریه؟

نهو شیروان مسته فا: نه گهر نه م قانونه ی که له کوردستاندا ده رچوه، به راورد بکریت له گهه له قانونه کانی پیشو، له گهه له قانونی عقوباتی عیراقی، له گهه له نهو

دروستبوه، یاخود ئهوهی که باس دهکریت پیندهوتریت میدیای سیبهر، به رای تو، وهزیفهی ئهه جوړه میدیایه چییه؟

نهوشیراون مستهفا: هه ره عینهه ئهه شتانهیه که وهختی خوئی باسمانکردون. KNN: یه عنی ئهه (۳) وهزیفهیهیه؟

نهوشیراون مستهفا: هه ره دیسانهوه تاریکاندنه، ونکردنی راستیهکانه، گهوجاندنی خهلهکه و دیواندنی بهعزیک سههرکرده و ئهوانهیه، عهینی وهزیفه دهبینن، بهلام ئهمانه له سیبهره له تاریکیدا.

KNN: ئیوه تو مهتبار دهکرین بهوهی که زمانی راگه یاندنی ئیوه، زمانیکی زور توندو هیرشکه ره، زمانیکه رهحم ناکات، به مانایه که له ماناکان، له بهرامبه ریشدا زورترین هیرش و پهلامار بو سهه ئیوهیه، ههندی کجار بو سهه شه خسی ئیوهیه، ئهه هاوکی شهیه لای تو چونه، یه عنی جوړیک له تو مهتبارکردن ههیه له ههردو به ره که وه؟

نهوشیراون مستهفا: وهکو باسمرکدوه، رهخنهه گرتوه له ئهدائی سیاسی، رهخنهه مان گرتوه له سیاسهتی فلان حیزب، رهخنهه مان گرتوه له سیاسهتی حکومت، رهخنهه مان گرتوه له ئهدائی سیاسی ئههجومهنی وهزیران، رهخنهه مان گرتوه له ئهدائی سیاسی په ره له مان، رهخنهه مان گرتوه له وه مهسه لانه، بهلام بههیچ جوړیک داخلی ناوژپاندنو شکاندنی شه خسو ئهوانه نه بوین، چونکه ئیمه کی شه مان له گهله شه خسدا نییه، ئیمه پیمانویه: له سیستمیکی باشدا ئینسانی خراپ جیگه ی نابیته وه، خراپه که، یان ده بیته باش بیته، یان ده خریته زیندانه وه، له سیستمیکی ناباشدا، ئینسانی باشیش یان مه جبور ده بیته له گهله آیدا بروت، یان ده ریده په پیننه ده ره وه، له به ره وه ئیمه کی شه مان له گهله سیستمی به ریه بردن دایه، ئه گه ره سیستمیکی به ریه بردن هه بیته، خه لکی خراپ جیگه ی تیا نابیته وه، یان ده خریته زیندانه وه، یان ده خریته ده ره وه سیستمی که، له سیستمیکی باشدا خه لکه خراپه کانیش جیگه یاز.



(BBC) له لایهن جوړیک له باجوره بودجی پیندەریت، که هەمو کەسێک که تەلەفزیوونی هەبیت دەبیت باج بدات، باجی تەلەفزیوون بدات، باجەکه دەچیت بۆ (BBC)، لەهەمان کاتدا ئەگەر ئەو پارهیە بەشی نەکرد لەپارهی یانسیب بەشیکی بۆ تەواو دەکەن، ئەگەر ئەوەش تەواوی نەکرد، له پەرلهمانی بەریقتانیا بە قانون پارهی پیندەهەن، واتە چی تیا یە ئەگەر رۆژنامەوانی ئازاد لە کوردستانیشدا بە جوړیک له جوړهکان حکومەت کۆمەکیکی داراییان بکات، وەکو باسەم کرد، ئیمە ولاتیکی بچکۆلهمان هەیه، بازارێکی بچوکمان هەیه، ریکلام بەئەندازە پێویست نییه، بەلام تەبەن ئەو نەبیت بە سەبەبی ئەوێ که رۆژنامە پێ بکەن و خەلکەکانی پێ بکەن و رۆژنامەوانی ئازادی پێ پیندەنگ بکەن و پێ کپ بکەنەوه.

KNN: دەوتریت، ئیوه زیاتر ئۆپۆزسیوونیک ئیعلامین، تا ئۆپۆزسیوون بن لەناو هۆلی پەرلهماندا، بە گوزارشتیک دیکەش، نەهجی سیاسی خۆتان لەپشت رۆژنامەکانەوه و لەپشت میدیاوه زیاتر شار دەوتەوه تا چالاکییهکی سیاسی لەسەر ناو هۆلی پەرلهمان؟

نەوشیراون مستەفا: پینموایه، ئەو حوکمیک نادروسته، چونکه چۆن له ئیعلامدا موعارەزەمان پيشانداه لەناو هۆلی پەرلهمانیشدا فراکسیوونی گۆپان شانبەشانی دو فراکسیوونی دیکە له گەلیک مەسەلە ی گرنگدا دەوری موعارەزەیان بینیه، پەرۆهی بەدیلیان پيشکەش کردوه، رهخه ی مەعقولیان گرتوه و قسهیان کردوه، ئیمە هەم له هۆلی پەرلهماندا، هەم له ئیعلامدا، لەسەر بەعزیک مەسەله ئیعتیرازمان گرتوه و موعارەزەمان پيشانداه و له ئایندهیهکی نزیکدا که له بەغداش فراکسیوونەکه مان کهوتەگەر، له ویش دەوری خۆمان دەبینین.

KNN: یهکیک له بۆچونه هەرە دیارهکانی ئیوه سەبارەت بە میدیای حیزب لەماوهی رابردودا، ئەو بوه که (٣) وهزیفه و ئەرکی خراپی هەبوه، یاخود سلبی هەبوه که بریتی بون له: تاریکاندن و گەوجاندن و دیواندن، ئیستا جوړیک



بۆ ئاسايى نىيە دەسلەت بەكاربەينن بۆ چاوسورکردنەو، بۆ ترساندن، بۆ گف کردن لەمىديايى ئازاد.

KNN: يەكئىك لە لەمپەرەكانى بەردەم مىديايى ئازاد كە بەردەوام باسى لىوئەكرىت، كىشەى دارايىيە، هەندىكجار جياواز لەوئەى كە حكومت پەرۆزەى نىيە بۆ هاوكارىكردنى ئەم مىديايە، تەنانەت زۆر جار سەرچارەكانى داهايتيان لە شىوازى رىكلام و ئەوانەش سنوردار دەكات، ئىوئە وەكو ئۆپۆزسيۆن، پەرۆزەتان چىيە بۆ ئەم دۆخە كە وەكو هەرەشە وايە لە بەردەم مىديا ئازادەكەدا، نامانجقان پشتىوانىكردنەيانە؟

نەوشىراون مستەفا: سال و نىويك لەمە وپىيش، داوام لە كۆمەلئىك خەلكى قانۇنى كرد كە پەرۆزەيەكمان بۆ بنوسن بۆ ئەوئەى بىنئىيرىن بۆ پەرلەمان، ئەو زەمانە ئىمە فراكسيۆن و شتى وامان نەبو. لەگەل چەند رۆژنامەنوسىكدا كە لەبوارى رۆژنامەوانى ئازاددا كاردەكەن، موناقلەشەم كردو لەگەل ئەو برادەرەنە لەسەر ئەوئەى كە ئايا ئىمە ئەو پەرۆزەيە تەقدىم بكەين يان نا، پىشموايە كە ئەگەر پەرۆزەكەمان تەقدىم كردبوايە، ئىحتىمالى زۆر هەبو كە لەوانەبو قىولى بكەن، ئەو دۆستە بەرپىزانە باوەرپيان وابو كە پىشكەشكردنى ئەو پەرۆزەيە لەو كاتەدا، كاريكى نادروستە لەبەر ئەم ھۆكارەى خوارەو، وتيان ئەگەر پەرۆزەكەمان تەقدىم كرد، پارەيان بەرپىيەو بۆ يارمەتيدانى رۆژنامەوانىيى ئازاد، پىماندەلئىن، ئەوانىش بۆيە رەخنەيان نەگرت بۆ ئەوئەى پارە وەرپىگرن و فىعلەن پارەيان وەرگرت و كرىمانن، وتيان، ئەگەر رەفزيشى بكەنەو، ئىمە لەسەر رەخنەگرتن بەردەوام بىن، پىماندەلئىن، وەلا ئەمانە بۆيە رەخنە دەگرن، داواى پارەيان كردو نەمان داوونەتى، لەبەرئەوئە وتيان با ئەوئە بىلئىنەو، ئەگىنا لە ولاتانى بچوكى وەكو كوردستاندا كە ژمارەى دانىشتوان كەمە كە بازارپى رىكلام كەمە، كە بازارپى فرۆشى رۆژنامە كەمە، كە خوئندەوارى رۆژنامە كەمە، بەتەبىيەتى حال دەولەت مەسئولە لەوئەى كە بەجۆرىك لەجۆرەكان كۆمەكى دارايى دەزگاكانى راگەياندن بكات، لە ولاتئىكى زۆر گەورەى وەكو بەرىتانىا كە تا ئىستا وەكو

بۆچونیک ههیه که له وهتهی میدیای ئازاد دروست بو، دهسهلاتی سیاسی تا رادهیهکی زۆر پێی سهرخۆش نهبو، لهناو هۆلی پههلهماندا، لهشوینی جیاجیادا، باس لهوه کراوه که ئەمانه‌ی نوینه‌رایه‌تی میدیای ئازاد دهکن، سیخوون، دهستی بیگانه‌ن، تابوری پینجن، ئیستاش رهنه‌گه تازه‌ترین قسه ئەوه بیته که رهنه‌گه سه‌ر به‌ئیه‌وه‌ن وه‌کو بزوتنه‌وه‌ی گوپان؟ ئەم دۆخه‌ بۆ؟ نه‌وشیرون مسته‌فا: یه‌کیک له‌و شتانه‌ی له‌ کوردستاندا به‌داخه‌وه، له‌ماوه‌ی (١٨) ساڵی رابردودا چه‌سپیه‌وه، ئەوه‌یه که له‌ کوردستاندا فی‌ر نه‌بون موعاره‌زه قبول بکه‌ن، به‌لکو یان ناشتییه‌کی له‌رزۆک هه‌بوه له‌به‌ینی لایه‌نه سیاسییه‌کانداو ریکه‌وتون له‌سه‌ر دابه‌شکردنی ده‌ستکه‌وت و ئەوانه، یاخود شه‌ریان کردوه، یه‌عنی ده‌ستاوده‌ستکردنی هیمنانه‌ی ده‌سه‌لات له‌کوردستاندا هیشتا نه‌بوه به‌ نه‌ریتی، هه‌رچی چه‌وه ده‌سه‌لاته‌وه، به‌هه‌مو نرخیک ده‌یه‌ویته ئەو ده‌سه‌لاته‌ پیا‌ریزیت و پیا‌نویه، میدیای ئازاد که ره‌خنه‌یان لێ‌ده‌گریته ده‌بیته به‌هۆی ئەوه‌ی که ئەوانه نه‌توانن تا سه‌ر له‌سه‌ر ده‌سه‌لاتدا به‌و شیوه‌یه‌ی که ئیستا به‌رپویه‌ی ده‌بن، به‌میننه‌وه، وه ئەوانه عه‌یب و عاره‌کانیان ده‌رده‌خه‌ن، میلله‌ت هۆشیار ده‌که‌نه‌وه، که موکو‌پیه‌کانیان پیشان ده‌ده‌ن، ئەوانیش نایانه‌ویته له‌ ده‌سه‌لات دابه‌زنه‌ خواره‌وه، نایانه‌ویته ده‌سه‌لات ده‌ستاوده‌ست بکات له‌ده‌ستی‌که‌وه، له‌حیزبی‌که‌وه بۆ حیزبی‌ک، له‌ گروپ‌یکه‌وه بۆ گروپ‌یک، به‌هه‌مو نرخیک پارێزگاری خۆیان له‌مانه‌وه له‌ده‌سه‌لاتدا ده‌که‌ن، یه‌کیک له‌وانه ئەو بوختانه‌یه که بۆ روژنامه‌وانی ئازادی ده‌که‌ن.

KNN: هه‌لو‌یستی ئیه‌وه وه‌کو بزوتنه‌وه‌ی گوپان، سه‌باره‌ت به‌و هه‌یره‌ تونده‌ی ده‌کریته سه‌ر میدیای ئازاد، چییه‌؟

نه‌وشیرون مسته‌فا: به‌لامه‌وه شتیکی ئاساییه که ده‌سه‌لات به‌رگری له‌خۆی بکات، به‌لامه‌وه شتیکی ئاساییه که موقابیلی ئەو ره‌خنانه‌ی که لێ‌ی ده‌گریته ئەوانیش رونکردنه‌وه بده‌ن، به‌لام به‌لامه‌وه ئاسایی نییه هه‌ره‌شه بکه‌ن،



هوهیهکی لیبرالییه، پهراویزی ئازادیی لهناو ئهو دامودهزگایانهی بزوتنهوهی گۆراندای زۆر زیاتر دهبیست له پهراویزی ئازادیی لهناو ئهو حیزبانهی دیکه که ئیستا ههن، من ئومیدم وایه، بتوانین پارێزگاری ئهوه بکهین که ههمیشه دامودهزگایهکی سههیهخۆو ئازادمان ههبیست بۆ کاروباری راگیانندن، بهههمو شیوهیهک ههولدهدهین که ئهو غهلهتانهی لایهنه سیاسییهکانی دیکه لهبواری راگیانندن حیزبدا کردویانه، دوبارهیان نهکهینهوه.

KNN: ئهم پهراویزی ئازادییه دهگاته ئهوهی که بتوانن رهخنه لهخۆشتان بگرن؟

نهوشیراون مستهفا: بیگومان له دواهی ههلبژاردنی مانگی (7) ی سالی پارهوه، خۆم که کۆبونهوهم کرد لهگهڵ ههمو ئهوانههی له بواری راگیانندنه کهدا ئیشیان دهکرد له کۆمپانیای (وشه)، نازانم جهنابت لهوی بویت، بهههمویانم وت، بههیچ جوریک رحم به برادهرهکانی خۆشمان نهکن، چۆن رهخنه دهگرن، ئهگهر ههرچی کهموکۆرییهکیان کرد، رهخنهیان لیبگرن.

KNN: له روبهروبوئهوهی پێششودا، باسنتان لهوه کرد که یهکیك لهئامانجهکانتان وهکو بزوتنهوهی گۆران، پشتیوانیکردنی میدیای ئازاده، چۆن؟

نهوشیراون مستهفا: بهلی، ئیمه پیمانوایه، یهکیك له کۆلهکهکانی ژییانی دیموکراسیی له ولاتانی دنیا، میدیای ئازاده، رهخساندنی ههله بۆ کارکردنی میدیای ئازاد، له بهرئهوه له کوردستانیشدا بهههمو توانامانهوه داکۆکی و بهرگری له میدیای ئازاد دهکهین، داکۆکی لیدهکهین له روی سیاسیی و مادیی و قانونیی و مهعهوییهوه، پیمانوایه یهکیك له کۆلهکهکانی ژییانی دیموکراسی له کوردستانیشدا دهبیست میدیای ئازاد بیست، بۆیه بهههمو توانامانهوه له ههرچی بواریکدا پێویست بیست، پشتیوانیی له میدیای ئازاد دهکهین.

ئەجیبا ئەهەمو ولاتانی دنیا، تورکیا بەنمونه بەینینەوه، یان تەنانەت ئێران بەنمونه بەینینەوه کە دو ولاتی دراوسێی ئێمەن، یان کوهیت بەنمونه بەینینەوه، ئەحزاب لەوی بەم دەزگای راگەیانندنە نییە کە هەیه، لەکوردستان عێراقدا وەختیک هەمو حیزبە دەسەلاتدارەکان دامودەزگای حکومەتیان بە کامیلی بەدەستەوهیه، میزانییە حکومەتیان بە کامیلی بەدەستەوهیه، هیزە چەکدارەکانی ولاتەکانیان بە کامیلی بەدەستەوهیه، تۆ چۆن دەتوانیت مەملانیی فیکری سیاسی لەگەڵ ئەم لایەنانەدا بکەیت، ئەگەر تۆش، وەکو چۆن ئەوان دەزگایەکی راگەیانندنە هەیه، تۆش دەزگایەکی راگەیانندنە نییە کە بیروبۆچونەکانی تۆ روشن بکاتەوه، من تەمەننا ئەکەم، رۆژیک وای لیبیت کە هەمو دەزگا ئیعلامییە حیزبیەکان لەکوردستاندا ببن بەدەزگای ئیعلامی ئازادو سەربەخۆ، حیزبەکان هەمو وەکو یەک وایان، ئەوساکە پێموایە، ئێمەش پێویستیمان بەوه ناییت دەزگای راگەیانندی تاییبەت بەخۆمانمان هەبیت.

KNN: ئەم قسەیهت، بۆنی ئەوهی لیدیت کە زیاتر بەلای ئەوهدا یەکلایی ببنەوه کە دەزگا راگەیانندنەکان بەخەنە سەر بزوتنەوهی گۆپران، بەتاییبەت دەمەویت، ئەوەت بیر بخەمەرە کە لەناو یەکیتیدا پرۆژەیهکت تەقدیم کرد، پرۆژەیهکی چاکسازی کە تیایدا لەیهکیک لەبەرگەکانیدا هاتووە کە دەزگای ناوەندی راگەیانندن، بەدریته دەست کۆمپانیا، ئیستا کۆمپانیا (وشە) خۆی کۆمپانیا، خستنەسەر بزوتنەوهی گۆپران جوړیک لەجیاوازی دروست ناکات لەو بۆچونە؟

نەوشیراون مستەفا: وەکو باسکرد، تا ئیستا ئەوهمان بەلایەکدا نەخستو، بەلام لەهەموو حالەتیکیدا هەتا ئەو زەمانە هەموو حیزبەکان لەکوردستاندا، دامودەزگای ئیعلامییە خۆیانیان هەبیت، بزوتنەوهی گۆپرانیش مەفرۆزە دەزگای راگەیانندی خۆی هەبیت، بەلام ئەوه بەو مانایە نییە کە (KNN و سبەه) و رۆژنامە (رۆژنامە و دەنگی گۆپران) هەموو بکریت بە هی گۆپران، لەهەموو حالەتیکیدا ئێمە وەکو هیزیک کە باوەرمان بە ئازادی هەیه، باوەرمان بەوه هەیه



كاروانى سىياسىي ئىۋە لەگەل كاروانى رۆژنامەگەرىتان، تا رادەيەك بەيەكەو دەستىپىدەكات، بەتايبەت لەسەردەمى رۆژنامەى رزگاربيدا، بۆچونىك ھەيە كە ئازادىي راگەياندن، ياخود ئازادىي بىرۈپا لەسىاسەتدا سنوردارتەرە، تاكو رۆژنامەگەرىي، واىە؟

نەوشىراون مستەفا: بەلى، ئەو ە راستە، چونكە ئەوانەى دەچنە ناو رىكخراوئىكى سىياسىيەو بەئارەزوى خويان، دەبىيت پابەندبن بەبەرنامە سىياسىيەكەو، ھەرچەندە ئەو ە لەحىزىيەكەو بۆ حىزىيەكى دىكەو لە رىكخراوئىكەو بۆ رىكخراوئىكى دىكە دەگۆرپىت، پابەندبون بەبەرنامەى سىياسىي حىزىيەكەو، بەشيك لەو ئازادىيەت لى دەستىنيتەو، بىگومان ئەمە لە حىزىيەكى شموليدا، لە حىزىيەكى تۆتاليتاردا پابەندىيەكە زۆر بەھىزترە، پەراوئىزى ئازادىي زۆر كەمترە ەك لە حىزىيەكى لىرالى، رەنگە پەراوئىزى ئازادىي لە حىزىيەكى لىرالىدا زىاتر بىت، ماو ەى ئىشكرەنت زىاتر بىت.

KNN: كۆمپانىيائى (وشە)تان دامەزراند بۆ رەخنە، بە فەلسەفەكەى خۇشتان رەخنە بەزمانى گول، بەلام ئىستا تا رادەيەك دەزگاكانى راگەياندن ەكو ئۆرگانى بزوتنەو ەى گۆپان دەردەكەون، سىياسەتى ئاراستەكردن، ياخود سىياسەتى راگەياندى ئىۋە چۆنە؟

نەوشىراون مستەفا: ئىمە لەسەر مەستەگەى ئەو ەى كە ئايا كۆمپانىيائى (وشە) ھەموى تەسلىم بە بزوتنەو ەى گۆپان بەكەين، يان ەكو دەزگايەكى جىاوازو سەربەخۆ بىمىنيتەو، تا ئىستا لەناو خۇماندا لەگفتوگۆداينو ساغمان نەكردو ەتەو، مەن زۆر بەلامو ە گەنگە كە لە كوردستاندا دەزگاي راگەياندى ئازاد ەبىت، زۆر زۆر بەلامو ە گەنگە كە ئىمە چاو لە مىللەتانى پىشكەوتوى دنيا بەكەين، مىللەتانى پىشكەوتوى دنيا، حىزىبەكەئان دامودەزگاي ئىعلامى تايبەت بەخويانىان نىيە، رەنگە ھەندىك دەزگاي ئىعلامى ەبىت، بەشكلىك لە شكەكان پىشتىوانى لەسىاسەت، يان لەبىرۈبۈچونى حىزىيەكەكات، بەلام بەم شىكەلى ئىستا لەكوردستاندا ەيە، رەنگە تەنبا ولات كە وابىت، سوربا بىت،

ئەلەزىزى ئازاد ھەيىت، رادىيۆى ئازاد ھەيىت، سىنەماى ئازاد ھەيىت، بىجگە لەو ھەلەك ئازادىي خۆپيشاندان و مانگرتن و رىيىوان و كۆكردنەوھى ئىمزاى ھەيىت، ھەروھە دەيبەستىنەوھ بەوھى كە دەيىت دادگا سەرەخۆ بىت، ئازادىي ھەيىت، زانكۆكان سەرەخۆ بن و ئازادىيان ھەيىت، مرگەوتەكان سەرەخۆ بن و ئازادىيان ھەيىت، بازار سەرەخۆ بىت و ئازادىي ھەيىت، ئەمە ھەموى بەيەكەوھ گرىدراوھ لەگەل يەكترىدا.

KNN: جىاوازىي ھەيە لەنىوان راگەياندن، ياخود ئازادىي راگەياندن لە دۆخى شۆپشدا، لە دۆخى ھوكمپرانىدا؟

نەوشىراون مستەفا: بەلى، بىگومان لە زەمانى شۆپشدا، من باسى شۆپشى كوردستانى عىراق دەكەم، نامەويىت مەسەلەكە بگشتىنم، تەعمىمى بگەم بۆ ھەموى، لەسەردەمىكدا كە تۆ لەشۆپشداى خەباتى چەكدار دەكەيت، خەباتى نەيىنى دەكەيت، خەباتى رىكخراوھى دەكەيت، لەبەرامبەرى تۆدا ھىزىكى دىرندە بەھەمو چەكىك و شەبەكەيەكى جاسوسى فراوانى و راگەياندن و ئىعلام ئەمانەى ھەيە، لەو ھالەتەدا رەنگە پاراستنى ئاسايشى شۆپشەكە، يان پاراستنى ئاسايشى جولانەوھ چەكدارەكە، پاراستنى ئاسايشى رىكخراوھ سىياسىيەكە، ئەولەويەتى ھەيە لەچا و مەسەلەى ئازادىيدا، يەعنى پاراستنى ئاسايشى شۆپشەكە تاحەددىكى زۆر سنور دادەنيىت بۆ ئازادىي رادەربىرەن و ئازادىي بچوك دەكاتەوھ، لەكاتىكدا ھەمو شۆپشەكە لەپىناوى بەدەيىنانى ئازادىيدا ئىش دەكات، وھختىك كە تۆ دەسەلاتت گرتە دەست، مەفرۆزە ئازادىي لە ولاتەكدا جىبەجى بگەيت، مەفرۆزە ئەو بەلئىنانەى كە كاتى خۆى بەخەلكتداون جىبەجىيان بگەيت، تۆ لە فەترەيەكدا كە فەترەى شۆپش بوھ، داوات لەخەلك كردوھ، قوربانىي بدن، قوربانىيان تەنيا بەژيانى خۆيان نەداوھ، بەلكو قوربانىيان بەوھ داوھ كە تەنازوليان لە بەشىك لە ئازادىيەكانى خۆيان كردوھ لەپىناو ئەوھى كە ئازادىيەكەى گەرەتر بەيىننەدى كە ئەويش ئازادىي ولاتەكەيانە، ولاتىكى ئازاد، بەتاكى ئازادو بەكۆمەلى ئازادەوھ دەيىت.



ئەگەر کوردیدا بەلای ئێمەوێ زۆر زۆر گرننگن، ئێمە پێمانوایە، ئازادیی تاک، یان ئازادی کۆمەڵ کاتیگ تەواو دەبێت کە دەگاتە سنوری دەستپێکردنی ئازادی تاکیکی دیکە یان کۆمەڵیکی دیکەو پێمانوایە، تەنیا سنور بۆ ئازادی ئەوێه کە دەستدریژی نەکردیته سەر ئازادی خەلکی دیکە، مەفھومی ئازادی لای ئێمە ئەوێه.

KNN: ئیستا لە کوردستانداو لە دۆخە سیاسییهکەشدا، باس لەوێ دەکریت، باس لەسنوردانان بۆ ئازادی دەکریت بەبیانوی خراپ بەکارھێنانی ئازادییەو، بۆچونتان لەم بارەیهو؟

نەوشیرون مستەفا: ئەوێ بۆچونیکی ورد نییە، چونکە لە کوردستاندا یاسای رۆژنامەگەری دەرچو، خراپ بەکارھێنانی رۆژنامە، ئەو قانۆنە دەتوانیت رێگە لێ بگریت، ئەگەر بە ریکوپیکی جیبەجی بگریت، بەلام بەدەخوێ ئەو قانۆنە کە نزیکە دو سالی لە پەرلەمانی کوردستانەوێ دەرچو، بەلام تا ئیستا لە دادگاکانی کوردستاندا جیبەجی نەکراوێ پێماوێ، ئەوێ ئەو قانۆنە جیبەجی بگریت، رەنگە تا ئەندازەیهکی زۆر بتوانیت رێگە ئەو بگریت کە ئازادی رۆژنامەوانی خراپ بەکار نەھینیت.

KNN: بۆچونیگ هەیه کە سیاسییهکانی کورد وێک پێویست لە ئازادی تینەگەیشتون، کیشەتی تینگەیشتن لە ئازادیان هەیه؟

نەوشیرون مستەفا: پێماوێ، ئەوێ راست نییە، سیاسییهکانی کورد بەدریژی تەمەنی خۆیان کاریان کردوێ لەپیناوی داينکردنی ئازادیدا، باوهرم وایە کە بەچاکی لە ئازادی تینگەیشتون، بەلام وەختیک توو دەگەیتە دەسەلات، پاراستنی دەسەلات دەکەوێتە سەر پاراستنی ئازادییەو.

KNN: با بێنە سەر مەسەلە ئازادی رادەربەرین، رادەربەرین یاخود ئازادی را لە ستراتیژی بزوتنەوێ گۆراندان چۆنە؟

نەوشیرون مستەفا: ئازادی رادەربەرین لەلای ئێمە چ لەئاستی تاکو چ لەئاستی کۆمەڵ، ئازادی رادەربەرین بریتییه لەوێ کە رۆژنامە ئازاد هەبیت،

ئیمه ئۆپۆزیسیون پئویست ناکات دەسلات تەگبیرمان بۆ بکات

سازدانی: هۆشیار عەبدولاً

نەوشیروان مستەفا لەم چاوپێکەوتنەدا کە بەرنامەیی رۆبەرۆی کەنالی (کەیی ئێن ئێن) لەگەڵی سازداوێ سەبارەت بە پرسیی خۆرپێکخستنەوێ بزووتنەوێ گۆزان و کۆمەڵیک باس و خواسی هەنوکی سەرگۆرەپانی سیاسی کوردستان و عێراق بیروبۆچونی بزووتنەوێ گۆزان دەخاتە رو.

KNN: بەسەرەتاروێ لە مۆلەتە کەتەنەرە دەستپێیکەین، ئیوێ لەدوای (۷/۲۵) باستان لەوێ دەرکرد وەک قەرەوارەیکیی سیاسی بەشیوێهیکیی یاسایی لە هەریمی کوردستاندا کاردەکەن، بەلام لەچارچێوێ قانونی پۆل بریمەردا، دواتر پەناتان بۆ ئەوێ برد کە لە حکومەتی هەریمی کوردستاندا مۆلەت وەرێگرن، بۆچی؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمه لە دو هەلبژاردندا دوجار داوامان لە کۆمسیۆنی بالای هەلبژاردنەکان کردوێ، لەهەردو جارە کەدا وەک دو لیست چوینەتە هەلبژاردنەوێ، جاری یەکەم (۷۰۰) کەس پشتیوانی لە داواکەمان کردوێ، ئەوێ شتیکی ئاساییه لە عێراقدا هەمو ئێو ریکخراوانهیی کە بەشدارییان لە هەلبژاردندا کردوێ هیچ نیجازه یەکیان لە حکومەت وەرنگرتوێ، تەنیا لەو ریکه یەرە هاتونەتە ناو ژێانی سیاسییهوێ، ئیمه ش پیمانوابو: لە کوردستانیش بەهەمان ریکه دەتوانین بەشداریی بکەین، بەلام کاربەدەستهکانی حکومەتی هەریمی کوردستان زۆرجار ئینتیقائی سەیری قانونهکانی عێراق و سەیری



ئەو عێراقى دەكەن، ئەو قانۇنەى كە بە قازانجى تايبەتى خۇيان بېت، ئەو نادانەى كە بە قازانجى تايبەتى خۇيان بېت جىبەجىي دەكەن، ئەو ەى بە قازانجى تايبەتى خۇيان نەبېت، بۇ نەمۇنە كاتى خۇى مۇچەى وەزىرەكانىيان زىاد كەرد، يەكسەر لىرە مۇچەكانىيان زىاد كەردن، پىمانوتن: بۇ زىادتان كەردو، وتىان: وەللا ە بەغدا زىادى كەردو، قانۇن دەرچو، ئەگەر قانۇنىكى پىچەوانەى ئەو دەرچىت مۇچە كەم بەكەنەو، ئەوان دەللىن: وەللا ئىمە هايدى بەغدا نىن، قانۇنى خۇمانمان ەىە، بە قانۇنى خۇمان، يەنى بەشىو ەىەكى نىنتىقانى موعامەلە دەكەن، لەبەرلەو بە ئىمەيان وت: ئەمە ناخوات لە كوردستان، ئىمە قانۇنى لەحزابو رىكخراو ەكانمان ەىە، دەبېت بەگوپرەى ئەو داواى مۇلەت بەكەن، ئىمە داواى مۇلەتمان كەردو مۇلەتمان وەرگرتو.

KNN: ئەو مۇلەتە بۇچى زەرور بو؟

نەوشىروان مستەفا: ئەو مۇلەتە زەرورە بۇ ئەو ەى ئىمە حزورىكى سىياسىي، حزورىكى قانۇنى، حزورىكى رىكخراو ەيمان لەمەمو چالاكىيەكانى ناو كۆمەلگەى خۇماندا ەبېت، بۇ ئەو ەى بتوانىن مەپاتمان ەبېت، بۇ ئەو ەى بتوانىن كۆپو كۆمەل بەبەستىن، بۇ ئەو ەى بتوانىن كۆنگرە بەرەسىمى بەبەستىن، بۇ ئەو ەى بتوانىن كۆنفرانسى مەلى بەبەستىن، بۇ ئەو ەى.

KNN: بۇچونىك ەىە، كە پىيوايە: ئەو مۇلەتەتان تەنھا بۇ ئەو ەى داواكەردو،

بۇ ئەو ەى بتوانن بودجە لە حكومەتى ەرىمى كوردستان وەر بگرن؟

نەوشىروان مستەفا: وا بزانم مەسەلەى بودجە بەشىكە لەو قانۇنەى كە لە پەرلەمانى كوردستاندا دايانناو بۇ دىارىكەردنى كۆمەككەردنى دارايى ەمو رىكخراو سىياسىيەكانو حىزبە سىياسىيەكانى كوردستانى عىراق، لەو چوارچىو ەىەدا، بەلى ئىمە داواى بودجە دەكەينو داواشمان كەردو، بەلام ئىمە مۇلەتەكەمان تەنيا بۇ بودجە نىيە، بودجە بۇ جىبەجىكەردن و راپەراندنى ئىشوكارەكانمانە، ئەگىنا ئىمە راپەراندنى ئىشوكارو چالاكىيەكانمان نەبېت، ئەسلەن ئىمە پىويستىمان بە بودجە نىيە بۇ ژيانى تايبەتى خۇمان، مۇلەتمان

وهرگرتوه بۆ ئهوه بتوانين لهههمو قهزاكاندا مقهر بکهينهوه، بۆ ئهوهى بتوانين
 کوپو کو مهل ببهستين، بۆ ئهوهى که کهى ويستمان خو پيشانندان بکهين
 بهرهمى، بۆ ئهوهى بتوانين ئيمه لهمهولا لهههمو بوارهکانى ژيانى سياسى
 کوردستانى عيراقدا هه بونيکی ره سميمان هه ييت.

KNN: باسى بودجه مان کرد، بارى داراييتان چۆنه؟

نهوشيروان مستهفا: له سايهى خواوه بارودۆخى داراييمان باشه.

KNN: مه سه لهى خو پيکخستن وه تان به چى گه يشت؟

نهوشيروان مستهفا: ئيمه هيشتا له قوناعى سه ره تايى خو پيکخستن وهين،
 دواى ئه وهى که مۆ له تى ياساييمان وهرگرتوه، پيش ئه وهى که مۆ له تى ياسايى
 وهريگرين، ئيمه له هه ندى شويندا، هه ندىک ئه نجومه ن و ليژنه مان دروستکردوه،
 که په يوه ندى به هه لباژاردنى په رله مانى کوردستان وه لباژاردنى په رله مانى
 عيراقيه وه هه بو، دواى ئه وه ئيمه نه چوين وه کو حيزبه کانى دیکه کۆميتيه و
 ليژنه و لقو شتى دیکه ل وه بابه تانه دروست بکهين، ئيستا ده ستمانکردوه به
 خو پيکخستن به جوړيک له خواره وه ده ستمان پيکردوه بۆ سه ره وه، ئيمه وه کو
 هيژيک ده توانين شانازى به وه وه بکهين، که که ره سه ته يه کى گه وه رى
 خو پيکخستنمان هه يه، ئيمه هيژيک نين بليين، له پيشدا ده سه تهى دامه زرينه رمان
 دروستکردوه، ده سه تهى دامه زرينه ر بلاوده که ينه وه به کوردستاندا بۆ ئه وهى
 بچيت پوپاگه نده بکات بۆ ئه م ريکخراوه سياسيه، بۆ خو شبه ختى ئيمه به ره و
 ژورى (٤٠٠) هه زار که س ده نگیان پيداوين، له ناو ئه وانهدا خه ريکى
 خو پيکخستنن، له خواره وه ده ستمان پيکردوه، له بنکه کانى خواره وه
 ده ستمان پيکردوه، نه ک له سه ره وه.

KNN: گرنگترين تايبه ته ندى له و خو پيکخستن وه يه دا که چه ند جار يکى
 دیکه ش به يه که وه گفتوگو مان له گه ل کردويت، ئيستا ره نگه يه کيانت وتبيت که
 ئه وه يه، که له خواره وه بۆ سه ره وه خو تان ريکخستوه، به لام له سه ر
 تايبه ته ندى به کانى خو پيکخستن وهى ئيه ده ته وي ت بلييت چى؟



هه بێت بێران مستهفا: رهنگه دو تايبهتمهنديمان هه بێت جياوا زمان بکات له حيزيه تهقلیدیيهکان، يهکيکیان ئهوهيه: ئيمه ههولمانداوه ئهوهندهی مومکين بێت دهسهلاتهکان دابهش بکهين بهسهر شارهکاندا، واتا ههموو شارێک کهسايهتی تايبهتی خوی هه بێت، دهسهلاتی تايبهتی خوی هه بێت، تهنا ته بازنهکانیش جورێک له کهسايهتی و دهسهلاتی تايبهتی خویان هه بێت، واتا دابهشکردنی دهسهلات بهشیوهیهکی ئاسۆیی بهسهر ئۆرگانهکانی ئهم ریکخراوه، ئهوه يهکيکه له تايبهتمهندييهکانی ئيمه، له مهش گرنهگر ئيمه ههولمانداوه لهم ریکخستنه تازهيهدا جورێک له سیستمی کارکردنی ریکخراوهیی بێنینه کايهوه، که ههميشه وه لهههموو کۆنگرهیه کدا قابیلی تازهبونهوه بێت، واتا ئيمه نايکهين بهحيزی کۆمهڵێک کاديیری پيشهیی، که ههچ ئيشوکارێکیان نه بێت غهیری حيزبايهتی، ئهوه سیستمی کاره که ئيشی پێدهکهين، ئيمه ئومیدمان وایه که سیستمیک بێت ههميشه تازهبونهوهی تيا بێت.

KNN: خۆشت باستکرد، که قاعیدهیهکی جهماوهریی بهرفراوانتان ههيه لانيکهم ئهوانه ی که دهنگيان پێداون، ههلبێژاردنی ئهوانه ی که دیاری دهکرین که لهگهڵتان ئیش بکهن بۆ بزوتنهوهی گۆران، پرۆسهیهکی ئالۆز نییه؟ نهوشیروان مستهفا: به ئی پرۆسهیهکی ئالۆزه، چونکه ئيمه دیاریمان نهکردوه کي ئهندامی ئيمهیه تانیستا، کي ئهندامان نییه، له پاش فترهیهکی دیکه پاش ئهوهی پرۆسهی خۆریکخستن گهيشته قوئاعی ئامادهکردن و ئهجامدانی ئهنجومهنی شارهکان، ئهوسا که رهنگه فۆرمیک بلاویکهینهوه، کي دهیهویت ببيت به ئهندام، کي دهیهویت وهکو پشتیوان و لایهنگر بمیئیتهوه، بهلام ههلسوپاوهکانی ئيمه تا ئهندازهیهکی زۆر دیارن، ئيمه دو ههلبێژاردنمان بهریکردوه، له ههردو ههلبێژاردنهکهدا له ههموو شارهکاندا ئيمه ئهنجومهنمان ههبووه، کۆمیتهمان ههبووه، له ههندیك جیگه گروپمان ههبووه، گروپی پشتیوانیمان ههبووه، لهناو ئهمانهدا دیاربون، ئهوانه ی که ههلسوپا و بون و

کردوه و مال به مال گه پراون، له سههر سنه دوقه کان بریکار بون، یان چاودیز بون، له شارهکاندا سه ره شتی هه لمه تی هه لبرژاردنیان کردوه، ئیمه هه لسوپراوه کانمان له ناو ئهوانه دان.

KNN: دهوتریت زۆرتین ئیعتیما دتان له سههر ئهوانه یه، که کۆن، یان پیتشتی له یه کیستی له گه لئاندا بون؟

نهوشیروان مستهفا: ئهوه زۆرجار ئهوه قسه یه باسده کریت، ئیمه هه مو ئهوانه ی که له یه کیستی نیشتمانی هاتوینه ته ده ره وه، به کادیره سههر کرده ییه کان و ئهوانه ی خواره وه ژماره مان ناگاته (٣) هزار کهس، ناگاته (٢) هزار کهس، ئهوانه ی که دهنگیان به ئیمه داوه به ره و ژوری (٤٠٠) هزار کهسه، ئهوانه ی که له حیزبه کانی دیکه وه هاتون، ئیمه ته جروب یه کی رابردومان هه یه هی زه مانی پیشمه رگایه تی، له زه مانی پیشمه رگایه تیدا ئه وکه سانه ی که عه سه که رییان ده کرد له ریزی جهی شی عیرا قدا که دههاته نه ده ره وه، سازدان و ریکه ستنیان له ناو ریزی پیشمه رگه دا زۆر ئاسانه تر بو له وانه ی که هه رگیز سه ره بازیان نه کردبو، ئهوانه ی که سه ره بازیان کردبو، کۆمه لیک شتی سه ره بازی فیژی بون، که له ژبانی پیشمه رگایه تیدا دوباره ده بوه وه، زۆر بو ئیمه ئاسان بو بو ئه وه ی که که سی که دههاته ده ره وه، به ئاسانی بکریت به فه رمانده ی مه فره زه، بکریت به فه رمانده ی که رت، بکریت به جیگری تیپ، بکریت به فه رمانده ی تیپ، ئهوانه که تازه بون هیچ ته جروب یه کی ژبانی سه ره بازیان نه بو، چه ند مانگی که ده بوایه له گه لیان خه ریک بیت، بو ئه وه ی فیریان بکه ی که قو ناغی تازه چیبه. به هه مان شیوه ئهوانه ی له ریکخراوه سیاسیه کانه وه هاتونه ته ناو ئیمه وه، نه که به ته نیا له ناو یه کی تییه وه، ته نانه ت ئهوانه ی له ناو حیزبه کانی دیکه شه وه که هاتونه ته ناو ئیمه، گه نجینه یه کی گه وه ی ته جروب یه ی ژبانی ریکخراوه یی و ژبانی سیاسی و ژبانی گشتییان هه یه، ئیمه که لک له هه مویان وه رده گرین و سو دیان لیوه رده گرین و بو ئیمه ئه وه سه ره وتیک و سامانیکی گه وه یه.



هوتریت که بزوتنه وه که تان دابهش بوه بۆ دو ئاست، یا خود دو نه وه، یان نه وهی نازانم پیی ده لێن، حیزبی و ناحیزبی، نه وانهی که پیشتر له حیزبه که تان له یه کییتی نیشتمانیدا له گه لتان بونو نه وانesh که پیشتر حیزبایه تیان نه کردوه، زۆر جاریش په لده هاوێت بۆ نه وهی، که بلێن: له ناو بزوتنه وهی گۆراندا ته که تول دروست بوه؟

نه و شیروان مسته فا: پیموایه نه وه شتیکی ناساییه، ململانیی نه وه کان له هه مو جیهاندا هه بوه، له کوردستانیشدا هه یه، نه وهی جیگه ی خوشحالییه ئیمه یارمه تیمان داوون بۆ نه وهی نه و ململانییه ئیستا به شیوه یه کی ئاشکرا بیته کایه وه، جیلی تازه هه ول بدات جیگه ی جیلی کۆن بگریته وه، نه وه قانونیکی ته بیعییه (نوی کۆن ده بیته، کۆن جیگه چۆل ده کات بۆ نوی) نه وهی که تو باسی ده که یت ململانیی من پیموایه: نه وه شتیکی زۆر ناساییه به و نه اندازه یه نییه، وه کو نه یاره کانی ئیمه زۆر باسی ده که ن، ئیمه هه ول ده ده ین ته جروبه ی کۆن، ته جروبه ی پیر له گه ل هیممه تی گه نجدا تیکه لاو بکه ین، لادیی و شاریی تیکه لاو بکه ین، کۆن و تازه تیکه لاو بکه ین، حیزبی و غه یره حیزبی تیکه لاو بکه ین، من هه ر بۆ نمونه بۆ نه وهی بزانیته که نه وه تا چ نه اندازه یه که نه و قسه یه که تو کردتو خه لک نه وه دوباره ده که نه وه، تا چ نه اندازه یه که ورد نییه، ئیمه له شاریکی وه کو شاری سلیمانیدا به تایبه تی له ناو شاره که دا له سه ر سن دو قه کان پیوستیمان به (۱۰۹۶) که س بوه بۆ بریکاری، بۆ سه ره رشتی بنکه کان پیوستیمان (۱۸۰) که س بوه، بۆ سه ره رشتی باز نه کان پیوستیمان به زیاتر له (۴۰) که س بوه، هه مو نه وانهی که له یه کییتی ها تونه ته ده ره وه له شاری سلیمانیدا کۆنه کانی که جه نابته باسی ده که یت ژماره یان ناگاته (۲۰۰) که س، یان (۳۰۰) که س، باقیه که ی دیکه مان له کو یوه هیناوه؟.

KNN: زۆر جار باس له وه ده که ن که له دیدارو روبه رو بوونه وه کانی دیکه شدا، به وهی که ئیوه شیوازیکی نوی له کاری سیاسی له کوردستان به ره هه مه ده هینن، یان لانیکه م شیوازیکی نوی له کاری سیاسی که له نه زمونی حیزبه

ئەبەدىيەکانی دیکەى کوردستان ناچیت. سیماکانی ئەم تازەییە، دواى

تێپەربوونی دو هەلبژاردن بەسەر ئەزمونی بزوتنەووەکەتاندا چییە؟

نەوشیروان مستەفا: یەکیك لە گەرنەگرتین ئەو ئەزمونانەى كە ئێمە ئیستا تاقیدەكەینەووە دامان هیناوە، ئەزمونی دانانی چەك و هەلگرتنى دروشمی سیاسییە، ئێمە جولانەووەكەمان لە باتى ئەوێ بە تەفەنگ شەڕ بکات و لە باتى ئەوێ لە کاتی ناكۆكیدا پەنا بۆ چەك بەریت و ئیحتیکام بۆ چەك بەریت، پەناى بۆ دەنگدان و بۆ قەسەکردن بردووە، بۆ یەكەمینجارە لە میژوی تازەى میللەتەكەماندا، ئێمە موعارەزەییەكى مەدەنیمان لە چوارچێوەى قانونەکانى هەریمی کوردستاندا هیناوەتە کایەووە كە دەورى خۆیان بە شیوہییەكى زۆر باش دەبینن لە ئاشکراکردنى ئەو شتانەى كە پێویستە میللەتەكەمان بیزانن، من پێموایە، بەتەنیا ئەو سەرورەییە باس بکەین، ئەو داھینانە باس بکەین، پێموایە، ئەو شتیكى تازەییە لە جولانەووەى کورددا، ئێوہ خۆتان دەزانن كە کورد بە دەست شەرى ناوخۆوە چەند توشى دەردو ئەھامەتى بوە، بۆ یەكەمینجارە كە وامانکردووە، جولانەووەیەكى سیاسى بێتە پیشەوہ، بەبى بەکارھینانى چەك، بەبى بەکارھینانى زەبروزەنگ، بەبى ئەوێ كە پەنا بەریت بۆ توندوتیژی، جوړیک لە كاری سیاسى هینانە، كاری سیاسى قانونى، كاری سیاسى مەدەنى بێتە کایەووە، ئومێدمان وایە، ئەمە سەرەتای قونایكى تازە بێت لە ژيانى میللەتەكەماندا.

KNN: یەکیك لەو سیماتە ناشرینانە كە پیشتریش ئێوہ لە خیتابى ئیعلامى خۆتاندا نەقلتان کردووە، کردنەووەى بارەگای حیزبى بوە لە گەرەك و كۆلان و شارو شاروچكەكاندا، سیاسەتى ئێوہ بۆ کردنەووەى بارەگا چۆنە لە کوردستاندا؟

نەوشیروان مستەفا: ئێمە هەول دەدەین كە كەمترین ژمارەى بارەگامان هەبێت، هەول دەدەین، لەھەر قەزایەكدا لە بارەگایەك زیاترمان نەبێت، پیشنیازمان کردووە بۆ فراكسیونی گۆرپان لە پەرلەمانى کوردستاندا كە پرۆژەییەك پیشكەش بکەن،



پەرۆزه یه دا وه کو به شیک له ته عدیلکردنی قانونی نه حزب، یا خود وه کو پەرۆزه یه کی سه ره به خو، بو دیار یکردنی ژماره ی باره گای حیزبه کان له ناو شاره کاندا، پیمانوا یه، هه بونی ژماره یه کی زۆری باره گای حیزبی له ناو شاره کاندا، له ناو کوچه و کۆلانه کاندا، له ناو شه قامه کاندا، بیجگه له وه ی که ده بیست به بار به سه ر میزانیه ی گشتیه وه، ده بیست به بار به سه ر دراوسیگانیشه وه، دراوسیگانیش هه راسان ده کات، نازادی خه لکیش تیکده دات، بو یه پیمان باشه، نه که هه ر ئیمه، به لکو حیزبه گانی دیکه ش ژماره ی باره گاکانی خو یان له ناو شاره کاندا که م بکه نه وه.

KNN: ده وت ریت که بزوتنه وه ی گو پان، کۆنگره نابه ستیت، ئیوه پیشت پیتانوابوه، هه مو ریکه ستیک پیوستی به کۆنگره هه یه بو ئه وه ی نوی بیست له نویبونه وه نه وه ستیت؟

نه وشیروان مسته فا: به لی، ئیمه نه که هه ر کۆنگره ده به ستین، پاش ئه وه ی پرۆسه ی خو پیکه ستنه وه ته واو بو، فۆرمی داواکاری نه ندامیتی بلاوده که ینه وه، پاش ئه وه ی پرۆسه ی نه ندامگیریمان ته واو کرد، ئیمه نه که هه ر کۆنگره ی گشتیه ده به ستین، یان کۆنگره ی نیشتمانی ده به ستین، به لکو کۆنفرانسی محلی شاره کانیش ده به ستین، و اتا له هه مو شاره کاندا کۆنفرانسی محلی ده به ستین، کۆنفرانسه محلییه کان ته نیا بو ئه وه نابیست که چه ند که سیک هه لبژیرن بو مه سئولیه ت و نه وانه، به لکو زۆر تر کۆنفرانسه محلییه کان بو ئه وه بیست که پیوستیه گانی هه لومه رچی کۆمه لایه تی، نابوری، روشنیری بزاین بو ئه وه ی بتوانین هه میشه ئیمه به رنامه ی تازه پیکه ش بکه ین و به یینه کایه وه.

KNN: مه سئولیه ت له فه لسه فه ی سیاسی بزوتنه وه ی گو پاندا چیه،

ته کلیفه، یان ته شریفه، نه رکه، یان ریزلیناه، کامیانه؟

نه وشیروان مسته فا: بیگومان، لای ئیمه نه رکه.

KNN: په یوه ندیتان به هیزه کوردستانییه کانه وه چۆنه؟

نەوشیروان مستەفا: تائیسەتا پەیوەندییەك كە پێی بوتریت، پەیوەندییە سیاسی، لەنیوان ئیمەو لەنیوان حیزبە کوردستانییهکان بەتایبەتی یەکییتی و پارتیدا نییه. لەسەر ئاستی پەرلەمان، پەرلەمانتارەکانی ئیمە، ئەوان دەبینن، ئەوان هی ئیمە دەبینن، گفتوگۆ دەکەن لەناو هۆلی پەرلەماندا، جاروباریش کە سەرۆکایەتی هەریمی کوردستان نوینەری هەمو لایەنەکان بانگ دەکات، نوینەرەکانی ئیمەش دەچن بۆ ئەوی، بەلام وەکو پەیوەندییە دووقۆلی، تائیسەتا لەگەڵ هیچ لایەنیکدا بەتایبەتی لەگەڵ هەردو حیزبی دەسەلاتداردا پەیوەندیمان نییه، ئومیدمانوایە کە لە پاشەپۆژدا باش ببیت.

KNN: لە گەرژییەکانی ئەم دواییەتاندا لەگەڵ پارتی دیموکراتی کوردستان، یاخود ئەو زمان زبیریە کە لە راگەیانندنەکانی پارتی دیموکراتی کوردستاندا بەرامبەر بە گۆران بەکارهات، بێدەنگیتان هەلبژارد، بۆچی؟

نەوشیروان مستەفا: بۆ ئەوەی کە هەلومەرجی کوردستان بارگەرتر نەبیت.

KNN: لە کۆنگرەکە یەکییتی نیشتمانیی کوردستانیشدا، لە کۆنگرە (۳)دا، تالەبانی دیسان هیرش، یاخود باسی بزوتنەوێ گۆرانی کردو، لانیكەم، بەخراب یاخود ناباش، لەسەر ئەوەش بێدەنگیتان هەلبژارد؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ، لەبەر هەمان سەبەب، بۆ ئەوەی بارگەرزی زیاتر دروست نەبیت، پاش ئەوە بەپراستی ئیمە زۆر موراعاتی وەزعی ئەو برادەرمانەمان کرد، وەزعی ئەو کەسانەمان کرد کە لە کۆنگرەکەدا بونو ئومیدمان وابو کە کۆنگرەیهکی هیمن و سەرکەوتوییت و باش بەرپۆه بچیت، لەبەرئەوە تەحەمولی ئەوەمان کرد، چیمان پێدەلین، جوابمان نەدانه.

KNN: باسی کۆنگرەمان کرد، ئەنجامەکانی کۆنگرە (۳) یەکییتی نیشتمانی کوردستان بەلاو چۆنە، یاخود تەعلیقت لەسەری چیه؟

نەوشیروان مستەفا: من هیچ تەعلیقێکم لەسەری نییه و نامەوێت هیچ هەڵسانگاندنیکیشی لەسەر بلییم، بەلام لەناخی دلەو تەمەننا دەکەم،

رو بنو قوناغیکی تازه له ژێانی ریکخواهه که یاندا دهستیپیکه، که به خێرو خوشی میله ته که مانو به قازانجی میله ته که مان بیته.

KNN: به لام که سیک که نیوهی عومری خوی له بزوتنه وهیه کی سیاسیییدا به سه بربریته، نیستا راسته لێی جیا بوه ته وه، یان بزوتنه وهیه کی سیاسی سه به خوی هیه، به لام هیچ ته علیقیکی له سه نه دا، شتیکی ئاساییه به پرای به پیرت؟

نه وشیروان مسته فا: به لێ، نیستا ئیمه جولانه وهیه کی دیکه مان به پریخستوه، بیجگه له وهش هیشتا زوه بو ئه وهی هه لسه نگاندنیک بکهین بو ئه نجامه کانی کونگره.

KNN: په یوه ندیقان به میدیای ئازاده وه چونه، نه و میدیایه ی که دهوتریت، هه مو شتیکی که ده نوسن، یا خود که ده یلین، ئیوه له پشتییه وهن، یا خود راستتر ئه وهی که ئیوه خاوه نی میدیای ئازادن؟

نه وشیروان مسته فا: له پراستیدا ئیمه خاوه نی میدیای ئازاد نین، ئیمه ته له فزیۆنمان هیه، رادیۆمان هیه، رۆژنامه مان هیه، سایتمان هیه به ناوی خۆمانه وه هه مو نه و شتانه ی بلأویده که ینه وه به بی ئه وهی شهرم له کهس بکهین، به ناوی خۆمان و به وینه ی خۆشمانه وه بلأویده که ینه وه، به لام ئیمه بیگومان پشتیوانی له میدیای ئازاد ده کهین، هه ندیک لایه ن و هه ندیک کهس که ئیمه به وه تا وانبار ده کهن که ئیمه له پشتی میدیای ئازاده وهین، یا خود هه موی به قسه ی ئیمه ده کات، له پراستیدا ئه وه راست نییه، ئیمه راسته له پشتی میدیای ئازاده وهین، چونکه یه کی که له بهرنامه کانی که ئیمه ئیشتی بو ده کهین، دا بینکردنی ئازادی راده برینه له کوردستاندا و ئیمه پیمان خوشه هه مو حیزبه سیاسییه کانی کوردستان فیری ئه وه بین، له باتی ئه وهی تفهنگ به کاربهینن، له باتی ئه وهی حه بسخانه به کاربهینن، بواری راگه یاندن به کاربهینن بو دیفاعکردن له خۆیان، له هه مان کاتدا بو رونکردنه وهی بیرو بو چونه کانی خۆیان، من لیره وه رایده گه یه نم، ئیمه مه سنولیه تمان، ته نیا به و

دامو زه زگایانهی راگه یاندنه که خۆمان به پێوهی ده بهین، ئه وانهی دیکه، ئه و سایتانهی که ئیمه لێی مه سئول نین، ، یا خود ئه و گو قارانیهی له بواری میدیای ئه هلیدا درده چن، ئه وانه خۆیان سه ره به خۆن، خۆیان به پر سرن له بیرو بو چونه کانی خۆیان.

KNN: راتان له سه ر فراکسیۆنه که ی کوردستان تان چۆنه، له کاره نیان رازیین، یان سیاسه تی گو رانیان جی به جی کردوه؟

نه وشیروان مسته فا: ئه وانه خۆیان جو ریک له ئازادییان هیه له ئیشو کاره کانی خۆیاندا، بلیم سه د له سه د لێیان رازیم، یان لێیان نا رازیم، نا توانم وا بلیم، چونکه هیشتا سالی یه که می ته مه نیان ته وا و نه بوه، هیشتا (3) سالی دیکه یان له به رده مدا ماوه بو کارکردن، به لām له راستیدا ده توانم بلیم، نیوه رازیم و نیوه نا رازیم.

KNN: ده وتی ت، ئیوه وه کو بزوتنه وه ی گو ران، یان له پێی کارکردنی فراکسیۆنه که تانه وه، هه لبه ته فراکسیۆنه که ی به غداتان تانیستا ئیشی نه کردوه، له به ره وه ی که ماوه یه که ی زۆر نییه، به لām ده وتی ت، که ئیوه ئه زمونی ئۆپۆزسیۆنیکی سلبی تان ته قدیم کردوه، یا خود رو لیک ی ئیجابی تان نییه له بنیاتی تانی کاری دامه زراوه یی و له باشکردنی دامه زراوه کانی حکومه تی هه ری می کوردستاندا؟

نه وشیروان مسته فا: کی ن ئه وانه ی و امان پێ ده لێن، ئه وه ئه وانه ن که سه ر به ده سه لاتن، با برۆن ته گبیر بو خۆیان بکه ن، زۆر جار باسی ئه وه ده که ن، وه لā له مه ئۆپۆزسیۆنیکی ته ندروست نییه و ئه مه ئۆپۆزسیۆنیکی پۆزه تی ف نییه و ئه مه ئۆپۆزسیۆنیکی سه لبیه، با برۆن خۆیان به ده سه لاتیکی پۆزه تی ف و ده سه لاتیکی وه کو خۆیان باسی ده که ن، هه قی وایه ئه وانه ی که ئیش بو ئه وان



تەگبیر بۆ مەسئولەکانی خۆیان بکەن، تەگبیر بۆ ئێمە نەکەن، ئێمە موعارەزەین و خۆمان دەزانین چی دەکەین.

KNN: بۆچونتان، یاخود چاوەڕوانیتان لە فراکسیۆنەکەی بەغدادتان چۆنە؟

نەوشیروان مستەفا: ئومیدم وایە کە کاری زۆر باش بکەن.

KNN: لەوێ، لە بەغدا دەتوانن چی بکەن؟

نەوشیروان مستەفا: دەتوانن زۆر شت بکەن، دەتوانن دیفاع لە مافەکانی نەتەوەیی کورد بکەن، ئەوانە لە دەستوری عێراقدا سەلمینراون، دەتوانن ئەگەر لە کوردستان، هەندیک کیشە هەیە چارەسەریان نەکریت، بێبەنە بەغدا، دەتوانن زۆر شت بکەن.

KNN: تا چەند بەجیدی بەشداریتان کردووە لە ئینتیلاقی لیستە کوردستانییهکان؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ، ئێمە بەشدارییهکی جدیمان کردووە، ئەو دوو لایەنی هەیە، لایەنیکی پابەندییە بە پرسە نەتەوەییەکانی گەلەکەمانەو، کە بێگومان ئەگەر ئێمە زیاتر زۆرتر سور نەبین لە هەموو لایەنەکانی تر بەتایبەت کە ئێمە بەتەمای هیچ پۆستیکی گەورەنین، لەوان کە مەتر پابەندی ئەو پرسە نەتەوەییانە نابین، بێگومان ئێمە پابەند دەبین بە پرسە نەتەوایەتییهکانەو و لەوەدا هاوبەشین لە گەڵیاندا، لە مەسەلەکانی دیکەدا سەر بە خۆیی سیاسی فراکسیۆنەکەی خۆمان دەپاریزین بۆ دەربەرینی بیروبۆچونە تاییبەتییهکانی خۆمان.

KNN: بۆچونتان سەبارەت بە هەلبژاردنی ئەنجومەنی پارێزگاکان، بەپرای ئێو، لەوادی خۆیدا ئەنجام دەدریت؟

نەوشیروان مستەفا: دەبێت ئەو پرسیارە لە ئەنجومەنی وەزیرانی هەریمی کوردستان بکەین.

KNN: خیتابی سیاسیتان بەرامبەری چۆنە، داوا دەکەن لە وادەى خۆیدا بکریت، یاخود دواخستنی بەلاتانەو ناساییه؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمە پیمانوايه، هەرچی زوتر بکریت، باشتره.

KNN: دەوتریت، لەئیستاوه لە خۆئامادەکردندا؟

نەوشیروان مستەفا: ئەگەر ئەمڕۆ هەلبژاردن ببیت، خۆمان بۆ ئامادە کردو، سبەینیش بیّت هەر ئامادەین، دو سبەیش بیّت هەر ئامادەین.

KNN: شتیکی دیکەش دەوتریت، دەوتریت بۆ پۆستی پارێزگاری سلیمانی، نەوشیروان مستەفا خۆی کانید دەکات؟

نەوشیروان مستەفا: هەندیک رۆژنامە هەیه، بە هەلبەستی هەوالی درۆ دەژی، ئەو یهکیکه لهو ههوالانه.

KNN: لەکۆتاییدا، دو پرسیاری تایبەت لە ژيانی شەخسیی خۆت لێبکەم. لەماوهی رابردوواو پێش دروستکردنی بزوتنەوهی گۆران، یهکیک بوی لهوانه ی لهبوارى نوسیندا، بەتایبەتی لە بوارى رۆژنامەوانییەوه، لە بوارى ئەو میژوهی که خۆت تیايدا ژیاویت، دۆکیۆمیننتت کردووه نوسیوتە، ئیستا بەتەواوەتی لێی دور که وتویتەتەوه؟

نەوشیروان مستەفا: ئیستا زۆری وەختەکم تەرخانکردووه بۆ ئەو کارە سیاسییەکی که پەيوهندیی بە بزوتنەوهی گۆرانهوه هەیه، بەلام هیشتا دانەپراوم لەو بواره رۆشنیرییهی که کاتی خۆی کارم تیا کردو.



واته له ئایندهدا ئەزمونهکانی شیوهی قهلهمهکان، په نجهکان یه کتر دهشکینن، هه مو ئه و کتیبانهی تری که بلاوتکردونه ته وه سه بارهت به میژوی سیاسی ناوخوای هه ری می کوردستان، به رهه می دیکه ده بینین؟ نه وشیروان مسته فا: ئەگەر پێویستی کرد.

KNN: دوا پرسیارم ئەوه یه که ئیستا کاتی مۆندیاله، نه وشیروان مسته فا هاندهری چ ولاتیکه؟

نه وشیروان مسته فا: بۆ من، هه مو ئه و تیپانه وه کو یه ک وان، به لام ته مه ننا ی ئەوه ده که م، رۆژیک له رۆژان، تیپی کوردستان به ئالای کوردستانه وه له ناو مۆندیالدا به شداری بکات.

سه‌ر بۆ هه‌ج فشاریکی سیاسی دانانه‌وینین

سازدانی: وشیار عه‌بدوڵا

به‌رنامه‌ی روبه‌په‌ری که‌نالی ئاسمانی KNN ئهم دیمانه‌یه‌ی له‌گه‌ڵ نه‌وشیروان مسته‌فا ئه‌نجامداوه، تیایدا نه‌وشیروان مسته‌فا باس له‌ کاری داها‌توی بزوتنه‌وه‌ی گو‌پ‌ران به‌ گشتی و له‌ به‌غدا به‌تایبه‌تی ده‌کات، له‌به‌ر گ‌رنگی دیمانه‌که‌ سبه‌ی ده‌قی دیمانه‌که‌ بل‌اوده‌کاته‌وه:

KNN: یه‌که‌م په‌رسیار به‌وه‌ ده‌ست پینده‌که‌م که‌ له‌ نیوان ۷/۲۵ و ۳/۷ دا بزوتنه‌وه‌ی گو‌پ‌ران چو‌ن ده‌خوینیته‌وه، به‌تایبه‌ت له‌ ئاستی به‌راوردکاری ده‌نگه‌کاندا؟.

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئه‌وه‌ دو‌هه‌لب‌ژاردنه، هه‌لب‌ژاردنیکیان هی ۷/۲۵ بۆ په‌رله‌مانی کوردستان و هه‌لب‌ژاردنیکی دیکه ۳/۷ بۆ په‌رله‌مانی عێراق، که‌ به‌ دو‌سیستمی هه‌لب‌ژاردنی جیاواز به‌په‌یوه‌چوه، هه‌لب‌ژاردنی یه‌که‌م به‌ سیستمی یه‌ک بازینه‌یی داخراو له‌ هه‌موه‌ری می کوردستاندا به‌په‌یوه‌چو، هه‌لب‌ژاردنی دو‌هه‌م به‌ چهند بازنه‌یی، واته‌ هه‌ر پارێزگایه‌ک به‌ بازنه‌یه‌ک و به‌ سیستمی کراوه‌ بوه، که‌ ئهم سیستمه‌یان سیستمیکی نو‌ی بو له‌ هه‌مو عێراقدا، له‌به‌رئه‌وه‌ به‌ نسه‌بت ئیمه‌شه‌وه‌ نو‌یبو، ره‌نگه‌ هه‌ندی‌ک که‌موکوپیشی تیدا‌بو‌ییت، به‌لام گ‌رنگترین شت ئه‌وه‌یه‌ که‌ ئیمه‌ له‌ هه‌لب‌ژاردنی یه‌که‌مدا توانیمان پینگه‌یه‌کی به‌هێز له‌ناو په‌رله‌مانی کوردستاندا دا‌بمه‌زینین، له‌ هه‌لب‌ژاردنی دو‌هه‌میشدا توانیومانه‌ پینگه‌یه‌کی به‌هێز له‌ناو په‌رله‌مانی عێراقدا دا‌بمه‌زینین.

ره‌نگه‌ هه‌ندی‌ک که‌س پێی واییت که‌ له‌ هه‌لب‌ژاردنی دو‌هه‌مدا که‌ممان هیناییت و له‌ هه‌لب‌ژاردنی یه‌که‌مدا زۆرمان هیناوه، به‌لام له‌ هه‌لب‌ژاردنی په‌رله‌مانی کوردستاندا نرخ‌ی کورسیه‌ک ۱۸ هه‌زار ده‌نگ بوه، له‌ هه‌لب‌ژاردنی ئه‌نجومه‌نی



عیراقدانرخى كورسیهك نزیکه ی ۵۰ ههزار دهنگه، ئیمه ۸ كهسمان چوهته په رلهمانى عیراقهوه، بهلام به ههشت (په نجا ههزار) دهنگى چونه ته ئهوه نهجمه نهوه، ئهگهر به گشتى كۆى بكه یتهوه، ههركورسیهكى ئیمه ۶۱ ههزار كهس دهنگى پیداره به پىی ژماردنى كۆى دهنگهكان، لهكاتیكداله ههلبژاردنى په رلهمانى كوردستاندا نرخی یهك كورسى بو په رلهمانى كوردستان ۱۸ ههزار بوه، له بهرئوهو پىم وایه له ههلبژاردنه شدا پيشكه وتنىكى گه وره مان به دهسته یناوه، پیمان وایه ئه مهش سهركه وتنىكى دیکه ی بزوتنه وه ی گوپانه له بواری كاری په رلهمانیدا.

KNN: چاودیرانى سیاسى پىیان وایه له دواى ۷/۲۵وه، ئهوه سیاسه تانه ی كه روبه پوی ئیوه بونهوه له توندویژى و سزای سیاسى، زۆر زۆر توندتر بوتهوه، دهكریت بزاین كه دیارترین سزای سیاسى چى بوه كه بهرامبه ر بزوتنه وه كه ی ئیوه ئه نجام دراوه؟

نهوشیروان مستهفا: له ههلبژاردنى ۷/۲۵ دا، ئهوه هیزه سیاسیانه ی مونا فسه ی ئیمه یان دهكرد، پىیان وابو كه ئیمه هیژىكى بچوكین و ژماره یه كى كه مى كورسیهكان به دهست دهینین، له بهرئوهو تا ئه ندازه یه كى زۆر مه سه له كه یان به جدی وه رنه گرتبو، بهلام كه ئه نجامه كانی ههلبژاردن ده رچو، ئه وكاته بابته كه یان به جدی وه رگرت، له بهرئوهو بو ههلبژاردنى په رلهمانى عیراقى خویان چاكتار ئاماده كرد.

له ههلبژاردنه دا ده توائین له سه ر دو ئاست به روانین بو ئه وه ی دیارى بكه یین بهرامبه ر به ئیمه چیانكردوه، یه كى كیان ئاستى راگه یاندنه، كه جهنگىكى سایكولۆژى زۆر توندوتیژ و خه ستیان بهرامبه ر به ئیمه له ده زگاكانى راگه یاندا به كارهینا، ده توائین بلین كه جهنگىكى زۆر به شده ت دژى ئیمه به رىكرا، من پيشتم وایه كه پسپۆرى بیانى و بیگانه یان هینا بو ئه وه ی له وه جهنگه سایكولۆجیه دا هاوكارییان بكه ن، له سه ر ئه رزى واقعیش، ئه وه ی پىی ده وتريت "ئیرهابى حكومه تى"، ئه وه ی له ده ستیان ها ت و پىیان كراوه به هه مو شیوه كان

حکومهتییان بهرامبەر به دۆست و لایهنگرهکانی ئیমে بهکارهیناوه هەر لهوهی که خهڵکیان دهرکردوه و لهشوینیکهوه گواستویانهتهوه بۆ شوینیکی دیکه بۆئهوهی دهست لهکارهکهی ههلبگریت یان ههپهشهیان لیکردوه، هەر لهوهی که ههپهشهیان لهکهسوکاری کردوه، هەر لهوهی که ههندیك جار ئیغرائاتیان کردوه، ئهوهی که کوردی کۆن پینان وتوه "گفت و گهف"، واته لهلایهکهوه ههپهشه و لهلایهکهوه بهلین. . . هه مو ئهوانهیان بهکارهیناوه.

KNN: له دهستیکی کردنهوهی که مپینی بانگهشهی ههلبژاردن بۆ ۳/۷، یهکیک له وته دیارهکانی تۆ له ناههنگی کردنهوهکه دا بریتی بو لهوهی که فراکسیۆنهکهی ئیوه دهبیته پارێزهری داوکیکردن له مافی خهڵکی کوردستان، دواى دهرکهوتنی ئهجامهکانیش هه مان بۆچونتان ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: ئیستهش هەر وا ئهیین، ئیمه پیمان وانیه که ژمارهی کورسی له پهلهمانی عیراقیدا کاریگهرییهکی ئهوتوی ههبیته لهسهه دیفاعکردن و داوکیکردن له مافهکانی گهلی کورد، ئیمه پیمانوایه که چۆنایهتی ئه و نوینهرا نهی له پهلهماندا کاردهکن و ئه و سیاسهتهکهی فراکسیۆنهکه کاری پیدهکات، تهنا نهت لهوانهیه نوینهرهکان ئهوهنده رۆلیان نهبیته، واته لهکاتیکیدا که سیاسهتی حیزبیته یان لایهنیکی سیاسی، سیاسهتیکی دیاریکراو بهرامبەر به مهسهلهیهک لهلایه فراکسیۆنهکهوه جیبهجی دهرکریته، ئهوه رۆلی کاریگهری ههیه.

بهبیگومان لهم خولهی پهلهمانی عیراقیدا نوینهرهکانمان و فراکسیۆنهکهمان، دهبیته به داوکیکاریکی سهسهختی مافه نهتهوهیهکانی کورد.

KNN: لهو چوارچیوهیهدا دانوستانتان لهگهڵ هیزه کوردیهکان لهسهه چ بنهمایهکه؟ دهتانهویته هاوبهشبن یان بهشداربن له گهلیاندا؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه لهگهڵ لایهنهکانی دیکهدا هه مومان لهیهک شویندا دهژین که ناوی هه ریمی کوردستانه، پیمان خووشبیته و پیمان ناخووشبیته چاره نوسمان بهیهکهوه بهستراوه، واته ئهوان پینان ناخووشبیته و پینان



چاره‌نوسيان به چاره‌نوسی ئيمه‌وه به‌ستراوه، ئيمه‌ش به‌همان

مامه‌له‌کردنی ئيمه له‌گه‌ل ئه‌واندا له‌سه‌ر چه‌ند بنه‌مايه‌که، يه‌کيک له‌و بنه‌مايانه ئه‌وه‌يه که چه‌ند مافيکی ده‌ستوری کورد له ده‌ستوری دايميی عيراقدا هاتوه و له‌خولی رابردوی په‌رله‌مانی عيراقدا جيبه‌جی نه‌کراوه، ئيمه کارنامه‌يه‌که‌مان بو‌داناه‌وه بو‌ ئه‌و جيبه‌جيکردنی ئه‌و مافانه‌ی له‌ کابينه‌ی رابردودا جيبه‌جی نه‌کراوه، له‌همان کاتدا هه‌ريمی کوردستان هه‌نديک کيشه‌ی هه‌لواسراو و چاره‌سه‌ر نه‌کراوی هه‌يه له‌گه‌ل حکومه‌تی ناوه‌ندی، ئه‌ويش ديسانه‌وه ده‌بييت ئيمه له‌هه‌ردو بواره‌که‌دا هاوکاری بکه‌ين له‌گه‌ل فراکسيۆنه کوردیه‌کانی ديه‌که‌دا هاوکاری بکه‌ين بو‌ئه‌وه‌ی بتوانين که کيشه‌کانی نيوان هه‌ريم و ناوه‌ند و مافه ده‌ستوریه‌کانيشمان جيبه‌جی بکه‌ين، له‌همان کاتيشدا ئيمه هه‌ول ده‌ده‌ين که په‌رله‌مانی عيراقی و داموده‌زگای عيراقی بو‌زياتر ديموکراتيزه‌کردنی هه‌لومه‌رجی کوردستانی عيراق به‌کاربه‌ينين.

KNN: مه‌به‌ستت له‌مه چييه؟ به‌شيک له نه‌ياره‌کانتان پييان وايه کاتيک ئيوه هه‌وليريان هه‌ريم و بارودۆخی کوردستان ده‌به‌ستنه‌وه به به‌غداوه، ئه‌مه وه‌کو جوړيک له ئيبتيزازی سیاسی به‌کارده‌هينن بو‌ هاوپه‌يمانی کوردستانی يان بو‌ هيزه‌کانی ديه‌که؟

نه‌وشيروان مسته‌فا: به‌لی، پيم وايه ئه‌و لکيدانه‌وه‌يه ناراسته، ئيمه به‌شيکين له عيراق، تائيستا هه‌ريمی کوردستان بو‌ وه‌رگرتنی موچه ١٧٪ی بودجه له به‌غدا وه‌رده‌گريت، واته بو‌ موچه پشت ده‌به‌ستيت به به‌غدا، خوړاک و سوته‌مه‌نی و داو ده‌رمان، ئه‌وه‌ی که ديت بو‌ کوردستان له‌به‌غداوه ديت.

ئيمه وه‌ختيک که ده‌روانينه به‌غدا و دامه‌زراوه‌کانی ده‌وله‌تی عيراق، ئيمه زۆرمان پيخۆشه که له هه‌ريمی کوردستاندا سيستمیکی کارکردن و ئازادی راده‌برين و پاراستنی مافی مروّقه به‌شيوه‌يه‌که بيت که هه‌مومان شانازی پيوه بکه‌ين و له هه‌مو جيگايه‌که به‌رگری لی بکه‌ين، زۆريشمان پی خۆشه که ئه‌و

کیشانهی له کوردستانی عێراقدا رودهات له ناو خوێماندا چارهسهری بکهین، له ناو پهڕله مانی کوردستان و ئه‌نجومه‌نی وه‌زیراندا چارهسهری بکهین، له گفتوگۆی دو قۆلی و سێ قۆلی و چوار قۆلی لایه‌نه سیاسیه‌کاندا چارهسهری بکهین، به‌لام که ئه‌وه قابیلی چارهسهرکردن نه‌بێت، بێگومان ده‌یبه‌ین بۆ به‌غدا، ئه‌و قسه‌و باسانه‌ش کاریگهری له‌سه‌ر ئێمه‌ نابێت.

KNN: ده‌وتریت که له‌دانیشته‌کانی لیسته‌ کوردستانیه‌کان له‌گه‌ڵ سه‌رۆکی هه‌رمیدا، ئێوه‌ کیشهی سزای سیاسیتان کردوه‌ به‌ ئه‌جیندایه‌کی سیاسی و کردوتانه‌ته‌ پێشمه‌رج و کردوتانه‌ته‌ خاڵیک له‌ خاڵه‌کان، ره‌خنه‌ی ئه‌وه‌ ده‌گیریت که ده‌بوایه‌ ئه‌و بابه‌ته‌ به‌ روکاره‌ ره‌هه‌ندیکی سیاسی پێ نه‌به‌خشرایه‌، به‌لکو بکریت به‌ نا‌ره‌زایی تیکرای چین و توێژه‌کان، ته‌علیقی ئێوه‌ چیه‌ له‌سه‌ر ئه‌و ره‌خنا‌نه‌؟

ئه‌وشیروان مسته‌فا: پێم وایه‌ ره‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌وه‌ له‌ راگه‌یانندی کوردیدا تا ئه‌ندازه‌یه‌که‌ به‌ چاکی ره‌نگی نه‌داوه‌ته‌وه‌ و پێشان نه‌دراوه‌، ئێمه‌ هه‌رگیز لا‌بردن یان نه‌هێشتنی سزای سیاسی نا‌که‌ین به‌ پێشمه‌رج بۆ قبو‌لکردنی هه‌مو ته‌نازوله‌ سیاسیه‌کانی تر.

ئێمه‌ پێمان وایه‌ سزای سیاسی چ به‌ نسبه‌ت دۆستان و ئه‌ندام و لایه‌نگه‌کانی ئێمه‌وه‌، چ به‌ نسبه‌ت لایه‌نه‌کانی دیکه‌وه‌ نابێت به‌مینی‌ت ئه‌مه‌ پێچه‌وانه‌ی مافی مرۆقه‌، له‌ ولاتانی پێشکه‌وتوی دنیا‌دا که ده‌روانه‌ خه‌لک، ئه‌وانه‌ی بێئێشن، موچه‌یه‌کیان پێ ده‌دن تا ئه‌وه‌کاته‌ی ئیشیکیان بۆ ده‌دۆزنه‌وه‌، زۆر شتیکی نا مه‌نتیقیه‌ له‌ هه‌رمێمی کوردستان‌دا حکومه‌ت یاخود حیزبه‌کان په‌نا‌بیه‌ن بۆ ئه‌وه‌ی موچه‌ی خه‌لک به‌رین له‌بری ئه‌وه‌ی موچه‌ به‌رینه‌وه‌ بۆ ئه‌و خه‌لک تا ئیشیان بۆ ده‌دۆزنه‌وه‌، له‌به‌رئه‌وه‌ پێم وایه‌ ره‌نگدانه‌وه‌ی ئه‌و داواکارییه‌ به‌باشی ره‌نگی نه‌داوه‌ته‌وه‌، ئه‌گینا ئه‌وه‌ پێشمه‌رجی ئێمه‌ نییه‌، ئێمه‌ چاککردنی هه‌لومه‌رجی کوردستان له‌ هه‌مو رویه‌که‌وه‌، ئه‌وانه‌ مه‌رجی ئێمه‌یه‌ بۆ جو‌ری هاوکارییه‌کان



بەنهکانی دیکەدا، ئەک بە تەنیا گێرانهوه چەند سەد کەسیک کە نانیا
براو.

KNN: لە کوردستاندا لەدوای ۷/۲۵ ئیوه ئۆپۆزسیۆنتان دروستکرد، بەمانا
هەرە فیعلییەکە و کۆمەڵیک چەمکتان خستووتە وەسەتی سیاسی کە تا
ئێستاش ئالوگۆرێکی گرنکی پێ دەکریت، لە ناستی بەغداوه دەتانهوێت چی
بگۆرن؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ، بەغدا هاوشیوهی کوردستان، لە کوردستانیش تا
سالیک لەمەوپێش هەمو لایەنە سیاسیهکانیش پێیان وابو کە ئهوهی بەشدار
نەبیت لە کیکی حکومهتدا، مالفۆران دەبیت و ئەپوکیتهوه و ئەپلیشیتتهوه و
لەناو دەچیت، ئیمە لەماوهی سالی رابردودا ئیسپاتمانکرد کە دەتوانیت
ئۆپۆزسیۆن بیت و لەناویش نەچیت، بەداخهوه لە عێراقدا تائێستا زالە بەسەر
هەمو لایەنە سیاسیهکاندا، پێیان وایه کە ئەگەر لە ئۆپۆزسیۆندا بن، مەحو
دەبینهوه و هیچیان پێوه نامینیت و ئەپوکیتهوه، لەبەرئهوه بە باوهری من لەم
قۆناغدا هیچ یهکیک لەو لیستانهی پێیان دەوتریت "لیسته براوهکان"
نامادهن بن بە موعارزه، بەلکو هەمویان چاویان لەوهیه کە بەشیک لە
وەزارهتەکانیان بەربکهوێت و وەزارهتی چهوریشیان بەربکهوێت بۆئهوهی
بتوانن خەلکەکی خۆیان پێ رازی بکەن و خۆیان پێ بەهیز بکەن.

لەبەغدا ئەگەر کورد هەموشی ببیت بە ئۆپۆزسیۆن، ئەوکاتە ئۆپۆزسیۆنیکی
کاریگەر نابیت، لەناو ئەو هیزه کوردیهی لە پەرلهمانی عێراقدا یه ئیمە بەتەنیا
موعارزه نین و هیچ شتیکی ئەوتوی لی سەوز نابیت، بەلام ئیمە بەئسلوبی
خۆمان هەمو ئەو بیرو بۆچونانهی کە هەمانە لەسەر دۆخی عێراق و کوردستان
بینگومان لە چوار سالی ئایندهدا، فراکسیۆنهکەمان دەبخاتە بەردەمی پەرلهمان،
جا ئەگەر لەناو حکومهتدا بین یان لە دەرەوهی حکومهتدا بیت.

KNN: باست لەوهکرد کە بەشیکی زۆر لە لیسته براوهکان بەشدارێ دەکەن لە
کیکی حکومهتدا، باسیشت لەوهکرد کە ئەگەر کورد لە ئۆپۆزسیۆندا بیت رهنگه

بەشداریکرا لە حکومەتدا) کاریگەری ناکاتە سەر بێدەنگ بونی ئیوێ تەنھا لەبەر ئەوەی کوردە، بۆ نمونە ئەگەر وەزیری کورد بو، بەلام گەندەل بو، ئیوێ لێی بێدەنگ دەبن تەنھا لەبەرئەوەی کوردە؟

نەوشیروان مستەفا: بێگومان نەخیر، ئیمە لە زوێوە باسی ئەوێمان کردووە کە ئەو مەبەدە ئێ جاهیلییە عەرەبەکانیش پێشتر کاریان لەسەر کردووە "انصر اخک چالما او مچلوما"، ئیمە هەرگیز پەپەرەوی ئەوێ ناکەین، هەر وەزیری یان کاربەدەستی کوردستان یان بەغدا کە لە رێگەی راست دەرچو، تۆمەتبارکرا بە کۆمەڵێک شت، لەوانە گەندەلی و شتی تریش، ئیمە لێی بێدەنگ نابین لەبەرئەوەی کوردە یان ئەگەر سەرەخۆشمان بێت تەنانەت کار لەسەر ئەوێ دەکەین کە رایکیشین بۆ بەردەمی دادگا.

KNN: هەر لەسەر مەسەلەکانی پۆستەکانی بەغدا، بەرپزێت ئەزمونیکیشت هەبە لەسالی ۱۹۹۲ دا چەند بۆچونیکت هەبو بۆ ئەوەی سود لە خەلکی بێلایەن بکریت، رەنگە لە ئەزمونی دو هەلبژاردنەکەش دو فراکسیۆنەکەش هەولی ئەوێان دا بێت کە بەدوای خەلکی بێلایەندا بگەڕین، ئیستاش بۆچونتان وایە کە بۆ وەرگرتنی پۆستەکان لە بەغدا مەرج نییە خەلکەکان لە چوارچێوەیەکی سیاسیدان، یان سود وەرگیری بێت لە خەلکی بێلایەنیش ئەگەر بەتوانا بو؟ قسەکە ی من لەوێوەیە کە پێشتر پۆستەکان لەلای پارتنی و یەکیتی لەسەر بنەمای حیزبی دەدران بەخەلک.

نەوشیروان مستەفا: بەلێ، ئیمە یەکیک لەو هۆیانە کە پالی پێوەناوین کە بزوتنەوێە بەناوی بزوتنەوێ گۆرانیوێ بەینینە پێشەو، پیمان وایە کە یەکیک لەو گۆرانکاریانە کە ئیمە ئەمانەوێت بیکەین لە سەرجمی کۆمەڵگەی کوردی و سیاسەتی کوردی و لە پەيوەندی نێوان هەریم و ناوێند ئەو بە حیزبیکردنی کۆمەڵگایە، ئیمە کاتی کە باس لە گوتاری سیاسی خۆمان دەکەین کە جیاوازه لە گوتاری سیاسی حیزبەکانی دیکە، ئەوێ کە ئیمە دەمانەوێت



حیزبى بگۆپىن به گوتارى نىشتمانى و نه ته وهى و له هه مان كاتدا ههول بدهىن كه به حىزبى كردنى كۆمه لگه و پۆسته گرنگه كانى كورد و به حىزبى كردنى په يوه ندى نيوان هه رىمى كوردستان و به غدا بگۆپىن بۆ په يوه ندى نيوان كورد و حكومه تى به غدا، له و چوارچۆيه شه دا پىمان وايه كه هه مو خه لكى كوردستان و عىراق مافى خۆيانه پۆستى به رز به ده ست به يىنن و جىگه ي خۆيان بكه نه وه.

KNN: ئه گه ر به ژماره ي كورسى بىت، بزوتنه وه ي گۆپان به ته مافى چ پۆستى كى وه زاره ته له به غدا؟

نه وشىروان مسته فا: تا ئه و گفتوگۆيانه به لايه كدا نه كه ون، ئىمه هىچ بىرو بۆچونى كى تاي به تىمان نىيه له سه رى.

KNN: واته خۆتان ئاماده نه كردوه بۆ ئه وه ي چ حه قى به يه كى وه زارى وه رده گرن له حكومه تى نوى عىراقدا؟

نه وشىروان مسته فا: چاوه رپى ئه و گفتوگۆيانه ده كه ين كه به رىگا وه يه.

KNN: ده وترىت كه قسه يه كه له گه ل نه وشىروان مسته فا دا كراوه بۆ ئه وه ي بىده نگ بىت له ئاستى هه رىمى كوردستان، يا خود لانى كه م به پوى مىديا كانى ده ره وه دا بۆ ئه وه ي تا ئه و كاته ي كى شه ي سزادراوه سىاسيه كان يه كلايى ده كرئته وه و له كوردستاندا نامى نىت، بۆ ئه وه ي گوتارى كوردى په رت نه كرئت، ئايا ئه مه هىچ بنه مافه كى هه يه و راسته؟

نه وشىروان مسته فا: ئه و قسه يه هىچ بنه مافه كى نىيه و هىچ كه س و لايه نىك داواى له من نه كردوه كه بىده نگ بم، دلنبا به ئىمه سه رده مىك قه سفى كى ميايى نه يتوانيوه بىده نگمان بكات، له به ر ئه وه ئىمه سه ر بۆ هىچ فشارى كى سىاسى دانانه وى نىن كه به رگرى له مافى هاوپرى و دۆست و لايه نگره كانى خۆمان بكه ين، ئه و قسه يه بى بنه مافه و پىموايه رۆژنامه يه كى ناوخۆيى لىره بلاوى كردبو يه وه كه خۆى دروستى كردبو هه واله كه.

ئێوه له رابردودا زۆر رهخنهتان له نوێنه رایهتی کورد گرتوه له بهغدا، دکریت بزاین که گرنگترین ئهو نهریته تازانه چین که ئێوه دهتانهویت له نوێنه رهکانتاندا ههبیئت له بهغدا، بهتایبهت له سههر بنه مای خستنه پوی هه مو راستیه کان و مه سه له ی شه فافیه ت؟

نه وشیروان مسته فا: ئه وه ی که ئیمه به لامانه وه گرنکه، فراکسیونی گوپان له بهغدا پیشت بهرنامه یه کیان هه بوه له کاتی هه لپژاردندا، ئه وه بهرنامه یه ی که بۆ بهغدا خستومان هه ته پو دریزه کیشانی ئه وه بهرنامه یه یه که له ۱۵۷/۲۵ خرابوه پو، واته یه کتری ته واو ده کن.

وه کو باسیشم کرد، گرنگترین شت ئه وه یه که گو تاری فرا سیۆنه که ی ئیمه جیاواز ده بیئت، گو اتاری ئیمه گو تاری کی نیشتمانی و نه ته وه یی ده بیئت و حیزبی نابیئت، نه ک هه ر بهرگریکردن له کوردستان به ئه رکیک ده زانن به لکو بهرگریکردن له مافی هاو لاتیانی عیراقیش، وه کو بهرگریکردن له مافی مروؤ و ئه وه مه سه له ئه ساسیانی که په یوهندی به شه فافیه ت و داد په روهری کۆمه لایه تی و په یوهندی به دانانی سنوریک بۆ ده ستیوه ردانی حیزبه سیاسی هه کانه وه هه یه له کاروباره کانی حکومه ت، هه مو شه و شتانه ئیمه له په رله مانی عیراقیشدا بیگومان بهرگری لیده که یین و له سه ری بهردهوام ده یین.

KNN: دهوتریئت که له سههر ئاستی عیراق و له سههر ئاستی کوردستان کاره کانتان دژ یه ک ده بنه وه، بۆ نمونه ده بیئت له بهغدا پیویسته شه ریک بکن بۆ ئه وه ی بودجه یه کی باش بیته کوردستانه وه، به لام له هه ری می کوردستان بودجه که به و شیوه ناشه فافانه په سه ند ده کریئت که خۆتان لیی نارازی بون و هۆلی په رله مانتان بۆ به جی هیشت، ئه وه دژاو دژی و حاله ته لای ئێوه چۆن که وتوه ته وه؟

نه وشیروان مسته فا: پیم وایه هیهچ دژی یه کتری نین، به پیچه وان وه ئیمه ده توانین که ئیمه ده توانین په رله مانی کوردستان وه کو هیژیکی پشتگیری به هیژ بۆ پرۆسه ی دیموکراتیزه کردنی کوردستان به کار به یین، بۆ نمونه با به راوردیک



هه‌نیوان هه‌لومه‌رجی کوردستان و هه‌لومه‌رجی عێراقدا، عێراق له‌دوای روخانی سه‌دام حسێنه‌وه، مه‌سه‌له‌ی ئارام و ئاسایشی لی دهربه‌ینه، که بۆ خوشبه‌ختی که له هه‌ریمی کوردستاندا ئاسایش و ئارامی هه‌بوه، به‌لام له به‌غدا بۆ ناخوشبه‌ختی ئیهاب هه‌بوه و ئاسایش و ئارامی تێدا نه‌بوه و ته‌قینه‌وه هه‌بوه، با به‌راوردیک بکه‌ین له‌نیوان ده‌سه‌لاته‌کاندا ئه‌وه‌ی که پێی ده‌وتریت سی ده‌سه‌لاته‌که - (جێبه‌جێکرد و یاسادانان و دادوه‌ری).

ئه‌گه‌ر به‌روانیته‌ په‌رله‌مانی عێراق و به‌راوردی بکه‌ین به‌ په‌رله‌مانه‌که‌ی ئیمه له‌چوار سالی رابردودا، که‌س ناتوانیت ئینکاری ئه‌وه بکات که په‌رله‌مانی به‌غدا زۆر ئه‌کتیقتر و فره‌ییتر بوه له‌بیر و بۆچونه‌کانیدا له‌چاو په‌رله‌مانه‌که‌ی هه‌ریمی کوردستاندا.

ده‌سه‌لاتی دادوه‌ری له به‌غدا تا راده‌یه‌کی زۆر سه‌ربه‌خۆیی هه‌یه له‌چاو ئه‌و ده‌سه‌لاتی دادوه‌رییه‌ی که له کوردستاندا هه‌بوه، ئه‌وان که‌متر ده‌ستیوه‌ردانی حیزبی له کاروباره‌کانیاندا هه‌بوه و که‌متر کارگه‌ربون به‌ ده‌سه‌لاتی به‌رپرسه‌ بالاکان و کاربه‌ده‌سته‌ گه‌وره‌کان.

واته ده‌سه‌لاتی دادوه‌ری له به‌غدا ده‌توانین بلێن سه‌ربه‌خۆتیه‌ له‌چاو کوردستان، ده‌سه‌لاتی یاسادانان چالاکتر، ده‌سه‌لاتی جێبه‌جێکردن که ئه‌گه‌ر خۆی بنویینت له کۆمه‌لیک له دامو ده‌زگاکانی وه‌کو سوپا و پۆلیس و ئه‌م جوړه‌ شتانه، ده‌روانیت له‌چوار سالی رابردو سوپای عێراقی دروستکراوه‌ته‌وه له‌سه‌ر بنه‌مانی ئینتیمای بۆ عێراق، سه‌به‌ینی سه‌رکرده‌ی سوپای عێراق و وه‌زیری به‌رگری بگۆردریت و هه‌رکه‌سیکی دیکه بکریته‌ سه‌روکی گشتی سوپای عێراق، ئه‌وان گوێپرایه‌لی ده‌بن، به‌ به‌راوردکردن له‌گه‌ل هێزه‌ چه‌کداره‌کانی کوردستانی عێراق که ئه‌وان کۆمه‌لیک دامه‌زراوه‌ی عه‌سکه‌ری و ئه‌منییان دروستکردوه که بۆ ده‌وله‌تی عێراقیان دروستکردوه، تانیستا ئیمه له‌کوردستاندا ئه‌وه‌مان نییه، وه‌ره بۆ بواری ئازادی رۆژنامه‌گه‌ری، بزانه له به‌غدا چه‌ند ئازادی رۆژنامه‌گه‌ری هه‌یه و له کوردسانیش تا چ ئه‌ندازه‌یه‌که!

بۆیه ئیমে به غدا به پشتیوانیک دهزانین بۆ پرۆسهی دیموکراتیزه کردن، بۆ نمونه تو میزانیهت به نمونه هیئایه وه، کاتیك له ههولیر ئیمه توشی کیشه بیدین له سه ره وهی که میزانیه شهفافییه، ده توانیت له به غداش هه مان بابهت بوروژینیت، وه زیری دارایی بانگ بکهیت بۆ په رله مانی به غدا ئادهی جه نابی وه زیر ۱۷٪ میزانیهی عیراق ته رخانکراوه بۆ هه ری می کوردستان، ئیمه هاوکاره کانمان له فراکسیونی گۆران له په رله مانی کوردستاندا ئه وه مه سه له یه یان وروژاندوه، به لآم ئه وان ئاماده نین ئاشکرای بکه ن.

له به غدا وه زاره تی دارایی هه یه، له هه مو وه زاره ته کانی به غدا موفه تیشهت (چاودیری کردن) هه یه، له سه ره ئاستی عیراق دیوانی چاودیری دارایی هه یه و له سه ره ئاستی عیراق ده سته ی نه زاهه هه یه، له په رله مانی عیراقیدا لیژنه یه ک هه یه به ناوی نه زاهه وه، ئیمه ئه توانین ئه وان ه یان لی بوروژینین، ناتوانیت وا به ئاسانی شته کان بکات به ژیر لیوه وه، وه کو چه ند سالی رابردو، بۆیه ئیمه پیمان وایه ئه وان پشتیوانیه کی گه وه ن بۆ ئیمه.

KNN: ئه گه رچی له ماوه ی رابردودا دو چاری دو هه لبژاردنی قورس بونه ته وه، که به شیك له چاودیران پیمان وایه که چه سپاندنی دوکو له که یه بۆ گۆران، به لآم سه بارهت به پرسی ریکخستنه وه ی بزوتنه وه ی گۆران، رات چیه؟

نه وشيروان مسته فا: به لی، ئیمه ئیستا له به رده می ئه وه داین که به شیوه ی سالی رابردو، چه ند مانگی رابردو ناتوانین ئیداره ی بزوتنه وه ی گۆران بکه یین، بزوتنه وه ی گۆران ده بیئت له چوار چیوه یه کدا ریکبخریت، به لآم چه ز ده کم هه مو ئه وه که سانه ی که لی دوانه کانی من ده خوینیتته وه، ئیمه هه ول ده ده یین مۆدیلیکی سیاسی تازه له کوردستاندا دابهینین، که جیاوازیییت له و مۆدیله سیاسیانه ی که حیزبه کانی کوردستانی عیراق تا ئیستا په یه ره ویان کردوه.

KNN: ته نها له پوی شکه وه یان ناوه پوکیش؟

نه وشيروان مسته فا: له هه مو رویه که وه.



تسهیه که ههیه له سهه سهه وهی که بالبالین له ناو بزوتنه وهی گۆراندایا
 درۆست بوه، ئه وه تا چه ند راسته؟

نه وشیره وان مسته فا: ئیمه حیزبیکه عه قانییدی و نایدیولۆجی نین، بیجگه
 له وهی ئیمه حیزبیکه ستالینی نین، له ناو ئیمه دا گروپیش و بالیش و فلانه و
 فیساره ههیه و جائیزیشه هه بیته، به لام له کۆتاییدا ئیمه یه که ستراتیژمان
 ههیه، یه که سیاسه تمان ههیه، یه که بهرنامه مان ههیه که کاری بو ده کهین،
 له بهرئه وه به لامه وه شتیکی ئاساییه سه وهی که ئه لێن بالبالین و... با هه بیته
 چیه؟!

KNN: ئه و داواکاری مۆله تی کارکردنه ی پێشکه شی وه زاره تی ناو خۆتان
 کردوه، گه یشتوه ته کوی؟

نه وشیره وان مسته فا: مۆله ته که مان پێشکه شه کردوه، هه مو ئه و مه رجه
 یاساییانه ی که به گویره ی قانونی حیزب و ریکخواه سیاسی هه کانی کوردستانی
 عیراقدا ویستویانه هه مویمان جیبه جی کردوه و ئیستاش له چاوه پوانی
 ئه وه داین و ئومیدمان وایه که به زوترین کات مۆله تی یاساییمان پی بدهن.

KNN: دوا پرسیارم له سهه سهه وهیه که به ریزته به شیکی زۆری ته مه نی خۆت له
 بزوتنه وهی سیاسی کورددا به سهه سهه بردوه، ده ستیشت هه بوه له دروستکردنی
 کۆمه لیک بزوتنه وهی سیاسیدا، به شیکی له کاتی خه باتی شاخدا بوه و
 ئیستاش له سهه سهه وهی خه باتی شار و مه ده نیدا، ناینده ی بزوتنه وهی گۆران
 چۆن ده بینیت له هه ریمی کوردستان؟

نه وشیره وان مسته فا: من ناینده ی گه نجه کانی ولاته که م زۆر گه شه ده بینم،
 له بهرئه وه ناینده ی بزوتنه وهی گۆرانیته زۆر گه شه ده بینم.

به بی چاره سه کردنی کیشه ی ده رگراوه سیاسیه کان، هاوکاری هاوپه یمانی کوردستانی ناکهین

دیمانه ی: الشرق الاوسط

سلیمانی: شیرزاد شیخانی

له گه ل ته واوبونی ماوه ی چاودیری کردنی ئەنجامی هه لبراردنه کان به راگه یاندنی ئەنجامی به رایى ره سمى بهر له چه ند روژیک، گوڤه پانی سیاسى عیراق ئیستا جموجولی فراوانی هیزه سه رکه وتوه کانی هه لبراردنه، به مه به سستی پیکهینانی هاوپه یمانیتی له ئاینده دا، به جوړیک گره نتي پیکهینانی حکومه تی عیراقی داها تو بکات، له بهرئه وه ی هیچ کام له فراکسیۆن و قه واره سیاسیه کان زۆرینه یان به ده ستنه هیناوه که بتوانن حکومه ت پیکهینن، بویه به ئامانجی پیکهینانی حکومه تی داها تو فراکسیۆنه گه وره کان زۆر پیویستیان به و حیزبانه هیه، که ریزه یه که له کورسییه کانی په رله مانیان به ده سته یناوه.

فراکسیۆنی ئۆپۆزسیۆنی گوڤان له کوردستان که بۆ یه که مجار به شداریی له کێرکی هه لبراردنی ئەنجومه نی نوینه رانی عیراق کرد، ئیستا بوته ژماره یه که له هاوکیشه ی سیاسیه ی عیراق، ده توانیت کاریگه ریی هه بیته له سه ر هاوسه نگی سیاسیه ی له دیمه نی عیراق. له چوارچیوه ی دیاری کردنی ئەو رۆله (الشرق الاوسگ) چاوی به نه وشیروان مسته فا سه رۆکی لیستی گوڤان که وت و له سه ره تاوه پرسیارى له باره ی هه لویستی فراکسیۆنه که ی و مه رجه کانی بۆ به ستنی هاوپه یمانیتییه سیاسیه کانی داها تون لیکرد و وتی: "هه لویستی پیشوه ختمان به رامبه ر هیچ لایه نیکی به شداری پرۆسه ی سیاسیه ی و براوه له

بارەنی گشتیدا نییه، ئەگەر ژمارە ی کورسییەکانی زۆربن یان کەم، سەبارەت بە مەرجەکانیش مەرجی پیشووە ختمان نییه بۆ گفتوگۆکردن، تەنانەت بۆ کاری هاوبەشیش لە گەڵ هەرلایەنێک کە لە ناو پەرلەماندا بییت، جگە لە زانکردنی بەرژەوێندی بالای نیشتمانی گەلی عێراق بە سەر بەرژەوێندییەکانی گروپیەک یان تایەفەیکە یا خود حیزبێکی سیاسی، پاراستنی سیستمی دیموکراتی پەرلەمانی فرەیی ئیتحادی."

لەبارە ی ئەو هیژانە ی کە بزوتنەوێکە بە نزیکتر لە خۆی لە پەرویدو هەلوێستە سیاسیەکانەو دەیانبینیت و دەکریت پشیمان پیبەستریت و هاوپەیمانیتیان لە گەڵ بکریت، وتی: "نێمە هەلوێستەکانمان لە سەر بنەمای بەرنامە و ئەو دروشمە سیاسییانە ی لە کاتی پرویاگەندە ی هەلبژاردن بانگەشە ی بۆ کراوە بنیات نانین، بە لکو لە سەر بنەمای ئەو خالە سەرەکیانە ی حکومە تی ئیئتلافی داها توە لە بەرنامە ی وەزارسی خۆی و رەچا و کردنی بەرژەوێندی گشتی و خزمە تکردنی گەلی عێراق لە و بەرنامە یەدا."

لەبارە ی ئەو مەترسییانە ی فراکسیۆنی هاوپەیمانی کوردستانی دە یخاتە پەرو سەبارەت بە هەولێ هەندیک هیژی سیاسی عێراقی بۆ لاوازکردنی رۆلی کورد لە بەغدا، جەختکردنەوێ سەرکردەکانی هاوپەیمانی لە سەر سەوابتە نەتەوێییەکان، شەرق ئەوسەت پرسیاری لیکرد نایا هاوکاری هاوپەیمانی کوردستان دەکەن لە و مەسەلانە ی لە داها تودا دەخرینە پەرو و مەرجەکانیان بۆ هاوکاریکردن لە گەڵ ئەو هاوپەیمانیەدا، نەوشیروان مستەفا وەلامی دایەوێ: "چەندین کیشە ی هەلپەسێردراو لە نیوان حکومە تی هەریمی کوردستان و حکومە تی ناوێندییدا هە یە و هەندیکیمان لە حکومە تەکانی پیشو بە میرات بۆ ماتەوێ، کیشە ی کۆنن و دەگەرینەوێ بۆ سەر دەمی پیش روخانی رژیمی پیشو، هەندیکیشیان تازەن و لە ماوێ دوای روخانی رژیم دروستبون، ئەم کیشانە چاوەرپی چارە سەرکردنن بۆ ئەوێ حکومە تی ناوێندی بیپەرژیتە سەر مەسە لە زۆر گرنگەکانی پە یووەست بە بنیاتنانەوێ دامە زراوێکانی دەوڵە تی نوێی

عیراق، بۆنه وهی عیراق به هیزیت له ناوخۆ و به هیز بیت له چوارچێوهی ئیقلمی. به لأم دیدمان بۆ چاره سه رکردنی ئەم کێشانه جیاوازه له هه ندیک روه وه له دیدی هاوپه یمانی کوردستانی، له بهر ئەم هۆیه به لیستیکی سه ره به خۆ به شداریمان له هه لێژاردندا کرد. . . خالیکی تر په یوه ندی به م مه سه له یه وه هیه، ده سه لات له هه ریمی کوردستان به ده ست هاوپه یمانی کوردستانه وه یه، ئەم ده سه لات له ما وه ی دو هه لێژاردنه که ی ئەم دو ایانه، هه لێژاردنی په ره مان ی هه ریمی کوردستان له یولیۆ (ته موز) ی سالی را بردو و هه لێژاردنی مارس (نازان) ی په ره مان ی عیراق، ده نگه رانی لیستی گۆرانی ئازاردا وه، سه دان که س له کارمه ندانی وه زاره ته کانی ناوخۆ و پێشمه رگه و پاسه وانی سنور له کاره کانیان ده رکراون، وه زاره تی په روه رده له بهر هۆکاری سیاسی سه دان مامۆستای گواستۆته وه، به راشکاوی پیمانوتون ئیمه ناتوانین له به غدا هاوکاریان بکه ین، له کاتی کدا ئەوان دژایه تی هه وادارانی ئیمه ده که ن له کوردستان. سه باره ت به و مه ترسیبانه ی خراونه ته پ، من پیموایه دابه شبون نییه له ریزی کوریدا، به لکو جیاوازی هه یه له بۆچونی سیاسی بۆ کێشه کان و چاره سه ره کان. کورد له عیراق هیزیان له ژماره ی کورسییه کانیان له په ره مان ی عیراق سه رچاوه ناگریت، به لکو له وه وه یه که پیکهاته یه کی سه ره کی ده وه له تی عیراقن. ئیستحقاقی نه ته وه یی و ئیستحقاقی هه لێژاردن هه یه، ره نگه ئیستحقاقی هه لێژاردن کاربکاته سه ر بچوکرده نه وه یان په راویزخستنی رۆلی کورد له به ده سه ته یانی پۆسته وه زارییه کان، به لأم ئەوه کارناکاته سه ر ئیستحقاقی نه ته وه ییان له پرۆسه ی بنیاتنانه وه ی ده وه له تی عیراق و دامه زراوه کانی."

له بابه ی راده ی ئاماده یی فراکسیۆنی گۆران بۆ به شداریکردن له حکومه تی داها توی عیراق و ئەو مه رجانیه ی له به رامبه ردا ده یانخاته پ، سه رۆکی فراکسیۆنی گۆران وتی: "ئه گه ر به رنامه ی وه زاری حکومه تی داها توی نزیك بیت له به رنامه ی سیاسیمان به شداریی تیدا ده که ین، به شداریی ئیمه و به شداریی



حکومهتی داها تو بۆ ئیমে گرنه و ههروهها بۆ حکومهتی عێراقیش،
 مەزجمان گونجاوی بهنامهی حکومهتی داها تو له گهڵ بهنامهی سیاسیمان
 وهکو بزوتنهوهی گۆران".

نهوشیروان مستهفا قسهکانی بهوهسفرکردنی ههلبژاردنهکهی ئەم دواییه
 کۆتاییهینا بهوهی "ههنگاویکی گرنه بوه له چهپاندنی پرۆسهی دیموکراتی
 له عێراق، ئیمه لهو بپروایه داین که سازدانی ههلبژاردن ئهگهڕ ساختهکاریشی
 تیدا بکریت له نهکردنی باشته

نهوشیروان مستهفا: رازی نابین به بهرپۆهبردنی ولات له ریگی زۆرینه و
 کهمینهوه

سازدانی: که نالی ناسمانی ئه لجهزیره

ئهمرۆ بهرپۆ نهوشیروان مستهفا ئەمین سهروکی بهرهی ئۆپۆزیسیۆن له
 کوردستانی عێراق میوانمانه

ئه لجهزیره: ئەم کاتهت باش بهرپۆ نهوشیروان
 نهوشیروان مستهفا: ئەم کاتهی ئیوهش باش.

ئه لجهزیره: دواي ئەوهی لیسته که تان توانی به دهنگی جه ماوهر رچهی
 دهسهلاتی ره های ههردو حیزبی دیرین و ناسراوی کوردی "یه کیتی نیشتمانی
 کوردستان به سهروکایهتی تاله بانی و پارتی دیموکراتی کوردستان به
 سهروکایهتی بارزانی" بشکینی له ههلبژاردنهکان، ئیستا راو بۆچونتان چیه و
 چۆن له ههلبژاردنهکانی مانگی داها توی عێراق دهروان؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی، ههلبژاردنی په رلهمانی کوردستان به شیکه له
 ههلبژاردنه گشتیهکان له سه رانسهری عێراقدا و بۆچونمان وایه پرۆسهی

کارکردنی سیاسی بەردەوامە و ئیتمەش ھاوبەشی ئەو پرۆسەییەین، بۆیە هیوادارین بە سەرکەوتویی کۆتایی پی یت.

ئەلجەزیرە: کەواتە ئیوێ گەشبینن؟

نەوشیروان مستەفا: بەئێ گەشبینن.

ئەلجەزیرە: هەندێ کەس پێیان وایە نەخشەیی نوویی لیستی گۆران بە پەیوهندیکردنی "جەوهر نامیق" سەرکردەیی پیشوی پارتی دیموکراتی کوردستان و هەندێ کەسایەتی تر بە لیستی گۆرانەو، فراوان بو، هەندیکێ تر بە پیچەوانەو پێیان وایە دەنگەکانتان کەم دەکات، خۆتان ئەم بابەتە چۆن دەبینن؟

نەوشیروان مستەفا: دواي سەرکەوتنمان لە هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستان پێمان وایە بزوتنەوکان فراوان بو. ئیتمە پێمان وانیە بزوتنەووی گۆران تەنھا تاییبەت بییت بە توییژیکێ تاییبەتی کۆمەلگا یاخود بە ئاراستەییکی سیاسی دیاری کراو، بەلکو دەکرێ لەژێر سیبەری کارکردنی بزوتنەوکاندا چەندەها بۆچون و رەنگی جیاواز لە ناو توییژو چینیەکانی کۆمەلگا و ئاراستە سیاسیەکانی تر پیکەو تەنھا گوتاریکی سیاسی کۆمان بکاتەو. بۆیە سنوری کارکردنی ئیتمە بە شیوہییکی باش فراوانی بە خۆیو بینیو و پێمان وایە لە هەلبژاردنەکانی داھاتو بە فراکسیونیکی بە هیزەو دەپۆینە پەرلەمانی عیراقەو.

ئەلجەزیرە: زۆرباشە، ئەھی سروشتی پەیوہندی ئیوێ چۆنە لەگەل حیزبە کوردییەکانی تر هەر لە پارتی و یەکیٹیەو کە کوردستان بەرپۆو دەبەن تا ئەو حیزبانەیی تر لەبەرەیی ئۆپۆزیسیوون دان؟

نەوشیروان مستەفا: پەیوہنی بزوتنەوکانمان لەگەل هەمو حیزبەکانی سەر گۆرەپانی سیاسی کوردستانی عیراق ئاساییە، ئیتمە لە پەرلەمانیکدا بەشدارین هەردو حیزبی دەسەلاتدار تییدا زۆرینەن و بەشدارین لە دەسەلاتەیی یاسادانان کە لە کوردستانی عیراقدا هەیی. بۆیە پەیوہندیەکانمان لەگەل هەردو

ههسه لاتداره که و حیزبه کانی تریش زۆر ئاساییه. له ئاینده شدا به گوتاریکی هاوبهشی جیاواز له م گوتاری که ئیستا بالادهسته پیکه وه هاوبهش دهین.

ئه لجه زیره: ئه و جیاوازیه چیه له گوتاری ئیوه دا ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: به ئی، گوتاری ئیمه جیاوازه به و پێیهی کۆمه لگای کوردیش وه که هه مو کۆمه لگایه کی تر له چه ند توێژیکێ کۆمه لایه تی جوړاوجوړ و له چه ند ئاراسته یه کی سیاسی جیاواز پیکه اتوه، لیڤه دا گوتاری ئیمه گوتاریکی عه قلائی دادپهروه رانه ی جیاوازه له و گوتاره عه فهویه دلگه رمانه یه ی جه ماوه ر ده ورۆژنیست بۆ مه به سته بانگه شه ی هه لېژاردن. گوتاری ئیمه گوتاری بونیادنانی ده وله تی یاسا سه روه ره هه ر بۆیه گوتاری ئیمه له روانگه ی هاوبه شی سیاسی شه وه له گوتاری ئه وان جیاوازه، گوتاری ئیمه له روی سه روشتی په یوه ندیسه کانی هه ریم به مه رکه زه وه جیاوازه، چونکه ئه و په یوه ندیسه ی ئیستا هه یه په یوه ندی حیزبه کانه به حکومه تی مه رکه زی به غدا ده وه ئیمه ش ده مانه وی په یوه ندیسه کان له په یوه ندی حیزبه وه بگوێزینه وه بۆ په یوه ندی گه ل به حکومه تی مه رکه زیه وه.

ئه لجه زیره: ئایا لیستی گوڤان ده روا ته پال لیستی هاوپه یمانی کوردستانی ئه گه ر بانگه یشتی بکری بۆ به دیه یانی ئه م خواسته؟

نهوشیروان مستهفا: له روی ئامانج و بنه مای کاردکردنه وه یه ک ئامانج و بنه مامان هه یه، به لأم له روی شیوازی کارکردنه وه ئیمه له وان جیاوازی و باوه رناکه م له ئیستادا له گه ل هه ر لایه نی کدابی هاوپه یمانی سیاسی دروست بکه ین، له به ره ئه وه چاوه رپی ده که ین تا دوا ی هه لېژاردنه کان ئه نجامه کان ببینن و دواتر بپاری له سه ر ئه و مه سه له یه ده ده ین.

ئه لجه زیره: به رپز نهوشیروان پێش که می له مه وه بهر وتت په یوه ندی ئیستای هه ریم به حکومه تی مه رکه زه وه په یوه ندی حیزبه کانه، تیروانیست بۆ ئه و په یوه ندی هه چیه؟

نەوشیروان مستەفا: دواى روخانى رژیمی پيشوی عیراق، حیزبه كوردیه كان كوردستانیان به پێوه دەبرد، ئەو حكومرانیه به شیوهیهك بو حیزب هه مو سه چاوه كانی ژبانی قورخ كردهو بوخوی له بهرئهوه په یوه ندیه كانی هه ریم به به غدادهوه په یوه ندی حیزبی بون كه له لایهن سه ركردایه تی ئەو حیزبانیه وه ئەم په یوه ندی به پێوه ده برا. به لأم ئیستا ئیمه كۆمه لگایه كی ده ست له ناو ده ستمان ده وی، له لایهك مه به ستمانه ساردو سه ری نیوان گه لی كوردو حكومه تی مه ركزی و له لایهك ساردو سه ری په یوه ندیه كانی كوردو عه رب، تی بیه پینین. ده مانه وی ده ولت و كۆمه لگایه كی نویی وه ها دروست بکهین له سه هه ماهه نگی و لیكگه یشتن و ته واو كردهی یه كتر بونیاد نه رای.

ئه لجه زیره: به ریز نه وشیروان ده كری بلین ئەو ساردو سه ریه ی باس ت لیوه كرده له نیوان ئیوه و ده سه لاتداری كوردستانیشدا هه یه، به و پینیه ی ئیوه پيشتر ده سه لاتداری كوردستانان به وه تۆمه تبار كرده كه ده ستداریژیان كرده وه سه ر لایه نگرانان تا ئەو راده یه ی وهك خۆتان باستان لیوه كرده و كوشتن و گرتن و نانپرین له ناو ئەو حاله تانه دا هه بوه؟

نەوشیروان مستەفا: به لی ئەمه راسته، دواى هه لئباردنه كانی مانگی ته مموزی رابوردو ژماره یه كی زۆر له لایه نگره پشستیوان و ئەو كه سانه ی ده نگیان پیدابوین روبه پوی ده ركردن بونه وه له ناو وه زاره ته كانی ناوخو و پيشمه رگه، هه روه ها له وه زاره تی په روه رده ش چه ندین به پێوه به ری قوتابخانه گوازانه وه و په كانیان لی سه ندرا یه وه. تا ئیستا ش به شیك له لایه نگره هه لسه ورا وانمان روبه پوی لیدان و سو كایه تی پیکردن و جنیو پیدان ده بنه وه تا راده ی تیرۆركردن.

ئه لجه زیره: ئایا هه یج به لگه یه كتان هه یه ئەو روداوانه به سه لمینی؟
 نەوشیروان مستەفا: هه مو ئەوانه ی روبه پوی ئەو حاله تانه بونه ته وه رۆش تونه ته دادگا، بویه من لی ره دا نامه وی ده ستی تۆمه تبار كرده بو هه یج لایه نیك رابكیشم، به لأم ئەوه نده هه یه هه مو ئەو كه سانه ی روبه پوی ئەو حاله تانه بونه ته وه له هه لسه ورا و لایه نگرانی بزوتنه وه ی گۆران بون.



عیرانی و ریکخراوه نیوده و له تیهکان به ریکخراوی نه ته وه یه کگرتوه کانی شه وه، نایا تانیستا هیچ وه لایمیکی نه و سکالایانه له و لایه نانه و ههروه ها دادگا کانه وه وهک خوتان باستان لیوه کرد به دهست ئیوه گه شتوه ته وه؟

نهوشیروان مستهفا: به لئی، دادگا بهرده وامه له لیکۆلینه وه کانی خۆی، له و لایه نانه ی تریشه وه وه لایمی نه وه مان دراوه ته وه که بهرگری له بزوتنه وه که وه هلسوپا وه کانی بزوتنه وه که دهکن.

ئه لجه زیره: به پریز نهوشیروان مستهفا، له مایه پهره کانی ئینته رنیت و رۆژنامه کاندای پشیویه که له نیوان ئیوه و سه رۆک جه لال تاله بانی دروست بو سه بارت به سروشتی په یوه ندیه کانی ههردوکتان به رژیمی پینشوی عیراق و ئه مریکیه کانه وه، ههروه ها سروشتی فرمانداری له ناو یه کیتی نیشتمانی کوردستان، هۆکاری نه و پشیویه چی بو، یاخود ئیستا کۆتایی پیهاتوه؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه له گه ل برا سه رکرده کانمان له زۆریک بابه تی بنه پرتیدا ناکۆکین، به پریوه بردنی ئیداره ی هه ریمی کوردستانی عیراق یه کیکه له و بابه تانه. ئیستا له کوردستان حکومهت تیه لکیشه به حیزبه کان، ته نانه ت دوا ی هه لبراردنه کانی شه سه رکرده یه تی حیزبه کان حکومه تی کوردی به پریوه ده بن. له هه مو کایه و شوینه کانی تریشدا هه ر له زانکو و مزگه وت و بازار و به پریوه به رایه تیه کانی حکومه ته وه بگره تا کاروباری رۆژانه ی خه لک ده ستیوه ردانی حیزب به دی ده کری. له بهر ئه وه ئیمه داوامان لیکردون ده سه لاتی حیزبه کانیان له ده سه لاتی حکومهت جیابکه نه وه.

به پریز نهوشیروان بۆئه وه ی قسه کانت زیاتر رونترین تو زیاتر مه به ستت پارتی دیموکراتی کوردستانه به سه رکرده یه تی بارزانی و یه کیتی نیشتمانی به سه رکرده یه تی تاله بانی، مه گه ر وانیه؟

نهوشیروان مستهفا: به لئی راسته.

ئه لجه زیره: فهرموو

نهوشیروان مستهفا: به لئی باس له و دو حیزبه ده که م. فهرموو بهرده وام به له سه ر گه یاندنی بۆچونه کانت.

نەوشیروان مستەفا: بەڵێ، بۆ نمونە ئەگەر پشتگیری حیزبیت نەبی ناتوانیت ببیتە دادوەر، ناتوانیت ببیتە و تاربیژی مزگەوتی، سەرۆکی زانکۆیە، ناتوانیت ببیت بە سەرۆکی کۆلیژی. لەبەر ئەمەیه ئێمە داوامان کردووە بەردەوام هەڵدەدەین حیزب لە حکومەت جیا بکەینەوە بەو مەبەستە حکومەت بتوانێ بۆ کاروبارە روژانەکانی خۆی یەکلا ببیتەو. بۆ نمونە دامەزراوەی پێشمەرگە و ئاسایش و پولیس هەمویان سەر بە سەرکردایەتی حیزبەکان و تەنها بە رۆڵەت سەر بە حکومەتن، بۆیە ئێمە هەڵدەدەین پشتیوانی حیزب لەم دامودەزگایانە بگۆڕین بە پشتیوانی حکومەت لییان و بەراستی بخرێنە سەر و هەزارەتە پەيوەندیدارەکانیان، ئەمەیه ناکۆکیەکانی ئێمە. هەروەها شەفافیت لە بودجەدا زۆر بەلای ئێمەوێ گرنگە، کەس نازانی چۆن بودجە حکومەت خەرج دەکری. ئێمە لە هەریمی کوردستان لە سەدا حەقدەوی بودجە عێراق وەردەگیرن، بەلام یەکەمجارە لەم سالددا حکومەت بودجە دەنیری بۆ پەرلەمان بۆ تاوتویکردنی.

ئەلجەزیرە: تۆ دەتەوی حکومەتی هەریمی کوردستان بە گەندەلی تاوانبار بکەیت و بەوشیوێ مەبەستە باس لە بودجە دیاریکراوی هەریم بکەیت؟ نەوشیروان مستەفا: مەبەستمان تاوانبارکردن نیە، بەلکو دەمانەوی گەندەلی بە هەموو جوۆرەکانیەوێ دەربخەین هەر لە گەندەلی ئیداری و داراییەوێ بیگرە تا گەندەلی سیاسی و ئەخلاقی بەربلاو کە لە کوردستاندا هەیه. لەبەرئەوێ ئێمە هەول دەدەین سنوریک بۆ گەندەلی دابنێین بەهەموو جوۆرەکانی وەک مەحسوبيەت و دەستووردانی حیزب لە کاروباری حکومەت.

ئەلجەزیرە: کەواتە تۆ دەتەوی دەسەلاتی سەرۆکی حکومەت کەم بکەیتەو.

نەوشیروان مستەفا: ئەمە لەناو کاری ئێمەدا نیە.

ئەلجەزیرە: لەناو کارەکانی ئێوەدا نیە؟

نەوشیروان مستەفا: بەڵێ.

ئەلجەزیرە: راو بۆچونی بزوتنەوێ گۆڕان چیه سەبارەت بە کێشە هەلپەسێردراوەکانی نیوان هەریم و بەغداد وەک کەرکوک و گریبەستەکانی نەوت دواي ئەوێ هەلویستی ئێوێ سەبارەت بە هاوپەیمانی کوردستان هەلویستیکی نا رەزامەندانە بو لە پەرلەمانی عێراقدا، تۆ چ ریگەچارەیهک بۆ ئەم گرفتانه پێشنیار دەکەیت؟



یروان مستهفا: به‌لی، کیشه هه‌له‌سیردراوه‌کانی نیوان هه‌ریم و به‌غداد ده‌کرین به دو به‌شه‌وه، به‌شینک له کیشه‌کان کۆنن و له رژیمه‌کانی پیشوتره‌وه ماوه‌ته‌وه به تایبته کیشه‌ی ئه‌و شوینانه‌ی به جی ناکۆکه‌کان ده‌درینه قه‌له‌م، کۆمه‌لی کیشه‌ی نویی تریش هه‌یه که بزوتنه‌وه‌ی گۆران هه‌چ رۆلیکی نه‌بوه له دروستبونیان. بۆ کیشه‌ی جی ناکۆکه‌کان ده‌قیکی ده‌ستوری هه‌یه بۆ چاره‌سه‌رکردنی، تانیستا ئیمه پابه‌ندین به جیبه‌جی کردنی ئه‌و ماده‌یه له ریگه‌ی گفتوگۆ و لیگه‌یشتن نه‌ک له ریگه‌ی هه‌ره‌شه یاخود هه‌ر ریگه چاره‌یه‌کی تر. ئه‌وه‌نده‌ش په‌یوه‌ندی ئیمه به کیشه نوییه‌کانیشه‌وه هه‌یه وه‌ک گریبه‌سته‌کانی نه‌وت، پیمان وایه ده‌بی شه‌فافیه‌ت هه‌بی له چۆنیه‌تی دارشتنی گریبه‌سته‌کاندا و لایه‌نه‌کانی گریبه‌سته‌که‌و دابه‌شکردنی داها‌ته‌کان له‌گه‌ل ناشکرکردنی ناوه‌رۆکی گریبه‌سته‌کان بۆ حکومه‌تی مه‌رکه‌زی، هه‌روه‌ها پیمان وایه ده‌بی ئه‌و گریبه‌ستانه به په‌رله‌مانی کوردستان و عیراقیشدا په‌روات.

ئه‌لجه‌زیره: به‌پرز نه‌وشیروان وه‌ک ده‌زانن عیراق زۆرینه‌ی عه‌ره‌به و وه‌ک ولاتیش ئه‌ندامی ده‌سته‌ی کۆمکاری عه‌ره‌بیه، به‌پرزتان ئه‌م په‌یوه‌ندیه‌ی عیراق و ئینتیمای عیراق به جیهانی عه‌ره‌بیه‌وه چۆن هه‌له‌سه‌نگینن؟ یاخود ده‌بی ئه‌و په‌یوه‌ندی و ئینیمایه به‌رای تۆ چۆن بی؟

نه‌وشیروان مستهفا: ئیمه پیمان وایه پیکهاته‌ی گه‌لی عیراق له دو پیکهاته‌ی سه‌ره‌کی پیکهاتوه واته نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب و نه‌ته‌وه‌ی کورد. راسته نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب زۆرینه‌یه له عیراقدا، به‌لام رازی نابین به به‌په‌رئوه‌بردنی ولات له ریگه‌ی زۆرینه و که‌مینه‌وه، زۆرینه‌ی عه‌ره‌بی و که‌مینه‌ی کوردی. به‌له‌کو ئیمه داوای ولاتیکی یه‌کگرتوی فیدرالی ده‌که‌ین که تیییدا به‌پیی ریگه‌وتنی هه‌مو پیکهاته‌کانی عیراق ولات به‌په‌رئوه‌بری.

ئه‌لجه‌زیره: نه‌وشیروان مستهفا ئه‌مین سه‌ره‌رۆکی بزوتنه‌وه‌ی گۆرانی ئۆپۆزیسیۆن له کوردستانی عیراق زۆر سوپاست ده‌که‌م بۆئه‌وه‌ی له‌م چاوپیکه‌تنه‌دا له شاری سلیمانیه‌وه له‌گه‌لماندا بویت.

نه‌وشیروان مستهفا: سوپاس

ئیمه له گه‌ل یه‌کخستنی ریزه‌کانی کوردین . . . به‌لام به‌و ریگایه‌نا "براکه‌ت سه‌رخه‌ ئه‌گه‌ر سه‌ته‌ مکاربو یان سه‌ته‌ ملیکراو"

دیمانه‌ی: الشرق الاوسط

له‌ عه‌ره‌بیه‌وه: فه‌لاح‌ حه‌سه‌ن

نه‌وشیروان‌ مسته‌فا سه‌رۆکی بزوتنه‌وه‌ی گۆپان‌ خوازیاری‌ی خۆی‌ پیشاندا سه‌باره‌ت‌ به‌ به‌رپۆه‌چونی‌ پرۆسه‌ی‌ هه‌لبژاردنه‌کانی‌ داها‌توی‌ عێراق‌ به‌شیوه‌یه‌کی‌ هیمن‌ و سه‌قامگیر‌ و داواشی‌ له‌ لایه‌نگرانی‌ بزوتنه‌وه‌که‌ی‌ کرد‌ پابه‌ند‌ بن‌ به‌ یاسا‌کانی‌ هه‌لبژاردن‌ و جێبه‌جێکردنی‌ رێنماییه‌کانی‌ کۆمسیۆنی‌ بالای‌ سه‌ربه‌خۆی‌ هه‌لبژاردنه‌کان.

ئه‌و‌ داوایه‌ی‌ نه‌وشیروان‌ مسته‌فا‌ بۆ‌ ره‌واندنه‌وه‌ی‌ ئه‌و‌ مه‌ترسییانه‌ بو‌ که‌ له‌ ئێستا‌دا‌ به‌دی‌ ده‌کرێت‌ له‌باره‌ی‌ دو‌باره‌بونه‌وه‌ی‌ هه‌مان‌ ئه‌و‌ گرژییانه‌ی‌ که‌ له‌ هه‌لبژاردنه‌کانی‌ را‌بردوی‌ هه‌ریمی‌ کوردستان‌ سه‌ریان‌هه‌لدا،‌ له‌ هه‌مان‌ کاتدا‌ بۆ‌ ره‌واندنه‌وه‌ی‌ مه‌ترسییه‌کانی‌ سه‌ره‌ه‌لدانی‌ رۆبه‌رپۆونه‌وه‌ی‌ چه‌کداری‌ بو،‌ له‌و‌ چوار‌چۆیه‌یه‌شدا‌ سه‌رۆکی‌ بزوتنه‌وه‌ی‌ گۆپان‌ دا‌وا‌یکرد‌ که‌ پێویسته‌ شه‌قامی‌ کوردی‌ دُنیا‌ بیست‌ له‌وه‌ی‌ بزوتنه‌وه‌ی‌ گۆپان‌ بزوتنه‌وه‌یه‌کی‌ جه‌ما‌وه‌ری‌ ناچه‌کدارییه‌ و به‌روای‌ به‌ بونی‌ میلیشیا‌ی‌ چه‌کداری‌ نیه،‌ له‌ هه‌مان‌ کاتدا‌ کۆنترۆلی‌ هیچ‌ ده‌روازه‌یه‌کی‌ هه‌ریمی‌ کوردستان‌ یا‌خود‌ عێراق‌مان‌ نه‌کردوه‌ و ته‌ن‌ها‌ به‌شداریمان‌ کردوه‌ له‌ کێپ‌کێیه‌کی‌ سیاسی‌ نایه‌کساندا.

راشیگه‌یاندا: سه‌رکرده‌کانی‌ لایه‌نی‌ به‌رامبه‌ر‌ به‌پرسن‌ له‌ سه‌لامه‌تی‌ کێپ‌کێی‌ سیاسی‌ له‌ کوردستان‌ و گره‌نتی‌ به‌رپۆه‌چونی‌ پرۆسه‌ی‌ هه‌لبژاردن‌ به‌شیوه‌یه‌کی‌



و بیخهوش و ناشتییانه، له هه مان کاتدا هه ر ئه وان له توانایاندا یه جەنگ و کوشتاری ناوخویی هه لێگیرسیئن نه ک بزوتنه وه ی گوپان.

له دیمانه یه کدا له گه ل روژنامه ی شه رقله وه سه ت، نه وشه یروان مسته فا له باره ی پیشبینه ییانه کانی بو پیکهاته ی نه خشه ی سیاسیه ی عهراق له دوا ی هه لێژاردنی ئه نجومه نی نوینه ران، پیی و ابو: ناتوانه ییت وینه یه کی پانورامی بو هه یزه سیاسیه ییانه کانی ناو پارێزگا کانی عهراق دا بڕێژریت، له به ره وه پیشبینه ی نا کریت گوپان له سه نگ و قورسایه سی پیکهاته سه ره کییه که ی عهراق له په ره ماندا روبدات که بریتین له شیهه و سوننه و کورد، به تابه ته ی له کاتی کدا که تا وه کو ئیستاش ده نگه ده ری عهراقی له هزریدا رزگاری نه بوه له هه ژمونی مه زه به یی یا خود نه ته وه یی، به لام پیشبینه ی ده که یین پارچه پارچه بون و جیا بونه وه له نیوان پیکهاته کاندایا روبدات.

له باره ی ئه گه ره کانی پیکه یانانی هاو په یمانی له نیوان بزوتنه وه ی گوپان و هه یزه عهراقیه کانی دیکه، نه وشه یروان مسته فا ته نکیدیکرده وه که بزوتنه وه که یان پیی باشه ئه وه بابه ته بو دوا ی پرۆسه ی هه لێژاردنه کان دوا بخت، ئه و کات هه لوێستی خو مان رون ده که ینه وه له باره ی پیکه یانانی هاو په یمانیه تی یا خو ته نانه ت بو به شداری کردن له ئیئتیلافیکی حکومیدا له سه ر بنه مای خالی هاو به ش له به رنامه ی سیاسیدا.

ئاماژه ی به وه شکرد که بزوتنه وه ی گوپان ته نکید له سه ر پیویسته یی یه که خسته نی ریزه کان ده کاته وه له کوردستان، به لام نه ک له سه ر بنه مای عه رقیبون و په رهنسیپی (برا که ت سه ربخه ئه گه ر سه ته مکار یا خود سه ته ملیکرا و بیته)، به لکو له سه ر بنه مای ئه وه خاله هاو به شانیه ی که له به رنامه ی سیاسیدا هه یه، به تابه ته ی له مه سه له چاره نو سه سازه کاندایا ئیتر ئه وه مه سه لانه کوردی بن یان عهراقی بن.

الاورسط: له رینگای لێدوانی سه‌رکردایه‌تی کوردوه هه‌ست به‌وه ده‌کریت که مه‌ترسییه‌کی گه‌وره له‌ئارادایه له‌باره‌ی هه‌ولی لایه‌نه عێراقیه‌کان بۆ لاوازکردنی رۆلی کورد له به‌غدا، ئایا ئیوه وه‌ک بزوتنه‌وه‌ی گۆڤان هه‌ست به‌وه مه‌ترسیه ده‌که‌ن، ئه‌ی هه‌لۆیستتان چیه له‌باره‌ی ئه‌وه هه‌ولانه‌وه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: کورد یه‌کیکه له پێکهاته سه‌ره‌کییه‌کانی عێراق و ناتوانریت په‌راویز بخریت، جگه له‌وه‌ش له ئیستادا کورد له عێراقدا به‌هێزه و عێراقیش به کوردوه به‌هێزه، ره‌نگه چهند هێزیک هه‌بن بیانه‌وێت رۆلی کورد له به‌غدا لاواز بکه‌ن، به‌لام له به‌رامبه‌ریشدا چهند هێزیکی عه‌ره‌بی هه‌ن که هێزی سه‌ره‌کی و گرنگن و سورن له‌سه‌ر شه‌راکه‌تی ته‌واوی کورد له بنیاتنه‌وه‌ی ده‌وله‌تی نوێی عێراق و داموده‌زگا بنیاتنه‌ره‌کانی له‌سه‌ر بنه‌مای په‌یوه‌ندییه میژویی و به‌رژه‌وه‌ندییه چاره‌نوسسازه هاوبه‌شه‌کان.

الش‌رق الاورسط: هه‌میشه سه‌رکرده‌کانی هاوپه‌یمانی کوردستانی ته‌ئکید یه‌سه‌ر پێویستی یه‌که‌ریزی هێزه کوردییه‌کان ده‌که‌نه‌وه بۆ به‌شداریکردنیان له هه‌لبژاردنی په‌رله‌مانی داها‌توی عێراق، ئیوه وه‌ک بزوتنه‌وه‌ی گۆڤان لایه‌نی ئۆپۆزیسیونتان هه‌لبژاردوه، به‌لام ئیوه ئاماده‌یی‌تان تێدایه که له پیناو رۆبه‌رپه‌وه‌ی پێشها‌ته‌کاندا، بچنه پال لیستی هاوپه‌یمانی کوردستان له به‌غدا؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئیمه لای خۆمانه‌وه ته‌ئکید ده‌که‌ینه‌وه له‌سه‌ر یه‌که‌ریزی هێزه کوردییه‌کان، به‌لام نه‌ک له‌سه‌ر بنه‌مای ره‌گه‌زی و په‌رنه‌سیی (ب‌راکه‌ت سه‌ر ب‌خه ئه‌گه‌ر سه‌ته‌م‌کار یاخود سه‌ته‌ملیک‌راو بی‌ت)، به‌ئکو له‌سه‌ر بنه‌مای خاله‌ هاوبه‌شه‌کانی به‌رنامه سیاسییه‌کان، به‌تایبه‌تی له مه‌سه‌له چاره‌نوسسازه‌کاندا، به‌بێ جیاوازی له‌نیوان مه‌سه‌له کوردی و مه‌سه‌له عێراقیه‌کاندا.

الش‌رق الاورسط: له ئیستادا چهن‌دین لایه‌ن داوا ده‌که‌ن به‌ره‌ی سیاسی نیشتمانی له عێراق پێکه‌بینریت، دوا‌ین داوا‌کاری له‌و جۆره‌ش له‌لایه‌ن عه‌مما‌ر

هه‌لێباردنه‌کان پێکهێنانی هاو‌په‌یمانی له‌گه‌ڵ کام هێزی سیاسی یاخود کام پێکهاته‌ی عێراقیدا به‌باشتر ده‌زانن؟

– نه‌وشیروان مسته‌فا: بزوتنه‌وه‌ی گو‌پران پێی باشه‌ پێکهێنانی به‌ره‌ و هاو‌په‌یمانی‌تی بو‌ دوا‌ی هه‌لێباردنه‌کان دواب‌خات، بو‌ ئه‌وه‌ی چاوه‌ڕێ بکه‌ین بزانی هه‌لێباردنه‌کانی داها‌تو‌چ گو‌پران‌کارییه‌ک ده‌هێنێته‌ ئاراوه‌، ئه‌و کات هه‌لێباردنه‌کان ده‌ده‌بهرین له‌باره‌ی پێکهێنانی هاو‌په‌یمانی یاخود ته‌نانه‌ت به‌شداریکردن له‌ ئیئتێلافی‌کی حکومی به‌ربلا‌و یان به‌رته‌سکدا له‌سه‌ر بنه‌مای خاله‌ هاو‌به‌شه‌کان له‌ به‌رنامه‌ی سیاسیدا.

الشرق الاوسط: زۆریک له‌ راقه‌کاره‌ سیاسیه‌کان پێشبینی ئه‌وه‌ ده‌که‌ن له‌ دوا‌ی هه‌لێباردنه‌کان گو‌پران‌کاری زۆر له‌ هاو‌کیشه‌ سیاسیه‌کاندا بێته‌ کایه‌وه‌، تو‌ وه‌ک سیاسه‌تمه‌دارێکی کورد پێشبینی ئه‌وه‌ ده‌که‌یت که‌ له‌ داها‌تو‌دا گو‌پران‌کاری فیعلی له‌ نه‌خشه‌ی سیاسی عێراقدا روب‌دات، ئایا خوێندنه‌وه‌تان بو‌ لێکه‌وته‌کانی ئه‌و گو‌پران‌کاریانه‌ چیه‌ له‌سه‌ر بارو‌دۆخی عێراق؟

– نه‌وشیرون مسته‌فا: ناتوانی‌ت وینیه‌کی پانۆرامی بو‌ هێزه‌ سیاسیه‌کانی عێراق بکێشتری‌ت له‌ ١٨ پارێزگادا، تاوه‌کو‌ بتوانین بو‌چونی‌کی دیاریکراو بخه‌ینه‌ڕو، هه‌روه‌ک تاوه‌کو‌ ئیستاش ناوه‌ندی‌کی لێکۆلینه‌وه‌ی سه‌ربه‌خو‌نیه‌ که‌ پشتی پێی ببه‌ستری‌ت، من شه‌خسی خو‌م پێشبینی ناکه‌م گو‌پران‌کاری له‌ سه‌نگ و قورسایه‌ی هه‌رسی پێکهاته‌ سه‌ره‌کییه‌ی عێراقدا روب‌دات له‌ناو په‌رله‌ماندا، که‌ بریتین له‌ شیعه‌ و سوننه‌ و کورد، چونکه‌ ده‌نگده‌ری عێراقی تاوه‌کو‌ ئیستاش ده‌رباز نه‌بوه‌ له‌ هه‌ژمونی تائیفی و نه‌ته‌وه‌یی، به‌لام پێشبینی ده‌که‌ین پارچه‌ پارچه‌بون و جیا‌بونه‌وه‌ له‌ ناو ئه‌م پێکهاته‌ و ئه‌و پێکهاته‌دا روب‌دات، به‌شیوه‌یه‌کی گشتی ئه‌نجومه‌نی نوێنه‌رانی داها‌تو‌ی عێراق فوسه‌یفه‌سائی‌کی سیاسی له‌خو‌ی بگری‌ت، هه‌یج حیزبی‌ک و هه‌یج ئیئتێلافی‌ک ناتوانن زۆرینه‌ی ره‌ها

ياخود زۆرىنهى سادهش به دهستبهينن، له بهر نهوه حكومهتى داهاتوى عيراق پيڤه چيٽ حكومهتكي ئينتيلافى بچوك ياخود مامناوهندىان فراوان بيٽ.

الشترق الاوسط: بهم دوايانه چه ندين داواكارى سهريان نه لدا له بارهى گه پانه وهى حيزبى به عس بو ناو پرۆسهى سياسى، هه نديك كهس و لايهن خوشحالن به گه پانه وهى به عس كه يه كيك له وانه جه لال تاله بانى سه روك كۆمارى عيراقه، له كاتي كدا هه نديكى ديكه ترسيان له و داواكارى يانه هه يه، ئيوهى (گۆران) وه ك هيزكى ئۆپۆزسيون له كوردستان هه لويستنان له و باره يه وه چييه؟

- نه وشيروان مسته قا: ئيمه له كوردستان بهر له هه مو شتيك، دو جار ناشته وايى نيشتمانيمان نه نجامداوه له گه ل ياريدده رانى رژيمي به عس و ئه ويش له دو قوناغى ميژوييدا بو، يه كه ميان له كاتى سه ره لدانى راپه رينى كوردستاندا بو له نازارى ١٩٩١، دوه ميشيان له كاتى روخانى رژيمي به عس بو له سالى ٢٠٠٣، له هه ردو حاله ته كه دا نه زمونه كه مان سه ركه وتو بو، نه نجامى باشى هه بو له هه مو بواره كاندا و كۆمه لگاي كورديش به دورگيرا له روداوه كانى تۆله سه نده وه و پاك تا و كردن و زۆر به يان گه پانه وه ناو بارودوخى نوپى سياسى و كۆمه لايه تى، به لام به داخه وه ئه و نه زمونه به هوى چه ندين هو كارى جيا وازه وه سه رجه م عيراقى نه گرته وه، له ئيستادا چه ندين ماده ي ده ستورى و ياساى عيراقى هه ن كه ريگرى ده كه ن له گه پانه وه و به شداري كردنى به عسيه كان بو ناو پرۆسه ي سياسى، به تايبه تى ئه و به عسيان هى كه تا و انيان له درژى عيراقيه كان نه نجامداوه، ئه و به عسيان ه پيوسته بدرينه دادگا، به لام به هه زاران به عسيى ديكه هه ن كه تا و انيان نه نجام نه داوه و ئه و ياسايان ه نايانگريته وه، كه واته چ ريگريه ك هه يه له به رده مياندا بو به شداري كردن يان له پرۆسه ي سياسيدا، له روى په رهنسيه وه ئيمه له گه ل هينانه دى داد په روهر يداين نه ك تۆله سه نده وه، ئيمه له گه ل پرۆسه ي ناشته وايى نيشتمان يداين و له گه ل به سياسى كردنى ئه و مه سه له يه دا ئين.



الاوسط: ئیوه له ههلبژاردنهکانی ههریمی کوردستاندا نهجامیکی پیشبینی نهکراوتان بهدهستهینا، که نهویش بریتی بو له یهك لهسه ر چواری کورسییهکانی په رلهمان، بهلام بهشداریکردنتان له کابینهی حکومهتی ههریمدا رهتکردهوه، سه رهپرای نهوهی که بهرههم سالیح، که ئهوکات کاندیدی پوستی سهروکی حکومهت بو داوای لیکردن بهشداری بکهن، ئایا ئیوه پهشیمان نین له بهشدارینهکردنتان له حکومهت؟ هوکارهکانی بهشدارینهکردنتان له حکومهت چی بو؟

-ئیمه به لیستیکی سه ره بهخو بهشداریمان له ههلبژاردنهکاندا کرد، که بهرنامهیهکی سیاسی جیاوازمان پییه له بهرنامهی لیستی کوردستانی، بهرنامهی لیستهکهمان بهدیل دهخاتهرو بو چوینیتی بهپروهبردی حکومهت و درزایهتیکردنی گهندهلی ئیداری و دارایی و سیاسی و ئهخلاق و چهسپاندنی دادی کومله لایهتی و هینانهکایه شفافیهت له بودجهی ههریم و په یوهندییه سیاسییهکان و ریگرتن له دهستیوهردانی حیزب له بهپروهبردی روژانهی فرمانگه حکومییهکان و بازار و زانکو و دادگاگان و مزگهوتهکاندا، ههروهها گوپینی هیزی ناسایش و پیشمه رگه له هیزی حیزبییهوه بو دامه زراوهی حکومی بیلایه ن له ههلبژاردن و ناکوکییه حیزبییهکاندا و ته رخانکردنیشیان به تهنها بو پاراستنی کوملهگا، بهلام حکومهتی ئیستای ههریم به ههمان پیوه رهکانی رابردو پیکهینرایهوه له پیناو بهردهوامیدان بهههمان سیاسهتهکانی رابردو که ههمان سلبیاتهکانی رابردوی لهخو گرتوه، له بهرئهوه بهشداریمان له حکومهتدا نه کرد و په شیمانیش نین له بهشدارینهکردنمان، به پیچه وانهوه پیمان وایه کاریکی باشمکان کردوه.

الشرق الاوسط: کوتله کهی ئیوه وهکو ئوپوزسیون له په رلهمان کار دهکات، ئایا تاوهکو ئیستا ئیوه رازین له ئه دای کوتله کهتان له په رلهماندا؟

—نهوشیروان مستهفا: حیزبه بالأدهستهکان ویستیان روئی په‌رله‌مان په‌کبخه‌ن تاوه‌کو واده‌ی هه‌لبژاردنه‌کانی عێراق، بو‌ئوه‌ی هیچ بواریک نه‌مینیتته‌وه بو‌ ده‌رکه‌وتنی روئی فراکسیونی گوپران له‌ په‌رله‌مان و ژبانی سیاسیدا، بو‌یه په‌رله‌مان چوه‌ ناو پشوی زستانه‌وه به‌بی‌ئوه‌ی هیچ یاسایه‌ک به‌ده‌ست به‌ینیت، سه‌ره‌پای هه‌مو ئه‌وانه‌ش، به‌لی ئیمه‌ رازین له‌ نه‌دای فراکسیونه‌که‌مان له‌ په‌رله‌مان، چونکه‌ چه‌ند ته‌قالیدیکی نویی په‌رله‌مانیان هیناوه‌ته‌ کایه‌وه له‌باره‌ی ئۆپۆزسیونی ئیجابی له‌ژێر سایه‌ی په‌رله‌مان و تیکه‌لاوبونی روژانه له‌گه‌ل توێژه‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌ جیاوازه‌کان له‌نیو کۆمه‌لگادا.

الشرق الاوسط: به‌م دوایانه‌ حکومه‌ته‌که‌ی به‌ره‌م سالح چه‌ند هه‌نگاوێکی گرت‌به‌ر له‌پیناو به‌دامه‌زراوه‌بیکردندا، بو‌ نمونه: شاسکرکردنی بودجه‌ی سالانه‌ی حکومه‌ت و دانانی چوارچیوه‌ی یاسایی بو‌ بودجه‌ی ته‌رخانکراوی حیزبه‌کان، هه‌روه‌ها هه‌لیداوه‌ بو‌یه‌کخستنه‌وه‌ی هیزی پێشمه‌رگه‌، هه‌لوێستی ئیوه‌ له‌باره‌ی ئه‌و هه‌نگاوانه‌وه‌ چیه‌؟

—نهوشیروان مستهفا: به‌پروای ئیمه‌ هه‌مو ئه‌و پڕیارنه‌ ده‌چنه‌ چوارچیوه‌ی هه‌لمه‌تی بانگه‌شه‌ی هه‌لبژاردنه‌کانی ئاینده‌وه‌ و ئامانج لییان بریتیه‌ سه‌رقالکردنی ناوخۆ و چه‌واشه‌کردنی ده‌نگده‌ری کورد، له‌ کاتیگدا که‌ هیچ شتیکی له‌و جووره‌ نه‌کراوه‌، به‌لکو به‌پێچه‌وانه‌وه‌ کاروباری روژانه‌ و هه‌لسوکه‌وته‌ ئیدارییه‌کانیان پێچه‌وانه‌ی ئه‌وه‌یه‌ که‌ بانگه‌شه‌ی بو‌ ده‌که‌ن، ئیمه‌ نازانین باس له‌ چ جووره‌ شه‌فافیه‌تیک ده‌که‌ن له‌ کاتیگدا که‌ ئه‌وان ورده‌کارییه‌کانی بودجه‌ی هه‌ریمیان ئاشکرا نه‌کردوه‌ و ئه‌و پاره‌یه‌ش که‌ مانگانه‌ پارتی و یه‌کییتی له‌ بودجه‌ی گشتی ده‌یبه‌ن ئاشکرا نه‌کراوه‌، هه‌روه‌ها سنوریک دانه‌نراوه‌ بو‌ رێگرتن له‌ کووترو‌لکردنی داهاته‌کانی هه‌ریم له‌لایه‌ن ئه‌و دو حیزبه‌وه‌، جگه‌ له‌وه‌ش سنور بو‌ ده‌ستیوهردانی روژانه‌ی حیزب له‌ کاروباری حکومه‌ت و زانکۆ و بازار و ریکخراوه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی مه‌ده‌نی و مزگه‌وته‌کان دانه‌نراوه‌، هه‌روه‌ها هیزی (پێشمه‌رگه‌ و ئاسایش)یان له‌ هیزی حیزبیه‌وه‌



ته هیزی حکومی بیلایه ن؟ که واته نه و دهوله ته موئه سه ساتیه کامه یه که نه وان باسی لیوه ده که ن؟ نه وان له کاتی هه لبرژاردن و له دوا ی هه لبرژاردنه کانی په ره مانای کوردستانیشدا سزای زیاتر له ۲۰۰۰ لایه نگری ئیمه یاندا به برینی موچه ی مانگانه و نا ئپراو کردنیان یا خود ده رکردن یان گواستنه وه یان له شوینیکه وه بو شوینیکی زور دور نه مهش وه ک سزایه ک له به رامبه ر ده نگنه دانیان به لیستی کوردستانی، نه وان تا وه کو ئیستاش به رده وامن له په پیره وکردنی نه و به رنامه هه له یه .

الشرق الاوسط: سه باره ت به بودجه ی حیزبه کان که له ئیستا به دوا وه له چوارچیوه ی یاسای بودجه دا دابه شده کریت، له ترسی نه وه هه یه که دارایی فراکسیونه که تان ببیته سه رچاوه ی هیز و راکیشانه جه ماوه ر یا خود به کارهینانی به نامانجی پیکهینانی هیزیکه سهر بازی، نایا ئیوه ناماده بیتان تیدایه گره نتی نه وه بدن که پابه ندین به پرۆسه ی دیموکراتییه وه، به تایبه تی که ئیستا خه ک ترسی له وه هه یه دوباره لاپه ره کانی شه ری ناوخو هه لبریته وه؟

- نه و شه یروان مسته فا: بزوتنه وه ی گوپان بزوتنه وه یه کی جه ماوه رییه ناچه کدارییه و به وای به بونی میلیشیای چه کداری نیه و کۆنترۆلی هه یچ کام له پیگه کانی هه ری می کوردستان یا خود عیراقی نه کرده، ته نها به شداری کرده له کیپرکییه کی سیاسی نابه رابه ردا، به لام سه رکرده کانی لایه نی به رامبه ر، یه کیکیان له سه ر کورسیی سه روکایه تی کۆماری عیراق دانیشته وه له به غدا (تاله بان)، دوه میشیان سه روکی هه ری می کوردستانه (بارزانی)، هه ردوکیشیان سه روکی هیزی پیشمه رگه و ئاسایش و ئیداره حکومییه کانن، به تایبه تی نه وان به رپرسن له سه لاهه تییه رکابه رکردنی سیاسی له کوردستاندا و گره نتی کردنی به ریوه چونی پرۆسه ی سیاسی به شیوه یه کی هه یمن و ناشتییه و بیخه وش و دیموکراتی، هه ر نه وان ده توانن جه نگ و کوشتاری ناوخویی هه لبریسینن نه ک بزوتنه وه ی گوپان.

الشرق الاوسط: سه‌رکرده‌کانی یه‌کییتی نیشتمانی کوردستان تۆمه‌تبارت ده‌کهن به‌وه‌ی که ده‌ستپیشخهریت کردوه له به‌ریاکردنی هه‌لمه‌تیکی راگه‌یانندی به‌نامه‌بو‌داریژراو له‌دژیان، ده‌مانه‌ویت بزانی به‌هوی چیه‌وه جیاوازیه‌کانتان گه‌یشته قۆناغی دابهران و دژایه‌تیکردنیک که له به‌م دواییه گه‌یشته هه‌ولی شکانندی په‌نجه‌کان؟

- نه‌وشیروان مسته‌فا: هه‌مو‌ئه‌وانه‌ی که سه‌ر به‌ ده‌زگای راگه‌یانندی یه‌کییتین، له ماوه‌ی شه‌ش مانگی رابردودا به‌ تاییه‌تی ده‌زگا راگه‌یاننده کوردیه‌کانیان، ده‌زانن که یه‌کییتی ده‌ستیکرد به‌ هه‌لمه‌تی راگه‌یانندی رۆژانه‌ی چروپهر له‌دژی سه‌رکرده و که‌سایه‌تییه دیاره‌کانی گو‌پران، هه‌تا بارودۆخه‌که گه‌یشته حاله‌تی ته‌خوین، ده‌یانه‌ویت به‌و شتانه به‌مانگی‌په‌وه بو‌ رابردو و چیرۆکه‌کانمان پی‌ بگی‌په‌وه و نا‌کوکییه‌کان بکه‌ن به‌ شتی شه‌خسی، له‌بری ئه‌وه‌ی گفتوگو‌ی به‌نامه‌ی سیاسیه‌کانی ئیستا و داها‌توی هه‌ریمی کوردستان و عی‌راق بکه‌ین، له رابردوشدا موماره‌سه‌ی مافی خو‌مانمان کردوه له روی ره‌خنه‌ی سیاسیه‌وه به‌جو‌ریکی بابه‌تیاننه و دور له ته‌شه‌یر و ناو‌زپاندن، ئیمه وه‌لامی هی‌رش‌ی راگه‌یاننده‌کانی ئه‌وانمان نه‌داوه‌ته‌وه هی‌نده‌ی که به‌رگریمان له راستیه‌کان کردوه و به‌رچا‌ورونیه‌کمان داوه‌ته رای گشتی، سه‌رکرده‌یه‌تی سیاسی له کوردستان تاوه‌کو ئیستاش نه‌گه‌یشتۆته ئه‌وه‌ی که ره‌خنه‌ی سیاسی و رای پی‌چه‌وانه قبول بکات.

الشرق الاوسط: له‌م دواییه‌دا هه‌والی ئه‌وه بلا‌وبۆوه که مه‌سعود بارزانی سه‌رۆکی هه‌ریمی کوردستان چاوی که‌وتوه به‌ یه‌کیک له نوینه‌رانی فراکسیونی گو‌پران و باس له‌وه ده‌کریت که سه‌رۆکی هه‌ریم به‌باشی زانیوه لی‌کتیگه‌یشتنیکی هه‌بی‌ت له‌گه‌لتان بو‌ ئه‌وه‌ی دواتر له‌گه‌ل تاله‌بانی بگه‌نه لی‌کتیگه‌یشتنیکی هاوبه‌ش، تا چه‌ند نه‌وه‌ه‌والانه راستن؟

- نه‌وشیروان مسته‌فا: له سلیمانی‌دا رۆژنامه و گو‌قاری زۆر ده‌رده‌چن، هه‌ندیکیان لی‌دوان و هه‌والی هه‌لبه‌ستراو بلا‌وده‌که‌نه‌وه له‌پیناو زۆرت‌ترین فۆرش

جۆره هه والۆ کراره هاوشیوه کانیدا، ئه وه والهش ده چینه چوارچیوهی ئه وه جۆره هه والۆ دروستکراوانه وه.

الشرق الاوسط: له کاتی هه لێژاردنی په رله مانی کوردستاندا، بارودۆخی هه لمه تی بانگه شهی هه لێژاردن گهرم و گوهر و تارادهیه کی زۆر گرژ و ئالۆز بو به تایبه تی له سلیمانی، ئیوهش له به رده می هه لێژاردنی په رله مانی عیراقدان، ئایا هیچ په یامیکی دیاریکراوتان پییه بو لایه نگرانی بزوتنه وه که تان که پابه ندبن به رینماییه کانی هه لێژاردنه وه؟

- نه وشیروان مسته فا: داوا ده که م له سه رجه م لایه نه به شدار بوه کانی هه لێژاردنی داها توی عیراق، ههروهک چۆن داوامان کردوه له سه رجه م هه لێسوپرانی بزوتنه وه که مان که پابه ندبن به یاساکانی هه لێژاردن و رینماییه کانی کۆمسیۆنی بالای سه ره بخۆی هه لێژاردنه کان، خوازیاریشین پرۆسه که به ناشتییا نه بروت به رپوه.

الشرق الاوسط: به رهه م سالحی سه روکی حکومه ت رایگه یاندوه که نامه یه کی ئاراسته ی تو کردوه وه کو سه روکی بزوتنه وه ی گوهران له باره ی بارودۆخی ئالۆزی سلیمانی و هه ولی پیکه وه ئاساییکردنه وه ی بارودۆخه که، ئایا تو ئاماده ویت له گه ل سه روکی حکومه ت دابنیشیت له و باره یه وه؟

- نه وشیروان مسته فا: گرژی و ئالۆزییه کان یه ک لایه نه بو، به و پییه ی له ماوه ی چه ند هه فته ی رابردودا هه ندیک له چالاکوان و هه لێسوپرانی گوهران روبه پوی ده ستدریژی و هیرشه شه خسی بونه وه، هه ر له برینی موچه وه ده ستی پیکرد و به رده وام بو هه تا ته قه کردن له که سایه تی و مالی که سایه تییه کان و سه رشکاندن، تا گه یشته ئاستی کوشتن، ئه وه ده ستدریژیانه له دژی ئیمه ئه نجامدران، به لام هیچ به رگرییه کیشمان نه کردوه ته نها په نامان بو هیزی پۆلیس و دادگا بردوه، پێشمان وایه تا وه کو ئیستا هیچ جدیده تی که به دی ناکه ین له باره ی به دوا داچونی ئه وه ده ستد

نهوشیروان مستهفا: بهشیك لههه مواری یاسای هه لبرژاردن بهزیانی كوردە

سازدانی هوشیار عەبدولاً:

نهوشیروان مستهفا لهه دیداره دا كه بهرنامهی روبه روی كه نالی ئاسمانی knn لهگه ئیدا سازیکردوه مهترسییه کانی خووی سهبارهت به زیاده بونی کورسییه کانی هه ریمی کوردستان بهرامبهر کورسی پارێزگا کانی تری عێراق دهخاته پرو پیی وایه: " نیسه بهتی كورد له په رله مانی عێراقیدا له (٢١٪) داده به زیته خواره وه بۆ كه متر له (١٨٪) ه، كه نه وه گرفتیکي گه و ره دهخاته ناو په رله مانی عێراق". ههروه ها نهوشیروان مستهفا وهلامی توومه تانهی جهلال تاله بانی ده داته وه كه له دوا پلنیۆمی یه کیتیدا له باره یه وه وتبوی.

*هه موار کردنی یاسای هه لبرژاردن له عێراقدا و نهو پاشهاتانهی، كه به دوا ی خویدا هیئا، رای ئیوه سه بارهت به وه موار کردنه چیه؟
نهوشیروان مستهفا: هه مو جاری، كه قانون دهرده چیت ده بیئت له گه ل نهو پیشكه وتنانه ی، كه له گه ل كوومه لدا هاتوه ته پیشه وه بگونجیت، نه مجاره قانونی هه لبرژاردن چوار گوپینی بنه په تی كردوه له قانونی سالی (٢٠٠٥) گوپینی یه كه میان نه وه یه، كه نه مجاره له باتی نه وه ی عێراق یه كه دائیره ی ئینتیخابی و یه كه لیست بیئت بوه به (١٨) دائیره ی ئینتیخابی و (١٨) لیستی جیاواز، نه وه گوپانی یه كه مه واته له یه كه بازه ییه وه بوته فره بازه یی، گوپینی دوه میان جاران لیستی داخراوو ئیستا بوته لیستی كراوه، یه عنی دهنگدر ده توانیت دهنگ بدات به و پالیئوراوانه ی، یان به و كاندیدانه ی كه ناوه كانیان ده زانیت کییه و کی نییه، كه نه مهش گوپینیکی گرنگه، گوپینی سییه میان په رله مانی پیشو



کۆنۆ و زۆریش زیاڤی کردۆ، گۆڤینی چوارۆم ئۆهۆی، که له ههلبێژاردنی پێشودا به گۆڤهری قانون (٤٥) کورسی له (٢٧٥) کورسییهکه دهچو بۆ که مایه تییه کان و دهچو بۆ دهرهوهی عێراق ئه مجاره ئه وه یان زۆر کهم کردۆته وه له باتی (٤٥) که بوه به (١٥) له وهش (٨) ی ده چیت بۆ که مه نه ته وایه تییه کان و (٧) ی ده مینیته وه بۆ عێراقییه کانی دهره وه ی ولات، ئه مه به دهره جه ی ئه ساسی ئه م چوار گۆڤینه یه، که له قانونه کان رویداوه.

* ئه گه ر ئه م چوار گۆڤینه له بهرچاو بگه رین هه ست ده که یت کامه یان باشه و کامه یان خراپه، به تایبه ت به له بهرچاو گه رتنی سوڤ و زیانه کانی بۆ گه لی کورد؟

نه وشیرۆان مسته فا: به پای من دوان له و گۆڤینه نه به قازانجی کورده و دوانیشی به زهره ری کورده، گۆڤانی یه که م که له لیستی داخراوه وه کراوه به لیستی کراوه ئه وه به قازانجی ژیا نی دیموکراسییه، نه ک هه ر له کوردستاندا به ئکو له هه مو عێراقدا، گۆڤانی دوهم ئه وه ی که له یه ک بازنه یی و یه ک لیستییه وه کراوه به فره بازنه یی و فره لیستی بۆ (١٨) موخافهزه، ئه مه ش دیسان به قازانجی ژیا نی دیموکراسییه له کوردستان و له عێراقدا، به لام دوانه که ی دیکه یان زیادکردنی ژماره ی ئه ندامانی په رله مان به بی ئه وه ی که کورد حیسابیکی بۆ کردییت و شان به شانی ئه و زیادبونه ی که له ناوچه ی شیعه کاندا له ناوچه ی سوننی و ناوچه ی عه ره بیدا زیادی کردۆه حیسابی ئه وه مان بگردایه، که کوردیش ده بوايه به هه مان رێژه له په رله ماندا نیسه به تی زیادبگردایه، یان رێژه ی زیادی بگردایه ئه وه یه کیکه له وانیه ی، که زهره ری لیڤا وین یه عنی زیادبونی ژماره ی ئه ندامانی په رله مان عێراق له (٢٧٥) وه بۆ (٣٢٣) له کاتیکیدا، که ژماره ی ئه ندامانی په رله مانقارانی کورد ره نگه زیاد نه کات، یا وه کو خۆی ده مینیته وه، یا که متر ده بیته وه، پیموایه ” ئه مه شتیکی زۆر نااساییه و ئه مه به زهره ری کورده، گۆڤینی دوهمیش که به زهره ری کورده و به قازانجی کورد نییه، ئه ویش ئه وه یه تا ئه ندازه یه کی زۆر ده نگده رانی کوردی

دەرەوهی ولات بی بهش کراون، چونکه بو هه مو ئهوانه ی که له دهرهوه دهژین. ئیستا نزیکه ی (۳) ملیۆن بو (۴) ملیۆن عێراقی له دهرهوه ی عێراق دهژین لهوه بهشیکی گه وهره ی کورده ته نیا ئهوانه (۷) کورسییان بو دانراوه، که لهو (۷) کورسییه رهنگه (۲) یا ئهوپه پری (۳) کورسی بهر دهنگدهری کورد دهکه ویت له سه رتاسه ری دونیا، که نه مه من پیموایه دیسان نا هه قییبه بهرامبه ر به ئیمه کراوه.

* دهستکاریکردنی ئه و ژمارانه له کورسی په رله مان چۆن زیان به کورد دهگه یه نیت؟

ئه وشیروان مسته فا: له کاتی نویسی دهستوری عێراقدا له راستیدا ئه و ریژانه ی دهنگدان، که دانرابو به شیوه یه کی وادانرابو، که نه وعیک له ته وافوق ته ئمین بکات له بهینی کورد و له بهینی لایه نه کانی دیکه دا، بو نمونه ئه و کاته ی که په رله مانی عێراقی (۲۷۵) نه نام بو له وه نزیکه ی (۲۱٪) ی بهر کورد که وتبو له دهنگدانیک به گویره ی دهستوری عێراقی هه ندیک دهنگدان هه یه، که نیسه به تیک ی دیاریکراوی پیویسته مه سه له ن هه لبژاردنی سه روک کۆمار، هه لبژاردنی سه روکی ئه نجومه نی وه زیران، هه لبژاردنی سه روکی په رله مان و جیگره کانیان پیویستی به وه یه، که (۲/۳) ی تیکرای ئه نامانی په رله مان دهنگی له سه ر بدن له وکاته وه ختی خو ی که له کاتی نویسی دهستوریدا حساب کرابو به بی دهنگی کورد نه ده کرا، ئه و (۲/۳) یه ته ئمین کریت له بهر ئه وه، ئه وه زه مانیک بو گو ی له دهنگی کورد بگیری ت و حیسابییک بو کورد بکری ت له و پله و پایه به رزانه ی، که له عێراقدا هه یه ئیستا له م حاله ته، که ژماره ی ئه نامانی په رله مانی عێراق ده بی ت به (۳۲۲) که س نیسه به تی کورد له په رله مانی عێراقیدا له (۲۱٪) داده به زیته خواره وه بو که متر له (۱۸٪) ه، که من پیموایه “ نه مه خه له لیک ی گه وره ده خاته ناو په رله مانی عێراق، له داها توداو به و ئه ندازه ی که جاران کورد ده ی توائی مه سه له ن هه ر قانونیک پیویستی به وه بوایه (۲/۳) ی



ن بە دەست بێنیت، کورد دەیتوانی دەورگی کاریگەری هەبیت و هەندیک لە قانونەکانی دیکە پێویستی بەوە بو، کە (۱+۵۰) بێت لەوەشدا کورد دەیتوانی دەنگی هەبیت، ئەمە ئیستا هەلتهکیوە بە شیوەیەکی وا، کە کورد دیارە حیسابی ئەوەی نەکردووە زیادبۆن لە موسڵ، زیادبۆن لە بەسەر، زیادبۆن لە شارەکانی دیکە عەرەبەنشین، چ کاریگەرییەکی هەیه نەگەر لە هەمان کاتدا تۆ زیادنەکەیت؟ چونکە هەموو هەرمی کوردستان (۳) کورسی زیادی کردووە تۆ حیسابی ئەوە بکە لە (۳۲۳) کورسی (۳) کورسی بۆ کورد زیادی کردووە باقییەکی دیکە بۆ لایەنەکانیتر بوە.

* پێتوایە عێراقی دوا (۲۰۰۳) راستە عێراقی تەوافوقی بوە، بەلام ژمارە دەوری بێنیووە؟

نەوشیروان مستەفا: لە پەرلەمانی داھاتودا یەکیک لەو خەتەرانی، کە بەراستی دەبێت جێی مەترسی هەمۆلایە کەمان بێت لە کوردستاندا و دەبێت هەولبەدین، کە ئەو خەلە راست بکەینەو، ئەویش ئەوەیە بە تەقدیری من لە پەرلەمانی داھاتودا مەبەدەلی تەوافوقی یەعنی سەرەتای سازان، کە پێکھاتنە لەسەر کۆمەڵیک شت ئەمە پێمۆایە "پشتگۆی دەخریت لە موقابیلی ئەوەدا سەرەتای کەمینه و زۆرینە یەعنی (لەقەلیەت و ئەکسەریەت) دیتە پێشەو، چونکە کورد دەبێت بە ئەکسەریەتیکی بچوک لە پەرلەمانی داھاتودا، ئیمە لە پەرلەمانی پێشودا بە گۆیژەری دەستوری عێراقی دو زەمانە تەمان هەبو کە تەئەمین تەوافوقی دەکرد لە بەینی کورد و لە بەینی پێکھاتەکانی دیکە عێراقدا ئەو دو مەبەدە ئەو دو سەرەتایە ئەو دو مادە دەستورییە یەکیکیان ئەو دەنگدانە بو، کە من باسم کرد یەعنی ئەو نیسبەتە بو کە ئەیان دەتوانی بەبێ دەنگی کورد (۲/۳) تەئەمین بکەن، یا (۱+۵۰) ی مەجموعی ئەندامی پەرلەمان تەئەمین بکەن، ئیستا بەبێ ئەمە دەتوانن بیکەن و بەبێ مەتیش دەتوانن بیکەن، زەمانی دوو ئەوەبو کە ئیمە ئەنجومەنی سەرۆکایەتیمان هەبو ئەنجومەنی سەرۆکایەتی

پيگهاتوه له (٣) كهس نوينه ريكي كورده، نوينه ريكي شيعه يه و نوينه ريكي سوننه يه و ههريه كه له (٣) نوينه ره، كه يهكيان سهروك كوواره دوانيان جيگرن بويان ههبو ههريه چي قانونه بچيت بو ئه نجومه ني سهروكايه تي قيتو به كار بينن و ره فزي كه نه وه و بيگيرنه وه بو ناو په رله مان له م دهوره يه ئه نجومه ني سهروكايه تي نامينييت دهبيته وه به سهروك كوواره به تاقى ته نيا، كه بو به سهروك كوواره ئيحتيمالى زورى ههيه، كه بهر كورد نه كه وييت ئه مجاره يه عني كورديك نه بيته وه به سهروك كوواره عيراق له بهر ئه وه ئه و قيتويه مان له كيس چو هه قى قيتومان نامينييت، وه ختى خوئى وا بيركرا بو وه كه ئه نجومه ني سهروكايه تي نه مي نييت له بهرام بهرى ئه وه (مه جليسى ئه قاليم) دروست بكرىت، واته له كاتى هه موارى ئه و قانونه ئه و براده رانه ي ئيمه، يا ئه و كه سانه ي ئيمه كه له به غدا نوينه رايه تي كورديان كرد وه بيريان له وه نه كرد وه ته وه به دي ليك بدوزنه وه بو ئه نجومه ني سهروكايه تي بو ئه وه ي له حاله تي كدا ئه گه ر ئه نجومه ني سهروكايه تي نه ما و ئه و ماقى قيتويه مان نه ما شتيكى دي كه مان هه بييت به دي لي ئه مه بييت و بتوانييت جيگه ي ئه وه بگريته وه.

*سه باره ت به و ترسانه ي هه يه له هه مواركردنه كه بو ئاينده ي عيراق وه كو به ريزت باسى ده كه يت باشه كورد به شدار بو له حكومه تي عيراقيدا و كورد وجوديكي ديارى هه بو به و پييه ي، كه سه روكايه تي كوواره و جيگري سه روكي ئه نجومه ن و هه مو پوسته كانى دي كه كئى بهر پرسياره له وه ي، كه ئه م بارودوخه به م شيوه يه تيدده په ريت و تپيه ريوه تا راده يه ك؟

نه وشيروان مسته فا: كئى بهر پرسياره؟ ئه وانه ي كه ده سه لاتيان به ده سه ته وه يه له كوردستان و له به غدا، من نامه وييت تو مه ت پال كه س بده م، به لام ده بو ايه وه زاره تي بازرگاني، دائيره كانى وه زاره تي بازرگاني، كه كارتى خوړاك ريك ده خه ن وه زاره تي بازرگاني هه ري مي كوردستان وه زاره تي بازرگاني به غدا ئه وانه ي، كه له به غدا پو ستي بهر ز بهر زيان هه يه ده بو ايه له با تي ئه وه ي كه هه

ئەو بن زەخت لە ئیمە بکەن و تەزویر لە ئیمە بکەن، دەبواوە
بیانرا نیایە کە خەلکی دیکە هەیه تەزویر لەوان دەکات دەبواوە نەیانەشتایە
ئەو تەزویرەیان لی بکریت.

من نامەوێت کەس تۆمەتبار بکەم، چونکە ئەو لە پاش ماوەیەکی دیکە
دەردەکەوێت، کە خەتاکە هی کۆ بوە لەخۆوە من نامەوێت هیچ دابەش بکەم
بەسەر خەلکدا، بەلام تۆ وەرە لێی بکۆلەرەو بۆچی نەینەوا توانیویەتی لە
ماوەی (۵) سالدای بایی (۱۲) کورسی کارتێ خۆراک دروست بکات؟ بۆچی
بەسەر لە ماوەی (۵) سالدای توانیویەتی لە ژمارەیهکی کەمەرە ببیت بە (۲۴)؟
بۆچی نەجەف، کەرەبە لا فلان ئەمانە بە نەیسبەتێکی زۆر زیادیان کردو، یەعنی
مەعقوله سلیمانی لە ماوەی (۵) سالدای زووزی نەکردبیت و هیچ کەسیکی
نەگەشتبیت تەمەنی دەنگدان؟! جاری پیشو (۱۵) کورسی بوە، ئیستاش (۱۵)
کورسی هەیه مەعقوله هەولیر، کە پایتەختی هەریمی کوردستانە بەو ژمارە
زۆرەو تەنیا بایی (۱) کورسی ژمارەکە ی زیاد کردبیت، یا دەوک بایی (۱)
کورسی ژمارە ی زیاد کردبیت، یان بایی (۲) کورسی ژمارە ی زیاد کردبیت
لەکاتی کدا بە تەنیش تەووە شوینی وا هەیه بە ملیۆن زیاد کردو ئەمە
دەکەوێتە سەر شانی کۆ؟ پیموایە پێویستە پەرلەمانی کوردستان لێی
بکۆلێتەو.

* لەکاتی کدا لە هەریمی کوردستاندا ئارامیی هەبوە، بەلام لە ناوچەکانی دیکە
جۆریک لە توندوتیژی هەبوە؟
نەوشیروان مستەفا: بەلی وایە

* لە دۆخیکی لەم شیۆهەدا چی چارەسەرە؟

نەوشیروان مستەفا: من پیش ئەووە بێمە سەر چارەسەر دەمەوێت
مەترسییەکانی ئەو، کە ئەگەر لە پەرلەمانی عێراقدا مەبدەئی تەواوێت

په پیرهوی پی نه کراو مه بدهئی (ئه کسه ریهت و ئه قه لیهت) جیبه جی کرا، من ده مه ویت له سهر ئه وه قسه بکه م، چونکه ئیمه له بهرده می هه لبراردندان ئه م هه لبراردنه چوار سالی داهاتو له عیرا قدا ئه م په رله مانه ته شریعیات ده کات و قانون به رپوه ده بات و وه زاره ت دروست ده کات و وه زاره ت ده روه خینیت و وه زیر بانگده کات بو مو حاسه به، به بیرو بو چونی من مه ترسییه کی زور گه وره هه یه، که له په رله مانی داهاتودا وه کو چون پیشتر مالیکی و ئه وانه داوایان ده کێژد، که مه بدهئی (ئه قه لیهت و ئه کسه ریهت) له په رله ماندا په پیره و بکریت، نه که مه بدهئی ته وافوق ئه مجاره ئیحتیمالی زور هه یه به هوئی ئه و ژماره زوره وه، که هه ندی ئه ئه پارێزگا گانی ناوه راس ت و خواری عیراق زیادی کردوه ئه و مه بده ئه په پیره وی بکه ن و گهر ئه وه یان په پیره وی کرد، یه که م شت نیسه تی کورد له وه زاره ته گانی به غدا له داموده نگای ئیداری عیرا قدا که م ده بیته وه، دوهم ده بیته ئیمه بیر له وه بکه ینه وه، که بودجه ی هه ری می کوردستان دیسان ئه وه ش ده که ویته وه بهر مونا قه شه ئه و (٪١٧) یه ده که ویته وه بهر مه ترسی، سییه میان مه سه له ی پیشمه رگه یه، که پیموایه له په رله مانی داهاتودا ئه گهر به و ته ریه قه مو عامه له ی له گه ل بکریت پیشمه رگه وه کو میلیشیا مامه له ی له گه لدا ده کړیت و ناهیلن بیته .

سه ره تاهه کی دیکه ئه ویش ئه وه یه، که ئیمه هه ولی ئه وه مانه که سامانه سروه شتییه گانی کوردستان له ژیر ده سه لاتی هه ری می کوردستاندا بیته، پیموایه عقودی نه وت و ئه وان هه ش ده توان هه لبو هه شیننه وه و گه لی شتی دیکه ی له و بابه تانه، یه عنی به مانایه کی دیکه عیراق وه ختی خوئی ئیمه خو مان رازی بوین له پتخه ر ئه وه ی، که خار جییه و دیفاع و مالییه به ده ست مه رکه زه وه یه، ئه گهر به مجوره به روات مه رکه زیکی به قوه ت دروست ده بیته و ته نانه ت ناهیلن هه ری می کوردستان جوړیک له په یوه ندی له گه ل ده وله تانی دونیا هه بیته و ئه و سه ردانانه ی که سه رو کایه تی هه ری م و په رله مان و وه زیره گانی ئیمه ده یکه ن بو شوینه گانی دیکه ی دونیا بو ئه وه ی په یوه ندی یایش له به ینی هه ری می



مان و شوینهکانی دیکەدا دەربەگەن دەیخەنە چوارچیۆهی وەزارەتی
 چارچیۆهی و پێشمەرگە دەخەنە چوارچیۆهی وەزارەتی دیفاع و میزانییەیی
 (١٧٪) دەخەنە چوارچیۆهی میزانییەیی عێراقییەوه، یەعنی ئەرە
 مەترسییەکانە، کە بەپراستی من دەمەوێت لە ئیستارە هەموکەسیکی لی بەناگا
 بێنم و خەلک هۆشیار بکەمەوه.

*سەبارەت بەو مەترسیانە چارەسەر چییە، ئایا کورد چی بکات؟ یەک لیست
 بێت هاوھەلوێست بێت، یەک گوتاری ھەبێت بەتایبەت کە ئێوه وەک بزوتنەرۆی
 گۆپان زۆرجار تۆمەتبار دەکرین بەوهی، کە گوتاری ھاوبەش، یاخود یەک
 لیستی کورد رەتدەکەنەوه و بەفیعلیش رەتتان کردەوه؟

نەوشیروان مستەفا: جاری با لە پێشدا بۆت باس بکەم یەک لیستی و فرەلیستی
 ئیستا لە کوردستاندا موشکیلەیی نەماوه، سلیمانی (١٥) کورسی ھەیە و ھەولێر
 (١٤) کورسی ھەیە و دەوێک (٩) کورسی ھەیە، ھەتا ئیوارە تەزویر بکەین و
 تەزویر نەکەین و یەک لیست بێن و دە لیست بێن، پانزە لیست بێن، ژمارەیی
 کورسییەکانی سلیمانی نە زیاد دەکات، نە کەم دەکات عەینی کورسی دەچیئە
 ناو پەرلەمانی عێراقەوه ئەوانەیی ھەولێریش دەچیئە پەرلەمانی عێراقەوه
 دەتوانن جاریکی دیکە لە بەغدا ھاوپەیمانیی بکەین و رێک بکەوێت لەسەر
 ئەم شتە قەومیانەیی، کە پەيوەندی بە چارەنوس و پاشەپۆژی میللەتەکەمانەوه
 ھەیە، بڕواناکەم ھیچ کوردێک ھەبێت لاریی لەوه ھەبێت، کە ئێمە بتوانین
 گوتاری سیاسی ھاوبەشمان ھەبێت لەسەر ئیستا و پاشەپۆژی میللەتەکەمان
 چار چییە؟ ئێمە پڕۆتییستیکمان نوسیوه بۆ مەھەزییەت لەسەر ئەو وەزەعە و
 فراکسیۆنی گۆپانییش لە ھەولێر بەیاننامەییەکی دەرکردووە و داواشیان کردووە،
 کە کۆبونەوهییەکی خێرای پەرلەمانی کوردستان بکریت، من خۆشم پەيوەندیم
 بە ھەندیک لە پەرلەمانتارەکانی خۆمان لە بەغدا کردووە، کە لەوێش ئەم

مەرزووعە بوورژینن و باسی بکەن لەبەر ئەوە لە ھەمو لایەکەو ھەولمان داوھو با چاوەڕێ بکەین بزانی ھەلۆیستی پەرلەمانی کوردستان و ھەلۆیستی ئەنجومەنی وەزیرانی کوردستان و ھەلۆیستی لەسەر ھەموانەو سەرۆکایەتی ھەریمی کوردستان لەم مەرزووعەدا چی دەبییت، بیگومان ھەرچی بریار و ھەلۆیستیکی ئەوان لە قازانجی کورد بیدەن ئیمە بەبێ سی و دو پشتیوانیان دەکەین.

* لە پلنیۆمی (ی. ن. ک) مام جەلال لە قسەکانیدا لێپرسراویتی کۆمەڵێک ھەلۆیستی خستووتە ئەستۆی توو رای بەرپزت چییە؟

نەوشیروان مستەفا: من یەکەم ھەوالەکانی، کە بە من گەشتوو ھی دەستی دوومە یەعنی لە دەزگاکانی راگەیاندن و لە دەمی ئەم و ئەو ھەو بیستومەتەو، من خۆم نە لە تەلەفزیۆندا گویم لیبوو چی باس کردو و نە بە نوسینیش خویندومەتەو چی باس کردو، ئەو ھی کە بیستومە ئەو یە کە لە رۆژنامەکاندا بلاو کراوتەو ئەو ھی کە بیستومە ئەو یە، کە ئەوانە ھی لەو پلنیۆمەدا بەشدارییان کردو بە دەم بۆیان گێراومەتەو و یاخود کەسی سییەم بۆی گێراومەتەو، لەبەر ئەو گێرانەو شتیکی لەسەر بینا نا کریت تاو کو بلایت مادە بە مادە خال بە خال و ئیتیھام بە ئیتیھام جوابی بدەمەو، ئەو ھی یەکەم ھی دوومیش بەراستی من بەلامەو سەیرە کابرایەک بەشی ھەر زۆری تەمەنی مەسنول بویت مەسنولی یەکەمی جولانەو یەکی گەورە و کو جولانەو ھی کورد بویت بەم تەمەنەو بروت پاکانە بکات بۆ حیزبی بەعس، پاکانە بکات بۆ سەدام حسین تاوانی کیمیا بارانکردنی شارێکی گەورە کوردستان، کە ئیستا بو بە رەمز بۆ جولانەو ھی کورد لەباتی ئەو ھی بیخاتە سەر نیزامی بەعسی، بیخاتە سەر ئەوانە ھی کە ئیستا لە دادگاکاندا مەحکەمە دەکرین، بیخاتە سەر ھاوڕێکانی خۆی من زۆر بەداخەو م بۆ ئەو.



یکی (ی. ن. ک) له ئه‌وروپا وتویه‌تی مانگانه‌ی نه‌وشیروان مسته‌فا (٦) ده‌فته‌ر دۆلاره‌ رای به‌پرزت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: جاری یه‌که‌م له کوردستانی عێراقدا مانگانه‌ی (٦) ده‌فته‌ر دۆلاری هه‌ر نییه‌، ئه‌وه یه‌کیک له ده‌سه‌لاتدارانی یه‌کیته‌ی له کۆپێکدا له ئه‌وروپا باسی کردوه، من هه‌زده‌که‌م به‌ خه‌لک بلییم راده‌ی راستی ئه‌م خه‌به‌ره به‌قه‌ده‌ر راستی ئه‌و قسانه‌یه‌، که له پلنیۆمدا کراوه له‌سه‌ر من نه‌ ئیستا و نه‌ له رابردوشدا نه‌ پاره‌ی ته‌قاعودیم وه‌رگرتوه و نه‌ موچه‌م هه‌بوه و نه‌ ئیستا موچه‌م هه‌یه له حکومه‌تی هه‌ریم و نه‌ موچه‌یه‌ک هه‌یه له حیزب و نه‌ پاره‌ی خانه‌نشینی وه‌رده‌گرم، ئه‌و پاره‌یه‌ی من، من ئومیدم وایه ئه‌و براده‌ره بیخاته سه‌ر میزانییه‌ی مانگانه‌ی مه‌کته‌ب

ده مانه ویت نه ریتیکی تازهی سیاسی دابینین

سازدانی: هوشیار عهبدوللا

له م دیداره دا نه وشیروان مسته فا تیشك ده خاته سه ر خۆریكخستنه وهی بزوتنه وهی گوپران و میكانزمه كانی ئه و ریکخستنه وهیه و ئاماژه به وه دهكات كه ئیستا شیوهیه کی تازهی ریکخواهییان دهستیپکردوه، كه جیاوازه له حیزبه تهقلیدییه كانی ئیستای كوردستان به تایبه تی له دو حیزبه سه ره كییبه كه وه وڵده دهن ئه م حیزبه مه سه ره فی كه م بیئت و به ره مه می زۆر بیئت هه وڵده دهن ئه م حیزبه باره گای كه م بیئت، به لأم په ل وپۆو رایه لی فراوانی هه بیئت هه وڵده دهن ئه م حیزبه كاروباره كانی هه موی روشن بیئت شه فاف بیئت سه ره كرده یه تییبه كه ی شه فاف بیئت سه ره كرده یه تییبه فره عییبه كانی شه فاف بیئت كاروباره كانی شه فاف بیئت و خه لك ببینیئت و خه لك ئاگادار بیئت و خه لك خویان به شدار بن له كاروباره كانیدا.

KNN: داها توی بزوتنه وهی گوپران چی به سه ره دیت؟

نه وشیروان مسته فا: ئه م بزوتنه وهیه دهستی پیکردوه بۆ ئه وهی به رده وام بیئت دهستی پیکردوه بۆ ئه وهی ریبازیکی تازه له جولانه وهی كورددا له ژبیانی سیاسی كوردستانی عیراقددا بینیتته كایه وه، ئه م بزوتنه وهیه ده بیئت به هیزیکی گه وه به لكو ده توانم بلیم" له ئاینده یه کی نزیكددا ده بیئتته هیزیکی سه ره کی، ئه م هیزه سه ره كییبه له پیناوی دو ئه رکی سه ره كیدا كار دهكات، كه لایه كیان بریتییه له به دیهینانی خواسته كانی كۆمه لانی خه لکی كوردستان له كوردستانی عیراقددا وه سه ره ئاستی كوردستان هه وڵده دات بۆ عه داله تی ئیجتماعی و خواسته كانی دیکه ی خه لکی كوردستان له سه ره ئاستی عیراقددا هه وڵده دات بۆ به دیهینانی مافه نه ته وه ییه كانی كورد، كه له ده ستوری عیراقددا

جولانه وگه، وه نامه نومیدمان وایه بییت به هیزی سهرهکی ناو مهیدانی

KNN: کاتی نهوه نههاتوه نهه بزوتنهوهیه به شیوهیهکی رهسمیی ریک بخن و بارهگا بکه نهوه به شیوهیهکی رهسمیی کار بکن؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی، کاتی نهوه هاتوو دهستیشمان پیکردوه ئیمه له پیش ههلبژاردنی پهلهمانی کوردستان و جۆریک له کۆکردنهوهی خه لکس جۆریک له خۆ ریکخستمان دهست پی کردبو و ئیستا خه ریکی خۆریکخستین خه ریکی خۆ ناماده کردین بۆ ههلبژاردنی داهاوو و نهوه خۆریکخستنه ی که له کاتی ههلبژاردنی یه که مدها دهستمان پیکردوه ئیستا دریزه ی پی ددهین و خه ریکیک باشتر ریکی بجهین و له دوا ی ههلبژاردنی داهاوی پهلهمانی عیراقیش هه بهردهوام دهین.

KNN: بۆچی نهه ریکخستنهوهیه جۆریک له دواکهوتنی پیوه دیاره؟

نهوشیروان مستهفا: جۆریک له دواکهوتنی پیوه دیاره، بهلام ئیمه دوانه که وتوین، ئیمه نهه ماوهیه هه موی خه ریکی گفتوگو بوین له ناو خۆماندا بۆ نهوه ی شیوهیهکی تازه ی ریکخراوهیی بدۆزینهوه هه ولمان داوه و داوامان له کۆمه لیک خه لکی شارهزا کردبو، که پیشنیازو بیرو بۆچونهکانی خۆیانمان بۆ بنوسن به سه دان وتار له رۆژنامهکان و له گوڤارهکان و له سایتهکاندا نوسراوه هه مویمان خویندوه ته وه و هه ولمانداوه شیوهیهکی تازه ی خۆریکخستن بۆ جولانه وگه نامه بکهین و کردوشمانه.

KNN: نهه شیوانی ریکخستنهوهیه چۆنه؟

نهوشیروان مستهفا: گرنگترین مه سه له نهوهیه ئیمه نامه ویت ته جروبیه ی حیزبهکانی رابردو دوباره بکهینهوه و نامه ویت نهه خۆشیانه ی، که له حیزبهکانی دیکه دا هه بون له ریکخستنه دا دوباره بیتهوه.

KNN: نهه نه خۆشیانه چین؟

نەوشیروان مستەفا: ئەو نەخۆشیانە لە سەرۆکی هەمویانەوه ئەو هەولەیه، کە حیزبەکانی ئیستی دەیدەن بۆ قۆرغکردنی گۆرەپانی کارکردن بۆ بە حیزبیکردنی کۆمەلگە، بۆ بە حیزبیکردنی بازار، بۆ بە حیزبیکردنی زانکۆکان، بۆ بە حیزبیکردنی دادگاگان، بۆ بە حیزبیکردنی پەيوەندییەکانی نیوان نەتەوهی کوردو بەغدا، نیوان نەتەوهی کوردو گەلانی دراوسی، نیوان کوردو ولاتانی دیکەى دنیا، دەمانەوێت چەمکی حیزبی بون ببیست بە چەمکی سیاسی جیاواز لە چەمکی هاوالاتی بون، ئیستا چەمکی هاوالاتی بون خەریکە وای لى دیت ببیست بە چەمکی حیزبی بون، ئیمە دەمانەوێت جاریکی دیکە کۆمەلەگەمان بینا بکریتەوه لەسەر بنچینەى هاوالاتی بونی کوردستانی، نەك لەسەر ئەساسی ئەوهی کە تۆ ئەندامی لە فلان حیزبدا یاخود حیزبیت، یان حیزبی نیت.

KNN: دواجار گەیشتن بەو قۆرمە، یا بەو شیوه ریکخستنه کە خۆتان دەتانهوێت، کە دور بیست لەو نەخۆشیانە لانیكەم؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمە ئیستا شیوهیهکی تازەى ریکخراوهییمان دەستپیکردوه، کە پیموایه جیاوازه لە حیزبە تەقلیدییهکانی ئیستای کوردستان بە تاییهتی لە دو حیزبە سەرەکییهکەو هەولدهدەین ئەم حیزبە مەسرهفی کەم بیست و بەرههەمی زۆر بیست هەولدهدەین ئەم حیزبە بارهگای کەم بیست، بەلام پەل و پۆو رایەلى فراوانی هەبیست هەولدهدەین ئەم حیزبە موچهخۆرى زۆر کەمی هەبیست، بەلام فراواترین پەيوەندی لەگەل کۆمەلانی خەلكدا بیست، هەولدهدەین ئەم حیزبە کاروبارهکانی هەموى روشن بیست شەفاف بیست سەرکردایهتییهکەى شەفاف بیست سەرکردایهتییه فەرعیهەکانی شەفاف بیست کاروبارهکانی شەفاف بیست و خەلك بیبینیست و خەلك ناگادار بیست و خەلك خویان بەشدار بن لە کاروبارهکانیدا.

KNN: هیلە گشتییه سەرەکییهکانی ئەم ریکخستنهوهی ئیوه، ئەگەر بکریست زیاتر باسی بکەیت؟

سەن مستەفا: جیاوازی بەینی ریکخستنهوهی ئەم جولانهوهیه لهگەڵ بە ناو بێئین یەکییتی و پارتیدا، که دو حیزبی سەرەکین ئەوهیه" ئەم جولانهوهیه نابیته خاوهنی ریکخستنێکی هەرەمی، نابیتە خاوهنی ریکخستنێکی عەمودی بە مانایەکی دیکه ئیمە نه مهکتەبی سیاسیمان دەبییت، نه کۆمیتەیی سەرکردهایه تیمان دەبییت، به لکو بهو شکلە دەستمان پێ نه کردوه، که ئیمە له سەرەوه بۆ خوارهوه یاخود له خوارهوه بۆ سەرەوه، به لکو له ناوه پرستەوه دەستمان پێ کردوه ههولده دەین ههمو پارێزگایه که نهنجومهنی تایبهتی خوئی ههبییت و ههمو قهزایه که نهنجومهنی تایبهتی خوئی ههبییت و به رایه لهیهکی پتهو نهنجومهنی قهزاکان لهگەڵ نهنجومهنی پارێزگادا ده بهستریتهوه، نهنجومهنی پارێزگا بریتیی ده بییت له رایه لهی جۆراوجۆر له وانه: رایه لهی په یوه ندی کۆمه لایه تی، رایه لهی په یوه ندی پیشه یی، رایه لهی په یوه ندی ریکخراوه پیشه ییه کان، رایه لهی په یوه ندی سیاسی، رایه لهی په یوه ندی میدیایی له هه مان کاتدا نوینه رایه تی فراکسیۆنهکانی تیا دا بییت له پاشه پڕۆژیکێ نزیکدا، که هه لبژاردن له به غدا کرا نوینه ری فراکسیۆنه که ی به غداشی تیا دا بییت له هه مو پارێزگاکاندا نوینه ری نهنجومهنی پارێزگاکانی تیا دا ده بییت، به شیوه یه کی واییت که شیوه یه کی عەمودی نییه، به لکو شیوه یه کی ئوفوقی هه یه شیوه یه کی پان و پۆری هه یه، شیوه ی فەرشی هه یه هه ولده دەین هه مو توێژهکانی کۆمه لی کورد تیا دا به شداری بکه ن و واییت که هه رکه سینک بتوانییت هه ر پارێزگایه که هه ست به وه نه کات پارێزگایه کی دیکه ی به سه ریدا زال ده بییت، به شه که ی ده خوات له پاشاندا ئەم نهنجومهنی پارێزگایانه، که دروست ده بییت خوشیان له بهینی خویاندا جوړیک له هاوکاری و تهنسیق و سەرکردهایه تییه کی هاوبهش دروست ده که ن، که له هه مان کاتدا خویان جوړیک له سه ره خوویی و تایبه ته ندیتی تایبه تی خویان ده پارێزنو له چوارچیوه ی ئامانجه گشتیه کاندا پیکه وه له گەڵ پارێزگاکانی دیکه ییشدا کار ده که ن.

KNN: فۆرمی سهرکردایه تییه گشتییه که بهم شیوهیه ده بیئت له نیوان پارێزگاگاندا پیک ده هیئریت؟

نهوشیروان مستهفا: به لێ، له ناو پارێزگاگان پیک ده هیئریت.

KNN: ئه ی سهرۆکی ئهم بزوتنه وهیه؟

نهوشیروان مستهفا: یه کیک له و شتانه ی، که ئیمه ده مانه ویت ئه مجاره گوپینی تیدا بکه ین ده مانه ویت چه مکی سهرۆکی مه ده لحه یات کو تایی پی بینین، من له راستیدا سهرۆکی بزوتنه وه که نیم به گوپره ی قانونی عیراقی و به گوپره ی مفوهزییه تی عولیا هه مو لیستی، که پیشکesh ده کریت ده بیئت لیسته که هه ر به ره سمیی سهرۆکیکی هه بیئت پیی ده لێن: سهرۆکی لیستی فلان من بویه پییان وتم سهرۆکی، له بهر ئه وه ی سهرۆکی لیستی گوپران بوم له کاتی هه لبژاردنی په رله مان و ئیستا فراکسیونه که مان سهرۆکی خو ی هه یه، وه کو باسکرد ئیمه ده مانه ویت نه ریتیکی تازه ی سیاسی دا بینین ئه ویش کو تایی هیئانه به سهرۆکی مه ده لحه یات، ئه ندام مه کته بی سیاسی مه ده لحه یات، ئه ندام سهرکردایه تی مه ده لحه یات ئه مانه قابیلی گوپین و تازه بونه وه و نووبونه وه بیئت.

KNN: واته یه ک تا ک مه رجه عییه ت، یا خود یه ک ئه وه ی نابیت، که ببیت به مه رجه عییه ت یا خود به شیوهیه کی ئاسویی ده مینیتته وه؟

نهوشیروان مستهفا: به لێ بیگومان ئه و سهرۆکایه تییه، یا ئه و سهرکردایه تییه ی که دیته پیشه وه هه میشه له نووبونه وه و قابیلی تازه بونه وه دایه به گوپره ی ئه وه ی، که ئه نجومه نی پارێزگاگان و ئه نجومه نه گشتییه که ی که بو هه مو پارێزگاگان داده نریت ئه وان ده توانن ناو به ناو بیگوپن له ناینده دا ره نگه کو بونه وه ی فراوان بکریت کو بونه وه ی گه وره بکریت، که نوینه رایه تی هه مو ئه وان ه ی تیدا بیت وه کو باس کرد یه کیک له و نه ریتانه ی، که ئیمه دا یده هیئین ئه وه ده بیئت، که کو تایی بینین به سهرۆک و سهرکردایه تی مه ده لحه یات.



رەك يەككە لە ھاوڕێكان پرسیویەتی جۆرێك لە فرە رەنگی و فرە بۆچونی لەناو گۆرانددا كۆبۆتەرەو گوزارشتێكى واى كردووە وەكو پەلكە زێرینە رەنگاوەرەنگن، بەلام ھاو ھەلۆیستەن ئەم ھەماھەنگی و ھاوھەلۆیستیە چۆن دەتوانن بپاریزن؟

نەوشیروان مستەفا: بەلى ئەو یەككە لە شانازییەكانى ئیەمە من زۆر بە خۆشحالییەو دەلیم، كە لەناو ئیەمە بیرو بۆچونی جیاواز ھەبە، ئایدیۆلۆژی جیاواز ھاتووە ئیەمە پیمان واىە“ حیزبى تاك ئایدیۆلۆژی سەرەمەكەى تێپەریو بە تاییبەتى لە قۇناغى ئیستای كوردستانى عێراقدا كۆمەلێك ئامانجى ھاوبەش ھەبە، كە توێژە كۆمەلایەتیە جیاوازهكان كۆدەكاتەو ھەو كۆمەلێك ئامانجى ھاوبەش ھەبە سەرەپای جیاوازی بیرو بۆچونی سیاسى جیاواز سەرەپای ئایدیۆلۆژی جیاواز سەرەپای جیاوازی ناوچەیی سەرەپای ھەموى ئەوانە كۆمەلێك ئامانجى ھاوبەش ھەبە، كە ئیەمە دەتوانین لە دەورى كۆببێنەو لە سەروى ھەمویانەو مەسەلەى عدالەتى كۆمەلایەتى ھەبە مەسەلەى جیاكردنەو حیزبە لە حكومەت، مەسەلەى ئەو یە كە چەمكى ھاوالاتى بون دور لە ئینتیمای حیزبى بەئینینەو بۆ ناو كوردستانى عێراق و ماڤى مرۆڤ مەحەلى رەخساندنى ھەلى یەكسان بۆ ھەمو ھاوالاتیان و مەسەلەى دیموكراسیى و مەسەلەى فرەبى ئەمجۆرە شتانە ئەمە شتى ھاوبەشە لە بەینى ھەمو ئەو بیرو بۆچونە رەنگاوەرەنگانە ئەو پەلكە زێرینە یەبە، كە ئەو براىە باسى كردووە ئیەمە ئومیدمان واىە تا ماو یەكى درێژتریش ئیەمە دەتوانین لە كوردستانى عێراقدا بەو پەلكە زێرینە یەبە درێژە بە كارو خەبات و تێكۆشانى خۆمان بەدەین.

KNN: پرسیارى كوردستانم لى كردیت، ئەى سەبارەت بە ئەوروپا رێكخستەكانتەن چۆن رێكخستووەتەو، ئایا بێرتان لەو كردووەتەو فۆرمێك، یاخود ئالیەتێكیش بۆ ئەوروپا رێك بخەن؟

ئەو شێروان مستەفا: ئەوروپا بێگومان جیاوازه له گهڵ کوردستانی عێراقدا
 هه لومهرجی ژیان له ئەوروپا به تاییهتی به نێسهت ره وهندی کوردیهوه له
 ئەوروپا جیاوازی هیه له گهڵ کوردستانی عێراق، له کوردستانی عێراقدا تو
 ده توانیت له چوارچۆیهی ناحیه و قهزاو پارێزگا له سه ر بنچینهی پیشه له سه ر
 بنچینهی توێژی کۆمه لایهتی له سه ر هه ریه ک له وانه ده توانیت ناوچه کان رێک
 بخهیت ئەوروپا تاییه تمه ندی خۆی هیه، جالیه ی کوردی له ئەوروپا ره وهندی
 کوردی له ئەوروپا ره وهندیکی گه وره وه ره وه ندیکی جوړاو جوړه له بهر ئەوه
 ئیمه ریزی تاییه تمه ندیتهی ئەوروپا ده گرین ئەو جوړه رێکخستنه ی، که له
 کوردستاندا به ده ستمانه وه به له ئەوروپا جوړیکی دیکه ده بیته له ئەوروپا
 بێگومان ده ست پیشخه ربیه که له وانه وه هاتوه ته پیشه وه داهینانیکی تازه یان
 کردوه، که نیشانه ی هوشیاریی سیاسییه کی قوله به نێسهت ره وهندی
 کوردیهوه له ئەوروپا هه ر له کاتی هه لبژاردنی په رله مانی کوردستانه وه
 هه زاران که س له ره وهندی کوردی له ئەوروپا به بی ئەوه ی هیچ نامۆزگارییه ک له
 ئیمه وه ربگرن فه رمانیک له ئیمه وه ربگرن ده ستوریک له ئیمه وه ربگرن داوایه ک
 له ئیمه وه ربگرن، خۆیان هه ستیان به پێویستی قوئاغه که هه ستیان به
 پێویستی خۆرێکخستن کرد، له بهر ئەوه به سه دان گروپ و کۆمیته و تاقمی
 جوړاو جوړ به ناوی پشتیوانی کردنی لیستی گۆرانه وه دروست کرد خۆیان
 رێکخست، کۆبونه وه، پاره یان کۆکرده وه پیتاکیان کۆکرده وه، پشتیوانیان کرد
 له م جولانه وه یه، ئەمه خۆی له خۆیدا داهینانیکی تازه یه له جولانه وه ی کورددا،
 که هه زاران که س به بی ئەوه ی له لایه که وه هاندرین، یان داویان لیبرکریته
 خۆیان خۆیان رێکبخه ن، ئیمه له ئەوروپا ره وهندی کوردی تیا یاده سه ر به
 دینیکی جیاوازه تیا یاده سه ر به مه زه ده یکی جیاوازه، تیا یاده سه ر به
 ناوچه یه کی جیاوازه، تیا یه تی سه ر به توێژیکی کۆمه لایه تی جیاوازه ئیمه
 حورمه تی هه مو ئەم جیاوازیانه ده گرین مه سه له ن ئەگه ر یه زیدییه کان بۆ خۆیان
 گروپیکیان رێکخست و شیعه بۆ خۆیان گروپیکیان رێکخست و فه یلییه کان بۆ

گروپینکیان ریکخستو کاکه ییه کان بۆ خۆیان گروپینکیان ریکخست، تهانته نه گهر ههولیرییه کان یا خود زاخۆییه کان یا سلیمانیه کان له سههر نه ساسی ناوچه خۆیان ریکخست گرنگترین شت نه وهیه، که ئیمه ههولبدهین چوارچیوهی نهو نامانجه هاوبه شانیهی که ئیستا له کوردستانی عێراق و رهوهندی کوردی له دهروهه ئیشی بۆ دهکات ههولبدهین چوارچیوهیه که بۆ نهوه بکیشین له ناو نهو چوارچیوهیه دا هه مو بۆ نهوه کار بکهین ئیمه له کوردستانی عێراق به دهستانه وهیه له چه ند روژی داها تودا دهستهیه که راده سپیرین، که راسته وخۆ په یوهندی له گه ل هه مو نهو گروپانهی دهروهه بکات و سه ره پرای جیاوازی بیروبۆچونیان و سه ره پرای جیاوازی شیوهی ریکخستنه کانی، که خۆیان به چاکي دهزانن به نیه سهت ولاته کانی خۆیان وه له گه ل هه مو یاندا په یوهندی دهکین و هه ولده دهین جوړیک له ته نسیق و هه ماههنگی له بهینی هه مو نهو گروپانه دا دروست بکهین بۆ نهوهی له پیناوی نامانجی هاوبه شدا بتوانین کاری هاوبه ش بکهین، شه رت نییه ئیمه ریکخستنی یه کگرتومان هه بیته، یا یه ک ریکخستمان هه بیته، یا یه ک مه رکهزی ریکخراوه ییمان هه بیته.

KNN: وهکو باسی دهکین به م شیوهی بزوتنه وه که تان ریکخستوه ته وه و فراکسیۆنیکی په رله مانیتان هه یه وهکو ئه مریکی واقیع وهکو هیژیک له سههر گوپه پانی سیاسی کوردستاندا سه روشتی مامه لهی هیژه سیاسییه کان وهکو له دیداره کانی رابردوشدا باس ته کردوه جوړیک له دژایه تی پیوه دیاره، نه م دژایه تیکردنه تا کوئ برده کات و تا چه ند قبوئی دهکن؟

نه وشیروان مسته فا: ئیمه ئومیدمان وایه که لایه نه کانی دیکه یش به تایبهت یه کیتی و پارتی به چاوی دوژمن ته ماشای ئیمه نهکن، ئیمه خه لکی یه ک ولاتین و خه لکی کوردستانی عێراقین و هه مومان چاره نوسمان به یه که وه به ستراره و ژیانمان به یه که وه به ستراره خوشی و ناخوشیمان به یه که وه به ستراره، ئیمه به چاوی دوژمن ته ماشای هیچ لایه نیکی کوردستانی ناکهین هه ر له سههر نه م بنچینه یه شه ئیمه پیمان خوشه ده رگای گفتوگو، ده رگای

رۆژێک دانیستاندن پیکهوه کارکردن، ده‌رگای دۆزینه‌وه‌ی زمانی هاوبه‌ش بۆ کاری هاوبه‌ش، بۆ ئامانجی هاوبه‌ش له‌گه‌ڵ یه‌کیته‌ی و پارتیش بکه‌ینه‌وه.

KNN: سه‌بارهت به‌ سه‌رچاوه‌ی داریستان وه‌ک هاو‌پێکه‌ک پرسیوه‌تی ده‌توانن، که‌ هه‌لبێژاردنه‌کانی که‌ له‌ به‌رده‌متاندا یه‌ بۆ په‌رله‌مانی عێراقی ته‌مویل بکه‌ن سه‌بارهت به‌ سه‌رچاوه‌ی داریی ئیوه‌ چی ده‌ڵێن؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئه‌مه‌ دو‌ لایه‌نی هه‌یه‌، یه‌کیکیان ئیمه‌ له‌ په‌رله‌مانی کوردستاندا (٢٥) کورسیمان هه‌یه‌ و یه‌کیته‌ی و پارتی به‌ هه‌ردوکیان (٥٩) کورسیان هه‌یه‌، ئه‌گه‌ر (٥٩) که‌ی ئه‌وان دا به‌ش بکه‌ین یه‌کیکیان (٢٩) ی به‌رده‌که‌وێت و یه‌کیکیشیان (٣٠) به‌رده‌که‌وێت له‌ هه‌ردو‌ حاله‌ته‌که‌دا یه‌کیکیان (٥) کورسی له‌ ئیمه‌ زیاتره‌ و یه‌کیکیشیان (٤) کورسی، ئه‌م دو‌ حیزبه‌ هه‌ریه‌که‌ی نزیکه‌ی (٣٠) ملیۆن یان زیاتر مانگانه‌ له‌ بودجه‌ی هه‌ریه‌ی کوردستان وه‌رده‌گرن بۆ مه‌سره‌فی حیزبه‌کانی خۆیان، ئیمه‌ پڕۆژه‌یه‌که‌مان ته‌قدیمی په‌رله‌مان کردوه‌ بۆ رێکخستنی یارمه‌تی داریی هه‌مو‌ حیزبه‌ سیاسیه‌کان و قه‌واره‌ سیاسیه‌کان، ئیمه‌ ئومیدمان وایه‌ ئه‌مه‌ ١، چهند هه‌فته‌ی داها تودا جێبه‌جێ بکریته‌ ئه‌وسا که‌ یه‌کیته‌ی و پارتی و هه‌مو‌ حیزبه‌کانی دیکه‌ی کوردستان به‌ گوێره‌ی ئه‌و قانونه‌ی، که‌ له‌ په‌رله‌مانی کوردستانه‌وه‌ ده‌رده‌چیت یارمه‌تی داریی بدریڤ ئیمه‌ش به‌ قه‌ده‌ر قه‌واره‌ی خۆمان وه‌کو قه‌واره‌یه‌کی سیاسیه‌ی که‌ک وه‌رگیرین له‌ بودجه‌ی هه‌ریه‌ی کوردستان بۆ ئه‌وه‌ی بتوانین ته‌مویلی جولانه‌وه‌که‌مان بکه‌ین و مه‌سره‌فی جولانه‌وه‌که‌مان له‌ لایه‌ن حکومه‌تی هه‌ریه‌وه‌ بکیشریته‌، به‌لام تانیستا ئیمه‌ بۆ خۆشبه‌ختی له‌ناو میلیله‌ته‌که‌ماندا ژماره‌یه‌کی زۆر سه‌رمایه‌دارو خه‌یرومه‌ندو خه‌لکی هۆشیاری تیدا یه‌، که‌ قازانجیان له‌ وه‌دایه‌ گۆران له‌ کوردستانی عێراقدا ببیت به‌ تایبه‌تی بازا‌ری ئازاد له‌ کوردستاندا بخوێت بازا‌ری ئازاد به‌و مانایه‌ی، که‌ ده‌ستی‌وه‌ردانی حیزبو حیزبایه‌تی و مه‌سئوله‌کانی حیزبی تیدا نه‌می‌نیت، به‌لێ ئه‌وانه‌ به‌ هه‌مو‌ توانایانه‌وه‌ پشتیوانی مالیی ئیمه‌یان کردوه‌ و ته‌مویلی جولانه‌وه‌که‌ی ئیمه‌یان



ئەو ئهوهی ئه و ئامانجه هاویه شهی که له بهینی ئیمه و ئه و اندا هیه، که ئه و یس نازاد کردنی بازارو زانکو و دادگایه له دهسه لاتی حیزب، به لئێ ئه و انه یارمه تیمان دهن.

KNN: ئاسوی ئایندهی سه رچاوهی دارایی ئیوه ته نیا ئه و پرۆژه یاسایه یه بو په ره مان؟

ئه وشیروان مسته فا: ئیمه ئومیدمان وایه ئه وه بیته به لئێ.

KNN: باشه ئه گهر نه یانکرد، یا خود دهسه لات به شداری پی نه کردن، یا خود بودجه ی نه دانی چی ده که ن؟

ئه وشیروان مسته فا: با ئیمه خو شبین بین له پیشدا ئومیدمان و ابیته که ده بیته.

KNN: باشه ئه گهر کردیان و بودجه یان پی نه دان؟

ئه وشیروان مسته فا: زور شت هیه ئیمه بیکه ین، به لام له کاتی خویدا باسی ده که ین.

KNN: باشه چی ده که ن؟

ئه وشیروان مسته فا: زور شت هیه ئیمه ش بیکه ین وه کو باسم کرد با چاوه ری بکه ین، با خو شبین بین و ئومیدمان هه بیته بو ئه وهی که ئه و ریگه یه ده گرن.

KNN: یه کی که له و پرسیارانه ی، که چه ند ها ولاتییه که بو ی نار دوین باس له وه ده کات، که ئه گهر بزوتنه وه ی گو پان نه هاتایه ته ساحه که کومه لیک گو پان کاری هه بو ره نگه وه ک خو ی ب ما بایه، یا خود به و شیوه یه خراپ نه بوایه به تایبته سه باره ت به مه سه له ی ته ده خولاتی حیزب له هه مو کون و قو ژبنیکی ژیان و مه سه له ی هاتنه پیشه وه ی ته زکییه، یه عنی به کور تی پرسیاره که ئه وه یه که له گه ل هاتنه وه ی گو پان جاری کی دی که به حیزبی بونه وه ی کومه لگه جو ری که له تو خبونه وه تو خبوه ته وه رای به ری زتان؟

ئه وشیروان مسته فا: ئیمه پیش ئه وه ی ده ست بکه ین به م جو لانه وه یه حیزب ته ده خولی کردبو له هه مو بواره کانی ژیاندا ته زکییه ی حیزبی و دامه زان دنی خه لک له سه ر بنچینه ی حیزبی ببو به نه ری تی که له کور ده ستانی عیراقدا، ئه سلنه

یه کێک له هۆکاری دروستبونی ئەم جولانهوهی ئیমে جیاکردنهوهی حیزب بو له حکومهت، هەر بۆیه خه‌لکیش لیمان کۆبووه‌وه ئەو بۆچونهی که ئەو براهیه باسی کردوه یاخود ئەوهی ئیمه بوته هۆی ئەوهی، که په‌راویزی ئازادی که‌مکردوه‌ته‌وه و ته‌ده‌خولی حیزبی و ته‌زکییهی زیادکردوه له کۆنه‌وه ئەو دو بۆچونه له جولانهوهی کورددا هه‌بوه له زۆر کۆنه‌وه له زه‌مانی شیخ مه‌حموده‌وه له زه‌مانی بارزانییه‌وه له زه‌مانی شوپشی نوی و له زه‌مانی یه‌کیته‌ی و پارتیشدا له‌ناو خه‌لکدا ئەم دو جوژه بۆچونه هه‌بوه، بۆچونیکیان ئەوه بوه، که هه‌مومان بیده‌نگ بین و له‌گه‌ڵ حکومه‌تدا بین، ئەگینا توشی زه‌ره‌ر ده‌بین و فی‌عه‌ن به‌هۆی شوپرش و ئەمانه‌شه‌وه زۆر جار توشی ئەوه بوین، خه‌لک کوژاوه و دیهات وێران بوه و مزگه‌وت روخاوه و جاده‌و ریگه‌وبان روخاوه یه‌عنی ئیمه بۆ ئەوهی خه‌لک توشی زه‌ره‌ر و زیان نه‌بیته‌ نا‌بیته‌ خه‌بات بکه‌ین، ئەمه شتیکی موئه‌قه‌ته ئیمه پیمانوایه“ ئەمه شتیکی کاتییه ئەو په‌رسیاره‌ی که ئەو براده‌ره کردویه‌تی له‌سه‌ر ته‌زکییه‌ی حیزب راست ده‌کات، سزادان زیادی کردوه نه‌قل زیادی کردوه ده‌رکردن زیادی کردوه ته‌نانه‌ت ریگه‌نه‌دان بۆ ئەوهی ئیمه مه‌قه‌رات بکه‌ینه‌وه و باره‌گامان هه‌بیته و بکه‌مان هه‌بیته و نوسینگه‌مان هه‌بیته هه‌مو ئەمانه ده‌چیته‌ خانه‌ی ئەوه‌وه، که په‌راویزی ئازادی خه‌ریکه ورده ورده که‌م ده‌که‌نه‌وه به‌ ئومیدی ئەوه‌ی، که له هه‌لبێژاردنی داها‌تودا تۆله‌ی هه‌لبێژاردنی رابردومان لی‌بکه‌نه‌وه و ئەو کورسیانه‌ی ئیمه هی‌نا‌ومانه لی‌مان بسه‌ننه‌وه، به‌لام ئەمه مانای ئەوه نییه ئیمه ته‌سه‌لیم بین و سه‌ردا‌بنه‌وین.

KNN: سه‌روشتی کردنه‌وه‌ی باره‌گا لای ئیوه چۆنه، نیسته یه‌کیته‌ی و پارتی یاخود به‌شیکی زۆر له حیزبه‌کان له هه‌مو گه‌ره‌کو شوینی‌کدا باره‌گایان هه‌یه ستراتیزی ئیوه له کردنه‌وه‌ی باره‌گا چۆنه و به‌ چ ئالییه‌تی‌که؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: بیگومان حیزب ده‌بیته باره‌گای هه‌بیته ری‌خراوه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی مه‌ده‌نی مه‌فروزه باره‌گایان هه‌بیته، به‌لام له راستیدا کردنه‌وه‌ی باره‌گا به‌و شیوه‌یه‌ی، که له نیسته‌ادا هه‌یه له هه‌ولێرو ده‌هۆک و سه‌لیمانی



زۆر ناشارستانییه و ناشرینه به تایبەتی له کۆڵانهکاندا بهو ژماره زۆرهوه، که ئیستا ههیه ئیمه بارهگاش بکهینهوه رهنکه له شاره گهورهکاندا بارهگای سههرکی بکهینهوه نوسینگهیهکی سههرکی دهکهینهوه بۆ راپهڕاندنی ئیش و کارهکانی خۆمان و تاكو ئیستا ئیمه لهپۆی قانونیهوه بهپیی ئه و قانون و تهعلیماتانهی، که له بهغدا ئیشی پێ دهکریت ههقی ئهوهمان ههیه، که بارهگا بکهینهوه، که تائیستا بارهگامان نهکردوه تهوه له راستیدا له دواي ههلبژاردنی رابردو و وهزارهتی داخلی و وهزارهتی ناوخۆ داوایان لی کردین، که بارهگاگان دابخهین له ئه و گفتوگوئیانهی، که هاوکارهکانی ئیمه کردویانه ئهوانه باسی ئهوه دهکهن، که ئهمان قانونی تایبەتی خۆیان ههیه، که پهپهروی دهکهن و ئه م کارهی پێ دهکهن پهپهروی ئه و قانونانه ناکهن، که له بهغدایه ئه مهش دیسان دهمانباتهوه بۆ ئهوهی، که جاریک باسی ئیزدواجیهتی مهعایرمان کرد کاتیك که له بهغدا قانون و قهرارو نیزام دهردهچیت بۆ زیادکردنی مهعاش و موچهی وهزیرو ئه ندامی په رلهمان ئه مانه ده لێن ئیمه عیراقین، یه کسه ر جیبه جیبی دهکهن کاتیك قهرارو قانونیک دهردهچیت، که له بهرژه وهندی ئه واندانیه ده لێن ئیمه کوردستانین و قانونی بهغدا جیبه جی ناکهین، ئه گینا به گویره ی په سه ندرنی کۆمسیۆنی بالای ههلبژاردنهکان، له بهغدا گوپان وهکو قهوارهیهکی سیاسی ههقی ئهوهی ههیه، که له هه مو شارهکانی عیراقدا بنکه و بارهگای خۆی بکاتهوه، چ بۆ ههلمهتی ههلبژاردن، چ وهکو قهوارهیهکی سیاسی ته نانهت ئیمه ههقی ئهوهمان هه ییه موعامه له بکهین پرۆژه ی بازرگانی و تیجاری و ئهوانه بکهین، ههقی مولکییه تمان ههیه و ههقی ئه و شتانه مان ههیه، به لām لی ره پێیان وتوین، که قانونهکانی کوردستان ریگه بهوه نادات ئومیدمان ایه، که له ریگه ی قانونیهوه بتوانین ئه و موشکیله حل بکهین.

KNN: سه بارت بهوهی، که گوپان وهکو نزیککی تا رادهیهک نزیکتره له پارتهی و قسهیهک ههیه له سههر ئهوهی، که بهریز نیچیرقان بارزانی په یوهندی به ئیوهوه

هه‌بێت، یا په‌یوه‌ندی له‌گه‌لتان گرتبێت، یا جۆریک له‌ نزیکیی هه‌بێت رای

به‌رێرتان؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له‌سه‌ر ئاستی حیزبی تاكو ئیستا له‌ نیوان گۆرانو یه‌کییتی و له‌ نیوان گۆرانو پارتی هیچ دانیشتنیکی ره‌سمیمان نه‌بوه له‌سه‌ر ئاستی حکومه‌تیش حکومه‌ت تازه دروست بوه هیشتا نه‌مانبوه، به‌لام ئیمه ئومیدمان وایه که له‌ ئاینده‌یه‌کی نزیکدا له‌سه‌ر ئاستی حیزبیش و له‌سه‌ر ئاستی حکومه‌تیش نوینه‌ره‌کانی ئیمه نوینه‌ری پارتیش ببینن و نوینه‌ری یه‌کیتیش ببینن و نوینه‌ری هه‌مو لایه‌کانی دیکه ببینن بۆ ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر شته‌ باشه‌کان بتوانین کاری هاوبه‌ش بکه‌ین و زمانی هاوبه‌ش بدۆزینه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی بتوانین پیکه‌وه کار بکه‌ین.

KNN: ئیستاش کۆمه‌لیک هه‌ن، که ئیوه وه‌کو مونشه‌ق له‌ یه‌کیتی ته‌ماش

ده‌که‌ن رای به‌رێرتان؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئیمه مونشه‌ق نین له‌ یه‌کیتی مونشه‌ق ئه‌وه‌یه، که وه‌ختیک کۆمه‌لیک له‌ حیزبیکدا ژماره‌یه‌کی زۆر جیا ده‌که‌نه‌وه به‌ناو هه‌مان حیزب ده‌رۆن ئیش ده‌که‌ن، ئیمه به‌ناوی یه‌کیتییه‌وه ئیسمان نه‌کردیه ئیمه ناومان گۆرانو ته‌نانه‌ت که له‌ یه‌کیتیش هاتوینه‌ته‌ ده‌ره‌وه ئیمه وه‌کو ئه‌فرا هاتوینه‌ته‌ ده‌ره‌وه، ئیمه نه‌چوین وه‌کو گروپیکی گه‌وره‌ی مونه‌زه‌م، یا وه‌کو جه‌ناحیک یا وه‌کو چه‌ند مه‌لبه‌ندیک له‌ یه‌کیتی بیینه‌ ده‌ره‌وه، سه‌دان هه‌زار که‌سی ئیمه هه‌ر ئه‌سله‌ن یه‌کیتی نه‌بون، که ئیستا له‌ناو گۆراندا کار ده‌که‌ن ژماره‌یه‌که له‌ کادیره‌کانی ئیمه راسته له‌ناو یه‌کیتییه‌وه هاتون، به‌لام ئه‌وان وه‌کو ئه‌فرا هاتون و نه‌ مونشه‌قن و نه‌ خو‌شیان به‌ مونشه‌ق ده‌زانن.

KNN: له‌ دو سی‌ روژی رابردودا یه‌کیتی نیشتمانیی کوردستان پلنیومی

به‌ست قسه‌یه‌کتان هه‌یه له‌وباره‌یه‌وه بیلین؟



ن مستهفا: يه كيتي هه قى خويه تى كونگره بيه ستيت، كونفرانس
بیه ستیت كونگره بیه ستیت و كۆبوننه وهى فراوان بکات، پلنیۆم بکات، ئیمه
تهمه نناى خوشيان بو ده كهين و تهمه نناى سهركه وتنيان

ئەوان وتاریکی نەتەوهیی روکەشیان هەیه

دیمانە: هوشیار عەبدولاً

کەنالی ئاسمانی knn لە بەرنامەی روبەرودا، سەبارەت بە پرسى کورد لە عێراق و چۆنیەتی بەشداری بزوێنەوهی گۆپان لە هەلبژاردنە پەرلەمانییەکی عێراقدا، کۆمەڵێک پرسى خەلک و پرسى پەيوەست بەو مەسەلەییە ئاراستەى نەوشیروان مستەفا کردووە، هاوکات ناوبراو لەو بەرنامە تەلەفزیۆنیەدا رایدەگەیهنیت کە بزوێنەوهی گۆپان بە لیستی جیا بەشداری ئەو هەلبژاردنە دەکات و ستراژییەتی کاری بزوێنەوهی گۆپان بۆ بەغدا دەخاتەرو.

Knn: هەلبژاردنەکانی عێراق بەرپۆیە ئیووە وەکو بزوێنەوهی گۆپان هیچ ئامادەکاریتان کردووە؟

نەوشیروان مستەفا: بەئى ئییمە خەریکی خۆئامادەکردن بۆ بەشداریکردن لە هەلبژاردنی داهاوتی پەرلەمانی عێراقدا، بۆ ئەو لە پێش هەموو شتیکیوە ئییمە قەوارەییەکی سیاسیمان بە ناوی گۆپانەوه تۆمار کردووە بێجگە لەو دامەزراوەی هەلبژاردنمان دروست کردووە، کە ئەوان ئەمجارە وەکو دەزگایەکی پیشەیی سەرپەرشتی کاروباری هەلبژاردنەکانمان دەکەن، ئیستا خەریکی ئامادەکردنی بەرنامە و پلاتفۆرمى سیاسى و ئامادەکردنی ناوی کاندیدەکانی پەرلەمانین.

Knn: کەواتە بە بایەخووە سەیری ئەم هەلبژاردنە دەکەن؟

نەوشیروان مستەفا: بێگومان بەلامانەوه کاریکی زۆر زۆر گرنگە، چونکە کوردستان بەشیکی لە دەولەتی عێراق، پەرلەمانی عێراقی رەنگە لە هەندیک لایەنەوه گرنگتر بێت لە هەلبژاردن لە پەرلەمانی عێراقیدا رەنگە گرنگتر بێت لە هەندى لایەنەوه لە هەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستان، چونکە لەوی جۆری



یەکێتی کورد له دهزگای بریاردانی سیاسی عێراقدا له دهولهتی عێراقدا
 له بودجهی عێراقدا له سیاسهتی دهروهی عێراقدا له جهیشی عێراقدا،
 په‌رله‌مان ئه‌و ده‌زگایه‌یه‌ که له به‌غدا ئه‌و جو‌ره‌ شتانه‌ دیاری ده‌کا.

Knn: به‌ شیوه‌یه‌کی گه‌شتی وا له قسه‌کانت ده‌خوینمه‌وه که هه‌لبژاردنی
 عێراقیتان پێ گه‌نگه‌ره له هه‌لبژاردنی کوردستان؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌لێ له به‌ره‌وه‌ی په‌رله‌مانی عێراقی وه‌کو باس‌م کرد ئه‌و
 ده‌زگایه‌یه‌ که ته‌ش‌ریع بو‌ هه‌مو عێراق دا‌هه‌نیت، ئه‌و ده‌زگایه‌یه‌ که سالانه
 می‌زانیه به‌ قانون ته‌س‌دیق ده‌کات ئه‌و ده‌زگایه‌یه‌ که وه‌زاره‌تی عێراقی دا‌هه‌نیت
 و سه‌رۆک کۆماری عێراق هه‌له‌به‌ژیت، سه‌رۆکی په‌رله‌مان هه‌له‌به‌ژیت،
 سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانی عێراق هه‌له‌به‌ژیت، ئی‌مه له ده‌ستوری
 عێراقیدا کۆمه‌لیک مافی نه‌ته‌وایه‌ تیمان جی‌گیرکراوه، ره‌نگه په‌رله‌مان و وه‌زاره‌تی
 به‌غدا ئه‌و جی‌گایه‌ بی‌ت که ئی‌مه ئه‌توانین هه‌ول‌به‌هین بو‌ جی‌به‌جی‌کردنی ئه‌و مافی
 ده‌ستوریا‌نه.

Knn: بو‌ هه‌لبژاردنی عێراق به‌ لیستی جیا به‌ش‌داری ده‌که‌ن؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌لێ به‌ لیستی جیا به‌ش‌داری ده‌که‌ین.

Knn: به‌لام را‌گه‌یان‌دنی نه‌یاره‌کانتان له سه‌ر ئه‌و به‌جیا‌وازی به‌ش‌داری‌کردنه
 جو‌ری له تۆمه‌تتان بو‌ دروست ده‌که‌ن که ئی‌وه هه‌ول ده‌ه‌ن خیتابی کوردی

په‌رت بکه‌نه‌وه له‌گه‌ل شو‌قی‌نه‌کانیش‌دا ها‌وپه‌یمانی‌تی ئه‌به‌ستن؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌لێ ئه‌وه به‌شی‌که له‌و په‌روپا‌گه‌نده‌ نا‌راسته‌ی که دژی ئی‌مه
 ده‌کریت، من له‌م دوان‌گه‌یه‌وه گه‌له‌که‌ی خو‌مان ئه‌که‌م به‌ شایه‌ت بو‌ ئه‌وه‌ی بزانی
 ئه‌م تا‌قمانه‌ی که ئه‌م جو‌ره بو‌ختانانه‌ بلا‌وده‌که‌نه‌وه تا چ را‌ده‌یه‌ک په‌شت به
 درۆ‌کردن ده‌به‌ستن، بو‌ ئه‌وه‌ی له‌کاتی هه‌لبژاردندا بی‌ینن ئایا ئی‌مه
 ها‌وپه‌یمانی‌تی له‌گه‌ل چ لایه‌نی‌کدا ده‌که‌ین، له‌گه‌ل چ لایه‌نی‌کدا نایکه‌ین
 له‌نی‌ستاوه تا‌وه‌کو هه‌لبژاردن ئی‌مه ته‌نسیق له‌گه‌ل هه‌مو ئه‌و لایه‌نانه‌ ئه‌که‌ین که
 به‌ش‌داری هه‌لبژاردن ده‌که‌ن، بو‌ ئه‌وه‌ی که هه‌لبژاردن به‌ ئارامی تی‌بپه‌ریت، بو‌

ئەوێ بە پاکى و بىگەردى تىپەپەيت، بۆ ئەوێ زۆرتەين ژمارەى خەلك بەشدارى بكات لە هەلبژاردندا، بەلام بۆ مەسەلەى هاوپەيمانىتى لەگەل لايەنى فرەنامير نە لە كوردستان و نە لە عيراقدا ئيمە لەگەل هيچ لايەنيكى تردا حالى حازر هاوپەيمانىتى سياسى ناكەين.

Knn: لەگەل هيزە كوردیەكاندا بۆچی؟

نەوشیروان مستەفا: لەگەل هيزە كوردیەكاندا لە بەرئەوێ ئيمە وتارى سياسيمان جياوازه، لەگەل ئەواندا ستراىتەجى كارکردنمان لە بەغدا جياوازه، ئەوان وتارىكى نەتەوێى روکەشيان هەيه، كە لەگەل جيبە جیكەردنیدا لەسەر ئەرزى واقیع زۆر جياوازه لە يەكترى.

Knn: بەلام ئەم بەجيا بەشدارىکردنە لە هەلبژاردن زيان بە كورد ناگەيەنیت؟

ياخود زيان بە وجودى كورد لە عيراقدا ناگەيەنیت؟

نەوشیروان مستەفا: ئيمە پیمان وایە ئەم لايەنانەى ئیستا زيانى گەورەيان بە كورد گەياندووه، وایان كردووه سلیمانى و هەولیر و دەوك دابەش بییت، دو ئیدارەییان دروستکردووه، تاوهكو ئیستا دو پيشمەرگه دو ناسایش، زانیاری و پاراستنیش لە لایەكى ترهوه، وهزارهتى مالیه دو وهزارهتە پيشمەرگه دو وهزارهتە ناوخۆ دو وهزارهتە ئەمانە وایان لە كوردستان كردووه، لە كوردستانهوه بپۆ بۆ كەركوك كە يەكێكە لە گەرنگترین مەسەلەكانى كە بە دريژايى ميژوى هەفتا هەشتا سالى رابردوى كورد هەمو پيوهى مەشغولبووه، لە كەركوكيشدا ئەبيني كە ديسانەوه كوردایەتيان نەكردووه بە بەرنامەى كار، يەعنى هاوالاتيونى كوردستانيان نەكردووه بە بەرنامەى كار، بەلكو لەویش ديسانەوه ئیدارەيان دو بەش كردووه و كوردويانە بەئیدارەى دو حیزب، ناسایشى دو حیزبەكە جياوازه پۆلیسى دو حیزبەكە جياوازه تەنانەت لەشكرى موجه خۆرەكانیشيان بەشيكى سەربە هەولیرە و بەشيكى سەربە ئیدارەى سلیمانیه، يەعنى بە عەمەلى ئەوان زيانيان بە يەكيتى ریزەكانى كورد گەياندووه نەك ئيمە، حالى حازر شيعەكان بە چەند لیستیک بەشدار دەن.



به چه‌ند لیستیك دابه‌زیت، له‌توانین ئیمه شتی موشته‌رهك له پاشه‌پوژده‌دا له به‌رله‌مانی عیراق بدۆزینه‌وه له به‌ینی خو‌ماندا.

Knn: ئه‌و شته موشته‌ره‌كه ستراتیجیه ناکریت له پێشدا بکریت؟

ئه‌وشیروان مسته‌فا: ره‌نگه زۆر که‌س له‌و پرسیاره‌ی کردبیت، تو‌چۆن ده‌توانیت له‌گه‌ل هیزیکێ سیاسیه پێکه‌وه بچیته ناو هاوپه‌یمانییه‌کی سیاسیه‌وه بۆ چوار سالی داها‌تو، له کاتی‌کدا ئه‌و روژانه خه‌لکت لیده‌رده‌کات، واخه‌ریکه که‌رتی په‌روه‌رده وێران ده‌که‌ن، به‌پێوه‌به‌ره‌کان و جیگری به‌پێوه‌به‌ر و مامۆستا‌کان به‌ ئاره‌زوی خو‌یان به‌پێی ده‌ستکه‌وتی حیزبی ئه‌هین و ئه‌به‌ن، قایمقام و به‌پێوه‌به‌ری ناحیه له سه‌رپه‌رپو‌بو‌چونی سیاسیه سزا ئه‌ده‌ن، پێشمه‌رگه ده‌رئه‌که‌ن ئاسایش ده‌رئه‌که‌ن ئه‌فسه‌ر ده‌رئه‌که‌ن، یه‌عنی چۆن ئه‌توانی له‌گه‌ل ئه‌مانه‌دا زمانیکێ هاوبه‌ش و به‌رنامه‌یه‌کی هاوبه‌شت هه‌بیت بۆ ئیشکردن، چۆن ده‌توانیت باوه‌ری پێبکه‌یت که له پاشه‌روژدا دیسان جاریکێ ترلیت هه‌لنه‌گه‌رپێته‌وه.

Knn: باشه ده‌گه‌رپێمه‌وه بۆ یه‌کیك له قسه‌کانت که باست له‌وه کرد که‌س

ئه‌وه‌نده‌ی ئه‌وان زیانی به‌یه‌ک ریزی کورد نه‌گه‌یاندوه چۆن؟

ئه‌وشیروان مسته‌فا: به‌ئێ‌ من باسم کرد جارێ یه‌که‌م له کوردستانی عیراقدا که به‌ ناو یه‌ک ئیداره‌یه له راستیدا دو ئیداره‌یه، یه‌کیك له‌و شتانه‌ی که ئیمه کاری بۆ ئه‌که‌ین ئه‌وه‌یه که چۆن پێشمه‌رگه و ئاسایش و پۆلیس له هیزیکێ حیزبیه‌وه بکریت به هیزیکێ نشتیمانی، واته بکریت به‌هیزیکێ حکومه‌تی، چۆن وه‌زاره‌تی ناوخۆ ببیت به یه‌ک وه‌زاره‌ت، وه‌زاره‌تی پێشمه‌رگه ببیت به‌یه‌ک وه‌زاره‌ت، وه‌زاره‌تی دارایی ببیت به یه‌ک وه‌زاره‌ت، ئه‌و په‌یوه‌ندیه‌ی که ئیستا ئه‌م دو حیزبه له‌گه‌ل به‌غدا دروستیان کردوه به حیزبیکردنه، کێشه‌ی که‌رکوکیان به‌حیزبی کردوه، له‌ناو کوردستانیشدا خو‌ ئه‌گه‌ر سه‌ر به‌یه‌کیك له‌م دو حیزبه نه‌بیت ناتوانیت پۆستیکی گرنگت هه‌بیت، له به‌غداش

په یوه نډیه کانی کورد و حکومتی ناوهندی بهغدایان وا لیکردوه که کردویانه به په یوه نډی دو حیزب له گهل حکومتی مرکززی بهغدا، له کاتیکدا ئەمه په یوه نډی دو نه ته وهیه له نیوان کورد و عه ره بډا، په یوه نډی نیوان هه ریمی کوردستان و حکومتی مرکززییه، خوئی له راستیدا ده بیټ ئەم په یوه نډیه له نیوان نه ته وهی کورد و حکومتی مرکززییدا بیټ له بهغدا، ئەمه په یوه نډی نیوان دو حیزب نییه له گهل بهغدا.

Knn: باشه ئەگه دو ئیداره یی هیه که کومه لیک وه زاره ت جیاوازه دو ده سه لاتی حیزبی هیه ته نانه ت دو هه ریمی سیاسی هیه، بوچی نه وه نډه بانگه شه بو یه که لیستی ده که ن؟

نه وشیروان مسته فا: به لی نه وانه که بانگه شه بو یه که لیستی ده که ن، بو نه وهیه جاریکی تر سه ره له نوی به هیزیکی یه کگرتوه وه له خزمه تی حیزبه کانی خو یاندا بیټ، نیستا وای لیها توه ده سه که وتی حیزب گرن گتره له ده سه که وتی نه ته وه یی، له ناو ده سه که وتی حیزبیشدا ده سه که وتی که سی یه که م و ده ستو پیوه نډه کانی خزم و که سوکاره نزیکه کانی بو به شتیکی سه ره کی، نیمه ده مانه ویت مه فهم و چه مکی هاو لاتی بیونی کوردستانی له کوردستاندا به بی نه وه ی گوی بده یته ره چه له کی عه شیره تی بنه ماله یی ناوچه یی مه زه بی دینی بیټ، واته چه مکی هاو لاتی بیون له کوردستانی عیرا قدا جیگر بیټ.

Knn: باشه نا کریت به دوا ی کومه لیک خالی هاو به شدا بگه رین بو نه وه ی لانی که م ئیتفاقیکی له سه ره بکه ن، یا خود ریکه وتنیکی له سه ره بکه ن؟

نه وشیروان مسته فا: به لی نه کریت، به لام وه کو باسم کرد نه وانه وتاریکی نه ته وه یی روکه شیان هیه له سه ره نه رزی واقیع جیاوازه، وه ره با له ماوه ی پینچ سالی رابردودا حق و حسابیک له گهل نه و سه ره کردایه تیا نه بکه ن، حسابیک له گهل نه و براده رانه بکه ن بزاین نه وان چیان کردوه بو جیبه جیکردنی ماده ی ۱۴۰ بو گه رانه وه ی ناوچه دا براره کانی چیان کردوه، بو نه وه ی که به شی کورد له وه زاره تی ده ره وه و له سه فاره ته کانی عیرا قدا نوینه رایه تی هه ریمی کوردستانی



پیان کردوه، بۆ ئهوهی که هینزی پینشمه رگه له هینزیکهی وهکو ئهوهی ئیستات ههیه له ملیشیای هیزی و هینزیکهی سهه به هیزبه وه بگریت به هینزیکهی نیزامی ئهسلای، له پهی چهک و له پهی ته دریپ و له پهی ریکههسته وه چیان کردوه بۆ جیبه جیکردنی مافهکانی کورد که له دهستوری عیراقدای، با بئین حهق و هیساب بکهین ئهگهه ئهمانه به پراستی له پینچ سالی رابردودا توانیویانه ئیشی بۆ بکهن بۆ جیبه جینه کراوه، به لام له وان له وهیان به لاره گرنکه که له به غدا کۆ پله و پایه وهرده گریت چ پله و پایهک وهرده گریت، دهسکهوتی مادهی هیزبهکانیان چهنده، ئهتوانن له رینگهی ئهوه وه چهنده خزمهت به هیزبهکانی خویان بکهن.

Knn: باشه ببوره تۆ باسی ئهوهت کرد له به غدا چیان کردوه با من پرسیاره که به دریزتریش دهستنیشان بکهم، وهک رۆژنامه نویک ئه پرسم یه عنی له ئاستی کوردستاندا چیان کردوه لانی کهم بۆ به یه که وه بهسته وهی سلیمانی و ههولیر و دهوک، یه عنی ههست ناکهیت هه مان ئیشکال لیره شدا ئاماده یی ههیه؟

نهوشیروان مستهفا: به لای ئیستاش جاریکی کهش باسی ئه وهم کرد که تۆ ئه گه ر بتهویت نه ته وه وهکو نه ته وه یه که پیشان بدهیت، ئه بییت به جوریک هه ولدهیت ئیندماج له بهینی ناوچه جیاوازهکاندا دروست ببییت، مهسه له ن ئه بییت هه ولدهین جوریک له تیکه لاوبونی ئابوری له بهینی سلیمانی و ههولیر و دهوکدا دروست ببییت، جوریک له ئیندماجی سهقانی رۆشنیری له بهینی سلیمانی و ههولیر و دهوکدا دروست ببییت، جاره که ی تریش باسم کرد، چی رینگه له وه ئه گریت که به لینه در و رجال ئه عمالی دهوکی بینه سلیمانی ئیش بکهن، هی سلیمانی بهرۆن له دهوک و ههولیر ئیش بکهن چی رینگه له وه دهگریت که چهنده ههزار خویندکاریکی دهوکی و ههولیری بئین له زانکۆکانی سلیمانی بخوینن و چهنده ههزار خویندکاری سلیمانی و ههولیر له دهوک و له زانکۆکانی تر بن، بۆ ئه وهی تیکه لاوی دروست بییت چی رینگه له وه دهگریت، مهسه له ن ئه وان کاریکی وایان کردوه رۆژنامهکانی که له سلیمانی دهرده چییت له سنوری



سپێنی دەر بچیت ژمارهیهکی زۆر که می لێ بلاو ده بیته وه هی هه ولیر به زهحمهت دهگاته سلیمانی و دەرور و پشته سلیمانی هی دهۆک هه ر ناگاته سلیمانی هی سلیمانی ناگاته دهۆک ئەمه کاریکی وای کردوه که بوه بهچهند زۆنیك، که سلیمانی بو خۆی شتیکه هه ولیر بوخۆی شتیکه دهۆک بو خۆی شتیکه، ئەمه ئیچه وانهی مهسلهحهتی قهومیه، مهسلهحهتی قهومی له وه دایه که جوړیک له ئیندماج له بهینی ئەماندا بیته تیکه لاوبون له بهینی ئەم ناوچانهدا دروست ببیت، بو ئەوهی هه ندیک له و سنورانه بسپێته وه که ههست به ناوچه گهریتی و ههست به شتیك له و بابه تانه ده کریت.

Knn: گه رانه وه مان بو دۆخی هه لبراردنه کان، له قسه کانتانه وه واده خوینمه وه که تو کیشهت له گه ل ئیتفاق یاخود ریکه وتنی پیش هه لبراردن هیه، یه عنی ممکنه له داوی هه لبراردن بتوانریت شتیك بکریت؟

نه وشیروان مستهفا: به لێ ئیمه خو مان له هیچ که سیك به که متر نازانین، له پری دا کوکی کردن له مافه نه ته وه یه تیه کانی ملله ته که مان، له ئیستا و له پاشه پوژیشدا، ئیمه ئەبینه ئەو هیزه ی که دیفاعیکی سه رس، خت له حقوقی قهومی میلله تی کورد ده کهین، پیمانوا یه له و بواره ریگه به که س نادهین موزایه ده مان به سه را بکات، ئەوان زیاتر له به ره و ژوری پینچ ساله ده سه لاتیان به دهسته وه یه له به غدا چییان کردوه بو ئەو مافه ده ستوریانه ی که کورد له ده ستوری هه میشه یی عیرا قدا به ده ستیه یناوه، بو جیبه جیکردنی ئەوه مه سه له ن بو نمونه ئەتوانین ئیمه له کتله ی په رله مانی خو مان له به غدا بپرسین بزانی نایا ئەوان بو به ره سمی ناسینی زمانی کوردی بو دا بین کردنی نوینه رایه تی هه ری می کوردستان له ۷۵ سه فاره تا ئیستا له دنیا بلا بو ته وه سه فاره تی عیرا قی، بو ریکخه ستنی هیزی پیشمه رگه به شیوه یه کی عه سری له جه یشیکی نیزامیدا، بو گه رانه وه ی ناوچه دا پرا وه کان چهند پوژهی قانونیان ته سلیمی په رله مانی عیرا قی و ئەنجومه نی وه زیران کردوه و ئەوان ره تیا نکر دیته وه، ئەگه ر کردویانه و ره تکرابیته وه با بو مان با سه کن ئەگه ر



کردوه بو نه یان کردوه، ئیمة پیمان وایه زۆرتر ئه وانه ئیهمامیان به دهستکهرتی حیزبیداوه، وهك له دهستکهرتی نه ته وهی.

Knn: كاك نهوشیروان هه میشه كه باس له وه رهخانه ده كهیت یا خود كه رهخنده گریت قسه یه كه له سه ر تو هیه و به به رده وامی ئه م پرسیاره ئه كریت له ناو خه لكیشدا هیه، كه به ریز نهوشیروان مسته فا تاما وه یه کی زۆر له سه ر کردایه تی سیاسه تی كورد بوه و یه كێك بوه له دهست رویشتوه كان، به لام بوچی له رابردودا كاری بو ئه مانه نه کردوه، یان ئه م شتانه ی چاك نه کردوه یا خود هه ولی بو نه داوه؟

نهوشیروان مسته فا: له هه ر قوئاغێكدا منیش و هاوڕێكانیشم ئه وه وه یه تمان به لاوه گرنگه، ئیمة له دوای سالی 1992 هه پركردنه وه ی ئه و فه راغه ئه منی و ئیداری و ئابورییه ی كه له كوردستاندا هه بوه و دروست كردن و دامه زانندی داموده زگاكانی هه رێمی كوردستان چ په رله مان چ حكومه ت چ داموده زگای ئاسایش و پیشمه رگه و... ئه وانه مان زۆر به لاوه گرنگ بو، بو ئه وه ی ئه و بو شاییه ی كه له ئه نجامی ده ركرنی ده سه لاتی به عسدا له كوردستاندا دروست ببو پر بكریته وه، بیگومان ئه وه كرا، هه رچه نده بو به ده به ختی كورد شه ری ناوخوی به سه رداهات، به لام ئه وه جیبه جیكرا له قوئاغی دو هه مدا قوئاغی ئه وه بو كه له ده ستوری عێراقیدا چو ن ئه توانین مافه كانی كورد جیبه جی بكه یین و چو ن ئه توانین هه ولبده یین كه مافه نه ته وایه تیه كانی گه لی كورد له عێراقدا له ناو ده ستوری دایمی عێراقدا جیگه بكریته وه، له وه شدا تا ئه ندازه یه کی باش ئیمة به شداریمان کردوه، منیش و هاوڕێكانیشم به و په ری توانا مانه وه ئیمة به شداریمان کردوه له كاتی نو سی نی ده ستوردا، توانیومانه كو مه لێك له مافه كانی كورد كه م و زۆر بخه ینه ناو ده ستوری عێراقه وه له دوای روخانی رژی می به عسی و له دوای ئه وه ی كه بلیین ده ستوری عێراقی نو سراوه، ئیمة پیمان وایه قوئاغێکی تر له كوردستانی عێراقدا ها تو ته پیشه وه، ئه ویش ریکخسته وه ی ناو مالی كورده، كه ئه و كه مو کو پریانه ی له ئیداره ی كوردیدا له



زۆری و به‌رێوه‌به‌ردنی کوردستانی عێراقدا هه‌یه‌ نه‌وانه‌ چاره‌سه‌ر بکړین، سه‌رله‌نووی ئی‌مه‌ هه‌ول‌بده‌ین ناوماڵی‌کی ریکوپی‌ک که جی‌گه‌ی ره‌زامه‌ندی زۆریه‌تی میله‌ته‌کمان بی‌ت دا‌بمه‌زینین، له‌وه‌و پێشیش نه‌نوه‌نده‌ی من و هاو‌رپیکانم پێمان کرابی‌ت، پرۆژه‌مان ته‌قدیم کردوه‌ و ئقتراحمان کردوه‌، ماوه‌یه‌کی زۆر به‌ ئومیدی ئه‌وه‌ بوین که له‌ناو حیزبه‌وه‌ بتوانین گۆ‌رین له‌ناو ده‌سه‌لاتیشدا بکه‌ین، نه‌گه‌ر گۆ‌رین له‌ناو حیزبدا بکرایه‌ ئه‌وا سه‌ره‌تایه‌ک ده‌بو بۆ گۆ‌ران له‌ناو ده‌سه‌لاتدا، به‌لام به‌داخه‌وه‌ ئی‌مه‌ نه‌مانتوانی ئیراده‌ی گۆ‌ران له‌ناو یه‌کی‌تیدا نه‌بو له‌به‌رئه‌وه‌ هاتینه‌ ده‌ره‌وه‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ له‌م بزوتنه‌وه‌یه‌دا خۆمان ریک‌خستوه‌، که ئیستا به‌ ناوی بزوتنه‌وه‌ی گۆ‌رانه‌وه‌ کارده‌که‌ین.

Knn: به‌لام کاک نه‌وشیروان پرسیاریک هه‌یه‌ یاخود قسه‌یه‌ک هه‌یه‌ به‌وه‌ی که کاک نه‌وشیروان ریکه‌ی زۆری له‌ به‌رده‌مدا بو که بیکات یه‌عنی جیاوازی له‌ بزوتنه‌وه‌ی گۆ‌ران؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ریکه‌ی تر وه‌کو چی مه‌سه‌له‌ن؟

Knn: بۆ نمونه‌ باس له‌وه‌ ده‌کریت که تو له‌گه‌ل شه‌خسی به‌که‌می یه‌کی‌تی نیشتمانی کوردستاندا که به‌رێز مام جه‌لاله‌ په‌یوه‌ندیه‌کی یاخود هاو‌رپیه‌تیه‌کی دو‌رو درێژتان هه‌بوه‌، ده‌کرا له‌ ریکه‌ی ئه‌م هاو‌رپیه‌تیه‌وه‌ جو‌ریک له‌ چاره‌سه‌ر بۆ زۆرله‌ کیشه‌کان بدۆ‌زری‌ته‌وه‌؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌لی ئه‌وه‌ راسته‌ ئی‌مه‌ سالانیکی دو‌ردریژی ته‌مه‌نمان به‌یه‌که‌وه‌ له‌کاری سیاسیدا به‌سه‌ربردوه‌، به‌لام له‌ راستیدا ئی‌مه‌ کیشه‌کانمان کیشه‌ی ناشتبه‌نه‌وه‌ و زیزبون نیه‌، یه‌عنی من له‌ یه‌کیک عاجز بویم بچین ناشتی بکه‌ینه‌وه‌، ئه‌وه‌ کاریکی زۆر چه‌وته‌ ئی‌مه‌ بمانه‌وی‌ت که‌ساندنێ کیشه‌کان بکه‌ین و شه‌خسه‌نه‌ی موشکیله‌کان بکه‌ین، من پیم وایه‌ ئی‌مه‌ له‌م قوناغه‌دا که باسم کرد له‌ دوا‌ی سا‌لی ۲۰۰۵ه‌وه‌ جو‌ری فه‌لسه‌فه‌ی سیاسیمان بۆ به‌رپه‌رینه‌ی



جۆرى ستراتىجى ئىشكردنەكەمان لە بەغدا جياوازه، نەمانتوانى جۆرىك لە تىگەيشتنى ھاوبەش بۇ ئەو مەسلانە بدۆزىنەو، بۆيە بەجىمان ھىشت، ئەگىنا وەكو تر ئىمە كىشەكانمان شەخسى نىيە، كىشەكانمان كىشەيەكى سىياسى قانونى و ئىدارىيە.

Knn: ئەو جياوازيانە چىيە؟

نەوشىروان مستەفا: لە كوردستاندا ئىمە جياوازين لەسەر جۆرى بەرپۆەبەردنى ئىدارەى ھەرىمى كوردستان، ئەوان ئەيانەوئىت دامودەزگاكان بە حىزبى بکەن ئىمە ئەمانەوئىت چەمكى ھاوالاتىبون جىگىر بکەين لە كوردستانى عىراقدا، لە بەغداش ستراتىجى ئىمە وەكو باسەم كورد بۇ جىبەجىكردنى مافە دەستورىيەكانى گەلى كوردە، جياوازه لەگەل شىوہى كارکردنى ئەواندا، ئەوان زۆر بەلايانەوہ گرنگە چ پلەوپايەيەك لە حكومەتدا وەردەگرن شتى ترىان بەلاوہ گرنگ نىيە، يان كارىكى جديان بۇ نەكردوہ، ئىمە لە لاى خوۋمانەوہ ئەبىت ھەولبەدين لە بەغدا ستراتىجى كردنى ئىمە برىتى بىت لە جىبەجىكردنى مافە دەستورىيەكانمان كە لە دەستوردا ديارىكراوہ، من بەلامەوہ گرنگ نىيە كى پلەيەك وەردەگرىت لە بەغدا عەرب دەبىت ياخود كورد بە قەدەر ئەوہى كە بە لامەوہ گرنگە تا چ ھەدىك دىفاع لە حقوقى قەومى كورد دەكات لەناو دەزگای بپىاردانى سىياسى حكومەتى عىراقىدا.

Knn: باشە لىرەدا كىشەكە لاى تۆ كىشەيەكى شەخسى نىيە ياخود بە كەسى كردن نىيە، ئىستا پرسىيارىك زۆر دوبارە دەكرىتەوہ ئەگەر ئىوہ چون بۇ بەغدا، ئايا ئىوہ وەك بزوتنەوہ دەنگ دەدەنەوہ بە بەرپىز مام جەلال بۇ پۆستى سەرۆك كۆمار؟

نەوشیروان مستەفا: پێموايه جاري هيشتا زوه وه لامي ئه و پرسياره بدهينه وه وهكو باسيشم كرد ئيمه زور به لامانه وه گرنگ نيه كي چ پله و پۆستیک له بهغدا وهردهگریت به قهدهر ئه وهی كه بزانی ئه و كهسه ديفاع له حقوقی قهومی كورد دهكات هه ولدهدات بو جيبه جيكردي مافه نه ته واتیه كانی كورد.

Knn: دوا پرسيارم كه ديسان پرسياره كه زور هاتوه بو مان باس له وه دهكات كه له هه لمه تي هه لپژاردنه ی دواييدا كاك نه وشيروان تیکه ل به خه لك ده بییت و ديته خواره وه بو ناو خه لك؟

نەوشیروان مستەفا: به لئى ئه وه زورجار له خوشم ئه پرسن ئه ساوبی راگه ياندنی ئيمه شیوازی كاركردي ئيمه له راگه ياندندا جياوازه له گه ل لایه نه كانی تر دا، وهكو له لایه نه كانی تر دا بوه به عاده ت ئه و كار به ده ستانه ی كه خه لك ئه بیین ئه یكه ن به هه والی یه كه م، له ته له فزیۆن و له رادیۆ و له لاپه ره ی یه كه می رۆژنامه كاندا، ئيمه رۆژی وا هه یه به ده یان كه س ئه بیین رۆژ هه یه به سه دان كه س ئه بیین، به لام له لای ئيمه ئه و جوړه بینانه قيمه یه کی خه به ری نیه، بو گوینگر و بو ته ماشا كه ری ئاسایی له به ره ئه وه ئيمه نایكه ین به خه به ر، ئه گینا ئيمه رۆژانه وهكو باس كرد به ده یان بگه به سه دان له چينو تو یژی جياوازی كۆمه لایه تی له سه رانسه ری كورد ستانه وه ئه بیین تیکه لاویان ئه یین و گو ی له قسه كانیان ده گرین و مونا قه شه یان له گه لدا ده كه ین، به لام خو ناكریت وه زه مانی قه دیم ئيمه جه وله بكه ین.

Knn: ببوره رهنگه زیاتر پرسياره كه ئه وه بییت كه له كاتی بانگه شه ی هه لپژاردنه كاندا تیکه لی كۆر و كۆبونه وه جه ما وه رییه كان ده بییت یا خودنا، یان



په یوه سته به خودی خوته وه یان بهو ستراتیژی که له لایه ن لیستی
 گۆرانه وه داده نریت.

نهوشیروان مسته فا: ئیمه کو مه لیک خه لکی که به راویژ له گه ل یه کتردا کار
 ده که یه ن، چه زده که م نه وه لی ره دا به خه لک را بگه یه نم من به شیکی زوری ته مه نم له
 خزمه تی میله ته که م به سه بر دوه ئی ستاش خو م به خزمه تکاری میله ته که م
 ده زانم، خزمه تی میله ته که م له چیدا بی ت له تی که لاوبونی روژانه ی مندا بی ت که
 بچم بو ناو بازار و دوکان به دوکان بگه پریم نه چم نه یکه م، نه گه ره له شیوه یه کی
 تریشدا بی ت نه یکه م، به لام نه مه نه وه که سانه ی به رنامه ی کاری بزوتنه وه ی
 گۆرانه داده نین بو هه لیزاردنی داها تو نه وان هه رچی بریار یکیاندا من جیبه جیی
 ده که م

ئەزمونی حیزبە ستالینییهکان دوبارە ناکەینهوه

سازدانی: ھۆشیار عەبدولاً

نەوشیروان مستەفا لەو ئەلامی پرسیاری ھاوڵاتیاندا:

زۆرینە زۆری ئەوانە لە بزوتنەوێ گۆران خەلکانی دەرەوێ یەکی تین

نەوشیروان مستەفا، لە دووم ئەلقە ی بەرنامە یەکی کەنالی تەلەفزیۆنی (کە ی. ئین. ئین) دا بە ناوی (رۆبەرۆ لەگەڵ نەوشیروان مستەفا دا) و ئەلامی ئەو پرسیارانە ی دایەو وە کە لە لایەن ھاوڵاتیانەو و ئاراستە ی کرابون، بە شیک ی ئەو پرسیارانە پە یووستیون بە مەسەلە ی ھەلۆیستی بزوتنەوێ گۆران و فراکسیۆنی گۆران لە بەرامبەر مەسەلە ی نانپینی مۆچە خەزانی حکومەتی ھەریم بە تۆمەتی دەنگدانیان بە لیستی گۆران لە ھەلبژار. نەکانی (۲۵) ی تەمموزی ئەمساڵا، یان کارکردنیان بۆ لیستی گۆران و ھو میکانیزم و ریگیانە ی دەگیرینە بەر بۆ چارەسەرکردنی گرفت ی ئەو کەسانە بە شیک ی دیکە ی پرسیارەکانیش پە یووستن بەوێ بزوتنەوێ گۆران بەرەو کوی؟ بەو مانایە ی دوا ی سەرکەوتنی لە ھەلبژاردنی پەرلەمانی کوردستاندا، بۆ لەمەودا شکل و شیۆی بزوتنەوێ کە چۆن دەبیت و چی دەکات.

KNN: ئیو چ ریوشوینیێک دەگرە بەر بۆ چارەسەرکردنی گرفت ی ئەو کەسانە ی لەسەر بزوتنەوێ گۆران نانپراو کراون؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمە ھەمو ریوشوینیکی یاسایی و مەدەنی دەگیرینە بەر، بیگومان نانپینی خەلک کە دەچیتە خانە ی سزادانەو و لەسەر بیروباوەری سیاسی ئەمە شتیکی پێچەوانە ی مافی مرقۆقە، پێچەوانە ی ھەمو ئەو یاسایانە ی



تا له ههريمی کوردستاندا په پیره و ده کرین. له بهرئوه ئیمه به ریگه ی یاسایی به ریگه ی مه دهنی، هه ر کاریک پیمان بکریت دهیگرینه بهر، به تایبته فراکسیونه که ی ئیمه له په رله مان چالاکیان دهستی کردوه که هه ولبدن به ریگه ی یاسایی مافی ئه و که سانه بگه ریننهره، ئیمه وان له مافی ئه و که سانه ناهینن.

KNN: ده سه لاتیش بریاریداوه به دوا دا چون بو ئه و مه سه له یه بکات، به لام ئه گه ر ده سه لات به. ده م ئه و داوا کارییه ی بزوتنه وه ی گو پرا نه وه نه چو، ئیوه چی ده که ن؟

نه وشیروان مسته فا: ئه گه ر به ده نگیه وه نه چو دیسانه وه ئیمه به رده وامده یین له سه ر هه ولدانی یاسایی له سه ر گرتنه به ری ریگه ی مه دهنی، بیگومان ئه وه به تاوان حیسا بده کریت نه تیجه کانی شی ده سه لاتدارانی ئیستا ته حه مولی ده که ن.

KNN: ئه مه بو خوی جو ریک نییه له سزادانی سیاسی وه ئیوه کار ده که ن بو نه هیشتنی هه مو جو ره کانی سزادانی سیاسی له کوردستاندا؟

نه وشیروان مسته فا: به ئی ئه مه جو ریکه له سزادان له سه ر بیرو بو چونی سیاسی، ئیمه وه کو مه بده ئی لژی ئه وه یین هیچ که سیك له سه ر بیرو با وه پری سیاسی له دایره کانی حکومتدا سزابد ریت، چونکه حکومت به ته نیا مولکی یه ک حیزب نییه، مولکی یه ک لایهن نییه، مولکی یه ک که س نییه، به لکو حکومت هی هه مو میله ته که مانه، به پارهی هه مو میله ته که مان به رپوه ده چی ت بو خزمه تی هه مو میله ته که مانه، له بهرئوه پیویسته حکومت جیگه ی هه مو که سیکی تیدا بییته وه سه ره رای جیاوازی بیرو بو چونه کانیان به و شه رته ی له قانون نه چوبیته ده ره وه.

KNN: پرسیا ریکی دیکه ئه وه یه، ئیوه وه ک لیستی گو پرا ن له نا و په رله ماندا ده توانن چی بکه ن، یان چی بگو پرن له سیستمی حوکم پرانیدا؟

نه وشیروان مسته فا: ئیمه وه ختی خوی که به شداریمان کردوه له هه لبژاردندا له سه ر بنه مای مونا فسه ی سیاسی به شداریمان کردوه له سه ر بنچنه ی

ئىقتىسادىيەتى سىياسىيى بەشدارىيمان نەكردوۋە ئىمە خۇمان بە مونافىس دەزانىن،
 خۇمان بە دوژمن نازانىن، بەلام ئەوان بە چاۋى دوژمن تەماشاي ئىمە دەكەن. لە
 رىگەي پەرلەمانەۋە ئىمە كۆمەلىك پىرۆژەمان نامادەكردوۋە كە ۋەختى خۇي لە
 رىگەي پەيامەكانماندا بە خەلكمان راگەياندوۋە ھەر بۇ نمونە لە ماۋەي رابردودا
 دو پىرۆژە ياساي گىرنگىيان پىشكەش بە پەرلەمان كىردوۋە كە يەككىيان
 پەيوەندى بە بىلايەنگىردى ھىزە چەكدارەكانى ھەرىمى كوردستانەۋە ھەيە،
 واتا قەدەشەكردى كارى ھىزىبايەتى، رىكخستنى ھىزىبايەتى لەناۋ ھىزەكانى
 ئاسايشو پىشەمەرگەو پۇلىسدا، ئەۋەي دىكەشىيان رىكخستنى يارمەتى دارايسى
 بۇ ھەردو ھىزىبى دەسەلاتدارو ھەمو ھىزىبو قەۋارە سىياسىيەكانى دىكە لە
 ھەرىمى كوردستاندا بۇ ئەۋەي جۆرىك لە روشنى بخىرتە ناۋ بودجەي ھەرىمى
 كوردستانەۋە، لەسەر ئەمە بەردەوامدەبن بەردەوام ئەمانە پىشكەشەكردىن،
 بىگومان فراكسىيۇنەكەي ئىمە لە پەرلەماندا زۆرايەتییەكى ئەۋتۆي نىيە كە
 بتوانىت بە دەنگدان ئەۋ پىرۆژانە جىبەجىبىكات، ئەۋ پىرۆژانە ھەموى لە خزمەتى
 خەلكدايە، لە قازانجى مىللەتەكەمانە، بۇ پىشكەوتنى ولاتەكەمانە، بۇ ئەۋەيە
 كە ھەدالەتى كۆمەلەيەتى لە ولاتەكەماندا جىگىربىيىت، بۇ ئەۋەيە كە خەلك لەم
 ولاتەدا ھەست بەۋە بىكات كە خاۋەنى ولاتەكەي خۇيەتى، ھەست بەۋە بىكات كە
 ھاۋلاتىيەكى راستەقىنەيەۋ خاۋەن ئەركو مافە لەم ولاتە. لەبەرلەۋە من
 ئومىدموايە كە ھەمو ئەۋ شتە باشانەي لەلايەن فراكسىيۇنى گۆرانەۋە دەخىرتە
 بەردەم ئەۋانەي دىكە كە بە چاكيانزانى دۆرايەتى نەكەن، نەك دۆرايەتى نەكەن،
 بەلكو پىشتىۋانى بىكەن، لە بەرامبەر ئەۋەشدا ھەرچى پىرۆژەياسايەك ياخود
 ھەرچى بەرنامەيەك كە لىستەكانى دىكە ھەيانىيىت ۋە لە پەرلەماندا بىھىننە
 پىشەۋە كە خىيرو خۇشى مىللەتەمانى تىدابتى بىگومان لەلايەن
 فراكسىيۇنەكەي ئىمەۋ لەلايەن فراكسىيۇنەكەي دىكەشەۋە پىشتىۋانى لىدەكرىت
 لەبەرلەۋە لەۋ رىگەيەۋە ئەۋەندەي قابىلى جىبەجىكردن بىت جىبەجىي بىكەن.



به لأم ههستناکهیت که سه ره تاگان دایۆه که نهین، به و پێیهی که پرۆژه کانی ئیوه هه چه نه له بهرزه وهندی خه لگیهش بێت، دوا جار زۆرینه ره تیده کاته وه؟

نه وشیروان مسته فا: به لای تانیستا وایه، من ئومید موابه که وانه بێت وه کو با سمرکد ئیمه له سه ره بنه مای مونا فسه سی سیاسی چهینه ته نا وه ره، به لأم تانیستا نه وان وه کو دوژمن ته ماشای ئیمه ده کهن هه رچی که سێک گومانای لیبکه ن که له دائیره کانی حکومت دهنگی به ئیمه دا وه یان پشیوانی له ئیمه ده کات هه ولده دن که ته سفیهی بکه ن، که ته سفیه کردنی سیاسی لایه نگره کانی ئیمه یه له نا و داموده زگا کانی حکومتای هه ریمی کوردستان و له نا و داموده زگای پێشمه رگه و پۆلیس و ئاسایش، به راستی نه مه پێچه وانه ی یاسایه و نه مه کاریکی زۆر خراپه، سه ره پای نه وه، نه وان به رده وام بوختان و درۆ بو ئیمه هه لده به ستن، جارێک پیمان ده لێن له مانه لێنقیلابچین، جارێک پیمان ده لێن له مانه ده سستی به هه دایان له پشته، جارێک ده لێن له مانه له گه ل موخابه راتی سووریا دانیشتون که له راستیدا نه مه هه موی بوختانه بۆ چه و اشه کردنی بیرو پای گشتیی، ئیمه ئومید ماله وایه که له وان به چاوی مونا فسی سیاسی ته ماشای فراکسیۆنی گۆبان و بزوتنه وه ی گۆبان بکه ن، نه ک به چاوی دوژمنیکی سیاسی.

KNN: باشه ئیوه پرۆژه کانی خۆتان ته لیا له رێگه ی فراکسیۆنه که تان له په رله ماندا به رجه سته ده که ن، یان میکالیزمی دیکه تان هه یه بۆ خسته پوی پرۆژه کانتان؟

نه وشیروان مسته فا: ئیمه له قۆناهی داها تودا هه ولده دین که چه رێک له نه ریتی سیاسی له کوردستاندا به یێنینه کایه وه که له ویش گرێدانی هه ولدانی فراکسیۆنی په رله مان له گه ل راگه یاندن هه ولدانی نا و راگه یاندن نا و میدیای ئازاد له گه ل هه وله کانی سه ره شه قامی کوردی و اتا هه ولده دین شه قام و میدیا و

دروستبکهه هه نديك لهو بهرنامهه جيبه جيبيكرتت.

KNN: واتا دهتانه ويئت نه وهى پيى دهوتريت شهري ديموكراسى يان شهري په رله مانى نهو شهريه بگوازنه وه بو شه قامو بو ناو ميدياش؟
 نهوشيروان مستهفا: من ئوميدموايه وشهى شهري به كار نه هينين جوړيكه له مملانى و زورانبازي.

KNN: پرسياريكى ديكه كه ئاراسته تان كراوه له لايه ن نهو كه سانه وه كه پرسياريان ناردوه بو تو له رپى ئيمه يلى ئهم بهرنامه يه ي كه نالى (كهى. ئين. ئين) هوه نه وه يه كه له سه ر چ بنه مايه ك نوينه ره كانقان دهستنيشان ده كه ن بو هه لبرژاردنى نه نجومه نى نوينه رانى عيراق؟ ئيوه له سه ر چ بنه مايه ك كانديده كانقان دهستنيشان ده كه ن؟

نهوشيروان مستهفا: ئيمه پيمانوايه هه لبرژاردنى كانديد بو نه نجومه نى نوينه رانى عيراقى وردبينييه كى زور زياترى ده ويئت له وهى بو په رله مانى كوردستان كراوه، له بهر نه وهى نه نجومه نى نوينه رانى عيراقى په رله مانى كى تيكه لو پيكه له، كه سانى كى تيدايه كه دوستى كوردن پشتيوانى له مافه كانى گه لى كورد ده كه ن له هه مانكاتدا كه سو كيتله ي وهى تيداييت كه حه زيان له وه نيه كورد به مافه كانى خو ي بگات رهنگه دژى زور له بهرنامه كانى كورد بوه ستنه وه له بهر نه وه هه لبرژاردنى پاليوراوه كان بو نه نجومه نى نوينه رانى عيراق وردبينييه كى وهى ده ويئت له پيش هه مو شتيكه وه ده بيت به به باشى شاره زايى زمانى عه ره بى بيت، ده بيت مرو قى كى ئازاو بو يرييت، ده بيت خاوه نى رابردويه كى پاكبيت، ده بيت له بواريكى ديارى كراودا شاره زاييه كى باشى هه بيت، ده بيت لهو كه سانه بيت كه سوره له سه ر به ده سته ينانى مافه كانى ميلله تى كورد له سه ر مه سه له ي ديموكراسى له سه ر مه سه له ي فيدراليزم، واتا پابه نديت به مافه كانى گه لى كورده وه له هه مانكاتدا بتوانيت زور به ئازايانه و



بكات له تاو پەرله ماندا.

KNN: بهشی دوهمی پرسپاره که باس له وه دهکات، ئیوه بو دیاریکردنی کاندیده کانتان بو پەرله مانی کوردستان زور وردنه بون به تایبهتی له عادالتهتی له بهرچا و گرتنی ناوچه جیاوازهکان؟

نه و شیروان مستهفا: رهنگه له هه ندیک ناوچهی بچوکدا نه وه رویدا بیئت، به لام ئه و بیست و پینچ که سهی که چونته ناو پەرله مانه وه پیموایه نوینه رایه تی بهشی زوری هه ری می کوردستان دهکن، رهنگه ئه و ناعه داله تییه که رویدا وه هۆکاره که ی به پله ی یه که م بگه ریته وه بو یاسای هه لبژاردن له کوردستاندا که کوردستانی کردوه به یه کبازنه، وه له هه مانکاتدا کردوشیه تی به لیستی داخراو، رهنگه ئه گه ر ئیمه له پاشه رپوژدا له ئاینده دا بتوانین به هاوکاری له گه ل فراکسیۆنه کانی دیکه ی ناو پەرله مان گوپرانکارییه ک له یاسای هه لبژاردندا جیبه جیبه کین به قازانجی ئه وه ی که کوردستان چه ند بازنه یه ک بیئت یان لیسته که لیستیکی کراوه بیئت، رهنگه ئه و کاته بتوانین زورتر عه داله ت له و مه سه له یه دا جیبه جیبه کین. ناوچه ی وه ها هه یه ئیمه نازانین چه ند ده نگ ده ینین هه تا وه کو بزانین چه ند که سی بو دابننن، به لام رهنگه بو هه لبژاردنیکی دیکه ئیستا بهرچا و مان رو شنه و له هه لبژاردنی ئه نجومه نی نوینه رانی عیراقدا باشت ده زانین له چ ناوچه یه کدا نفوزی ئیمه ی تیدا به هیزتره له چا و چ ناوچه یه کی دیکه دا، له هه مانکاتیشدا پیموایه هه مو ئه وانه ی چونته ناو پەرله مانه وه خه لکی شایسته و لیوه شاوه ن و ده توانن نوینه رایه تی نه ک هه ر ناوچه که ی خویان، به لکو نوینه رایه تی هه مو هه ری می کوردستان و خه لکی کوردستان بکن.

KNN: باشه، به شیکیشی په یوه ندی به کاری سیستما تیزه کراوه نییه، به و پنییه ی که ئیوه بیرتان له وه نه کردوه ته وه که له م هه لبژاردنانه ده زگایه ک یا خود ئورگانیکتان هه بیئت نه م شتانه ریگبخات؟

ئەو شەرتەکانی ئێستا: بەلێ لە هەلبژاردنی پێشودا ئێمە نە حیزببۆین، نە دامودەزگایەکی وەهامان هەبوو کە بتوانین بەشیوەیەکی رێکخراو بچینه ناو هەلبژاردنە کەو، ئێستا ئێمە چەند دەرسیکمان لە هەلبژاردنی رابردو وەرگرتو، هەولەدەین لەم هەلبژاردنە ی عێراقدا سود لەو دەرسانە وەرگیرین، یەکیک لەوانە ئێمە پێشتر دەزگایەکی یان دامەزراوەیە کمان نەبوو بە ناوی دامەزراوەی هەلبژاردن، ئەمجارە ئێمە دامەزراوەیە کمان پێکھێناوە لە سلێمانی و لە هەولێر و لە کەرکوک بە ناوی دامەزراوەی هەلبژاردنی گۆران کە ئەوان لایەنی تەکنیکی و یاسایی پڕۆسە کە دەگرنە ئەستۆی خۆیان، رەنگە بەو ھۆیە وە ئەرکی سەرشاری ئێمە زۆر ئاسانتر بێت لە چاوی جاری پێشو بەتایبەتی ئێوە خۆتان ئاگادارن و دەزانن جاری پێشو ئێمە کە چۆینە هەلبژاردنە وە تا ئەو کاتە ی کە لیست دروستکراوە ئێمە لە هیچ جیگە یە ک بارەگامان نەبوو لە هیچ جیگە یە ک نوینەرمان نەبوو لە هیچ جیگە یە ک لیژنە و کۆمیتە و دامودەزگامان نەبوو، خەلک پشٹیوانی لێکردین و بزوتنە وە یەکی خۆسکی جە ماوەری بوو بزوتنە وە یەکی عەفەوی بوو کە پشٹیوانیان لە بەرنامە کە ی ئێمە کرد لەم هەلبژاردنە دا ئێمە هەولەدەین خۆمان رێکبخەین سەرەتایی رێکخستنە کە شمان بەو دەستی پێکردووە کە دەزگایەکی یان دامەزراوە یەکی پروفیشنالمان بوو کاروباری هەلبژاردن دروستکردو.

KNN: پرسیاریکی دیکە کە بوو ئێوە هاتو ئەو یە کە بێرتان لەو نەکردووە تەو لە گەل سەرکردە ی بالای پارتە سیاسیەکانی کوردستان دا بنیشن و گفتوگۆ بکەن بوو ئەو ی کە ستراتیزی کاری سیاسی خۆتانی بوو رونکە نەو تۆ لە دیداری پێشودا وت: "ئێمە ھێزێکین بە تەنیشت ئەوانە وەو بەدیلی ئەوان نین"، پرسیارە کە ئەو یە کە ئێوە بێرتان لە گفتوگۆکردن لە گەل ئەوان نەکردووە تەو؟

نەو شەرتەکانی ئێستا: بەلێ بێرمان لێکردووە تەو، بەلام هەتا کۆ ئێستا ئەوان ھەلۆیستیان وەکو باسکرد ھەلۆیستیکی دوژمنانە یە، هەتا ئێستا بەردەوامن



نېرىنى خەلك تائىستا بەردەوامن لەسەر ھەرەشەكردن لە خەلك تائىستا بەردەوامن لەسەر ئەوھى كە سزای سىياسىي خەلك بەدن لەھەمانكاتدا بەردەوامن لەسەر بلاوكردنەوھى پروپاگەندەى ناراست دژى ئەم بزوتنەوھىيەى ئىمە ھەر وەختىك ئەوان ھەلۆيىستيان لەھو مەسەلانە گوپرا ئىمە لەم ولاتەدا دەژىن لەگەل دەسەلاتدارانىشدا گفتوگوۆ دەكەين و قسەدەكەين و ھەولەدەدين زمانىكى ھاوبەش بدۆزىنەوھ.

KNN: واتا ھەلۆيىستى ئىوھ پەيوەستە بە سىياسەتەكانى ئەوانەوھ؟

نەوشىروان مستەفا: بەلى بەندە بە ھەلۆيىستى ئەوانەوھ بەرامبەر بە ئىمە ئەگەر ھەلۆيىستيان لە ئىمە ھەلۆيىستى گفتوگوۆكردن و زمانى ھاوبەشو لەيەكگەيشتن بىت بىگومان ئىمە ئەو رىگەيەمان پى پەسەندە، خو ئەگەر لەسەر دوژمنايەتى بەردەوامن ئەوان چاوەرپى ئىمە نەكەن ئىمە ھەرچىيەكيان كرد باشيانكردو خراپيانكرد ئىمە لە پەرلەمان يان لە دەرەوھى پەرلەماندا چەپلەيان بو لىبەدين و دەستخوشيان لىبەكەين، بىگومان ئەگەر شتى خراپيانكرد دەچىنەوھ بە گزىاندا، بە رىگەى ديموكراتىي.

KNN: بزوتنەوھى گوپران چى بەسەر دىت؟

نەوشىروان مستەفا: ئەوھ پرسىارىكى زۆر بە جىيە، لەلایەن زۆر زۆر خەلكىشەوھ ئەو پرسىارەمان لىدەكرىت، بزوتنەوھى گوپران وەكو قەوارەيەكى سىياسىي لەلایەن كۆمسيۆنى بالاي ھەلبژاردنەكانەوھ جارىك پەسەندكراوھ ئەمجارەش پەسەندكردنەكەى تازەكراوھتەوھ، ئىمە بو مان ھەيە لە روى ياسايىيەوھ وەكو قەوارەيەكى سىياسىي كارىكەين، وەكو قەوارەيەكى سىياسىي لە چەند ھەفتەى داھاتودا خو مان رىكدەخەين، ھەولەدەدين چەندىن رايەلەو توپرى جىاجيا بو پەيوەنديكردن لەگەل چىن و تويزە كۆمەلایەتییەكانى ناو كۆمەلى كوردەوارى كوردستانى عىراق و رەوھندى كوردى لە دەرەوھى ولات دروستبەكەين، بو ئەوھى ئەمجارە وەكو قەوارەيەكى وەكو ھىزىكى سىياسىي رىكخراو بچىنە ناو مەملەنئى ھەلبژاردنەوھ.

بەشی دوهمی پرسیاره که دهلیت دهنه فۆرمی پارتيکی سياسي دياریکراو؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمە بە هیچ جۆرێک ئەزمونی حیزبە ستالینییهکان دوبارە ناکەینەو حیزبی ھەرەمی دروستناکەین و بە نیازین لاسایی ئەو حیزبە تەقلیدیانە بکەینەو ھەوێتیمان ھەیە لە کوردستاندا حیزبایەتیانکردووە بە سەرچاوەی ژیان بۆ موچەخۆرو کردویانە بە نامزاتی بۆ ئەوێ خەڵک ناچاربەکن لەگەڵیاندا ئیست لە کوردستاندا حیزبە سیاسییهکان ئیستا لەم زەمانەدا تەجەندی ئیجباری عەسکەری نەماوە جارێ ھەرچی تەمەنی بگەیشتا تە (۱۸) سال ناچاربو بێتە سەرباز، ئیستا لە جیاتی تەجەندی ئیجباری عەسکەری، تەجەندی ئیجباری سیاسی ھەیە. ئیمە دژی ئەو سەرەتایەین و پیمانواوە سەردەمی حیزبە ستالینییهکان بەسەرچووە. ئەو سەردەمە بەسەرچووە کە تۆ ھەولبەدەیت لەسەر شیوەی سوپایەکی حیزبیکی سیاسی دروستبکەیت لە ھەموو کۆنو قۆزبەو کۆلانیکیدا بارەگات ھەبێت بۆ ئەوێ کۆنتڕۆلی کۆمەڵگە بکەیت و لەو رێگە یەو لەشکرێک لە موچەخۆری بێئیش لەناو بارەگاکانی خۆتدا کۆیکەیتەو ئیمە ئەو ئەزمونە دوبارە ناکەینەو، ئیمە ئومیدمانواوە کە ئەزمونیکی تازە بەھینینەناو کوردستانی عێراقووە کە بێت بە جیگە ی پەسەندکردنی کۆمەڵانی خەڵک، خەڵک کاری سیاسیش بکات و لەھەمانکاتدا پێشە ی تاییبەتی خۆیشی ھەبێت سەرچاوەی ژیانێ تاییبەتی خۆی ھەبێت.

KNN: بەشیکی دیکە ی پرسیاره که باس لە پەيوەندی نیوان ئیوہو یەکییتی دەکات، بەوہی کە ئیوہ جیادەبنەو لە یەکییتی یان جیانابنەو، یان بەشیکن لە یەکییتی، یان بەشیکن نین لە یەکییتی؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمە لە یەکییتی جیانەبوینەتەو، بەشی ھەر زۆری ئەو کەسانە ی لە بزوتنەوہی گۆرانددا کۆبونەتەو ئەسلەن یەکییتی نەبون، ئەگەر لە یەکییتیش بون لە یەکییتی ھاتونەتە دەرەو ئەو موشکیلە ی خۆیانە ئیمە خۆمان بە موشەقو بە جیابووە نازانین بزوتنەوہیکی جەماوہریی فراوان کە



کی فراوانی ههیه له کوردستاندا، خه لکی تیدایه که کاتی خوئی کانیربوه له ناو ریزهکانی یه کیتیدا یان ئەندامبوه له ناو ریزهکانی یه کیتیدا، به لām نیستا هاتوته دهرهوه ههروهه له ناو حیزیه کاتی دیکهش خه لک هه بون هاتونه ته دهرهوه، به لām به شی زۆری هیزه که ی ئیمه که لیمانکۆبوه ته وه له وه که سانهن که پیشتر یان له هیچ حیزیه کیدا نه بوه، یان بیلایهن بوه، یان تازه هاتوته ناو ریزی جولانه که وه له بهرئه وه یه کیتیمان بو خاوه نهکانی خوئی به جیهیشتوه.

KNN: دوابه شی پرسیاره که ئه وه یه: دواجار پیوستیه کی حه تمی نییه ئیوه له چوارچیوه ی په یکه ری کیدا خۆتان ری کبخه نه وه، بو ئه وه ی بزوتنه وه ی گوپان په رش و بلاونه بیته؟

نهوشیروان مسته فا: من باسکرد، وتم ئیمه وه کو قه واره یه کی سیاسی حه قی کارکردنمان هه یه و خۆمان ری کده خه ین و به م نزیکانه له شاره سه ره کییهکانی کوردستانی عیراقدا باره گا ده که ینه وه و ده سته ده که ین به کاری ری کخستنی خۆمان، له ری که ی کۆمه لیک له شه به که ی په یوه ندییه وه.

KNN: پرسیاریکی دیکه ئه وه یه، بوچی نهوشیروان مسته فا کۆمه له ی ره نجه دران زیندونا کاته وه له بری ئه وه ی به دیلیکی دیکه دابنیت؟

نهوشیروان مسته فا: وابزانم هه ر قۆناغیک و هه ر سه ره ده می ک پیوستی به شه یوه یه کی دیاریکراوی ری کخراوه یی هه یه، پیموایه کۆمه له ی ره نجه درانی کوردستان له قۆناغی خۆیدا ده وریکی گرنگو سه ره کیی و کاریگه ریی له میژوی میلیه ته که ماندا بیینی ئه و قۆناغه تیپه ری نیستا قۆناغیکی تازه یه، پیوستیمان به فۆرمیکی نوی به ناوه روکیکی نوی، به بهرنامه یه کی نوی، به سه رکرده یه تییه کی نوی، به شه یوه یه کی ئیشکردنی نوی هه یه، من ئومیدموایه، ئه و که لینه ی که نیستا له کوردستانی عیراقدا هه یه و زۆر له دلسۆزه کان و له وه ئەندامه کۆنهکانی کۆمه له ی ره نجه دران باسی ئه وه ده که ن که کۆمه له

رێندوبکریتەوه، من پیموایه ئەو قوناغە بە سەر بەرزییەوه ئەرکەکانی خۆی بەجێهێناوه، ئیستا قوناغیکی تازەیهو ئەرکی تازەمان لە ئەستۆدایه.

KNN: بەشیکی زۆر لەو پرسیارانەی نێردراون بۆ ئەم بەرنامەو دیدارەیه پەيوهستن بە مەسەلەی نانپرینو ئەو سزا سیاسییەکی تۆ باسکرد، تۆ خۆت پەيامت چییە بۆ ئەو نانپراوانە، یان ئەوانەکی که لەسەر بزوتنەوهکەکی ئیوه سزایەکی سیاسی دراون که دەتوانریت بوتریت مۆدیلیکی تازەکی سزادانە؟

نەوشیروان مستەفا: ئیمە ئەو بەرنامەیهی که هەمانبوه بەرنامەکی گۆرپان بوە، بەرنامەکی گۆرانیکی سیاسی بنەرەتی بوە لە کۆمەلەی کوردەوارییەدا، ئیمە بەلینمان بە میللەتەکهمانداوه که ئیشبکەین بۆ ئەوهی سیستمی حوکمرانی لە کوردستانی عێراقدا بگۆرین، ئیشبکەین بۆ ئەوهی شیوهی بەرپوهبردنی ولات بگۆرین، ئیشبکەین بۆ ئەوهی که ئەدائی حوکمەت بگۆرین، ئیشبکەین بۆ ئەوهی که ئەدائی پەرلەمان بگۆرین، ئیشبکەین بۆ ئەوهی که ولاتەکهمان لە قوناغیکەوه بچیتە قوناغیکی خۆشتر و باشتر و پیشکەوتوتر لەوه هەمو گۆرانیکی لە دنیا دا نرخی خۆی هەیه هەمو هەول و تیکۆشانیک باجی خۆی هەیه، پیموایه ئەو سزا سیاسییەکی که ئیستا دەسەلاتداران دەیسەپین بەسەر چاکەکانو بەسەر لایەنگرەکانی ئیمەدا، لە راستیدا ئەوه بەشیکی لەو نرخی که تیکۆشەرەکانی میللەتەکهکی ئیمە ئەمڕۆ لە نرخی گۆرینی سیستمی سیاسی، سیستمی ئابوری و سیستمی کۆمەلایەتی دەیدەن وە من بە شانازییهوه باسی ئەوه دەکهەم چالاکەکانی میللەتەکهمان بەرگەکی ئەوهیانگرتوهو خۆپاگرییهکی بۆینەیان پێشانداوه که ئامادەنەبون لەپیناوی مۆچەیهکی بچوکدا تەنازول لە بیروباوهری سیاسی و لە مەبدەئی خۆیان بکەن، بێگومان ئەم عەقڵییەتەکی که ئیستا عەقڵییەتی سزادانی سیاسییە، ئەمە پاشەرۆژی نییه، ئیستاشی نییه، ئەک ئایندە، ئەمە وەکو پەلەقارزەوايه پێشموایه ئەم پەلەقارزەیهش دادەمرکیتەوه چ زو بێت چ درەنگ بێت.



دهته ویت بلی ئه و ئامانجهی که له پشت سزای سیاسییه وهیه که نرساندنی لایه نگرانی بزوتنه وهی گۆرانه سهرناگریت؟

نه وشیروان مسته فا: بیگومان سهرناگریت، سه دان ههزار که س له م بزوتنه وهیه کۆبوه ته وه نانپرینی چه ند ههزار که سیك ناتوانی ت میلله تیك چاوترسی ن بکات. میلله ته که ی ئیمه گۆرینی ده ویت، له به ره وه به سزادانی چه ند ههزار که سیك میلله ت چاوترسی ن نابیت، ئیمه له سه رده می کدا هه فته ی وا هه بوه سه دان که سیان لی ئیعدام کردوین و هه لیا نواسی وه له سی داره یاندا وه له سه ر جاده ی شاره کان خه لکیان به ریز گولله باران کردوه میلله ته که مان چاوترسا و نه بوه ئیستا به نانپرین و به ده رکردن و به وانه چۆن چاوترسی ن ده بیت.

KNN: واتا ئه و بۆچونه ی که پییوایه، ئه ماره ی که گۆران هات مۆدی لیکبو، به لام ئه مجاره که دیت ره نگه به م چه ماسه وه نه بیت و له لایه ن تۆوه ره تده کریته وه یان راتچییه؟

من پیموایه هه لبژاردنی داها تو ئیمه سه رکه وتنی سیاسی گه وره تر به ده ست ده هی نین، پیموایه گه له که مان په شیمان نه بوه ته وه له وه ی که ده نگه ی به ئیمه دا وه، به پیچه وانه وه به شیک له وانه ی که ده نگیان به ئیمه نه دا وه پاش ئه وه ی که ئه و رودا وانه ی کوردستانی عیراقیان بینیه ئیمه لایه نگرمان زۆرتربه، ده ی شیبینین ئه وه له به

لایه‌نگری حوکمی لامه‌رکه‌زیم له کوردستاندا

سازدانی: ئارام سه‌عید

نه‌وشیروان مسته‌فا بپروای وایه له لایه‌ن خه‌لکی سلیمانیوه گله‌بیان لیده‌که‌ن که ماوه‌یه‌کی زۆر زیاتر له (١٠) سالّ حوکمرانی ئیداره‌ی یه‌کییتی هه‌موی له سلیمانی بووه به‌شیک له‌وانه‌ی که کاربه‌ده‌ست بون ده‌سه‌لاتداربون له داموده‌زگا حوکومه‌تی و حیزبیه‌کاندا ئیستغلالی پله‌و پایه‌ی سیاسی خۆیانیان کردوه بۆ هه‌ندیک مه‌به‌ست.

ئوه‌ش ره‌نده‌کاته‌وه که سلیمانچیتێ کردبیت و ده‌لیت: ئه‌گه‌ر له هه‌ولیریش بومایه له‌وانه‌بو هه‌ر به‌و ته‌ریقه‌یه‌ پیم بلین که هه‌ولیرچییایه‌تی ده‌کات و له ده‌وکیش بومایه پیم بلین ده‌وکچییایه‌تی ده‌کات.

له‌م چاوپێکه‌وتنه‌دا ته‌ئکید ده‌کاته‌وه که لایه‌نگری حوکمی لامه‌رکه‌زییه‌ له کوردستاندا ده‌لیت: باوه‌رم وایه ده‌بیت هه‌مو پارێزگایه‌کیش مافی بپریاردانی چاره‌نوسی خۆی هه‌بیت، به‌لام له کوردستاندا ئیمه‌ لایه‌نگری ئه‌وه‌ین که هه‌ریمی کوردستان هه‌بیت و یه‌که‌ی یه‌که‌ی فیدرالی بیت.

KNN: چ جو‌ره شیوازیکی حوکمرانی له کوردستاندا به‌په‌سه‌ند ده‌زانن، واته شیوازی مه‌رکه‌زی یا لامه‌رکه‌زی؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: پیموایه جاریکیکه‌ش ئه‌م مه‌سه‌له‌یه‌م باسکردوه له ئیداردا دو جو‌ره شیوه‌ی به‌پێوه‌بردن هه‌یه شیوه‌ی به‌پێوه‌بردنی ستونی یا عه‌مودی ئه‌وه‌ی تریش پینی ده‌وتریت شیوه‌ی به‌پێوه‌بردنی ئه‌وه‌ی یا خود ئاسۆیی له شیوه‌ی به‌پێوه‌بردنی عه‌مودیدا، ئه‌وه جو‌ریکه‌ له حوکمرانی مه‌رکه‌زی، له حوکمرانی مه‌رکه‌زیدا هه‌مو ده‌سه‌لاته‌کان کۆده‌کرینه‌وه له مه‌رکه‌زدا، له‌ویوه هه‌مو لا‌کان به‌پێوه‌ئه‌برین و ئه‌وانی تر هه‌مو تابعی ئه‌ون، له به‌پێوه‌پردنی



ئەمەش دەسەلاتەکان دابەش دەکریڻ لە بەینی ناوەندو لە بەینی شۆپەکانی تردا لە بەینی جیگایەك و جیگایەكیتردا، بەلام من خۆم لەگەڵ ئەوهم که لامەرکەزیەت ھەبێت لەگەڵ ئەوھدام کہ دەسەلاتەکان بە ئاسۆیی دابەش بکریڻ بەسەر جیگای جیا جیاو دەسەلاتی جیاجیاو ناوەندی جیاجیا، نەك لە یەك ناوەندیکەوہ بیگومان ناوەندیك ھەموی بەرپۆھدەبات ئیداری ھەموی دەکات، بەلام من لایەنگری ھوكمی لامەرکەزیم لە کوردستاندا.

KNN: كاك نەوشیروان كورد لە بەغدا زۆرکات بەرگری لە فیدرالیەت دەکات بۆ عێراق کہ ئەویش پێویستی بە شیوازیکى حکومرانی لامەرکەزی ھەیه، بەلام لە کوردستان پیادەى مەرکەزیەت دەکات؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ، جا ئەوہ ئیستاش کورد مۆتەھەمە بەوہ کہ شتیك ھەیه لە ژيانى سیاسى و لە پەيوەندى ناو دەولەتاندا کہ پێى دەلێن دو پێوانەیی یاخود بە ئینگلیزی پێى دەلێن دەبڵستاندارد ئەوہى کہ عەرەب تەرجومەى کردوہ بە ئیزدواجیەتى مەعایر یا ئیزدواجیەتى مقاییس، بیگومان ئەوہ لە شەخسیەتى عێراقیدا عەلى وەردى باسى کردوہ، کہ شەخسیەتى ئینسانی عێراقى جۆریك لە ئیزدیواجیەتى تێدایە، دوانەیی تێدایە، ئەو دوانەییە عەلى وەردى باسى کۆمەلگای عەرەبى تێدایە دەیگێرێتەوہ بۆ ئەو ئیزدواجیەتییه لایەکی ژيانى بەدەوییە لایەکەى تری ژيانى ھەزارییە، ئەوہش وایکردوہ لە دەرونى ئینسانی عێراقیدا جۆریك لە ئیزدواجیەت ھەبێت، بەداخەوہ حکومرانی سەردەمى بەعسیش کاریكى وایکردوہ لای تاکی کوردیش جۆریك لە ئیزدواجیەتى کہ من ناوم ناوہ ئیجدواجیەتى شەخسیەتى یەعنى دو شەخسیەتى دو کہسیەتییه لە زەمانیکدا وابوہ وشەکانى وەکو کہ بە کہسیکت بکوتبایە ئەوہ کہسیكى دو روہ یا کہسیكى دو زمانە یا ئەمە کابرایەكى دوسەرە بە دو سەر ئەپوات ئەمە جنیویكى قورس بو، بەلام لە رژیمی بەعسیدا کہ بەعس غەدرى لە خەلك دەکردو زولمى لە خەلك دەکردو خەلكى دەكوشت و ئیجبارى دەکرد بپوات لەگەل رژیمی بەعسى بیټ و

جۆربو به رو له گه‌ل به‌عسیه‌کاندا ستایش بکات و له‌گه‌لیاندا به‌روات به‌ریگاداو پێیان بلیت باشو به‌سه‌رچاو بلیت هه‌مو قسه‌کانی تو باشو له پاشمه‌ش جنیوی پێده‌دان و له هه‌ندیك حاله‌تیشدا ده‌چو ریکه‌ستنی نه‌ینی ده‌کرد نه‌مه‌ش کاریکی وایکردوه فیعه‌ن دو رویی بییت به به‌شیک له ژیانی رۆژانه‌ی خه‌لك و دو زمانی، له‌وی به جۆریك قسه بکات و به نه‌ینی به شیوه‌یه‌کی تر قسه بکات له‌دوای راه‌په‌رینه‌وه حیزبه کوردیه‌کان له راستیدا له‌باتی نه‌وه‌ی هه‌ول بده‌ن که نه‌مه نه‌می‌نیت نه‌مه‌یان قول کردوه که ئیستا ده‌بیینن جۆریکه له نیفاقی سیاسی مونافقین له دین دا ته‌نیا بۆ نه‌فسی زه‌لامه‌که خۆی زه‌ره‌ری هه‌یه بۆ نمونه ئینسانیکی مونافیق دینی پکه‌ویته خه‌ته‌روه باوه‌ری بکه‌ویته خه‌ته‌روه له رۆژی قیامه‌تدا خودا سزای ده‌دات، به‌لام مونافقی سیاسی له‌م دونیایه زه‌ره‌ری بۆ هه‌مو خه‌لك هه‌یه، ئیجدواجیه‌تی مه‌عایر نه‌وه‌ی که تو بۆ شوینی شتیك داوا بکه‌یت، به‌لام بۆ خۆت شتیکیکه داوا بکه‌یت، بێگومان نه‌وه جۆریکه له ئیجدواجیه‌تی مه‌عایر که له ولاته‌که‌ی ئیعه‌دا هه‌یه، به‌لی ئیعه له به‌غدا داوا ده‌که‌ین که لامه‌رکه‌زیه‌ت هه‌بییت، به‌لام له کوردستاندا داوا ده‌که‌ین مه‌رکه‌زیه‌ت هه‌بییت، له‌وی داوا ده‌که‌ین ته‌عه‌دودیه‌ت هه‌بییت لی‌ره نیزامی حیزبی واحد هه‌بییت بۆ خه‌لكی تر کۆمه‌لیك شت داویان لێده‌که‌ین لای خۆمان نه‌وه جیبه‌جی ناکه‌ین یانی هه‌تا نه‌گه‌ر ئیوه سه‌رنجی خیزانی کورد بدن به‌شیک له‌و پیاوانه‌ی که له‌ناو خیزانی کورددا ده‌ژین خۆیان به پێشکه‌وتوخا‌زو لایه‌نگری مافی ئافه‌رت و نه‌و جو‌ره شتانه ده‌زانن، به‌لام که دیته ناو خیزانه‌که‌ی خۆیدا ره‌فتاریکی جیاوا‌ز نه‌کات بێگومان نه‌مه نه‌و دو که‌سیه‌ته‌یه که له یه‌ك که‌سدا نه‌بی‌نریت بۆیه نه‌وه له سیاسه‌تی کوردیشدا په‌یره‌وی ده‌کریت ئیزدواجیه‌تی مه‌عایر له سیاسه‌تی کوردیش دایه پیموایه ره‌گه‌که‌ی ده‌گه‌ریته‌وه بۆ نه‌وه.

KNN: نه‌و شیوا‌زه‌ی لامه‌رکه‌زیه‌ت باسی ده‌که‌یت نه‌و ده‌سه‌لاتانه چین که پێویسته له ده‌ستی مه‌رکه‌زدا نه‌بییت؟



ن مستهفا: باسی ته جروبەي كوردستاني هێزانی خۆمان دهكەم،
 ئامەريت ئەمە ته عمیم كهەم بۆ ولاتی تری بەلام ئەمە بێگومان لە نه تێجەي
 لیکۆلینەوهی چه نەدین ته جروبەي میلله تانی دونیا بوه ئەمە بەهشیکه له
 فەلسەفەي سیاسییه له حکومرانی ئێمه باوهرمان پێیهتی ئەمەش له وهی ئێمه
 له هەریمی كوردستاندا سێ دۆسه لاتمان ههیه، له پال له سێ دۆسه لاتدا
 هێزی چهكداریشمان ههیه مهسه له ن سێ دۆسه لاته كه په كیان دۆسه لاتی
 ته شریعییه، په كیان دۆسه لاتی ته نفیزییه، په كیان دۆسه لاتی قەزاییه له هەریمی
 كوردستاندا كاتێك ئێمه باسی لامهركهزیهت دهكەین باسی له وه ناكهین له
 دۆسه لاتی قەزایی دا لامهركهزیهت هه بێت و هه ماحافزه یهك دانگا و مهكەمه و
 سولتهی قەزایی خۆی هه بێت، بێگومان نا، بۆ هەریمی كوردستان پێویسته پهك
 دۆسه لاتی قەزایی هه بێت كه له هه مو هەریمی كوردستاندا دۆسه لاتدار بێت پهك
 مهكەمه ی ته میز هه بێت و پهك مه جلیسی قەزا هه بێت و پهك وهزارهتی هه دل
 هه بێت، مه فوزه سولتهی قەزایی له هەریمی كوردستاندا پهك سولته بێت،
 وهه سه سولتهی ته شریعی له سولتهی ته شریعیش دا پێویسته له هەریمی
 كوردستاندا پهك له نجومه ن پهك په رله مان هه بێت بۆ له وهی ته شریعات بۆ
 هه موی كوردستان دهربكات په عنی له ته شریعهانی له و قانونه ی له
 په رله مانی كوردستاندا دهره چێت له سه رتاسه ری كوردستاندا چێبه جێ
 بكریت و نابیت هیچ ماحافزه یهك خۆی به ته نیا دۆسه لاتی له وهی هه بێت كه
 ته شریعاتی جیاواز دهربكات جیاواز بێت له و ته شریعاته هه ریم به لكو ته نیا
 دۆسه لات له هەریمی كوردستان ده بێت قانون دهربكات و قانونه كه ی چێبه جێ
 بكریت له سه رتاسه ری كوردستان سولتهی ته شریعییه كه په رله مانی
 كوردستانه.

دیننه سه سولتهی ته نفیزی سولتهی ته نفیزی كه خۆی له كۆمه لێك دام و
 دهزگا له نوینیت له وانه له نجومه نی وهزیران، سه رۆكایه تی هه ریم سه رۆكایه تی
 هه ریمیش بێگومان له بێت بۆ هه موی هەریمی كوردستان بێت، بەلام كه باسی

سولتهی تەنفیزی دەکریت سولتهی تەنفیزی ئەنجومەنی وەزیرانە، ئەنجومەنی وەزیران مەفرۆزە ئەو دەزگایە بێت کە پەیوەندی لە بەینی ھەریمی کوردستان و لە بەینی عێراق و شۆینەکانی تردا ریک دەخات و ئەو جیھەتە بێت کە تەختیتی لەسەر ناستی ھەریمی کوردستان پلان دادەنیت بۆ رینگاو بان بۆ کارەبا بۆ ئاوی خواردنەوہ بۆ کشتوکال بۆ ئابوری بۆ کاروبار بۆ زانکۆکان، نەخشە یاخود پلانی ھەریم لە لایەن ئەوہوہ دائەنریت و جیبەجی کردنەکە ئەسپیتریت بە ئەنجومەنی محافەزەکان یەعنی لەمە جوړیک لە دابەش کردنی دەسەلات دیتە پێشەوہ دابەشکردنی دەسەلات لە نیوان ئەنجومەنی وەزیران و لەنیوان ئەنجومەنی پارێزگاگان، ئەوہی کە ئیمە داوای دەکەین ئەوہیە کە لە ھەریمی کوردستاندا جوړیک لە لامەرکەزیەت لە مەسەلە ی جیبەجی کردنی کارگیڕیدا لە مەسەلە ی جیبەجی کردنی ئابوریدا لە مەسەلە ی جیبەجی کردنی ئاوەدانکردنەوہدا لەوانە جوړیک لە دابەشکردنی دەسەلات لە بەینی ھەریمی کوردستان لە ھەولێرو لە بەینی محافەزەکانی ھەولێرو دەوێ و سلیمانیدا ھەبیت ئەوہیە کە ئیمە باسی دەکەین، بێگومان ھیزی چەکار بە دەرەجە ی ئەساسی پێشمەرگەییە و ئەویش کە دەبیت دیسان ناوەندی بێت و سەر بە ھەریمی نەبیت لەبەر ئەوہ ئیمە ئەگەر باسی لامەرکەزیەت دەکەین باسی ئەو لامەرکەزیەتە دەکەیت کە لە بواری بەرپۆھبردنی کارگیڕی و ئاوەدانی دەکەین نەک لە بواری سولتهی تەشریعی و سولتهی قەزایی دەکەین.

KNN: ھەندیک ئیوہ بە سلیمانچی تاوانبار دەکەن؟

نەوشیروان مستەفا: بەلی، زۆر پرسیاریکی بەجیبە من لە چیدا سلیمانچیتیم کردوہ پیم بلین تاوہکو پیتان بلیم سلیمانچیم کردوہ یان نەمکردوہ.

KNN: مەسەلەن بۆ نمونە دەلین ئەگەر دەسەلاتتان ھەبیت فەزلی سلیمانی

دەدەن بەسەر شارەکانی تردا؟

نەوشیروان مستەفا: زۆر جار دەسەلاتیشم بوہ لە چیدا فەزلم پیداون؟ ئەتوانن ھەر ھیچ نەبیت ئەو فەترەییە بۆ نمونە بێننەوہ کە ھەمو دامودەزگاگان یەکییتی



سودەزگاكانى ئىدارى مەنتقەى سلىمانى كە سەر بە يەكئىتى بون لە ناوچەى سلىمانى و لە شارى سلىمانى بون ئەتوانن بچن پرسیار بکەن بزائن مەسئولى چەند مەكتەبى يەكئىتى خەلكى شارى سلىمانى بون مەسئولى چەند مەكتەبى يەكئىتى خەلكى شارەكانى تر بون لەناو وەزیرەكاندا بە ژمارە وەریبگرن (۲۰) وەزیر بوییت (۱۵) وەزیر بوییت (۳۰) وەزیر بوییت چەندانەى خەلكى سلىمانى بون و چەندیان خەلكى شارەكانى تر بون بە عەكسەوہ ئیمە لەلایەن خەلكى سلىمانیەوہ گلەییان لیدەكەن كە ماوہیەكى زۆر زیاتر لە (۱۰) سالّ حوكمرانى ئىدارەى يەكئىتى هەموى لە سلىمانى بوەو بەشێك لەوانەى كە كاربەدەست بون دەسەلاتداربون لە دامودەزگا حكومەتى و حیزبىەكاندا ئىستغلالى پلەو پایەى سیاسى خوئیانیان كردهو بۆ هەندیک مەبەست بۆ دەولەمەندبون بۆ داگیرکردنى ئەرز بۆ مفاوولات بۆ فلان و بۆ فیسارى بۆ شتى وا زۆرجار خەلكى سلىمانى تاجیرەكانى سلىمانى مفاویلەكانى سلىمانى كارمەندەكانى سلىمانى هاتون گلەییان لە ئیمە كردهو كە ئیمە بۆچى دیفاعیان لێناكەین لەسەر ئەوہى كە ئەرزى سلىمانى دەدریت بە خەلكى زۆر شوئینیتر كە دابەش دەكریت بەسەر خەلكى زۆر شوئینى دور دین لەبەر چاوى خەلكى سلىمانیدا ئەيفرۆشن، بۆچى لە سلىمانى يەكئىتى حكوم دەكات و كەچى زۆرى وەزیرەكانى كە كاروبارەكانیان بەندە بەم ناوچەىەوہ كە پئویستە بە شارەزایى و ناسینى خەلكەكەوہ هەیه، خەلكى شارێكى كە بۆ ببیتە وەزیر روژێك لە روژان ئیمە گلەییان نەكردهو و قسەمان نەكردەو.

من ئەگەر لە هەولیریش بومایە لەوانەبو هەر بەو تەریقەىە پئیم بلین كە هەولیرچیىەتى دەكات و لە دەوكیش بومایە پئیم بلین دەوكچیىەتى دەكات چونكە من دژى ئىستغلالى دەسەلاتى سیاسى دەسەلاتى حكومرانى و دەسەلاتى حیزبى بوم بۆ مەنفەعەتى تايبەتى بەداخەوہ ئەوہ بەو ئەوعە شكاوەتەوہ لەبەر ئەوہى كە ئەو كەسانەى كە دەسەلاتدار بون لە سلىمانى خەلكى سلىمانى نەبون پئیان وابوہ كە ئەگەر ئەو رەخنەىەى كە دەیگرین ئەو



ههیه، واته دهتوانین بلیین له روی عه مه لیبیه وه دو ئیدارهیه، ئیداره ی سلیمانی وه کو خویه تی و هه ولیرو دهۆکیش وه کو خویه تی.

KNN: هه ندی جار ده لێن ئه گهر نه وشيروان مسته فا ده سه لاتی هه بییت له وانه یه سلیمانی جیا بکاته وه و بیکات به هه ریمیکی سه ربه خو؟.

نه وشيروان مسته فا: بیگومان له ده ستوری عیراقیدا ماده یه کی تیا به که هه مو پارێزگایه ک به ته نیا یان له گه ل چه ند پارێزگایه کی تر دا ئه توانییت هه ریمیکی سه ربه خو دروستبکات. وه کو مه بده د من له گه ل ئه وه م و پێشموایه ئه مه مافیکی ره وای هه مو پارێزگایه که وه کو چۆن ئیمه با وه پمان وایه هه مو میله تیک له دنیا دا ده بییت مافی چاره نویسی هه بییت، من با وه پم وایه ده بییت هه مو پارێزگایه کیش ده بییت مافی بریار دانی چاره نویسی خو ی هه بییت، به لام له کوردستان دا ئیمه لایه نگری ئه وه یین که هه ریمی کوردستان هه بییت و یه که یه کدی فیدرالی بییت، سلیمانی و هه ولیرو دهۆک به یه که وه بن، له پاشه پوژدا نا وچه دا براهه کان که رکوک و سنجارو خانه قین و مه خموریش بگه ری نه وه سه ر هه ریمی کوردستان.

دیمه سه ر ئه وه ی که حکومه تی هه ریمی کوردستان و سه رکر دایه تی ئه م دو حیزبه چیان کردوه بو ئه وه ی جوړیک له ئیندیماج له نیوان بادینان و سوړان له نیوان هه ولیرو سلیمانی، له نیوان دهۆک و هه ولیرو سلیمانی دا دروست بییت. بو نمونه چه ند روژنامه ی سلیمانی ده گاته دهۆک، چه ند روژنامه ی دهۆک ده گاته سلیمانی، چه ند کوړی ئه ده بی، سیاسی، روژنبری، له لایه ن دهۆکییه کانه وه له سلیمانی ئه نجام ده دریت و له لایه ن سلیمانیه کانه وه له دهۆک ئه نجام ده دریت. چی کراوه بو ئه وه ی که ئه وه ی له زمانی تازه ی ئه م چه ر خه دا پی ی ده و تریت (ئینتیگریشن) جوړیک له ئیندیماج، جوړیک له تیکه لاوبون، که له یه کتر دا بتوینه وه، چی کراوه تا کو من دژی راهه ستایم تا ئه وان و امان پی بلیین؟ به پیچه وانه وه من زور به لامه وه باشه که نه خشه یه ک دا بنیین بو ئه وه ی تیکه لاوبونیکی ئابوری، سیاسی، کومه لایه تی، روژنبری، زانکویی له نیوان



په پیرهوی بکه‌نو له‌گه‌لی بژین.

KNN: که‌واته‌ نه‌گه‌ر نه‌مانه‌ هه‌ر له‌ دروشمدا بمیننه‌وه، پیکه‌وه ژیان به‌بی کرانه‌وه‌و دادپه‌روه‌ری کاریکی ئاسان ناییت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: پرسیاره‌که‌م که‌ له‌ تو‌م کرد جاریکی تر دو‌باره‌ی ده‌که‌مه‌وه، بوئه‌وه‌ی ئی‌مه‌ وه‌کو یه‌ک نه‌ته‌وه ئیش بکه‌ین بوئه‌وه‌ی وه‌کو یه‌ک هه‌ریمی کوردستان ئیش بکه‌ین، بوئه‌وه‌ی وه‌کو یه‌ک حکومه‌ت یه‌ک ده‌ولت یه‌ک ولات ئیش بکه‌ین، من له‌ تو‌ ده‌پرسم: له‌ ۱۸ سالی رابردودا چی کراوه‌ بو‌ دروستکردنی شتی هاوبه‌ش له‌نیوان کفری و زاخو، له‌نیوان که‌لارو نامیدی، له‌نیوان ئاکری و هه‌له‌بجه، چ شتیکی هاوبه‌ش دروستکراوه‌ له‌ روی ئابوری، سیاسی، کومه‌لایه‌تی و روشنی‌رییه‌وه، کردویه‌تی به‌ به‌رنامه‌ی خو‌ی بوئه‌وه‌ی ئه‌م میلله‌ته‌ هه‌ست به‌وه‌ بکات که‌ یه‌ک میلله‌ته‌، یه‌ک ولاتی هه‌یه، وه‌ ئه‌مه‌ له‌ شیعر ده‌ربینینه‌ ده‌ره‌وه، واته‌ له‌ نویسنو دروشمی سیاسی ده‌ربینینه‌ ده‌ره‌وه‌ بیکه‌ین به‌ به‌رنامه‌یه‌کی ئیشکردن بو‌ ئیستاو بو‌ پاشه‌پروژ بوئه‌وه‌ی ئی‌مه‌ خو‌مان به‌ یه‌ک نه‌ته‌وه‌و به‌ یه‌ک میلله‌ت بزانین، بویه‌ من له‌ تو‌ ئه‌پرسم چی کراوه‌؟ ئه‌گه‌ر نه‌کراوه‌ پتویسته‌ بیکه‌ین. ئه‌گه‌ر کراویشه‌ بوئه‌وه‌ی دریزه‌ی پێبده‌ین.

KNN: ئه‌گه‌ر نه‌مانه‌ نه‌کران نه‌وکاته‌ هه‌لو‌یستت چون ده‌بییت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئه‌گه‌ر نه‌کران، روژبه‌پروژ ئه‌و درزانه‌ی له‌نیوان ئه‌م ناوچانه‌دا هه‌یه‌ قولتر ده‌بیته‌وه.

KNN: له‌ یه‌که‌م پرسیاردا باس له‌ مه‌سه‌له‌ی ئیزیدیواجیه‌ت کرا، ئه‌مه‌وه‌ی بگه‌ریمه‌وه‌ سه‌ر به‌شیکی ئه‌و پرسیاره‌، ئه‌م ئیزیدیواجیه‌ته‌ چ وینه‌یه‌کی کوردی دروستکردوه‌ له‌ ده‌ره‌وه‌؟ ئایا زیانی لی نه‌داوه‌؟



نەوشەرەوان مستەفا: بەلێ، رەنگە بۆ ئەمەریکا ئیزیدیواجیەتی مەعایر بچیتە سەر، یان بۆ دەولەتانی گەورە بچیتە سەر، ئەوانە هیژی گەورەیان هەیە، بەلام بۆ میلیلەتیکی بچوکی وەکو کوردو هیژیکی بچوکی وەکو کورد، بیگومان ئەمە ناچیتە سەر. ئیزیدیواجیەتی مەعایر لە سیاسەتی کوردیدا لە عێراقدا زەرەری لە کورد داوە، واتە ئەگەر ئیستا وەزعی سیاسی کورد لە عێراقدا بەراورد بکەین لەگەڵ پینچ سال لەمەوپێش یان دە سال لەمەوپێش، پیموایە زۆر دابەزیووتە خوارووە، پینچ سال لەمەوپێش شوینی کورد لەلای عەرەبی عێراق زۆر لە ئیستا باشتر بو، دە سال لەمەوپێش زۆر لە ئیستا باشتر بو، بەهۆی ئەو سیاسەتە ئیزیدیواجیەتی کە لە بەغدا پەپرهوی دەکریت، ئەوەی کە بۆ خۆمانمان ئەویت بۆ ئەوانمان ناویت، بۆنمونه داوای دیموکراتی لەوان دەکەین داوای تەوافوق دەکەین داوای ئازادی زیاتر دەکەین داوای لامەرد، زیەت دەکەین، داوای ئازادی حیزبەکان دەکەین، هەندیک لەمانە لەناو سیاسەتی کوردی ناوخۆی هەریمی کوردستاندا رەنگی نەداووتەوه، لەبەر ئەوە ئیمەش تۆمەتبارین بەهۆی کە ئیزیدیواجیەتی مەعایرمان هەیە، بەهۆی جۆریک رەفتار دەکەین لە کوردستان و لەوی جۆریکی دیکە رەفتار دەکەین، ئەمە بووتە هۆی ئەوەی کە وەکو وتم لەناو عەرەبی عێراقدا ریزگرتنی کورد دابەزیووتە خوارووە. بۆنمونه کورد پینچ سال یان دە سال ئەیتوانی بە ئازادی بپروات بۆ نەجەفو کەربەلاو حلەو عەمارەو بەسەر و تەنانەت لە رومادی و شوینەکانی تردا ئیش بکات و زۆر ریزی دەگیرا، بەلام لەماوەی ئەم پینچ سالەدا ئەو ریزگرتنە دابەزیووتە خوارووە.

KNN: دوا پرسیارم ئەوەیە، ئیوه هیچ پلانیکتان هەیە بۆ نەهیشتنی ئەم ئیزیدیواجیەتە لە کارکردندا؟



مستەفا: ئیمە هەولده دەین له پڕیگه ی ئەو پرۆژانه وه که پیشکەشی
پەرمان دەکریت، له پڕیگه ی ئەو بهرنامه یه وه که وهکو بزوتنه وه ی گوپان
تەرحی دهکەین، له پڕیگه ی ئەو رهخنانه وه ئیمه له حکومه تی هه ریمی دهگرین،
له سیاسه تی حیزبه کانی هه ریمی دهگرین، وه له پڕیگه ی بهرنامه ی به دیله وه
هه ولده دەین که ئە

گەندەلیی بەرەهەمی شیوهی حوکمرانیی دەسه‌لآتە

سازدانی: هوشیار عەبدوڵا

نەوشیروان مستەفا ئاماژە بۆ ئەو دەکات، کە دیاردەیی گەندەلیی بەرەهەمی جۆری حوکمرانیی دەسه‌لآتی سیاسییه له کوردستان نەک دیاردەیهکی کەسیی بیت.

ئەم وتانەش وەک بۆچونیک له بەرامبەر ئەو هەولانەی کە ماوهیه‌کە دەسه‌لآت له کوردستان له هەولێ ئەو هەدایه، کە لێپێچینه‌وه له چەند کەسیک بە تۆمەتی گەندەلیی وەک موزایه‌دهی سیاسی به‌کار دینیت.

لەم چاوپێکه‌وتنه‌دا، کە کەنالی knn له‌گەڵ نەوشیروان مستەفا سازیداوه، ناوبراو له‌سەر چەند پرسیکی دیکه‌ ده‌وینت.

Knn: ماوهیه‌کە راگەیاننده‌کانی دەسه‌لآت و به‌تایبه‌ت راگەیانندن (ی. ن. ک) خۆیان وەکو هیژیک دەرده‌خەن، کە ئەوان دژایه‌تی گەندەلیی ده‌کەن، زۆرجار باس له‌وه ده‌کەن، کە هۆکاری گەندەلیی ئەو کادیرانه‌ بون، کە ئیستا له‌ لیستی گۆڕان دان و ئەوان بونه‌ته هۆکاری گەندەلیی له‌ کوردستاندا.

نەوشیروان مستەفا: من وه‌لامی پرسیاره‌که‌ت به‌ پرسیاریکی به‌رامبەر ده‌ده‌مه‌وه‌و هەر خوشم وه‌لامی پرسیاره‌که‌ ده‌ده‌مه‌وه‌، ئەویش ئەوه‌یه‌ “ ئایا گەندەلیی دیاردەیه‌؟، گەندەلیی شتیکه‌ هی تاکه‌ یاخود گەندەلیی شتیکی سیستماتیکه‌و بەرەهەمی شیوه‌ی به‌ریوه‌بردن و جۆری حوکمرانییه‌.

ئەو کەسانه‌ی کە ئیستا ئەو فایله‌یان هی‌ناوه‌ته‌ پێشه‌وه‌و بیگومان ه‌رکاتیك به‌ره‌نگاریی و روبه‌روبوونه‌وه‌و به‌ گژاچونه‌وه‌ی گەندەلیی ه‌بیئت باشه‌و له‌سەر ه‌ر ئاستیک بکریئت کاریکی باشه‌، به‌لام ئەوان ده‌یان‌ه‌ویئت دیاردەیی گەندەلیی له‌ کوردستاندا وه‌کو دیاردە نیشان نه‌دن، به‌لکو بیکه‌ن به‌ دیاردەیه‌کی



یانی شه‌خسه‌نه‌ی کاره‌که بکه‌ن، به‌لام ئی‌مه به‌ پی‌چه‌وانه‌ی ئه‌وه‌وه
 پیمان‌نوایه‌" له‌ کوردستاندا شی‌وه‌ی به‌‌پ‌ی‌وه‌بردنی سی‌ستمی سیاسی له‌
 کوردستاندا سی‌ستمی ئیداری‌ی و سی‌ستمی مالی، ئه‌مه‌ ژینگه‌یه‌کی دروست
 کردوه‌ بو‌ له‌ دایک‌بون و خولقاندنی دیارده‌ی گنده‌لی، من‌ه‌رگیز باسی ئه‌وه
 ناکه‌م ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ لای ئی‌مه‌ کۆبونه‌ت‌وه‌ هه‌م‌وی فریشته‌یه‌و هه‌رچی له‌
 لاکانی دیکه‌یه‌ شه‌یتانه‌، بی‌گومان له‌ هه‌مو لاکاندا خه‌لکی تیا‌دایه‌، که‌ ئینسانی
 کامل‌ نین‌ و که‌مو‌کوپیان تیا‌دایه‌ له‌لای ئی‌مه‌ ئینسانی باشی تیا‌یه‌ و له‌ لاکانی
 دیکه‌یش ئینسانی باشی تیا‌دایه‌، ره‌نگه‌ که‌سانیک هه‌بو‌ن له‌لای ئی‌مه‌ له‌ جاریک
 له‌ جاره‌کاندا له‌ گنده‌لی تیا‌وه‌گلابن، به‌لام به‌داخه‌وه‌ شی‌وه‌ی به‌‌پ‌ی‌وه‌بردنی
 حوکم له‌و ولاته‌ی ئی‌مه‌ سی‌ستمی سیاسی سی‌ستمی ئیداری‌ی و سی‌ستمی
 مالی له‌م ولاته‌ کاریکی وایکردوه‌، که‌ گنده‌لی بو‌ته‌ به‌شیک له‌و سی‌ستمه‌،
 سی‌ستمه‌که‌ خۆی بو‌ه به‌ ژینگه‌یه‌کی له‌بار بو‌ هه‌له‌هاتنی گه‌رای گنده‌لی و
 ئه‌مانه‌ش به‌جۆریک گنده‌لییان باراندوه‌ به‌سه‌ر ولاته‌که‌دا وه‌کو خۆلبارانی
 لیا‌هاتوه‌، چۆن تۆ به‌ هیج جۆریک پیتخۆش نییه‌ که‌ خۆل هه‌لبمژیت، به‌لام
 مه‌جبوری‌شی که‌ ئه‌گه‌ر خۆلباران بیت خۆل هه‌لده‌مژیت هه‌ر به‌و جۆره‌ش
 گنده‌لیش له‌و ولاته‌ وای لیا‌هاتوه‌ ئه‌گه‌ر پیتخۆش بیت و نه‌بیت به‌ جۆریک له‌
 جۆره‌کان تیا‌وه‌ ده‌گلیت.

Knn: ئایا پیت‌نوایه‌، که‌ کۆمه‌له‌ که‌سانیک که‌ ئه‌گه‌ر جۆریک تیا‌وه‌گلانیان هه‌بیت
 ئیتر مانای ئه‌وه‌یه‌، که‌ ده‌خرینه‌ ده‌ره‌وه‌ی کۆمه‌لگه‌وه‌ جاریکی دیکه‌ ناکریت
 ئه‌وانه‌ بخرینه‌ پرۆسه‌یه‌که‌وه‌ که‌ کادیریکی باشیان لی‌ ده‌ربچیت؟

نه‌وشیروان مسنه‌فا: به‌لی‌ بی‌گومان، به‌ بۆچونی ئی‌مه‌ پیمان‌نوایه‌ سی‌ستمیکی
 به‌‌پ‌ی‌وه‌بردنی باش له‌ناو ئه‌و سی‌ستمه‌دا ئینسانی خراپی تیا‌داییت یان جیی
 نابیته‌وه‌ یا چاک ده‌بیت، یا ده‌چیته‌ زیندانه‌وه‌ یا به‌شیک ده‌بیت له‌ سی‌ستمه
 باشه‌که‌، له‌ سی‌ستمیکدا که‌ گنده‌لی تیا‌ ببت به‌ سی‌ستمیکی سی‌ستماتیک
 پیاوی باشیشی تیا‌دای بیت یا ده‌بیت له‌گه‌ل شه‌پۆلی گنده‌لییه‌که‌ به‌روات یا

دەجێته دەرەوهی سیستمەکه لەبەر ئەوهی سەرچاوهی وهکو باسکرد ژینگه که کاتیك که سیستمی سیاسی ژینگه ی گندهلێی دروست دهکات شتیکی ئیعتیادییه.

Knn: زۆرباشه لهسەر ژینگه که دههویت توژیك رونکردنهوهی زیاترم پێبدهیت کاتیك دهلییت ژینگه که یاخود تاکهکانیش به شیوهیهکی گشتی یا به ناچاری گندهل دهکات ئیمه خاوهنی ژینگهیهک بین، که تاکهکان به ناچاری گندهل بین ئەمه تاکهکان یاخود سیستمه کهیه؟

نهو شیروان مستهفا: بهلی، تو له ولاتی کدا کاتیك بتهویت تهعین بیت پیوستی بهوه بیت که واسیتهیهک بکهیت یا ئەوهی که پشتگیری حیزیت پی بیت بتهویت خانو بکهیت، بو قهرز وهگرترن و زهوی وهگرترن پیوستیت به واسته بیت، بتهویت پهساپورت و جنسیه ی عیراقی دهربینی پیوستی به واسیته هه بیت، بتهویت له جامیعه و خویندنی بالاً بخوینیت پیوستی به واسیته هه بیت، بیگومان ئەمه بهشیکه له گندهلێی ئەمهش سیستمه که وای لی کردوه ئەگەر ئەو سیستمه قانون سهروهه بوایه و دهزگای لیپرسینه وه هه بوایه بو ئەمجوره کارانه و ئەگەر شان به شانی هه بونی گندهلێیهک لیپرسینه وهش بوایه، بیگومان ئەو ته شه نه ی نه ده کرد له ولاتی کدا که لیپرسینه وه نه بو بیت له ولاتی کدا که سه چاوه کانی دارایی هه موی به دهست حیزیه وه بیت، یان به دهست حکومه ته وه بیت که س نه زانییت که چون پاره پهیدا ده کریت و چون سه رف ده کریت له ولاتی کدا که هیزه چه کداره کان هه موی به دهست خو ته و به ناره زوی خو ته به قازانجی خو ته به کاری بینیت له ولاتی کدا، که هه مو سه چاوه کان و زانیاری له سه ر گندهلێی و له سه ر داها ت و له سه ر خه رج و له سه ر جوړی ته عینبونی کار به دهسته گه وره کان به دهست حیزیه کانه وه بیت، له ولاتی کدا که نارۆشنی هه بیت له ولاتی کدا که تاریکی هه بیت له دابه شکردنی سامانی ولات و له دابه شکردنی ده سه لات و له ته عینات و له هه مو ئەو شتانه، بیگومان ئەوه ژینگه یه کی له باره بو له دایکبونی گندهلێی.



ئەمە ئەمە وایکردووە کە ئەم ژینگە یە فاسدکەر یاخود ژینگە یە ک بییت، کە وایکردووە زۆریک لە تاکەکان فاسد بن بەتایبەت قسە یە ک هە یە لەسەر ئەو ه ی، کە هەتا لەسەر ئاستی تاکەکان بۆ ئەو ه ی کە زۆر جار ئەو ئیجرائاتانە ی کە کراو ه لە کوردستاندا تا رادە یە ک هەمان ئەو گوزارشتە بو ه، کە وەکو تووێکی ماسی ماسییە گەورەکانی لی زنگار بون و بچو کەکانی گرتو ه. رای بەرێزت؟

نەوشیروان مستەفا: من خۆم لەو باوەرەدا نیم، کە گەندەلیی بەو شکلە هەمو کۆمەلگە ی کوردی گرتییەتو ه هەمو تاکەکانی گرتییەتو ه ئیستاش باوەرم وایە کە بەشی هەر زۆری تاکەکانی کورد کە سانیک ی پاکن دژی گەندەلین ئەوانە ی، کە لە گەندەلیی تیو ه گلاون ژمارە یەکی زۆر کە من ئەوانەن، کە دەتوانین بلیین لە ریزی یە کە می دەسەلات و لە ریزی دو همدان و وەگەرنا خەلکە کە ی دیکە خەلکی پاکن و دژی گەندەلین.

Knn: ئەم مەسەلە یە زۆر جار وەکو دیار دە دەبەستریتو ه بە وەلانی سیاسی یە و ه، کە سییک کە وەلانیکی سیاسی دیاریکراوی هەبییت ئیتی هەم دەکریت، کە سییک کە وەلانی سیاسی هەبییت، ئەگەر بۆ دەسەلات بییت پەردەپۆش دەکریت.

نەوشیروان مستەفا: بەلی دەقاودەق وایە، هەتا ئەو زەمانە ی تۆ لە گەلیان بییت و هەرچی یە ک بەکەیت بەو شەرتە ی دلسۆز بییت لە روی سیاسی یە و بۆ ئەوان بییت و وەلانی سیاسیت بۆ ئەوان هەبییت و ئیتاعەتت هەبییت بۆ ئەوان و گوێرایە ل بییت، بەلی هەموت بۆ پەردەپۆش دەکەن، کاتییک کە تۆ لەوان جیا دەبییتو ه و لەوان دادەبرییت، ئینجا وەکو چەکیکی سیاسی بەکار دەهیترییت بۆ مەرامیکی سیاسی و بۆ شکاندن و ناو زپاندنی ئەو کە سانە.

Knn: مەبەستت ئەو ه یە، کە مەلەفەکانی گەندەلیی دەشارنە و ه؟
نەوشیروان مستەفا: بەلی، بیگومان دەیشارنە و ه.

بایستی ئه‌وهی که حکومهتی ههریمی پی بپروخیت دیکۆمیننت لایه، به لām که شفت نه کردوه بۆ؟

نهوشیروان مستهفا: جاری یه کهم سه رچاوهی ئه وههواله من نیم، حهز ده کهم دلنیابن له وه، وه ئه وهش بۆ پاكانه نایلیم، به لām من نه بوم، من کابرایه کهم پیموایه هه مو میهنه یه که پێویستی به وه یه جوړیک له ئه خلاق و ئیتیکی خۆی هه بیئت.

به نمونه باسی بکهین کابرایه که سهرتاشه، یان ژنیك سالۆنی حه لاقه ی هه یه، ژنیك ده چینه لای ئه وه سه ری چاك بکات، کاتیك ده بینیت که سه ری که چه له یا سه ری پره له برین، ئه وه که سه ی که سه ری ئه وه که سه چاک ده کات ئه خلاق میهنه که ی وای داوا لیده کات که ناییت بپروات له ملارولا باسی ئه وه بکات ئه ها فلان که س فلان عه یبی هه یه، منیش به حوکمی ئه وه ی که له مه و قعیکی مه سئولیه تیکی به رزدا بوم به سهدان مه له فی جیا جیا نه که هر مه له فی گه نده لیی، مه له فی ئه خلاق زۆره ها خیزان که وتوه ته به رده ستم هی ژن هی پیا و هی کوا هی کچ، مه له فی دزی که وتوه ته به رده ستم مه له فی جاسوسی که وتوه ته به رده ستم مه له فی شتی خراپ که وتوه ته به رده ستم، به لām ئه خلاق سیاسی من ریگه ی به من نه داوه، که ته شهیر به هیچ که سیك بکه مو ناوی هیچ که سیك به رم، له کاتی پێویستدا ئه گه ر پێویستی کرد بیئت باس مان کردوه، که فلان که س شتی له سه ره وه له هه ندیک مناسه به تدا باس مان کردوه، به لām من ئه وه جیهه ته نه بوم، که به تایبه تی ئیمه ئه وه ده سه لاته نه بوین که بتوانین هه مو ئه وانه ی که له گه نده لیه وه گلاون بدهین به دادگا تا وه کو هینی بکه ن، من کابرایه کی سیاسیم وه کو سیاسی ها توه ته به رده ستم ده متوانی به کاری بینم وه کو چه کی سیاسی بۆ ته شهیر و ناو زپاندن، به لām ئه خلاق سیاسیم ریگه ی به وه نه داوه.

Knن: کاک نهوشیروان ئه وه ی که سه رنجی له گوزارشت، یا خود له وتاری تۆ داییت هه میشه که باس له گه نده لیی یا کۆمه لیک چه کمی دیکه یش ده کریت له



لای دەبەیت، دەیخەیتە سەر سیستەمە که دەتوانیت پیم بلیت کاتیک دەنیت پیویستە ئەم سیستەمە بگۆریت بۆ ئەوەی که دژایەتی گەندەلیی راستەقینە بکریت مەبەستت کام سیستمی حوکمەیه؟

نەوشیروان مستەفا: بەلی، لە سیستمی کدا که بودجە ی گشتیی ئاشکراییت چۆن سەرف دەکریت و چۆن بیت، لە سیستمی کدا، که یاسا سەرورەر بیت ئەگەر یەکیک که موکۆری هەبو مخالفی هەبو بەبی جیاوازی پلەو پایە ی سیاسی و کۆمەلایەتی و دەسەلاتەکانەو بەدریت بە دادگا، لە سیستمی کدا، که سەرچاوەکانی زانیاری تا ئەندازە ی ئەوەی که هەپەرشە لە ئاسایشی نەتەو کەت نەکات لە بەر دەستی رۆژنامەنوس و لە بەر دەستی ئیدیعیای گشتیی و لە بەر دەستی ئەوانەدا بیت، بەلی لەو سیستەمە گەندەلیی کەم دەبیتەووە ئەگەریش ببیت گەندەلیی دەبیتە زاهیرە یەکی فەردی نابیتە زاهیرە یەکی نیزامیی، بۆ نمونە فەرقی بەینی بەغدا و کوردستان بکە، لە کوردستاندا تەنیا یەک دەزگا هەیه پیی دەوتریت دیوانی چاودییری دارایی، ئیستا حالی حازر دو دیوانی چاودییری هەیه یەکیکیان لە هەولیرو یەکیکیان لە سلیمانی، یەکیکیان یەکیکیی دایناووە یەکیکیشیان پارتیی دایناووە لە هەمان کاتدا لە بەغدا چەندین دەزگا هەیه بۆ لیبیچینەووەی زاهیرە ی گەندەلیی لە سەروی هەمویانەو هەینەتی نەزاهە هەیه، که هەینەتیکی سەربەخۆیە لەلایەن پەرلەمانی عێراقییەو دیاری دەکریت و باوەریان پی دەدریت، لە پەنای ئەواندا دیوانی چاودییری دارایی هەیه لە پەنای ئەواندا موفەتیشیەتی عام لە هەمو وەزارەتی کدا هەیه، که ئەویش دیسان ئیشەکی لیبیچینەووەیه، لە پەنای ئەواندا بە تەنیشت ئەوانەو لیزنە یەک هەیه بۆ نەزاهەت لە پەرلەمانی عێراقیدا، که تەعقیبی هەمو ئەو شتەنە دەکات و دەتوانیت هەر وەزیری و هەر کەسیکی بویت بانگی کات بۆ لیبیچینەووە لە کوردستانەکی ئیمەدا تەنیا یەک دەزگا هەیه، ئەو دەزگایەش لە ژێر کۆنترۆلی حیزبدایه.

Knn: پیتوانییە دروستکردنی دەستەیهکی نەزاهە لە کوردستان و لە شیوەی ئەوەی بەغدا بەشیکی لەو کیشانە چارەسەر دەکات، کە ئیستا بەرپزێت باسەت کرد؟

نەوشیروان مستەفا: نەخێر مەن پیموانییە، لەبەر ئەوەی کە تائێستا هەموو داموئەزگاکانی حکومەت هەموو ئەو دەزگایانەی کە لە کوردستاندا دروست دەکریت، هەمووی لەژێر دەسەلاتی حیزبدا یە لە رێگەی حیزبەو دروست دەکرین بە تەزکییەیی حیزب دروست دەکرین، لەبەر ئەوەی ئەو دەزگایانە بێ لایەن نین، دەزگای نەزاهە یان دەزگای دیوانی چاودێری دارایی پێویستە لەسەر بنچینەیی پیشەیی لەسەر بنچینەیی عەدالەت لەسەر بنچینەیی جۆریکی لە بێ لایەنی لە کاروبارەکانی ولاتدا دروست بکریت، مەن گومانم هەیە لەوەی کە ئیستا حاڵی حازر هەرچی دەستەیهکی نەزاهە لە کوردستاندا دروست بکریت بتوانیت بێ لایەنی خۆی بپارێزیت بتوانیت لە هەیمەنەیی حیزب لە دەسەلاتی حیزب لە نامۆزگاری حیزب لە فەرمانی حیزب دەرچیتە دەرەوە.

Knn: باشە لەو کاتەدا دەبییت پەنابەریت بۆ نەزاهەیی عێراقی یەعنی تۆ پەنابردن بۆ نەزاهەیی عێراقی چۆن دەبینیت؟

نەوشیروان مستەفا: مەن پیموایە پەنابردن بۆ هەینەتی نەزاهەیی عێراقی یان هەر دەزگایەکی دیکەیی فیدرالی لە کوردستاندا عەیب نییە، ئێمە بە گوێرەیی دەستوری عێراقی تائێستا بەشیکی لە عێراق، میزانییەیی ئێمە بودجەیی ئێمە بودجەیی هەریمی کوردستان لە بەغداوە دیت ئازوقەیی هەریمی کوردستان لە بەغداوە دیت سوتەمەنی هەریمی کوردستان لە بەغداوە دیت، تەنانەت داو دەرمانیش بەشیکی زۆری لە بەغداوە دیت، لەبەر ئەوەش عەیبیکە تیانییە دوای ئەوە بە گوێرەیی دەستوری عێراقی بەرەو ژۆری (١٠) هەینەتی موستەقیل هەیه بۆ بەرپۆهبردنی هەندیک لەو جومگە گەرنگانەیی دەولەت، کە لە عێراقدا هەیه لەوانە بۆ نمونە، کومسیۆنی بالایی هەلبژاردنەکان لەوانە هەینەتی نەزاهە کۆمەڵیک داموئەزگای دیکە هەیه، کە ئەمانە دەزگای فیدرالی هێچ عەیبیکە



که ئەمانە بێن بۆ کوردستان لە کاتیگدا تۆ ریگە دەهیت به ریکخراوه نیۆنەولەتییهکان، عیراق ریگە دەدات به مونهزەمەهێ شەفافیەتی عالەمی بیئت تەماشای ئەمانە بکات، خۆی چەندین کۆمپانیای لیکۆلینەوهی مالییان لە ئەمریکاو لە شۆینەکانی دیکەوه بانگ کردوه، چ عەیبیکی تیاہ ئەگەر دەستەهێ نەزاهەهێ ئیمە به جۆریک لە جۆرەکان لە ژێر دەسەلاتی فیدرالیدیایت، من نمونەهێکی بچوکت بۆ باسکەم لەم هەلبژاردنەهێ دوااییدا تۆ وەک دەنگدەریکی کورد یا هەر دەنگدەریکی کورد من لە ویزدانای دەنگدەریکی کورد دەپرسم، ئەو پییوابو موچهخۆریکی حیزبی که پشتیوانی لە حیزبیک دەکات لەسەر سندوقەکه دابنیشیئت بۆ موراقبە یاخود عیراقییهکی بی لایەن بیئی لە شارەکانی دیکەهێ عیراقەوه سەرپەرشتی سندوقەکه بکات بەبی لایەنی بەبی ئەوهی که پشتیوانی لە هیچ حیزبیک بکات، کامیان باشتره؟ بیگومان دەلییئت بی لایەنەکه باشتره لەبەر ئەوه لە حالەتیکی واشدا پەنا بردن بۆ هەینەتیکی نەزاهەهێ بی لایەن باشتره لەوهی که هەینەتیکی نەزاهەهێ لایەندارت هەبیئت لە کوردستاندا.

Knn: زۆر جار نەیارەکانت بۆ ئەمە رەنگە تاوانبار یاخود تۆمەتبارت بکەن، بۆ ئەوهی که ئیوه پەنا دەبەن بۆ عیراقی عەرەبی و زۆرجاریش به تاییهت باس لە کۆنە بەعسییهکان یا شۆقینییهتی عەرەبی دەکریئت لە بەرامبەردا؟

نەوشیروان مستەفا: پیموایه ئەوه بەشیکی بوختانە، قسەهێکی راست نییه که ئیمە پەنامان بۆ شۆقینییهتی عەرەبی بردوه، وابزانم که سیش ناتوانیئت موزایەدە بەسەر ئیمەدا بکات، هەرچی ئیمە بناسیئت دەزانیئت ئیمە دەیان سال لە مەملانی دابوین لەگەل شۆقینیزی عەرەبی لە پییناوی مافە نەتەوهیهتییهکانی گەلی کوردا، من نەبوم ئەو که سەهێ که دەستم تیکە لاوکردوه لەگەل بەعسدا، ئیمە شەهێ بەعسمان کردوه شەهێ شۆقینیزمان کردوه و لە هەموو قۆناغەکانی که ئیمە بەشداریمان کردوه لە ژبانی سیاسی کوردستان و عیراقدا ئەوه نەدی توانیومانە هەولمان داوه که مافەکانی گەلی کورد جیبەجی بکریئت، من پیشموایه که دەولەتی عیراق دوژمنی ئیمە نییه ناییئت به چاوی دوژمنەوه

سەیری دەولەتی عێراق بکەین دەولەتی عێراق سەرۆکی کۆماری کوردە، جیگری سەرۆک وەزیرانی کوردە، وەزیری دەرەوی کوردە، وەزیری سەرچاوەکانی ئاو کوردە، وەزیری پیشەسازی کوردە، وەزیری ژینگە کوردە، سەرۆکی ئەرکانی جەیش کوردە جیاواز لە پەرلەمان، کە (٥٨) نوێنەری کورد لە پەرلەمانی عێراقی هەیە من بە چاوی دوژمن تەماشای پایتەختی عێراق ناکام تەماشای دەولەتی عێراق ناکەم، بەلکو وەکو بەشدار وەکو هاوبەش چاو لە دەولەتی عێراق دەکەم بۆ ئەوەش هیچی تیانییە ئێمە لە هەندێ حالتدا پەنا بەرینەبەر مەرکەز بەتایبەت ئەو مەرکەزی کە ئێمە خۆمان شەریکین تیایدا.

Knn: ئەمە دژاو دژییەکی تیا بە لەگەڵ دەستوردا یا پێچەوانەی دەستوری عێراقی دەبینتەوه، کە لەم حالتاندا هەریم پەنا بەریتە بەر دەستە قانونییەکانی مەرکەز؟

نەوشیروان مستەفا: بە گوێرە جۆرە تێگەشتنی من نەك پێچەوانە نییە، بەلکو دەق و دەق لەگەڵ دەستوردا دەگونجێت.

Knn: با بگەرێینەوه سەر دۆخە ناوخوایەکی گەندەلیی، پێتواییە کە ئەو کادیرانە یاخود ئەو کۆمەڵگەیە کە نێزانیکی گەندەل یاخود گەندەلکەر کاری تێدا کردبێت یەعنی کادیرە کۆنەکان دەتوانن سەر لە نوێ لە سیستمیکی رێکوپێکدا رێک بخەینەوه بۆ ئەوەی لە کۆمەڵگەیەکی تەندروستدا ئاراستە بکړین؟

نەوشیروان مستەفا: لەپێشەوه حەز دەکەم ئەو بلییم بە شانازییەکی گەرەوه دەلییم بەشیکی هەر زۆری هاوێری ناسراوەکانی ئێمە ئەوانە کە لەم جولانەوهیەدا هاوکاری من بون و تەنانەت ئەوانە کە دەرچون بۆ پەرلەمانی کوردستان لەوانە نین، کە بە هیچ جۆرێک لە گەندەلیی تێوهگلابن، من شانازی دەکەم لە لایەکەوه بەوان لە لایەکی دیکەیش ئەوەیە، کە ئەو کادیرانە کە لە حیزبەکاندا بون یەکییتی سۆقیەت کی راستی کردەوه هەر کادیرەکانی حیزبی شیوعی سۆقیەتی پۆلۆنیایا و بولغاریا و هەنگاریا و چیکۆسۆفاکیا و ئەلمانیا ی شەرقی و ئەمانە رۆمانیا کی گۆرینی بنەرەتی سیاسی کرد لە وڵاتدا هەر کادیرۆ ئەندامانی ئەو حیزبانە کە لە حکومەتدا بون یەعنی چ عەیبیکی تیا بە ئەگەر کادیری حیزبە دەسەلاتدارەکانی کوردستان پاش ئەوەی کە ناوئێمە دەبن لەوەی کە گۆران لەناو داخیلی حیزبەکاندا ناکریت لە رێگەی گۆرینی

ئىمە لايەنگرى ئەوھىن كە پارىزگان چەندىن دەسەلاتى ياساى و ئىدارى و دارايان ھەبىت

سازدانى: knn

لەھەمو دنىادا لەكاتى ھەلمەتى ھەلبىژاردندا جورىك لە مەملانى و رکا بەرى لە نىوان ھەمو ھىزو ھىزبو و ئەولايەنانەدا دروستدەبىت، كە مەملانى دەكەن لەسەر دەسەلات، ئەم ھالەتەش لەھەرىمى كوردستان بە، ورنىيەو لەنىو لىستەكاندا جورىك لە پرۇپاگەندەى دژ بەيەك ھەيە، بەتايبەت ھەلبىژاردنى ئەمجارە كە جورىك لە مەملانى توندى بەخووە بىنيو، چونكە لىستى جياواز لە ھەلبىژاردنەكەدا مەملانىدەكەن، يەككە لەو لىستانەش گۆرانە كە جەماوەرىكى بەرفراوانى لەدەورەكۆبۆتەو، لەبەر ئەو كۆمەلنىك پرۇپاگەندە لەدژى بلاوكرائەتەو، لەو پرۇپاگەندانەش ۱- (لىستى گۆران ۲- (دژ بەھەوليرىو بادىنانە) ۳- نەوشىروان مستەفا: (ناوچەگەرى دكات، بەتايبەت سلىمانى) ۴- (ئەگەر لىستى گۆران دەسەلات بگريتەدەست، ئەوا ھەرچى فەرمانبەرى سەر بە يەكئىتى و پارتىيە دەرىدەكات).

بۆ وەلامدانەوھى ئەم پرۇپاگەندانە (knn) بەپىيوستمانزانى ئەم دىدارە لەگەل بەرپىز (نەوشىروان مستەفا) سەرۆكى لىستى گۆران ئەنجامبەدين.

Knn: سەرەتا دەپرسىن تىروانىنى ئىوھ سەبارەت بەئايىن چۆنە؟

نەوشىروان مستەفا: ديارە كوردستان لە كۆنەو ئەو دانبۆھو مرقى لىژىاوە، كۆمەلنىك ئايىنى جياجياو مەزەبى جياجياى تىداژىاوە، بەلام زۆرىنەى خەلكى كوردستان موسولمانن، زۆرىنەى خەلكى كوردستانى عىراقىش نەك ھەر موسولمانن، سوننەشن.



سالی رابردوا به هیچ جوړیک له کوردستانی عیراقدا ئاژاوهی ئاینی له نیوان ئاینو ئاینیکی دیکه دا، ئاژاوهی تائیفی روی نه داوه، به لکو به پیچه وانه وه هه مو ئه و ئاینانه ی له کوردستاندا پیکه وه ده ژین، ئاینی ئیسلام، مه سیحی، کاکه یی، یه زیدی، له مه زه به کانیشدا مه زه به یی سوننه، شیعه، شه به ک، هه مو ئه وانه به ته بایی پیکه وه ژیاون بیته وه ی دو چاری شه پری ئاینی یان تائیفی ببنه وه. دیاره فه زلیکی گه وره ی ئه مه ش ده گه رپته وه بو پیشه و ئاینیه کانی ئاینی ئیسلام که له کومه لگه ی کوردستاندا خه لکیان راهیناوه به گیانی لیبوردن و گیانی یه کتر قبولکردنی ئاینی.

ئه وه ی په یوه ندی به ئیمه وه هه بیئت، ئه م جولانه وه یه ی ئیمه جولانه وه یه کی به رفراوانه، ئه م جولانه وه یه ی ئیمه ئاینو مه زه به یی جیاوازی تیدایه، له ناو ریزه کانی ئیمه دا خه لکیکی زوره یه که موسولمانن و ژماره یه کی زویشیان (موتده یینن) نه ک هه ر ئه وه ی به شوناسنامه موسولمانن، به لکو (مولته زیمن) نو یژه که ن و هه مو فه رزه کانی ئاینی ئیسلام جیه جیده که ن، له هه مانکاتدا له ریزه کانی ئیمه دا مه سیحی و یه زیدی و کاکه ییش هه یه، له ناو موسولمانه کاندایه شیعه مان تیدایه، سوننه مان تیدایه، شه به کمان تیدایه.

ئه م جولانه وه یه ی ئیمه جولانه وه یه ک نییه له سه ر بنچینه ی ئاین دامه زراییت، وه ک هه ندیک له ریکخراو و حیزبه سیاسییه کان، به لکو ئه م جولانه وه یه ی ئیمه جولانه وه یه که له سه ر بنچینه ی (نیشتمان) دامه زراوه.

پیمانویه له م نیشتماندا هه مومان یه کشت کۆمانده کاته وه، ئه ویش برایه تییه له نیشتماندا، هه روه کو چۆن برایه تی هه یه له خویندا، ئه وانه ی خزمی یه کترن، برایه تی هه یه له نایندا، برایه تی هه یه له مه زه به دا، برایه تی هه یه له بیرو باوه پری سیاسیدا، ئه وی ئیمه کۆده کاته وه برایه تییه له نیشتماندا، له م نیشتماندا هه مو ئه وانه ی سه ر به ئاینو مه زه به یی جیاوازی ده توانن پیکه وه بژین و هه مو مافه کانی هاو لاتیبونیان هه بیئت، له هه مانکاتدا ئیمه وه کو کومه لگه یه که

به‌شی زۆری كۆمه‌لگه‌كه‌مان موسولمانه بئگومان ئيمه حورمهت و ريزی
 بينه‌ندازه له عه‌قیده‌ی كۆمه‌لگه‌كه‌ی خۆمان ده‌گرين، په‌یره‌وی ده‌كه‌ين،
 پيروزييه‌كاني ئايني ئيسلام هه‌موی له‌لای ئيمه‌ش پيروژن، ئه‌وه‌كه‌سانه‌شی
 ئه‌وجۆره‌ پڕوپاگه‌ندانه‌ بۆ ئيمه‌ ده‌كه‌ن راست ناكه‌ن و بۆ شكاندنی ئيمه‌يه،
 بۆنومه‌ ئه‌وه‌نده‌ی په‌يوه‌ندی به‌خۆمه‌وه‌ هه‌بيت، يه‌كێك له‌ كۆنه‌ هاوڕيكانمان
 له‌روژنامه‌يه‌كه‌دا گله‌یی ئه‌وه‌ی له‌ من كردبو كه‌ من به‌دریژایی ژيانم دژی ئاين
 شتم نه‌نوسيوه، له‌وه‌ ده‌چيیت ئه‌مه‌ش يه‌كێك له‌ ره‌خنانه‌بيت كه‌ من پشتراستی
 بکه‌مه‌وه‌و بليیم "من به‌دریژایی ته‌مه‌نم شتيك‌م دژی ئاين نه‌نوسيوه"، چونكه‌ من
 خۆم باوه‌رم و ايه‌ عه‌قیده‌ی ئايني و هه‌ستی نه‌ته‌وايه‌تی له‌ ده‌رونی مروّفا به‌هیچ
 شيوه‌يه‌كه‌ نامريت، ئه‌زمونی يه‌كيتیی سوّقييه‌ت سه‌لماندی بۆ دنيا كه‌ نه‌ دين
 له‌ناو ده‌بريیت، نه‌ هه‌ستی نه‌ته‌وايه‌تی، له‌به‌رئه‌وه‌ ئيمه‌ بيچگه‌ له‌وه‌ی كه‌ خۆمان
 وه‌كو به‌شيك‌ له‌ كۆمه‌لگه‌ی ئيسلامی كوردستان داده‌نيین ريزی ئيحتيرامی
 عه‌قیده‌ی دينی هاوئيشتمانیانی خۆمان ده‌گرين، له‌ناو مال و كه‌سوکاری
 خۆشماندا په‌یره‌وی له‌هه‌مو ريوشوينه‌كاني ئيسلام ده‌كه‌ين، ئه‌وانه‌ی كه‌ نه‌وه
 پڕوپاگه‌ندانه‌ بۆ ئيمه‌ دروسته‌كه‌ن، بيگومان له‌به‌رئه‌وه‌يه ناتوانن تۆمه‌تبارمان
 بکه‌ن به‌گه‌نده‌لی، مه‌له‌فيك‌ی ئه‌وه‌نده‌ ره‌شمان نيه‌وه‌ له‌سه‌ر شتی ديكه‌
 عه‌يبدارمان ده‌كه‌ن، له‌به‌رئه‌وه‌ ئه‌و جۆره‌ قسانه‌مان بۆه‌لده‌به‌سن، به‌لام
 يه‌كشتی تر هه‌يه، ئه‌ویش ئه‌وه‌يه‌ كه‌ پيمانه‌خۆشه‌ پيشه‌واو زانایانی ئايني
 پيشه‌واي هه‌مو لايه‌كه‌ بن، بيگومان ئه‌وانیش وه‌كو هه‌مو هاوالاتيه‌كه‌ی
 كوردستان ئازادن له‌وه‌ی كه‌ ده‌نگ به‌ چ حيزيک‌يان به‌ چ ليستیک‌ ده‌دن، به‌لام
 ناشيیت مزگه‌وت و مينبه‌ری پيروزی مزگه‌وت به‌كاربه‌يێن بۆ پڕوپاگه‌نده‌ی
 حيزبی، ئيمه‌ هه‌روه‌ك‌ چۆن لايه‌نگری ئه‌وه‌ين زانكو سهربه‌خو بيیت، لايه‌نگری
 ئه‌وه‌ين په‌روه‌رده‌ سهربه‌خو بيیت، لايه‌نگری ئه‌وه‌ين قوتابخانه‌كان سهربه‌خوین،
 لايه‌نگری ئه‌وه‌شين كه‌ هه‌مو مزگه‌وته‌كان، ئه‌وقاف، ماموستایانی ئايني،
 يه‌كيتیی زانایان، ئه‌مانه‌ هه‌مو سهربه‌خوین و دهربن له‌ده‌ستتيوه‌ردانی حيزبی،



تا هەندیک لایەن دەیکەن، مەلاکان بەکار دێنن بە داخەو، بە درێژایی مێژوو ژمارەیهکی زۆری پیاوانی ئایینی پێشەواو پێشەرەوی کۆمەڵ بون، لە هەمان کاتدا بە درێژایی زەمەنیش دەسەلات توانیویەتی لە ناو زانایانی ئاینیدا هەندیک کەس بکڕیت بۆ ئەوەی ریکلامیان بۆیکەن، بە کورتی ئەوانە ی ناویان ناو (وعاچ السلاکین).

Knn: بۆچونتان چۆنە سەبارەت بە پەيوەندیی سیاسەت و ئاین؟

نەوشیروان مستەفا: پێمانوایە ئاین رۆلێکی گرنکی هەیە لە روی کۆمەڵایەتییهوه بە تایبەت لە پەرور دەکردنی مەوقەدا، هەر وەک ئاین رۆلێکی گەرەمی هەیە لە کاروباری سیاسیدا (نەک بە مانای حیزایەتی)، بە لکو مەلای مزگەوت، زانای ئاینیی بە شیکن لە کۆمەڵ، هەمو ئەو گەر و گەرفتانە ی لە کۆمەڵدا دێتە پێشەو، هەمو ئەو قەیرانە ئابوری و کۆمەڵایەتی و رۆشنییریانیە ی کە دێنە پێشەو، ئەوانیش دەگریتەو لە بەر ئەو دەزگای ئاینیی، مزگەوت دەبییت شوینی کۆبۆنەو هەمو مان بییت، نابییت وای لی بکریت تەنیا بۆ لایەنیکی سیاسی دیاریکراوییت، چونکە ئەو لە باتی ئەو هە ی خە لک کۆ بکاتەو دەبییتە هۆی دروستبونی نا کۆکی لە ناو خە لکدا، پێمانوایە کە دەبییت مزگەوت رۆلی گرنکی هەبییت لە پەرور دەکردنی کۆمەڵایەتی و سیاسی خە لکدا، بە لām بە لای حیزایەتیدا نا، یاخود تەرخان کردنی مزگەوت بۆ لایەنیکی دیاریکراو، بە لکو مزگەوت دەبییت شوینی کۆبۆنەو هەمو مان بییت، نەک یە ک لایەن.

Knn: رۆژانە گۆن بێستی ئەو دەبین کە بزوتنەو هە ی گۆران دەیه وییت کۆدەتا

بە سەر حکومەتدا بکات، وە لām ی ئیو ه بۆ ئەو ه چییە؟

نەوشیروان مستەفا: بە بۆچونی من ئەو ه ی ئەم قەسە ی دە ه کات لە زانستی سیاسیدا هیچ شارەزاییهکی نییه، چونکە کۆدەتا بە سوپا دە کریت، دەبییت سوپا بھوات لە شەویکی تاریکدا دەستبگریت بە سەر کۆشکی کۆماری و دەزگای راگە یان دندا، بە لām ئیمە نە سوپا مان هە یو نە هیزی چە کدار مان هە یه.

ئىمە دەمانەوئىت گۆرپىن بکەين و گۆرپىنىش بەھىچ جورىک مانای روخاندن و کودەتا نىيە، ئىمە دەمانەوئىت گۆرپىن بکەين لەشيوەى بەرپۆەبردنى حوکمپرانىدا، دەمانەوئىت گۆرپىن بکەين لە پەرلەماندا و گۆرپىن بکەين لە ئەنجومەنى وەزيراندا، دەمانەوئىت گۆرپىن بکەين لە دادگا و لەھەمو دامودەزگاگانى حکومەتى ھەريئى کوردستاندا بەرەو باشتر، ئىمە ھەرگىز بىر لەروخاندن ناکەينەو ھەريئى بىر لەتیکدان ناکەينەو، ئەو ھى بىرى لىدەکەينەو گۆرپىنە بەرەو باشتر، ھەرەك باسکرد ئەوانەى ئىمە تۆمەتبارەکان بە کودەتا ديارە شارەزای کاروبارى سياسى نين.

Knn: پروپاگەندەى ئەو دەخريئە پال ئىو ھە گۆرپان ناوچەگەريئى و سلیمانچيئى دەکات، وەلامى ئىو چيە؟

نەوشىروان مستەفا: ئەم پرسىيارە شتىكى بيرخستەو، بەداخو ھە ئەمە جارى دوھەمە ئەم قسەو باسە لەگەل من دەکريئ، جارى يەکەم کە ئەم پرسىيارە لەمنکراو، لەگەرمەى خولى دوھەمى شەپى ناوخۆدا بو، ئەوکاتە کاک(کەريم عوسمان)ى رەحمەتى سەرپەرشتيار يان بيژرەبو لە تەلەفزيونى گەلى کوردستان کە لەھەوليرەو ھەخشی دەکرد، ئەو ھات بۆلای من و ھەمان پرسىيارى ليکردم کە گوایە من وتبيئتم (کويى موقەدەسە) ئەو قسەيەى من لەگەلى کوردستان بلاوېو ھە لە کوردستانى نوئيش، بۆيە بەلامەو سەيرە لەدوای ئەم ھەمو سالەمان قسە دوبارە دەکەنەو.

ئىمە نەک ناوچەگەريئى ناکەين، بەلکو ئىمە جولانەو ھەكى سياسين، ئىستاو دوارووزيش، کۆمەليک شت ھەيە تيمانپەراندو، ھەرکەس لە ئىمە سنورى ناوچەو بنەمالەو قەبيلەمان تىپەراندو، سنورىكى زۆر فراوانتر کە پيئیدەوترئىت نەتەو ھى کورد، کۆماندەکاتەو، ھەر بۆيە ھىچ کەسيک لە ئىمە لەقەبى عەشیرتمان ھەلنەگرتو، ئەگەر نا ئىمە دەمانتوانى لەقەبى بنەمالەکەى خۆمان يان ئەو عەشیرتەى لەبنجوبنەواندا ھەمان بو ھەلنگرين، وەك ھەنديک کەس کە شانازى دەکات بە لەقەبى عەشیرتەکەيەو، ئىمە لە ناوچەگەريئىدا لەگوند



پێی ئەوەی بۆ شار لەشاری شەوێ تێپەرێوین بۆ سنوریکی فراوانتر کە
 پێی ئەوەی نیشتمانی، ئەویش کوردستانە، ئێمە خۆمان بە کوردستانی
 دەزانین نەک ناوچەگەر، کەسانیک کە گلهیی لەئێمە دەکەن لەسەر ناوچەگەری
 بابڕۆن کە تاوەکو ئێستە لەقەبەکانیان بەناوی دێیەکی بچوکهوێه، یاخود
 بەناوی شاریکهوهیەو شانازی پێوه دەکەن، ئێمە نەک هەر بنەمالەو قەبیلەو
 عەشیرەتمان تێپەراندووە بۆ سنوری نەتەواوەتی کورد، نەک هەر سنوری گوندو
 شارۆچکەو شارمان کردووە، بۆنیشتمانیکی گەرەتر کە ناوی کوردستانە، بەلکو
 جیاوازیو مەملەتی ناوخیی حیزببێشمان تێپەراندووە، ئەو مەملەتی ئێمە
 هەمانە لەگەڵ تیکرای سیستمی سیاسییه لەکوردستاندا، کەواتە ئێمە بەهەمو
 شیوهیهک لە سنوری ناوچەگەری دەرچوینەتە دەرەوه، چوینەتە ناو سنوریکهو
 کە ناوی نەتەوهی کوردوونیشتمانی کوردستانە. سنوریک کە ناوی هەریمی
 کوردستانە.

Knn: ئەگەر ئەمە بپرووین ئێوهیە، بۆچی ئێوه نەدە ناوچەگەریتی
 تۆمەتبار دەکریین؟

نەوشیروان مستەفا: ئێوه بەشیکە لەفەلسەفەی سیاسی حوکم، ئێمە باوەرمان
 بەوه نییه کە هەمو دەسەلاتەکان کۆبکریینەوه لەدەستی ئەنجومەنی وەزیراندا،
 یان لەدەستی چەند کەسیکدا، ئێمە باوەرمان بەوه نییه کە هەمو یەکە
 ئیدارییهکانی سەرتاسەری کوردستان چاوەڕوانی دەستی چەند کەسیکەن لە
 هەولێر.

لە بەرپێوەبردندا دو جورە بەرپێوێردن هەیە یەکەم: بەرپێوەبردنیک کە پێی ئەوەی
 ستونی یاخود (ئیدارەیی عەمۆدی) بەرپێوەبردنیکیش هەیە پێی ئەوەی
 بەرپێوەبردنی ئاسۆیی واتە (ئیدارەیی ئوفوقی) لە ئیدارەیی ستونیدا هەمو
 دەسەلاتەکان بەلای مەركەزیه تەدا دەپۆن، واتە بەرەو ناوەند، بۆنەمۆنە ئەگەر
 بەرپێوەبەری گشتیی قوتابخانەیهک ویستی تەوالییتیکی کچان یان کوپان
 دروستبکات دەبێت بنوسیێت بۆ بەرپێوەبەری گشتیی لە پارێزگاکەیی خۆیی

لەرپۆوه بچیت بۆ ئەنجومهنی وهزیرانو له ئەنجومهنی وهزیرانی شهوه بهروات بۆ چهند شوینیکی تر تا بریاری لهسهر دهدریت، ئەمه نمونهیهکی زۆر سادهی بهرپۆوه بردنی ئیداره‌ی عه‌مودیه له‌ولاتدا که هه‌مو ده‌سه‌لاته‌کان و دابه‌شکردنی سامان و ده‌سه‌لات له‌ده‌ستی چهند که‌سیکی که‌مدا یان له‌ده‌ستی که‌سیکدا کۆبکریته‌وه و به‌پێچه‌وانه‌ی ئەمه‌وه، ئیداره‌ی ئاسۆیی دابه‌شکردنی سامان و ده‌سه‌لاته‌ به‌سهر پارێزگا‌کاندا، ئیمه له‌کۆنه‌وه لایه‌نگری ئەوه بوین که پارێزگا‌کانی کوردستان، سلیمانی، ده‌وک، هه‌ولێر، هه‌مو ئەمانه چهن‌دین ده‌سه‌لاتی یاسایی و ئیداری و داراییان هه‌بیته‌ بۆ ئەوه‌ی بتوانن ئیشه‌کانی خویان به‌شکلێکی لامه‌رکه‌زیی به‌رپۆوه‌به‌رن، ئەوه‌ی که با‌س‌م‌کرد په‌یوه‌ندی به‌ فله‌سه‌فه‌ی حوکمرانیی و فله‌سه‌فه‌ی لامه‌رکه‌زییه‌وه هه‌یه.

ئیمه لایه‌نگری ئەوه‌ین که په‌رله‌مانیکمان هه‌بیته‌ یاساو ته‌شریعات بۆ سه‌رتاسه‌ری کوردستانی عێراق دابنیت و هه‌مو ناوچه‌کانی کوردستانی عێراق هه‌ر له زاخۆوه هه‌تا وه‌کو کفری پابه‌ندبن به‌ جیبه‌جیکردنی ئەو یاسایانه‌وه، لایه‌نگری ئەوه‌ین ئەنجومه‌نیکی وه‌زیرانمان هه‌بیته‌ پلانی ئابوری، سیاسی، کۆمه‌لایه‌تی و فه‌ره‌هنگی له‌سهر ئاستی هه‌مو کوردستانی عێراق پلانی پینچ سا‌له‌ و ده‌سا‌له‌ و پانزه‌ سا‌له‌، دابنیت. له‌هه‌مان‌کاتدا ئەنجومه‌نی وه‌زیران ئەو لایه‌نه‌بیته‌ که په‌یوه‌ندی له‌ نیوان هه‌رێم و ناوه‌ندا ریکبخت، هه‌روها له‌نیوان هه‌رێم و ده‌وله‌تانی دونه‌یا ریکبخت، به‌لام ئیمه لایه‌نگری ئەوه‌ نین هه‌مو ده‌سه‌لاته‌کان له‌ ئەنجومه‌نی پارێزگا‌کان و له‌ قایمه‌گانه‌کان و به‌رپۆوه‌به‌ری ناحیه‌کان به‌سه‌رنینه‌وه و بدرین به‌ئه‌وان، ئەمه له‌به‌رئه‌وه‌یه پیمانده‌لین ئەمانه سلیمانیچیتی ده‌کن، به‌ئێ‌ من لایه‌نگری ئەوه‌م که ئەنجومه‌نی پارێزگای سلیمانی هه‌مو ده‌سه‌لاتیکی هه‌بیته‌، به‌لام له‌هه‌مان‌کاتیشدا لایه‌نگری ئەوه‌م ئەنجومه‌نی پارێزگای ده‌وک و هه‌ولێریش (ئومیدموایه له‌پاشه‌پوژیشدا که‌رکوکیش) ئەمانه ده‌سه‌لاتی جیبه‌جیکردن، ده‌سه‌لاتی کارگێری، ده‌سه‌لاتی دارایی و کۆمه‌لیک ده‌سه‌لاتی وایان هه‌بیته‌ که له‌سنوری ناوچه‌که‌ی خویاندا



هه‌ڕنو وایان لێنه‌کریت بۆ هه‌مو شتی که موحتاجی ده‌ستی سه‌رۆکی نه‌جومه‌نی وه‌زیران بن، ئه‌م بیرکردنه‌وه‌یه‌ی ئی‌مه به‌شی‌که له‌فله‌سه‌فه‌ی سیاسیی به‌رپه‌وه‌بردنی ولات، په‌یوه‌ندی به‌ ناوچه‌گه‌ریتیی‌ه‌وه‌ نییه‌.

Knn: یه‌کی که له‌و په‌روپاگه‌ندانه‌ی به‌رامبه‌ر لیستی گوپان ده‌کریت ئه‌وه‌یه که ده‌لێن "ئه‌گه‌ر ئی‌وه ده‌سه‌لات بگه‌رنه‌ده‌ست وه‌ل‌بێژاردنه‌کان به‌نه‌وه، ئه‌و له‌شکره گه‌وره‌یه‌ی ده‌زگا‌کانی هوکمه‌رانی پێش‌و دايمه‌زاندون هه‌مویان ده‌رده‌که‌نو موچه‌کانیان ده‌به‌رن؟" قسه‌ی ئی‌وه چییه‌؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: بێگومان ئه‌وه درۆیه‌کی شاخداره، ده‌یکه‌ن بۆئه‌وه‌ی ئه‌و له‌شکره گه‌وره‌یه بکه‌ن به‌گه‌ژماندا، ئی‌مه نه‌ک موچه‌ی هه‌یج که‌سه‌یک نابهرین، به‌ل‌کو ته‌نانه‌ت بیرمان له‌وه کردوه‌ته‌وه ئه‌وانه‌ش که موچه‌یان نییه‌ جوړیک له سه‌رچاوه‌ی ژیا‌نیان بۆدایین بکریت، بۆنمونه (ژنی مال) که ژماره‌یه‌کی زۆر زۆر له کوردستاندا، ئی‌مه داوای ئه‌وه ده‌که‌ین حسابی‌کیان بۆبکریت، چونکه ئه‌و ئیشه‌ی له‌مالدا ده‌یکات که به‌خێوکردنی منال و به‌رپه‌وه‌بردنی ناو مال‌ه‌که‌یه‌تی وه‌ک ئیشه‌ی کارمه‌ندان‌ی حکومه‌ته‌و پێویسته حسابیان بۆبکریت و له‌به‌رامبه‌ردا پاره وه‌ر‌بگه‌رن و پاشه‌په‌رۆژیان مسوگه‌ر بی‌ت، لایه‌نگری ئه‌وه‌ین و داوای ئه‌وه ده‌که‌ین بيمه‌ی کۆمه‌لایه‌تی هه‌بی‌ت، لایه‌نگری ئه‌وه‌ین بانکی‌کی تایبه‌تی هه‌بی‌ت بۆ یارمه‌تیدانی گه‌نجه‌کان، بۆئه‌وه‌ی بتوانن ژن به‌ی‌نن خانو بکه‌ن، ئۆتۆمبیل بکه‌رن، درێژه به‌خویندن بده‌ن، په‌رۆژه‌ی بچو‌ک و ناوه‌ندی دروستبکه‌ن.

ئی‌مه له‌هه‌مان‌کاتدا لایه‌نگری ئه‌وه‌ین ئاوه‌دانی بخه‌ریته ديه‌اته‌کانه‌وه‌و (ئی‌مه باوه‌رمان به‌وه نییه‌ به‌ته‌نیا به‌رۆی چه‌ند شه‌قام و قوتابخانه‌و مزگه‌وت و بنکه‌یه‌کی ته‌ندروستی بکه‌یته‌وه) ئی‌مه باوه‌رمان به‌وه هه‌یه که ده‌بی‌ت چۆنايه‌تی ژیا‌نی جو‌تیا‌ری کورد بگوێزین.

ده‌وله‌مه‌ندو هه‌ژار سو‌د له‌ به‌رنامه‌که‌ی ئی‌مه ده‌بینن، به‌لام به‌په‌رژه‌ی جیا‌واز، ئه‌وه‌ی زۆرت‌رین سو‌دی لێ‌ده‌بینیت گه‌نجه‌کانن که به‌شی زۆری کۆمه‌لگه‌ی ئی‌مه‌ن،

فەقیرو هەژاری لادی و شارە لەگەڵ ژنی ناوالمادا کە ئەمانە زۆرینە ی کۆمەلگە ی کوردین، ئیمە بەهیچ جوړیک لەم قۆناغە و دوای ئەم قۆناغەش دەستکاری هەندیک سیستم هەیه نایکەین لەوانە سیستمی موچە، سیستمی تەندروستی، سیستمی پەرورەدە، ئەو سیستمەمانە ی کە تانیستا دەقیانگرتو بەبێ لیکۆلینە وەیه کی قول و بەبێ دانیابون لەو ی بتوانین (بەدیل) یکی زۆر باشتری بۆدۆزینە و بەهیچ جوړیک دەستکاری ناکەین، بۆیە ئەو پروپاگەندانە راست نین.

Knn: پروپاگەندە ی ئەو هەش دەکەن کە لیستی گۆران هیچ جوړە پە یو هەندییە کی دیبلۆماسی لەگەڵ هیچ ولاتی کدا نییە، بەتایبەت ئەمریکا و بەریتانیا، ئەمە تاچەند راستە؟

نەوشیروان مستەفا: ئەگەر ئەوان پە یو هەندی دیبلۆماسیان هەبێت ئەمە هیچ هونەریکی تیانییە، ئەوان لەبەرترین پلە ی حوکمپرانیدان لە کوردستان و لە عێراقیشدا، شتیکی ئاساییە کە لەگەڵ دەولەتانی دویا پە یو هەندی دیبلۆماسی دروستدەکەن، لەگەڵ کاربە دەستانی حوکمەتدا دروستی دەکەن، ئەوانە پلە ی زۆر بەرزیان هەیه، سەرکۆماری عێراق، سەرۆکی هەریمی کوردستان، سەرۆک وەزیران، وەزیری دەرە وەیه، شتیکی ئاساییە دەبێت پە یو هەندی دیبلۆماسی فراوانیان هەیه، بەلام لە هەمان کاتدا، ئیمە کە وەکو لیستی هاتوینەتە مەیدانە و پێشتریش وەکو دەزگایە کی راگە یاندنی گەرە پە یو هەندی دۆستایە تی فراوانمان هەیه لەگەڵ زۆر دامودەزگای دەرە وەو سەردان لە نیوانماندا هەیه، هەواڵگۆرینە وە لە نیوانماندا هەیه، پە یو هەندیە کی باشمان هەیه لەگەڵ ئەوانە دا، بۆ مەسە لە ی ئەم هەلبژاردنەش ئەوان بیلایەن دەبن و لە دوا ییشدا مامە ئە لەگەڵ براوە و ئەمری واقیعدا دەکەن.

Knn: باس لەو دەکەن کە نەوشیروان مستەفا مامە لە یە کی توندوتیژی لەگەڵ ژندا هەیه، بۆ ئەمە چی دەلییت؟

بۆپرسی ژنان، هیوادارم زۆریه‌ی ژنان گوێیان لى بوییت، ئه‌وه دیسانه‌وه هه‌ر ده‌چیته‌ خانه‌ی ئه‌و قسه‌ بیینه‌مایانه‌وه که ده‌یکه‌ن، بپرواناکه‌م پیاویک مه‌گه‌ر نه‌خۆش بیته‌ ئه‌گینا هه‌رگیز دژی ره‌گه‌زی می نابیت، ئه‌و به‌رنامه‌یه‌ش که ئیمه‌ هه‌مانه‌ بۆژنان، پیمواییت بۆیه‌که‌مجاره‌ له‌ده‌رگای هه‌ندیك بابه‌تمانداوه که له‌ په‌رله‌مانی داها‌تودا هه‌ولده‌یه‌ن هه‌موی بکه‌ین به‌ یاسا، له‌ناو ئه‌و یاسایانه‌دا بۆنمونه‌ دا‌بینکردنی ئه‌و موچه‌ تایبه‌ته‌یه‌ که بۆ ژنی مال داوا‌ی ده‌که‌ین، ئه‌مه‌ش له‌پیناو ئه‌وه‌دا تا ژنی مالیش جوړیک له‌سه‌ربه‌خو‌یی ئابوری هه‌بیته‌، پێویسته‌ ئه‌و کاره‌ی له‌ناو‌مالدا ده‌یکات چ به‌خێوکردن بیته‌ یان ئیداره‌کردن وه‌کو کاری کارمه‌ندانی تری حکومه‌ت بۆی حساب بکریته‌، جگه‌ له‌وه‌ چه‌ند یاسایه‌کی دیکه‌مان به‌ده‌سته‌وه‌یه‌ که له‌ئیستاشه‌وه‌ هه‌ندیك له‌شاره‌زایانمان له‌یاسا ئاماده‌ی ده‌که‌ن و زۆر به‌لامانه‌وه‌ گرنگه‌و بۆ پاراستنی ژنانه‌، بابه‌تی یاسای (مه‌نعی ته‌حه‌پروشی جنسییه‌) که ئیمه‌ زۆر به‌لامانه‌وه‌ گرنگه‌، یاسایه‌کی تریان یاسای قه‌ده‌غه‌کردنی جیاوازی ره‌گه‌زییه‌ (جینده‌ر) که نابیت جیاوازی له‌ نیوان نیرو میدا بکریته‌ له‌سه‌ر بنه‌مای ره‌گه‌ز، چ له‌مالدا چ له‌ناو فه‌رمانگه‌کان و شوینه‌ گشتییه‌کاندا، یاسایه‌کی دیکه‌یان ئه‌وه‌یه‌ که له‌باتی ئه‌وه‌ی جیاکاری ره‌گه‌زیی نه‌گه‌تیف هه‌بیته‌ جیاوازی ره‌گه‌زیی پۆزه‌تیف هه‌بیته‌، بۆئه‌وه‌ی ئه‌گه‌ر ژن و پیاویک پیکه‌وه‌ هه‌مان مه‌رجیان تیا‌بوو داوا‌ی کاریکیانکرد، ژنه‌که‌ پێش‌بخریته‌، به‌کورتی کو‌مه‌لیك شتمان به‌ده‌سته‌وه‌یه‌ که به‌لگه‌ی ئه‌وه‌یه‌ من ژنم خۆشه‌ویته‌.

Knn: پڕوپاگه‌ند کراوه‌ که له‌کاتی ده‌نگداندا کامیراهیه‌وه‌ ئه‌گه‌ر ده‌نگ به‌ لیستی ده‌سه‌لآت نه‌ده‌ن موچه‌که‌یان ده‌بڕیته‌، له‌م باره‌یه‌وه‌ قسه‌تان چیه‌و تاچه‌ند لیستی گو‌پران ئیشی بۆ ئه‌وه‌ کردوه‌ که کامیری چاودیری نه‌بیته‌؟ نه‌وشیروان مسته‌فا: ئه‌م جو‌ره‌ پڕوپاگه‌ندانه‌ به‌شیکه‌ له‌و جه‌نگه‌ ده‌رونییه‌ی که ئه‌و لایه‌نانه‌ی ترسی دۆپانیا‌ن هه‌یه‌ بلاویده‌که‌نه‌وه‌، من ده‌مه‌ویته‌ لی‌ره‌وه‌

هه‌وێستمانیانی کوردستان د‌ل‌نیابکه‌م که ئی‌مه پ‌ی‌یان‌وت‌وی‌ن "ئه‌گه‌ر هه‌لب‌ژاردن له کوردستانی ع‌ی‌راقدا باش‌تر نه‌بی‌ت له‌هه‌لب‌ژاردنی پار‌یز‌گا‌کانی ع‌ی‌راق (که پ‌ی‌ش ماوه‌یه‌ک ئه‌نجام‌درا) ئ‌ی‌عت‌ی‌راقی پ‌ی‌ناکه‌ین. " ب‌ی‌ج‌گه‌له‌وه مه‌سه‌له‌ی بونی کام‌ی‌را له بن‌چینه‌وه درۆیه‌و مه‌سه‌له‌ی قه‌له‌م ومه‌رکه‌بو ئه‌وش‌تانه‌ی که باسی ده‌کن هه‌م‌وی درۆیه، ئه‌وه ته‌نیا بۆ ئه‌وه‌یه که خه‌ل‌ک وا ل‌ی‌ب‌که‌ن ب‌ل‌ی‌ت "ئه‌گه‌ر ب‌چم بۆه‌لب‌ژاردن یان نه‌چم له ئ‌ی‌ستاوه ئاکامی هه‌لب‌ژاردن دیاری‌کراوه له‌به‌رئه‌وه بۆچی ب‌چم بۆده‌نگدان"، ئه‌مه هه‌م‌وی جه‌نگی ده‌رونییه له‌گه‌ل‌ خه‌ل‌ک ئه‌گه‌رنا مه‌سه‌له‌ی مۆبایل بۆ و‌ینه‌گرتن یان ئه‌وه‌ی که قه‌له‌مه‌که ئه‌س‌پ‌ی‌ته‌وه، ئه‌وه هه‌م‌وی درۆیه‌و باوه‌رم‌وایه ئه‌م‌جاره که‌م‌ترین ر‌ی‌ژه‌ی ساخ‌ته‌کاریی له‌کوردستاندا ده‌کر‌ی‌ت، به‌تایبه‌ت که ئی‌مه‌ش له‌سه‌روی سی‌هه‌زارچاود‌ی‌ره‌وه چاود‌ی‌رمان داناوه بۆ چاود‌ی‌ری سن‌دوقه‌کانی ده‌نگدان و هه‌ریه‌ک له‌ئه‌وان به‌دوچا و چاود‌ی‌ری ده‌نگدانه‌که ده‌کن و نایه‌ل‌ن ساخ‌ته‌کاریی ب‌که‌ن.

Kn: سه‌باره‌ت به‌سو‌ی‌ندانی کارمه‌ندان و ئه‌وانه‌ی پۆلیس یان ئاسایش‌نو له‌دام‌وده‌زگا‌کاندا کارده‌کن، سو‌ی‌ندیان ده‌ده‌ن که ده‌نگب ده‌ن به‌لیستی کوردستانی، سه‌باره‌ت به‌وه چی ده‌ل‌ی‌ن، ئی‌وه چ‌یتان‌کردوه بۆچ سه‌ری ئه‌مه؟ نه‌وش‌ی‌روان مسته‌فا: بۆ ئه‌م حاله‌ته په‌رسیارمان له‌کو‌مه‌ل‌ی‌ک زانای ئاینی کردوه، له‌م رۆژانه‌شدا ره‌نگه‌ ب‌لا‌وب‌کر‌ی‌ته‌وه‌و وه‌ک فه‌توا ب‌لا‌ویده‌که‌نه‌وه، که هه‌مو ئه‌و سو‌ی‌ندانه‌ی له‌ژ‌ی‌ر فشارو گوشاردا ده‌در‌ی‌ن، هه‌مو ئه‌و سو‌ی‌ندانه‌ی که خه‌ل‌ک له‌ترسا ناچارده‌کر‌ی‌ن بی‌خوات، هه‌مو ئه‌و سو‌ی‌ندانه‌(باتیله) و ئه‌و که‌سه نه‌ته‌لاقی ده‌که‌وی‌ت و نه‌گونا‌هی ده‌گات ئه‌گه‌ر سو‌ی‌نده‌که بشک‌ی‌نی‌ت، به‌ل‌کو ده‌توان‌ی‌ت و‌ی‌ژدانی خۆی ئاسوده ب‌کات و ده‌نگ به‌و لیسته‌بدات که خۆی ده‌یه‌وی‌ت و باوه‌ری پ‌ی‌یه‌تی، (فشارو نان‌پ‌رین و سو‌ی‌ندان و ته‌لاق پ‌ی‌خواردن) ئه‌مانه هه‌مو پ‌ی‌چه‌وانه‌ی ئه‌خلاقه.



ئەگەر ئەو هی خەلکیکی زۆر چاوەپروانی (۲۵-۷) ن بۆدەنگدان، لەبەرامبەریشدا خەلکیکی زۆر هەیه که رەشبینن و دەنگ بەهیچ قەوارەیهک نادەن، قسە ی تۆ لەمباریه وه چیه؟

نەوشیروان مستەفا: سەرەتا لەهیچ جیگایهکی دونیادا لەسەداسەدی ئەوانه ی مافی دەنگدانیان هەیه ناچن بۆ دەنگدان، بەلام ئەو هی که تۆ باسی دەکهیت خەلک رەشبینە یان نائومیده لەراستیدا خەلک ناھەقی نییە، من خۆم یهکیک بوم لەوانه ی که لەهەلبێژاردنی پێشودا هەم بانگەشەمکردوہ هەم دەنگمداوہ، لە راستیدا من پەشیمانم که دەنگم بەم کۆمەلە داوہ، بەلام ئومیدموایه که خەلک نائومید نەبیت، چونکه ئیمە لەبەردەم قونایگی نویداین که دەتوانین ناوی بنیین قونایگی وەرچەرخانگی سیاسی لە میژوی سیاسی میللەتەکهماندا، ئەمجارە وەکو جارەکانی ترنییە، ئەمجارە لیستی جیاواز هەیه، بە بەرنامە ی جیاوازه وه مونا فەسەیهکی توندوتۆل هەیه، من ئومیدموایه هەمو ئەو کەسانه ی که نائومیدبون وەک دەوتریت (وتفائلوا بالخير تجدوه)، ئومیدموایه هەمو گەشبینن و هیویان هەبیت، مەروە که هیواپراویو بەراستی دونیا زۆر تاریک دیتە بەرچاوی، دنیای ئیستای کوردستان بۆ خۆشبهختی زۆر روناکه، هەمو نیشانەکان نامازە ی ئەو هیان تیدایه که ئیمە بۆ پێشەوه دەچین، پاشەپوژیکی روناکمان هەیه، ئاسۆیهکی روناکمان لەبەردەمدایه، ئیمە رەنگە لەچەند روژی داھاتودا لیستیک بەناوی ئەو یاسایانە ی بەقازانجی خەلکەو بەنیازین لە پارلەماندا تیپەپێنین، بلابکەینەوہ، لەبوارەکانی چاکسازی ئابوری و کۆمەلایەتی و لەقازانجی گوزەرانی خەلک و گەنجانی ولاتەکهماندا یە. ئومیدیشموایه ئیمە بتوانین کاریکی وا بکەین ئەو هی توشی نائومیدی بوہ جاریکی تر ئومیدی بەژیان بۆ دروست بێتەوہ، هەر خۆی ناوی گوێبان جوړیک لە ئومیدو هیوا دەبەخشیت بەخەلک.

Knn: كهواته تاجهند پابه نده بن به جیبه جیكر دنی ئه و به ئینانه وه كه به خه لکی

ده ده ن؟

نه و شیروان مسته فا: ئومیدموایه كه هه مو هاو كار هه كانمو هه مو ئه وان هه ی كه كاندیدكارون پابه ندين (وه كو به ئین و په یمانیانداوه)، پابه ندين به جیبه جیكر دنی بهرنامه كه وه، به لām به داخوه له بهرئه وه ی له م ولآته ی ئیمه دا ئه و داموده زگایانه چاوی میله تیان به سه ره وه نه بو وه دادگایه کی بالآی وهك دادگای ده ستوری نییه كه ریگری له و شتانه بكات، له بهرئه وه ی لیړه گوشاری جه ماوه ریی له سه ر حكومه ت زۆر كه مبه وه ریكخراوه كانی كۆمه لگه ی مه ده نی لاوازنو ده سه لآتی چواره م یاخود میدیای ئازادیش هه ندیك قسه ی كردوه، به لām ئه ویش نه یه توانیوه رایه کی گشتیی و دروستبكات كه چاودیرییت به سه ر حكومه ته وه.

له م ده زگایانه ی ئیمه دا چ وه زیره كان یان ئه ندام پارله مانه كان ئه وه نده ئیمتیازاتیان هه یه كه له ناو ئه م هه مو ئیمتیازاتانه دا خه مه كانی خه لکیان بیرده چینه وه، وهك یه کیك كه چۆن یه كه مجار تۆزیک هه شیشه ده خوات دواپی ده بیته مودمینی ته واو، به لām ئومیدموایه ئه م ده سه ته نوییه ی په رله مان زۆر چالاكو كارا بنو هه ولبدن ئه و ئیمتیازاتانه ی په رله مان وا كه مكه نه وه كه خه لك ئه ندامیتی پارله مان وهك ئیمتیازو ده سه كه وت ته ماشا نه كات، به لآكو به خزمه تكدردنی نیشتمان و ئه ركیكی بزانیت.

Knn: له كو تایدیدا ده مه ویت به شیوه یه کی روتتر له سه ر ئه و پرپواگه نده یه قسه م بۆ بكه یه ت كه گوایه ئه گه ر ئیوه بینه سه ر ده سه لآت موچه ی كادیرانی یه كیتی و

پارتی ده بپن؟



بە ئێمە: بیگومان ئێمە مۆچە هیج کەسیک نابیرین، بە لێکۆ
 مۆچە بیرینی هەرکەسیک لای ئێمە وەکو تاوانیک وایە کە بەرامبەر خیزانیکی
 کورد دەکریت، ئێمە هەمو ئەوانە ی کە کادیری یەکییتی و پارتین بە هاوسەنگەر
 بە براو بە خوشەویستی خۆمان دەزانین لە هەمو ئاستەکاندا، ئیستا مەملانییەکی
 دیموکراسی هەیە، ئێمە کە دواتر دەسەلاتمان گرتە دەست بە هیج جۆریک هیج
 جۆرە حساب و کیتابی کمان لە گەل کادیرەکانی پارتی و یەکییتی و حیزبەکانی
 تر دا نییە، بە پێچەوانە وەکو باسکرد ئەو سیستمی مۆچە یە کە ئیستا
 هە یە هەتا وەکو بە دیلیکی باشتری بۆ ئەدۆزینە وە دەستکاریی ناکەین، ئێمە
 بە چاوی ریزو پیزانین و خوشەویستی یە وە تەماشای هەمو ئەو تیکۆشە

یهك ریزی ناو مالی کورد به کیبرکی دیموکراتی دهبیت

سازدانی: سایتی سبهی

لەم چاوپێکەوتنەدا نەوشیروان مستەفا سەرۆکی لیستی (گۆڕان) تیشک دەخاتە سەر چەند لایەنێکی بارودۆخی هەریمی کوردستان و ناماژەش بەچەند لایەنێکی پرۆگرامی لیستەکە دەکات.

هەر وەها باس لە پێویستی سەر بەخۆ بونی دام و دەزگا جیاوازەکانی وەک (قەزاو زانکۆ پارلەمان و بازار) لە هەریمی کوردستاندا دەکات و ناماژەش بە گرنکی پرۆسەی گەشەپێدانی مرۆفی کورد و تیگەیشتنی ئەوان وەک لیستی گۆڕان بۆ ئەم بابەتە دەکات و دەڵێت " ئێمە پێمان وایە تەنمییە بەشەر لە پیش هەموو شتیکدا، چون دەتوانیت چۆنایەتی ژیان و گوزەرانى هاوڵاتی ناسایی کوردستانی عێراق بگۆڕیت، چون دەتوانی لەبوارەکانی پەرورده و تەندروستی و فەرەنگی و بوارەکانی تری ژياندا گەشە بە مرۆفی کورد بەدەیت، مەسەلەى ژێرخانى ئابوری زۆر گرنگە مەسەلەى ئاوەدانکردنەوهی ولات گرنگە، بە لām ئاوەدانکردنەوهی کەسییى ئینسانی کورد و گێرانهوهی کەسایەتی بۆ ئینسانی کورد گێرانهوهی مافی هاوڵاتی بون بەجۆریک کە ئینسانی کورد شعور بە عیزەتی نەفس و بەسەر بەرزى و بەکەرەمت بکات لە ولاتەکەى خۆیدا".

Knn: سەرەتا باپرسین ئیوه چون ئەم قۆناغەى بارودۆخی سیاسى هەریمی کوردستان لیکەدەنەوه و هەلێدەسەنگینن؟

نەوشیروان مستەفا: لە میژوی هەموو گەلیکدا چەند ویستگەیهکی سەرەکی و گرنکی تێدا، لە پەنجا سالی رابردوشدا میژوی گەلەکەى ئێمە لە کوردستانی عێراقدا چەند ویستگەیهکی هەیه کە هەندیکیان نیشانەن بۆ کۆتایی هاتنی



دهستپيكردنی قوناغیكى تر، بۆنمونه سالى په نجاو ههشت كه رژیمی پاشایه تی گوڤرا به رژیمی كۆماری بۆیه كه مینجار له دهستوری عیراقدا شهريكایه تی كوردو عه رهب سه لمینرا، ئەمه یه كیكه له ویستگه گرنگه كانی میژوی نویی میلله ته كه مان، سالی شهست و یهك شوڤشی كوردستانی عیراق دهستی پيكرد كه ده توانین بلیین یه كیك له درین ژترین و جه ماوه ریتیرین شوڤشه كانی میژوی گه له كه مان بوه، نه ویش ویستگه یه کی تره، به لام له بهرامبهر سالی شهست و یهك سالی هفتاو پینچ هیه، كه سالی هه ره سهینانی شوڤشه كه یه، نه ویش ویستگه یه کی تره.

سالی هفتاو شهش دهستپيكردنه وهی به ره نگاری سیاسی و چه كداری رژیمی به عس له كوردستانی عیراقدا نه ویش ویستگه یه کی تره، سالی ۱۹۸۸ رژیمی به عس توانی به چه کی كیمیایوی و له نه نجامی عه مه لیاتی نه نفالدا جولانه وهی كورد به تایبه تی جولانه وهی سیاسی و چه كداری كورد تیك بشكیت، نه ویش یه كیكى تره له ویستگه سه ره کی و گرنگه كانی میژوی گه له كه مان كه كۆتایی قوناغیك و سه ره تایی دهستپيكردنی قوناغیكى تره له ژیانی گه له كه ماندا. سالی ۱۹۹۱ كه راپه رین رویدا دواى راپه رین كۆڤه و دواى كۆاوه هه لبژاردن و پيكهینانی حكومه تی هه ریمی كوردستان، ئەمانه هه مو نه و ویستگه سه ره کی و گرنگانه ن له میژوی گه له كه ماندا كه له لایه كه وه له هه ندی قوناغدا كۆتایی قوناغیك و سه ره تایی قوناغیكى تر بوه له لایه کی تریش وه به لگه ی نه وه یه كه گه له كه ی ئیمه زیندوه له دواى تیكشكان هه میشه هه ستاوه ته وه به ره نگاری دهستپيكردوه ته وه هه تاوه كو له دواى راپه رین توانی سه ره كه وتنیكى گه وه به دهستبهینیت و دام و دهزگای حكومه تی هه ریم دروستبكات، نه وه ی ئیسته ئیمه نه ییبینن ئیستا ویستگه یه کی تری ژیانی سیاسی میلله ته كه مان دهستپیده كات له دواى راپه رینه وه تا سالی ۲۰۰۳ كه سالی روخانی رژیمی به عسه له ۲۰۰۳ وه تا سالی ۲۰۰۵، دهستوری عیراقی نوسراو له دهستوری عیراقیدا مه سه له ی فیدرالیزم جیگیركرا.



هاتینه دهرهوه، واته ئیستا ئەولهویهتی قوناغهکان گۆراوه، لهسهردهمیگدا ئەولهویهت پاراستنی قهواره‌ی هه‌ریمی کوردستان بو، رهنه‌گه له‌کاتی شه‌ای ناخو‌دا به‌نیسه‌ت پارتییه‌وه پاراستنی قهواره‌ی پارته‌ی دیموکراتی کوردستان بو بی‌ت، به‌نیسه‌ت یه‌کیته‌وه پاراستنی قهواره‌ی یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان بو، ئیسته قوناغه‌که گۆراوه، سالی ۲۰۰۹ و‌یستگه‌یه‌کی تر ده‌ستپیده‌کات ئەولهویهتی ئیمه له‌م قوناغه‌دا گۆرانه، ئەولهویهتی ئیمه له‌م قوناغه‌دا ریکخسته‌وه‌ی ناو مالی کورده.

Knn: به‌وردی مه‌به‌ستان له‌ گۆران چیه، زۆر به‌ورد تریش چ گۆرانیکتان ده‌ویت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: ئیمه مه‌به‌ستمان له‌ گۆران به‌دییه‌نانی هه‌لگیرانه‌وه‌یه‌کی کتوپرنیه له‌ ژبانی سیاسی میله‌ته‌که‌ماندا، به‌لکو ده‌مانه‌ویت گه‌شه‌کردنیکی شینه‌یی هه‌نگاو به‌هه‌نگاو قوناغ به‌قوناغ له‌ بارودۆخی سیاسی و ئابوری و بارودۆخی کۆمه‌لایه‌تی و رۆشنیری گه‌له‌که‌ماندا به‌دیبه‌نین، مه‌سه‌له‌ی گۆران له‌لای ئیمه گۆرانی ده‌م و چا و نیه، گۆرانی روخسار نیه، گۆرانی که‌س نیه، به‌لکو له‌لای ئیمه (گۆران) گۆرانی سیسته‌می سیاسی و کارگیریه‌ی، ئیمه ده‌مانه‌ویت ده‌سه‌لات له‌مه‌که‌ته‌بی سیاسی حیزبه‌کانه‌وه بگۆزینه‌وه بۆ دام و ده‌زگا هه‌لبژێردراوه‌کان، ده‌مانه‌ویت ئەو گۆرانه‌ی که‌ دیته‌ پێشه‌وه ته‌نها گۆران نه‌بی‌ت له‌ ده‌م و چاوی خه‌لکدا، به‌لکو گۆران بی‌ت له‌ سیسته‌می سیاسیدا، به‌مانایه‌کی تر ده‌سه‌لاتیکه‌ ته‌شریعیان هه‌بی‌ت که‌ئه‌ویش پارله‌مان بی‌ت، پارله‌مان بی‌ت به‌مه‌رجه‌ی سیاسی له‌باتی ئەوه‌ی مه‌که‌ته‌بی سیاسی مه‌رجه‌ی سیاسی و جیگه‌ی بریاردانی سیاسی بی‌ت، پارله‌مان بی‌ت به‌مه‌رجه‌ی سیاسی، پارله‌مانیکه‌ کارامه‌مان هه‌بی‌ت ئەو پارله‌مانه‌ جگه له‌دانانی قانون بتوانی‌ت متمانه‌ به‌خشیت به‌وه‌زیره‌کان و متمانه‌یان لیبسه‌نیت‌وه، بتوانی‌ت لیبسینه‌وه له‌گه‌ل وه‌زیره‌کاندا بکات، بتوانی‌ت بودجه‌ نا‌شکرا بکات، داها‌ت و

كهرجى ههرىمى كوردستان چهنده بۆمىلله ته كه مانى رون بكاته وه، دهسه لاتیكى قهزاییمان هه بیئت كه دوربیئت له دهستتیه وردانى كه سو لایه نى سیاسى، له سه ر بنچینه ی پیشه یی له سه ر بنچینه ی سه ره به خوڤی ئه و بنچینه ی كه پى دهوتریئت پیوه ری یاسایى، له سه ر بنه ماى ئه وه دهسه لاتی قهزاییمان چاوى پیا بگىرینه وه، بۆ ئه وه ی دهستتیه وردانى كه سو لایه نى سیاسى به هیچ جورىك له دهسه لاتی قهزاییدا نه مینیت و دهسه لاتی قهزایى بیئت به دهسه لاتیكى بالآ له ههرىمى كوردستاندا.

دهمانه ویئت حكومه تیكمان هه بیئت حكومه تی حیزب نه بیئت، به لكو حكومه تی هه مو كوومه لانی خه لك بیئت، به بى جیاوازی بیرو باوه ری سیاسیان، به بى جیاوازی ره گه زو نه ته وه كانیان، ئه و حكومه ته حكومه تی هه مو میلله ته كه مان بیئت، به بى جیاوازی، كارمه نده كانى له سه ر بنچینه ی لیوه شاهوی له سه ر بنچینه ی كه فائه تی شه خسى دابمه زینیت، نه ك له سه ر بنه ماى دلسوژی بۆ حیزب و لایه نى سیاسى، له هه مانكاتدا زانكوو په یمانگاكار و خویندنى بالآ جیا بكه ینه وه له دهسه لاتی حیزبى، حیزب دهسه لاتی نه مینبات له زانكوكاندا، بۆ ئه وه ی ئه و زانكوو په یمانگایانه ی له كوردستاندا هه ن سه به خوڤین و بتوانن كادری لیوه شاهو بۆ پاشه روژى میلله ته كه یان پیبگه یه نن، هه روه ها ئه مانه ویئت بازار ئازاد بكریئت له دهستتیه وردانى كه سانى دهسه لاتدارو لایه نى سیاسى بازرگانه كان بتوانن به ئازادى كاربكه نو یاسا بیان پاریزیئت له ته ده خولى ئه مو ئه و، به گشتى ئیمه ئه مانه ویئت و لاتیكمان هه بیئت میزانیه كه ی شه فاف بیئت، و لاتیكمان هه بیئت له سه ر بنچینه ی دادى كوومه لایه تی دامه زرابیئت، و لاتیكمان هه بیئت كه هاوالاتى كوردستانى شانازى بكات به وه ی خه لكى كوردستانى عیراقه، نه ك گه نجه كانمان سه ری خوڤیان هه لگرن بۆه نده ران، و ابكه ین كه كوردستان بیئت به نمونه یه ك بۆ ده ورو پشتمان نه ك بیئت به نمونه یه كى وا خه لك لى رابكات.



بگوازینهوه بو حکومهت، هیژهکانی ناسایش و پیشمه‌رگه و پۆلیس بچنه ژیر دهسه‌لاتی حکومه‌ته‌وه، ئەم هیژانه و ابن له‌هه‌مو ناکۆکییه‌کی سیاسی ناو‌خودا بیلایه‌ن بنو به‌رگری له‌هه‌ریمی کوردستان بکه‌ن، به‌رگری له‌ ده‌ستکه‌وته‌کانی راپه‌رین بکه‌ن، به‌هیچ جوړیک تیکه‌لاو نه‌کرین له‌ ناکۆکیی سیاسیدا، دیاره‌ ئه‌وه‌ش به‌وه‌ ده‌کریت وه‌ک با‌سم‌کرد ده‌سه‌لات به‌سه‌ر ئەم هیژانا بگوازینه‌وه له‌لایه‌نی سیاسیه‌وه بو‌حکومهت، ئەم هیژانه‌ بین به‌بازوی به‌هیزی میلیله‌ته‌که‌مان و هیزی هه‌مو میلیله‌ته‌که‌مان نه‌ک هیزی حیزبیه‌کی دیاری کراو، ئەوه‌ یه‌کیکه‌ له‌و شتانه‌ی که‌ئیمه‌ زۆریه‌لامانه‌وه‌ گ‌رنگه‌.

Knn: لی‌رده‌ا پرسیا‌ریکی زۆر گ‌رنگ دیته‌ پ‌یشه‌وه‌ پ‌یشت‌ریش که‌میک‌ ئاماژه‌مان پ‌یدا ئه‌ویش ئه‌وه‌یه‌ ئیوه‌ که‌سایه‌تییه‌کی خاوه‌ن ده‌سه‌لات بون له‌ناو حیزبدا نه‌ده‌کرا ئەم گۆپ‌انکاریا‌نه‌ له‌ناو خۆی حیزبدا ب‌کریت؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: نه‌خ‌یر نه‌ده‌کرا. ئیمه‌ له‌ناو خۆی حیزب واته‌ له‌ناو یه‌کییتی ن‌یشت‌مانی کوردستاندا چه‌ندین پ‌روژه‌مان پ‌یشه‌که‌ش‌کرد، ئەم مه‌سه‌له‌ی (جیا‌کرد‌نه‌وه‌ی حیزب له‌حکومهت) له‌سالانی یه‌که‌می دامه‌زراندنی حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستانه‌وه‌ ئه‌و مه‌سه‌له‌یه‌مان ه‌یناوه‌ته‌ کایه‌وه‌، ئە‌گه‌ر که‌سیک به‌لگه‌نامه‌کان بخوینیته‌وه‌، که‌سیک پ‌روژه‌کان بخوینیته‌وه‌، ده‌زانی که‌ له‌که‌یه‌وه‌ ئیمه‌ خه‌ریکی ئه‌وه‌ بوین هه‌ول‌بده‌ین ئه‌و گۆرینه‌ی ده‌مانه‌ویت له‌ناو هه‌ریمی کوردستاندا ب‌کریت له‌ پ‌یشه‌وه‌ له‌ناو حیزبه‌که‌دا بیکه‌ین، بو‌ئه‌وه‌ی حیزب ببیت به‌ ئالا‌هه‌لگری گۆپ‌ان و چاک‌سازی له‌کاروباری کارگ‌ێری و سیاسی و دامو ده‌زگا‌کانی حکومهت‌دا، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی نه‌مانتوانی سه‌رکه‌وتو نه‌بوین و له‌ناو حیزبه‌که‌دا ئیراده‌یه‌کی گۆپ‌ین نه‌بو، ئیستا له‌ ر‌یگه‌ی کۆمه‌لگه‌وه‌ په‌ناده‌به‌ین بو‌ سندوقه‌کانی ده‌نگدان، بو‌ئه‌وه‌ی له‌و ر‌یگایه‌وه‌ گۆپ‌ین له‌ناو کۆمه‌له‌که‌ماندا دروست‌بکه‌ین.

رۆزجار باس له ناسکی بارودۆخی هه‌ریمی کوردستان ده‌کریت، پیت وانیه راگه‌یاندنی لیستیکی سه‌ربه‌خۆ بپیته هۆی تیکدانی یه‌ک ریزی ناو مالی کوردی؟

ئه‌وشیروان مسته‌فا: ئیمه‌ بۆچونمان جیاوازه‌ له‌سه‌ر یه‌که‌ریزی ناو مالی کوردی، ئیمه‌ پیمان وانیه‌ یه‌که‌ریزی ناو مالی کوردی به‌و مانایه‌ پیت هه‌مومان له‌ ناو یه‌ک حیزیدا بین، یاخود هه‌مومان له‌ ناو یه‌ک لیستدا کۆبینه‌وه‌. یه‌ک ریزی ناو مالی کورد به‌ کێرکیی دیموکراتی ده‌بییت، به‌قبولکردنی یه‌که‌تری ئه‌بییت سه‌هرای هه‌مو جیاوازیه‌کانمان، هه‌مو و لاته‌ گه‌وره‌کانی دونیاو و لاته‌ پێشکه‌وتوه‌کانی دنیا کێرکیی دیموکراتیان هه‌یه‌، حیزبه‌کان ناچن به‌یه‌ک لیست دابه‌زنه‌ خواره‌وه‌، به‌لکو مونا‌ف سه‌ی یه‌که‌تری ده‌کن، به‌لام هه‌ولیانداوه‌ هه‌مویان له‌ به‌رامبه‌ر خواسته‌کانی میله‌ته‌که‌یاندا گوتاریکی سیاسی یه‌که‌گرتویان هه‌بییت. یه‌ک ریزی میله‌ته‌که‌ی ئیمه‌ له‌ پیاش هه‌مو شتی‌کدا پێویستی به‌وه‌ هه‌یه‌ که‌ ئیمه‌ به‌ره‌ی ناو‌خۆی خۆمان سه‌رله‌نێ بینا بکه‌ینه‌وه‌، ئه‌و متمانه‌یه‌ی که‌ دۆراوه‌ له‌ نیوان حکومه‌ت و له‌ نیوان ئه‌مه‌لانی خه‌لکدا جاریکی تر دروستی بکه‌ینه‌وه‌، وابکه‌ین خه‌لک متمانه‌ی به‌ حکومه‌ته‌که‌ی هه‌بییت پشتی حکومه‌ته‌که‌ی بگرییت باوه‌ر به‌ حکومه‌ته‌که‌ی به‌خشیت، پشتیوانی بکات له‌ هه‌مو ته‌نگو چه‌له‌مه‌کاندا، ئه‌وه‌ش به‌وه‌ ده‌کریت که‌ ئه‌بییت ئیمه‌ دادی کۆمه‌لایه‌تی بۆ میله‌ته‌که‌مان جیبه‌جیبه‌کین، ئه‌بییت خزمه‌تگوزاریان پێشکه‌ش بکه‌ین، ئه‌بییت یه‌کسانی بۆ هاو‌لاتیانی کوردستان دا‌بین بکه‌ین، به‌وه‌ ده‌توانین یه‌ک ریزی گه‌له‌که‌مان دا‌بین بکه‌ین، نه‌ک به‌وه‌ی هه‌مومان له‌ لیستی‌کدا کۆبینه‌وه‌، ئه‌و لیستانه‌ مونا‌ف سه‌ی دیموکراتی له‌ گه‌ل یه‌که‌تری ئه‌که‌ن خۆ ئه‌و لیستانه‌ دۆژمنی یه‌که‌تری نین، هه‌مو و لاته‌ پێشکه‌وتوه‌کانی دنیا له‌ کاتی هه‌لبژاردندا به‌ لیستی جیاوازه‌ به‌شدار یه‌لبژاردن ده‌کن، ئه‌مه‌ش ئه‌بییت به‌هۆی ئه‌وه‌ی که‌ موکو‌پیه‌کانی یه‌که‌تری ناشکرابکن، ئه‌بیته‌ هۆی دروستبونی گفتوگو، ئه‌بیته‌ هۆی ده‌ستاو ده‌ستکردنی ده‌سه‌لات له‌ نیوان هی‌زه



ئاندا، لەو لآتەكەى ئیئەدا چونكە ئەو موناڤەسە دیموكراتییه لەسالانى رابردویدا نەبوو و بەهۆى ئەو هەل و مەرجهووە كە لە كوردستان لە ئارادابو زۆر جار لەبەر مەترسى دەرەكى و بەبیانوى جیاوازەو بەیەك لیست دابەزیون، ئەو بوو بەهۆى ئەوێ كە موكوپییەكان پەردەپۆش بكرین، چاوپۆشى لەهەلەى یەكترى بكریت، چاوپۆشى لەزۆر شت بكریت كە ئەبوایه باس بكریت هەرەك دەستاو دەستى دەسەلاتیش لە كوردستاندا روى نەداو، بۆیە ئیئە ئومیدمان وایە ئەمە وەك باسمانكرد سەرەتای قۆناغیكى نوێی بیئت، ئەو قۆناغەى كە قۆناغى گۆرانه لەهەموو بوارەكاندا.

Knn: كەواتە بەرپزتان مەترسى و تەحەداكانى ئەم قۆناغە لەچیدا دەبینن؟
 نەوشیروان مستەفا: ئەگەر بلیین كورد هیچ مەترسییهكى لەسەر نەماو بیگومان ئەو راست نیە، مەسەلەى كورد لە كوردستانی عێراقدا بەشیكە لە هاوكیشەیهكى زۆر زەحمەت لە رۆژەلآتى ناوهراستدا، بەهۆى ئەوێ كورد دابەشبوو بەسەر چەند دەولەتیکداو هەردەولەتەش جوریک لە بەرژەوهندى نەتەوهیى هەیه، جوریک لە ئاسایشى نەتەوهیى تاییەت بەخۆى هەیه، لەبەر ئەو كیشەى كورد بوو تە كیشەیهكى زۆر سەخت لەو هاوكیشەیهدا، لەبەر ئەو بەلێ ئیئەش روبەرۆى گەلیك تەحەددای دەرەكى و ناوەكى ئەبینەو، لەناوخۆى عێراقدا ئیئە كۆمەلیك كیشەمان هەیه لەگەل ناوهندا، كیشەمان هەیه لەسەر ناوچه دابراوكان، چونكە تا ئیستاش زیاتر لە چواریهكى سەرزەمینی كوردستان لەدەرەوهى هەریئى كوردستانە، كیشەمان هەیه لەسەر مەسەلەى هیئى چەكدارو پیشمەرگە، كیشەمان هەیه لەسەر مەسەلەى نەوت لەسەر بەكارهینانى سامانى سروشتى لە كوردستاندا، كیشەمان هەیه لەسەر جورى بەشداربونی كورد لە پریاردانى سیاسى لە حكومەتى عێراقیدا، كیشەمان هەیه لەسەر گەلیك مەسەلەى تر كە ئەمانە هەمو تەحەددان و ئەبیئت هەولبەدین بەعەقلیكى هاوچەرخو عەقلیكى ستراتىجى كە بەقازانجى گەلەكەى ئیئە بیئت بە رێگەیهكى هیمنانەو بە رێگەى گفتوگۆ هەمو ئەم تەحەددایانە چارەسەریان

بۆبۆررییهوهو نهخشهو پلانیان بۆدابنیین که چۆن دهتوانین ئییه روبهروی ئهم تهحهددایانه ببینهوه، سههررای ئهوهی که ئیوه خوشتان دهزانن ئییه له لایه نه وه له تانی دراوسیه زۆر جار نه که وینه ژیر گوشاری سیاسییهوه، نه که وینه ژیر گوشاری ئابورییهوه جاروبار سنوره کان دانه خرین، جاروبار ناوچه سنورییهکان بۆردومان دهکریین، نه مانهش هه موی تهحهددای گه وه گه وه ره و پیویستی به وه ههیه که ئه بی خو مانی بۆئاماده بکهین و نه کریت به شیك بیته له و گو تاره سیاسییهی هه مومان نه توانین له سه هری تیگه یشتنیکی هاوبهش پهیدا بکهین.

Knn: ئیستا با پیرسین خه لک چۆن متمانه و باوه رتان پیبکات خه لک چۆن دانی بیته له وهی که ئیوه هاتنه سه ر حوکم وه ک نه وانی دیکه ناکه ن؟

نه و شیروان مسته فا: ئییه به رنامه یه کی تیرو ته سه لمان دانه بۆ هه ری می کورستان، نه و به رنامه گشتگیره، هه مو بواره کانی ژیا نی گرتوه ته وه، له ماوهی رابردودا گویمان له گلهیی و ره خنه و نا ره زایه تیه کانی خه لک گرتوه، هه و ئماندا وه نه وه ندهی مومکین بیته نه و نا ره زایه تیا نه ی له نا و خه لکدا هه یه له قالیبکی به رنامه ییدا سه ره له نو ی دای پرژینه وه، بۆ نه وهی نه و که مو کوریا نه له نا و خه لکدا نه مینیت، هه ول ده دین نه و به حیزبی کردنه ی له کۆمه لگه دا هه یه سنوریکی بۆ دابنیین، ته زکیه ی حیزبی نه سه لنه نه مینیت، هه ول ده دین سه ره وه ت و سامانی لاته که به عه داله تی دابه شبکریته به سه ر خه لک و ناوچه کاندای سنوریک دابنریته بۆ به فیرۆدانی سامانی گشتی.

حیزب به شیوه یه کی گشتی ئامرازی خه بات و تی کووشان و ئامرازی گو پرانه، حیزب دروست ده بیته بۆ نه وهی که کیشه چاره سه ر بکات بۆ نه وهی کیشه ی سیاسی و کۆمه لایه تی و ئابوری و کیشه فیکرییه کانی کۆمه ل چاره سه ر بکات، به داخه وه له ولاته که ی ئییه دا حیزب خو ی بوه به کیشه، بوه به بار به سه ر کۆمه لگه وه، بۆ نمونه چه ند روژیک له مه و پیش یه کی که له کار به ده ستانی یه کی ته ی خو ی دانی پی دانا که مانگانه که متر له (۳۰) ملیۆن دو لار وه رنا گرن له



هەریم، واته بهرەو ژورتریش له (۳۰) ملیۆن دۆلار وەردهگرن، که (۳۰) ملیۆن دۆلار دەیتوانی بەشیک له کیشەى هەمو قوتابخانەکانی ئیدارەى سلیمانی چارەسەر بکات، یانی بە دوسەد هەزار دۆلار دەتوانی قوتابخانەیهک ئاوەدان بکەیتەوه، بە دو (۳۰) ملیۆن که له مانگیکدا ئەوان وەریدهگرن و بەفێرۆ کەس نازانی چۆنی خەرج دەکەن دەمانتوانی کیشەى ئەو قوتابخانانەى که سێ دەوام و چوار دەوامی تێدایه چارەسەر بکەین، ئێمه جیاوازیه کانمان له گەل لایەنەکانی دیکەدا له و شتە گرنگانەدا دەبیّت، جگه له وەش ئێمه هەول دەدەین پشتیوانی له میدیای ئازاد بکەین و له روی یاساییه وه ئازادییهکانیان فراوانتر بکەین.

ئێمه هەول دەدەین هەینەتێکی نەزاهەى سەرپه خۆ دروست ببی که بێلایەن بیّت، هەول دەدەین یاسایهک دابنرێت بۆ یارمەتیدانی حیزبهکان، بەپێی قورسایى خۆیان و بەپێی ئەو دەنگانەى له پارلهماندا بە دەستی دینن، بۆ ئەوهى نەتوانن بە ئارەزوی خۆیان یاری بە سەرۆت و سامانی ولاتەکه بکەن، وهک باسکرد هەول دەدەین بە هیچ جوړیک تەزکیهى حیزبى و پێبهخشینی پله و پایه له سەر ئەساسى حیزبى نەمێنێت. ئەوه جیاوازییهکانی ئێمهیه له گەل لایەنەکانی دیکەدا، ئومێدم وایه له پاش ئەوهى که دەسهلاتیشمان گرتە دەست ئەوه پەپره و بکەین.

ئەگەر نەمانکرد خەلک دەتوانی خۆپیشاندان و مانگرتن و رێگەکانی دیکەى دیموکراتی بگریته بهر بۆ بهرەنگاریبونهوه، ئەگەر بەلێنەکانیان جێبهجی نەکرد. Knn: ئەى خەلک چۆن لەوانی دیکەتان جیا بکاتەوه؟

نەوشیروان مستەفا: لەوانی دیکەمان جیابکەنوه بەو بەرنامەیهى که ئامادهمان کردوه، وه بەو کەسانەى ئەمجاره بەشداریان کردوه له لیستهکەدا، ئێمه گویمان نەداوهتە ئینتیمای حیزبى، گویمان نەداوهتە بیروباوهرى سیاسى، ئێمه حیزبى نین و نوێنەرایهتى هیچ حیزبیک ناکەین، ئێمه هەولمان داوه که بیروباوهرى سیاسى به نەزەرى ئیعتیبار وەر نەگرن، بەلکو شتی هاوبه شو

قاسسی موشتەرەکی میلیله ته کهمان، که خووی ده بینیت له خواسته
سه ره که کاندای له مه سه لهی دادی کۆمه لایه تی له شه فافیه تی میزانییه، له
دانانی نه خشه و پرۆژهی ئاوه دان کردنه وهی کوردستاندا، له چاره سه ر کردنی
کیشه ی گه نجه کاندای ئیمه به وه له خه لکی دیکه جیا ده کرینه وه.

جیاوازییه کهمان له گه ل ئه و لایه نانه ی دیکه له وه دایه، یه کی که له وانه مه سه له ی
په یوه ندی حیزب و کۆمه لگه یه، ئه م لایه نانه ی تانیستا کاریان کردوه له ماوه ی
هه ژده سالی رابردودا، هه ولیان داوه هه مو کۆمه لگه و هه مو داموده زگا کانی
حکومه ت بکه ن به حیزبی، یانی زۆر به داخه وه ئه گه ر یه کی که حیزبی نه بییت
ده رفه تی کار له به رده میدا داخراو ده بییت، ئه گه ر یه کی که حیزبی نه بییت ناتوانی
بییت به وه زیر، ناتوانی بییت به وه کیل وه زیر ناتوانی بییت به مودیری عام،
ناتوانی بییت به ئه نداسی په رله مان ناتوانی په یه کی گه وره له ناو پێشمه رگه و
پۆلیس و ئاسایشدا وه ریکریت، وه ئه مه ش بوته هۆی ئه وه ی ژماره یه کی زۆر
زۆری خه لک له ناچاریدا بون به حیزبی، ئیمه ده مانه ویت ده سه لاتی به
حیزبی کردنی کۆمه لگه به هیچ جوړیک نه مینیت، خه لک له سه ر بنچینه ی هاو لاتی
بون مامه له ی له گه ل بکریت، نه ک له سه ر بنچینه ی ئینتیمای بۆ حیزب، وه ئه مه ش
بوه به هۆی ئه وه ی میلیله ته کهمان بیبه ش بییت له ژماره یه کی زۆر که فانه تی
گه وره گه وره له بواری جیا جیا ی ژیاندا، که ده مان توانی ئیستیفاده یان
لییکه ی، له هه مان کاتدا به هۆی حیزبی بونه وه پله و پایه به خه شراوه به
کۆمه لیک خه لک که له راستیدا شایسته ی ئه و شوینه نه نین که وه ریا نگر تون،
واته خه لکی نه شیاو خراوه ته شوینی گرنگه وه له به ر ئه وه ی ئینتیمای
حیزبیان هه بوه.

یه کی که له جیاوازییه کانی ئیمه له گه ل ئه و لایه نانه ی ده سه لاتدار بون
تانیستا ئه وه یه ئیمه باوه رمان به بریاره کانی ژوری داخراو نییه، ئیمه باوه رمان
به وه هیه که ده بی هه مو ئه و عه قده و گریبه ستانه ی که ده کریت هه مو ئه ر
قوتنه رات و موقاوه لاتانه ی ده دری به موبه و ئه مانه ئاشکرا بکرین بۆ خه لک و له



په‌رله‌ماندا ئه‌وه‌ی که پێویسته ئاشکرا بکریت، بۆ نمونه ئه‌وه‌وه‌مو گرتیباستانه‌ی نه‌وت کراوه‌ هه‌تا ئیستا که‌س نازانی ناوه‌پۆکه‌که‌ی چییه‌، هێله‌ گشتییه‌کانی ده‌زانن، به‌لام نازانن ناوه‌پۆکه‌که‌ی چییه‌، ئیمه‌ باوه‌رمان به‌وه‌ هه‌یه‌ ته‌نانه‌ت له‌ په‌یوه‌ندییه‌ سیاسییه‌کاندا په‌یوه‌ندی هه‌ریمی کوردستان له‌گه‌ل به‌غدا په‌یوه‌ندی هه‌ریمی کوردستان له‌گه‌ل ئه‌مه‌ریکا و له‌گه‌ل ئی‌ران و تورکیادا، ده‌بی ئه‌مانه‌ شه‌فافیه‌تی ته‌واوی تیدا‌بیت بۆ خه‌لك رونه‌بکریته‌وه‌، واته‌ ده‌بی شته‌کان له‌ ژوری تاریک و داخراوه‌وه‌ ده‌ره‌یه‌نینه‌ ده‌ره‌وه‌ بۆ ژوری ئاشکرا، بۆ ئه‌وه‌ی پشتیوانی میلیه‌ته‌که‌مان به‌دی به‌ینن.

ئیمه‌ بیرو بۆچونمان جیاوازه‌ له‌ مه‌سه‌له‌ی گه‌شه‌سەندن (ته‌نمی‌ه‌)، ئیمه‌ پیمانوانیه‌، گه‌شه‌سەندن (ته‌نمی‌ه‌) بریتی بی‌ت له‌وه‌ی که‌ بینای به‌رز به‌رز دروست بکه‌یت و هه‌ندیك زانکۆ بکه‌یت‌وه‌ به‌بی ئه‌وه‌ی هیچ بنه‌مایه‌کی زانستی هه‌بی‌ت ئیمه‌ پیمانوايه‌، له‌پیش هه‌مو شتی‌کدا مه‌سه‌له‌ی ته‌نمی‌ه‌ ته‌نمی‌ه‌ی مرۆقه‌ (گه‌شه‌پیدانی مرۆیی)، چون ده‌توانیت چۆنايه‌تی ژیان و گوزه‌رانی هاو‌لاتی ئاسایی کوردستانی عی‌راق بگۆریت؟ چون ده‌توانی له‌ بواری په‌روه‌رده‌و له‌ بواری ته‌ندروستی و له‌ بواری فه‌ره‌ه‌نگی و بواره‌کانی دیکه‌ی ژياندا ته‌نمی‌ه‌ی ئینسانی کورد بکه‌یت؟ راسته‌ گه‌شه‌پیدانی نابوری، مه‌سه‌له‌ی ژیرخانی نابوری زۆر گرنگه‌ مه‌سه‌له‌ی ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی ول‌ات گرنگه‌، به‌لام ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی که‌سیتی ئینسانی کورد و گیرانه‌وه‌ی که‌سایه‌تی بۆ ئینسانی کورد، گیرانه‌وه‌ی مافی هاو‌لاتی بون، به‌جۆرێک که‌ ئینسانی کورد شعور به‌ عیززه‌تی نه‌فس و به‌ سه‌ره‌برزی و به‌ که‌رامه‌ت بکات له‌ ول‌اته‌که‌ی خۆیدا، ئه‌مه‌ یه‌کیکی دیکه‌یه‌ له‌ جیاوازییه‌کانی ئیمه‌ که‌ به‌داخه‌وه‌ له‌ هه‌ندی جاردا ئینسانیان وا لیک‌دوه‌ به‌ هۆی نان‌پرین و به‌ هۆی مل پیکه‌چکردنه‌وه‌ بۆ موچه‌ و بۆ هه‌ندی ئیمتیازاتی حیزبی ئینسانیان کردوه‌ به‌ عه‌بد، له‌باتی ئه‌وه‌ی که‌ ببی‌ت به‌ ئینسانی ئازاد، بۆچونی ئیمه‌ له‌ مه‌سه‌له‌ی ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی کوردستاندا جیاوازه‌ له‌گه‌ل ئه‌وانی دیکه‌دا، ئیمه‌ له‌باتی ئه‌وه‌ی پرۆژه‌ی بچوک و بی‌ بایه‌خ بکریت ئیمه‌

باوه‌پمان وایه که ده‌بیئت پلانێکی گشتی (کورتماوو و ناوه‌نجی ماوو درێژ ماوه) مان‌ه‌بیئت بو‌ ناوه‌دان‌کردنه‌وه‌ی سه‌رله‌نوویی ژێرخانی ئابوری کوردستانی عێراق، بو‌ ئه‌وه‌ی چیت ئیمه له هه‌موو شتی‌کدا ئیعتیما‌د نه‌که‌ینه سه‌ر به‌غدا، ره‌نگه‌ خه‌لك نه‌زانیت ئیستا بیجگه له‌وه‌ی که مانگانه له ١٧٪ ی میزانیه‌ی حکومه‌تی ناوه‌ندی دیت بو‌ ئیره‌و وه‌کو موچه دابه‌ش ده‌کریت به‌سه‌ر خه‌لك‌داو به‌شیکیشی بو‌ پرۆژه ته‌رخان‌کراوه، ئیمه هه‌تا ئیستاش نازوقه‌و خوارده‌مه‌نیمان له به‌غداوه بو‌ دی، سوتمه‌نیمان له به‌غداوه بو‌ دیت، هه‌تا ئیستا ئیمه نه‌مانتوانیوه ئابوریه‌ک، ژێرخانیکی ئابوری و ا‌دروستبکه‌ین له بواره گرنگه‌کانی ژياندا بتوانین ئیعتیما‌د بکه‌ینه سه‌ر ولاته‌که‌ی خو‌مان، به مه‌رجێک ولاته‌که‌ی ئیمه ولاتیکی زۆر ده‌وله‌مه‌نده هه‌م له سامانی مرو‌ییدا، هه‌م له پاره‌دا، هه‌م له سامانی سه‌روشتیدا.

Knn: ئیوه زۆر باسی گه‌نده‌لی و دادپه‌روه‌ری کۆمه‌لایه‌تی ده‌که‌ن، پیتوايه ئه‌مه ته‌وه‌ریکی هینده گرنگ بیئت بو‌ بانگه‌شه‌ی هه‌لبژاردن.

نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌لی ته‌وه‌ریکی گرنگه ئیمه باوه‌پمان و یه، من جاریکی دیکه‌یش پێش چوار پینچ سال له‌مه‌وبه‌ر که چوار پینچ که‌سی رۆژنامه‌نوس به‌شدار بون و هه‌ندی‌ک کار به‌ده‌ستیشی تیا به‌شداربون باسه‌ن‌رد، که گه‌نده‌لی وه‌کو (گانگرین) چوته ناو هه‌مو جومگه‌کانی حیزبو و حکومه‌ته‌وه، گه‌نده‌لی یه‌ک دیمه‌نی نییه، گه‌نده‌لی له بواره جیا جیاکانی ژياندا له بواری داراییدا له بواری سیاسیدا له بواری کارگیریدا ته‌نانه‌ت له بواری ره‌وشت و خودا په‌ره‌ی سه‌ندوه، بۆیه ئیمه ده‌بی هه‌ول بده‌ین گه‌نده‌لی بنبا بکه‌ین ئه‌گه‌ر بنیایشی نه‌که‌ین بتوانین جو‌ریک له سنووری بو‌ دابنن، به‌داخه‌وه له ولاتی ئیمه‌دا له‌به‌ر ئه‌وه‌ی هه‌لبژاردنی نۆره‌یی نه‌بوه یانی بلن هه‌ر سی سال جاریک، هه‌ر چوار سال جاریک هه‌لبژاردنه‌کان دو‌باره بیته‌وه، له کاتی خویدا هه‌لبژاردنی په‌رله‌مانی کوردستان هه‌لبژاردنی نه‌نجومه‌نی پارێزگا‌کان هه‌لبژاردنی ناو داخلی حیزبه‌کان هه‌لبژاردنه‌کانی ناو ری‌کخراوه‌کانی کۆمه‌لگه‌ی مه‌ده‌نی، ئه‌م



باوه‌رم وایه گه‌نده‌لی به‌م‌پ‌را‌ده‌یه په‌ره‌ی نه‌ده‌سه‌ند، به‌لام مانه‌وه‌ی بۆ نمونه ئه‌نجومه‌نی شاره‌وانیه‌کان بۆ ماوه‌ی چه‌نده‌ها سال به‌بی نو‌ی‌ی‌ونه‌وه‌ی هه‌لب‌ژاردن، ئه‌نجومه‌نی پارێزگا‌و به‌هه‌مان شیوه، په‌رله‌مانه‌که‌ی ئی‌مه‌ ده‌وره‌ی یه‌که‌میان چه‌ندین سالی خایاند، واته‌ نه‌بونی نه‌وه‌ی که‌ پێ‌ی ده‌وت‌ری‌ت (ئینتی‌خاباتی ده‌وری) یا هه‌لب‌ژاردنی نو‌ره‌یی یه‌کی‌ک بوه‌ له‌و هه‌ویانه‌ی که‌ وایکردوه‌ گۆ‌پ‌ان له‌ ده‌سه‌لات‌دا نه‌بی‌ت ده‌ست‌او ده‌ست‌کردنی ده‌سه‌لات له‌ به‌ینی ئه‌و لایه‌نه‌ جیا‌وا‌زانه‌دا نه‌بی‌ت، ئه‌مه‌ بو‌ه‌ته‌ هه‌وی نه‌وه‌ی گه‌نده‌لی بوه‌ به‌ گانگ‌رینی‌ک وه‌ک با‌س‌م‌کرد چه‌وته‌ هه‌مو جومگه‌کانی له‌شی حکومه‌ته‌وه‌و پێ‌ویستی به‌وه‌ هه‌یه‌، که‌ ئی‌مه‌ چاره‌سه‌ری‌کی بۆ بدۆ‌زینه‌وه‌.

Knn: به‌رێز کاک نه‌وشیروان ئه‌گه‌ر که‌می‌ک بگه‌رێ‌ینه‌وه‌ بۆ دوا‌وه‌ ده‌بی‌نین به‌رێزتان سه‌ر‌کرده‌یه‌کی گه‌وره‌ بون له‌ یه‌کی‌ک له‌و هی‌زانه‌ له‌ کوردستان‌دا پێ‌توانی‌یه‌ به‌شی‌ک له‌و به‌رپرسیاری‌تی گه‌نده‌لیه‌ بکه‌وی‌ته‌ سه‌رشانی ئی‌وه‌؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: من به‌ش به‌حالی خۆم شانازی ده‌که‌م به‌وه‌وه‌ که‌وا له‌ ماوه‌ی هه‌ژده‌ سالی رابردودا ئه‌گه‌ر به‌ش‌داریه‌کم کردی‌ت به‌ش‌داریه‌کی که‌میش بی‌ت له‌ دامه‌زراندن و جی‌گیرکردنی داموده‌زگا‌کانی حکومه‌تی هه‌ری‌می کوردستان‌دا، بی‌گومان ئه‌وه‌ پرۆسه‌یه‌کی زۆر زۆر ئالۆ‌زبوه‌ که‌ له‌ ماوه‌ی هه‌ژده‌ سالی رابردودا بۆ یه‌که‌مجار له‌ می‌ژوی می‌لله‌ته‌که‌مان‌دا چانس‌یکمان بۆ هاته‌ پێ‌شه‌وه‌ که‌ بتوانین حوکمی خۆمالی دابمه‌زینین، بی‌گومان ئه‌مه‌ سل‌بیاتی زۆری هه‌بوه‌ وه‌کو با‌س‌م‌کرد له‌ هه‌ر قۆناغ‌یک‌دا ئه‌رکی سه‌ره‌کی (ئه‌وله‌ویات) جیا‌وا‌ز بوه‌، له‌ قۆناغ‌یک‌دا ئه‌وله‌ویات بۆ جی‌گیرکردن و پاراستنی هه‌ری‌می کوردستان و حکومه‌تی هه‌ری‌می کوردستان بوه‌، هه‌رچه‌نده‌ له‌و قۆناغه‌ش‌دا ته‌نانه‌ت ئی‌مه‌ هه‌ولمان‌داوه‌ - ئه‌وه‌نه‌ی پیمان بکری‌ت - ری‌گه‌ له‌ گه‌نده‌لی بگ‌رین، به‌لام بن‌چ‌کردنی گه‌نده‌لی ئه‌رکی سه‌ره‌کیمان نه‌بوه‌ له‌و قۆناغه‌دا، به‌ل‌کو جی‌گیرکردنی قه‌واره‌ی سیاسی و قانونی هه‌ری‌می کوردستان ئه‌رکی سه‌ره‌کیمان

بۆ ئەوانەى له هه‌مو ئەوانەى له هه‌ژده ساڵى رابردودا رويداوه منيش وهكو هه‌مو خه‌لكه‌كانى ديكه كه‌مو زۆر به‌لى به‌شدارم.

Knn: كه‌واته ئىستا له سه‌روبه‌ندى هه‌لبژاردنه‌كاندا چاوه‌روانى و هيواتان چييه؟

نه‌وشىروان مسته‌فا: من هيوام وايه كه كوومه‌لانى خه‌لكى كوردستان هه‌مو ئەوانەى مافى ده‌نگدانىان هه‌يه زۆر به گه‌رمى به‌شدارى بکه‌ن له‌م هه‌لبژاردنه‌دا، هيوام وايه گه‌نجه‌كان ئەم لیسته به‌لیستی خۆيان بزائن، هيوام وايه ژنان ئەم لیسته به‌لیستی خۆيان بزائن، هيوادارم جوتیاران ئەم لیسته به‌لیستی خۆيان بزائن كریكارو ئەوانەى كه‌وتونه‌ته ژیر خه‌تى هه‌ژارییه‌وه ئەم لیسته به‌لیستی خۆيان بزائن، هيوادارم مامۆستای ئایینی مامۆستای سه‌ره‌تایى مامۆستای زانکۆ ئەم لیسته به‌لیستی خۆيان بزائن، هيوادارم هه‌مو چین و توێژه‌كانى گه‌له‌که‌مان ئەم لیسته به‌لیستی خۆيان بزائن، ئیمه هه‌ولمانداوه به‌رنامه‌یه‌ك دا‌بنین هه‌مو چینه‌كانى گه‌لى ئیمه جگه له یه‌ك چینی گه‌ندهل كه سودمه‌ندن له بارودۆخى ئیستا به ده‌له‌م‌ندو فه‌قیره‌وه كه‌ك له‌م به‌رنامه‌یه‌ى ئیمه وه‌ریگرن، دیاره به‌ رێژه‌ى جیاواز ده‌وله‌مه‌نه‌كه‌ ره‌نگه كه‌متر قازانجى لیبكات، به‌لام هه‌ژاره‌كه ره‌نگه زیاتر قازانجى لیبكات له‌به‌ر ئه‌وه هيوادارم هه‌م ده‌وله‌م‌ند به‌شدارى تیا‌دا بکات، هه‌م فه‌قیر به‌شدارى تیا‌دا بکات هه‌م گه‌نج به‌شدارى تیا‌دا بکات هه‌م پیر به‌شدارى تیا‌دا بکات هه‌م ژن به‌شدارى تیا‌دا بکات هه‌م پیاو به‌شدارى تیا‌دا بکات، یانى به‌مانایه‌كى دیکه هه‌مو توێژه‌كانى كوومه‌لى ئیمه ئه‌وه‌ى كه قازانجى له‌گه‌ل گۆراندای هه‌يه ئه‌وه‌ى كه قازانجى له باشکردنى ژیا‌ندا هه‌يه ئه‌وه‌ى كه قازانجى له‌وه‌دا هه‌يه كوومه‌له‌كه‌ى ئیمه بی‌یت به‌ كوومه‌لیكى نمونه‌یى ئومیدم وايه بی‌یت بۆ ده‌نگدان و ده‌نگ بۆ لیسته‌كه‌ى ئیمه بدن، له هه‌مانكاتدا چاوه‌رپێشتم ئه‌وه‌یه له‌ حیزبه‌كانى تر، به‌ تایبه‌تى هه‌ردو حیزبى ده‌سه‌لاتدار، كه ئەوان به‌رپرسن له ئاسایشى هه‌ریمى كوردستان، ئەوان كاروبارى ولاته‌كه به‌رپۆه ده‌به‌ن و داموده‌زگا‌كانى حكومه‌ت به‌ده‌ست ئەوانه‌وه‌یه



به دهست نه وانه وهيه، ئاسايش و پوليس و پيشمه رگه
به دهست نه وانه وهيه، ئوميدم وايه هول بدن هه لبرارد نيكي پاك و ئازاد و هيمن
به پيوه بچيتو دور بيت له گزي و فروقيل و هه ره شه و نه و

ئىستا ئەولەويه ت بو گورانە

سازدانی: سبهی

نەشیروان مستەفا لەو بېروایەدايە، ناوەرۆکی رهشنوسی دەستوری هەریمی کوردستان ناوەرۆکیکی زۆر زۆر کۆنەپەرستانەيە، ناوەرۆکیکی کوردستان دەگەرینیتەووە بو دواو، ئیمە دەمانەویت ولاتیکی دیموکراتی دابمەزینین، بەلام ناوەرۆکی ئەم دەستورە پەرلەمانی کوردستان و ئەنجومەنی پارێزگاکانی کوردستان دەکات بەدو دەزگای کارتۆنی لاوازی بی دەسلات، لە بەرامبەردا، دەسلاتەکانی سەرۆکی هەریم زۆر بەهیزو زیاد دەبیت، کە ئەمە پێچەوانەي مەنتقی گەشەکردنی روداوەکانی ناوچەي خۆرەلاتی ناوەرپاستە.

لەوچاوپیکەوتنەدا کە تەلەفزیۆنی KNN لەگەلیدا ئەنجامیدا نەوشیروان تیشکی خستە سەر رهشنوسی دەستورو بارودۆخی ئیستای هەریمی کوردستان و مەسەلەي هەلبژاردن لە هەریمی کوردستاندا، هەرەک وتی: ئەو لەویەتی ئیستا چاکسازی نییە، بەلکو گورانە. قوناغیک چاکسازی بو، لەئیستادا ئەولەويه ت گورانە لەشیوہي بەرپۆهبردنی ولاتەکەماندا، گۆرین نییە لەدەم و چاو و کەسەکاندا، گۆرینە لەشیوہي بەرپۆهبردنی ولاتدا، ئەم ولاتەي ئیمە هەتا ئیستاش مەکتەبی سیاسیەکان بەرپۆه دەبەن، ئیتەر کاتی ئەو هاتوہ کە پەرلەمان بییت بەمەرجهیکی سیاسی، کاتی ئەو هاتوہ کە ئەنجومەنی وەزیران بەبی تەدەخولی رۆژانەي سەرکردایەتی حیزبەکان، بتوانیت کاروباری دائیرەکانی بەرپۆه بەریت.

KNN: دەستور وەک یەکیک لە هەرە مەسەلە زیندوہکانی سەر گۆرەپانی سیاسی ئەمپۆ قسەو باسی لی دەکریت، رای ئیوہ لەویارەيەوہ چییە؟



ئێران مستەفا: بێگومان دەستور لە ھەموو لاتیئەدا شتێکی زۆر گرنگ و ناوئەبریت بە دایکی یاساکان، ھەموو یاسایەک لەسەر بنەمای دەستور دادەنریت، مێژوی داواکردنی نووسینی دەستور لە ھەریمی کوردستاندا دەگەرێتەو بۆ دواي راپەرین، کاتێک کە یەکەم ھەلبژاردنی ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان کرا، ئەو سەردەمە یەکێک لەو مەسەلانەی کە دەھاتە کایەو بە درێژایی مفاووزاتەکانی سەردەمی شوێرش و حکومەتی عێراقی یەکێک لەو پرسانەی کە ھەمیشە بە گرنگی باسی لێو دەکرا، جۆری ریکخستنی پەيوەندی حکومەتی ھەریم و حکومەتی بەغدا بو، ئەوساکە ئەنجومەنی نیشتمانی کوردستان وا ریکەوتن لەسەر ئەوێ کە سیغەفی فیدرالی، شیوێ فیدرالی، پەيوەندی فیدرالی لەنیوان ھەریم و حکومەتی بەغدا بکریت بە بنچینەي ریکخستنی پەيوەندییەکان، لەسەر ئەو بنچینەيەش دانرا کە دەستوریکی فیدرالی بۆ ھەریمی کوردستان بنوسریت، ئەو سەردەمە چەند کەسیکی یاسایی، چەند کەسیکی پسپۆر، شارەزا، سیاسی، پەرۆژی دەستوریان نوسی، ئەوئەندەي من لەبیرم بییت، رەنگە ئیستا لە ئەرشیفی پەرلەمانی کوردستانیشدا بۆی بگەرێن ھەبییت. بەلایەنی کەمەو پەرۆژی سی دەستوری ھەریم نوسراو لەلایەن سی گروپ و کەسی جیاوازەو لەو سەردەمانەدا نوسیویانە، ئەو سەردەمانە، دەستورەکیان رەتکردەو ھەیانویست بنوسریت، بەبیانوی ئەوێ کە رۆک و ناوچە داپراوکان، کە لەسەر ھەریمی کوردستان نین، بیبەشەبن، ھەم نوینەریان نییە لە پەرلەمانی کوردستان، لەکاتی راپرسیشدا ناتوانن، دەنگی لەسەر بدەن و ئەو دەستورە قبول بکەن یان قبوڵی نەکەن.

ئەمە بیانوی ئەو سەردەمە بو، بێگومان بیانوی سیاسی لەپشتەرە بو، بەلام ئەوێان کردبو بەبیانۆ ھاشراکەي، ئیستا ش ئەگەر بەھەمان مەنتقی ئەو زەمانە تەماشای بکەي ھەمان بیانۆمان ھەییە بۆ ئەوێ کە دەستورەکی تێنەپەریت، لەبەر ئەوێ کە بەلایەنی کەمەو چوارێکی زەوی کوردستان

لەدەرەوهی هەریمی کوردستانە، ئەوانە لەم دەستورەدا ناتوانن دەنگی لەسەر بدن، بێبەش دەبن، لە پەرلەمانی کوردستانیشدا نوێنەریان نییە، جگە لەو جالییە کوردییە کە ئیستا سەدان هەزار کەسن، لە دەرەوهی هەریمی کوردستان، چ لە ئەوروپا، چ لە ئوسترالیا، چ لە ئەمەریکا، چ لە خۆرەلاتی ناوهراست ئەوانەش بێبەش دەبن، لەبەر ئەوەی لەم دەنگدانەدا دەگیان نییە، ناتوانن دەنگ بدن.

جگە لەو ئیمە دەستور لە سێ لاوه تەماشای دەکەین، یەکیان لایەنی ناوهرۆکەکیەتی، کە من پیموایە، ناوهرۆکی ئەم دەستورە ناوهرۆکیکی زۆر زۆر کۆنەپەرستانە، ناوهرۆکیکی کوردستان دەگەرینیتەو بۆ دواوه، ناوهرۆکیکی کە ئیمە دەمانەویت و لاتییکی دیموکراتی دابمەزینین، ئەم دەستورە ئیستا کاری بۆ دەکریت پەرلەمانی کوردستان و ئەنجومەنی پارێزگاکانی کوردستان دەکات بەدو دەزگای کارتۆنی لاوازی بۆ دەسەلات، لە بەرامبەرەدا، دەسەلاتەکانی سەرۆکی هەریم زۆر بەهێز و زیاد دەبێت، کە ئەمە پێچەوانەی مەنتقی گەشەکردنی روداوهکانی ناوچەیی خۆرەلاتی ناوهراستە، جگە لە مەسەلەی ناوهرۆکی دەستورە، مەسەلەی ئەوەی ئەم دەستورە نەخراوتە بەرچاوی خەلک، واییدیە دەکەن کە دوو سال لەمەوپێش خستویانەتە بەردەمی خەلک، من تەحەدای ئەوانە دەکەم بەشی زۆری ئەندامەکانی پەرلەمان خوشیان ناوهرۆکی دەستورەکیان نەخویندووەتەوه، نەخراوتە بەر گفتوگۆیەکی جدی لە تەلەفزیۆن و رادیۆ و نامرازەکانی راگەیانندن، تەنانەت لە پەرلەمانەکی خوشیاندا، بێجگە لە لیژنە دەستورییەکی کە دایانناوه و لیژنە دەستورییەکی گویزایەکی سەرکردایەتی سیاسی حیزبەکانە، ئەوان پێیان دەلێن چی بکەن و چی نەکەن، بێجگە لەو نەخراوتە گفتوگۆیەکی جیدیەوه، تا لێی بزائن.

ولاتی واهەیه دەستوری نییە، بۆ نمونە و لاتییکی وەک بەریتانیا کە یەکیکە لە کۆنترین ولاتە دیموکراتییەکانی دنیا، تانیستا دەستورێکی نییە، پەرلەمانە کە یاسا دەرەکەن و دەستکاری دەکەن، بە گۆیرەیی پێداویستیەکانی روژ. ئەمانە

کیان نوسیوه، شەش حەوت لاپەرە هەر پێشەکییەکیەتی، لەکاتیکیدا دەستوری ئەمەریکا که یەکیکە لە گەورەترین ولاتەکانی دنیا، پێشەکییەکی بریتییە، لە دو رستە، بریتییە لەوەی که دەلیت: «ئێمە میللەتی ئەمەریکا بپارماندا»: مادی یەك، دو، سی. . . ئەمانە حیکایەتیکیان کردووە لە زەمانی ئادەم و حەواوە هیناویانەتە خوارووە تا ئیستا.

جاریکی دیکەیش دەگەرێمەووە سەر ناوەرۆکی دەستورەکە، ناوەرۆکیکە که دەبیست میللەتەکی ئێمە بەهیچ جوړیک قبوڵی نەکات، لەلایەکی دیکەشەووە ئەم پەرلەمانە تەمەنی بەسەرچووە. لە حەقیقەتتا ئەم پەرلەمانە فیلمان لێدەکەن، وەختی خۆی من خۆم سەرپەرشتی بەشیک لە لیستەکانی یەکیتم کردووە، من وەکیلی یەکیتمی نیشتمانیی کوردستان بوم لە کۆمیسیۆنی بالاً.

KNN: بپورە مەبەستت چییە لەوەی که دەلیت فیلمان لێدەکەن؟

نەوشیروان مستەفا: کاتی خۆی ئەم پەرلەمانەمان که هەلبژارد، لەگەڵ پەرلەمانی عێراقیدا هەلمانبژاردن بۆ ماوەی یەك سال، ئەوان یەك سالەکیان کرد بە چوار سال، ئیستاش تەمەنیان تەواو بوو، بە بێئەوهی هیچ کارەساتیکی سڕوشتی بویست، بۆ ئەوهی جەنگی ئەهلی بویست، بەبۆ ئەوهی هەریمی کوردستان هێرشی کرابیستە سەر، دەیانتوانی دو سال لەمەوپێش ئەم دەستورە بێنە پێشەووەو گفتوگۆی لەسەر بکەن، دەیانتوانی یاسای هەلبژاردن دو سال لەمەوپێش بێنن قسەیی لەسەر بکەن، چونکە دەیانزانی هەلبژاردن کەیی دەکریست. بەلام ئەمانە بەشیوازی مونا مەرە هەمو شتەکانیان دواخست بۆ ئەوکاتەیی که تەمەنیان بەسەرچووە، بۆ ئەوهی بکەوێتە ژێر فشاری کاتەووەو لەژێر فشاری کاتدا بپار بدات، بۆیە بەراستی دەبیست میللەتەکەمان ئەمە رەفز بکات.

KNN: ئەگەر بارودۆخی دەستورەکە بەم شیووەیی بێت و پەرلەمانیش لەپرویی

یاساییەووە شەرعییەتی نەما بیست، تێپەراندنی دەستور بۆ؟

نەوشیروان مستەفا: لەبەر ئەوەی دانیانین کە پەرلەمانی داها تو زۆرایەتییهکی مسوگەری ئەوتۆیان ھەبێت، چیان بویت بیکەن، بۆیە دەیانەویت بەو ماوە کورتە ئەوەی بیانەویت بیسەپینن، کە میللەتەکە ی ئیمە ناییت قبوڵی بکات.

KNN: ئەگەر بگوازینەو ە بۆ بارودۆخی ھەلبژاردنەکان، خۆت دەزانیت یەکیکی دیکە لە دۆسییە گەرمەکان باسوخواسی ھەلبژاردنە کە خەڵک چاوەڕێی دەکەن، ئیو ە تیروانینتان بۆ بارودۆخی ھەلبژاردن چۆنە؟

نەوشیروان مستەفا: من ئومێد م وایە پرۆسە ی ھەلبژاردن لە کوردستانی عێراقدا بەو پەڕی ھیمنی، بەو پەڕی دیموکراتی، بەو پەڕی مونا فەسە یەکی شەریفانە لە نیوان نوینەرەکان و لە نیوان لیستەکاندا تێپەڕێت، ئەگەر ھەمو لایە ک نامانجی ئەو ەبێت کە خزمەتی میللەتەکە ی خۆمان بکات، خزمەتی میللەتەکە ی ئیمە لە پاراستنی ئەمن و ئاسایشی ھەر یمدایە، خزمەتی میللەتەکە مان لەو ەدایە کە ھەوڵبەدین پەرلەمانیکی فرە رەنگ و فرە دەنگی وایتە پیشەو ە کە مەجال ی ئۆپۆزسیۆنی تیا بێت، چونکە ھیچ ولاتی ک لە دنیا ناتوانیت ئیدیەا بکات بلێت من ولاتیکی دیموکراتیم ئەگەر ئۆپۆزسیۆنی تیا نەبێت، لەبەر ئەو ە دەبێت پیمان خۆشبیت کە رەبەری لە نیوان لیستەکاندا ھەبێت، رەبەری لە نیوان لیستەکاندا ھەبێت لەسەر ئەو ە کە باشترین کەس ھەلبژێرن بۆ پەرلەمان کیڕکییان لە نیواندا ھەبێت کە باشترین بەرنامە دابنن، رەبەری لەسەر ئەو ە ھەبێت کە کامیان بە سەردەمی ترین و بە دیموکراتیی ترین شیو ە داخلی پەرلەمان دەبن، ئەک لەسەر بنچینە ی دیکە.

KNN: تۆ پیتوایە ئەم بارودۆخی ئیستا لە ھەریمی کوردستان دروستبو ە، (بە لەبەر چاوەگرتنی ئەو ە ئەم چەمکە زۆر بەکار دەھینرێت) وەرچەر خانیکە لەرۆ ی دیموکراسییەو ە دیسانەو ە مۆدیلیکی نویمان نیشان دەدات؟

نەوشیروان مستەفا: بەلی، ئومێد م وایە، کە پرۆسە ی ھەلبژاردن بە شیو یەکی ھیمن و دیموکراتی بەر و پێشەو ە بچیت ئەو لیستانە ی کە ئیستا رەبەری لەگەل یەکتیدا دەکەن، نوینەرەکانیان بچنە پەرلەمانەو ە. بیگومان بەرنامەو



جياوازيان هيه، نهو بۆچونو بهرنامه جياوازانه له ناو پههلهماندا وابيتت كه ركا بهري يهكتري بكن بۆ نهوهي كه كاميان بتوانن، زۆرترين خزمهت به ميللهتهكه مان بكنو زۆرترين خهك به لاي خوياندا رابكيشن.

KNN: به له بهرچاوگرتني نهوهي له رابردودا كه متر هوشيارى تاكى كورد له بهرچاو گيراوه، لهم جاره ياندا به شيويههكي گشتى ليست و قهواره سياسييهكان بهرنامه دهكهنه فلسهفهي كاري خويانو دهبخنه بهردهمي جهماوه؟

نهوشيروان مستهفا: پيموايه له دواي تپههپوني (18) سال له حوكمراني كوردیی بهلئ، ئيستا بهرنامه وهك له چهند جاريكي ديكه دا باسكردوه، له دواي راپههپين بۆ ماوهي دهسال زياتریش ئيمه له بهر نهوهي له بهغدا حكومهتي به عس له سهر كاربو، نهولهويهتي هه مو هيزه سياسييهكان له كوردستاني عيراقدا نهوهبو، كه تهسببتي حكومهتي ههريمي كوردستانو پههلهماني كوردستان بكن، له دواي روخاني سهدام نهولهويهتي ههريمي كوردستان نهوهبو كه مافه نهتهويهيهكاني گهلي كورد له دهستوري عيراقدا بچهسپينن، بهلئ ئيستا نهولهويهتي خهك بۆ نهويه تهركيز بخريته سهر بهرنامه، ئايا بهرنامهكهي تۆچ خزمهتگوزارييهكي گشتى پيشكهش به خهك دهكات؟ چ گۆپينيك له چۆنایهتي ژياني خهلكدا دهكهنه؟ چۆن عهالهتي كۆمهلايهتي جيبهجي دهكهنه؟ نه مانه بهرنامهن، تهنيا دروشمي سياسي نين، خهك ئيستا بهلايهوه گرنگه رۆژي چهند سهعات كارهباي هيه؟ رۆژي چهند سهعات ئاوي خواردنهوهي هيه؟ چهند كيلومهتر ريگاوباني هيه؟ چهند بنكهي تهندروستی هيه؟ چهند بيناي قوتابخانه هيه؟ نه مانه ي زۆر زۆر بهلاوه گرنگه و بهشيكه له بهرنامهي سياسي.

KNN: نه مه له و قهناعهتهويه له يهكيك له چاوپيکهوتنهكاندا باس له وه دهكهنهتي كه نهولهويهتي ئيستا چاكسازيي ناوخويمانه؟

نەوشیروان مستەفا: ئەولەویەتی ئیستا چاکسازی نییه، بەلکو گۆرانه، قۆناغێك چاکسازی بو، ئیستا ئەولەویەت گۆرانه لەشیوهی بەرپۆهبردنی ولاتهکهماندا، گۆرین نییه له دەموچاو کهسهکاندا، گۆرینه لەشیوهی بەرپۆهبردنی ولاتدا، ئەم ولاتە ی ئیمە هەتا ئیستاش مەکتەبی سیاسییەکان بەرپۆه دەبن، ئیتر کاتی ئەوهاتوه که پەرلەمان ببیت بە مەرجەعیکی سیاسی، کاتی ئەوه هاتوه که ئەنجومەنی وەزیران بەبێ تەدەخولی رۆژانە ی سەرکردایەتی حیزبەکان، بتوانیت کاروباری دائیرهکانی بەرپۆه بەریت، قایمقام و بەرپۆه بەری ناحیه و موخافیزەکان و سەرۆکی شارەوانی و سەرۆکی دائیرهکان لەسەر بنچینهی لیوهشاوهیی و شارەزایی و زانایی ئیشتەکانیان بەرپۆه بەرن، بەبێ تەدەخولی حیزبی، دادگا کانیان سەر بەخۆبن و هیچ لایەنیك نەتوانیت دەستور بداتە کاروبارەکانیان، زانکۆ کانیان سەر بەخۆبن، ریکخراوهکانی کۆمەلگە ی مەدەنی لەژێر هەیمەنە ی حیزب بینە دەرەوه بو ئەوه ی بتوانن بەرگری له توێژەکانی خۆیان بکەن. بەرپرسیانی حیزب نەتوانن دەست له بازار و سەرمایه گوزاری وەربەدن، ئەمە لهو جۆرە شتانه یه که ئیستا بوته داخواری خەلک، ئەمانە هەموی بەرنامە ی سیاسییە و هیچ پەيوەندییەکی بەوه وه نییه که ئەمە فلانە کهس دەیکات یان کامە حیزب بیکات، هەر لایەنیك بیکات پیموایە خەلک له دەوری کۆدەبیتەوه.

KNN: بەپرای ئیوه ئەمە بوته داخواری خەلک؟

نەوشیروان مستەفا: پیموایە بوته خواستیکی جەماوەری.

KNN: جۆریك له جیاوازی لەم هەلبژاردنەدا بەدیده کریت بەهۆی بونی لیستی جیاوازه وه، ئەگەر هاتو بەشیوه یه کی دیموکراسیانه هەلبژاردنەکه تینه پەریت، هەنگاوه مەدەنییهکان و ئەو رێوشوینانە ی که پێویسته هیزه سیاسییهکان بیکرنه بەر بەپرای ئیوه چییه؟



پروان مستهفا: پيموايه ناييت هيچ لايه نيك به هيچ جوړيک بير له به کارهينانې توندوتيزي بکاته وه، نه مه وه که مېده نيك دهيت قبولی بکېن، مېده نې دوهم، نه وه يه نيسنا ناسايشي پرؤسه ي هلبژاردنو سه لامه تي پرؤسه ي هلبژاردن به ده ست حکومتی هریمی کوردستانه وه يه، ده يت نه وان بپياريزنو مه سئولی يه که من له پاراستنی ناسايشي پرؤسه ي هلبژاردن. له کوردستاني عيراقدا، نه وه ي جيگای داخه نيسنا له کوردستاني عيراقدا چوار ده زگای گرنگ که ده توان عامیلی کاریگرېن له هلبژاردندا نه مانه بيلايه نين، يه که میان هيزه چه کداره کانه که بریتين له هيزه کانی ناسايش، هيزی پيشمه رگه، پوليس، نه مانه له سلیمانی به ده ست يه کيتييه وه يه و له ه وليريش به ده ست پارتیيه وه يه، داموده زگای حکومت به ه مانشيوه له ئيداره ي سلیمانی به ده ست لايه نيکی سياسي وه يه و له ه وليريش به ده ست لايه نيکی ديکه ي سياسي وه يه، سه رچاوه کانی دارايی حکومت که مولکی هه موانه نه ويش ديسانه وه به ده ست دولايه نی سياسي وه يه، ده زگاکانی راگه ياندن که نه وانيش کاریگرېن به شي هه ره زوری که ناله ناسمانیيه کانو راديؤکانو روژنامه کان به ده ست نه دولايه نه سياسي وه يه، به مانايه کی ديکه، نه هيزی چه کدار، نه پارو پولی گشتی، نه بپروکراسی ده ولت نه راگه ياندن بيلايه ن نييه، له ولاتانی سه رتاسه ری دنيا ته نانه ت نه گه ر ئيرانو توركيا به نمونه به ينيه وه که له ته نيشتمانه وه ن، له هه مو هه لبژاردنه کاندا نه م چوار ره گزه که باسمرکد بيلايه ن له هه لبژاردندا، بيگومان له هه لبژاردندا هه ريه کيک که له م داموده زگایانه ي باسمرکد، له روژی هه لبژاردندا وه کو تاك ده نگده دن به لايه نيکی سياسي، به لام له پرؤسه ي هلبژاردنه کاندا نه مانه بيلايه ن ده بن،



يشدا جورىك له بى متمانهىي دروستبوه، ئەمه دەمانخاته سەر قوناعىكى تازه، كه قوناعى بهخوداچونهوهيه كه قوناعى گوڤانه، قوناعى چاكسازىيه لهبوارى ئابورى و كۆمهلايهتى و رۆشنىيرىي و سياسى، رهنگه ههنديك كهس ئەو وشهيه بهجورىكى ديكه ليكبداتهوه، كه من پيموايه قازانجى ههمو كهسيكى تيايه و زهرهري كهسى تيانىيه، ههمو كهسيك قازانج لهوه دهكات زانكوو پهيمانگاكانمان ئاستىكى زانستى بهرزىان ههبيتو بن بهشويىي داهىنان و پىگهياندى كادىرى پاشهپرۆژ، ههمو كهسيك قازانج لهوه دهكات كه بازارى ئيمه ئازادىيىت گرانى نه مينيىت و منافهسه لهناو بازاردا ههبيتو ئىحتىكار نه مينيىت، ههمو كهسيك قازانج لهوه دهكات كه قانون سهروهه بيىتو دادگاكان دهسهلاتيان ههبيتو ههركهسيك شكاتىكى ههبيتو بتوانىت پهنائى بۆبهريىت، ياخود په رله مانيكمان ههبيت بيىته مه رجعى سياسى، ئەمه ئەوهيه كه تاكى كورد به فهقرو دهوله مهندهوه دهسهلاتدارو بيدهسهلاتهوه قازانجى ليدهكهن و پيموانىيه كهس دژى ئەوه بيىت.

KNN: زۆر جار به ناوى ئيوهوه به شيوهيهكى گشتى قسه و ليىدان بۆ راگهيانندنهكان دهدرىت، قسه كردن به ناوى ئيوهوه چۆنه؟

نهوشىروان مستهفا: به نىسبته لىستى گوڤانهوه، ئيمه له ناوخوماندا رىككهوتوين كهسيكمان كردوه بهوته بيژى رسمى لىستهكه مان ناوى د. شاهۆ سهعيده، د. شاهۆ كهسيكى دهسهلاتداره كه دهوتوانىت به ناوى لىستهكه وه بۆ ههمو لايهك قسه بكات، له مهولا ههركهسيك يان ههركه نالىكى راگهيانندن قسهيهكى گويزايهوه به ناوى سهراوهيهكى نزيك له من يان له كۆمپانىاي وشه، يان له لىستى گوڤان، بيىگه له قسهى د. شاهۆ سهعيد هيج ئىعتىبارىكى نىيه،

به نيسبته كۆمپانياي وشه شه وه، كۆمپانياي وشه حيزبي سياسي نيهه، له ناو كۆمپانيا كه ماندا ييروبوچوني جياواز ههيه خه لك ههيه سهر به فيكري جياوازه و خه لكيش ههيه بيلايه نه، ئيمه كۆمه لئيك دهزگاي راگه ياندني وهكو كه نالئيكى ناسماني ته له فزيوون و روژنامه يه كه روژانه و راديوو سايمان ههيه، كه ده توانين ييروبوچونه كاني خو ماني تيدا بلاو بکهينه وه، بويه ههرچي ييروبوچوني كمان ههيه ده توانين به بي شهرم بلاوي بکهينه وه، بويه نه و قسانه ي كه له راگه ياندنه كانه وه به ناوي سهرچاوه يه كه نزيك له فلانه كه سو و فيساره كه سو بلاو ده كريت وه هيج ئيعتباريكي نيهه و نه وهزگايانه خو يان نه و شتانه بلاو ده كه نه وه.

KNN: دواپرسيارمان نه وه يه كه چه ند روژيكي ديكه له هه لمه تي هه لبراردنه كان نزيك ده بينه وه، ئيوه له م هه لمه ته دا ده تانه وي ت مۆديليكي تازه بيننه ناو نه و كيپركي و ململاني ديموكراسيه وه، ئايا ده تانه وي ت له پوي كه مپه ين و بانگه شه ي هه لبرارد نيشه وه جياوازين؟

نه وشيروان مسته فا: كه مپه يني هه لبراردن چه ند جوړيكي هه يه “ دو جوړي سهره كيان، يه كيكيان نه وه يه كه لايه نئيك له پرپواگه نده كه ته ركيز ده كاته سهرشكاندن و سووكردني لايه نه كه ي ديكه وه و لده دات شه خسه كاني بشكيني ت و هيرش بكاته سهر كه سايه تي پاليوراوه كان و ناوه پوكي بهرنامه كه ي پوچهل بكاته وه و سوو كه سايه ي بكات و له ريگه ي شكاندن پاليوراوه كانيه وه بهرنامه كه ي سوو بكات، يه كيكي ديكه يان نه وه يه كه لايه نه كاني ديكه فراموش ده كات و ته ركيز ده خاته سهر رونكردنه وه ي به نده كاني بهرنامه كه ي و رونكردنه وه ي كه سايه تي پاليوراوه كاني و نه وانه ي كه نوينه رايه تي ليسته كه ي



مه ههولدهدهین ریگه‌ی دوهم بگرینو له‌باتی ئه‌وه‌ی که هه‌یرش بکه‌ینه
سه‌ر ئه‌مو ئه‌و، هه‌ولدهدهین ئه‌و که‌سانه‌ی که پالیئوراوی ئی‌مه‌ن به‌ خه‌لکیان
بناسینین و خۆیان بی‌نه‌ سه‌ر ته‌له‌فریۆن و بیروبو‌چونی خۆیان بۆ خه‌لک بلاو
بکه‌نه‌وه‌و له‌ هه‌مانکاتیشدا هه‌ولدهدهین به‌رنامه‌که‌ی خۆمان به‌چاکترین شیوه
بۆ خه‌لک روشن بکه‌ینه‌وه‌، بۆ ئه‌وه‌ی خه‌لک خۆی قه‌زاوه‌ت بکات له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی
که‌ ئایا به‌رنامه‌که‌ی ئی‌مه‌و ئه‌و که‌سایه‌تیانه‌ی ئی‌مه‌ پالائومانن جیاوازه‌.

ئىستا ئەولەويهت بۆ چاكسازيه

سازدانی: ئەحمەد زاویتی (كەنالی ئاسمانی ئەلجەزیره)

له عەرەبیهوه: مەجید سألح

بینهراڤی بەرێز سألوی خواتان لیڤیت، له بەرنامەى "دیداری ئەمرو"ی كەنالی ئاسمانی ئەلجەزیره له گەلئانداين و میوانداری نەوشیروان مستهفا سەرۆکی لیستی "گۆڤان"مان كردوه.

ئەلجەزیره: ئیوه وهك رهوتیك له سهركردایهتی (ی. ن. ك) بهرنامەى "گۆڤان"تان له كوردستانی عیراق راگهیاندوه، له پشتی ئەو بەرنامەوه چیتان دەویت؟

نەوشیروان مستهفا: حالی حازر ئیمه رهوتیك نین له ناو (ی. ن. ك)، بهلكو رهوتیكین له دەرەوهی (ی. ن. ك) بهرنامەى لیستی گۆڤان له وهدا كورت دهكریتهوه دهسهلاتی حیزب له دهسهلاتی حكومهت جیا دهكریتهوه. بهمانایهکی تر ههولدهدهین پهلهمانیك دروست بکهین له ژیر دهسهلات و بریارهکانی مهکتهبی سیاسی حیزبهکانی کوردستاندا نهییت. ههروهها بنیادنانهوهی دهسهلاتیکی دادوهری سهربهخۆ و نهزیهی و سهربهخۆ و دادپهروه، سنوردانان بۆ دهستیوهردانی حیزب له زانکۆکان و ئابوری واته جیاکردنهوهی دهسهلاتی حیزب له حكومهت و بونی شهفافیهتی زیاتر له بودجهی ههریمی کوردستان و دادپهروهی کۆمهلایهتی زیاتر.

ئەلجەزیره: بۆ پیشتر ئەو داخوازیانهتان نهبوه و ئیستا ههتانه؟

نەوشیروان مستهفا: تهمەنی ئەزمونی کوردستان نزیکهی ۱۸ سال دهییت، له ههلبژاردنی سالی ۱۹۹۲ کاری سهرهکیمان بۆ پکردنهوهی ئەو بۆشاییه بو که له ئەنجامی کشانهوهی ئیدارات له لایهن حكومهتی مهركهزیهوه هاتبوه ئاراه،



ژاردنه‌دا ده‌بو داموده‌زگا‌کانی حکومت دروست بکړینه‌وه، ده‌زگا ده‌ستوری و حکومیه‌کان. واته پ‌رکړنه‌وهی بۆشایی نیداری و سیاسی و نه‌منی ه‌ریمی کوردستان، له ه‌لبژاردنه‌کانی ۲۰۰۵ قوناغه‌که گو‌ړا، له و کاته‌دا ه‌ریمی کوردستان له روه‌کانی سیاسی و نه‌منی و ته‌نانه‌ت نابوریش، سه‌قامگیر بو.

کاری سه‌ره‌کی بریتی بو له نوسینه‌وهی ده‌ستوری عی‌راق، بۆیه ده‌بوايه خیتابی کورد خیتابیکی یه‌کگرتو بوايه بۆ چه‌سپاندنی به‌شداریکردنی کورد له ده‌زگا‌کانی دروستکردنی ب‌ریاری سیاسی له عی‌راق. به شیوه‌یه‌کی سه‌رکه‌وتو نه‌و قوناغه‌مان تیپه‌راند.

نیستا کاری سه‌ره‌کی بریتییه له چاکسازی له ناوخودا، چاکسازی سیاسی، چاکسازی کۆمه‌لایه‌تی، چاکسازی نابوری و کلتوری.

ئه‌لجه‌زیره: ه‌ندیك چاودیری سیاسی ده‌لین ئەم ه‌ولانه‌ی ئیوه له‌وانه‌یه بییته هۆی که‌رتبونی ه‌لوئستی کورد له به‌غدا له ناینده‌دا؟ وه‌لامی ئیوه چیه بۆیان؟ نه‌وشیروان مسته‌فا: ئیمه پیمان وانیه یه‌کگرتویی کورد له بونی یه‌ک لیستی دایه، به‌لکو پیمان وایه یه‌ک ه‌لوئستی کورد له بونی یه‌ک خیتابی کورددایه. ده‌کریت له‌گه‌ل ه‌مو حیزبه‌کانی ه‌ریمی کوردستاندا یه‌ک خیتابیمان ه‌بییت و له‌ه‌مان کاتیشدا مملانی بکه‌ین بۆ به ده‌سته‌یانی کورسی زیاتر له په‌رله‌مانی کوردستان.

ئه‌لجه‌زیره: سه‌باره‌ت به به‌شداریکردنتان له ه‌لبژاردنه‌کانی ناینده‌ی په‌رله‌مانی له لیستی "گو‌ړان" که سه‌ره‌به‌خۆیه له لیستی "کوردستانی" که هی ه‌ردو حیزبه کوردیه‌که‌یه، خو ناماده‌کردنتان بۆ نه‌و ه‌لبژاردنه چۆنه، به‌رنامه‌ی ه‌لبژاردنتان چیه؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: وه‌ک له سه‌ره‌تادا باس‌م کرد به کورتی به‌رنامه‌ی ئیمه پیکدیت له چند ته‌وه‌ریکی سه‌ره‌کی. خالی سه‌ره‌کی بریتییه له جیاکردنه‌وهی ده‌سه‌لاتی حیزب له حکومت. په‌رله‌مانیک دور له بالاده‌ستی حیزبه‌کان.

دهسه لاتیکی ته نفیزی کارا، دهسه لاتیکی قهزایی سه ره خو له دهسه لاتی
 حیزبه کان و زانکۆکان له دهره وهی دهسه لاتی حیزب بن و بازار و ئابوری
 دورییت له دهست تیوهردانی حیزب.

ئه لجه زیره: چه ندین مانگه باس لهو شتانه دهکن، کاردانه وهی شه قامی کوردی
 بو ئه و په یامانه تان چۆن ده بینن، به دلنیا ییه وه ئه و په یامه له کوردستاندا
 شتیکی نوییه؟

نه وشیروان مستهفا: کاردانه وهیه کی زۆر باشی هه بوه و خهک ئیستیجا به یان زۆر
 زۆر باش بوه بوئی، چونکه قۆناغی مه ترسیمان تیپه پراندوه و ئیستا باری
 سیاسی و ئه منی و ئابوری سه قامگیره و په یوه ندی نیوان ناوه ندو هه ریم باشه و
 له سه ر بنه مای ده ستورو تیگه یشتنی هاوبه ش و دیالۆگ بونیاد نراوه، بویه
 کاتی ئه وه هاتوه گرنگی به پیشکه شکردنی خزمه تگوزاریه سه ره کیه کانی
 هاو لاتیانی کورد بدهین، بو نمونه دا بینکردنی کاره باو ئاوی خواردنه وه و
 دروستکردنی قوتابخانه و نه خوشخانه و که مکردنه وهی جیاوازی له نیوان
 بهر زترین ناستی موچه و نزمترین ناستی موچه ی فرمانبه رانی حکومت.

ئه لجه زیره: چۆن خو تان ناماده دهکن بو قۆناغی پاش هه لبرژاردن ئایا ئه گه ر
 داواتان لیکرا، به شداری له حکومتدا دهکن یان وهک ئۆپوزسیۆن ده میننه وه؟
 نه وشیروان مستهفا: زوه وه لامی ئه و پرسیاره بدهینه وه، با چاوه ری
 دهر ئه نجامی هه لبرژاردنه که بین.

ئه لجه زیره: سه بارهت به هاوپه یمانی تی له گه ل هیزه سیاسی هکان پیش و پاشی
 هه لبرژاردن، ئایا له دهره وهی یه کی تی و پارتی هیچ لایه نیکی داوای هاوپه یمانی
 لینه کردون بو به شداری کردن له و بهرنامه یه ی که هه تانه؟

نه وشیروان مستهفا: کهس داوای هاوپه یمانی لی مان نه کردوه، به لام له
 هه مانکاتدا ئیمه هه ول ددهین ته نسیق بکهین له گه ل هه مو لیسته کاندا،
 ته نسیق له بواری چاودیری و راگه یانندن و سیاسهت، ته نسیق، نهک



ئیتی. تهنسیق یان هاوپهیمانی پاش ههلبژاردنهکان، بهستراوتهوه به
 دهر نهجامی ههلبژاردنهکانهوه.

ئهلهجهزیره: سهبارهت به ههلوئستی کورد له بهغدا له شهش سالی رابردودا،
 پهیوهندیهکی ناشکرا ههبوه له نیوان کورد به ههر دو حیزبهکهیهوه لهگهله بهغدا
 و هیشتا ههندیگ گهرفتی ههلهپهسیراو ماوتهوه، ئیوه بهرنامهیهکی ناشکراتان
 ههیه بو چارهسهرکردنی ئهوه مهسهله ههلهپهسیراوانه، وهک کیشهی کهرکوک و
 ناوچه دابراوهکان و جووری پهیوهندیتان له گهله بهغدا؟

نهوشیروان مستهفا: بهله له بهرنامهکهماندا ههیه و نامهوی پرۆمه وردهکاری
 بهرنامهکهوه، بهلام له روی مهبدهئیهوه پهنا بو دیالوگ دهبهین نهک زمانی
 ههپهشه و گوپهشه. دیالوگیگ لهسهربناغهی دهستوری عیراق بونیادنرابیئت.

ئهلهجهزیره: ئیوه وهک لیستی گوپان یان رهوتی ریفۆرم له کوردستانی عیراق،
 چوون دهرواننه پهیوهندی نیوان بهغدا و کوردستان، ئایا ئهوه پهیوهندییه له
 ریگهی دهسهلاتی کوردیهوه دهبیئت یان وهک رهوتیک ئهوه پهیوهندییه دهبهستن،
 ئایا ئیستا پهیوهندیتان ههیه به حکومهتی بهغداو رهوت و حیزبهکانی دیکهی
 عیراق؟

نهوشیروان مستهفا: ئیمه حیزب نین تاوهکو پهیوهندی دو قوئی و سی قوئی
 بهبهستن، بهلام مهرجهعی سیاسی بو چارهسهرکردنی ههمو ئهوه کیشهانه
 پههرلهمانی کوردستانهوه ههروهها ههولدههین، دهزگایهکی دهستوری تاییهت بو
 لیپرسیتهوه لهگهله نوینهرانی کورد له بهغداو جووری نه دانیان دروست بکهین،
 حالی حازر دهزگایهکی بهرپرس نییه بو لیپرسیتهوه لهگهله ئهوه بهرپرسه
 کوردانهی له بهغدان. ئیمه شهریکی حکومهتی عیراقین و له ئوپوزسیۆندا نین،
 شهریکین له دروستکردنی بریاری سیاسی و له وهزارهتهکاندا شهریکین له
 پههرلهمانی عیراقدا شهریکین، بویه مهبدهئی دیالوگ باشترین مهبدهئه بو
 چارهسهرکردنی کیشه ههلهپهساوهکان.

ئەلجەزیرە: پەيوەندی لیستەكەتان یان رەوتی ریفۆرم یان نەوشیروان مستەفا وەك سیاسیەتمەدارێکی ناودار لە كوردستان پەيوەندتان لەگەڵ ئەمەریكا وەك زەهیزێکی جیهانی چۆنە و كە لە عێراقدا پێگەیان بەهێزە، ئایا جۆریك لە پەيوەندیتان لەگەڵ ئەمەریكا دا هەیە، یان ئایا ئەمەریكا پەيوەندی پێتانەووە كردووە بۆ دروستكردنی جۆریك لە پەيوەندی؟

نەوشیروان مستەفا: پەيوەندی سیاسی دیپلۆماسی لە ئەستۆی حكومەتی عێراقدا یەو لەسەر شانی حكومەتی فیدرالە كاروباری سیاسیەتی دەرەو لە ئەستۆ بگریت، بۆیە پەيوەندی لەگەڵ ئەمەریكا لە كارە سەرەكییەكانی حكومەتی عێراق، ئەو لەلایەك، لە لایەکی دیکەو ۲۰ سال زیاترە بزوتنەووی كوردی جۆریك لە پەيوەندی لەگەڵ ئیدارەیی ئەمەریكا دا هەیە. بە تاییبەتی پاش كۆپەووەكە و هیرشكردنی سوپای عێراق بۆ سەر كوردو دروستكردنی "ناوچەیی ئارام"، لەو كاتەو تاوەكو ئیستا پەيوەندی هەیە لە نیوان سەرکردایەتی كوردو بەرپرسەكانی ئەمەریكا. ئەمەریكییەكان بەرژەوەندییان هەیە لە ناوچەكەدا، بەرژەوەندییان هەیە لە دروستكردنی پەيوەندی لەگەڵ گەلانی ناوچەكەدا. بەرژەوەندییان هەیە لە سەقامگیری سیاسی لە ناوچەكەو ریگە نەدان بە هاتنی تیرۆریستان بۆ ناوچەكە. پەيوەندییەكان لەسەر ئەو بنەمایانەن و پیموانییە پەيوەندییەك هەبیت لە دەرەووی حكومەتی عێراقی.

ئەلجەزیرە: ئێران ئیستا رۆلیکی گەورەیی هەیە لە عێراقدا. بەپێی قەسەیی چاودێران ئێران بە شیووی جۆراوجۆر بونی لە عێراقدا هەیە، پەيوەندی ئاشكرای هەیە لەگەڵ حكومەتی هەریم و هەردو حیزبەكەو هیزە عێراقییەكانی دیکەدا لە باشوورو ناوەرەستی عێراق، بەو پێیەیی شاری سلیمانی هاوسنورە لەگەڵ ئێران، ئایا ئێران هەولێ نەداووە پەيوەندیتان پێو بەكات و جۆریك پەيوەندیتان لەگەڵ دروست بەكات؟

نەوشیروان مستەفا: ئێران ولاتیکی گرنگەو هیزێکی گەورەیی ناوچەكەییە. عێراق زیاتر لە هەزار كیلۆمەتر سنوری هاوبەشی لەگەڵدا هەیە. نەك هەر



هه‌وێه‌ش، به‌لکو په‌یوه‌ندی مه‌زه‌ه‌بی و نه‌ته‌وه‌یی و کلتوری و ئابوری له‌گه‌ڵ هه‌ردو‌لادا هه‌یه، بۆیه گرنه‌گه په‌یوه‌ندییه‌کی هاوسه‌نگ هه‌بێت، چی له‌ لایه‌ن حکومه‌تی مه‌رکه‌زی چی له‌لایه‌ن حکومه‌تی هه‌ریمی کوردستان زیاتر له‌ ٦٠٠ کیلومه‌تر سنووری هاو‌هه‌شی هه‌یه له‌گه‌ڵ ئێران، بۆیه پێویسته په‌یوه‌ندیمان له‌گه‌ڵ ئێراندا باش بێت و له‌سه‌ر به‌رژه‌وه‌ندی هاو‌هه‌ش و په‌یوه‌ندی حکومه‌تی مه‌رکه‌زی و حکومه‌تی هه‌ریم له‌گه‌ڵ ئێران باشه‌ و کۆنسولی ئێران له‌ سلیمانی و هه‌ولێر هه‌یه و مه‌رکه‌زی بازرگانی و کۆمپانیای ئێرانی له‌ کوردستاندا به‌ ئازادی کار ده‌که‌ن.

ئه‌لجه‌زیره: به‌لام وه‌ک ره‌وتیک، په‌یوه‌ندیتان له‌گه‌ڵ ئێراندا هه‌یه؟
نه‌وشیروان: نه‌خیر

ئه‌لجه‌زیره: وه‌ک سیاسه‌تمه‌داریکێ ناو‌داری کورد چۆن په‌یوه‌ندی کورد و ئێران له‌لایه‌ک و کورد و تورکیا له‌لایه‌کی تر هه‌له‌سه‌نگینن؟
نه‌وشیروان مسته‌فا: ئه‌وه با‌به‌تیکێ زۆر ئالۆز، چونکه‌ گه‌لی کورد به‌سه‌ر چه‌ند ولاتیکی وه‌ک ئێران و تورکیا و عێراقدا دا‌به‌شکراوه. له‌ودیه‌و سنوره‌کانه‌وه په‌یوه‌ندی نه‌ته‌وه‌یی هه‌یه له‌ نیوان کورده‌کاندا، له‌ هه‌مانکاتدا کێشه هه‌یه له‌ نیوان هه‌ریمی کوردستان و ولاتانی دراوسی به‌ تایبه‌تی تورکیا ئه‌ویش به‌هۆی بونی هی‌زی چه‌کار له‌سه‌ر سنوره‌کان، له‌به‌ر به‌ربلاوی سنوره‌که‌ش، حکومه‌تی هه‌ریم ناتوانی‌ت کۆنترۆلی هه‌مو ناوچه‌که بکات، کێشه‌ی کورده‌کانی تورکیا، کێشه‌ی تورکیایه‌ و کێشه‌ی عێراق نییه. ناتوانی‌ت له‌ ریگه‌ی هی‌زی چه‌کاری کوردی عێراقه‌وه کێشه‌ی کوردی تورکیا له‌ ناو ببری‌ت، به‌لکو ده‌کریت کێشه‌که سیاسیانه‌ چاره‌سه‌ر بکری‌ت کێشه‌که له‌ خاکی عێراق چاره‌سه‌ر نا‌کری‌ت چاره‌سه‌ره‌که‌ی له‌ خاکی تورکیایه.

ئه‌لجه‌زیره: باستان له‌ کێشه‌ی کورد کرد له‌ تورکیا و ئێران، کێشه‌ی کورد له‌ عێراق له‌ ریگه‌ی فیدرالیه‌ته‌وه چاره‌سه‌رکراو پرۆژه‌ی دیکه هه‌یه بۆ

چارهسهركردنى كيشهى كورد، ئايا فيدراليهت چارهسهرى كيشهكه دهكات، يان ئيوه پرۆزهى ترتان ههيه بو چارهسهرکردنى كيشهى كورد له عيراق؟
 نهوشيروان مستهفا: له قوناغهدا چارهسهرى فيدرالى چارهسهرىكى زور چاكه بو كيشهى كورد له عيراق، مانهوهى كورد له ناو عيراقدا، هيزه بو كورد، نهك لاوازى. بويه من لايهنگرى فيدراليم و له نوسينهوهى دهستورى عيراقدا له بهغدا بوم و بهشداريم كرد له نوسينهوهى دهستورى عيراقى و پهيوهندى فيدرالى له نيوان بهغداو حكومهتى ههريم.

ئهلهجزيره: سياسهتهدارانى كورد بهردهوام باس له مانهوهيان له چوارچيوهى عيراقدا دهكهن، ههندى لايهنى عهههه پييان وايه نهو ههلويسته له نايندهدا گوپانى بهسهردا ديت و نهو ههلويسته ههلويستيكى تاكتيكييه و لهوانهيه له نايندهدا بگوپيت؟

نهوشيروان مستهفا: له نايندهيهكى نزيكدا پيموايه له چوارچيوهى عيراقدا دهمينيتهوه، بهلام ناتوانم پيشبيني ناينده بكم، چونكه پيش 20 سال نهووپا شيوهيهكى ديكهى بو 20 سال دواى نهوش شيوهيهكى ديكهى ههيه. ههروهها به نسبهت روزهلاتى ناوهراستيشهوه وايه. من ناتوانم پيش بينى نهوه بكم 20 سالى ديكه چى رودهات.

ئهلهجزيره: له شهقامى كوردستاندا ترس لهوه ههيه پهيوهندى ئيوه سهركرديهتى يهكيى بگاته ئاستى شهپى سارد و نهينيهكانى رابردو ئاشكرا بكرت؟

نهوشيروان مستهفا: من لهگهلهوهدهام لاپهههكانى رابردو دابخريت، وهك دهزانن شهپى ناوخو ههبوه له كوردستانداو دواتر ئاشت بونهوه رويدا له نيوان ههمولايهههكاندا. من لهگهله ئاشت بونهوه و ههلهههانهوهى لاپهههكانى رابردوم، و نامهويت بچينه ناو پيچ و لوكانى ميژوهوه تا نهو رادهيه نهبيت كه خزمهتى ناينده بكات، بهلام گهر بگهريينهوه بو دواوه، ترسمان له باسکردنى روداوهكان نيهه. نهوه له لايههك، له لايهكى ترهوه هيوادارم كار نهگاته هيج جوژه ئالوزيهكى



ئاسیاسی له کوردستانی عێراقدا، چونگه لای خۆمانهوه، هیزی چه کدار و سه ربازیمان نییه و مه سه له ی له منی سیاسی و پاراستنی مه لبراردنه کان له ئه رکه سه ره کییه کانی حکومه تی مه ریمی کوردستانه و ده کریت له م بارودۆخه دا له ریگهی یاساوه ریگه بگرن له هه مو جوړه گرژی و ئالۆزییه ک.

ئه لجه زیره: ئایا مه ترسی له وه تان نییه له م دۆخه ی ئیستا له چوارچیوه ی کرژی راگه یانندن ده رچیّت و بگاته ئاستی روبه رپوبونه وه ی چه کداری له نیوان نیوه و ده سه لاتی کوردی یان (ی. ن. ک)؟

ئه وشیروان مسته فا: ئیمه بزوتنه وه یه کی سیاسین و هیزی چه کدارمان نییه، ئیمه په نا بۆ دادگا و یاسا ده به یین، ئه گه ره له سلیمانی ریگه مان پی نه ده ن، په نا بۆ دادگای فیدرالی ده به یین له به غدا یان ریگه خراوه نیونه ته وه ییه کان، ئیمه په نا بۆ چه ک نابیه ن.

ئه لجه زیره: له میدیا لۆکالیه کان باس له گوشار ده کریت بۆ سه ر کادرو لایه نگره کانتان، ئایا هه لویستان وه رنه گرتوه له و گوشارانه به ریگه ی دادگا بۆ نه هیشتنی ئه و گوشارانه له سه ر کادره کانتان؟

ئه وشیروان مسته فا: ئیمه ئه وه به پیشینلکردنی مانی مرۆڤ و مانی هاو لاتیبیون ده زانین و ئه رکی حکومه ت دۆزینه وه ی کارو موچه یه بۆ هاو لاتیان، له ریگه ی دادگاوه به رگری له هاو ریگانمان ده که یین.

ئه لجه زیره: دواین پرسیارمان ئه وه یه، ئیستا په یوه ندیتان له گه ل جه لال تاله بانیدا چۆنه؟ ئیوه که سی یه که م و دوهم بون له ئا و (ی. ن. ک) دا؟.

ئه وشیروان مسته فا: له سه ر ئاستی شه خصی په یوه ندیمان ئاساییه.

الجزیره: به رپێژ ئه وشیروان مسته فا سه رۆکی لیستی گۆران، سوپاستان ده که یین بۆ ره خساندنی ئه و

ناخوکییه کانم له گهڵ یه کیتی نیشتمانی گه یشتۆته خالی نه گه رانه وه وه له هه لێژاردنه کانی داهاتوشدا به لیستی جیاواز داده به زین

له چاوپێکه و تنیکیدا له گهڵ رۆژنامه ی (الشرق الاوسط) دا، (نهوشیروان مسته فا)
رایگه یاند: له گهڵ تاله بانى له سه ر ئاراسته و فیکره سیاسیه کان جیاوازی ن نه ک
سه روکایه تی حیزب

سازدانی: هیوا عه زیز (الشرق الاوسط)

له عه ره بییه وه: یادگار فایه ق

له سه ر لوتکه ی به رزترین گهرد، که بنکه ی سه ره کییه تی له شاری سلیمانی له
هه ریمی کوردستان، نه مجاره یان (نهوشیروان مسته فا)، که سیاسه ته داریکی
خاوه ن ناویانگی کورده و پێشتر که سی دوه م بوه له ناو یه کیتی نیشتمانی
کوردستاندا، که (جه لال تاله بانى) رابه رایه تی ده کات، به شیوازیکی ناته قلیدی
به نیازه کۆمه لێک ریفۆرمی سیاسی و ئابوری و کۆمه لایه تی و کلتوری له
کۆمه لگای کوریدا نه انجام بدات. نه مه ش له ریگای نه وه هه لمه ت و شه په ی
هه لێژاردن که به پڕۆیه وه چاودێران پێیان وایه پێشها ت و روداویکی ئیجگار
شه رانی و مشتومر ئامیژ ده بیئ، نه مه ش له سیبه ری نه وه بارودۆخه ی که ئیستا
کوردستان تیادایه . نه م هه لوێسته ی ئیستای (نهوشیروان مسته فا) ش دوا ی
نه وه دیت که هه وه له کانی بو گۆراناکی دروستکردن له سیاسه ت و به رنامه ی
یه کیتی نیشتمانی کوردستان نه گه یشتنه هیه چ و یستگه یه ک که هیوا به خش
بیئ و ریگای بو خوش نه کرا تا بتوانیئ نه وه ریفۆرمه ناوخویانه ی به ته مای
بو له ناو ریزه کانی یه کیتی نه جمای بدات، یه کیتی نیشتمانی کوردستان نه وه

که (نهوشیروان مستهفا) به یه کیک له سه رکرده دیارو سه ره تاییه کانی و دامه زینه رانی داده نریت، هاوکات یه کیکه له دیارترین هزره مند و روناکیرانی ئەم حیزبه ئەمه ئەگەر بیتهو تهها کهس نه بیته.

(نهوشیروان مستهفا) له نیستادا دهیهی شه شه می ته مه نی تیپه پرا ندوه، له کو تایی سالی (۲۰۰۶) دا ده ست له کار کیشانه وهی خو ی له پو سته که ی وه کو جیگری سکر تیبری گشتی (ی ن ک) راگه یان دو خو ی ته رخا ن کرد بو به پریوه بردنی دامه زراوه یه کی راگه یان دی به رفراوان، که روژنامه یه کی روژانه و پیگه یه کی ئەلکترۆنی و که نالیکی ئاسمانی و سه نته ریکی راپرسی له خو ده گریته. ئەم دامه زراوه یه ی (مستهفا) هه لگری ناوی (وشه) یه و ژماره یه کی ئیجگار زور له روناکیرو خه لکی نوخبه و ژماره یه که له کادرو ئەندامانی پیشوی یه کی تی نیشتمانی کوردستانی له خو ی کو کردو ته وه، ئەمه سه ره پرای ژماره یه که له ئەندامانی پارته سیاسییه کانی دیکه ی کوردستان.

له دوا ی جیا بونه وه ی له یه کی تی، (نهوشیروان مستهفا) به هه مو شیوه یه که خو ی به دور گرتوه له لیدواندان بو که ناله کانی راگه یان دن، ته نانه ت له کاتی قهیران و کیشه سیاسییه کانی شدا ئەم هه ر بیده نگ ی هه لپژاردوه، تهها به ده گمه ن نه بیته، به لام له گه ل ئەوه شدا روژنامه ی (الشرق الاوسگ) چانسی ئەوه ی هه بوه ئەم پیاوه بدوینیته و له چاوپیکه وتنیکی که م وینه دا له سه ر ئاستی روژنامه نویسی و ناو خو و عه ره بی و جیهانی له ماوه ی سالی کدا، (نهوشیروان مستهفا)، تیشک ده خاته سه ر سروشتی نا کوکی و کیشه کانی له گه ل سه رکردایه تی یه کی تی نیشتمانی و ده ره نجامه کانی ئەو نا کوکییه. به فرمون له گه ل ده قی چاوپیکه وتن و گفنوگو که مان له گه ل جه نابیان:

* سه ره تا ئەمه ویت بزانه نا کوکییه کانتان له گه ل یه کی تی نیشتمانی گه یشتونه ته کو ی و ئایا هیه چ هیوا یه که هیه به گه یشتن به چاره سه ریکی کو تایی و یه کلا که ره وه بو ئەو نا کوکیانه؟

نەوشیروان مستەفا: ناكۆكییەكانمان گەشتونەتە رێگایەك كە گەرانبەهەوی بۆ نییە، جەوهەری ناكۆكییەكانیشمان خۆی لە چۆنییتی بەرپۆهبردنی حكومەتی هەریمی كوردستان دەبینیتەوه، خالی سەرەکی ئەو مەسەلەیەش جەخت لەسەر چۆنییتی جیاكردنەوهی دەسەلاتی حیزب لە دەسەلاتی حكومەت دەكاتەوه. ئەمە لەكاتێكدا كە تێكەلی و چۆنەناویەكێك هەیە لەنیوان هەر سێ دەسەلاتی یاسادانان و جیبەجیكردن و قەزائی (السلگە التشریعیە و التنفیژیە و القچائیە) لەلایەكەوهو دەسەلاتی حیزبیش لەلایەكی ترەوه، هاوكات دەستیۆهردانیکی ئیجگار دیارو زۆر هەیە لەلایەن حیزبەوه لە كاروباری زانكۆكان، ئیمەش بە رۆلی خۆمان دەمانەویت دەسەلاتی حیزب لە دەسەلاتی دەولەت جیا بكەینەوهو هەول دەدەین دامەزرێوانەكانی دەولەت یان حكومەت بیالیەن بكەین و وایان لیبكەین بەلای خەلك و هاوڵاتیانی كوردستاندا بپروان ئەك حیزب یان كەسەكان.

* كەواتە لە قسەكانتاندا وا تێدەگەین كە ئیوه تیبینی و تەحەفوزاتان هەیە لەسەر توانا و سیستمی جیبەجیكاری حكومەت؟

نەوشیروان مستەفا: ناتوانم ناوی بنیم تەحەفوزات یان دورەپەریزی، وەك چۆن پیشتر ئاماژەم پێكرد، لێرەدا تێكەلأوی و لێكناڵانیك هەیە لەنیوان دەسەلاتە حیزبی و حكومییەكان، ئیستا مەكتەبی سیاسی حیزب وەكو ئەنجومەنی بالای شوێشی (مجلس قیادە الپوره)ی سەردەمی پێشوی لیها توهو هەمان رۆل پیاو دەكات، هەر لەبەر ئەمەش هەول دەدەین پەرلەمانی كوردستان بكەین بە دامەزرێوانەكی سەربەخۆو خاوهن ئیرادەیهكی تۆكمەو سەربەخۆ، ئەمە لەلایەكەوه، لەلایەكی ترەوه وابكەین دەسەلاتی دادوهری دامەزرێوانەكی سەربەخۆو ناحیزبی نەزیهو دیار بییت، هاوكات دەسەلاتی تەنفیزیش وەكو چەترێك بییت كە هەمو رۆلەكانی گەلی كوردی لەژێردا كۆبییتەوه ئەك مولکی حیزبێك یان دوان بییت یان هاوپهیمانی كۆمەلێك حیزب و لایەن بەرپۆهوی ببات و قورخی بكات.



ئۇنى نەورۇزدا نامەيەكتان لە سەرۈك تالەبانييەو بەدەست گەپشت،
 لەكرىت بزائىن ناوهرۆكى لەو نامە دەسنوسە جى بو و وەلامى ئىروش جى بو؟
 نەوشىروان مستەفا: بەمەخشە نامەوئىت هىچ قسە و لىدونائىك لەو بارەپەرە
 بەدەم.

* بېرىار وابو واچارەپوان دەگرا لە نەورۇزدا دانىشتنىك، كە بە پەكلاكرەرە
 ناوزەد كرا، لەگەل تالەبانيدا نەنجام بەدەن، بەلام نەگرا. . . بۇ؟

نەوشىروان مستەفا: پەيوەندىيەكى كۆن و خەباتلامىز و كەسى من بە (جەلال
 تالەبانى)ى سكرتيرى گشتى يەكئىتى ئىشتىمانى كوردستانەو دەبەستىكرە و
 تەمەنى لەو پەيوەندىيە خۆى لە (٤٠) سان دەدات، هەر بۇيە شتىكى
 سروشتييە گەر چاومان بە يەكتر بگەوئىت و لەيەك ئىبگەين و ئەنالەت
 ناكۆكىش بين.

* ئايا لە هەلبژارنە پارەمانىيەكەى داھاتو بە لىستى جىاواز لە لىستى يەكئىتى
 ئىشتىمانى دادەبەزن و بەشدار دەبن، وەك چۆن بەم داوپايانە بلاو بوپەرە،
 ئەگەر وایە سروشتي بەشدارىكردناتان چۆن دەبئىت و ناسنامەى كەسە
 پالىئوراوەكان بۇ لىستەكەت كئىن؟

نەوشىروان مستەفا: سەبارەت بە قسەكردن لەسەر لىستى داخراو پان كراوە
 لەوا پارەمانى كوردستان داوا قسەى خۆى لەوبارەپەرە كرددەو بېرىاريدا لەسەر
 بنچىنەى لىستى داخراو بئىت، كەواتە بئى لەو هىچ هەلبژاردنىكى ترمان
 لەبەردەستدا نىيە، بەلام سەبارەت بە بەشدارىكرنمان، بەلى بەشدارى دەكەين
 لە هەلبژاردنەكانى داھاتو و بە لىستى سەرەخۆ و جىاواز لە تەواوى
 حىزبەكانى ئىستاي هەرىمى كوردستان دادەبەزىن، ھاوكات كار دەكەين بۇ
 مئىنانى كەسانى سەرەخۆ و دەموچاوى لوى، لەسەر كۆمەلئىك بنچىنەى
 رىكخراو لەپوى جىوگراى و پىشەى و تەمەن، ئەمەش بەو مانايە دئىت كە ئىمە
 كۆمەلئىك گەنجى خاوەن پىشەرە پىسپۆرى و تەمەنى جىاچىيا دەمئىنە
 بوارەكەرە، بۇ لەوھى دەرگاى حكومەتى هەرىم بەپوى لەرەى لوىى خاوەن

ناتاو به ههردا بکهینهوه، واتا دهموچاری نوێ و خوێن گهرم و ههنگری
بیرۆکه و بهرنامه ی نوێ.

* باشه له پڕوی یاسایه وه رینگاتان پێدراوه که به لیستیکی سه ره خۆ له یه کێتی
نیشتمانی به شداری بکه ن له کاتییدا که هیشتا یه کێکن له ئەندامه دیاره کانی
ئو حیزبه، نایا ئەمه له گه ل پهره ی ناو خۆی حیزیدا یه ک ده گریته وه؟

نه وشیروان مسته فا: له پڕوی یاسایه وه مافی خۆمانه به لیستیکی جیاواز له
یه کێتی نیشتمانی به شداری بکهین، هارکات مافی ئەندامی حیزبه کانی شه
لیستی هه لبراردنی جیاواز له لیستی حیزبه کانیان دروست بکه ن.

* له پڕوی ستراتیژییه وه، نایا پیتان وانیه، ئیوه به م کرده وه یه تان ریزی کورد
بۆ زیاد له ریزو به ره یه ک دابه ش ده که ن؟

نه وشیروان مسته فا: ئەمهی ئیمه ده یکه ین بریتییه له مملانی و پێشپرکی و
به ره ره کانییه کی هه لبراردنی پار له مانی نه ک داوا کردن بۆ ئینشیقاق
دروست کردن، ئیمه نه داوامان کرده وه نه داوا ده که ین له هیچ ئەندامیکی
حیزبه کانی ئیستای گوڤه پانی کوردستان که له حیزبه کانیان جیا بینه وه یا خود
ده ست له کار بکێشنه وه، به لکو ئیمه داوایان لیده که ین که له به رژه وه ندی
لیسته که ی ئیمه دا ده نگ بدن و به کورتی ئیمه نامانه ویت که لین و به شه ش
بون بخینه ریزی هیچ کام له حیزبه کانی کوردستانه وه.

* به چاوپوشین له ئەنجامه کانی هه لبراردنه کانی داهاتو، نایا ریی تیده چیت،
له داهاتودا، قه واره که تان بچیته پال یه کێتی نیشتمانی؟

نه وشیروان مسته فا: نه خیر به هیچ شیوه یه ک، ئیمه ناکوکی و جیاوازییه
ناوه کییه کانی یه کیتیمان تیپه پراندوه، له ئیستاو داهاتودا کار ده که ین بۆ
مامه له کردن له گه ل کیشه کانی ناو کو مه لگای کوردی، نه ک کیشه ناو خۆیه کانی
یه کێتی یان هیچ حیزییکی دیکه.

* رای گشتی شه قامی کوردی وای ده بینیت هه لویسته هه نوکه ییه کانتان
ناکوکی و مملانیی که سییه له گه ل خودی جه لال تاله بان و له سه ر



تۆ یه کیتییه، نایا تۆ وای ده بینیت که تۆ له داو توانا باشت بیت له خوئی تاله بانی له سه روکایه تی کردنی یه کیتی؟

نه وشیروان مسته فا: ئەمه تیپروانینیکی ته وای هه له یه، نیمه له ئاراسته و تیپروانینی سیاسیمان نا کوکین نه که مه سه له ی سه روکایه تی حیزب.
* نه گهر وای دابننن تاله بانی ده سه بهرداری له مینداریتی گشتی یه کیتی ده بیت، نایا تۆ نامادهیت جینگای نه و بگریته وه نایا له پشت په رده وه هیچ پرۆزه یه کی هاوشیوه بونی هه یه؟

نه وشیروان مسته فا: به پینی پیپره و پرۆگرامی ناوخوی یه کیتی نیه تیمان کوردستان، نه و سکرتهیری گشتی ده بیت له پرینگای کۆنگره یه کی به رفراوانی حیزبه وه هه لبه ژیریت نه که له پرینگای لیژنه یه کی ناوه ندیه وه یان کۆمه لیک که س، له بهر ئەمه مه سه له که بۆ کۆنگره ی داها تو جیده هیلن.

* که واته به نیازیت به شداری بکهیت له کۆنگره ی داها تو و بۆ سه روکایه تی یه کیتی خۆت کانید بکهیت؟

نه وشیروان مسته فا: نه خیر، به هیچ شیوه یه که نه به شداری ده که م و نه خۆشم ده پالیوم.

* ده وتریت که نه و چوار نه ندای مه کته بی سیاسیه ی ته ست له کارکیشانه وه ی خۆیان راگه یاندو له سه ر بالی ریفۆرم هه ژمار ده کرین، له سه ر داوای جه نابتان ده ستیان له کارکیشاهه ته وه و پیده چیت له داویدا په یوه ندیتان پیوه بکه ن، نایا ئەم قسه واته واتانه تا چه ند راستن؟

نه وشیروان مسته فا: ئیوه ده توانن روی پرسیاره کانتان له خۆیان بکه ن و وه لامتان ده ست بکه ویتته وه. من هیچ داواکارییه کی هاوشیوه م ئاراسته ی هیچ که سیک نه کردوه، نه و چوار سه رکرده ده ستله کارکیشاهه ش نازادن له هه لویست وه رگرتنی سیاسی خۆیان، من وه کو خۆم ده ستوره نادهم له نا کوکییه ناوه کییه کانی یه کیتی نیه تیمان.

له ئێستادا، كهسانێك هه ن به ئەنداز یاری لێكهه لوه شان دنی یه كێتی ناوتان ده بن، به تایبه تی دوا ی ئەوه ی له چاوپێكه وتنی كی پیشتر دا له گه ل ئەلشه ر قو ئەوسه تدا دانت به و ه دا نا كه سه ر كه وتو نه بوی له به دامه زرا وه ك ردنی یه كێتی، تۆ چی له و باره یه وه ده ئی؟

نه وشیروان مسته فا: له قو ناغ یك له قو ناغه كانی رابردودا، بی مان دو بون هه ول م داوه كۆمه لێك ریفورمی سیاسی و ئابوری و كۆمه لایه تی و كلتوری له ناو كۆمه لگای كوردیدا به دی به نیم، له پریگای چاكساز ی كردن له ناو ریزه كانی ناوخوی یه كێتیدا، به لام سه ره كه وتو نه بوم، هه ربۆیه ئیستا هه ول ی ئەوه ده دم ئەو چاكسازییانه ئەنجام بدهم له پریگای هه لبژاردنه پار له مانییه كانه وه، نه ك له پریگای ریفورمی حیزبی.

* وای بۆ ده چیت هه لبژاردنه كانی داها تو بیغه ش بیست، ئایا به رنامه ی هه لبژاردنتان چی ده بیست؟

نه وشیروان مسته فا: هیوادارم كه بیغه ش بیست و شه فافییه تی تیا دا به دی بكریت. وه كو خۆم ناتوانم نه زاهه ت و پاکی هیچ هه لبژاردنیك، نه له كوردستان و نه له هیچ ناوچه یه كی عیراق گه رهن تی و مسوگه ر بكه م. به لام به نیسه بت به رنامه ی هه لبژاردنی ئیمه وه، ئەوا به ته واوی بلاوی ده كه ی نه وه و رایده گه یه نین هه ركات كات و رۆژی ئەنجام دانی هه لبژاردنه كان دیاری و یه كلا كرایه وه.

* چۆن ده روانه ئەو رێكه و تنامه ستراتیییه ی نیوان دو حیزبه سه ر كییه كه، یه كێتی نیشتیمانی و پارتی دیموكرات، بریاری به شدار یكردنیان به یه ك لیستی داخراو له هه لبژاردنه كاندا؟

نه وشیروان مسته فا: من پیموایه ده كریت ریزه كانی گه لی كورد یه ك بخرین له پریگای په ر له مانی كوردستان و هه مه چه شنی و پلورا لیزی سیاسی و رێكه و تن له سه ر گوتاری كی سیاسی هاوبه ش، نه ك له پریگای هاوپه یمانی تی دو قو ل ی نیوان دو حیزب، بیگومان ئەم مه سه له یه ش بۆ هه ردو حیزبه كه و

دایەتییان جیهێنراوه و که بپیار له سروشتی گوتاره سیاسییەکیان

* باشە تۆ پیت وایە ئەم دو حیزبە بەردەوام دەبن لە کارکردن بەو ریککە و تننامەییە نیوانیان بۆ ماوەیەکی درێژ، یان وای بۆ دەچیت کاریگەری ئەم ریککە و تننامەییە تا دواى هەلبژاردنەکان بەردەوام دەبیت و پاشان بەسەر دەچیت؟

نەوشیروان مستەفا: من نامەوێت پیش روداوهکان بکەوم، وەکو وتراوه هەر سەردەم و بارودۆخه گوتاری خۆی هەیه.

* نوخبەى روناکیەرانى کوردستان فشاریان خستۆتە سەر بەرپرسە حیزبى و حکومییەکان تا سامان و مولک و داھاتی خۆیان دەربخەن بۆ راي گشتى، چون ئەو مەسەلەییە هەلەسەنگینیت و نایا تۆ ئامادەیت سامانى خۆت دەربخەیت؟ نەوشیروان مستەفا: بەلێ، من ئامادەى ئەو کارەم. بەلام من پیموایە هەلسان بە کردەوہى دەرخستنى سامان و داھات کارىکى عەمەلى نییە، چونکە عێراق بەشیوہیەکی گشتى و ھەریمی کوردستان بە تاییبەتى خاوەنى سیستمى بانكى یان حسابى ئاشکرا نییە، ئەمەش وا دەکات چاودێرى کردنى حسابى بانكى و دارایی کەسەکان کارىکى قورس یاخود مەحالی بیت. بەلام دەکریت و ریی تیدەچیت مەبەئى "ئەمەت لە کوی بو؟" کارى پیبکریت و زیندو بکریتەو، کە لە ریکگایەو دەتوانین داھات و مولکی کەسەکان بزانی.

* ئەى ئەگەر وەلامى کەسەکان "ئەمە لە بەخشندەیی خواى گەرەوہیە" بو؟ نەوشیروان مستەفا: ئەگەر ھاتو خاوەنى پارلەمانیک بین کە ئەرکەکانى بەشیوہیەکی چالاک و تەواو جیبەجی بکات، مەبەستم لە بە تەواوی جیبەجیکردن ئەوہیە کە توانای ھەبیت ئەدا و توانای وەزیرەکان بخاتە ژیر پرسیارەوہو بەدواداچون بکات، بۆ ئەرک و خاوەنداریتی و کەسایەتى و حساب و سامانەکانیان، مەبەستم ئەوہیە پارلەمان چالاک و کاریگەر بیت لە بەخشین و لیسەندنەوہى بپروا لە وەزیرەکان، ئەمە سەرەپای ئاشکراکردن و راگەیاندى

مەرزانییەکی دارایی سالانەیی حکومەتی هەرێم بەشیۆهیهکی شەفاف و زون، لەگەڵ دروستکردنی دەسەلاتییکی دادوهری کارا و سەر بەخۆ، بەمشێۆهیهو لەپێگای ئەم لایەنانەیی که کۆبوونەتووه دەتوانین بگهین بە راستییەکان وەك ئەوهی که هەن.

* بەزۆری باس لە گەندەلی دارایی و ئیداری دەکریت لەناو حکومەتی هەریمی کوردستان، ئایا لەگەڵ ئەو بۆچونەیی؟

نەوشیروان مستەفا: بەلی پشتراستی دەکەمەوه، بەلام چارهسەرکردن و رێگرتن لە گەندەلی تەنها لەپێگای پارلەمانەوه ناکریت، بەلکو لەپێگای کۆمەلێک دامەزراوو ئالییەتی وەکو دەسەلاتییکی دادوهری سەر بەخۆ و دیوانییکی چاودیری و لیژنەیهکی نەزاهە، که تا حالی حازر بونی نییە لە کوردستان، جیبەجی دەکریت. گومان لەوهشدا نییە که ئەو لیژنەیی نەزاهەیهی باسی لێوه دەکریت چالاک دەبیئت ئەگەر سەر بە وەزارەت بیئت لە بەغدا، ئەک سەر بە هەریم بیئت، ئەمە سەرەپرای پیکهینانی پشکنیاری گشتی لە وەزارەتەکان وەك چۆن لە بەغداد هەن. لێرەدا رۆلی نامرازەکانی راگەیانندن و ریکخراوهکانی کۆمەلگای مەدەنیش رۆلیکی گرنگ و پێویستە، چونکه بە هەولێ ئەو دامەزراوو لایەنانە دەکریت بگهیهنە دەرەنجامی پۆزەتیف لە مهیدانی رێگرتن لە گەندەلی دارایی و ئیداری.

* چۆن دەروانیته داهاتوی یهکییتی نیشتمانی کوردستان دواي رۆشتنی تالەبانی لەدواي تەمەنیکی درێژ، لە سنیبەری بەردهوامبونی مەملانیی جەمسەرو بەلەکانی ناوخوی یهکییتی لەلایەك و مەملانیی ئەو جەمسەرانه لەگەڵ ئیوهدا لەلایەکی ترهوه؟

نەوشیروان مستەفا: شەخسی خۆم پیم وانییە یهکییتی نیشتمانی بە نەمانی هیچ کەسیک کۆتای بیئت یان لەناو بچیت، پێشموایە وەکو پارتییکی سیاسی لە گۆرەپانەکه دەمینیتتەوه، رەنگە هەندیكجار لاواز بیئت و هەندیكجاری تریش هیزی وەبەر بیئت، بەلام لێك هەلناوهشیئت و نافەوتیئت.



ییانه داوایه کتان پیشکەش به سه‌رۆکایه‌تی هەریم کردبو بۆ پیدانی
 (١٠٠) ملیۆن دۆلار وه‌کو قەرز، به‌لام حکومه‌تی هەریم مه‌رجی خستنه
 به‌رده‌م تالەبانی بۆ ئەو داوایه‌ دانا، ئایا ئەو قەرزەتان پێ به‌خشرا؟
 نه‌وشیروان مسته‌فا: به‌ئێ داوایه‌کی له‌و جۆره‌مان ئاراسته‌ی حکومه‌تی هەریم
 کرد، به‌لام به‌م داویانه‌ نه‌بو، به‌لکو زیاده‌ له‌ سالیك به‌سه‌ر ئەو داوایه‌مان تیپه‌ر
 ده‌ییت. داواکه‌شمان له‌پێگای که‌ناڵه‌ یاساییه‌کانی حکومه‌ته‌وه‌ بوه‌ و تا حالی
 حازریش ره‌زانه‌ندی له‌سه‌ر داواکه‌مان پێشان نه‌دراوه‌.
 * ئەو باروودخی دارایی ئیستاتان له‌ دامه‌زراوه‌ی (وشه) چۆنه‌؟
 نه‌وشیروان مسته‌فا: سوپاس بۆ خوا، بارودۆخمان باشه‌.

به ته‌های پرۆسه‌یه‌کی زۆر هێمن و دیموکراتین

دیمانه: گوڤاری گولان

نه‌وشیروان مسته‌فا که‌سایه‌تییه‌کی ناسراوی ناو بزاقی رزگار یخوازی نیشتمانی کوردستانه، به‌لام ره‌نگه له هه‌موو سه‌رکرده‌یه‌کی سیاسی کوردستانی زیاتر بۆچوونی جودا جودای له‌سه‌ر بونیاد بنه‌ری، ئەمه‌ش ده‌گه‌رێته‌وه بۆ ئەو سه‌رده‌مه ئالۆزو تی‌کچرژاوه‌ی که بزووتنه‌وه‌ی کوردی پێیدا تی‌په‌ر ده‌بوو، نه‌وشیروانیش له نیو ئەم بزووتنه‌وه‌یه‌دا هه‌میشه ناوی‌ک، هێزیک، بیروباوه‌رێک بووه، بۆیه له هه‌موو کاته‌کانی شه‌رو ناشتیدا، تۆپه‌که له لای نه‌وشیروان دوور نه‌که‌وتۆته‌وه، ئەم دوورنه‌که‌وتنه‌وه‌یه‌ی تۆپه‌که به‌شیک بووه له ستراتیییه‌تی نه‌وشیروان، باشترین نمونه‌ش دابهرانی ئیستای نه‌وشیروانه له یه‌کیته‌ی نیشتمانی، به‌لام دابهرانی‌ک دوور له‌و ئەندام مه‌کته‌ب سیاسیه‌ی تری ناو حزبه کوردستانییه‌کانه که له حزب دوورده‌که‌ونه‌وه، بۆ خۆیان خه‌ریکی ژيانی تایبه‌تی خۆیان ده‌بن، نه‌وشیروان ده‌یه‌وی بلیت راسته‌ من له سیاسه‌تی ئیستای یه‌کیته‌ی دوورکه‌وتومه‌ته‌وه، به‌لام نه‌ له سیاسه‌ت دابهرام، نه‌ پیاویکی ده‌ستکورت و هه‌زاریشم له سیاسه‌ت تا بۆخۆم ریگای ژيانی تایبه‌تی بۆخۆم هه‌لبژێرم، ده‌یه‌وی بلیت من هه‌میشه له ناو خه‌لکم، بۆیه تا ئیستاش که‌س نازانی ئاینده‌ی نه‌وشیروان چۆن ده‌بیته‌، چونکه نایه‌وی تۆپه‌که له‌و دوورکه‌ویته‌وه، به‌مه‌ش کۆمه‌لیک پرسیا‌ری ئالۆز لای هه‌ر خوینه‌ر و سیاسیه‌کی ئەم ولاته دروسته‌بیته‌، ئەوه‌یه‌ لوغزه‌که، نه‌وشیروان له سالانی خه‌باتی هه‌فتاکان و به‌تایبه‌ت هه‌شتاکانیشیدا، جار جار ده‌یه‌ویست موفاج‌ئه‌ دروست بکات، هه‌ر چه‌نده موفاج‌ئه‌ی ئەمجاره‌ی ئەگه‌ر بتوانی دوا مه‌فاج‌ئه‌و



هوتوو ترينيان دهبييت، كه دهتوانيت تا رادهيهك له و لاپره
 خويكاوييانهشي پي رهشيكاتهوه، كه زورجار ليروه لهوي باسيدهكهن، به
 تايبهت سهردهمه دژوارهكاني شهري ناوخو، بهلام پرسيار نهويه نايا
 نهوشيروان بهم تهمنهني ئيستاي دهتواني لهم موفاچهلهيه بكات، بهر لهوهي
 گويبیستی خوئی بين به بهلی يا نهخير، له نايندهدا ميژوو وهلامان دهاتهوه،
 تهنا كه ميك چاوهرواني دهويت.

من بهش بهحالي خوم نهويه كه مجاره به راشكاوي و روبهپوو لهگهلهكاك
 نهوشيروان گفتوگو بكه، پيشتر زور تيبيني و رهخنه لهسهری ههبوو، چونكه
 رابردوييهك كه بوته بهشيك له ژياني ئيمه بهشيك له بزوتنهوهي
 رزگاريخوازي نيشتمانيشه، زور شتمان پيدهليت، كه وهك كاك نهوشيروان وتي
 با گوپه لهنه دهينهوه، چونكه بوگهن و ئيسك و پرووسك ديئه دهه.

يهك لهو خاله گرنگانهي كه نهپرو بو خهك گرنگه نهويه نهوشيروان مستهفا
 ژيانكي زور سادهي ههيه، وهك دهلين له سالاني ههشتاكانيش وابوو، هيچ
 كاتيک نهيوستوو ژياني خوئی له خهلكي ناسايي جيا بکاتهوه، وهك كه سيكي
 خانهدان خوئی دهركا له ميوان دهكاتهوه ههه خویشی تا بهردهرگای ماله كه ی
 بو بهپيكردن لهگهلی دهچيت و زور بهخيرهاتنيشي دهكات، له خانوييهكي زور
 ناسايي دهژيت، كه دهچيته ژووره وه ههست ناکه ی ماله بهرپرسهكاني نهو
 سهردهمهيه، پيشتر ويتهي كاك نهوشيروان له زهني مندا، نهوهبوو راستييهكان
 تهنا لهلای خوئيةتي و نهونده بېروای به ديالوگ نيينه، پيم وابوو دهمارگرژوه
 رهفزهوييه، واقع ناخوينيتهوهو شت بهسهه خهلكيدا فهپز دهكات، پيم وابوو
 زوو لهو قسانه توره دهبييت كه به دلي نهو نين و ههلهدهچي، پيم وابوو بو
 كه مكردنهوه يا نههيشتنی جياوازييهكان گهر بتواني تهسفيهي چهسهديت
 دهكات، پيم وابوو نهوشيروان..... ، بهلام لهگهلهكه م دوانديدا، ههستم
 كرد نهوشيروان ئيستا زور چهخت لهسهه ديالوگ و گوپينهوهي راو رای
 بهرامبهه دهكاتهوه، ههه دهكات كي شههكان دوور له توندوتيژي بهرهو

چارهسهركردن بچن، نايهوى به هيچ جورىك جاريكى تر كورد له نيو خويدا
 خوین برپيژى، نايهوى ئەو ئەزموونەى به خوین هاتۆتە دى به هوى گەندەلبيهوه
 له دەستی بدهين، نايهوى تايبهتمەندى هەر شاريكى كوردستان له بهرچار
 نهگرييت و له ناو حوكمرانى گشتيدا بتويتهوه، نايهوى خەلك به دروشمى
 بريقه دار فريو بدرى، نايهوى...

به لام نهوشيروان چەند دەتوانى ئەو بۆچوونانەى خۆى بهيئيتە دى، ئەمەيان با
 خوینەر له دواى خویندنهوهى ئەم ديமானهيهى راي خۆى له سەر بدات.
 گولان: بابەتيك ههيه كه جيگهى پرسياره، له سالى 1972 كاتيک كۆمهلهى
 رهنجدهرانى كوردستان دامهزرا، ئەو كاته پارتى له ههپهتى بلاوبوونهوه و
 پهرسەندن دا بوو. رۆلى كاك نهوشيروان له دامهزاندنى ئەو كۆمهلهيه ديار
 نيبه، به تايبهتى كه ئەوكات پيى دەوترا كۆمهلهى ماركسى لينينى، رۆلى تو
 چى بوو لهو دامهزاندنهدا، به تايبهت كه ئەوكاتانه تو له قيهنا بوويت؟

نهوشيروان : كۆمهله سالى 1970 دامهزراوه. رۆلى من له پيشترا ئەوهبوو كه
 خاوهنى ئيمتيازي گۆقارى رزگارى بووم. گۆقارى رزگارى زه مينهى فكريى
 دروستكردنى كۆمهلهى خوشرىكرد. ئەو زه مانه پارتى دوو كەرت بوو، كەرتيكيان
 خوالیخوئشبوو مەلا مستهفا سەركردايهتى دەكرد و كەرتەكەى تریش
 خوالیخوئشبوو برايم ئەحمەد سەركردايهتى دەكرد. حزبی شیوعیش ببوون بە
 دوو كەرتەوه، كەرتيكيان لایهنگیری له یهكیتی سۆقیهت دەكرد و كەرتەكەى
 تریش لایهنگری له چین دەكرد. له ناو كورددا به تايبهتى ئەو چوار باله یان
 چوار حیزبه ههبوون. ئەو كاته ناكۆكیهكى زۆر قوولى فكرى له نیوان خەتى
 یهكیتی سۆقیهت و خەتى چین ههبوو. چین یهكك بوو لهو ولاتانەى كه بیرى
 جورىك له ماركسیزم - لینینیزم و بیروباوهرى ماوتسیتۆنگ ی بلۆ دەكردەوه،
 بیروباوهرى ماوتسیتۆنگ لهسەر بنچینهى ئەوهى كه نهخشهى ریگای
 رزگاربوونی گەلانی بهو جورە دانابوو كه پيويسته میللهتيك كاتيک خەبات
 دەكات بۆ ئەوهى رزگارى بهدەست بهيئيت دەبيت حزبيكى پيشرهوى ههبيت به



هه‌کی نوێ، ده‌بیئت به‌ریه‌کی یه‌گرتووی گه‌لیی هه‌بیئت، ده‌بیئت له‌شکرینکی رزگاری گه‌لیی هه‌بیئت، ئیمه‌ پیمان وابوو هیچ له‌ (٣) سی مه‌رجانه له‌ هیچ کام له‌ حیزبانه‌ نه‌بوون. له‌ به‌رئوه‌ ئیمه‌ هه‌ولماندا له‌ سهر له‌ و مۆدیله نوێیه‌ ریکه‌ستنیک دروست بکه‌ین. به‌ یاننامه‌ی (١١)ی ئادار په‌له‌ی کرد له‌ پیکه‌ینانی کۆمه‌له‌. چونکه‌ به‌ یاننامه‌ی (١١)ی ئادار بووه‌ هۆی نه‌وه‌ی دوو باله‌که‌ی پارته‌ی سه‌رله‌نوێ یه‌کبگرنه‌وه‌ و نه‌میان له‌ ناو له‌ وێ تدا توایه‌وه‌. ئه‌مه‌ بووه‌ سه‌به‌بی نه‌وه‌ش له‌ و باله‌ی شیوعی که‌ سه‌ر به‌ یه‌کییتی سوڤیه‌ت بوو ورده‌ ورده‌ زال بیئت و له‌ حکومه‌ت نزیك بیته‌وه‌ و نه‌وه‌نده‌ی تر ته‌سفیه‌ بکات. له‌ کاته‌ ئه‌ و بۆشاییه‌ فکری و سیاسییه‌ی هه‌بوو کۆمه‌له‌ توانی پری بکاته‌وه‌. من ئه‌ و کاته‌ له‌ ساڵی ١٩٧٠ حوکمی ئیعدام درابوو له‌ لایه‌ن مه‌حکه‌مه‌ی سه‌وره‌وه‌ له‌ سه‌ر کیششه‌یه‌ک که‌ به‌ راستی ده‌ستی منی تیدا نه‌بوو، به‌ لأم وه‌کو تۆله‌ کردنه‌وه‌ ئه‌ و سه‌زایه‌ له‌ سه‌ر من داندرابوو، له‌ به‌رئوه‌ نه‌مه‌ده‌توانی به‌ ئازادی هاتووچۆ بکه‌م و بپم و له‌ گه‌ل خه‌لکدا دانیشم و سیمینار و کۆبوونه‌وه‌ بکه‌م. به‌ پپچه‌وانه‌وه‌ وه‌ختیک که‌ برایم ئه‌حمه‌د و گروه‌که‌ی هاتن بۆ قه‌سرو ماکۆسان، من له‌ گه‌لیان هاتم و ماوه‌یه‌ک له‌ گه‌لیشیان مامه‌وه‌ هه‌تا وه‌کو ریکایه‌کم دۆزیه‌وه‌ که‌ له‌ ریه‌وه‌ سه‌فه‌ری ده‌ره‌وه‌ بکه‌م. دوا‌ی ئه‌وه‌ ساڵی ١٩٧١ سه‌فه‌ری ده‌ره‌وه‌م کرد. براکانی تر درێژه‌یان به‌ ئیشه‌که‌ دا و من یه‌کیک بووم له‌ که‌سانه‌ی هاوکاریم کردوه‌ له‌ دامه‌زراندنی کۆمه‌له‌ و له‌ پیکه‌ینانی گروه‌کانی سه‌ره‌تاکه‌. به‌ لأم ئه‌ و ماوه‌یه‌ به‌ حوکمی نه‌وه‌ی که‌ من دوور که‌وتمه‌وه‌ و چووم بۆ قیه‌ننا، به‌ لأم ناگاشم لیته‌بووه‌ که‌ براده‌رانی تر ئیش و کاریان کردوه‌، هه‌رچه‌نده‌ به‌هۆی سه‌فه‌رکردنه‌که‌م من وه‌ک خۆم نه‌مه‌ده‌توانی به‌ چالاکی به‌شداری تیدا بکه‌م، ئه‌ و کاته‌ش کورد له‌ ناو ئه‌وروپا ئه‌وه‌نده‌ زۆر نه‌بوو تا بلیین له‌ ناو کورده‌کانی ئه‌وروپا ئیشم کردوه‌.

گولان: ده‌کرێ له‌ ریکای تۆوه‌ بزانیی بیروکه‌ی دامه‌زراندنی کۆمه‌له‌ی ره‌نجده‌رانی کورده‌ستان بۆ یه‌که‌م جار هی کی بوو؟

نەوشیروان : بیڕۆکە که له راستیدا وهك گوتم دهگهڕێتهوه بۆ ئهو جیاوازیی چینی سۆقیهتی. ئهو زهمانه گروپیك هاتبوون بۆ سلیمانی که جیابوونهوه له حیزبی تودهی ئێرانی، ئهو گروپه به ناوی سازمانی ئینقیلابی ئهو کارهیان دهکرد. ئهوانه کاریگهری زۆریان ههبوو لهسهر ژمارهیهك له کادیره گهنجهکانی ئهو کاتهی که له بانی مهکتهبی سیاسی کاریان دهکرد.

گولان: واتا تۆ لهو کهسانه نهبووی که تهئسیرت لی کرابی؟

نەوشیروان : نهخیر من یهکیك بووم لهو کهسانه.

گولان: له سالی ۱۹۷۵ کاتیك ئهو نسکۆیه بهسهر کورد دا هات، تۆ ئهو کاته پهیوهندی سیاسیت لهگهڵ پارتی بوو یان لهگهڵ کۆمهله؟ یان لهگهڵ ههردووکیان بووی؟ چۆن؟

نەوشیروان : من دواي یهکگرتنهوهی پارتی، نهبوومهوه نهندام له پارتی، ههه وهك دۆستی پارتی مامهوه. ههتا ئهو کاتهی من سهفهری قیهنام دهکرد هاتم سهردانی مهکتهبی سیاسی پارتیم کرد، ئهو کاته دکتۆر مهحمود لهویبوو و زۆریان پی خوشبوو که من وهك نیشانهیهك له یهکگرتنهوهی ههردوو بالهکه لهوی بيم به نهندامی لقی ئهوروپا. وابزانم کاغهزیشیان نووسی، بهلام من لهدهرهوهی ریکخستن بووم. بهلام لهگهڵ برادهرانی کۆمهله ناگاییمان لهیهکتر ههبوو.

گولان: کۆمهلهی رهنجدهرانی کوردستان دواي سالی ۱۹۷۵ توانی به هیژو تین و گوپیکی ترهوه بکهوێته شاخ و ههروهها له کۆتایی چهفتاکان و سهرهتای ههشتاکانیش تا ناوهراستی ههشتاکان توانی له شاریش هاوسهنگیهکی گهوره له بزوتنهوهی رزگاربخوازی نیشتمانی کوردی دروورست بکات. چ پێویستی بهوه بوو بچێته ناو یهکیتی نیشتمانی کوردستان؟ له کاتیکدا کۆمهله خوی حزبیکی زۆر فراوان و گهوره بوو به تايبهتی لهریزی گهنجهکان؟

نەوشیروان: پێش دهستپیکردنهوهی شوپش له سالی ۱۹۷۵-۷۶ کۆمهله ریکخراویکی وهها گهوره نهبووه، هههچهنده پتهوترین ریکخراو بوو لهچاو



يکخراوه‌کانی تر و له‌رووی ریکخستنه‌وه له هه‌موویان کارامه‌تر بوو، کادیری باشی هه‌بوو به‌لام به ژماره کهم بوون. ئەمه یه‌که‌م. دووهم، بۆ زانیاریت ئەو کاته مام جه‌لال سکریتیژی کۆمه‌له‌ بوو هه‌ر له سه‌ره‌تای دامه‌زراندنه‌وه تا ئەو فه‌تره‌یه‌ش.

گولان: واته یه‌که‌م سکریتیژی کۆمه‌له‌ مام جه‌لال بوو؟

نه‌وشیروان: به‌ئێ. درووستکردنی یه‌کییتی له‌راستیدا جۆریک بوو له جیبه‌جیکردنی ئەو بیره‌ی که هه‌م پارتی پێشهره‌و هه‌بیته‌ هه‌م به‌ره‌ی یه‌کگرتوویی گه‌ل هه‌بیته‌ و له‌شکری رزگاریی دروست بکات. ئێمه هه‌ولماندا ئەو مۆدیله‌ له‌ کوردستان دروست بکه‌ین. واته به‌شداریکردنی کۆمه‌له‌ ئێمه ئەو زه‌مانه‌ واما‌ن حیساب ده‌کرد وه‌ک چۆن تۆ به‌ریدیک ده‌خه‌یته‌ ناو ئاوه‌وه‌ چه‌ند هه‌لقه‌یه‌ک دروست ده‌کات، هه‌لقه‌ی یه‌که‌م زۆر رو‌شن و دیاره‌، هه‌لقه‌ی دووهم که‌متر رو‌شنه‌، هه‌لقه‌ی سێیه‌م له‌و که‌متر، واما‌ن دانا‌بوو کۆمه‌له‌ ببیته‌ به‌ نه‌وات بۆ کۆکردنه‌وه‌ی ئەو هه‌لقه‌ جیا‌جیا‌یانه‌ی تو‌یژه‌ کۆمه‌لاتیه‌کانی ناو کۆمه‌له‌ی کورده‌واری.

گولان: مام جه‌لال چۆن وازی له‌ سکریتیژی کۆمه‌له‌ هینا، با بزانی‌ن کاک نه‌وشیروانی‌ش چه‌نده‌مین سکریتیژه‌؟

نه‌وشیروان: له‌راستیدا ره‌نگه‌ به‌ فه‌رمی من دووهم سکریتیژی کۆمه‌له‌ بووبم، ئەو کاته‌ی که مام جه‌لال له‌ سا‌لی ۱۹۷۲ چوو ده‌ره‌وه‌، ئەوه‌ی که به‌ عمه‌لی سه‌ره‌پرشتی ریکخستنه‌کانی کۆمه‌له‌ی کردوه‌ شه‌هابی شیخ نوری بووه. دوا‌ی ئەوه‌ی که کاک شه‌هاب گه‌را و ریکخستنه‌کانی کۆمه‌له‌ تووشی گرتن و راوه‌دوونان بوون کۆمیته‌ی هه‌ریمه‌کان دروست بوون. کاک ئارام مه‌سنو‌لی کۆمیته‌ی هه‌ریمه‌کان بووه به‌لام ئەو کاته‌ش هه‌ر مام جه‌لال سکریتیژی کۆمه‌له‌ بووه. پاش ئەوه‌ی که یه‌کییتی نیشتمانی دامه‌زرا و بیجگه‌ له‌ کۆمه‌له‌ بزوتنه‌وه‌ی سۆشیا‌لیستی هاته‌ ناو یه‌کیتییه‌وه‌ و خه‌تی گشتی دروست بوو، ئیتر ئەوساکه‌ گه‌فتوگۆمان له‌گه‌ل مام جه‌لال کرد که ئایا وه‌کو سکریتیژی کۆمه‌له‌

ئه‌م‌ئین‌ه‌وه‌ یان‌ئیش‌ ده‌ییت‌ به‌ قاسمی‌ مشت‌ه‌ره‌کی‌ ئه‌و‌ (٣)‌ سئ‌ با‌ئه‌ی‌ که‌ یه‌کی‌تیا‌ن‌ دروست‌ کرد‌وه‌. ئه‌و‌ (مام‌ جه‌لال)‌ قاسمه‌ مشت‌ه‌ره‌که‌که‌ی‌ هه‌لبێژارد‌ و‌ ئیمه‌ش‌ هه‌موومان‌ قه‌بو‌ئمان‌ بو‌و‌ که‌ ببی‌ به‌ قاسمی‌ موشت‌ه‌ره‌کی‌ هه‌ر‌ سئ‌ با‌ئه‌که‌ی‌ ناو‌ یه‌کی‌تی‌، به‌لام‌ تا‌ ئارام‌ ما‌بو‌و‌ هه‌ر‌ مام‌ جه‌لال‌ به‌ فه‌رمی‌ سکر‌تیر‌ی‌ کۆمه‌له‌ بو‌و‌، کاک‌ ئارام‌ئیش‌ کاره‌کانی‌ به‌رپۆه‌ده‌برد‌، و‌اتا‌ به‌رپرسی‌ کۆمه‌له‌ بو‌و‌ به‌لام‌ سکر‌تیر‌ نه‌بو‌و‌، به‌لکو‌ هه‌ر‌ مام‌ جه‌لال‌ سکر‌تیر‌ بو‌و‌.

گولان‌ : به‌رپزت‌ له‌ ریگای‌ کۆنگره‌ و‌ کۆنفرانس‌ یا‌ پلینییۆمه‌وه‌ بو‌وی‌ به‌ سکر‌تیر‌ یان‌ مام‌ جه‌لال‌ ده‌ست‌نیشانی‌ کردی‌ بۆ‌ سکر‌تیر‌ی‌؟

نه‌وشیروان‌ : نه‌خیر‌ من‌ دوا‌ی‌ ئه‌وه‌ی‌ که‌ کاک‌ ئارام‌ شه‌هید‌ بو‌و‌ له‌ به‌ری‌ قه‌ره‌داغ‌، کۆبو‌ونه‌وه‌یه‌کی‌ فراوانی‌ کادیره‌کانی‌ کۆمه‌له‌مان‌ له‌ شینیی‌ کرد‌، له‌و‌ کۆبو‌ونه‌وه‌دا‌ من‌ هه‌لبێژێردرام‌ که‌ سه‌رپه‌رشتی‌ کاروباره‌کانی‌ کۆمه‌له‌ بکه‌م‌. دوا‌ی‌ ئه‌وه‌ کۆبو‌ونه‌وه‌یه‌کی‌ فراوانی‌ ترمان‌ به‌ست‌، پاشان‌ کۆنفرانسی‌ یه‌که‌ممان‌ به‌ست‌ و‌ له‌م‌ کۆنفرانسه‌دا‌ من‌ به‌ سکر‌تیر‌ی‌ کۆمه‌له‌ هه‌لبێژێردرام‌. ئیمه‌ له‌ سه‌رده‌می‌ پێشمه‌رگایه‌تی‌دا‌ (٣)‌ سئ‌ جار‌ کۆنفرانسی‌ کۆمه‌له‌مان‌ به‌ست‌وه‌.

گولان‌ : به‌لام‌ له‌ هه‌شتاکان‌ دوا‌یی‌ نه‌به‌سترا‌؟

نه‌وشیروان‌ : له‌ هه‌شتاکانی‌ به‌ستمان‌ به‌لام‌ دوا‌ی‌ ئه‌وه‌ی‌ له‌ ١٩٨٦‌ شه‌ری‌ سه‌خت‌ له‌ نیوان‌ کورد‌ و‌ حزبی‌ به‌عس‌ دروست‌ بو‌و‌، له‌راستیدا‌ له‌ ترسی‌ بۆ‌ردوومان‌کردن‌ و‌ به‌کارهێنانی‌ چه‌کی‌ کیمیایی‌ نه‌مان‌توانی‌ کۆنگره‌یه‌کی‌ و‌ه‌ها‌ به‌ستین‌، ئه‌ترساین‌ که‌ زۆربه‌ی‌ کادیره‌کانمان‌ بکوژرێن‌.

گولان‌ : ره‌نگه‌ ئه‌و‌ کاته‌ چه‌ماسی‌کیش‌ نه‌بو‌ویت‌ بۆ‌ به‌ستنی‌ کۆنگره‌؟

نه‌وشیروان‌ : شه‌ره‌که‌ ئه‌وه‌نده‌ سه‌خت‌ بو‌و‌، بو‌و‌ بو‌وه‌ ئه‌وله‌ویات‌. ئه‌وه‌ی‌ من‌ باسی‌ ده‌که‌م‌ دوا‌ی‌ ١٩٨٦‌ ه‌. هۆکاره‌که‌شی‌ ئه‌و‌ شه‌ره‌ سه‌خته‌ بو‌و‌ که‌ ئه‌و‌ کاته‌ جیگایه‌ک‌ نه‌بو‌و‌ تۆ‌بتوانی‌ به‌ دل‌نیایی‌ کۆنفرانسی‌ تیدا‌ به‌ستی‌.



هه ٢١-١١-١٩٧٦ که شههابی شیخ نوری و جعفر عهبدولواحید له
 سههر کردایهتی کۆمهله و نهوه زۆراب له ریکخستنی بهغداد له سیداره دران.
 ئایا له سههر کۆمهله له سیداره دران یان بههۆی بیری نهتهوهیی و کوردایهتی
 بوو؟

نهوشیروان: یهکیک لهو شتانهی که له سههرهتای دامهزاندنی کۆمهلهوه ئیمه
 گرنگیمان پی دهدا نهوه بوو که کۆمهله خۆی بپاریزی له لیدان. سالی ١٩٧٠ تا
 ١٩٧٥ ئیمه هیینی نهوه مان ههبوو که نهگهر که سیك بگریه رهنگ بوو پارتی
 بیگری به تۆمهتی نهوهی که جاسوسی به عسیه، حکومت بیگری به تۆمهتی
 نهوهی که جاسوسی دهزگای پاراستنه. له بهر نهوه نهوهندهی بۆمان کرا
 ههولماندا ههلقهه ریکخستنهکانی نا کۆمهله زۆر زۆر تهسک بیت و ئیمه
 کادیری ریکخستن دروست بکهین نهک ریکخستنی جه ماوه ری. له بهر نهوه
 نهده بیاتی شمان نه بوو، یهک دوو بلاوکراوه وهختی خۆی به ههله بلاوکراوه تهوه،
 بهلام دواهی کۆکراوه تهوه. کۆمهله تا سالی ١٩٧٦ ههچ شتیکی به رهسمی
 بلاونه کراوه تهوه بۆ خهک. به شیوهیهکی زۆر نهینی کاری دهکرد له ناو
 نوخبهیهکی ههلبژێردراودا، بۆ نمونه له ناو زانکۆی سلیمانیدا وهختی که
 ریکخستن دروست دهکەیت تهنا نهو که سانهت ریکدهخست که له کاتی قهیران
 و تهنگرژهکاندا دهتوانی سههر کردایهتی رای گشتیبکات، نهتوانیت له ناو
 خویندکاراندا رۆلیکی کاریگهری هه بیته له ناو کریکاراندا نهو که سانه
 ریکبخهیت که له کاتی نهزه ماتدا نهتوانیت له ناو چینی کریکاراندا کار بکات،
 له ناو رۆشنییراندا هه ر بهم شیوهیه. واته ههلبژاردهی نه مانه ههولده درا
 کۆبکریتهوه و به چهن دین قۆناغدا تیده په رین و به ههلقهه رۆشنییری و نه مانه
 تا نه بن به نه نام. سالی ١٩٧٥ کاتی کۆمهله هاته ناو یهکیتییهوه ئیتر نهو
 قۆناغه دهستی پیکرد. کاک شههاب و نهو براده رانهی که حوکمی ئیعدام دران
 به تۆمهتی نهوه بوو که نه مانه ته یاریکی مارکسیان دروست کردوه و
 سهفه ری ده ره وه یان کردوه و په یوه ندیان کردوه به جیهاتی بنگانه وه، چونکه

كاك شه‌هاب چه‌ند جارێك چوو بوو بۆ به‌یرووت فه‌له‌ستینییه‌كانی بیینیبوو. واتا به‌شێکی ئه‌و براده‌رانه‌ی ئیعدام کران له‌سه‌ر ئه‌وه ئیعدام کران.

گولان: ئیستا یان جارانی‌ش باس له‌وه ده‌کرا که جیاوازیه‌که هه‌بووه له‌نیوان شه‌هید ئارام و شه‌هید شه‌هاب. هه‌ریه‌که‌ه و سه‌ر به‌ باڵیگی سه‌ربه‌خۆ بوون و کۆمه‌ڵێک گروپی دیکه‌یان له‌ خوار خۆیان هه‌بوو. یه‌عنی کۆمه‌ڵێک په‌یره‌وی شه‌هید شه‌هابی کردووه و کۆمه‌ڵیکیش په‌یره‌وی شه‌هید ئارامی کردووه. ئایا کاک نه‌وشیروان مسته‌فا په‌یره‌وی کام باڵی ده‌کرد تا ئه‌و دوانه‌ مابوون؟

نه‌وشیروان: ئه‌وه راست نییه‌، ئه‌وه راست نییه‌، یه‌که که‌رته‌ ناکوکی له‌ناو کۆمه‌له‌ دروست بوو، ئه‌ویش ناکوکیه‌کی فکری بووه، دوا‌یسی حه‌سم بوو. ناکوکیه‌که‌ دوا‌ی ساڵی ۱۹۷۵ و تیکشکانی شۆرشێ کوردبوو، له‌ ناو سه‌رکرده‌یه‌تی کۆمه‌له‌ جوړیک له‌ بۆچوون دروست بوو که ئایا ناکوکی سه‌ره‌کی ئیمه‌ له‌گه‌ڵ حکومه‌تی به‌عسه‌ یان له‌گه‌ڵ ئیمپریالیزمی ئەمریکایه‌. به‌لام له‌ دوا‌ی فه‌تریه‌کی زۆر که‌م ئه‌و موشکیله‌یه‌ش حه‌ل کرا ئه‌وه‌ی که پێشبینی شۆرشێ کرد و کاک شه‌هابیش پێشبینی شۆرشێ کرد.

گولان: ئه‌ی بۆ له‌ سه‌رکرده‌یه‌تی کۆمه‌له‌ و سه‌رکرده‌یه‌تی ئیستا هه‌ندی جارن ئه‌و شتانه‌ باس ده‌کرین. له‌ سه‌رکرده‌یه‌تی یه‌کیته‌ی ئه‌وا‌ه‌ی که پێشان له‌ مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکرده‌یه‌تی کۆمه‌له‌ بوونه باسی ئه‌و جیاوازیه‌ ده‌کهن له‌ نیوان شه‌هید ئارام و شه‌هید شه‌هابدا؟

نه‌وشیروان: من پێموا‌یه ئه‌وه راست نییه‌. ره‌نگه ئه‌و براده‌رانه له‌ بیئاگاییه‌وه قسه‌ ده‌کهن. تا ئه‌و زه‌مانه‌ی که کاک شه‌هاب و هاو‌پێکانی له‌ سه‌رکرده‌یه‌تی کۆمه‌له‌ بوون کاک ئارام کادی‌ریکی ئاسایی بووه له‌ کۆمه‌له‌، له‌ سه‌رکرده‌یه‌تی نه‌بووه. دوا‌ی ئه‌وه‌ی کاک شه‌هاب و هاو‌پێکانی که‌وتنه‌ به‌ر گرتن و راوانان کۆمیته‌ی هه‌ریمه‌کان دروست بوو، له‌وه‌یا کاک ئارام ها‌ته پێشه‌وه و بووه که‌سی یه‌که‌می ناو کۆمه‌له‌.



شەكاك نەوشیروان كە باسی شەپری ناوخوای هەشتاكان دەكریت، لەبەرچی هەموو حزبەكانی بەرەوی جود ئەوانەیی كە ئیستاش ماون و جگە لەمانەش زۆر خەلكی تەنانەت ناو یەكئیتیش ئیستا نەوشیروان بە سەركردهیهکی کاریگەری ئەو شەپەری ناوخوایە دادەنێن. وەك رۆژانە ئەوانەیی ناو مەكتەبی سیاسیش ئەو دەلێنەووە كە نەوشیروان خەلكی بە كوشتن داو. باشە بۆ هەر كاك نەوشیروان سەركردایەتی یەكئیتی دەكرد، یان فیعلەن تۆ رۆلێکی زۆرت هەبوو، بەكورتی بۆچی ناوی تۆ زیاتر لە هەر ناویکی دیکە زەق دەكریتەو؟ یان مەبەستیکی تر هەیە كە ئیمە نایزانن؟

نەوشیروان: رەنگە ئەو دوو فاكتهری هەبێت. یەكێكان فاكتهری ناوخوای یەكئیتییە كە ئەو بەشێكە لەو مەملانییە ناوخوایەییە لە نیوان بالە جیا جیاكانی ناو یەكئیتیدا هەیە. بەشێکی تریشیان ئەگەر پێتەووە بۆ ئەو تۆوانا میدیایییە كە كاتی خۆی حزبێ شیوعی عێراق هەبوو، لە راستیدا حزبێ شیوعی رۆلی زۆر گەورەیان هەبوو لەوێ كە ناوی من بە شەپری ناخواوە بنووسین بە تاییبەتی دواي شەپری (پشتناشان) و ئەوانە. خۆت ئەزانی كادری راگەیاندن لە حزبێ شیوعیدا زیاتر بوو، ئەو زەمانە یەكئیتی سوڤیەت مابوو، حزبێ شیوعی لەگەڵ حزبێ شیوعی تری دونیا پەيوەندیان هەبوو ئیتر هەلمەتییکی جیهانییان دژ بە من دەست پێكرد.

گولان: باشە لەبەرچی ناوی تۆیان دیار خست؟ ئایا لەبەرئەووە نەبوو فیعلەن رۆلێکی باشت نەبینی؟

نەوشیروان: لەبەرئەووەی من سەركردایەتی هەندیک لە شەرەكانم كردووە.

گولان: وانا حەقیقەتییکی تێدا هەبوو بەرامبەر بە تۆ؟
 نەوشیروان: من حەز ناکەم بگەرێنەووە بۆ رابردوو گوێر هەلبەدەینەووە چونكە كە گوێر هەلبەدەیتەووە عادەتەن بۆگەن و ئیسك و پرووسك دیتە دەرەووە. شەپری یەكئیتی لەگەڵ هەموو لایەنەكانی ترا، لەراستیدا بە پلەیی یەك لەگەڵ پارتیدا بوو، چونكە پارتی وەكو تاكە حزب مەبەدنی تەعەدودییەتی قەبول نەدەكرد. ئەو

شەڕانە بەشیک بوو لە چەسپاندنی فکەری تەعەدودیت کە بۆ جاری یەکەم بوو یەکییتی هێنایە کوردستانەوه. فرەیی حزبی، فرەیی سیاسی و فرەیی رۆژنامەوانی تا ئەو زەمانە پارتی خۆی بە تاکە حزب دەزانی کە شیعارێ ئەوەی هەبوو پێشەروی کورد پارتیە و هیچ حزبیکی تر نییە. ئەمە وەختیک یەکییتی دروست بوو هەلگەرانەوه بوو لەو سەرەتایە.

گولان: بەس هەست ناکە لە واقیعی عەمەلیدا یەکییتی نەیتوانی ئیستیعابی ئەو هەموو حزبە کوردستانیانە بکات، کە خەباتی رزگاری نیشتمانیان دەستپێکردبوو؟ چونکە یەکییتی بەتەنیا لە بەرەیهک بوو و حزبهکانی تریش هەموویان لە بەرەیهکی تر. خۆی تەعەدودیت ئەوەیە حزبهکانی تر قەبول بکە لە کاتی کدا پارتی لە ناو زۆرتەری حزبهکانی کوردستانیدا بوو، بەرە ی جودیان پێکەینابوو، بەلام یەکییتی بە تەنیا بوو و شەری دەکرد بۆ ئەوەی هەموو حزبهکانی تری وەکو سۆشیالیست و شیوعی و پاسۆک و... هتد پاکتاو بکات؟

نەوشیروان: من وەک گوتم نامەوی باسی ئەوه بکەین. بە جێدەهێلین بۆ میژوو نووسان، با ئەوان هەلیسەنگین.

گولان: با بیینه سەر هەلۆهشانهوهی کۆمەڵە... خەلکیکی زۆر چ ئەوانە ی ئیستاش هەر خۆیان بە کۆمەڵە دەزانن یان لە ریگای کۆمەڵەوه توانیان بێن بە کادیریکی کوردستانی و نیشتمانی، قسە ئەوەیە خەلکی دەرەوهی کۆمەڵەش دەلێن گوزریکی گورچک بڕ بوو کە درا لە کۆمەڵە و تەنانەت لە بزاقی نیشتمانی، باشە کاک نەوشیروان چۆن توانی ئەو بڕیارە بدات کە کۆمەڵە لە سالی ۱۹۸۸ هەلبووە شینیتهوه؟

نەوشیروان: من بە تەنیا ئەو بڕیارەم نەدا، ئەوه ژمارەیهکی زۆر پێش من لە کادیرهکانی کۆمەڵە ئەو گفتوگۆیانەیان دەست پێکردبوو لەگەڵ یەکییتی شۆرشگیراندا، لە قاسمە رەشەوه ئەو گفتوگۆیانەیان دەستپێکردبوو. کە بڕیاری هەلۆهشانهوهی کۆمەڵەشمان دا لە کۆبوونەوهیهکی زۆر فراواندا چەند



سێك تێیدا بهشدار بوون كه ئهو بریاره مان دا. بهلام له بیرت نهچیت
وه خێنك كه كۆمه له مان هه لوه شاندهوه ته سلیمی دهست سهركردایه تیهكم كرد
كه جگه له دوو كهسیان ئهوانی تر هه موویان كۆمه له بوون.

گولان: واتا خۆت قهناعتت به هه لوه شاندهوه كه هه بوو؟

نهوشیروان: بهلی ئه زه مانه قهناعتم پێ هه بوو. بهلام ئه زموون ده ری خست
كه شتیکی هه له مان كردوه.

گولان: هه ستت كرد كه غه درێكت كردوه؟

نهوشیروان: ئیستا واتا ئه دوو سی سا له هه ست دهكهم كه كاریکی هه له مان
كردوه. له وه وپیش پیم وابوو وهك بۆم باس كرده كه كۆمه له مان
هه لوه شاندهوه و ته سلیمی سهركردایه تی یه كیتیمان كرد، ئه و كاته له ناو
سهركردایه تی یه كیتیدا ته نها د. فواد مه عسوم و د. كه مال فواد كۆمه له نه بوون
ئهوانی تر هه موویان كۆمه له بوون و ده یانتوانی هه موو یه كیتی بکهن به كۆمه له.

گولان: بهلام نه یانكرد؟

نهوشیروان: بهلی نه یانكرد.

گولان: دهكریت بزانی كاك نهوشیروان له بهرئه وهی زۆر جاران هه ست دهكریت
له حزب داده پریت واتا تووره ده بیته، وهك ماوه یهك له زه لی دانیشته بووی
خه ریکی نووسینی یاداشتهكانت بووی و هه ندی جاریش سه فه ری ده ره وه ت
كردوه، هه ندی جاری دیکه ش هه ست ده كه یته كاك نهوشیروان عاده، د لگیره،
تووره یه. ده كری بزانی ئه هه موو جاران هه كاك نهوشیروان ئیستیقاله ی ده دا
یان هه ر بۆ خۆی تووره ده بوو و خۆی دوور ده خسته وه و ده چوو هه كنه ار و له
ناوه ند دوور ده كه وته وه؟

نهوشیروان: پیموایه ئیوه مانان هه قه به ته قه دیره وه سه یری ئه و
هه لوێستانه ی من بکهن. چونکه ئه و كاتانه ی من دوور ده كه وته وه له راستیدا
له كاتی شه پی ناخۆدا بووه و من بۆم به جیه یشتون. بۆ نمونه بۆت باس بکهم
له دوا ی هه لبژاردنی یه كه می په رله مانه وه من له گه ل براده ره كانی خۆمانا ناكۆك

بووین له سههر ئه وهی که ئایا کادیره کانی یه کیتی بهین کاروباری حکومتی پی بسپیرین یا خود کادیره کانی یه کیتی چاودیر (مراقب) بن به سههر حکومت و، ته کنوکرات بهین. ئه وه یه کیك له و خالانه بووه بووه که ئه وه زمانه من لایه نگری ئه وه بووم خه لکی ته کنوکرات بهین با ئه وه شت پی بلیم منیان ته رشیح کرد بو یه که م سه روکی حکومت، به لام نه مکرد چونکه با وه رم پی نه بوو. براده رانی تر پییان وابوو ئه گهر له ده سه لاتدا نه بین خه لکمان له گه ل ناییت، له بهر ئه وه ده یانوت ئیمه خو مان له شو رشدا ماندوو بووین بوچی ته سلیمی خه لکی تری بکهین. له مه وزوعی یه کیتی و پارتیشدا من ره نیم وابوو، بیگومان پیش هه لبژاردن من له گه ل کاک مه سعود قسه م کرد له سههر ئه سائسی ئه وه ی لیستیکی هاوبه ش دروست بکهین. من با وه رم وابوو له بهر ئه وه ی میله ته که مان به قوناغیکی زور سه ختدا تیپه ریوه و تووشی کاره ساتی سیاسی، کومه لایه تی، ئابووری و روشنبیری بووه. ئه م قوناخه میله ته که مان پیویستی به ئیستیقرار هیه، بو ئه وه ش چاکترین شت ئه وه یه دوو حزبه سه ره کیه که لیستی سه ره کیان هه بیته. ئه وه زمانه (۱۹۹۲) په ره له مان سه د ئه ندامی هه بوو، وتم با پارتی ۳۵ کورسی هه بیته و یه کیتی ۳۵ کورسی هه بیته. ۳۰ یه که ی تر بو خه لکی سه ره بوو و ته کنوکرات و حزبه کانی تر دابنن بئین بو ئه وه ی ئه گهر له نیوان یه کیتی و پارتیدا جوړیک له ناکوکی دروستبوو، ئه و کاته ئه و سی که سه بتوانیته بالانسه که راست بکاته وه. به لام فکره که ی من قه بول نه کرا. من پیشنیارم کرد بو براده ره کانی خو مان که ئه گهر لایه ک حکومت وه رگرن و لاکه ی تر بین به ئوپوزیسیون. له گه ل پارتی قسه بکهین ئه گهر ئه وان حکومت وه رگرن ئیمه ده بین به ئوپوزیسیون، ئه گهر ئیمه ش حکومتان وه رگرت با ئه وان بین به ئوپوزیسیون. ئه و فکره یه ش له لای براده ره کانی ئیمه قه بول نه بوو و پییان وابوو پیکه وه حکومتیکی ئینتیلاق دروست بکهن. له بهر ئه وه من عه قلم نه ییری و وازم لی هیئا. وه ئه گهر وازم لی نه هیئا بایه ئیحتیمالی هه بوو ئه و ناکوکیانه، ئه وه زمانه موماره سه ی



ئەگەر ئەرەكەم بوو، رەنگ بوو بېتتە ھۆى ھەنگىرسانى شەر
 ئەتوان ئەرەكەم بولانەى ناو يەكئىتدا. پىمابوو ئەولەويەت بۆ ئەويە كە يەكئىتى بە
 ساغ و سەلامەتى بىمىنئىتەرە لەبەرئەرە من بۆم بەجىھىشتن. ھەموو جارەكانىش
 وابوو كە ناكۆك بوو بووم لەگەل رەفئىقەكانم لەجىياتى ئەويە شەرپان لەگەلدا
 بكام بۆم جىھىشتون.

گولان: ھەست ناكەى لە سىياسەتدا ئەو مەرئوزە؟ ئەو وازەينان و خۆ
 دورخستنەويە. سىياسەت وايە تۆ دەبىت مەملانىش بكامەت و ھەولئىش
 بەدەت كەمىنەى خۆت بكامەت بە زۆرىنە.

نەوشىروان: ئەو لە ولاتىكدا كە حزبەكان چەكدار نەبن راستە، بەلام لە
 ولاتىكدا كە حزبەكان چەكدار بن و سەركردايەتى حزبەكە و سەركردايەتى
 سىياسى ئامادە بن بە چەك دىفاع لە مانەوي خۆى لەو پۆست و پايانەدا بكام
 پىم وايە ئىنسان بكامئىتەرە باشترە ھەك لەويە شەرپان لەگەلدا بكام. ئەويە
 كە تۆ باسى دەكامەت رەنگە لە ولاتىكدا بىت كە تەقالىدى دىموكراسى
 رەگداكوتاوى تىدا بىت. لە ئەوروپارەنگە و ابىت بەلام لە كوردستانىكدا كە
 ھەموو چەكدارن پىم وايە ئەو سەر ناگرى.

گولان: لىنن كە شۆرشى ئۆكتۆبەرى داگىرساند سەرەتا كەمىنە بوو دواى بە
 گفئوگۆى چەر بەردەوام بوو بە زۆرىنە. عەزىز مەمەدىش جەبەى وەتەنى
 لەگەل بەعس كرد خۆ لە سەرەتا كەمىنە بوو، بەلام بە كۆبونەويە بەردەوامى
 ناو كۆمىتەى ناوھەندى بوو بە زۆرىنە. واتا لە سىياسەتدا وايە مەملانىكە رەنگە
 ھەندىك جار درىژخايەن دەبىت، ناشى سارد بىتەرە. بەلام كە دور كەوتىەرە
 رەنگە ئەوانى تر ئىستىغالى بكام و زىاتر ئەو نەجەى كە دەيانەويت
 جىگىرى دەكەن. فكمەى تۆش لەو كاتە زىاتر بچوك دەبىتەرە چونكە تۆ
 مەيدانەكەت بۆ جىھىشتون. پىم وايە ئەو لە سىياسەتدا زىاتر زىانت
 پىدەگەيەنئىت، بۆيە ئەگەر بەردەوام بىت باشترە و ھەولئىش بەدەت نەگاتە
 پىكدادانى چەكدارى. چونكە ھەندىك جارن دەبىتە كۆلدان، رەنگە تۆ بە

نیشتمانپەرۆهری بزانی بۆ ئەوەی ئەو کیشەیهی هیه با کەسی تێدا نەسوتی
 بەجێدەهێلی؟

نەوشیروان: من نمونەیهکت بۆ باسکەم. کاتیك که شەپری نیوان پارتی و
 یەکییتی دەستی پیکرد من زیاتر لە سالیك بوو لە نەندن دانیشتبووم. هیچ
 دەستیكم لە هەلگیرسانی شەپری یەکییتی و پارتی و، یەکییتی و بزوتنەویدا
 نەبوو، من بەسەر شەرەکهدا هاتەوه. که هاتیشمەوه لایەنی گفتوگۆکه من
 دەمکرد. لە گفتوگۆکهشدا یەك خالی بنەرەتی هەبوو بە نسیبەت منەوه که
 ئەمویست جیبەجیبی بکەم ئەویش گیرانەوهی برام خەلیل و داھاتی برام
 خەلیل بوو. یەعنی هەموو مەملانیکیە من که پێیان دەوتم مەوقیفی
 مۆتەشەدیده لەبەر ئەو ھۆکارە بوو. وەختیک که بینیم هیچ ریگە لە ناسۆی
 نزیکدا و هیچ هیوایەکی ئەو نیه که لە نیوانی یەکییتی و پارتی دا ریککەوتن
 ببیت، ئاخر مەرحەلە من خۆم بە شەخسی کاغەزم بۆ کاک مەسعود بارزانی
 نووسی و کاک مەسعود یش جوابی بۆ نووسیمەوه و گەیشتینه دارشتنیک
 (سیغەیهک) که بگەینە ریککەوتن، بەلام که سەیرم کرد لە ناو پارتی و
 یەکییتیشدا چەندین گروپ هەن دژی ئەو ریککەوتنەن و نایانەویت
 سەربگریت. لەبەرئەوه جاریکی دیکەش بەجیمهیشت.

گولان: قسەیهکی بەریلاو هیه دەلیت کاک نەوشیروان تەنها سلیمانی پی شارە.
 واتە بیریکی ناوچەگەری بەسەریدا زالە. دەکرێ ئەمە لەسەر زاری خۆتەوه
 راستی ئەمە بزانی؟

نەوشیروان: ئەسڵەن من خۆم بە کوردستانی دەزانم نەك خۆم بە خەلکی
 کوردستانی عیراق بزانی. یەك نیشانەم پی بلی دەلیلی ئەوه بیت که من
 ناوچەگریتی دەکەم.

گولان: دەلین گوتووتە هەولیر کوئی پیروژه تا شەپری تیا نەکرێ کاتی سالی
 ۱۹۹۴، ۱۹۹۵ و ۹۶ و واتە ئەو سالانەیی که شەری ناوخوا هەبوو. ئایا فیعلەن
 تۆ وات گوتووه؟



ان وهكو مهبدو من هه موو كوردستانم پى پيرۆزه نهك هه شارى دهزانم، وهختى خویشى كه ئيمه خهباتمان كردوو له پیناوى نیشتمانكه مان خهباتمان كردوو. نیشتمانكهى ئيمهش بهتهنيا بریتى نییه له شارى سلیمانى. ئهوه قسهیهكى ناراسته و من وام نهوتوو، بهلام نهوهش نهگه پرتهوه بۆ ئه و قسه و قسه لۆكانهى كه باله ناكۆكهكانى ناو یه كیىتى بۆ یه كترى دروستى دهكهن. نهگینا ئه وهى كه من پیم دهلین موهندسى شهپرى براكوژى بووه، من هه موو شهركانى پيش را په پینیش هه له سه ره و لیر كردوو مه.

گولان: كاك نهوشیروان هه ندیك جار هه لویستی زۆر جدیت هه یه وتیبینی و رهئى خۆت هه یه له سه ره ئه و شتانهى كه تۆ به نانیشتمانى دهزانى و یان ئه و شتانهى كه تۆ پیت وایه زیانى هه یه بۆ ناییندهى كوردستان. دواى رووخانى به عس كه رژیمی به عس نه ما له سه ره حوكم، كۆمه لیک فایل هاته گۆپى گوايه له سه ركردایه تی یه كیىتى و حزبه كانى تریشدا فایلدار هه یه. نهگه ره ئه مه حه قیه تىكى تیدا یه بۆچى ئه و كاته مه وقیفت وهر نه گرت؟ خۆ ئه وهش بابه تىكى زۆر جددى بوو؟

نهوشیروان: مه به ستت له فایلدار چیه؟

گولان: ئه وانهى كه یارمه تیدهر بوونه له گه ل به عس جا به هه ره شیوه یه ك بیئت، سیخور بووبن یان هه ره شتیكى تر، گرنگ ئه وه یه هاوكارى به عس بووبن؟.

نهوشیروان: من زۆر به ی فایله كانى سه ركردایه تی یه كیىتیم بینوه، له راستیدا به مه عنای سیخور كه سیان سیخور نه بوونه تا وه كو ئینسان ناو نووسى بكات.

گولان: كاك نهوشیروان دواى رووخانى به عس به شداری له بنیادنانه وهى عیراقى نوئى كرد. ئایا فیعه ن كاك نهوشیروان به وای به عیراقى نوئى هه بوو كه به م شیوه یه سه ردانى به غدای كرد و به شداری ئه نجوومه نى حوكمى كرد بۆ ئه وهى عیراقىكى نوئى دروست بكات؟ بۆچى خه رىكى كوردستان نه بوو و دواى رووخانى سه دام كوردستان بكاته كوردستانىكى نوئى؟

نەوشیروان: پێموايه بۆ هەردووکیان کارمان کردووه. بە نسبەت کوردستانهوه پێم وایه ئێمه ئیشیکێ زۆر گەورەمان کردووه ئیستا لە کوردستان دەتوانیت بلیت بە مەعناى وشە بناغەى دەولەتى کوردی هەیه. هیچ لایەنیکى عێراقى و ئیقلىمى و نیودهولەتیش بەگونجاوى نازانن که کورد دەولەت دروست بکات. بۆ تۆ باشترین رێگا ئەوهیه لە عێراقیکى تازه لە دەزگای بریاردانى سیاسیا تۆ بتوانیت دەسەلاتت هەبیت. تا ئەو کاتەى که ناتوانیت جیابیتهوه خۆت حەز بکەیت و حەز نەکەیت بەشیکى لە عێراق. مادام بەشیکیشى لە عێراق، لە عێراقدا دەولەتیکت هەبیت که دەسەلاتت هەبیت لە دەزگای بریاردانى سیاسیدا. دەولەتیک بێت دیموکراسى بێت، دەولەتیک بێت لە خزمەتى خەڵکەکهدا بێت و دەولەتیکى تازه بێت ئەمە لە قازانجى کورده. ئەوهى تریش من پێم وایه ئێمه بناغەى دەولەتى کوردیمان دامەزراندووه.

گولان: چوار سالی رێک بەر لە ئەمڕۆ بەرپریت لەگەڵ کۆمەڵیک ئەندامى مەکتەبى سیاسى یەکیى یاداشتنامەیهکیان بەرز کردووه که دەنگو نارەزایى لەسەر چەند شتیک تیدا بوو، یەک لەو پرسانە تەمەنى مام جەلال بو. ئایا مەبەست لەوهبوو که ئەو تەمەنى گەورەیه و جەنابت بى بە سکرێتێر؟ واتا تۆ واجیهیهکی تر بووى لە ناو یەکیى دواى مام جەلال یان مەبەستیکی تەرت هەبوو؟ بۆچی تەمەنتان خستە ناو ئەو پرسەوه؟ تۆ باسى بەرنامەى سیاسیت دەکرد تەمەن رەنگە هەندیک جار رۆلى نەبیت؟

نەوشیروان: راستە تەمەن رەنگە هەندیک جار رۆلى نەبیت، بەلام لە مەسەلەى سەرکردایەتى یەکیتیدا نوێبوونەوه و تازهگەرى شتیکى زۆر لەسەرەخۆییه. بەشیکى زۆرى ئەندامانى مەکتەبى سیاسى و سەرکردایەتى یەکیى لە تەمەنیکدان که ئەبیت جینگە بۆ گەنج چۆل بکریت. دواى ئەمە، هەموو کەسیک که گەشتە تەمەنیک ئەبیت بیر لەوهى دواى خۆى بکاتەوه. من لە تۆ دەپرسم ئایا دەزانیت دواى مام جەلال چى بەسەر یەکیى دادیت؟ ئایا ئەزانیت دواى مام جەلال چى بەسەر پەيوەندیەکانى نیوان یەکیى و پارتى دادیت؟ ئایا



دوای مام جەلال چی بەسەر پەيوەندیەکانی نیوان کوردی عێراق و
 حەرمەنی عێراق دیت؟ پێویستە هەموو کەسێک پێشبینی ئەو بەکات کە دوای
 خۆی ئەگەر بە مردنیش نەبێت، بە وازەینان، نەخەشە بۆ ئەوە دا بنیّت کە دوای
 خۆی کەسانیک هەبن درێژە بە ئێشە کە بدن.

گولان: باشە بۆ ئەوێ شتە کە شەرعیەتیکی جوانتری وەرگیرتایە باشتەر نەبوو
 داوای بەستنی کۆنگرەتان بکردایە؟ چونکە لە کۆنگرە پریری ئەو شتە نە
 دەدریت. نەوشیروان: ئەو راستە، بەلام تۆ ئەزانی کۆنگرە یەکییتی کە ی
 ئەبەستری؟ گولان: من نەو ئەلا، خۆ من لە سەرکردایەتی یەکییتی نیم.

نەوشیروان: منیش هەرنزانم، منیش ئێستاو ئەو کاتیش نەمدەزانی، چونکە
 سکریتیژی گشتی ئەو پریرە دەدات کە ی کۆنگرە بێستری و نەبەستری.
 عادیەتەن حزبە باشەکانی دونیا پێش کۆنگرە ناکوکیەکانی ناو خۆیان
 چارەسەر دەکەن. گەلەلە ی بەرنامە ی تازە نامادە دەکەن و ئیش دەکەن کە
 سەرکردایەتی داهاوو کێ بیّت و کێ نەبیّت کاتیکیش دەچنە ناو کۆنگرەو
 ناکوکیەکانی ناو خۆیانیان چارەسەر کردوو، بۆ ئەوێ بە پریریکی
 یەگرتوو وە بچنە ناو کۆنگرە و بە پریریکی یەگرتوو وەش بیّنە دەرەو. نە
 بچن لە ناو کۆنگرە کە شەرەکان هەلبگیرسیین.

گولان: با ببینە سەر کاک نەوشیروان خۆی. ئایا کاک نەوشیروان تەنها لە
 پۆستی جیگری سکریتیژی گشتی یەکییتی نیشتمانی کوردستان دەستی خۆی
 کیشاو تەو، یان لە سەرکردایەتی و یەکییتیش؟

نەوشیروان: ئەتوانی وەلامی ئەو پرسیارە خۆت بیدەیتەو. من ئەگەر بلیم
 یەکییتی نیم پرۆام پی دەکەیت؟

گولان: نەو ئەلا

نەوشیروان: دوای ئەو وەش، کاکە ئینسان کە تەمەنیکی دوور و درێژی لە ناو
 حزبیکدا بەسەر دەبات، هەموو تەمەنی گەنجییتی خۆی بەسەر دەبات و ئەوێ
 کە پییدەلین (حەن) نوستالجیا تۆ ناتوانیت ئینسان پرۆت بکەیتەو لە هەموو

نوستالجیای خوێ مه به ستم ئه وه یه من به درێژایی سی سال له گه له کۆمه لێک خه له ک پێکه وه چه ن دین قو ناغی خو ش و ناخو شمان بپوه چه ن دین یادگاریمان هه یه ناتوانیت تو خۆت یه کجار پروت که یته وه له م هه موو شتانه .

گولان: به لام ئیستا هه ست ناکه یت له دوو پیا نی کدای؟ نازانیت له لای یه کیتی بمینیته وه یان ئه وه تا ئه و بیر و ته وه جو هاته ی خۆت ورده ورده چر ده که یته وه و یه کیتیت له سه ر ناگریکی نه رم دا نا وه وه ک چو ن بلیی چایه که ت دیم بدات، تا ئه و کاته ی سکر تی ری یه کیتی نی شتمانی کور دستان به ته نکید هه ر ده بی ت بگو پیت جا به هه ر شی وه یه ک بی ت ئی مسال نا سالی ک دو انی تر به تای به ت به هو ی ته مه نه که یه وه، ئه و کاته تو بی ت و بلی ت به لی من ئی ستا سکر تی ری یه کیتیم. ئه مه له کاتی کدا ما وه ی ئه م یه ک دوو سه له ی رابردو و ئی ستا و دا ها تو وش زه مینه یه کی له بار تری بو ده ره خسی نی؟

نه وشیروان: هه ز ده که م ئه وه بزانی ت که من له سه ر ته مه ن کیشه بنیاد نا نیم چونکه له وانه یه من خو م پێش هه ندیک که س بمرم، یه عنی که س نازانی که ی ده مریت و هه موومان له ته مه نی کداین که مو عه ره زین بو ئه وه ی بم رین. ئه وه یه کیکیان. دو وه میان من له و تار ی کدا که بلا وم کردو ته وه به ز ونی شانی «دوای ئه و هه موو ره خنه یه ئینجا چی» له ویدا چه ن دین سیناری وم هه نا وه ته پێشه وه. گو پین له ری گه ی گو پینه وه له نا و حزب، گو پین له ری گه ی گو پینه وه له نا و ده سه لاتدا و گو پین له ده ره وه ی ده سه لات و له ده ره وه ی حزب. من خو م له راستیدا هه یج وه لام یکی دیاری کرا وم له سه ر ئه وه نه دا وه ته وه، جیمه یشتوو ه بو مو نا قه شه کردنی کی گشتی. دوای ئه وه که تی ر کرا به نوو سی نی گف تو گو، به نوو سی نی و تار و به گف تو گو ئه و کاته خو ی ساغ ده کاته وه له سه ر چی ده بی ت.

گولان: کاک نه وشیروان له سالانی ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۵ و ۸۶ ته قری به ن کاری گه رترین کارا کتهر بووی له نا و هه ناوی یه کیتی. ئایا پیت وایه ده توانی به و ته وه جو هاته ی ئی ستا هه ته هه مان ئه و کارا کتهر ه بینی ته وه که له و سالانه دا

ده تینی؟



مان : ئیستا دوو قونای جیاوازه، ئەو زەمانەى تۆ باسى دەکەى قونای شەرى پێشمەرگایەتى بوو ئیستا قونای هەلبژاردن و دروستکردنى دامەزراوێى دەولەت و ئەوانەى. من تەمەنا دەکەم کە پارتیش و حزبەکانى تریش هەموو لەگەڵ رۆحى سەردەمدا بگونجین و خویان تازە بکەنەو. تۆ وختیک کە باسى فرەى (تعددیە) دەکەیت بەبى ئەو حزبە میژوویانە ناتوانیت پلورالیزم لەم ولاتەدا دامەزینیت. لەبەر ئەو ئەوێ کە من بۆ یەکیى تەمەنا دەکەم چاکبوونەو و ئیسلاحتە کە بۆ پارتیش تەمەنای دەکەم.

گولان: بۆچوونیک هەیه دەلیت کاک نەوشیروان مستەفا ریک و اتا مام جەلال تالەبانى. بە مانایەكى تر کاک نەوشیروان ئیستا لە هەموو کاتیکی تر زیاتر خزمەت بە یەکیى دەکات بەو تەو جەوانەکانى کە ئیستا هەیه تی و لە بنەرەدا لەگەڵ مام جەلال هیچ جیاوازییەكى نییه، بەلام بۆ ئەو هەیه تی ئەوانەى کە لە یەکیى دادەبڕین کاک نەوشیروان کۆیان بکاتەو؟

نەوشیروان : ئەو بێرپرای خۆیانە. بەلام لە ژياندا من هەمیشە عەبدى بێرپاوەرى خۆم بووم. عەبدى هیچ کەسێک نەبویمە.

گولان: یەکیى بەو بەناویانگە لەکاتی هەلمەت و شەردا جیاوازیەکانى بچوک دەبیتهو، بەلام ئەو کاتانەى شەرى نییه و دۆخەکە ئارام دەبیست ئیتر جیاوازیەکانیش زەق دەبنەو. بۆ نمونە ئیستا کە ئاشتیهوسەقامگیرى هەیه، کەچى خەریکە کۆنە برینەکان هەلدەدرینهو. ئایا ئەمە تا چەند راستە؟ چونکە تۆ ئەزموونیکى دریزت لەناو یەکیى هەیه ئایا بەراستى وایە؟

نەوشیروان : پیم وایە لە ئاشتیدا جیاوازیەکانى یەکیى باشتەر دەرەکەوئیت لەگەڵ حزبەکانى تردا. بەلام کام یەکیى؟ ئەم یەکیىیە ئیستا پیم وایە زۆر جیاوازی نەماوە لەگەڵ پارتى.

گولان: ئیمپرو کاک نەوشیروان بەهیزترین ئۆپوزیسیۆنە کە بە بارودۆخەکە رازى نییه، حزبى تریش هەن کە لەناو حکومەتیش بەشداریانکردوو یان نەیانکردوو، بەلام ئەوان کاریگەرییەكى ئەوتویان لە گۆرەپانەکە نییه. بەلکو

کاک نهوشیروان کاریگه‌رتترین ئه‌و ئۆپۆزیسیۆنه‌یه که ئه‌مڕۆ خه‌لک چاوه‌ڕێی ئه‌وه‌ی لی ده‌کات کاریگه‌رتیش بێت له‌ ئیستا. ئایا مانای ئه‌وه‌ نییه که ئه‌و خه‌لکی تووره‌ بووه له‌ ناو یه‌کیتی که به‌ هه‌مان شیوه‌ی ئیوه‌ بیر ده‌که‌نه‌وه و ناپازین به‌ بارودۆخه‌که و هه‌روه‌ها ئه‌وانه‌یش که سه‌ربه‌خۆن یا له‌ نیوحوزه‌کانی تێردان، که ناپازین، نهوشیروان بتوانیت سه‌رکرده‌یه‌تیان بکات و وه‌کو ئۆپۆزیسیۆنیکی پله‌ یه‌ک و سنووریک بۆ حکومه‌ت و ئه‌و ده‌سه‌لاته‌ دابنێیت که هه‌یه، یان هه‌ر مه‌به‌ستت ئه‌وه‌یه یه‌کیتی ئیسلام بکه‌یت؟

نهوشیروان : من ناتوانم به‌ خۆم بلێم ئۆپۆزیسیۆن. من له‌گه‌ڵ هاوڕێکانمان که جوړیک له‌ ته‌یاری سیاسین کۆمه‌لێک چه‌مکی سیاسیمان خستۆته‌ روو، ئیمه‌ دوژمنایه‌تیمان له‌گه‌ڵ هه‌چ که‌سێک نییه. ناحه‌زیمان له‌گه‌ڵ هه‌چ که‌سێک نییه.

گولان: مه‌به‌ستم شتی شه‌خسی نییه، به‌لکو له‌ جیاوازی بیروپا؟

نهوشیروان : جیاوازی بیروپا ئیمه‌ له‌سه‌ر جوړی به‌رپه‌وه‌بردنی ده‌وله‌ته‌که‌یه. که ئیمه‌ پیمان وایه ئه‌م ئیداره‌ی که ئیستا له‌ سلیمانی هه‌یه و ئه‌و ئیداره‌ی له‌ هه‌ولێر و ده‌وک هه‌یه لاساییکردنه‌وه‌ی ئه‌وروپای شه‌رقیه که پاشه‌په‌ڕۆژی نییه. بۆیه ئیمه‌ کۆمه‌لێک چه‌مکی سیاسیمان هه‌یناوه‌ته‌ ناو، وهره‌پانه‌که‌وه و خستمانه‌ته‌ روو. بۆ نمونه‌ جیاکردنه‌وه‌ی حزب له‌ حکومه‌ت، که وه‌ختیک ئیمه‌ باسی جیاکردنه‌وه‌ی حزب له‌ حکومه‌ت ده‌که‌ین مه‌به‌ستمان ئه‌وه‌ نییه که حزب له‌ حکومه‌تدا نه‌بێت یان له‌ په‌رله‌مان نه‌بێت، بێگومان که هه‌لبه‌ژاردن ده‌کرێت حه‌زه‌کان به‌شدارێ تێدا ده‌که‌ن و ئه‌وان نوێنه‌ر ده‌نیرنه‌ ناو په‌رله‌مان و کابینه و وه‌زاره‌ت پیکده‌هێنن. به‌ مانای ئه‌وه‌ی وه‌ختیک که ده‌لێی حزب و حکومه‌ت له‌یه‌ک جیا بکریته‌وه‌ پاش هه‌لبه‌ژاردن و پیکه‌ینانی کابینه ئیتر رۆلی مه‌لبنده‌ و لق و ناوچه و کۆمیته و مه‌کته‌بی سیاسی له‌ ده‌ستتێوه‌ردان(تدخه‌ل) له‌ کاروباری پۆزانه‌ی حکومه‌تدا نه‌میێت. وه‌ختیک تۆ نوێنه‌ره‌کانی خۆت نه‌نیریته‌ ناو وه‌زاره‌ت نه‌بێت له‌په‌رله‌مانی ئه‌وانه‌وه‌ کاره‌کانت بکه‌یت. وه‌ختیک تۆ فراکسیۆنیکت هه‌یه له‌ ناو په‌رله‌ماندا ئه‌توانیت له‌په‌رله‌مانی فراکسیۆنه‌که‌ی



خۆڕێژەکان بکەیت، نەك ئەوەی بەرپرسی مەڵبەند و بەرپرسی لق و ئەمانە پۆژانە تەداخول بکەن لە کاروباری حکومەتدا. بەرپۆەبەری قوتابخانەى سەرەتایى ئەوان دای بنیڤن، سەرۆکی شارەوانى ئەوان دایبنیڤن، بەرپرسی ئاسیڤ ئەوان دایبنیڤن، ئەمە یەکیکە لە خالەکان. خائیکى دیکە کە ئەوەى ئیمە زۆر بەلامانەوه گرنگە مەسەلەى شەفافیەتە، شەفافیەت لە کاروبارى دارایی، لە کاروبارى سیاسى، شەفافیەت لە هەموو لایەنەکانى ژياندا چونکە تۆ ئیتر لە قۆناخى مەترسى و ساواىی دەرچوویتە دەرەوه. ئەزموونى ئیمە ئیتر ئەزموونیکى ساوا نییە. چ پێگړیک هەیه لەبەردەم ئەوەى کە هەردوو وەزارەتى مالىە بودجەى حکومەتى هەریم بەریتە بەردەمى پەرلەمانى کوردستان بۆ ئەوەى گفتوگۆى لەبارەیهوه بکړیت، چ پێگړیک هەیه لەبەردەمى ئەوەى کە پەرلەمانى کوردستان دەسەلاتى ئەوەى هەیت وەزیر بانگ بکات و محاکەمەى بکات و ئەگەر زانى کە وەزیریکى لیۆهشاوه نییە متمانەى لى بسەنیتەوه و بیگۆړیت. ئەو مەسەلەى عدالەتى کۆمەلایەتییه کە لە زەمانى یۆنان و پۆمانەوه شەپرى لەسەر دەکړى، ئیمە ئەو مەسەلانەمان تەرح کردوو نەهاتووین باسى ئەوه بکەین فلان حزب خراپە و ئەمەیان وایە و ئەمەیان وایە. ئیمە پیمان وایە کە گۆړین لە چەمکە سیاسیهکاندا بکړیت. ئیستا ئیدارەى سکیمانى ئیدارەى تاک حزبیە ئیدارەى فرەبى نیه کە باوەرمان بە فرەبى هەیه.

گولان: پیت وانیه ئەو قۆناغەى ئیستا قۆناغیکى ئینتیقالیه هەموو قۆناغیکى ئینتیقالیش کاتى پێویستە، بە بریاریک هەموو شنیك ناکړى، لە روسیاش هەر وابوو بە ئاسانى یەکسەر نەکەوتە سەر ئەو سکەیهى کە جەنابت باسى دەکەیت، ماوهیهکى دەویت جا لەوانەیه ماوهکە کورت بیت هەندى جاریش ماوهکە دریز دەبیت. ئەگەر پۆتین نەبوایه رەنگە ئەو قۆناغە دووبارە لە روسیا دریز دەبۆوه. مەبەست قۆناغە ئینتیقالیهکە. بەلام پۆتین هات توانى ئەو قۆناغە زوو بپرى، بەلام لە کوردستان بەپێى ئەزموونمان و ئەوەى کە قەد دەولەت نەبووینە رەنگە ئەو قۆناغە دریزتر بیتەوه.

نەوشیروان : ئەووە رەنگە، بۆچوونیک وایە. بەلام بە بۆچوونی من ئەگەر ئێرادەى سیاسى لەلای سەرکردەى ھەردوو حزبەكە بییت، كوردستان ھێشتا نەبوو بە دەولەتى مۆئەسسەسات لەبەرئەووە بېریارى سیاسى سەرکردایەتى حزبەكان زۆر گرنگە لە گۆڕینی رەوتى ئەو گۆپانە.

گولان: ئەو سەرکردایەتیەش ھێندە ئەزموونی نەبوو، ئەووە ئەو چەند سالەى سەیری دنیا دەكات. پێشتر ئیەمە ھەموومان لە شاخ بووین و كەى بێرمان لەو دەكردەو دەبین بە دەولەت و بزاین ھوكمپرانى چۆن دەبییت. بۆیە ناكړی ئیستا خۆمان لەگەل ولاتیكى ئەو پووپی بەراورد بكەین، چونكە ھەر ئاستى وشیارى كۆمەلایەتیشمان لەچاو ئەوان زۆرى ماو، وانییە؟

نەوشیروان : ئەتوانیت ئیستیفادە لە تەجرو بەى خەلك بكەیت. واتا تۆ بۆ ئەو كۆمپپوتەر دروست بكەیت ئەچیت لە بازار كۆمپپوتەرى حازر دەكړیت یان خۆشت بە ھەمان قۇناغدا ئەرۆیت كە كۆمپپوتەریان دروست كردوو. بى گومان ئەچیت كۆمپپوتەرى حازر دەكړیت.

گولان: كاك نەوشیروان تۆ ئیستا لە ناو یەكینتى تۆزىك بە بەرھەلستكار یان بەھەر شیووە ناویك ناو دەبریییت. ئایا ئەووە لادانیك نییە لە پەیرەوى ناخۆى یەكینتى؟ تۆ قالمبوی ناو ئەو دۆخەى، بۆیە لە خۆت دەپرسم ئەووى تۆ ئیستا دەیکەیت لادانە لە پەیرەوى ناو، یان جیبەجیكردنى پەیرەوى ناو، خۆیە؟

نەوشیروان : ئەووە ئەگەر پێتەووە بۆ سەرکردایەتى یەكینتى خۆى، ئەوان خۆیان ئەتوانن بېریارى لیبدەن.

گولان : بۆچوونیک ھەیە دەلیت لەو تەى سكرتێرى گشتى یەكینتى نیشتمانى كوردستان چۆتە بەغدا و بوو تە سەرۆك كۆمار، بەھۆى سەرقالى لە بەغدا ئەو نەدە نا پەرزێتە سەر یەكینتى وەكو جارن، چونكە سەرقالى كیشەى سوننە و شیعە و سیاسەتى نێودەولەتى و... ھتد، بۆیە ھەندى جارن كۆنترۆلەكەى لە دەست دەردەچیت. ئایا فیعلەن ئەووە كارێگەرى ھەبوو كە ئەو ناكۆکیانەى



ورده ورده په دهه سه ن له ناو یه کیتی به هوی دوری مام جه لاله وه

نهوشیروان: رهنگه نه وه ته ئیسیریکی گه وره ی هه بیته، چونکه دوو ئه رکی زۆر گه وره یه، له لایه ک تو سهر کو ماری دهوله تیکی پر له کیشه ی وه ک عیراق بیته و له لایه کی تره وه تو سکر تیتری حزبی ک بیته که له هه لو مه رجیکی وا ئالۆزای وه ک کوردستانی عیراق دا بیته. بیگومان ری کخستن له نیوان نه و دوو ئه رکه کاریکی وا ئاسان نییه.

گولان: کاک نهوشیروان زۆر باسی نه وه ده کات که گو پرائی ک بکریت، گو پرائی ک وه ک نه وه ی له نسوسی خالسا دا ها تووه. باشه عه لی وه ردی که نه و کو مه ئناسه به ناو بانگه یه ده لیت هه مو نه و گو پرائانه ی که له پۆژه له اتدا ده کری ن و نه وان ه ی که ئیدیعای گو پرائکاری ده کن، جگه له دووباره کردنه وه ی میژوو شتیکی نوی نادن به ده سته وه. رات له سه ر نه مه چیه؟ ئایا فیعلنه نه و گو پرائکاری یانه ی که ده کری ن دوایی نه نجامه که ی هه ر نه وه یه که له پیشترا ده بووه یان فیعلنه گو پرائکاری له پۆژه له اتیشدا ده کری و زۆر جدیدی شه و جیاوازی شه له وانی رابردو و؟

نهوشیروان: بوچی بچینه سه ر نه و نمو نانه ی که عه لی وه ردی هی ناوی ه ته وه، من نیستا حالی حازر له کوردستانی عیراقدا له و قو ناغه دا ده ژیم. پرسیار له خو ت ده که م ئایا ئیمکانی چاکسازی له م ولاته دا هیه یان نییه؟ ئیمکانی نه وه هیه که عه داله تیکی کو مه لایه تی جیبه جی بکریت یان نا؟ ئیمکانی نه وه هیه که نازادی را ده برین و کاری سیاسی زۆر تر بیته یان نا؟ هه مو ئیمکانه کانی هیه، من بوچی خو م بیه ستمه وه به قسه یه کی عه لی وه ردی ده رباره ی کو مه لگایه کی پیش چل سال له مه وه به ر.

گولان: به لام خو عه لی وه ردیش هه ر وا نه و قسه یه ی نه کردووه، هه مو شو رشه کانی هی ناوه ته پیش چاوی خو ی ئینجا وای گو تووه، چونکه عه لی

وهردی رنگه جه نابت باش شاره زای بیست که له ناو واقعی کۆمه لایه تی به تایبه تی عه رب زۆر قال بۆته وه.

نه وشيروان : به لئى وايه.

گولان: بهر له وهى بيينه سهر بالى ريفۆرم كه جه نابت سهر كردايه تی ده كه يت. ئايا يه كيتى نيشتمانى كوردستان وهك كاك به رهه م سألحيش، وای گوت ده بیست بزاین ئايا حزبی پابردوه یان ئاینده یه به پای جه نابت؟ ئیمه نه وه ده زانین له پابردودا شه رعیه تیكى شوپشگيرانه ی به هیزی هه بوو، به لام ئايا ده بیست هه ره سه ره نه وه شه رعیه ته شوپشگيرانه یه بروات به رپوه، یان ئیستا ته ماشا ده كه یین یه كيتى حزبی ئاینده شه؟

نه وشيروان: من ناتوانم نه وه پریاره بدهم، وهك پریاری مه كه مه وایه و من نه وه پریاری مه كه مه یه نادهم، به لام نه توانم نمونه ت له سه ره نه وه بۆ به ینمه وه. نه گه ره یه كيك سهر وه ت و سامانیكى زۆری بۆ به جى بمینیت، كۆمه لیک مندا ل له و خیزانه دا هه بن و هه موو پۆژیک له سه ره وه ت و سامانه كۆنه كه بخۆن به بی نه وه ی شتیكى تازه ی بخه نه سه ره، پۆژیک دیت ته واو ببیت. سه ره وه یه كانی یه كیتیش به سه نین بۆ نه وه ی كه تۆ گه نه ج و نه وه ی تازه پینگه یشتوو ی كوردی پى قانع بكه يت. من هه تا ئیواره بۆ یه كيكی باس بكه م چه ند مانگ و چه ند پۆژ له نه شكه وتیكدا ژیاوم، چه ند مانگ و چه ند پۆژ چووین كه مینمان دانا وه و چه ند مانگ و چه ند پۆژ له شاخ و داخ نووستووین و وامان كردوه، نه وه هیه ج فیرى گه نه جی نه وه سه رده مه ناكات. ئیمه ئیستا له شوپشدا نه ماوین ئیستا له ده ورانى هوكمه رانیاین. له هوكمه رانییدا خه لك چاره پى ده كات ژیانى خوشت ر بیست، پاشه پۆژی مسۆگه ره بیست، زانكۆكانى باشت ر بیست، نه دایى حكومه ته كه ی باشت ر بیست، نه من و ئاسایش به رقه راتر بیست، بازاڤ ببووژیته وه، كوشتوكال و پیشه سازی ببووژیته وه. نه وان نه وه یان له ئیمه نه ویت. هیكایه تی پابردوو به كه لكی نه وه زه مانه ناییت.

خۆمانه وهیه. ئه وه زمانه من نه مه وه یست قسه بکه م له بهر نه وه ی له لایه که وه ترسمان هه بوو ئیسلامی سیاسی بیته مه نتیقه که مان له ده ست ده ریئیت، له لایه که وه ئیعه سه د کیلومه تر له مه قه پری فه یله قه وه دوور بووین له که رکوک به یه که شه و ئه یان توانی بی نه کوردستانه وه شوینه کانه مان هه موو لی تیکبدن و بگه ری نه وه. له لایه که وه خه ته ری تورکی هه بوو، له لایه کی تره وه خه ته ری پارته هه بوو له زه مانی نا کوکی به ینی یه کی ته ی و پارته دا. تو مه جبوور بوویت و ئه وه وه یه ت بو ئه وه یه که نه گه ر دام و ده زگایه که به دلایشیت نه بیته هه ر ئه وه ت پی باشتره له وه ی دام و ده زگایه کی غه رب بیته سه یته ره بکات به سه رته وه. ئیستا نه وه نه ماوه یه کی ته ی و پارته ی ئی تی فا قی ستراتیژیان هه یه، خه ته ری ئی رانه مان به سه ر نه ماوه، خه ته ری تورکیا مان به سه ر نه ماوه و خه ته ری به غدا شمان به سه ر نه ماوه. وه خته ی نه وه یه ناو ماله که ی خۆمان ری کب خه یین.

گولان: باشه کاک نه وشیروان نه و راسته که ده لییت نامانه ویت نه و کوشکه بروه خیت، به لام هه ست نا که یته له پوژنامه ی پوژنامه که چه نابت کو مپانیای وشه به ری وه ده به یته. بو نمونه چاوپیکه وتن له گه ل جاشیک ده کریته که تا سه ر ئیسقانی خیا نه ته ی لی ده باری، تا بن هه نگلی به خوینی نه و خه لکه داماره سوور بووه که چی نه وان دین و قسه به حکومه ته ی هه ریم ده لین و قسه به ده سه لات ده لین. ئایا نه وه برینی خه لک چاره سه ر ده کات یان زیاته ر ده ی کولینیته وه؟

نه وشیروان: تو خوت سه ر نو سه ری گو ژاریکی نه بیته با وه پت به نازادی راده ری پین هه بیته.

گولان: نازادی له گه ل خه لکی نی شتمان په روه ر. نه وشیروان: نه خیر له گه ل هه موو که سی کدا. تو ده بیته هه می شه په راویزیک به یلیته وه بو پای به رام بهر، بو پای نا حه ز، بو پای دو ژمن. تو وه ختی که رای کابریه که بلا وه ده که یته وه مانای نه وه نییه تو پشتیوانی لی نه که یته.

لأم خو دهبانين پيش وهخت قسهی خير له زمانى نهو كابرايه نايه ته
ههز كه تا سهه ئيسقانى خيانه ته.

نهوشيروان: بهلى راست دهكەيت، بهلام نهه بهشيك بووه له كۆمه لگاي كوردى.
كۆمه لگاي كوردى جاشيشى تيدا بووه، له شفرۆشى تيدا بووه، سيخوپى تيدا
بووه، بهلام بهگشتى هه مووى كۆمه لگاي كورديه تو مه سنوليه تيكت ههيه
بهرامبهرى، ناتوانيت و زه مانى نهه نه ماوه خه لك ته سفيه بكهيت و تويژيكي
كۆمه لگا پاكتاو (ته سفيه) هه بكهيت. ئيمه دواي راپه رين كاريكي زور باشمان
كرد كه جوريك له ناشتبوونه وهى نيشتمانيمان له گه ل هه موو نه وانهى كه له گه ل
حكومهت هاوكاربوون كرد. بوو به سه بهبى نه وهى كه نارامى و ناسايش تا
را دهيه كه له كوردستاندا هه بيئت.

گولان: زور جار باسى نه وه دهكريت كاك نهوشيروان خوئى پيشنيارى نه وهى
كرد كه ناماده سازى بكرىت بو كۆنگره و هه لبژاردن له كۆميته و مه له بنده كان و
هه رجه نابيشت سه ره پهرشتياري نه و هه لبژاردنانه بووى. هه يچ كيشه يه كه نه بوو
ته نانه ت دوو سى رۆژ دواي هه لبژاردنه كان كه هه نديك پيكدادان و تووره يى
دروست بوو له كوردستانى نوئى، له شوينيكيش ديما نه يه كت له گه ل كرابوو
گوتبووت نه وه شتيكي نه وتو نيهه كه شا يه نى باس بيئت، كه چى ده لين دوايى
ئيه وه دهنگتان كه م هينا بويه هه لويسنت وه رگرت. نايه دهكريت نه مه زياتر
پوون بكه يته وه؟

نهوشيروان: راسته وايه ئيمه دهنگمان نه هينا بويه هه لويسنتمان وه رگرت و
ها ته ده ره وه. هه يچ عه يبي تيدا نيهه.

گولان: و اتا بهوات به وه نه بوو كه تو كه مينه ي خو ت بكهيت به زۆرينه؟
نهوشيروان: خو م چو ن بكه م به زۆرينه. وه ختيك تو نه كه ويته ناكوكيه وه له گه ل
باليك.

گولان: له پرۆسه ي ديموكراسيدا خوئى هه ر وايه.

نەوشیروان: نەخێر لە پرۆسەی دیموکراسیدا ئاسایش بێ لایەنە، هێزی چەكدار بێ لایەنە، دەزگای پراگەیاندن بێ لایەنە و پارەوپوول بێ لایەنە. لەم ھەلبژاردنە ئێمە ئەوانە بێ لایەن نەبوون.

گولان: یەكێتی ھەمیشە و ھەر لەگەڵ درووست بوونیەو ھە بآلی جیاوازی ھەبوو. ھەك باسماں كرد كۆمەلەى پڤجەھران و شۆرشگێران و ھێلى پان. بەلام ھەست ناكەیت ئەو یەك دوو سالەى ئیستا جیاوازیەكان وردە وردە بەرتەسكەبنەو، بە مانایەكى تر ئەو فەزایە كەم بۆتەو كە بتوانى لەناو یەكێتیدا جیاوازی نیشان بدریت؟بە تاییبەتى ئەو تەنگیپھەلچینیەى بآلى ریفۆرم كە ئیستا ھەر پۆژەى چاوەروانى بپاریك دەكەن كە چیان بەسەر دیت. مەبەستم ئەو یە پێكەوھژیانى جیاوازی ناوا ناكړیت، جیاوازی ئەو یە كابرا دەنگى خۆى بە نازادانە ھەلپړی. ئیستا ھەست دەكەیت ئەو جیاوازیە بەرفراوان نییە؟.

نەوشیروان: وایە ئیستا سولتە و دەسەلاتیان بە دەستەو یە.

گولان: بەشێك لەو بالەى ریفۆرم ئیستا پێیان وایە دەبیت سكرتێر و بەشێكى سەركردایەتى یەكێتى دەست لەكار بكیشیتەو. ئایا ھەست ناكەیت ئەو بپاریكى زۆر قورسە؟

نەوشیروان: مەسەلەى دەست لەكار كیشانەو، ئەو رەنگە بەس لە كۆمەلگای رۆژەلآتیدا ئەو داوایە بە كفر حیساب بێت، ئەگینا لە ھەموو جینگایەك دەبیت بلییی بپۆو و دەست لەكار ھەلگەر.

گولان: ناخر ئیمەش لە كۆمەلگایەكى رۆژەلآتى كە ئەو قسە یە بكەین ھەست ناكەیت قورسە؟

نەوشیروان: بەلى قورسە وایە. خو بآلى ریفۆرم ئەو داوایەیان نەكردوو ھەك ئەو داوایەى كردوو. بەلام خو كفریان نەكردوو. یەكێكیان نمونە یەكى باشى ھیناوە كە وتى ئەگەر راھینەر (مدر ب) ی تپپىكى فوئبول سى جار تپپەكەى دپړاندی ئەبیت خو ی بپروت و وازبێنیت. خوئ شارەزای یەكێك لە ناكوکیە



کانی نیوان لیژن و هه موو حزبه سۆشیال دیموکراته کانێ دونیای
 و هه جێ خۆی له سه ر ئه وه بووه که لیژن باوه رێ به وه بووه شوپشی پرۆلیتاری
 بکات، دکتاتۆریه تی پرۆلیتاریا دروست بکات، له رێگه ی توڤووتیژییه وه ده ست
 به سه ر ده سه لاتدا بگریت. لیژن پێی وابوو مملانیی چینیایه تی بزوینه ری
 میژوو. سۆشیال دیموکراته کان لایه نگری ئه وه بوون که له بیته سلمی
 چینیایه تی بلۆبکریته وه، جیاوازی چینیایه تی له نیوان هه ژار و ده وله مه ندا که م
 بکریته وه و له رێگه ی ناشتیبه وه کاره کانیا ن بکه ن. ئیستا یه کێک له و شتانه ی
 که پیموایه ئه و براده رانه ی له ناو یه کیتی و له ناو کورددا شت ده نووسن له سه ر
 سۆشیال دیموکرات، باوه رم وایه له ج وه ره ی سۆشیال دیموکرات
 تی نه گه یشتوون. چونکه به و کاره ی ئیستا که نه وان ده یکه ن جیاوازه و
 ده لاقه که ی چینیایه تی گه وره تر ده که ن له جیا تی ئه وه ی چینه کان له یه کتری نزیک
 ببنه وه. ج وه ره ی فکری سۆشیال دیموکرات ئه وه یه که تۆ هه و لبده یته
 له رێگه ی دیموکراتی و له رێگه ی هیمنی و په رله مان و نه مانه جیاوازی نیوان
 چینه کان که م بکه یته وه. چینه هه ژاره که ناستی ژیا نیا ن به رزییته وه و چینه
 ده وله مه نده که ش له رێگه ی باج و نه و شتانه وه سامانه کانیا ن بیته خواره وه و
 بیکه ن به مو لکی ده ولت. ئیمه له و قۆناغه دا یین. به لام به داخه وه نه وانیه که
 باسی سۆشیال دیموکرات ده که ن وه ک شتی ک تییده گه ن، ته نا نه ت فه د له
 زه مانێ خۆیدا که حزبی شیوعی دروستکردوه وتویه تی باوه رێ به سۆشیال
 دیموکرات نییه.

گولان: فه د ستالینی بوو. هه ر له سه رده می ستالینی شدا دروست بوو.
 نه و شیروان: به لێ ستالینی بوو. ئه وه ی ئیمه ش ئیستا ته قریبه ن هه ر
 ستالینیه ته.

گولان: پاسته که ده لێن با لی ریفۆرم له به رله وه ی له ئیمتیازه کان دور
 خرابوونه وه بۆیه ئه و ده نگه یان هه لپری و با لیکیا ن دروست کرد به ناوی ریفۆرم
 بۆ ئه وه ی ئه و ئیمتیازاتانه بیته وه ده ست خۆیا ن؟ ئه گینا هیج مه سه له یه کی

فكرى بو مانای سیاسى نیهه كه یه كىتى به رهو لیکهه لوه شانوه یان دابیرین له میلیهت ببات؟ به لام ئیمتیازه كانیان له بهردهست نیهه بویه وا دهكهن؟
نهوشیروان: هه موو شتیکیان له بهر دهست بووه تا ئیستاش له بهر دهستیاندايه.

گولان: ئه ی ئیستا ئه و چوار ئه ندامى مه كتبه ب سیاسیه باسى ئه وه دهكهن كه ئه و پاره و پووله سه رف ده كرىت كه س نازانىت چۆن سه رف ده كرىت؟
نهوشیروان: ئه مه مافى سه روشتى هه ر ئه ندام مه كتبه بى كى سیاسیه، په یوه ندى به وه نیهه، په یوه ندى به وه وه هیه ده بیته بزانیته ئه و حزبه ی له ناویدا كاری تییدا ده كه ی سه رمایه كه ی له كو ییه به ده ستى كیه و چى لى ده كرىت و چه ندیشه؟

گولان: واتا ئه و پاره و پووله به ده ست با لى ریفۆرمه وه نیهه؟
نهوشیروان: به ده ست كه سه وه نیهه، كه س نازانىت به ده ست كیه وه یه. ئه گینا ئه وانه هیه كه سیکیان ئیمتیازاتیان لى نه سه نراوه ته وه. هه ندیکیان وه زیرن و هه ندیکیان په لى زۆر به رزیان هیه.

گولان: ئه وه ی وه زیریش بوو ئه و پۆژه وتیان تا ئیستا وه زیرد و لاشمان نه داوه،
واتا ئه گه ر بیروكه ی لادانى گه لاله كرابیته؟

نهوشیروان: دوور نیهه، به لام من مه به ستم وه لامى پرسیاره كه ی تویه، واتا هیه كه سیك له و كه سانه ی كه ئه و بیروكانه یان هینا وه ته پیش له ئه نجامى ئه وه وه نه بووه كه ئیمتیازاتیان لى سه نراوه ته وه، نه خیره وا نیهه.

گولان: ئه و هه لویستانه ی كاك نهوشیروان له لایه ك و هه لویستی هه ندیک له سه ر كرده یه تی یه كىتى له لایه كى تر كه خه ریکه پیکه ه لده شاخین، ئه مه وا ده كات بواری ئه وه زۆر كه م بیته وه كه كاك نهوشیروان به رده وام بیته له ناو یه كىتى نیهتمانى كوردستاندا؟ ئه گه ر وا ی لیبیته تو ئه لته ر نا تیته هیه؟
چونكه به ته ئكید تو ناتوانیت وه ك هاوولاتیه كى ئاسایی بزیت، قسه ی تو جوړیکه هه موو كوردستان ده بی مو تابه عه ی بكات و بزانیته به ره و كام نا قار



هه‌لده‌گری، له‌به‌رئه‌وه ئه‌گه‌ر وای لیهات تۆ له‌ناو یه‌کیته‌ نیشتمانی نه‌توانیت به‌رده‌وام بیت و دریزه‌ به‌و هه‌لوێستانه‌ی خۆت بدهیت؟ ئه‌لته‌رناقیته‌ چییه‌؟

نه‌وشیروان: هه‌روه‌کو ئیستا چی ئه‌که‌م هه‌ر وه‌ها ئه‌که‌م. گولان: به‌لام ئیستا له‌ناو یه‌کیته‌یت. نه‌وشیروان: ئیستا له‌ناو یه‌کیته‌ی نیم. له‌ دره‌وه‌ی یه‌کیته‌ی قسه‌ ئه‌که‌م، من نه‌ له‌ مه‌کته‌بی سیاسیم نه‌ له‌ سه‌رکرده‌یه‌تیم نه‌ له‌ مه‌له‌بندم. دوا‌یی ئه‌وه‌ی که تۆ با‌ست کرد، ره‌نگه‌ تۆ په‌رسیا‌ره‌که‌ت زۆر به‌ دیبلۆماسیا‌نه‌ کرد. من خۆم نه‌ حزیم هه‌یه، نه‌ ده‌زگای دیکه‌م هه‌یه و نه‌ په‌یکه‌را‌وی سیاسیم هه‌یه. واتا ئه‌گه‌ر شه‌په‌ش بێی من لایه‌نگری شه‌پ نیم، ئیمه‌ تازه‌ خه‌ریکین بێر هه‌لده‌که‌نین و خانوو دروست ده‌که‌ین، ئیمه‌ به‌ ته‌مای په‌رۆسه‌یه‌کی زۆر هیمن و دیموکراتین. گولان: هه‌ندی‌ک له‌وانه‌ی که ئیستا له‌ سه‌رکرده‌یه‌تی یه‌کیته‌ین ده‌لێن کاک نه‌وشیروان هه‌ره‌شه‌یه‌ بو‌ سه‌ر یه‌کیته‌ی؟ واته‌ تۆ ده‌ته‌وی یه‌کیته‌ی له‌به‌ریه‌ک هه‌له‌وشی‌نیه‌وه‌ و فه‌وزایه‌ک له‌ ناو یه‌کیته‌ی دروست بێ و ئه‌و ئارامی و هیمنیه‌ی له‌ ناو یه‌کیته‌ی هه‌یه‌ نه‌مینیت. ئه‌مه‌ تا چه‌ند راسته‌ یان به‌ پیچه‌وانه‌وه‌ تۆ هی‌زی مانه‌وه‌ی یه‌کیته‌ی. کامه‌یانی؟

نه‌وشیروان: ئه‌وه‌ ئه‌توانیت له‌ خۆیان په‌رسیت.

گولان: کاک نه‌وشیروان دوا‌ی چل سال‌ خه‌بات که له‌گه‌ل ئه‌ودۆخه‌ تال و شیرینه‌ی یه‌کیته‌ی ده‌پۆیت و قوربانیت داوه‌ و ماندوو بوویت و هه‌موو په‌یگایه‌کی سه‌خت گرتۆته‌ به‌ر بو‌ سه‌رکه‌وتنی یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان. ئیستا په‌یگا ده‌ده‌یت یه‌کیته‌ی نیشتمانی توشی که‌رت بوون بیت؟

نه‌وشیروان: من له‌وه‌تی خۆم هاتوومه‌ته‌ ده‌ره‌وه‌ به‌ یه‌ک که‌سم نه‌وتوو و ازبێنیت، هه‌رچیش په‌رسی به‌ من کردیت و توومه‌ ئه‌وه‌ ئاره‌زووی خۆته‌.

گولان: به‌لام تۆ کاریگه‌ری زۆرت هه‌یه‌ چونکه‌ تۆسی چل سال‌ خه‌بات له‌م حزبه‌ هه‌یه. . .

درۆ.....

دۆ بیستوتو تەگەسیك له ناو یهكیتی بوویت و من پیم و تبیئت له ناو
.....

هێمای وهره دهسه به ده که تو دا برای خه لکاره تو
گهزان: ئینجا نهوه ده که به سهر خویان، من به هان نه داوه واز له
یهکیتی بینیت. به پیچه وانه وه هه کاسیک له مفی پرسیبی و توومه له شوینی
خوتدا بزمینه ره وه و ئیشی باش بکه. قیعه به دیلیکی ترمان نییه تا ئیستا پیی

بلیم له وه واز بینه و وهره خه ریکی نه مه به.
گولان: کاک نه شیروان و ابزانم له و دواییه مام جه لال بریاریککی دا که ته وافوقیک
دروست بیئت له نیوان نه وانه ی که له کۆنفرانسدا بو هه لبار دنه کان دهر نه چوون،
نه وانیش بیی بۆ کۆنگره. ئایا نه و کیشه یه به وه چاره سه ره ده بیئت؟ نه گه ره
نه وانه ی که دهریشه نه چوون به دهن گدان که حه قی خویان بوو دهن گ به یین به مهر
هۆکاریک بوویت دهن گیان نه هیئا، نه گه ره نه وانه بینه کۆنگره دلی کاک
نه و شیروان چاک ده کاته وه؟

نه و شیروان: ئیمه موشکیله که مان نه شخاس نییه، و اتا نه وه نییه چه ند که سیئا
لابریئت و چه ند که سیك بجیته شوینی. ئیمه موشکیله که مان نه وه یه گۆرد
چۆن له شیوه ی به ریوه بردنی ئیشه کاندایه کریت، گۆرین چۆن له پهیره وه
ناو خودا نه کریت، گۆرین چۆن له بهر نامه ی حزبه که دا نه کریت نه گیئا نه گ
هه موو سه ره کردایه تی بگۆرد ریئت نه گه ره به هه مان نه و سیسته مه ی ئیستا ئه
بکه ن هه مان بابته و گرفتته. سیسته می ئیشی یه کیتی سیسته مه
سه ره کایه تییه، نه ندامانی مه کته بی سیاسی له بهرده می شه خسی سه کرت
گشتیدا بهر پرسن، و اتا له بهرده می یه کتریدا بهر پرس نین، مه به ستم نه
دانانیشن له کۆبوونه وه کاندایه پرس و را به یه کتری بکه ن. مه سه له ی ته وافو
تۆ بیئت پییچ که س له بهر خاتری من و پییچ که س له بهر خاتری سه ره کردا



خاتری مه کته بی سیاسی بهینی بن گرفت و کیشهکان ناگات. چونکه موشکیلهکان، به کله گولان: نهوه تهو فوقیکه وه نهوهی له بهغدا نهکریت. شماره سه چارهسهرنکی کاتی ییت بو نهوهی له موو لا یه نهوهی بهیه که وه ههلبهکن نهوشیروان: وهک نیستا عهززم کردی گهوه شخاس نییه، گرفت نهوهیه دهلاقیهکی گهوره له نیوان یهکیتی و خه لکدا نهووست بووه. دهلاقیه نهووستبووه له نیوان قاعیده یهکیتی و سهرکردایه تیه که ی.

گولان: نهگه تۆ بیهته جیگری سهکرتیری گشتی که پیشتیش جیگر بووی، نهوه هه موو کادیر و تهنا نهته هه ندیك له نهوانهیش که له مه کته بی سیاسین و پهیرهوی تۆ دهکن، ئایا بهم هیزه وه ناتوانیت نهوه دهلاقیه بچوک بکه یته وه و نهوه فهزا گهوره یه له نیوان خه لک و یهکیتی نیشتمانی ههیه به لای که می سهدا پهنجای کهم بکه یه وه؟

نهوشیروان: بۆم نهکرا بۆیه هاتمه دهروه، نه متوانی.

گولان: باشه نهی نهگه بریاریان دا بو نمونه بو نهوهی له بهر یهکیتی شتمانی کوردستان تووشی وهزعیکی خراب نه ییت سهرله نوی کونفرانسهکان ست پیبکه نهوه، واته نهوهی که کرا قبول نه ییت دووباره وهک پیشتیر په رشتیاری هه لێژاردنهکانیش هه ر خۆت بیکهیت. ئایا ناماده ی نهوه ییت؟

نهوشیروان: نهوه گریمانیه که له وهختی خۆیدا باسی دهکهین.

گولان: کاک نهوشیروان تۆ جگه له وهی وهک سیاسیش وهک نووسهریک و وهک سنیریکیش تا رادهیهک جی دهستت له بواری رۆشنیری و نووسینیشدا چاوه. خه لک چاوه پروانی دهکرد که کۆمپانیای وشه داده مهزیت بهراستی پروانی شتی گهوره ی دهکرد، بهلام نیستا ههست دهکهیت کۆمپانیای ش نهوه نه بوو که کاک نهوشیروان بهرپوهی دهبات. چونکه تهسهور دهکرا نهوشیروان دوا ی نهوه شمارهزاییه له بواری سیاست و نووسین دا ههیهتی

رهنگ شتیك بكات كه زۆر جياواز بێت لهو دۆخه‌ی كه رۆژنامه‌گه‌ری كوردی هه‌یه‌تی، نالیم هه‌چ جياوازی نییه، تا راده‌یه‌ك هه‌یه به‌و ئاراسته‌یه‌ی كه ئیوه خۆتان ده‌تانه‌وی. به‌لام ئه‌وه‌ش نییه كه خه‌لك پێی وابوو كۆمپانیای وشه شتیکی نه‌وعی ده‌بی‌ت، به‌تایبه‌ت ئه‌گه‌ر دروستكردنی هه‌والی لی‌ ده‌ركه‌ی، كه من ئه‌مه‌یانم پێ باشه، ئه‌وانی تری تۆزیک له رۆژنامه ئه‌هله‌یه‌كانی تر باشتره، پرسیار ئه‌وه‌یه ئیستا خۆت له‌به‌رپۆه‌بردنی ئه‌و كۆمپانیایه به‌و وه‌زعه‌ی ئیستای رازیت؟

نه‌وشیروان : به‌و توانا كه‌مه‌وه كه هه‌مانه به‌لی‌ رازیم.

گولان: به‌لام، رهنگه ئه‌وه پاساو نه‌بی‌ت.

نه‌وشیروان: نا ئه‌وه پاساو نییه، ئیمه داماننا‌بوو ناوه‌ند (مركز) یك دروست بکه‌ین بۆ لیکۆلینه‌وه‌ی ئابووری، سیاسی، عه‌سکه‌ری و بواری جیا‌جیا به‌ شاره‌زاییه‌وه. كه وه‌ختیک حیسابمان کرد بۆ سی مانگ پاره‌و پوولیکی زۆری تیده‌چیت. داماننا‌بوو بۆ نمونه بلین ته‌له‌فزیۆنه‌که‌مان زووتر بخه‌ینه ئیش، خۆت ده‌زانیت بودج‌ه‌ی ته‌له‌فزیۆن چه‌ندی ئه‌وی‌ت، پۆژنامه‌ی پۆژانه بودج‌ه‌ی چه‌ندی ئه‌وی‌ت، كه وه‌ختیک تۆ راپرسیه‌ك ئه‌که‌یت خۆت ئه‌زانیت بودج‌ه‌ی چه‌ندی ئه‌وی‌ت. ئیمه تا ئیستا بی‌جگه له‌و پاره‌یه‌ی كه ئه‌وه‌لجار له‌ مام‌ج‌ه‌لال مان وه‌رگرتوه هه‌چ پاره‌یه‌که‌مان له هه‌چ لایه‌ن و جیهه‌تی‌که‌وه وه‌رنه‌گرتوه، به‌و ئیمکانیه‌ته‌ی كه ئیستا ئیمه هه‌مانه ئه‌وه‌نده‌مان پێ ئه‌کریت. ئومیدم وایه له پاشه‌پۆژدا بتوانین زیاتر بکه‌ین. دوا‌ی ئه‌وه‌ش، خه‌لك هه‌میشه چاره‌پروانیه‌کانی زۆره، و‌اتا چاره‌پروانیه‌کانی زۆتره له‌وه‌ی كه تۆ بتوانیت پێشکه‌شی بکه‌یت. خه‌لك پێی وابوو كه ئه‌گه‌ر حومه‌تی كوردی هه‌بی‌ت خه‌لك هه‌مووی له به‌هه‌شتدا ئه‌ژیت.

گولان: كاك نه‌وشیروان ئه‌گه‌ر تووشی قه‌یرانیکی دارایی هاتی، ئه‌وه‌ش واریده، له‌گه‌ل یه‌کی‌تیش وه‌زعت به‌و شیوه‌یه بی‌ت كه ئه‌وان هاو‌کاریت نه‌کن. هه‌ست نا‌که‌ی تووشی قه‌یرانیك ده‌بی‌ت و رهنگه به‌ زه‌حمه‌ت بتوانیت لی‌ ده‌رچیت؟



ن : لهوانیه

گولان: واتا بهرچا و پوونیهکت بو کۆمپانیای وشه له بهر چا و نییه؟

نهوشیروان : بهلێ له بهر چاومه، رهنگه ماوهیهکی تر پرۆژهیهک به پهڕلهمان بدهین بۆ جووری یارمهتیدانی میدیای ئههلی میدیای کهرتی تایبهتی.

گولان: ئهگهڕ پهڕلهمان پهسندی نهکرد، چونکه رهنگه ئهوهش زهحمهت بێت؟ له بهر ئهوهی رهنگه تا رادهیهک فهوزایهک له نیو بواری راگهیاندن به تایبهت ئهوهی پێی دهلێن میدیای ئههلی هه بێت و، رهنگه حکومهت و پهڕلهمانیش تا رادهیهک دلێان پێی خوێش نه بێت.

نهوشیروان : وایه، بهلام ئهوه ئههکی حکومهته، وهک چۆن له سلێمانی ئهوه هه موو دهزگای راگهیانده ههیه به پارهی گشتی ئیش دهکهن، له ههولێریش ئهوه هه موو دهزگای راگهیانده ههیه به پارهی گشتی ئیش دهکهن، مافیکی سروشتی دهزگا ئههلیهکانیشه که شههیک بن. یان هی ئهوان بپرن، یا ئهوانیش بژینن. گولان: بهلام ئهگهڕ نهیانکرد تۆ چی دهکەیت؟ ههڕ زۆر ناچار ده بێت جار جار شتیکی بنووسیت، له وه زیاتر چیت پێده کریت؟ نهوشیروان: با له ئیستاوه بپاری نه دهین، با چاوه پێ بکهین باشتره.

گولان: کاک نهوشیروان زۆر خووی له دیمانه ده پارێزیت، ئایا به پراستی گوشاری له سه ره یان ترسی ئهوهی ههیه به شیوهیهک له شیوهکان خه لکیکی تووره بکات یان خووی به مه رج عیه تیکی ده زانی بۆ نمونه وهک سیستانی، مو قته دا، . . . هتد حه قیقه تی خو یان نیشان نادهن و بپاریش هه موو له ژووره که ی ئه وه وه ده پرات؟

نهوشیروان : نه خیر، رهنگه هوی سه ره کی ئه وه ی که خو م له دیمانه ده پارێزم به پراستی وهک خو ت ده زانی پرۆژنامه نووس عاده ته ن فزولین راتده کی ش بۆ قسه کردن، حه ز نا که م پرۆژیک له پرۆژان ئه و قسانه ی که ئه یکه م، خو ت ئه زانی من به سه راحه ت و راشکاوی قسه ئه که م و خو م لا ناده م، و اتا نامه ی قسه کا ن له تو یکی کدا بپێ چمه وه. جا ری وا هه بو وه که من قسه یه کم کردو وه حزبیکی،

نەوشیروان: تۆ بیستووته کهسیک له ناو یهکیتی بوویت و من پیم وتیبت له ناو

یهکیتی وهره دهرهوه و ئیستیقاله بکه؟

گولان: نه مبیستوو به لام که تۆ دایرای خه لکیک به تۆ موته ئه سیره، خه لکیکی

زۆریش.

نەوشیروان: ئینجا ئه وه ده که ویتنه سه ر خۆیان، من که سم هان نه داوه واز له

یهکیتی بینیت. به پیچه وانه وه هه ر کهسیک له منی پرسیبی و توومه له شوینی

خۆتدا بمینه ره وه و ئیشی باش بکه. ئیمه به دیلیکی ترمان نییه تا ئیستا پیی

بلیم له وه واز بینه و وهره خه ریکی ئه مه به.

گولان: کاک نه شیروان و ابزانم له و دواییه مام ج هلال بریاریکی دا که ته و افوقیک

دروست بیت له نیوان ئه وانیه که له کۆنفرانسدا بو ه لبراردنه کان دهر نه چوون،

ئه وانیش بێن بو کۆنگره. ئایا ئه و کیشه یه به وه چاره سه ر ده بیت؟ ئه گه ر

ئه وانیه که دهریشه چوون به دهن گدان که حه قی خۆیان بوو دهن گ به یین به هه ر

هۆکاریک بوویت دهن گیان نه هینا، ئه گه ر ئه وانه بینه کۆنگره دلی کاک

نەوشیروان چاک ده کاته وه؟

نەوشیروان: ئیمه موشکیله که مان ئه شخاس نییه، و اتا ئه وه نییه چه ند کهسیک

لابریت و چه ند کهسیک بچیته شوینی. ئیمه موشکیله که مان ئه وه یه گۆرین

چۆن له شیوه ی به رپوه بردنی ئیشه کاندایه کریت، گۆرین چۆن له په یره وی

ناو خۆدا ئه کریت، گۆرین چۆن له به رنامه ی حزبه که دا ئه کریت ئه گینا ئه گه ر

هه موو سه ر کردایه تی بگۆر دیت ئه گه ر به هه مان ئه و سیسته مه ی ئیستا ئیش

بکه ن هه مان بابته و گرفتته. سیسته می ئیشی یه کیتی سیسته میکی

سه رۆکایه تییه، ئه ندامانی مه کته بی سیاسی له به رده می شه خسی سکر تییری

گشتیدا به رپرسن، و اتا له به رده می یه کتریدا به رپرسن، مه به ستم ئه وه یه

دانانیشن له کۆبوونه وه کاندایه پرس و را به یه کتری بکه ن. مه سه له ی ته و افوقیش

تۆ بییت پینج که س له به ر خاتری من و پینج که س له به ر خاتری سه ر کردایه تی



چارهسهرى مهكتهبى سىياسى بهىنى بو كوئنگره، پىم وايه ئهوه چارهسهرى گرفت و كيشهكان ناكات. چونكه موشكىلهكانى يهكىتى لهوه قوولترن.

گولان: ئهوه تهوافوقيكه وهك ئهوهى له بهغدا دهكرىت. ئهوهش رهنگه چارهسهرىكى كاتى بىت بو ئهوهى ههردوو لا بتوانن به يهكهوه ههلبهكن.

نهوشىروان: وهك ئىستا عهرزى كردى گرفتى ئهشخاس نىيه، گرفت ئهوهيه دهلاقهيهكى گهوره له نىوان يهكىتى و خهلكدا درووست بووه. دهلاقه دروستبووه له نىوان قاعیدهى يهكىتى و سهركردايه تيهكهى.

گولان: ئهگهر تو ببىته جىگرى سكرتيرى گشتى كه پىشتريش جىگر بووى، ئهوه موو كادير و تهناهت ههنديك له ئهوانهيش كه له مهكتهبى سىياسين و پهيرهوى تو دهكن، ئايا بهم هيزهوه ناتوانيت ئهوه دهلاقهيه بچوك بكهيتهوه و ئهوه فزا گهورهيهى له نىوان خهلك و يهكىتى نىشتمانى هيه به لاي كه مى سهدا پهنجاي كه م بكهيهوه؟

نهوشىروان: بو م نهكرا بويه هاتمه دهرهوه، نه متوانى.

گولان: باشه ئهه ئهگهر برىارىيان دا بو نمونه بو ئهوهى له بهر يهكىتى نىشتمانى كوردستان تووشى وهزىكى خراب نه بىت سه ره له نوئ كوئفرانسهكان دهست پىبكه نهوه، واته ئهوهى كه كرا قبول نه بىت دووباره وهك پىشت سهرپهرشتيارى ههلبزاردنهكانيش هه خوت بىكهيت. ئايا ئامادهى ئهوه بكهيت؟

نهوشىروان: ئهوه گریمان هيه كه له وهختى خویدا باسى دهكهين.

گولان: كاك نهوشىروان تو جگه له وهى وهك سىياسيش وهك نووسهريك و وهك رۆشنبرىكىش تا رادهيهك جى دهستت له بوارى رۆشنبرى و نووسىنىشدا بهرچاوه. خهلك چاوه پروانى دهكرد كه كو مپانىاي وشه دادمه زىت به پراستى چاوه پروانى شتى گه وهى دهكرد، به لام ئىستا ههست دهكهيت كو مپانىاي وشهش ئهوه نه بوو كه كاك نهوشىروان به پىوهى دهبات. چونكه تهسهور دهكرا كاك نهوشىروان دواى ئهوه شاره زاييهى له بوارى سىياسهت و نووسين دا ههيهتى

رهنگه شتیك بكات كه زۆر جياواز بیټ لهو دۆخه‌ی كه رۆژنامه‌گه‌ری كوردی هه‌یه‌تی، نالیم هه‌چ جياوازی نییه، تا راده‌یه‌ك هه‌یه به‌و ئاراسته‌یه‌ی كه ئیوه خۆتان ده‌تانه‌وی. به‌لام ئه‌وه‌ش نییه كه خه‌لك پیتی وابوو كۆمپانیای وشه شتیکی نه‌وعی ده‌بیټ، به‌تایبته‌ نه‌گه‌ر دروستكردنی هه‌والی لی ده‌ركه‌ی، كه من ئه‌مه‌یانم پی باشه، ئه‌وانی تری تۆزیک له رۆژنامه ئه‌هلییه‌كانی تر باشتره، پرسیار ئه‌وه‌یه ئیستا خۆت له‌به‌رپۆه‌بردنی ئه‌و كۆمپانیایه به‌و وه‌زعه‌ی ئیستای رازیت؟

نه‌وشیروان : به‌و توانا كه‌مه‌وه كه هه‌مانه به‌لی رازیم.

گولان: به‌لام، رهنگه ئه‌وه پاساو نه‌بیټ.

نه‌وشیروان: نا ئه‌وه پاساو نییه، ئیمه داماننا‌بوو ناوه‌ند (مرکز) یك دروست بکه‌ین بۆ لیکۆلینه‌وه‌ی ئابووری، سیاسی، عه‌سکه‌ری و بواری جیا‌جیا به‌شاره‌زاییه‌وه. كه وه‌ختیک حیسابمان کرد بۆ سی مانگ پاره‌و پوولیکی زۆری تی‌ده‌چیت. داماننا‌بوو بۆ نمونه بلین ته‌له‌فزیۆنه‌که‌مان زووتر بخه‌ینه ئیش، خۆت ده‌زانیت بودج‌ه‌ی ته‌له‌فزیۆن چه‌ندی نه‌ویټ، پۆژنامه‌ی پۆژانه بودج‌ه‌ی چه‌ندی نه‌ویټ، كه وه‌ختیک تۆ راپرسیه‌ك ئه‌که‌یت خۆت ئه‌زانیت بودج‌ه‌ی چه‌ندی نه‌ویټ. ئیمه تا ئیستا بی‌جگه له‌و پاره‌یه‌ی كه ئه‌وه‌لجار له‌مام ج‌ه‌لال مان وه‌رگرتوو هه‌چ پاره‌یه‌که‌مان له هه‌چ لایه‌ن و جیهه‌تی‌که‌وه وه‌رنه‌گرتوو، به‌و ئیمکانیه‌ته‌ی كه ئیستا ئیمه هه‌مانه ئه‌وه‌نده‌مان پی ئه‌کریت. ئومیدم وایه له‌پاشه‌پۆژدا بتوانین زیاتر بکه‌ین. دوا‌ی ئه‌وه‌ش، خه‌لك هه‌میشه چاره‌پروانیه‌کانی زۆره، و‌اتا چاره‌پروانییه‌کانی زۆرت‌ره له‌وه‌ی كه تۆ بتوانیت پێشکه‌شی بکه‌یت. خه‌لك پیتی وابوو كه ئه‌گه‌ر حومه‌تی كوردی هه‌بیټ خه‌لك هه‌مووی له به‌هه‌شتدا ئه‌ژیت.

گولان: كاك نه‌وشیروان ئه‌گه‌ر تووشی قه‌یرانیکی دارایی هاتی، ئه‌وه‌ش واریده، له‌گه‌ل یه‌كیتیش وه‌زعت به‌و شیوه‌یه بیټ كه ئه‌وان هاو‌كاریت نه‌که‌ن. هه‌ست ناكه‌ی تووشی قه‌یرانیك ده‌بیټ و رهنگه به‌ زه‌حمه‌ت بتوانیت لی‌ی ده‌رچیت؟



ن : له وانهیه

گولان: واتا بهرچا و پوونیهکت بۆ کۆمپانیای وشه له بهر چا و نییه؟
 نهوشیروان : به ئی له بهر چاومه، رهنکه ماوهیهکی تر پڕۆژیهک به په رله مان
 بدهین بۆ جوړی یارمه تیدانی میدیای ئه هلی میدیای کهرتی تایبه تی.
 گولان: ئه گه ر په رله مان په سندی نه کرد، چونکه رهنکه ئه وهش زه حمهت بیئت؟
 له بهر ئه وهی رهنکه تا رادهیهک فهوزایهک له نیو بواری راگه یاندن به تایبهت
 ئه وهی پیی ده لئین میدیای ئه هلی هه بیئت و، رهنکه حکومهت و په رله مانیش تا
 رادهیهک دلایان پیی خو ش نه بیئت.

نهوشیروان: وایه، به لām ئه وه ئه رکی حکومه ته، وه ک چۆن له سلیمانی ئه و
 هه موو ده زگای راگه یاندن هه یه به پارهی گشتی ئیش ده کهن، له هه ولیریش
 ئه و هه موو ده زگای راگه یاندن هه یه به پارهی گشتی ئیش ده کهن، مافیکی
 سروسنتی ده زگا ئه هلیه کانی شه که شه ریک بن. یان هی ئه وان بچن، یا ئه وانیش
 بزینی ن. گولان: به لām ئه گه ر نه یان کرد تو چی ده کهیت؟ هه ر زۆر ناچار ده بیئت
 جار جار شتیک بنووسیت، له وه زیاتر چیت پیده کریت؟ نهوشیروان: با له
 ئیستا وه بریار نه دهین، با چا وه پری بکهین باشتره.

گولان: کاک نهوشیروان زۆر خو ی له دیمانه ده پاریزیت، ئایا به پراستی گوشاری
 له سه ره یان ترسی ئه وهی هه یه به شیوهیهک له شیوه کان خه لکیک تووره بکات
 یان خو ی به مه رج هعیه تیک ده زانی بۆ نموونه وه ک سیستانی، مو قته دا، . . .
 هتد حه قیقه تی خو یان نیشان نادهن و بریاریش هه موو له ژووره که ی ئه وه وه
 ده پوات؟

نهوشیروان: نه خیر، رهنکه هو ی سه ره کی ئه وهی که خو م له دیمانه ده پاریزم
 به پراستی وه ک خو ت ده زانی پوژنامه نووس عاده تن فزولین راتده کیشن بۆ قسه
 کردن، هه ز نا که م پوژیک له پوژان ئه و قسانه ی که ئه یکه م، خو ت ئه زانی من به
 سه راحت و راشکاوی قسه ئه که م و خو م لا ناده م، واتا نامه وی قسه کا نم له
 تو یکلێکدا بیچمه وه. جاری وا هه بووه که من قسه یه کم کردوه حزبیک،

سازکردهیهک، گرووپیڤک یا لایه نیک به شیوهیهکی تر سهیریان کردوه و به خراب لیکیان داوه تهوه. هۆکارهکه ئهوهیه ئهگینا نه خۆم به مهرجهع ئهزانم و نه ئهوشتانه. ههرحیشتی وتوومه من به وتار نووسیومه.

گولان: خۆ خه لکی تریش ههیه پرۆژانه دیمانته دهکات و به خراپیش لیک دهدریتهوه و گویشی پینادات.

نهوشیروان: من گوئی پی ئهدهم، بهلامهوه گرنگه که به خۆپای هیج لایهک زویر نهکه.

گولان: کاک نهوشیروان دواي ئهوهی ئهوه وهزعه گهرم بوو عومهر شیخ موس گوتی من بو ئهوه هاتوومه تهوه بو ئهوهی وهزعهکه هیور بکه مهوه. کاک کۆسره تیش رهنگه پۆلیک بیینیته. ئایا پیته وایه به ناوبریوان ئهوه مهسهلهیه چاره سهه دهکریت؟ واتا کیشهی ئیوه کیشهی ئهوهیه خه لک بییته ناوبریوان و ئیوه تۆزیک سارد بکه نهوه و ئهولاش سارد بکه نهوه بو ماوهیهکی کاتی؟ یان کیشهی ئیوه کیشهییهکی سیاسییه و دهپیته گۆپانکاری سیاسی له ئیداره و له سیسته مهکه بکریت؟

نهوشیروان: وایه، گۆپانی سیاسییه بهشیکه له گفتوگو، واتا گۆپانی سیاسی به گفتوگو ئهکریت. ناوبریوانی و قسهکانی ئهوانیش بهشیکه لهو گفتوگویانه و شتیکی باشه که بکریت. باشتین پینگاش پینگای گفتوگویه و من خۆم بهروام به دانوستان ههیه.

گولان: واتا گه شبینی بهوهی که ئهگهر ئهوان هاتنه ناو ئهوه کیشهوه وهزعهکه تۆزیک باشت بکهن؟

نهوشیروان: پیم وانیه بگه نه ئهجامیکی گهوره، بهلام ههه له هیج باشتیه. ههیشه کردن باشتیه له نهکردن.

گولان: پرسته بالی ریفۆرم دهنگیکی جیاوازه له ناو یهکیته چ بو حکومهت چ له ناو حزبهکانی تریش. بهلام ههست ناکهیت ئیوه تا ئیستا پرۆژهیهکی جدیتهان نییه بو بهرپوه بردنی حوکم، بو سیاسهتی حوکم، بو روشنبیری



هتد، راسته له وتارهكانت شتیك دهلیت، بهلام وتارهكانت لهسهر بابهیكه، بۆ نمونه ئهوهی رابردوو لهسهر ئهوه بوو كه مامهلهمان لهگهڵ توركمانهكانی كهركوك چۆن بیئت. ئهوانه پرۆژه نین بهو مانایهی پرۆژه بن بۆ ههموو كاروبارهكانی حكومهت. ههست ناكهیت كه موكورتیتان ههیه بهوهی تهرجهكانتان هیشتا به پێی پیویست پینهگهیشتهوه؟

نهوشیروان: من قسهكه ر نیم به ناوی ریفۆرمهوه. ریفۆرمیش به مانای بال وهك زهمانی كۆن نییه سهركردایهتیهکی ههبیئت و دانیشیئت و كۆبوونهوه بكات و بهرنامه دابنئیت، ریفۆرم تا ئیستا ئیتیحاهیکی سیاسیه، تهوهجوهه، تا ئیستا تهیاریکه. یهعنی ئهوه نییه تۆ بلیئت كۆمهلیك خهلكن پیکهوه گروپیکیان درووست كردوووه و ئهوه گروپه لهپرووی فكريهوه لهسهر ههموو شتیك مولتهزیمن و دانیشتوون بهرنامهیهك دانهنن وهك بهدیل. لهبهرئهوه من قسهكه ر نیم بهناوی ئهوانهوه ئهوه شتانهی كه بلاوی دهكهمهوه زیاتر هی خۆمن.

گولان: به رای تۆ یهکییتی نیشتمانی كوردستان بهو وهزعهوه بۆ كوی دهروات؟ واتا بهرهو بههیزبوون یان لیکهلهوشانهوه كه ههندی جار لهناو سهركردایهتی یهکیتیش قسهی وا دهكریئت كه ئهگه ر یهکییتی بهم وهزعه هه ر بهردهوام بیئت رهنگه دهیانهویئت واته ئیوه دهتانهویئت یهکییتی بچوك بیتهوه و بیته حزبیکی ژماره پینچ یان ژماره چوار.

نهوشیروان: من خۆم باوهرم بهوه نییه كه یهکییتی ههلهوهشیتهوه یان لهناو دهچیئت. رهنگه لاواز بیتهوه بهلام نه ههلهوهشیتهوه نه لهناودهچیئت. گولان: دواي ئهوه ههموو مشت و مرهی كه كرا و دواي ئهوه ههموو رهخنه و رهخنهكاریهی كه كاك نهوشیروان بهسهریدا هات و ئیتر چهند جارێك مام جهلالی بینیه له سهردانهكانی ئیره (سلیمانی)، ئیستا پهیهوهندیت لهگهڵ مام جهلال چۆنه؟ بهراستی درزیکی زۆر بچووكیش بیئت لینی نهكهوتوووه دواي ئهوهی كه تۆ رای جیاوازت زهق كردوتهوه؟ یان هه ر ئهوه مام جهلال و كاك نهوشیروانهن كه جاران پیکهوه له شاخ بوون و یهك دل و یهك گیان بوون؟

نەوشیروان: لەسەر ئاستی شەخسی پەيوەندىم لەگەڵ هەموویان باشە، بەلام لەسەر ئاستی سیاسى ئیমে ناكوکین.

گولان: ئەو ئاستە سیاسىە کە بۆچوونەکانى خۆتى تىدا دەخهیتە روو بۆچوونى مام جەلال لىت نزيك نابیتەوه؟
نەوشیروان: خۆم وا هەستم نەکردوه.

گولان: بەپىی ئەو دیمانهیهى ئیستا لەگەڵ جەنابتم کرد هەست ناکەم تۆ وەكو ئەردوگان کە لە حزبى رەفاھ هاتە دەرەوه و حزبى داد وگەشەپیدانى دروست کرد و لە هەلبژاردنەکانیشا سەرکەوت، یان وەكو شارۆن کە لە حزبى لیکۆد هاتە دەرەوه و حزبى کادیمای دروست کرد و ئەویش لە هەلبژاردنەکانا سەرکەوت، نمونەى تریش زۆرن، پرسیار ئەوهیه من لەم دیمانهیهدا هەستم نەکرد تۆ چاوه‌پروانى ئەوه بکەیت بەیانى چ یه‌کیتى بگریته دەست خۆت بە شیوهیه‌کی بەرفراوانتر لە ئیستا، یان حزبىکى نوێ دروست بکەیت کە بنکەیه‌کی جەماوەرى لە ئیستای یه‌کیتى زیاتری هەبیت. وا هەست دەکەم تەنها هەندیک بۆچوون هەیه دەخهیتە روو کە لە بۆچوونەکانى یه‌کیتى جیاوازه و ئیتر لەوه زیاتر شتىکى تر نییه. وایه??

نەوشیروان: وایه، ئەو زەمینە دیموکراسیەى کە لە تورکیا هەیه بۆ دروستکردنى حزب، کوا لە کوردستان هەیه...

گولان: ئەو زەمینە سیاسىە هەبوايه ئیستا هەنگاوى ترت دەنا؟

نەوشیروان: ئەوه رەنگه‌یه، لەبەرئەوه ئینسان ناتونیت لەسەر رەنگه شت ئیمزا بکات.

گولان: دوا پرسیار، جیاوازیه‌کانى کاک نەوشیروان ئایا بەشیکه لە سیاسەتى گشتى یه‌کیتى یان ئیستا کاک نەوشیروان لە یه‌کیتى نیشتمانى کوردستان دابراوه؟ جارێ زۆر سرووشتى بوو کە رای جیاوازیشت هەبوو هەر سەرکرده‌ی یه‌کیتى نیشتمانىش بوو. ئایا ئیستا لە یه‌کیتى دابراوى چونکە ئەو ره‌ئى جیاوازیه قوبول ناکریت، یان هەر لەناو یه‌کیتى؟

نەوشیروان: مەبەستت لەناو یه‌کیتى چیه؟ من پۆژانه بە دەیان کادیری یه‌کیتى دەبینم، سەرکرده‌ی یه‌کیتى ئەبینم، ئەندامى مەکتەبى سیاسى ئەبینم، خەلك



دابړان من به هېچ جوړيک دانه پراوم، به لام ئیستا من به شيك نيم له سياسته تى يه کيښتى.

گولان: باشه تو څو ګله ييانه ده که ی له چوښتې مامه له کردن له ګه ل به غدا، پيټ وایه څه ګه ر تو سهر وکی وه قدی کوردی و نوینه ری کورد بوایت له و گفتوگو یان هی که له ګه ل به غدا ده کړین ګوړانکاریه ک دروست ده بوو؟ و اتا وه زعی کورد باشر ده بوو یان څه ګه ر ج څه نایبشت بوایت هر څه ده بوو که ئیستا هیه؟ نه وشيرون: څو زه مانه ی که هیشتا څه نجوومه نی حوکم مابوو و تاريکم نووسی باسی څه وه م کرد زه مانی ګولباران کړدی څه مریکیه کان تپه پریوه و دوستی هه میشته یی و دوزمنی هه میشته یی نییه، هاوپه یمانیښتی له حاله تی ګوړاندايه و پیویسته ئیمه دانیشین و گفتوگو یه کی جددی له ګه ل څه مریکیه کان بکه ین له سهر پرسه نه ته وه یییه کانی خو مان. څه وه له زه مانیکدا بووه که هیشتا له څه نجوومه نی حوکم بووین، څه وه پیښ څو زه مانه و ابوو که هیشتا څه نجوومه نی حوکم مابوو سه باره ت به رولی من، بریار و ابوو به لام که به قسه یان نه کړدم خو ناچم شهر بکه م.

گولان: جاريک نووسی بووت که رکو کمان نه د وړاندووه.

نه وشيرون: ئیستا ش باوه پرم وایه نه مان د وړاندووه.

گولان: به لام که رکو کیش نایه ته وه سهر هریمی کوردستان.

نه وشيرون: بۇ نایه ته وه؟

گولان: له بهر څه وه ی نه کورد څو توانایه ی هیه و ئیمه ش له ناو چهند ولاتی کدان که خنکینراوین هر څه وه نده یه هه ناسه ده دین. څو ولاتانه ش ته حه کوم به سهر هه موو حوکم پرانیه کانی عیراق ده کن.

نه وشيرون: من بوچوونم و انییه، څه ګه ر کورد بیه ویت نه خشه یه کی هه مه لایه نه ی هه بیټ، پشوو دريژبیټ من باوه پرم وایه ده توانین که رکوک و ناوچه دابراوه کانی تر بهینینه وه سهر هریمی کوردستان. مهرجیش نییه څه م سال.

که رکوکمان نه دۆراندوو

"کورد نهیتوانی نمونهیهکی باش بدات به نهتهوهی تورکمان و نهتهوهی
عەرب له کهرکوکدا"

دیمانه: رادیۆ نهوا

سهبارەت به دوا گۆرانه سیاسییەکانی په‌وه‌ندی کورد و به‌غدا و یاسای
په‌سه‌ندکراوی هه‌لبژاردنه‌کانی ئه‌نجومه‌نی پارێزگانی عێراق و سه‌رجه‌م ئه‌و
ململانێیانه‌ دواي پرۆسه‌ی ئازادی عێراق سه‌رکردایه‌تی کوردی له به‌غدا پێیدا
تیپه‌رپوووه و ئه‌و مافه‌ ده‌ستورێانه‌ی کورد که له ده‌ستوری عێراقدا چه‌سپيووه و
ئه‌و رێکه‌وتنايه‌ی که سه‌رکردایه‌تی کورد له‌گه‌ڵ سه‌رکرده‌ی لایه‌نه
سیاسییەکانی عێراق هه‌یه‌تی و چه‌ند مه‌سه‌له‌یه‌کی تری په‌یوه‌ست به کورده‌وه،
رادیۆی نه‌وا دیمانه‌یه‌کی له‌گه‌ڵ نه‌وشیروان مسته‌فادا سازکرد، که ئه‌مه
ده‌قه‌که‌یه‌تی...

* هه‌رکاتێک باسی که‌رکوک بکه‌ین له‌دواي پرۆسه‌ی ئازادی عێراقه‌وه، ناتوانین
هه‌ردو ماده‌ی ١٤٠ و ٥٨ فه‌رامۆش بکه‌ین، جێبه‌جێنه‌کردنی ماده‌ی ١٤٠ وه‌کو
ئێستیحقاقی هه‌لبژاردن لای تو‌چ سوره‌تێک دروسته‌کات؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: له راستیدا یه‌کێک له هۆیه‌کانی ئه‌وه‌ی که هاوپه‌یمانی
کوردستانی موافه‌قه‌تی نه‌کرد له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که دکتۆر جه‌عفهری درێژه به
ئێشه‌کانی بدا وه‌کو سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران له عێراقدا، ئه‌و ته‌قصیره بو
که درایه پالی سه‌بارەت به جێبه‌جێنه‌کردنی ماده‌ی ١٤٠ ده‌ستوری عێراقی،
هاوپه‌یمانی کوردستانی به‌و مه‌رجه له‌گه‌ڵ نوری مالیکی و لیستی ئیئتلافی



رێککه وتن که جه دوه لیکێ زه مه نی دابنریت بۆ جیبه جیکردنی مادهی ٤٠ عێرانی دهستوری عێراقی و جه دوه له زه مه نییه که که وایان دانا تا کۆتایی سالی ٢٠٠٧ جیبه جی بکریت.

نوری مالیکی که هه لبرژێردرا به سه روکی نه نجومه نی وه زیران، هاوپه یمانی کوردستانی به و مهرجه موافقه تی کرد ببینته سه روکی نه نجومه نی وه زیران له و ماوه یه دا نه و ماده یه جیبه جی بکات، وه کو گه ره ننتیه کیش بۆ جیبه جیکردنی نه و ماده یه ریکه وتنی که ئیمزاکرا له بهینی لیستی هاوپه یمانی کوردستانی و لیستی ئینتلافی یه کگرتوو شیعه، به گویره ی نه و ریکه وتنه هه رکاتی که وه زیره کورده کان بکشینه وه له وه زاره ته که ی، نه و ساکه حکومه ته که ی نوری مالیکی به هه لوه شاوه حساب بکریت. نوری مالیکی یا خود لیستی ئینتلافی یه کگرتوو، که زۆرایه تییا ن هیه نه بوو بپۆنه وه بۆ به رده می په رله مان سه رله نوێ ده ستبکه ن به گفتوگو له گه ل هه مو کوتله په رله مانیه کانی ترو له گه ل گروپه کانی تر دا، بۆ نه وه ی وه زاره تیکی تازه پیکه یین. نه م مهرجه ی که لیستی هاوپه یمانی کوردستانی داینا بوو بۆ به شداری کردن له وه زاره ته که ی نوری مالیکی نه کوتله ی سه دری و نه ته وافوو و نه حیزبی فزیه نه م ریکه وتنه یان نه بو له گه ل نوری مالیکی، ته نیا لیستی هاوپه یمانی کوردستانی هه یبو.

من به داخه وه نه لیم که کوتله ی کوردی له وه زاره ته که ی نوری مالیکی نه ی توانی به چاکی ئیستیفاده له م چه که قانونی و سیاسیه بکات، که ریکه وتنیکی بهینی نه و دوو کوتله یه بوو، نه مه یان بکر دایه به هۆیه ک بۆ په له کردن له جیبه جیکردنی ماده ی ١٤٠ له کاتی خۆیدا بۆ نه وه ی ئیلتیزامی هه بوایه به رامبه ر به وه ی کاتی خۆی له سه ری ریکه وتبون.

* به و ئیعتیباره ی که حیزبی ده عوه ی ئیسلامی عێراقی به شیکه له لیستی ئینتلافی یه کگرتوو، نه وانیش له ریکه وتنه که دا هه بوون، ئایا مولزه م بوون پیوه ی؟

نەوشیروان مستەفا: بەلێ هەمویان، چونکە ئەو ریککەوتنە لە نیوان
 هاوپیەمانی کوردستانی بە هەموو لایەنەکانیەوهو ئیئتلافی یەگرتوو بە هەموو
 لایەنەکانیەوه بوو.

*کاک نەوشیروان، کاتیەک تییبینی دەکەین کە نە عەلاوی، نە جەعفری،
 نەمالیکی، کە سێ کەسایەتی جیاوازنو سەر بە سێ ئیئتیمای تا رادەیهک
 جیاوازن لەسەر ئاستی عێراق، لە سەر دەمی دەسەلاتی هەر سێکیاندا ئەم
 مادەیه جێبهجێنەکراوه، ئەمە پەيوەندی بە شەخسیکەوه نیە بەلکو بارودۆخی
 عێراق ئەو زەمینەیهی جێبهجێکردنی ئەو مادەیهی نەبوو؟

نەوشیروان مستەفا: رەنگە کۆمەلێک هۆکاری هەبن یەک هۆکار نەبیّت، رەنگە
 کەگلەیی لە وهزیرەکانی عەرەب یان لە سەرۆکی وهزیران بکەینو بلێن عێراق
 کێشەیی زۆرەو نەمان پەرژاوتە سەر ئەو، ئەولەویاتی جیاوازه، بەلام لە
 راستیدا میلیلتان بە هیچ جۆریک دەست لە ئەززی خۆیان هەلناگرن، تەنانەت
 ولاتیکی وهکو ئیسرایل کە گۆلانی داگیرکردوهو هەندی زهوی داگیرکردوه دوا
 سالی ۱۹۶۷و دواي ۱۹۷۳ ئامادەنیە بە خۆشی دەستی لیبەریدات، ئەوا
 لەکاتیکدا ئەززی خۆی نیەو وازی لیناھینیت. ئەمانیش وهکو پارچەیهک
 لەعێراق بڕواناکەم ئەگەر زەختی کوردیان لەسەر نەبیّت هیچ کەسیک لەوانە
 کە عەرەبن ئامادەنین بەئاسانی دەست لە هیچ پارچەیهکی کەرکوک یان خانەقین
 یان سنجار یان هیچ جیگایهکی تر هەلبگرن، بەلام دەبیّت کورد خۆی سوربیّت
 لەسەر ئەوهی کە چۆنی وەردهگریتهوه. ریگەوشوین دابنیّت، نەخشە دابنیّت،
 خەلکی بو تەرخان بکات، پلانیک دابنیّت بۆئەوهی کە ئەو ناوچانە چۆن
 وەردهگریتهوهو دەیهینیتتەوه سەر هەریمی کوردستان. میلیلتانی دنیا بو نمونە
 قەتەر و عەرەبستانی سعودیه کە هەردوکیان عەرەبن لەسەر ناوچەیهکی بچوک
 کەجیی مەخفەریکی پۆلیسی تیاپە ناکوکن، بەینی ئیمارات و سعودیه ناوکی
 تیاپە لەسەر سنور، بەینی هەمو میلیلتی عەرەبو ئیران ناخۆشە لەسەر سێ
 دورگەیی چۆل کە کەسی تیانازی، ناوکی بەینی مەغریب و ئیسپانیا لەسەر



ده قاچاچى به كارى دههينيت. جارى واهيه ئه و ناكوكيانه بۆ نموت له يوگسلاقياي پيشوو دا نوتهوه شهريان كرد له سهر جادهيهك ئه و دهيو ت ئه و جادهيه هى منه و ئه وى تريان دهيو ت هى منه، مه به ستم ئه و هيه وا به ئاسانى عه ره ب له عيراقدا ده ست له كه ركوك و شوينه كانى تر هه لئاگر ن. له به رئه وه كورديش ده بيت ده ستى ليه له نگره يت، به لام ئه و هى ده بيت سو رييت له سه رى كورده، بۆ ئه و هى سو د له زه مانا تى ده ستورى، له زه مانا تى قا نو نى بكات، له ري ككه و تنه كانى نيوان خو ى و گرو په كانى تر بكات بۆ ئه و هى فشاري كى قا نو نى و سى ياسى دروست بكات، بۆ ئه و هى وه ره قه كانى خو ى هه مو به كار بي ني ت بۆ ئه و هى نا و چه كان وه ري گري ته وه.

* هه نديك جار ئه و ته ئوي لانه مو قنعين، قسه له سه ر بارو دو څى خو ى ده كريت، به دري څاي ئه م چه ند سا له ى را بردو له ته نگه زه يه كى گه ره ى ئه منيدا بوه، قسه له ده ستو هردانى ئي قليمى ده كريت له سه ر مه سه له ى كه ركوك، في عله ن ده ستو هردانى ئي قليمى زۆر هه يه، به را ى جه نابت ئه و پاسا وانه ى حكومه ته يه ك له دوا يه كه كانى عيراق چه نديان له شو ينى خو يدا يه؟

ئه وشيروان مسته فا: بۆ من مو قنع نيه، ئه گينا ئه و ئيدا ره يه ى حكومه تى عيراقى له ما وه ى پينچ سا لى را بردو، ده يان تئوانى هه ندى نا و چه بخه نه وه سه ر هه ري مى كورده ستان، بۆ خو شيان و ابا شتر بو بۆ نمونه، هه ري مى كورده ستان هه ري مي كى جي گيره له روى ئه منيه وه، له روى ئابوريه وه، له روى سى ياسيه وه، هه ر بۆ قازانجى دان يش تئوانى كه ركوك و خانه قين و سنجار و ابا شبو كه ئه وانه له سه ر هه ري مى كورده ستان بونا يه، وه كو چۆن سل يماني و هه ولي رۆ ده و ك له بار يكدا ده ژين كه جو ريك له گه شان وه ى ئابورى تيا يه، سه قام گيرى تيا يه، تيرۆ رو ده سه لا تى تيرۆ ري سه ته كانى تيا نيه، ده كرا ئه و سا كه حكومه تى هه ري مى كورده ستان بتوانى ده سه ته به رى ئه من و ئاسا يشى ئه و نا و چانه يش بكات، ئه وه له كو ل حكومه تى عيراقيش ده بو وه كه ئه وان مه جبو ر بن دا يمه ن له شكركيشى

بکەنر هیز بنیرن و داوا له ئەمەریکا بکەن تەدەخول بکات و ئەو جوۆرە شتانه بکات.

* سەبارەت بە واقعیی ئیستای کەرکوک، ئەگەر له روی ئیدارێهه وه سهیری بکەین سەر بە حکومەتی مەرکەزیی فیدرالی بەغدايه، خەلکی زۆری کورد له م شارەدا دەژین، له واقعدا خۆی شارێکی کوردنشینە، ئەو جیاوازیه گه وهیه چیه ئەگەر کەرکوک له سەر هەریمی کوردستان بێت یان سەر بە مەرکەز بێت؟

نەوشیروان مستەفا: یه که مینیان ئەوهیه ئەو زۆلمه گه وهیهی له کورد کراوه به درێژایی چه ندهها سالی رابردو، کورد لهوی دهر به دهر کراوه، راونراون، زهویه کانیاں داگیر کراوه، خانویان داگیر کراوه، بیه شکران له ئیشوکار له و ناوچانه، کورد وهکو هاو لاتییه کی عیراقی مافه کانی بو ده گه رپته وه، بیجگه له وه به راستی ده مه ویت سهرنجی خوینهران رابکیشم بو ئەوهی که بایه خی کەرکوک و ناوچه کانی به تهنیا له نه وتدا نیه، ئەگەر که سیك نه خشه ی عیراق بینه تته به رچاوی خۆی، ئەگەر هەریمی کوردستان کەرکوک له سەر نه بێت، سلیمانی و ههولیر به تایبه تی له نیوان سنوری کەرکوک و سنوری ئیران وهکو سه ندووجی لیبه سه ردیت، یانی ئەگەر که سیك له هه ولیره وه ویستی هاتوچۆ بکات، بو به غدا بو تکریت، بو باشوری عیراق یا خود که سیك له سلیمانیه وه ویستی پروات بو به غدا بو تکریت بو باقوبه بو شاره کانی تری عیراق له کوپوه هاتوچۆ ده کات یانی ئەه وساکه ئەگەر بلین به ده ست ئیداریه که وه بێت که ئیداره که ی روژیک له روژان نا کوکی هه بیته له گه ل هه ریما وهکو چۆن ئیمه زور جار توشی نا کوکی ده بین له گه ل ئیراندا سنورمان لیداده خه ن، یان له گه ل تورکیا سنورمان لیداده خه ن، جاروبار له گه ل موسلدا سنوردا ده خه ن، ئەگەر ئەوانیش سنورمان لیدابخه ن خه لکی ئەم ناوچه یه له کوپوه هاتوچۆ بکات، مه به ستم ئەوهیه بایه خی ناوچه ی کەرکوک به تهنیا له به ره وه نیه، کەرکوک شوینی که قولاییه کی ستراتیژی و قولاییه کی جوگرافیه بو هه مو کوردستانی



كوك كوردستاني عيراق ده به ستيته وه به هه مو عيراقه وه، له به رته وه بايبيكي زور گه وره ي هه يه بو ميلله ته كه ي ئيمه.

* كاك نه وشيروان له نه خشه ي سياسي ئيستاي عيراقدا كيئن نه وانه ي غه يري كورد، له گه ل جيبه جيكردي ماده ي ١٤٠١، له گه ل خويندنه وه ي ئيراده ي خه لكي كه ركوكدايه؟

نه وشيروان مسته فا: قسه يه كي زور به ناوبانگي چه رچل هه يه ده ئيت: نه دوستي دايمي هه يه، نه دوژمني دايمي هه يه به لكو به رژه وه ندي دايمي هه يه، نه گه ر ئيمه چاويك بخشينين به و جوړي په يوه نديه ي جولانه وه ي كوردو جولانه وه سياسييه كاني تري عيراق له ماوه ي بيست سالو بيستو پينچ سالي رابردودا جاروبار جيگوركي كراوه، له كونگره ي له نده ن و له گه ليك شويني تردا كاتي خو ي كه باسي كه ركوك كراوه زور له و هيزه عه ره بيانه ي كه ئيستا له عيراقدا ده سه لاتدارن و له حكومه تي عيراقدا به شدارن قبوليان بوه به وه ي كه ركوك وه ك به شيك له كوردستان بگه رپته وه سه ره ري مي كوردستان و مه سه له ي ته عريبي تيانه مي ني و كورد به مافي خو ي بگات، به لام ئيستا نه وانه ده سه لاتدارن وه كو باسيشم كرد، هيج ميلله تيك له دنيا دا ناماده نيه به ئاره زوي خو ي ده ست له بستيك ئه رز هه لبگريت كه ده ستي به سه ردا گرتوه، نه وانه يش عه ينه ن بابته، جاران كه موعاره زه بون نه يانسه له ماند بو كورد كه به لي كه ركوك شاريكي كوردستانيه يان كورديه يا شاريكي عيراقيه، به لام تابيعيكي كوردي هه يه و ئيستا به شيك له وانه يش په شيمان بونه ته وه ئه گه ر به ئاشكراش په شيمان نه بو بنه وه له راگه يانندنه كاني خو يانه وه له كاتي ده نگدان و مونا قه شه ي ناو نه نجومه ني نوينه ران تا نه ندازه يه كي زور په شيمان نيان پيوه دياره. كورد ميلله تيكي دل سافو تا راده يه ك ساويلكه يه نه گينا نه و كاته ي كه هيزه سياسييه كاني عه ره ب له عيراقدا زه عيف بون ده بوايه كورد نه و زه مانه مه رجه كاني خو ي به سه رياندا سه پاندايه، چونكه روژ به روژ له دواي روخاني

سەدامەوێ هەندیک لەو هیزانە بەهێزتر بون لەچاو جاران، کە وەختیکیش بەهێزتر بو کەمتر داواکانی تۆ قبول دەکات و بەدەم داواکانی تۆوە دیت.

* دەوتریت لەکاتی ئازادکردنی عێراقدا ئەمەریکەکان هەندیک رینمای و مەرجیان هەبوو، رێگرییان لە دەسەڵاتی کوردی کردووە لەوکاتەدا ئەو هەلۆیستەتی کە توانیویەتی لەخانەقیندا هەیبیت لە کەرکوک بییت؟

نەوشیروان مستەفا: ئەمەریکاییەکان چیان کردووە، چەند کوردیان لەوێ کوشتوو و چەندجار کردووەی سەربازیان کردووە، تاوەکو ئێمە ئەمەریکاییەکان تۆمەتبار بکەین؟

* رەنگە سەرکردایەتی سیاسی کوردیان ئاگادار کردیوتەووە لەوێ لە سنوورێکی دیاریکراودا بوەستن و مەینە ئەم شارەووە، گەرنتیەک بۆ هەریمەکەیی خۆتان؟

نەوشیروان مستەفا: ئەگەر نەیانکردایە چیان لێدەکردن؟ بەپێچەوانەووە لە سالانی یەکەمی دوای روخانی سەدام حسیندا کورد کۆلەکەییەکی سەرەکی بو لە پرۆسەی سیاسی لە عێراقدا، ئەمەریکا پێویستی بە کورد بو، چونکە لە عێراقدا جاریک سوننە بەشی هەرەزۆریان دژی ئەمەریکا بون، شیعە بەشیکی زۆریان بەهۆی ئێران و بەهۆی ئەو رابردووەوە کە هەیان بو لەگەڵ ئەمەریکا لە راپەرینی رابردودا ئەمەندە لەگەڵ ئەمەریکا کۆک نەبون، تەنیا هیزی کەرکوک بو لەگەڵ ئەمەریکاییەکاندا کورد بو، قابیلە شەر ئەبو لەنیوان ئەمەریکا و کوردا، رەنگە هەندیک ناکۆکی سیاسی ئەبو، لەملاوە فشار دروست دەبو، هەندیک شتی لەو بابەتانە دەبوو، بەلام بڕواناکەم ئەگەر ئێمە سور بوینایە لەسەر هەندیک هەلۆیست پێمواوە دەمانتوانی بیچەسپینن.

* سەبارەت بە واقعیی ئیستای کەرکوک، قۆناغی ئاساییکردنەووە قۆناغی یەکەمی جێبەجێکردنی مادە ١٤٠ بو، بەپای جەنابت مەبەست لێی چەسپاندنی هەندی ماف و گەڕانەووەی ئاوارەکان بییت، ئەمڕۆ عەرەب هاواری لێهەستیت بەرامبەری؟



ن مستهفا: دهیئت لیڤهدا دان به راستیه کدا بنیم ئه ویش ئه وهیه که له وای روخانی سه دام کورد نه ییتوانی نمونه یه کی باش بدات به نه ته وهی تورکمان و نه ته وهی عه رهب له که رکوکدا، نمونه یه که له هوکمرانی باش، نمونه یه که له رهفتاری باش له که رکوک له گه ل نه ته وه بچوکه کانی که رکوکدا، چونکه له وای روخانی سه دامه وه رهنگه کورد هیژیکی گه ربه بویت به تاییه تی له که رکوکدا، حکومه تی هه ریم پشتیوانی بوه هه م قولاییه کی ستراتیژیان هه بوه له وکاته ی که بوشاییه کی سیاسی و حکومه تی گه ربه له عیراقدا دروست بو بو، بوشاییه کی ئه منی دروست بو بو، کوردی که رکوک پشتیوانیک و قولاییه کی ستراتیژیان هه بو که بریتی بو له حکومه تی هه ریمی کوردستان، ئه و ئیداریه ی که له که رکوکدا دروستبو، له راستیدا ئیمه نه له روی ئابوریه وه نه له روی کۆمه لایه تیه وه، نه له روی سیاسیه وه، نه له روی قانونیه وه، نه له روی ئیداریه وه نمونه یه کی ئه وهنده باشمان له که رکوکدا جیگیر نه کرد که ببیته مایه ی راکیشانی سه رنجی تورکمان و عه رهب و مه سیحیه گان، هه ر بۆ نمونه باسی بکه یین له شوینیکی وه کو که رکوکدا هه ر له سه ره تاوه له وای هه لبژاردن، سه رۆکی ئه نجومه نی پارێزگا کورده، پارێزگار کورده، سه رۆکی شه ره وانی کورده، قایمقامی قه زا کورده، بیجگه له وهی ژماره یه که زۆر له سه رۆکی ده زگا پۆلیسی و ئه منیه گان و ده زگا ئیداریه گانی تر هه موی کورده و له وانه به شی تورکمانیان نه دا، من خۆم جارێکیان له گه ل کابرایه کی تورکمان گه فتوگوومان بو له سه ر ئه وه وتی: ئیوه هیشتا که رکوک نه که وتوه ته ژیر ده سه لاتی حکومه تی هه ریمی کوردستانه وه، به من هیچ ره وانابینی هیچ پۆستیک له پۆسته گرنگه گانی حکومه تم بده یتی، به منی ره وانابینی له ته نده رو قۆننه رات و له ژبانی ئابوریدا بکه ییت به شه ریک، به من ره وانابینی له داموده زگای ناسایش و پۆلیس و ئه وانی تر بکه ییت به شه ریک، له هه مو داموده زگایه کی تر، ئیستا ده سه لاتتان لیڤه نییه ئه گه ر هاتمه سه ر هه ریمی کوردستان له وسه چ گه ره نتیه که، چ زه مانیک هه یه بۆئه وهی تۆ حقوکی من بپارێزیت، پیموایه ئیمه

به داخه وه له وه دا سه ره كه وتو نه بوين، كه نمونه يه كي باشي هوكمپراني له كهركوك دابمه زرينين.

* ده وتريت ده سه لا تي سياسي كورد به راستي له هه ريمي كوردستاندا نه يتوانيوه نه زمونيكي زور باشي هوكمپراني پيشكهش بكات به هوكمي نه وه ي له روي ئيداري و ياساييه وه، كهركوك سه به م حكومه ته نيه تا بتوانيت به ريساو رينمايييه كاني هوكمپرانيه كي باش پيكبه ئينيت، نه و به رپرسياريتيه له سه ره حكومه تي هه ريم نيه؟

نه وشيروان مسته فا: حكومه تي هه ريم به رپرسياريتيه كي گه وه ي له سه رشانه، حكومه تي هه ريم ده يتواني يه كه په روه رده دروست بكات، يه كه ئاسايش دروست بكات، يه كه داموده زگا دروست بكات له كهركوك، به لام له كهركوك حكومه ته كه ي هه ولير بو خو ي داموده زگايه كي دروستكردوه و حكومه ته كه ي سليمانيش داموده زگايه كي دروستكردوه، ته نانه ت دو په روه رده هه يه بو خو يندن، دو ده زگاي ئاسايش هه يه، هه نديك له و فه رمانگانه دوانه يه كه له راستيدا نه مه نمونه يه كي باش نيه بو غه يري كورد، ره نگه كورد نه وه ي قبول بيت به لايه وه شتيكي ئاسايي بيت، به لام به لاي كه سيكي تره وه ده ئيت كورده كان له نيوان خو ياندا ريكنه كه وتون له سه ره نه وه ي يه كه ده زگاي ئاسايش دروست بكن، يه كه په روه رده دروست بكن، يه كه دادگا دروست بكن، يه كه فه رمانگه دروست بكن، ريكنه كه ون له ناو خو ياندا له سه ره نه وه ي كه كي پاريزگار بيت، كي سه رو كي نه نجومه ني پاريزگا بيت، نه مه نمونه يه كي باش نيه. له كهركوك كيپركي حيزبي تا نه ندازه يه كي زور ئينتيباعه يكي خراپي داوه به نه ته وه كاني تر، ده بوايه له كهركوك هه مو حيزبه كان پيش نه وه ي كه حيزبايه تي بكن، جوړيك له مه سه له ي كوردايه تي و وه لائي نيشتماني و جوړيك له به ها ولا تيبوني پيشكه وتوانه يان پيشانبايه نه كه نه و جوړه وه لانه ته سه كه حيزببانه ي كه بوه به هوي كيپركي له نيوانياندا.



ئە لەبەر رۆشنایی دابەشبوونی و عیرقی و سیاسی لە عیراقتدا كورد
 ھەرچیک بگات، ھەرچی ئیدارەییەکی نمونەیی لە كەركوك پێشكەش بگات
 بتوانیت ئینتیماي توركمانو عەرەب رابكیشیت بە لای خۆیدا، قەت پوھ لە
 میژودا عەرەبەكان یان توركمانەكان متمانە بە شوێنشی كورد بگەن؟
 نەوشیروان مستەفا: پێموایە مومكینە، مومكین بو، لیڕەش بە دواوە مومكینە،
 ئەگەر كورد، سەركردایەتی كورد بتوانیت نەخشەییەکی ھەمەلایەنە دابنیت
 لەپیش ھەم لایەنێكدا بۆ رازیكردنی كوردەكانی كەركوك، بۆ رازیكردنی
 توركمانەكان، بۆ رازیكردنی عەرەبەكان ئەگەر نەشتوانیت ھەمویان رازی بگات
 نەوھ ھەر بە شیعوو قسەي خوش نابیت بئیت شاری برایەتی، بەلكو دەبیت تۆ
 زەماناتی قانونی و دەستوری بەدەیت بە توركمانو بە عەرەبو مەسیحیەكان،
 دەبیت خزمەتگوزارییان پێشكەش بگەن، دەبیت نمونەییەکی باشیان پێشكەش
 بگەن، مفاوھزات لەگەڵ ھیزە راستەقینەكانی عەرەبو توركمان بكریت، لەگەڵ
 ئەوانەي تا رادەییەك نوێنەرانى ویستی نەتەرەیی ئەو نەتەرەوانە دەگەن، وەختێك
 بو ئیمە خۆمان كە مامەلەمان دەكرد لەگەڵ حكومەتی مەركەزیدا نەرەھەت
 دەبوین، دەبیت ئەو نەزموئەي كە حكومەتی عیراق لەگەڵ كورددا بەكارى
 ھیناوە بە ھیچ جۆرێك لەگەڵ توركمانو عەرەبەكانو مەسیحیەكانی كەركوكدا
 دوبارەي نەكەینەرە.

پێموایە ئەگەر نەخشەییەك دابنێین، ئەو نەخشەییە لایەنێكى ئابوری بێت،
 لایەنێكى سیاسی بێت، لایەنێكى یاسایی بێت، لایەنى جیاچیای ھەبێت،
 لەسەر بنەمای ھاوئاتیبوونی خەلكی كەركوك بێت، تۆ ببیھێنە بەرچاوی خۆت
 توركمان لە سەرتاسەری عیراقتا ژمارەیان ملیۆنێك یان كەمتر لە ملیۆنێك بن،
 ئایا بۆ توركمان ئەگەر وەكو بەرژووەندى نەتەرەویی بچكۆلە لیكیداتەرە،
 قازانجی ئەو لەگەڵ چوار ملیۆن كورددا یەك یان لەگەڵ ٢٥ ملیۆن عەرەبدا یەك،
 بێگومان ئەگەر لەگەڵ چوار ملیۆن كورددا بێت، دەبیت بە ھیزیكى گەرە
 دەتوانیت لە ھەمو دامودەزگاكانی ھەریمی كوردستان بەشی ھەبێت، دەتوانیت

له مه جلیسی ته شریعی، له وهزارهت، له دهزگای قهزایی، له پۆلیس له پاسهوانی سنور، له ئاسایش، له ئابوری، له هه مو بواره کان دهتوانیته بهشی هه بیته، به لām کاتیك كه متر له یهك ملیۆن كهس دهچیتته سه ر 25 ملیۆن له نه ته وه یه کی جیاواز نه گهری نه وه هه یه هه ر گوم بیته له و قه ره با لعییه .

* ئیمه کیشه ی راسته قینه مان له که رکوک له گه ل تورکمانه یان له گه ل عه ره به ؟
 نه وشیروان مسته فا: به یروبوچونی من له که رکوکدا کیشه ی راسته قینه ی ئیمه نه له گه ل عه ره ب بوه، نه له گه ل تورکمان بوه، به لکو له گه ل نه و رژیمانه بوه که حوکمیان کردوه، ئیستاش ئیمه نه گه ر لیکبیده ی نه وه له راستیدا کیشه ی نه ته وه بیمان نه له گه ل تورکمان هه یه، نه له گه ل عه ره ب هه یه، به لām نه گه ر بیته سه ر هه لسه نگاندنی ستراتژی، رهنگه تورکمان زۆر ئاسانتر مامه له ی له گه لدا بکهیت، چونکه تورکمان به ژماره که مترن له عه ره ب، له روی جوگرافیشه وه چه ند سه د کیلومه تر دورن له تورکیاوه، به لām عه ره ب له عیراقدا بیجگه له وه ی به ژماره زۆر زۆرن، قولاییان هه یه له عیراق نزیکه ی 20 ملیۆن عه ره ب له پشتیان وه هه یه له دوای نه وانیشه وه، به ره و ژوری 300 ملیۆن له جیهانی عه ره بیه وه به ناوچه که ی نه وان وه به ستراره. له بنه پرتدا له نیوان تورکمان و تورکیا سنوری هاوبهش نیه، له بهر نه وه ئاسانه له گه ل تورکمانه کاندای جوریک له یه که گه یشتن بدوژریته وه که مافی نه وان پارێزراو بیته، هه ندی زه ماناتی ده ستوری و قانونی و سیاسیان بدریتی. پیموایه نه گه ر گفتوگو یان له گه ل بکریت ده توانریت سه ره نه نجام تورکمانه کانی که رکوک قایل بکریت به وه ی له گه ل هه ری می کوردستان و له گه ل کورددا بژین. به لām نه گه ر نه مان توانی عه ره به کان قایل بکهین ناوچه کانی نه وان دیاریکراوه، کیشه ی تورکمانه کان نه وه یه له ناوچه ی پچه ر پچه رو په راگه نده ده ژین، به پیچه وان ه ی عه ره به وه که هه مو چه ری دانیشه توانیان هه یه له ناوچه ی حه ویجه و ریاز ده ژین که ده کریت پارێزگایه کی تری لیدر وست بکریت، یان بخریتته سه ر تکریت یان بخریتته سه ر موسل. نه گه ر خۆیان پییانخۆش بیته بخرینه سه ر موسل، به ئاسانی نه و کاره ده کریت،



سەر تکریتیڤ دهتوانن بهئاسانی ببن به بهشیك له پارێزگای سهلاحه دین. بشیانه ویت بین به پارێزگایهکی سهربهخۆ دهتوانن، بهلام تورکمان له لای تهله عفره وه به پهرشو و بلاوی دهژین تا دهگاته لای مهندهلی، راسته ههنديك قهره بالغی و چری دانیشتوانیان هیه له کهرکوک و ههنديك جیگای تر، بهلام له زۆر جیگه تیکه لاون له گهل عهرهب و کورددا. عهرهب ئهو حاله تهیان نییه، عهرهب بهشی زۆری ئهو ناوچانهی که تیايدا دهژین، خۆیان زۆرینهی گهره پیکدههینن.

* بۆچونیک هیه که پێی وایه دهنگدانی بهشیك له ئەندامانی په رله مانی عێراق له سه ر یاسای ههلبژاردنی پارێزگاگان به تاییه تی مادهی ۲۴ سه حوهیه کی عهره بیه به رامبه ر به و پێشیلکاریانه ی له کهرکوکدا ده کرین، ئەمه ئه گه ر به دیویکی تردا لیکى بدهینه وه هاواریکه به تاییه تی هاواری عهره به سوننه کان به رامبه ر واقیعی ئیستای کهرکوک به و دیودا لیکى بدهینه وه له پینچ سالی رابردوودا، کورد له کهرکوک واقیعیکی دروستکردوه هاواریان لی ههلبستینیت، ئەمهش ئه وه دهگه یه نییت ئەگه ر سه رکردایه تی کورد وه کو تو ده لئیت نه ییتوانیبیت هه لسه وکه وتی باش بکات، به لام توانیویه تی واقیعیکی نوی به نییته کایه وه، ژماره یه کی زۆری کوردی گه راندوه ته وه، که ئیستا عهره ب هاواری لی هه ستاوه؟

نه وشیروان مسته فا: من نازانم تا چهند واقیعیکه وایه، به لام هیشتا ژماره یه کی زۆری کوردی کهرکوک هیه له هه ولیئرو سلیمانی و له سه رتاسه ری دنیا که نه گه راونه ته وه بۆ کهرکوک، ده توانم بلیم سه دان هه زار له سلیمانی ده ژین بوون به بهشیك له کۆمه لگای سلیمانی، یان له هه ولیئر ده ژینو بوون به بهشیك له کۆمه لگای هه ولیئری. ده یان هه زار کهرکوکى تاییستا له ئه وروپا ده ژین، نه نفوسیان بردوه ته وه بۆ کهرکوک و نه گه راونی هه شنه ته وه یانی ئه و ژماره یه ی گه راونه ته وه له چاو ژماره ی راسته قینه ی کوردی کهرکوکدا ته واونیه و که مته ر، پێشموايه په یوه ندی به و نا ره زایی و ده نگدانه وه نیه که له په رله مان کراوه.

له دهنگدان به مادهی ٢٤ یاسای ههلبژاردنهکاندا ئەتوانین بڵین ئایا ئەوه
 حهقیقهتی ئیرادهی عهرهبه یان حهقیقهتی واقعی تهوافوقاتی سیاسیه له
 عیراقتا؟

نهوشیروان مستهفا: ئەتوانین بڵین هچیان نهبوو، ئەوه گهمهیهکی دیموکراتیانه
 بو، ئیمه له ولاتێکدا ئەژین ئەبیت پیمانخۆش بیت لهناو پهڕلهماندا گهمه
 دیموکراتی ههبیت. ئەوهی رویدا ئەوه مانای ئەوه نیه که ئیمه دۆسته
 عهرهبهکانمان دۆراندوه، ئەوهش به دهلیلی ئەوهی که نوینهری کورد له
 ئەنجومهنی سهروکایهتیدا که مام جهلاله، رهزهی یاساکهی کرد، عادل عهبدول
 مهدی که نوینهری مهجلیسی ئەعلای ئیسلامیهو نوینهری بهشیکی زۆری
 عهرهبی شیعهیه، یاساکهی رهز کردۆتهوه. سهید عهبدولعهزیز حهکیمیش
 گلهیی له پهڕلهمانتارهکانی خۆی کردوه که لهناو هۆلهکهدا ماونهتهوهو ئەویش
 ههروهزهی کردوه. ئەوهش نیشانهی ئەوهیه ئیمه دۆستهکانی خۆمان
 نه دۆراندوه، چونکه ههردو بالهکهی مهجلیسی ئەعلاو ههندیک له بیلابیهنهکانی
 عهرهب لهگهڵ ئەوهدا بون چاو به مادهکهدا بخشینریتهوه.

عیراقتی دواي سهدام حوسهین لهسهه دو بنهمای سهههکی دامهزراوهتهوه،
 یهکیکیان سیستهمی (موحاصهصه)یه که له زۆر لاه هیرشی دهکهنه سهه.
 بنهمای دوهمیش سیستهمی تهوافوقیه که له ئەنجامی موحاصهصهکه،
 تهوافوقه سیاسیهکesh هاتۆته پیشهوه.

نیزامی موحاصهصه، ئەوهی پینی دهوتریت (کوئا سیستهم) ئەوه بوه به
 سهبهبی ئەوهی که سی دهسهلاته بالاکی عیراق (سهروکایهتی کۆمارو
 پهڕلهمانو وهزیران)، یهکیکیان کورد بیتو یهکیکیان شیعه بیتو ئەوهی
 دیکهشیان سوننی بیت. ههه یهکیک لهو سهروکانه دو جیگری ههیه له نهتهوهو
 مهزههبی جیاوان.

لهدواي روخانی سهدام حوسهینهوه، ههمو پرۆسهی سیاسی له عیراقتا لهسهه
 بنهمای سازان(تهوافوق) بهرپوهچوه. دهستور لهسهه ئەساسی تهوافوق



وه، په‌رله‌مان له‌سه‌ر هه‌مان نه‌ساس دامه‌زراوه، ته‌وافوق له‌به‌ینی سێ پێکها‌ته سه‌ره‌کیه‌که‌ی می‌لله‌تی عێراقدا. نه‌گه‌ر یه‌کیک له‌و پێکها‌ته سه‌ره‌کیانه له‌و پرۆسه‌یه‌دا به‌شداری نه‌کات، پرۆسه‌که‌ شهل ئه‌بێت و له‌نگ ئه‌بێت و ناتوانی‌ت به‌رپۆه‌بچیت. سو‌ننه‌ به‌شداری نه‌کات، پرۆسه‌که‌ به‌ باشی ناروا‌ته پێشه‌وه، کوردو شیعه‌ش به‌شداری نه‌که‌ن، عه‌ینی باب‌ه‌ته. کاتی‌ک شتی‌ک ده‌خړیته‌ ده‌نگدانه‌وه له‌ په‌رله‌مان و ره‌فز ده‌کریت، فرسه‌تی‌کی تره‌ بۆ‌ئه‌وه‌ی جارێ‌کی دی‌که سه‌رانی فرا‌کسی‌ۆنه‌کان و لی‌سته سه‌ره‌کیه‌کان مه‌ته‌خێ‌ک پێ‌که‌یه‌نن و له‌و مه‌ته‌خه، یی‌روبو‌چونه‌ سیاسیه‌کانیان باش بکولێ‌نن و به‌ ئاماده‌کراوی بچیته‌وه به‌رده‌می په‌رله‌مان. ئه‌وه‌ گه‌مه‌یه‌کی دیموکراتیه‌ی رویداوه و به‌هیچ جو‌ری‌ک به‌روا نا‌که‌م مو‌ئامه‌ره‌ بێت، چون‌که‌ ئێ‌مه‌ زه‌مانه‌تی ده‌ستوری‌مان هه‌یه‌ له‌ناو ده‌ستوری عێراقدا.

هه‌ر یاسایه‌ک له‌ په‌رله‌مان ده‌رده‌چیت، به‌پێ‌ی ئه‌و ده‌ستوره، ده‌چیته‌وه به‌رده‌می نه‌نجومه‌نی سه‌رو‌کایه‌تی کۆمار که‌ له‌ ۳ که‌س پێ‌کها‌توه‌و هه‌ریه‌کی‌ک له‌وانه‌ مافی ئه‌وه‌ی هه‌یه‌ ئه‌و یاسایه‌ ره‌فز بکاته‌وه‌و جارێ‌کی دی‌که‌ بینیریته‌وه‌ بۆ په‌رله‌مان بۆ‌ئه‌وه‌ی مو‌ناقشه‌ بکړیته‌وه‌. دوا‌ی مو‌ناقشه‌، که‌ ناردیانه‌وه‌ بۆ سه‌رو‌کایه‌تی کۆمار، تا ۳ جار، سه‌رو‌کایه‌تی کۆمار مافی هه‌یه‌ ئه‌و یاسایه‌ ره‌فز بکاته‌وه‌. ئه‌وه‌ش فرسه‌تی‌کی باش به‌ لایه‌نه‌ سیاسیه‌کان ده‌دات که‌ له‌به‌ینی خۆیان مو‌ناقشه‌ بکه‌ن تا ئه‌گه‌ن به‌ ته‌وافوقی‌کی سیاسی که‌ هه‌مویان پێ‌ی رازی‌بن.

* هه‌ندی‌ک له‌ چاودێ‌ران پێ‌یان وایه‌ نيزامی مو‌حاصه‌سه‌و ته‌وافوق بۆ دوا‌پو‌ژتی دیموکراسی له‌ عێراقدا باش نیه‌، رای ئێ‌وه‌ چیه‌؟

نه‌وشی‌روان مسته‌فا: مومکینه‌ بۆ ۲۰ سا‌لی دی‌که‌ ئه‌وه‌ باش نه‌بێت. ئه‌و دیموکراتیه‌ته‌ی ئێ‌سته‌ له‌ عێراقدا هه‌یه‌، دیموکراتیه‌تی زۆرینه‌و که‌مینه‌ نیه‌، به‌ل‌کو دیموکراتیه‌تی ته‌وافوقیه‌یه‌. هێ‌شتا متمانه‌یه‌کی ئه‌وتۆ له‌به‌ینی پێ‌کها‌ته سه‌ره‌کیه‌کانی عێراقدا دروست نه‌بوه‌، نه‌ کورد متمانه‌ی به‌ عه‌ره‌ب هه‌یه‌ و نه‌ عه‌ره‌ب متمانه‌ی ته‌واوی به‌ کورد هه‌یه‌. ئه‌گه‌ر دیموکراتیه‌تی زۆرینه‌و که‌مینه‌

بكریتە بنه‌مای ژییانی دیموكراسی له عێراقدا، ئه‌وكات عێراق نامینیت و هه‌لده‌وه‌شیتته‌وه، چونكه له‌بوارى نه‌ته‌وه‌ییدا كورد كه‌مینه‌یه‌و عه‌ره‌ب زۆرینه‌یه. له‌بوارى مه‌زه‌ه‌ییدا، سوننه‌ كه‌مینه‌یه‌و شیعه‌ زۆرینه‌یه به‌تایبه‌ت ئه‌گه‌ر كورد له‌گه‌ل سوننه‌ی عه‌ره‌ب نه‌بییت. هه‌یشتا ئه‌و قۆناغه‌ نه‌هاتۆته‌ پێشه‌وه‌ كه‌ با‌یى ئه‌وه‌ متمانه‌ له‌ به‌ینی ئه‌و ٣ لایه‌نه‌ سه‌ره‌كه‌یدا دروست ببییت له‌سه‌ر بنچینه‌ی هاو‌لاتی بون و به‌رنامه‌ی سیاسى ده‌نگ بدرییت. له‌به‌رئه‌وه‌ له‌ قۆناغی داها‌توشدا ئه‌وه‌ی له‌ ئاسۆی نزیكدا ئه‌ببینریت و یه‌كی‌تی عێراق ئه‌پاریزیت، ئه‌وه‌یه‌ كه‌ له‌سه‌ر ئه‌ساسى مو‌حاصه‌سه‌و ته‌وافوق ئیش بكریت نه‌ك زۆرینه‌و كه‌مینه‌.

* هه‌ندیک له‌ عه‌ره‌به‌كان با‌سى ئه‌وه‌ ده‌که‌ن كه‌ بو‌چى كورد بو‌ هه‌مو شته‌كان با‌سى ته‌وافوق ئه‌كات، به‌لام كه‌ دیتته‌ سه‌ر مه‌سه‌له‌ی كه‌ركوك، داواى ده‌سه‌لاتی زۆرینه‌ ده‌كات؟

نه‌وشیروان مسته‌فا: كه‌ركوك ته‌نها شار نیه‌ كه‌ پێكه‌اته‌ سه‌ره‌كه‌كانى جیاواز بییت. ئه‌گه‌ر (دابه‌شكردنى پۆست و كورسیه‌كانى ئه‌و شاره‌ له‌ به‌ینی عه‌ره‌بو توركمان و كورد و ئاشورى: رۆژنامه) بو‌ كه‌ركوك ره‌وا بییت. ئه‌وا ئه‌بییت له‌ موسل و دیا‌ه‌و به‌غدادیش هه‌مان شت بكریت، چونكه‌ ئه‌وانیش تێكه‌لن له‌ نه‌ته‌وه‌و ئاینه‌ جیا‌وازه‌كان. نایبیت ئیزدواجیه‌تى پێوه‌ر له‌و مه‌سه‌له‌دا به‌كاربه‌ینریت، جگه‌ له‌وه‌ش كه‌ركوك زولمیکى گه‌وره‌ی لێ‌كراوه‌، چونكه‌ ته‌عریب كراوه‌، پارچه‌ پارچه‌ كراوه‌. پارچه‌یه‌كى خراوه‌ته‌ سه‌ر سلیمانى و پارچه‌یه‌كى دیکه‌ی خراوه‌ته‌ سه‌ر هه‌ولێرو هه‌ندیکیشی خراوه‌ته‌ سه‌ر سه‌لاحه‌دین. سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ش خه‌لكى ئه‌سلى ئه‌و شاره‌ ده‌ركراوه‌و عه‌ره‌بى هاورده‌یان هه‌یناوه‌ته‌ شوینی. ئه‌وه‌ له‌ به‌سه‌ره‌و عه‌ماره‌و باقى شوینه‌كانى دیکه‌ روینه‌داوه‌. ئه‌وه‌ له‌ موسل و دیا‌ه‌ش رویداوه‌ له‌و ناوچانه‌ی كوردنشین بون و ئه‌وان به‌ر ته‌ه‌جیرو ته‌رحیل و ته‌عریب كه‌وتون.

كه‌ركوك ماده‌یه‌كى تایبه‌تى بو‌ ته‌رخان كراوه‌ كه‌ ١٤٠ هه‌و به‌پێی ئه‌و ماده‌، ده‌بییت ئه‌وانه‌ی ده‌ركراون، بگه‌رپینه‌وه‌ سه‌ر مولك و شوینی نیشته‌جیبونى



وهی هینراوه ته ئه و شاره، ئه بیته بگه پینرینه وه و بارو دۆخی شاره که ئاسایی بکریتته وه.

* به شیوه یه کی گشتی عه ره به سونیه کانی په ره له مان دهنگیان به و ماده داوه، (ماده ی ٢٤ ی هه لبژاردنی ئه نجومه نی پارێزگا کان)، به لام له گه ل ئه وه شدا کورد یاداشتی لیکگه شتنی له گه ل سونه دا ئیمزا کردوه که ئه مپۆ دیارترین حیزبیان، حیزبی ئیسلامی عێراقیه، به پای ئیوه چۆن له سایه ی ئه و ئیتفاقه سیاسیه دا ئه و شتانه رویداوه؟

نه و شیروان مسته فا: من ئه بیته دان به وه دا بنیم له دوا ی روخانی سه دام و بیدایه تی مه جلیسی حوکمدا و دوا ی ئه وه ش له قوناغه جیاوازه کانی دیکه دا، حیزبی ئیسلامی عێراقی، وه ک حیزبیکی سوننی عه ره بی، له کۆمه لێک مه سه له دا له گه ل کورد یه کیان نه گرتۆته وه. هه ره له بیدایه ته وه ئه وان دژی نیزامی مو حاصه سه بون. ئه وان له گه ل حکومه تی مه رکه زی بون و دژی فیدرالیته بون. ئه وان لایه نگیری ئه وه بون جه یشی عێراقی دروست بکریتته وه و نه وت و سامانه سرو شتی هه کان له ده سته به غدا دا بیته. ئه وان له کۆمه لێک مه سه له ی سه ره کی و گرنگدا بۆ چونیان له کورد و شیعه جیاواز بوه. بۆیه نا کریت بوتریته ئه وه ی رویدا وه گۆرانا کاری گه وه ره یه له بیر کردنه وه ی سیاسیاندا.

* ئایا ئه و بۆ چونه ی سونیه کان ده گه پینته وه بۆ ئه وه ی که ته شکلی که مینه ئه که ن یان عه قایدی سیاسیان وایه؟

نه و شیروان مسته فا: ئه گه پینته وه بۆ لایه نی عه قیده بیان نه ک ته شکلی که مینه. * دوا ی ئه وه ی یاسا که بۆ جاری سییه م ده گه پینریتته وه په ره له مان، به لام ئه گه ر سی له سه ر پینجی ئه ندامانی په ره له مان دهنگی پیدا، ئه و کات له ده سه لات ی ئه نجومه نی سه رو کایه تی شدا نامینیته ره فزی بکاته وه. پیده چیته ئه و حاله ته رویدا ت؟

پسپۆرێوان مستهفا: من بپروام وا نیه له پهرله ماندا سی له سهر پینجی دهنگه کان به دهست بهینریت، له حاله تیکدا نه گهر به دهستیشی هینا، له عیرا قدا دادگای فیدرالی ههیه و نه توانین له وی شکات بکهین. پاشان کورد چه کیکی دیکه ی به دهسته وهیه، ئه ویش کشانه وهیه له حکومت و روخاندنی حکومت هه که ی مالیکی. ئه ساسه ن کورد ده توانی هه ر له پرۆسه ی سیاسی به کاملی بپته دهروه. که ئه وکات هه مو پرۆسه ی سیاسی له عیرا قدا توشی شه له ل نه بپته باوه رناکه م نه مریکایه کان له م قوناغه دا زهخت له کورد بکه ن، چونکه خویان له بهرده م هه لپژاردندان. نه گهر هه مو نه وانه شمان جیبه جی نه کرد، نه توانین له و لیژنه ی که داوای ته عدیلی ده ستوری ده کات، ئیمه ش هه موو ئه و شتانه ی که له کاتی نوسینه وه ی ده ستوردا ته نازولمان لی کردوه له بهرام بهر هه ندیک ده ستگه وتی دیکه دا، ئیسته داوای بکهینه وه. واته ته عدیلی ده ستور به و شیوه یه به قازانجی ئیمه یه. ئیمه نه توانین هه ر گۆرانیکی تیکبده یین که له ده ستوردا ده کریت و دژی مافه کانی ئیمه یه. جگه له وهش بو ته عدیلی ده ستور، پێویسته دو له سه ر سیی نه ندامانی په رله مان موافقه تی له سه ر بکه ن و پاشان بخریته ده نگدانه وه و نه گهر له ویش، ۳ پارێزگا دژی بون، نه وا ئه و گۆرانه فه شه ل دینیت.

* ناده ستوری بونی ماده ی ۲۴ له چیدا یه؟

نه وشیروان مستهفا: من پسپۆری کاروباری ده ستوری نیم. به لام نه وان ده نگدانی نه یینان هینا وه ته پیشه وه که عاده تن له سه ر قانون، به نه یینی ده نگ نادریت. نه وان نوینه ری میلله تیکن چون نه کریت به نه یینی قانونیک په سه ند بکه ن. له داوای روخانی سه دامه وه ئیمه به رونی به سه ر کردایه تی هه موو هینه سیاسی هه کانی عه ره بی عیرا قمان وتوه که مه بده ئی زۆرینه و که مینه له مه سه له ئه ساسیه کانی میلله تی عیرا قدا قبول نا که یین، به لکو مه بده ئی ته و افوق قبول نه که یین.



نیک ههیه که پێی وایه نارهزگی مادهی ٢٤ ی پاسای ههلبژاردنه که په
 پێچارانهی مادهی ١٤٠، نهوهران هیناره ته پێشهره وهک بهشیک له لوعه په کی
 سیاسی بۆ نهوهی کورد ناچار بگهن ته نازولی زیاتر بکات له ١٤٠، رای ئێوه
 چیه؟

نهوشیروان مستهفا: نهوه لایه نیککی مهسهله که په، چونکه زۆرینهی نهاندامانی
 نهنجومهنی موخافهزهی که رکوک کوردنو نهگهر بهپیاره که ی په ره مانای
 مه رکه زیان قبول نه کردو نهنجومه نه که خۆی وهک هه یله تیککی ته شریعی بهپیاریدا
 بیته سه رهیمی کوردستان، نهوهش دیویکی تری مهزوهه که په.

* بهلام به پێی دهستور له دهسهلاتی نهواندا ههیه لهو بهپیاره بهن؟

نهوشیروان مستهفا: بهلی نهو سه لایه تیه یان ههیه، به پێی دهستوری هێزانی
 (ویستیان لهو ماده لایهن، بهلام هیلراپه وه)، سی یهکی نهاندامانی نهنجومهنی
 پارێزگا یان ده یهکی دانیشتوانی پارێزگایهک له توان هه ریزه یهک بلوسنو بلین
 له مانه ویت بیینه هه ریمیککی سه ره به خۆ یان بچینه سه ره هه ریمیککی دیکه، پاشان
 راپرسی بۆ لهو مهسه له نه کریت و نهگهر زۆرینه (١٠٥٠) دهنگی بهو مهشروه
 دا، نهوه په سه ند ده کریت، ئیمهش له وه مان به دهسته وه په و له توان بلین
 له گه رینه وه سه ره هه ریمی کوردستان.

* بۆچی تا ئیسته نهنجومهنی موخافهزه بهو ئاراسته په هه ره که په کی
 نه کردوه؟

نهوشیروان مستهفا: زۆر شت ههیه که کورد له ی توانی بیگات و ههالی خۆشی
 بووه، بهلام نه یکردوه، له ویش له بهر لهو ته و افوه سیاسی په ی باسم کرد.

* لهو واقعیهی له په ره مانای هێزاق ههیه و په سه ند کردنی مادهی ٢٤ چه نه
 په یوه ندی به موخاده له ئێوه وه له تیه کانه وه ههیه، وهک سیاسی ته گانی له مریکا و
 به ریتانیا و راپۆرته که ی به یکه هاملتۆن و هاتنی دیمستۆرا؟

نهوشیروان مستهفا: په یوه ندی به هه مویا نه وه ههیه، له م زه مانه دا هیه شتیک
 نیه دا بهر بیته له باقی رودا وه گانی دیکه، له راپۆرته که ی به یکه هاملتۆندا زۆر

زوباسکی دواخستنی ههلبژاردنی کهرکوکو گۆرانکاری کراوه و نه مەریکاییه کانیش به لایانهوه مه تله به که مه وزوعی کهرکوک به جوریک هه ل بکریت دلسی عه ره بو و لاته عه ره بیه کان و تورکیاش رازی بکریت. چونکه جار جاریش تورکیا به هوی تورکمانه وه خوی هه لده قورتینیته مه سه له که.

کورده له نیستادا نه توانیت پیداکری له سه ره هه ندیک شت بکات، چونکه نه مەریکا له به رده م ههلبژاردنی سه رۆکایه تیدایه و سه رۆک بوش نه یه ویت پیش جیپیشتنی کۆشکی سپی، کۆمه لیک ده ستکه وتی هه بیته له عیراق، وه که په سه ندکردنی یاسای نه وت و غازو ههلبژاردنی مو حافه زه و ریکه وتنی ستراتییجی. به لام نیمه ده بیته به هیج شیوه یه که په یوه ندیمان به وه وه نه بیته هیزه کانی نه مەریکا له چیدا قازانج نه که ن یان زه ره ر، نیمه نه بیته چارمان له مافو به رزه وه ندییه کانی خۆمانه وه بیته و پیداکری له سه ره نه وانه بکه ین.

* رازیکردنی هه موو نه و لایه نانه له مه سه له ی کهرکوکدا بۆ نه مەریکا زه حمه ت نیه؟

نه وشیروان مسته فا: به لی زه حمه ته، به لام ره نگه کورده بتوانیت بیته به عاملی مو شته ره که له به یینی عه ره بو تورکمان له سه ره مه سه له ی کهرکوک.

* ها ولاتیانی کورده ستان به گه شتی توشی جوریک له نا ئومیدی بون له مه سه له گرنگه کاندا، رای نیوه چییه؟

نه وشیروان مسته فا: من نا هه قی خه لکی نا گرم، وه ختیکی ئیداره ی کورده ی پاش ۱۶ سال نه یه توانی بیته ناری خوارده وه بۆ ها ولاتیان دا بین بکات، به ته نکید له ناستی نه وه شدا نیه مو شکله یه کی نا لۆزی وه که کهرکوک چاره سه ره بکات، به لام نا بیته نیمه نا ئومید بین و به دلنیا یه وه نیمه قه زیه که مان نه دۆراندوه نه گه ره له سه ری به رده وام بین، نه یبه ینه وه.

* به پای نیوه ها ولاتیان چۆن مامه له له گه ل نه م واقعه دا بکه ن، له کاتی کدا هه ندیک رایان وایه په نا بریته به ره چه که بۆ یه کالییکردنه وه ی کیشی کهرکوک؟



هه‌رێزێنێ بێرۆبۆچونی خۆیان ئەنجامدانی خۆپیشانندان و مانگرتن، بەلام بەهێچ شێوهیهك له‌گه‌ڵ توندوتیژییدا نهم، چونکه ئێمه زه‌مانه‌تی ده‌ستوریمان هه‌یه و ئەتوانین چه‌کی سیاسی و ئابوری به‌کاربهێنین و زۆر له‌ تۆپ و ته‌یاره‌ش کاریگه‌رتن له‌م رۆژگاره‌دا. نه‌گه‌ر قیاده‌ی کوردی له‌ لایه‌نانه‌وه که موکورتیان هه‌بو، هه‌قی خۆیه‌تی خه‌لکی ناچاریمان بک

له هاوخه باتیه وه بۆ ته خوین

له و شېروان مستهفا

له رۆژانی ۲۹-۳۱/۱۰/۲۰۰۹ دا یه کیتی نیشتمانی له هۆلی ته لاری هونهری شاری سلیمانی به ئاماده بونی ۱۶۰۰ کهس چواره مین پلینۆمی بهست. هه ندی کهس، چاره پێی نه وه بون له م پلینۆمه دا پلانی چاککردنه وه ی په یوه ندی هیزبه که یان له گه ل خه لک دابنن، به لام ده رکه وت پلینۆمه که بۆ مه به سستیکی تر رێک خرا بو.

پیشتر قسه کانی "فه خامه تی سه رۆکی کۆماری عیراق و به ریز سکرته یری گشتی یه کیتی نیشتمانی کوردستان" تاله بان، که له پلینۆم دا دژی من و هاوپێکانم له بزوتنه وه ی گۆپان دا کردبوی، به شیوه ی جیاواز به من گه یشتبو. هه ندیک له و قسانه له رۆژنامه کاندا بلا بونه وه و بهر گوێی زۆر کهس که وت. به لام تا نه وکاته ی قسه کان به شیویه کی فه رمی بلاونه کرانه وه، منیش وه ک شتیکی نه بو حسابم بۆ کردن و به تو په بون و هه لچونیکی کاتیم له قه له م دان که پیویست نه کات وه لام بدرینه وه. به لام نیستا که کو ی نه و قسانه له هه مو ده زگا کانی راگه یانندی یه کیتیدا بلاوکرانه وه ناچارم و به پیویستی نه زانم وه لامی زۆری نه و تۆمه تانه بده مه وه که تاله بان بۆ خودی خۆم و هاوپێکانم له بزوتنه وه ی گۆپان ریزی کردوه.

لێردها به راشکاوی نه لیم: پیم ناخۆشه ئاستی په یوه ندی من له گه ل تاله بانیدا گه یشتۆته نه م ئاسته ی وتویژ که هه ر هه موی تۆمه تبارکردن و "ته خوین" ه. پیم ناخۆشه پاش ۴۰ سال له ته مه نی هاوپێیه تی و هاوخه باتی، ته نها



هێ چیت له ژێر چهتری یهك رێكخراودا پێكهوه كار ناكهین، به "زمانی تهخرۆین" قسه له گهڵ یهك بکهین.

من نه تاله بانى و نه ههچ سهركرده و نه ههچ سیاسیهكى كوردم به خائین و دژی كوردستان و به "كلگهزیدان له گهڵ جاش و به عسیه كاندا" تاوانبار نه كردوه وهك ئیستا تاله بانى من و هاوڕێكانمى پى تاوانبار له كات، له وهى ئیتمه هه مانه له وهیه سیاسهتى تاله بانیمان بۆ بهرپهوه بهرایهتى هیزب و بۆ بهرپهوه بردنى ولات پى راست نه بوه و پى دروست نیه. بپروامان وایه له م سیاسهته نابێته هوى به دیهینانى له و دروشمه سه رهکیانهى ههزاران رۆلهى كورد خۆیان له پینا ویدا كرده قوربانى كه له ویش: "دروستبونى ولاتیكى دیموکرات و دادپهروه و نازاد كه كهرامهتى هه مو هاو لاتیانی تیا پارێزراو بێت."

ئیمه سیاسهتى تاله بانیمان پى راست نیه و چهوته. به لام نه به خائین و نه به دوژمنى خۆمان و نه به به كریگیار و نه به دهستی ده رهكى له زانین. كه چى له و تهنها له بهر له وهى چهند كورسیهكى په ره مانى به ئیمه دۆراندوه، پى له ٤٠ سال هاو خهباتى و هاو سهنگه رى له نیت و وهك دوژمن و ناحهزى كوردستان وه سفمان له كات. چونكه له و قسانهى تاله بانى له پلینۆم دا له سه ر بزوتنه وهى گۆپان و خودى خۆم كردویهتى سنوره كانى ره خنهى سیاسى به زاندوه و سه ره كیشى بۆ تۆمه تبار كردنیکى سه رتاسه رى كه له گه ر تهنها یه كى كیشیان راست بى، هه له سوپاوانى بزوتنه وه كه و لایه نگرانى په لكیشى دادگا له كات و رهنگه روبه روى حوكمى له سیداره دانیشیان بكاته وه. له بهر له وهش كه تاله بانى كه سیكى ئاسایى نیه و ناكریت قسه كانى بى وه لامدانه وه بهرۆن، ناچارم لیڤه دا وه لامى هیله گشتیه كانى له و تۆمه تانه بده مه وه كه له راپۆرته كه ی پلینۆم دا بۆ خۆم و هاوڕێكانمى هۆنیوه ته ره.

هه‌كه‌چی تاله‌بانی له راپۆرته‌كه‌ی دا روداوه‌كانی زیاتر له ۳۰ سالی به تیکه‌لۆپیکه‌لی گیراوه‌ته‌وه که وه‌لامدانه‌وه‌ی لیدوانی زۆر زیاتری هه‌لنه‌گرت، به‌لام بۆ ئه‌وه‌ی له‌مه‌ درێژتر نه‌بی هه‌لم گرت بۆ کاتی خۆی.

#

ئه‌شی کوژی و بۆی‌شی ئه‌گری
تاله‌بانی له‌راپۆرته‌كه‌ی دا ئه‌لی:

"له‌ناو خوشماندا، بی ناگاداری سکرته‌یری گشتی و نیوه‌ی (م. س) و ناوه‌ندی کۆمه‌له‌ش، بریاری کوشتنی خه‌لکی له‌شارو له‌لادی دهرده‌کرد. ئه‌مه‌ش بوو به‌هۆیه‌کی گه‌وره‌ی ناکۆکی ئی‌مه‌مانان له‌گه‌ل هێلی نه‌وشیروان له‌سالی (۱۹۸۱) وه‌له‌ناو کۆمه‌له‌دا. تا کار گه‌یشته ئه‌و راده‌یه‌ی هه‌ر شه‌مان کرد به‌به‌جیه‌یشتنی ولات ئه‌گه‌ر کوشتار له‌شارو له‌لادی رانه‌وه‌ستیت، هه‌رچه‌نده، سه‌ره‌تا ئه‌نجامدانی ئه‌و تاوانانه‌و گه‌لی بریاری ترمان لی ده‌شاردرایه‌وه، به‌لام سه‌ره‌نجام، دوا‌ی ماوه‌یه‌کی که‌م، له‌ریگه‌ی به‌رپرسیانی گه‌وره‌ی ناو شاره‌وه، راستیه‌کانمان هه‌موو زانی و چیکه‌فروئیل دادی نه‌ده‌دا. ئه‌م راستیانه‌ش وای لیک‌کردین بتوانین دوا سنوور بۆ پاکتاوی جه‌سته‌یی نا‌ره‌وا دابنێین! ئه‌مه‌ یه‌که‌مین ناکۆکی و دووبه‌ره‌کی نا‌راسته‌وخۆی گرنگی نیومان بوو، له‌گه‌ل په‌یره‌وانی توندوتیژی."

#

له سه‌ره‌تاوه ئه‌لیم: من وه‌کو هه‌ندی که‌س نامه‌وی پاکانه‌ی درۆ بکه‌م!
له‌سالی ۱۹۷۵ وه‌ که، له‌گه‌ل تاله‌بانی و ئه‌ندامانی تری ده‌سته‌ی دامه‌زێنه‌ری یه‌کیته‌ی نیشتمانی، ده‌ستمان کرد به‌دانانی رێشویینی خه‌باتی سیاسی - چه‌کدار و، له‌ئه‌نجامی ئه‌وه‌ش دا هه‌لگیرساندنه‌وه‌ی شوێشی کورد، من وه‌کو یه‌کی له‌ به‌رپرسه‌ بالاکانی ئه‌و جولانه‌وه‌یه، له‌سالی ۱۹۷۵ وه‌ تا سالی ۱۹۹۱ که به‌ رایه‌رین کۆتایی هاتوه، به‌ئه‌ندازه‌ی مه‌سئولیه‌تی خۆم له‌جولانه‌وه‌که‌دا، ئۆبالی ئه‌ده‌بی و ئه‌خلاق‌ی و سیاسی هه‌مو روداوه‌كانی شوێشه‌که‌ و، هه‌مو



بوین، که له ئەنجامی ئەم شوپۆرشەدا کوژراون یا زەرەرمەند بون، له هەر لایەک بوین، له ریزەکانی یەکییتی دا بوین، یان له ریزەکانی لایەنەکانی تری شوپۆرشێ کوردا بوین. یان هاوڵاتی ئاسایی بوین، یان له ریزەکانی حکومەتی عێراق دا بوین، هەلنەگرم و، لەبەر دەم کە سووکاری ئەوانەدا و، لەبەر دەم دادگای میژوی نەتەوێکەم دا و، لەبەر دەم دادگای خوای گەرەدا نامادە و لەلامدانەوێم.

ئەبو هەر کەسی ئەو قسەییە بکرایە تالەبانی قسە وای نەکردایە!
 ئەگەر تالەبانی من و چەند کەسیکی کە تاوانبار بکات بە کوشتنی چەند کەسی له شار و له لادیکانی کوردستان دا، ئەو کێ بەرپرسە له کوشتنی سەدان هەزار کورد کە بە دریزایی سالانی ۱۹۶۱ - ۱۹۷۵ و ۱۹۷۵ - ۱۹۹۱ و ۱۹۹۱ - ۲۰۰۱ کوژراون؟

#

کارەساتی هەلەبجە: کێ بەرپرسە من یا سەدام؟

تالەبانی له راپۆرتە کەمی دا ئەلی:

"لەناو ئەو کیشمەکیشە سیاسی و فکرییەدا، سەرەرای ئەوێ تاکیکردنەوێ زۆرمان لەگەڵ سەدامییەکاندا هەبوو، بە تاییبەتی سیاسەتی سەدام له جەنگی عێراق - ئێراندا، سروشتی فاشیانە و رژێم ئاشکرا دەرکەوتبوو، دەریش کەوتبوو کە ئەم فاشیستانە له هیچ تاوانیک نە دەسلەمێنەو، مفاوەزاتە کە شمان لەگەڵ رژێم سائیک بوو بەهۆی شوڤینیەتی بە عسی سەدامی و تەکنەلوژیای جەنگی و فشارە ئیقلیمیە کە، شکستی خواردبوو، ئەو هەموو راستیانەمان دەزانی، بۆیە دەبوو ژیرانە تر هەلبسوپین و کەمترین پاساو بەدینە دەست فاشیەکان، کەچی لەو کاتەدا، نەک نەمانتوانی جیاوازیەکان و هەلەکان سەبارەت بە سکریتیژی کۆمەلە کە مەبکرینەو، بە لکو ناوبراو ناکوکیەکانی له مەیدانی سیاسەتو فکەرەو، گەیانە ئاستیکی ترسناک، ئەویش بواری عەسکەرییە، بپاری هەر مە ترسیداریش لەو کاتەدا، ئەو بوو بەبێ رەزامەندی سکریتیژی گشتی، کە فەرماندە و گشتی هیزی (پ. م) ش بوو، بە لکو بەبێ

رهزانهندی زۆربهی مه‌کته‌بی سیاسی و سه‌رکردایه‌تی یه‌کیتیش، فه‌رمانی عه‌سکه‌ری دابوو به‌ فه‌رمانده‌و هه‌ڤالانی ده‌ڤه‌ری هه‌له‌بجه، که وه‌کو به‌شیک له‌ هاوکیشه‌ عه‌سکه‌رییه‌کانی جه‌نگی عی‌راق - ئی‌ران هه‌ولی رزگارکردنی هه‌له‌بجه‌ بده‌ن. گوايه‌ بۆ که‌ مکه‌ردنه‌وه‌ی گوشار بوو بۆ سه‌ر سه‌رکردایه‌تی که‌ رژیمی په‌لاماری ده‌دا. ئەم بې‌پاره‌ش به‌و شیوه‌یه، به‌بی لی‌کدانه‌وه‌ی هه‌لومه‌رجی جه‌نگه‌که‌و سه‌روشتی فاشیانه‌ی سه‌دامیه‌کان له‌ دوو سالی کۆتایی جه‌نگه‌که‌دا، پاساوی دایه‌ ده‌ست سه‌دام که‌ سه‌روشته‌ فاشیه‌که‌ی به‌رۆژی روناک، به‌بی دوودلی له‌ شاری هه‌له‌بجه‌دا جیبه‌جی بکات. که‌ ئەگه‌ر هاتباو ئەم نه‌خشه‌یه‌ له‌ مه‌کته‌بی سیاسی و له‌گه‌ل سه‌کرتیرو فه‌رمانده‌ی گشتی (پ. م. دا،) باسکه‌رابوو تاوتوی بکرایه، بیگومان ریگه‌ نه‌ده‌درا ریگه‌ی وا بگیریته‌ به‌ر. به‌لکو هه‌ول ده‌درا نه‌خشه‌و تاکتیکی عه‌سکه‌ری گونجاوتر له‌و هه‌لومه‌رجه‌دا بگیریته‌ به‌ر. به‌ تاییه‌تی حکومه‌ت پی‌شته‌ر هه‌ره‌شه‌ی بۆ نارده‌بوین که‌ هه‌ر په‌لاماریک له‌گه‌ل پاسداران بۆ سه‌ر هه‌ر شوینیک، به‌ به‌کاره‌ینانی چه‌کی کیمیاوی جابیی ده‌بیته‌، ته‌نانه‌ت گه‌ر شاری سلیمانیش بیته‌. سه‌ره‌رای هه‌موو ئەم راستیانه‌ش، ئۆبالی تاوانی کیمیابارانی هه‌له‌بجه‌و سه‌رانه‌سه‌ری کوردستان، له‌ ئەستۆی به‌عسی سه‌دامایه‌.

که‌ کاره‌ساته‌که‌ روویداو حوکمی دیکتاتۆری هه‌له‌بجه‌ی دایه‌ به‌ر چه‌کی کیمیاوی، ناره‌زایی له‌سه‌ر سه‌پاندنی بې‌پاره‌که‌، که‌ به‌بی ره‌زانه‌ندی مه‌کته‌بی سیاسی ده‌رکه‌رابوو، له‌لایه‌ن چه‌ندین هه‌ڤاله‌وه‌ به‌رزبووه‌. به‌لام تازه‌ کار له‌ کار ترازابوو. "

#

له‌میژه‌ و توپانه‌ سه‌رکه‌وتن هه‌زار باوکی هه‌یه‌ به‌لام شکان هه‌تیوه‌.
تاله‌بانی له‌میژ بو‌گه‌ یه‌شتبوه‌ ئەو باوه‌ره‌ی رژیمی به‌عس له‌ عی‌راق ئەوه‌نده‌ به‌هیز بوه‌ که‌ موعاره‌زه‌ی عی‌راقی، به‌ کورد و به‌ئه‌ویشه‌وه‌، له‌ توانایدا نیه‌ بیروخینی. باوه‌ری و ابو‌روخانی رژیمی سه‌دام به‌ "عامیلی خارجی" و به‌



بە ئێوە " ئەگەر ئێمە بەر بۆیە بایەختیکی تاییبەتی ئەدا بە سوریا و لیبیا بە هیوای سازدانی ئینقیلابی عەسکەری. کە لەوان بێ ئومێد بو پەنای بردە بەر کۆماری ئیسلامی ئێران کە ئەو کاتە لەگەڵ جەیشی عێراق، لە جەنگیکی خوێناویەوه گلا بو، بەشکو بە هاوکاری جەنگی و سیاسی ئێران، عێراق بروخی.

لە چوارچۆی ئەم ستراتیجیەدا هێشتا مفاوەزاتی یەکییتی بە تەواوی لەگەڵ عێراق کۆتایی نەها تەبو، لە هەولێ دامەزراندنی پێوهندی دا بو لەگەڵ ئێران. دواي چەندین هاتوچۆی نوێنەرانی هەردولا و، دواي چەندین هەلکشەن و داکشەن لە دانوستانەکانی نوێنەرانی هەردولا دا زەمینە ی پیکهاتن ساز بو. تالەبانی لەگەڵ شانیدیکی یەکییتی کە پێک هات بو لە فەرەیدون عەبدولقادر، دکتۆر کەمال خۆشناو، محەمەد توفیق رەحیم، شیردێل حەویزی. . . چۆه تاران.

لەمانگی ۱۰ ی ۱۹۸۶ دا لە تاران، بە نوێنەراییەتی یەکییتی لە لایەن تالەبانی و بە نوێنەراییەتی ئێران لە لایەن محەمەد باقیر زولقەدر (فەرماندە ی ئەوسای قەرارگای رەمەزان) رێککەوتنیکی جەنگی و سیاسی و لۆجستی بو هاوکاری و هاوناھەنگی هیژەکانی هەردولا دژی جەیشی عێراق لە هەمو بوارەکان دا ئیمزا کرا.

بە پێی ئەم رێکەوتنە ئەبو هیژەکانی یەکییتی لە هەمو بواریکی جەنگی دا، هاوکاری و هاوناھەنگی لەگەڵ هیژەکانی ئێران بکا و، تا روخانی سەدام درێژە بە شەرپەدا و بێ ئاگادرای ئێران و رەزامەندی ئەو هیچ مفاوەزەو ئاشتیەک لەگەڵ عێراق نەکا.

دواي ئەم رێکەوتنە زنجیرەیکە عەمەلیاتی عەسکەری هاوبەشی پێشمەرگە ی یەکییتی و لایەنەکانی تر لەگەڵ سپای پاسداران بە ئاشکرا لە ژێر ناوہکانی "فەتح" و "نەصر" و "فەجر" . . . دەستی پێ کردو بەدوی ئەویش دا دەیان عەمەلیاتی تر ئەنجام درا، کە یەکیکیان "داستانی رزگاری" بو لە ناوچە ی

چوارتا نزیک باره گاکانی سهرکردایه تی به کیتی، که له ژیر سهرپهرشتی راسته و خۆی خۆی تاله بانی دا بو، به هاوکاری و هاونا ههنگی راسته و خۆ له گه له محهمه د باقیر زولقه در، دواتر سه روکی ستادی سپای پاسداران، و عه لی شه مه خانی، دواتر فرمانده ی نیروی ده ریایی ئینجا وه زیری دیفاع.

هه هاوکاری و هاونا ههنگیه که له نیوان من یان هه سهرکرده یان فرمانده یا پێشمه رگه یه که یه کیتی له گه له هیزه کانی ئیران کرابی، به پیتی ئه م ریکه وتنه بوه، که ناغای تاله بانی ئیمزای کرد بو. پاکانه به بیانوی بێناگاییه وه له مه لیاته، له لیپرسراویتی سیاسی و قانونی ئه و که م ناکاته وه، هیشتا سه دان که س له ناگاداره کانی ئه و په یوه ندی و هاوکاری یانه شایه تی زیندون و، پاکانه ش بو سه دام و رژیمی به عس، به بیانوی ئه وه ی هه پره شه ی پێشه کی یان لی کردوه، هیه چ له لیپرسراویتی سه دام و هاوپی کانی که م ناکاته وه، ئه وه دادگای تاوانه کان له به غداد خه ریکی لیپرسینه وه یه.

پیش هه له بجه له چه ندین مه یدانیه جهنگیدا له پارێزگاکانی سلیمانی، که رکوک وه لیتر، دیاله. . . کاری هاوبه ش له گه له ئیران کرابو، ئازادکردنی هه له بجه که به وێرانکردنی هه له بجه و قهرکردنی خه لکه که ی ته واو بو به شیک بو له نه خشه یه که جهنگی فراران بو ئازادکردنی ناوچه کانی هه له بجه، قه لادزه، رانیه، دوکان و چوارتا. . . کاتی که ئازادکردنی هه له بجه له نه جامی کیمیا بارن دا بو به کاره سات، وان له جیبه جیکردنی ته واوی نه خشه که هینرا.

پیش هه له بجه حکومه تی به عس که م جیگه ی ژیر ده سه لاتی پێشمه رگه هه بو کیمیا بارانی نه کردبی، چه ندین ناوچه ی له خوشنا وه تی، بیتوین، پشده ر، به ری مه رگه، دو لی جافه تی، به ری قه ره داغ، بادینان، ده شتی کو یه، ده شتی که رکوک. . . کیمیا باران کردبو. حکومه تی به عس ته نیا به ته سلیمبون و کو تاییه پینان به شو پرش ده سستی له کیمیا باران هه لئه گرت، به تاییه تی له سایه ی بیده نگه ئه مه ریکا و زله یزه کانی دنیا دا.



له گه‌یشته‌یه‌ی تاله‌بانی باسی له‌کات له‌گه‌ر به‌و گه‌یشته‌بیت، به‌من له‌گه‌یشته‌وه، چونکه له‌و زه‌مانه به‌عس هیچ ریگه په‌یوه‌ندیه‌کی له‌گه‌ل من نه‌بو تا له‌و هه‌والمه‌ پێ بگه‌یه‌نی، نا‌غای تاله‌بانیش شتی وای به‌ ئیمه نه‌وتبو. ئۆبالی گوینه‌دان به‌م هه‌ره‌شه‌یه، له‌گه‌ر راست بێ، له‌ له‌ستۆی له‌ودایه.

پنویست ناکات له‌ سه‌ر کاره‌ساتی هه‌له‌بجه درێژه‌ی پێ بده‌م، چونکه خوالیخۆشبو شه‌وه‌کتی حاجی موشیر کتێبێکی له‌ ژێر سه‌رناوی "کاره‌ساتی کیمیابارانی هه‌له‌بجه - به‌هاری ١٩٨٨" له‌ سه‌ر نوسیوه و سالی ١٩٩٨ له‌سه‌ر له‌رکی تاله‌بانی له‌ سلیمانی چاپی کردوه.

هه‌رکس له‌و کتێبه بخوینێته‌وه له‌زانی که:

فه‌رماده‌ی عه‌سکری عه‌مه‌لیاته‌که شه‌وه‌کتی حاجی مشیر بوه و،

لێپرسراوی سیاسی عه‌مه‌لیاته‌که دکتۆر فوئاد مه‌عسوم و فه‌ره‌یدون عه‌بدولقادر بون و،

لێپرسراوی لۆجستی عه‌مه‌لیاته‌که سالح محمهد نه‌مین بوه.

یه‌کێ له‌و به‌لگانه‌ی له‌م کتێبه‌دا با‌و کراوه‌ته‌وه وینه‌ی نامه‌یه‌کی فوئاد مه‌عسومه‌ بۆ شه‌وه‌کت که تیا نوسیوه: "هومیدی سه‌رکه‌وتنت بۆ ده‌که‌م له‌ کاره‌ پێرۆزه‌که" دا که ناراستیی هه‌مو قسه‌کانی تاله‌بانی له‌سه‌لمینی.

له‌و زه‌مانه مه‌کتبه‌ی سیاسی پێکهاتبو له‌ ٥ نه‌ندام: سکرتیری گشتی، دو نوینه‌ری شوپشگی‌ران - که فوئاد مه‌عسوم و نازم عومه‌ر بون و، دو نوینه‌ری کۆمه‌له - که یه‌کیکیان من و له‌وێتریان فه‌ره‌یدون بو.

عه‌مه‌لیاتی وا گه‌وره که سه‌دان فه‌رمانده و به‌رپرس و چه‌ندین لایه‌نی سیاسی کوردستانی و عێراقی (پارتی، سوشیالیست، بزوتنه‌وه‌ی ئیسلامی، فه‌یله‌قی به‌در) ی تێدا به‌شدار بی‌ت، باره‌گای چه‌ندین لایه‌نی سیاسی ئێرانی (له‌وانه‌ دیموکرات و کۆمه‌له) بگه‌ویته به‌ر مه‌ترسی، نه‌له‌کرا بێ ناگاداری و ره‌زامه‌ندی سه‌رکردایه‌تی یه‌کیته‌ی و به‌ تایبه‌تی شه‌خسی تاله‌بانی له‌نجام به‌دریته. خۆ

بێگرددنی ئاغای تالەبانی لەو مەسەلەییە چەواشەکاریەکی ئاشکرایە
لەبەردەم تەوژمی روداوەکاندا خۆی ناگریت.

لەو سەردەمەدا کە ئێمە بە دلی شکاو و دەرونی بریندارەو بە باسی ئەو مەمان
ئەکرد چۆن هەولێ "ئازادکردنی هەلەبجە" بو بە "کارەساتیکی ئینسانی"،
ئاغای تالەبانی بێ هیچ سەلمینەو هەیک ئەیوت: "کیمیابارانی هەلەبجە
مەسەلەیی کوردی بردە ناو مەیدانی ناو دەوڵەتیەو. . . ئاخ بۆ دووسی
هەلەبجەیی تر".

#

بوشی باوک: رزگاری بۆ کوهیت و فیدرالی بۆ کوردستان!
تالەبانی لە راپۆرتەکەیی دا ئەلی:

"ئەمریکیەکان بە سکریتیژی گشتی ی. ن. ک یان راگەیاندا، کە ئەگەر بێت و
هاوکاری هیژی هاوپەیمانان بۆ رزگارکردنی کویت بکەن، ئەوا هەم
یارمەتیەکی باشی چەک و ماددی دەدەن بە کوردو هەم پاشان فیدرالیەتیەکی
عێراقدا بۆ دەسەلمینن و دەسەپینن. سکریتیژی گشتیش، داوای لە نەوشیروان
کرد، کە لەگەڵ هەقەلانی سەرکردایەتی و پارتیش دراسەیی بکەن و وەلامی
بدەنەو. ئەویش وا وەلامی سکریتیژی گشتی دایەو: کە ئەو پەسەند نییە،
چونکە سەدام هەر بە خۆشی لە کویت دەکشیتەو و شەرەکەش تووشی ئێمە
دەبیت. بەم هەلوێستە هەلەییە هەلیکی میژوویی لە کیس کورد دا، ئەگینا داوای
رزگاری کویت، بە تاییەتی کەزۆریەیی زۆری کوردستانمان رزگارکردبوو،
فیدرالمان بۆ دەچەسپا. "

#

تالەبانی لەپێش دەست پیکردنی عەمەلیاتی ئەنقەلەو بە ۳ مانگ سەفەری
دەرەوێ کردبو، لە کاتی راوەستانی شەری عێراقو ئێراندا ئەو چەند مانگ بو
خۆی لەدەرەو ئەگنخاند، هەمیشە بیانوی ناراستی دانەتاشی بۆ مانەو
هەرچی درێژتری لەدەرەوێ کوردستان.



هه کاتی هه‌ڕشی جه‌ه‌شی عه‌راق دا بو سه‌ر کوه‌ه‌یت له ده‌ره‌وه‌ی کورده‌ستان بو. له‌ه‌وه‌ی داگیرکردنی کوه‌ه‌یت سه‌فه‌ری نه‌مه‌ریکای کرد. به‌ه‌روسکه ره‌ئی مه‌نیه‌شی په‌رسی، که له‌وه‌ی داوای چی بکا. من سه‌فه‌ره‌که‌یم پی باش بو. په‌شه‌نیه‌رم بو کرد هه‌رچه‌که‌ی پی نه‌که‌یه‌تی بو ده‌ره‌یه‌تی ره‌ئیه‌ی به‌عس و بو روخاندنی بیه‌کات، به‌لام له به‌ر نه‌وه‌ی زوری مه‌لله‌ته‌که‌مان له ئۆردوگاگان دا وه‌کو دیلی جه‌نگ کۆکراونه‌ته‌وه و چه‌ندین هاوپه‌یمان له زه‌نده‌نه‌کانی به‌عس دان، خۆی له "ته‌سه‌ریه‌تی ره‌ژنامه‌وانیه‌ی ئه‌سته‌یفه‌زانی" په‌په‌ریزه‌ی هه‌رچه‌ش به‌ ئه‌مه‌ نه‌که‌یه‌تی بیه‌که‌ین. له‌و کاته‌دا ئه‌مه، له قاسمه‌په‌ش، به‌ه‌په‌ری جه‌دیه‌ته‌وه، خه‌ریکی خۆ ئاماده‌کردن بوین بو په‌په‌رین. ورده‌کاری نه‌خه‌شه‌ی کاره‌کانی خۆمان بو سازدانی په‌شه‌مه‌رگه و په‌په‌راندنی خه‌ک له شه‌ره‌کان، به‌نوسه‌ین و به‌ده‌ره‌یه‌تی، به‌ده‌ستی، به‌دانه‌ی نه‌حه‌مه‌د مه‌جیدا، که نه‌وسا نوینه‌ری په‌که‌یه‌تی بو له کرمانه‌شان، بو ناردبو بو دیمه‌شه‌ق، نه‌وه‌ش سوهریه‌کانی لی ئاگادار کرد بو.

ئیداره‌ی سه‌ره‌وه‌ی نه‌مه‌ریکی بوشی باوک، له‌وه‌لومه‌رجه‌دا، ئاماده‌نه‌بو نه‌ تاله‌بانی و نه‌ هه‌یچ که‌سه‌یه‌کی ته‌ری موعاره‌زه‌ی عه‌راقی بیه‌ینی، چونکه ئامانجی نه‌مه‌ریکا له‌وه‌شه‌په‌دا ته‌نیا ده‌رکردنی جه‌ه‌شی عه‌راقی بو له کوه‌ه‌یت و ره‌زگارکردنی کوه‌ه‌یت بو له داگیرکردنی عه‌راق. روخانی ره‌ئیه‌ی به‌عس و لاه‌ردنی سه‌دام له‌به‌ره‌نامه‌ی نه‌مه‌ریکا دا نه‌بو، چونکه نه‌مه‌ هاوسه‌نگی هه‌زه‌کانی نیوان ئه‌یران- عه‌راق و ئه‌یران- خه‌لیجی ته‌یک نه‌دا.

وتاره‌کانی بوشی باوک و وته‌بیه‌زه‌کانی کۆشکی سه‌پی و په‌نه‌تاگۆن و وه‌زاره‌تی ده‌ره‌وه‌ی نه‌مه‌ریکا له ره‌ژانی کۆپه‌ودا، که رای گه‌شتی جه‌ه‌انی ورژا بو داوای ده‌سته‌په‌ردانی جه‌ه‌انی یان نه‌کرد، نه‌م راستیه‌ ده‌ره‌نه‌خه‌ن. نه‌وان به‌ ئاشکرا ئامانجی خۆیان روکه‌رده‌وه. هه‌رکه‌سه‌ بیه‌وه‌ی له‌راسته‌ی نه‌مه‌ بکولیه‌ته‌وه نه‌توانی بگه‌په‌یه‌ته‌وه بو ئاره‌شه‌یفی قسه‌کانی نه‌وه‌کاته‌ی سه‌ره‌وه‌ی بوش که وتی: "من ئاماده‌ نیم په‌که‌ سه‌ره‌بازی نه‌مه‌ریکی بنه‌یرم بو ناو زه‌له‌کاوای عه‌راق".

تالەبانی لەسەفەرەكەى ئەمەرىكادا ئەگەرچى هەولێ زۆرى دابو كاربه دەستتانى ئەمەرىكى بېينى، تەنانەت بۆ خۆنزيكکردنەوه لە كاربه دەستتانى ئەمەرىكى، بەرتيليكى سياسى خۆپرايى دابونى. تەسريحىكى ئاگرينى دا كە لە "واشنتۆن پۆست" دا بلاوكرابووه وتبوى: "ئەگەر سەرۆك بوش رازى بى ١٠ هەزاركەس لە پياوهكانم ئەنيرم بۆ كوهيت شان بە شانى سپاى ئەمەرىكى شەپرى جەيشى عىراق بكەن. . ."

تالەبانی بە هۆى چەند رۆژنامەنوسىكى ناسراوهوه وهك جوناسان رانداى كارمەنديكى بچوكى وهزارەتى دەرەهوى لەچاىخانەيهك دا بينى بو، ئەويش بە ناشكرا و، بى هېچ پېچوپەنايهك، پى وتبو: "ئەمەريكا لەو كاتەدا ئامادە نيه لەگەل موعارزەى عىراق پەيوەندى دروست بكا."

مەسەلەى ئەم بەلێنەى كە بەو دراوه حيكايەتيكە خۆى دروستى كردوه، بەمە گەرەكيتى سۆزى هاوالتيانى كوردستان بۆ سودى خۆى و سەلماندى گرنگى سەفەرە بپهوهكانى بە كار بهيى، وا لە خەلك بەگەيه نيەت كە دەولەتى ئەمەريكاش - وهك ئىدارەى سياسى سەردەمى سەرۆكايەتیهكى خۆى . بى سەرۆبەرەو ئەويش بى رەزامەندى دەزگا پيوەنديدارەكانى كۆنگرېس و سينات و ئەنجومەنى ئاسايشى نەتەوهيى و وهزارەتەكانى بەرگرى و دەرەوه، ئەتوانى بەلېنى درۆ بەم و ئەو بدات.

نە ئەو سەردەمه، سەرۆك بوشى باوك و، نە دواى ئەويش سەرۆك كلينتۆن و، نە دواى ئەوانيش سەرۆك بوشى كۆر و، نە ئىستاش سەرۆك ئوباما، هېچكاميان بەلېنى لەو بابەتەيان بە تالەبانی و بە هېچ كۆردىكى تر نەداوه.

سەرۆك بوشى باوك و كاربه دەستە بالاکانى سەردەمى ئەو هەمويان زيندون. ئەگەر بىشمرن ئارشيفى بەلگەكانيان لەدەزگا پەيوەنديدارەكان دا ئەمىنى. ليكۆلەرەوهيهكى سياسى تەنانەت رۆژنامەوانىكى وريا ئەتوانى بچپتە بنجوبناوانى ئەم قەسەيهى تالەبانی و دەرئەكەوى كە شوبهاندنى ئىدارەى ئەمەرىكى لە بەخشينى بەلېن و پارەو چەك و پشتيوانى، كە لە ئەمەريكا، بە



ی قانونی درێژدا تی ئەپهپری و، شوبهاندنی به ئیداره‌ی کوردی که به ئاره‌زوی خوی ئەتوانی ئەو شتانه بی پرۆسه‌ی قانونی و په‌رله‌مانی تیپه‌پرینی، درۆیه‌کی چهند زله بو چه‌واشه‌کردنی رای گشتی کوردی.

خو ئەگه‌ر به‌راستی به‌ئینی وه‌های پی درا بو ئەبو ئاگاداری سه‌رکرده‌یه‌تی "به‌ره‌ی کوردستان" ی بکرده‌یه و، به‌ پيشنیا‌ریکی فه‌رمی ره‌وانه‌ی سه‌رکرده‌یاتی به‌ره‌ی کوردستانی بکرایه، بو ئەوه‌ی تاوتوی بکات و بریاری لی بدات. چونکه سه‌رکرده‌یه‌تی به‌ره‌ پیکهاتبون له سه‌ر ئەوه‌ی هیچ لایه‌ک به‌ ته‌نیا بریاری کاری چاره‌نوس‌ساز نه‌دا، به‌ تایبه‌تی له‌و سه‌رده‌مه‌دا مه‌سه‌ود بارزانی به‌رپرسی یه‌که‌می کاروباری به‌ره‌ بو له کوردستان و تاله‌بانی به‌رپرسی کاروباری هه‌نده‌ران بو. من به‌شبه‌حالی خو‌م له‌م راپورته‌دا ئەو حیکایه‌ته‌م خویندۆته‌وه. بو خو‌شبه‌ختی سه‌رانی به‌ره‌ی کوردستانی هه‌مویان زیندون ئەتوانن راستی و ناراستی ئەم حیکایه‌ته‌ ساخ بکه‌نه‌وه.

#

پاشه‌اته‌کانی ئەنفال: گلان و هه‌لسانه‌وه

تاله‌بانی له راپورته‌که‌ی دا ئەلی:

"ناکوکیه‌کی تری سه‌ره‌کی له‌نیوانماندا، له‌سه‌روبه‌ری راه‌ستانی شه‌پری ئێران- عیراق بوو، له‌وساته‌دا سه‌کرته‌یری کو‌مه‌له‌ باوه‌پری به‌شو‌رش نه‌ما‌بوو، له‌دوای شه‌پری سه‌رکرده‌یه‌تی وه‌ی به‌ردابوو، به‌په‌له‌پروژه ناوچه‌که‌ی به‌جیه‌پشت به‌سه‌ر هه‌قالانی سه‌رکرده‌یه‌تیدا بی ئەوه‌ی پرس و راپو‌زیان پی بکات. به‌تایبه‌تی له‌دوای ئەنفال‌ه‌کان. که سه‌دان خیزان و هه‌زاران که‌س له‌گه‌ل یه‌کی‌تی له‌پاشه‌ک‌شه‌دا که‌وتبوون و پی‌ویستیان به‌هاوکاری و رینوینی هه‌بوو، به‌لام سه‌کرته‌یری کو‌مه‌له‌ به‌ئاره‌زووی خوی بریاری ده‌داو سه‌ره‌نجام سه‌ره‌به‌خو که‌وته بلاوه‌پیکردنی شو‌رشو ده‌ستی کرد به‌ناردنه‌ ده‌ره‌وه‌ی کادیره‌کانی نزیک له‌خوی و هاندانی پيشمه‌رگه‌ش بو چونه‌ مالی خو‌یان یان بو ئێران.

بەخەلکۆرگرتن لە دەسەلاتی جیگری سکریتی گشتی لە غیابی سکریتی گشتیدا، خەریک بوو شوپۆرشە کە بلاوێ پێ بکات. ئەگەر بەرھەڵستی ھەقالان کاک کۆسەر تو ھەقال جەبار فەرمان و چەند ھەقالێکی شوپۆشگێریان نەبا، بەرھەڵستی بیریاری بلاوێ پیکردنی شوپۆشی دەدا. سەرەنجامی ئەم سیاسەتە و ئەم باوەرە پەسەنە ھەلگرتنی دروشمی گفتوگۆ لە گەل سەدام و پروپاگەندە بۆ نەمانی توانای درێژەدان بە شوپۆرش. بۆ رازیکردنی سکریتی گشتیش، کە لە سوریه بوو، ھەقال عومەر عەبدوڵلا یان نارە لای. بەلام سکریتی گشتی ئەو سیاسەتە پەسەند نەکردو بەقسە بە ناو بانگە کە وەلامی دانەو، کە خەبات درێژە پێدە دەین تا سەدام ھەر دەروخین.

لێرەو ناکۆکی نیوان سکریتی گشتی و جیگرە کە ی زۆر توندو قول بوو. ھەر بەو ھاوکرایەو کە پاشان (م. س) بیریاری دا شوپۆرش بە شیوەی شەری پارتیزانی درێژە ھەبیت و خەبات شان بە شان موعارەزە ی عیراقیش دژی دیکتاتۆریەت درێژە ھەبیت، خوشمان دەست بەکەین بە دروستکردنی دەستە ی چە کدار لە شارەکان و ئوردوگاگان بۆ روژی خۆی. چونکە ئیمە پیمان وابوو، کە سەدام کە تنیک لە گەل کویت، ھەر دەکات، ئەمریکا و ئەوروپاش ھەر لێی دەدن. لە سەر ئەو ھەش لە گەل ئەو شیروان ناکۆک بووین، چونکە ئەو پێی وابوو کە لە سەدام نادریت، تەنانەت داوی پەلاماردانی کویتیش پێی وابوو سەدام دەکشیتەو، بۆیە داوی گفتوگۆی لە گەل سەدام دەکرد. ئەو بوو، بێ پرسە ھەقالانیش، بە تاییبەتی سکریتی گشتی، کەوتە نامە ناردن بۆ سەدام و ھەوڵدانی لاواز بۆ ریکەوتنیکی لاواز بە ھیوای ئەو ی سیاسەتی خۆی بیاتە سەر. کەچی نە ک سەدام نامادە نە بوو چارە سەریکی لاوازیش بۆ کیشە کە بسەلمینی، بە لکو شەخسی خۆی نامادە نە بوو وەلامی یە ک نامە ی جیگری سکریتی یە کیتی بداتەو، تەنیا داوی زارەکی ئەو بوو کە (یاخیبوو ھەکان بەگ رینەو ھە ریزی نیشتمانی) ئەمەش ھەر یروبوو چونە کانی ھیلی روخاندنی



سه‌مانده‌وه، که رژیم شوڤینی و فاشییه و مافی دیموکراتی هه‌رگیز

#

هه‌رکەس باسی ئەنفال و پاشهاته‌کانی ئەنفالی بکردایه، ئەبو تالەبانی خۆی له قه‌ره‌ی ئەو باسه نه‌دایه. چونکه ئەو ئەیزانی گه‌وره‌ترین هه‌رشى ئەو جه‌یشه زه‌به‌لاحه‌ی سه‌دام بۆ شه‌پى ئێرانى دروست کردبو، به‌رپۆه‌یه بۆ سه‌ر کوردستان. که چى بۆ ئەوه‌ی خۆی له‌و ئاگره‌ سو‌ره‌ دور رابگریت، سه‌فه‌ریکی بۆ ئێران ریکخست و له‌و پۆه‌ فېرى بۆ ده‌روه‌ه و تا سه‌رکه‌وتنى کورد له‌ راپه‌ریندا و تا ئازادکردنى هه‌مو کوردستانی عێراق نه‌گه‌رپایه‌وه بۆ کوردستان. له‌ گه‌رانه‌وه‌شى دا که توشى شکان و کۆپه‌و بوین، له‌باتى به‌رگریکردن و که‌لک و ده‌رگرتن له‌و هه‌له‌ی کۆپه‌و له‌ ئاستى ناوده‌وله‌تى دا بۆ کوردی ره‌خساند، به‌ هه‌له‌داوان چوه‌ به‌غدا و به‌ جوړیکی شه‌رمه‌ینه‌رى ئەوتۆ ئەملاوه‌ولای سه‌دامى ماچ کرد، بوه‌ هه‌والی یه‌که‌مى ده‌زگا‌کانى راگه‌یاندن له‌ سه‌رانسه‌رى دنیا‌دا. تالەبانی و هه‌ندى له‌ هاویره‌کانى پێیان وا بو: له‌ دواى ئەنفال ئیتر ئیشتان به‌ پێشمه‌رگه‌ نه‌ماوه، بۆیه ئەو دیسان سو‌ریای کرده‌وه به‌ باره‌گای سه‌ره‌کى خۆی و، بۆئه‌وه‌ی بارى سوک بى و ئیلتزاماتى مادى که‌م بى، ئەیویست جگه‌ له‌ ئەندامانى سه‌رکردایه‌تى و ژماره‌یه‌کى که‌مى کادری سیاسى و ئیعلامى و پێشمه‌رگه‌یى، ئەوه‌ی تری "ره‌شایى له‌شکر" به‌ هه‌ر جوړى بى له‌ کو‌لى بێته‌وه.

له‌ سو‌ریا بایه‌خى زۆرى به‌کارى راگه‌یاندن و چاوپێکه‌وتنى روژنامه‌یى ئەدا، بۆیه که به‌ره‌ی کوردستانی دامه‌زرا ئەو خۆی ئەوه‌ی هه‌لبژارد که به‌رپرسی چالاکیه‌کانى به‌ره‌ی کوردستانی بى له‌ هه‌نده‌ران. به‌لام که سه‌دام گه‌وجیتیه‌ گه‌وره‌که‌ی کرد و کوه‌بیتى داگیر کرد، ئینجا که‌وته‌وه جو‌ش و خرۆش بۆ سازدان و کو‌کردنه‌وه‌ی پێشمه‌رگه‌.

ئەگەرچی هەمیشە باوەڕم بەوە هەبۆه کە شان بە شانێ کاری چەكدار و مەملانێی توندوتیژ ئەشی گەفتوگۆی ژیرانە و دانوسەندنی سیاسی رێگەیهکی تری بۆ بە لادا خستنی کێشەیی سیاسی و دواخستنی مەملانێی خویناوی، بەلام بە درێژایی ژیانم، نە ئەو کاتەو نە پیش ئەوکاتەو نە دواي ئەو کاتە، هەرگیز نامەم بۆ سەدام حسین و بۆ هیچ کام لە کاربەدەستانی بەعس نەنوسیوه. لە کاتیگدا رەنگە ناغای تالەبانی دەیان نامەیی بە خەتی خۆی و بە ئیمزای خۆی بو سەدام حسین و بەرزانی برای و سەبەاوی برای و بۆ عیزەت دوری و کاربەدەستانی تری بەعس نوسی بی، و دواي روخانی بەعس و بە تالان چونی بەلگەکانی عێراق، وینەیی هەندیکیان کەوتۆتە دەس دەزگا و دەولەتی جیاواز و، رۆژی دی روناکی ببینن.

لەدواي ئەنفال زیاتر لە بیست مانگ من لە سەر سنور لە قاسمەرەش، نۆکان و شینی، بوم. ئەمتوانی منیش وەکو ناغای تالەبانی بچم لە یەکی لە پایتەختە خووشەکانی ولاتی ئەوروپا پالی لی بدەمەو لەویوه قسەیی زلی بی گومرگ بکەم و قارەمانییتی بە هاوپیگانم بفرۆشمەو، بەلام من ئەوەم نەکرد، لە گەل هاوپیگانم و لە گەل هاوسەنگەرەکانم و لە گەل هاوڵاتیە لیقەوماووەکانم دا مامەو. تەنیا شتیش کە ئەوێ پی ئەکردم خووشەویستی نەتەو و نیشتمانەکەم بو، ئەگینا هەمو شارەزایەك ئەزانی ئەو زەمانە لەو زەمینەدا هیچ خووشیەکی دنیایی یا هیچ دەسکەوتیکی مادی نەبو کەسی بە دیاریەو دابنیشی، بەلام لەوی بە هاوکاری و بە یارمەتی هاوپیگانم "لە غیابی سکرێتری گشتی" دا، وەك خۆی نویییتی، "پایەکانی ستراتییجی قۆناغی نویی کار" مان لەسەر ٤ بناغە دانا:

١. کاری رێکخراوییی - سیاسی

٢. کاروباری راگەیانندن

٣. کاری پیشمەرگەیی

٤. کاری دیپلۆماسی



بابی سكرتیری گشتی دا " له و ماوه یه دا " بهرە ی كوردستانی " مان پێكهینا و، بۆ یه كه مجار له میژوی شوێشه كانی كوردا بناغە ی دۆستایه تیه کی به هیزمان له گەل پارتهی دیمۆكراتی كوردستان و لایه نه كوردستانی هه كان دامه زرانده، كه دواتر له راپهڕین و كۆڕه و مفاوهزات و دامه زرانده یه كه مین ته جروبە ی هوكمه رانی كوردا رهنگی دایه وه.

" له غیابی سكرتیری گشتی دا " لایه نی كه می ژیا نی پێشمه رگه مان، بی له وه ی له و بتوانی هیچ سه رچاوه یه کی دارایی مان بۆ په یدا بگا، دا بین كرد. نه مانه یشت جیاوازی چینایه تی له ژیا نی كادرو تێكۆشه رو پێشمه رگه كانی یه كیتی دا دروست ببی.

" له غیابی سكرتیری گشتی دا " نه مانه یشت ده زگای راگه یانده ن له كار بگه ویت، رادیوی دهنگی گه لی كوردستان بوه سه رچاوه ی گه یانده نی راستی و هه والۆ سازدان و رێكخستنی كۆمه لانی خه لك و شه راره ی عه ره بی و ریبازی نوێ ی كوردی مانگانه پلاو نه كرانه وه.

" له غیابی سكرتیری گشتی دا " هیزه چه كداره كانمان رێكخسته وه:

۱۲ به تالیۆنی نیمچه نیزامی له سه ر سنوره كان

۵۲۰ پارتیزان له سه رانه سه ری كوردستان

۱۲۰ كادری سه رك له ناو شارو ئۆردوگاكان دا

۷۰۰۰ كه سه له ریزی شانە چه كداره كانی شالۆ و بروسك دا

چه ند هه زار كه سه هیژی پشتگیری له ناو ئاواره كانی ئیران دا

له هه ر چوار مه یدانه كه دا به سه ركه وتویی ئه ركه كانی " ستراتییجی قۆناغی نوێ ی

كار " مان به جی هینا، له رۆژانی جهنگی دوه می كه نداودا، " شكستی نه نفال "

مان گۆپی به " سه ركه وتنی راپهڕین "

نیمه " له غیابی سكرتیری گشتی دا " نه مانه مان كرده، ئه و چی كرده؟

#

كورد - عه ره ب: براهه تیه کی لاسهنگ یا په یوه نده کی هاوتا؟

تالەبانی بۆ هاندانی هیژه عەرەبیهکان له بزوتنهوهی گوپران و خودی خۆم وای پیشان ئەدات من دژی عەرەبم و گالتم بە بریایەتی کورد و عەرەب دیت. ماوێهه کیشه سیاسهتییکی دوفاقی دزیویان دژی بزوتنهوهی گوپران گرتۆته بهر. لای هیژه عەرەبیه عێراقیهکان وهك بزوتنهوهیهکی توندپهوی کوردی وینامان ئەکەن که برۆای به پیکهوه ژیان نیه و کار بۆ سه‌ربه‌خوویی ئەکات، و لای خەلکی کوردیش وهك هیژیک که دژی کوردستان و ئازادی کوردستانه و کار بۆ پارچه پارچه بونی ئەکەن. هه‌ندی‌کجار وهك ناحه‌زی ئەمه‌ریکا و هه‌ندی‌کجار وهك ناحه‌زی ئێران. هه‌ندی‌کجار وهك ناحه‌زی پارتی و لایه‌نگری شه‌ری ناو‌خۆ، و لای هه‌ندی‌کیش وهك بزوتنه‌وهیه‌کی فاشی دژ به هه‌مو شتی‌کی غه‌یره کوردی. له کوی چیان پی کرا بی‌ت دژی ئیمه کردویانه و له‌کویش هه‌ستیان کردبی‌ت تۆمه‌تیک هه‌یه و له لایه‌نیک ئەکات دژمان بۆستیته‌وه وتویانه. ئەم قسانه‌ش که ئیستا له پلینۆمدا دژی خۆم و بزوتنه‌وهی گوپران ئەیکات، هه‌ر له‌پیناوه ئەم ئامانجه‌دایه.

سه‌بارەت به مه‌سه‌له‌ی بریایەتی کورد و عەرەبیش ئەبی بلین هیچ کهس به‌قه‌د ئیمه برۆای به هاوکاری و دۆستایەتی و پیکه‌وه‌کارکردنی نه‌ت‌ه‌وه و ئەتنبیه جیاوازه‌کان نیه. بگره‌یه‌کی‌ک له ره‌خنه سه‌ره‌کیه‌کانی بزوتنه‌وهی گوپران و خودی خۆم له سیاسه‌تی حیزبه کوردیه‌کان نه‌وه بوه که نه‌یتوانیوه به‌شیویه‌کی دیموکراتیانه و دور له ده‌مارگیری حیزبایه‌تی و خیالیه‌تی مامه‌له له‌گه‌ڵ فره‌ته‌وه‌یی کوردستان و عێراقدا بکات.

به‌لام هاوکاری و دۆستایەتی و مامه‌له‌ی یه‌کسان شتی‌که‌و خۆ به‌بچوک زانی شتی‌کی تر. ئەوه‌ی ئیمه ئەوسا ئیستاش دژایه‌تیمان کردوه هه‌ستی خۆ به‌بچوک زانی و خۆ بچوک‌کردنه‌وه‌یه له‌به‌رامبه‌ر ئەوانی تردا. زۆری‌ک له سیاسیه‌کانی کورد له‌به‌ر ئەوه‌ی کورد خاوه‌ن ده‌وله‌تی خۆی نه‌بوه‌و ته‌نها بزوتنه‌وه‌یه‌کی چه‌کداری هه‌بوه که له روی هیژو ژماره و قه‌باره‌وه له ناحه‌ز و نه‌یاره‌کانی لاوازتر بوه، به‌گریی هه‌ستی خۆ به‌بچوک زانی و خۆ سوک‌کردنه‌وه



له گه‌ل سهركرده سياسيه‌كاني ئه‌و گه‌لانه‌دا كردوه كه به‌هه‌يز و قه‌بزه‌گه‌وره‌تر بون. ئه‌مه‌ تا ئه‌ستاش به‌رده‌وامه‌ هه‌ركه‌س چاوده‌يه‌ری هه‌لسوكه‌وتی سه‌رانی كورد بكا له‌گه‌ل كار به‌ده‌ستانی عه‌ره‌ب چ له‌ عه‌یراق و چ له‌ جيهانی عه‌ره‌ب‌دا، له‌گه‌ل كاربه‌ده‌ستانی ئه‌یرانی و تورکی‌دا، له‌گه‌ل كاربه‌ده‌ستانی ئه‌مه‌ریکی و ئه‌نگلیزی‌دا به‌ ئاشکرا ئه‌م ديارده‌یه‌ ئه‌به‌یتریت و ئه‌م فه‌ره‌نگه‌ ئه‌خوینیته‌وه.

له‌ قوناغی‌کی سیاسی کوردستانیشدا بۆ ئه‌وه‌ی ره‌وایه‌تی به‌م هه‌ستی خۆ به‌ بچوکزانینه‌ بدیه‌ت، دروشمی درۆزانه‌ی براهه‌تیان هه‌ناوته‌ پێشی. براهه‌تیه‌ک که براهه‌تی نه‌بوه، به‌ لکو کۆیله‌یه‌تی و خۆ به‌ بچوکزانی و به‌سوک ته‌ماشاکردن بوه. سیاسیه‌کani کورد له‌جیاتی ئه‌وه‌ی وه‌ک نوینه‌ری میله‌تیک و به‌ هه‌يز و وه‌ وه‌رگرتن له‌و نوینه‌راهه‌تیه‌وه، به‌ هه‌ستیکي هاوشان و چونیه‌که‌وه‌ بچنه‌ وتویژ له‌گه‌ل سهركرده‌ سياسيه‌کani گه‌لانی تر‌دا، به‌ هه‌ستی خۆ به‌ بچوکزانی‌وه‌ مامه‌له‌یان کردوه و زۆرجار به‌مه‌ش گه‌له‌که‌ی خۆیان شه‌رمه‌زار کردوه.

سه‌رۆک و سه‌رکرده‌کani گه‌لانی دنیا، هه‌يز و توانای خۆیان له‌ گه‌له‌کانیانه‌وه‌ وه‌رئه‌گرن، نه‌ک له‌هه‌يزی سه‌ربازی و قه‌باره‌ی سیاسی بچوکی ده‌سه‌لاتیانه‌وه‌ وه‌ک هه‌ندی‌ک له‌ سه‌رکرده‌کani کورد ئه‌یکه‌ن.

گه‌لان هه‌چیان خۆیان له‌وانی تر به‌ که‌مه‌تر بچوکه‌تر نازانن. هه‌چ گه‌لی‌ک ئه‌گه‌ر به‌ ژماره‌ش که‌م بیه‌ت خۆی له‌ گه‌لی‌کی تر ئه‌گه‌ر ته‌نانه‌ت به‌ ژماره‌ زۆریش بی به‌ بچوکه‌تر نازانی.

به‌لام زۆری‌ک له‌ سیاسیه‌کani کورد که‌ قه‌ت قه‌باره‌ی سه‌ربازی هه‌زه‌کانیان له‌ئاست قه‌باره‌ی سه‌ربازی دراوسه‌یکانیاندا نه‌بوه، به‌ رۆحیکي خۆ به‌ بچوک زانی و برا بچوکیه‌وه‌ ته‌ماشای گه‌له‌کani تریان کردوه.

به‌روای پته‌وی ئه‌مه‌ش ئه‌وساو ئه‌ستاش ئه‌وه‌یه‌ کورد براه‌چوکی هه‌چ گه‌لی‌ک نیه‌و هه‌چ شته‌یکي له‌ هه‌چ نه‌ته‌وه‌یه‌کی تر که‌مه‌تر نیه‌. هه‌ر جوړه‌ براهه‌تی و هاوکاریه‌کیش باسی برا گه‌وره‌یی و بچوکی تیا کرا، براهه‌تی نیه‌و کویله‌یه‌تی و

سۆکایه‌تی پێکردنه. له‌نیوان گهلانی دنیا دا گه‌وه‌ر و بچوکی نیه، به‌لکو یه‌کسانی و هاوشانی و ریزگرتنی به‌رامبه‌ر و به‌رژوه‌ندی هاوبه‌ش هه‌یه. مرۆف ناژهل نیه و به‌ لۆژیکێ دارستان ناژی که تیا ی دا نه‌وه‌ی گه‌وره و به‌هیز بیته، مافی زیاتر و گه‌وره‌تری هه‌بیته. گهلان هه‌مو نه‌بیته له‌پینگه‌یه‌کی یه‌کسان و چونیه‌ک و ریزی هاوبه‌شه‌وه، مامه‌له له‌گه‌ل یه‌ک بکه‌ن، نه‌ک به‌ پێی گه‌وره‌ی و بچوکی.

نه‌وه‌ی ئیمه‌ نه‌وسا و ئیستاش دژایه‌تی نه‌که‌ین نه‌وه‌یه‌ سیاسی و سه‌رکرده‌کانی کورد به‌ گری ئی خو به‌ بچووکرانی هه‌ مامه‌له نه‌که‌ن و ریز و حورمه‌ت و که‌رامه‌تی نه‌و نه‌ته‌وه‌یه بگرن که نوینه‌رایه‌تی نه‌که‌ن. نه‌ته‌وه‌که‌یان له‌به‌ر خو خو شه‌ویستکردن لای بیگانه بچوک نه‌که‌نه‌وه و به‌ برا بچوکی له‌ قه‌له‌م نه‌ده‌ن. خه‌لکی ئیمه‌ به‌وه په‌روه‌رده نه‌که‌ن برا بچوکی هه‌چ گه‌لیکی تر بیته و هه‌یچ که‌س له‌ خو ی به‌ گه‌وره‌تر نه‌زانیت. نه‌وسا و ئیستاش به‌رومان وابوه نه‌بیته گه‌له‌که‌ی خو مان فی‌ری هاوکاری و پیکه‌وه ژیا نی ناشتیانه و یه‌کسانی بکه‌ین، نه‌ک کۆیله‌یه‌تی و خو به‌ بچوک زانی.

بیگومان برا گه‌وره‌یه‌تی و برا بچوکی وه‌کو به‌شیک له‌ نه‌ریتی کۆمه‌لایه‌تی ناو خیزان و بنه‌ما له‌ تیره و هۆز و خیل شتیکی ئاساییه‌و نه‌بی په‌په‌وه‌ی بکریته، به‌لام برا گه‌وره‌و برا بچوک له‌ په‌یوه‌ندی سیاسی ناو ده‌وله‌تان و ناو گهلان و ناو نه‌ته‌وه‌کانی جیهاندا نیه، به‌لکو په‌یوه‌ندی یه‌کسان له‌سه‌ر بنچینه‌ی قازانجی هاوبه‌ش و ریزگرتنی یه‌کتی هه‌یه.

جگه‌ له‌ فره‌ه‌نگه‌ چه‌وته‌ی ماوه‌یه‌کی دریزه‌ هه‌ندی که له‌سه‌رانی کورد و سیاسییه‌کانی، لاهه‌کانی کوردیان پێ رانه‌هینا: که "کورد له‌ عیراق دا برا بچوکی عه‌ره‌به" و "عه‌ره‌ب له‌ عیراق دا برا گه‌وره‌ی کورده".

له‌سا نی ۱۹۷۵ هه‌ خو م و زۆری که له‌ هاوری‌کانم ویستومانه‌ نه‌م فره‌ه‌نگه‌ له‌ بناغه‌وه هه‌لته‌کی ئین و بیگۆرین به‌وه‌ی تاکی کورد به‌تایبه‌تی نه‌ندامانی کۆمه‌له و یه‌کیته‌ی په‌روه‌رده بکه‌ین به‌وه‌ی کوردیش وه‌کو هه‌مو نه‌ته‌وه‌کانی جیهان مافی



پێوهندی كورد له گهڵ گهلانی دراوسی دا له سههر بنچینهی هاوتایی و یهكسانی و قازانجی هاوبهش دابه زینینو، گریسی خۆبه كه مزانی و خۆ به بچوكرانی بگۆزی به خۆ نازین و كورد له ئاستی هیچ بیگانه یهك دا خۆی به كه متر و بچوكر نه زانیت.

له گهر كه سانیک هه بن نه مه به نوقسانی بۆ من له قهلم بدن، من به شانازی له زانم بۆ خۆم.

#

كی فیدرالیزمی پارێزگاکانی دامینا؟

تاله بانی له قسه كانیدا بزوتنه وهی گۆپان و ههلسوپاوه كانی به دژی فیدرالیزم و هه ری می كوردستان تاوانبار نه كات و ئیمه به لایهنگری فیدرالی پارێزگاکان ناو له هیینی، گۆیا ئیمه دژی هاتنه وهی كهركوكین بۆ سههر هه ری می كوردستان. پێ ئه چیت تاله بانی وهك چۆن زاكیره ی خۆی لاواز بوه له گێرانه وهی روداوه كان دا، وابزانیت هه مو خهلكی كوردستانیش زاكیره یان لاوازه و نه وه یان له بیر چۆته وه. خهلكی كوردستان هه مو له بیر یانه:

یه كه م، نه وهی یه كه م كه س كه به شه یوه یه کی فه رمی پرسسی فیدرالی پارێزگاکانی سه له ماند و به م سه له ماند نه ش هه مو كوردی له به رده م هیزه عیراقیه كان و نه مه ریکادا ئیجراج كرد خودی تاله بانی بو.

له و ریکه وتنه دا كه تاله بانی به ناوی سه روکی مه جلیسی حوكم و بریمه ر به ناوی حاکی مه ده نی عیراقه وه ئیمزایان كرده خالیکی سه ره کی ریکه وتنه كه یان نه وه بو كه عیراق ببیته ۱۸ پارێزگای فیدرالی، نه مه شی بۆ هه مو عیراق قه بول كرده بو، له وانه هه ری می كوردستان. دوا ی نه وهی سیاسی هه كانی هه ره ب و له كوردستانیش هه ندیک لایه ن لێیان كرد به هه را، ئیجنا لێی بیده نگ بو.

پروژهیهکی قانونی جیاواز له مادهی ۱۴۰ له کاتی دانانی قانونی ههلبژاردنی پارێزگاكان دا، خودی تالهبانی بو.

تالهبانی له سهردانهکهی دا بۆ کهرکوک و له کۆبونهوهی دا لهگهڵ نهجمهنی پارێزگای کهرکوک داوای لێ کردن "دهسهلات و بهرپۆبهرایهتی کهرکوک به رێژهی %۲۲ له نیوان تورکمان و عهرب و کوردا دا بهش بکریت و کهرکوک بپیته ههریمیکی فیدرالی جیاواز له ههریمی کوردستان. " ئەم قسهیهی له کۆبونهوهکانی لهگهڵ تورکمان و عهرب دوپات کردۆتهوه.

ئهم کهتنه بوه هۆی هاندانی عهرب و تورکمان بۆ نهوهی ئهو پروژهیه ببهنه پهلهمانی عێراق و بیکه به یاساو له دهنگدانی رۆژی ۲۲ ته موزدا بیسهپین و کێشهیهکی سیاسی و یاسایی دژواری ئهوتۆی خولقاند که به بایکۆتی ئەندامانی کوردی پهلهمانی عێراق وله ئەنجامی ئەم بایکۆتهدا و له ژێر فشاری رای گشتی دا دهستهی سهروکایهتی ناچار به فیتۆ کرا، بهلام وهکو کێشهیهکی ههلواسراو مایهوه دوا خرا بۆ کاتیکی دیارینهکراو.

سییهم، له کاتی خۆی دا که ئیمه بهم کهتنه مان زانی بۆ ههپهشه و ناچارکردنی به پاشگهزبونهوه لهو بیره، به تالهبانیمان وت: "ئهگهر ئهو باوهپی وایه عهرب و تورکمان و کورد له پارێزگای کهرکوک بن به ههریمیکی جیاواز، ئهوا باشتتر وایه سلیمانی و ههولێر و دهوکیش ههریهکهیان ببی به ههریمیکی فیدرالی، ئهوسا هه ۴ ههریمی فیدرالی پیکهوه ئهتوانن دهزگایهکی هاوبهشی کوردستانی پیک بهینن. ئهوسا کهرکوکیش نابیته حالهتیکی جیاواز له پارێزگاكانی تری کوردستان. "

له گۆرانیکی وههادا تالهبانی خۆی ههچ دهسهلاتیکی نهئهما، نه له کوردستان و نه له پارێزگای سلیمانی، بۆیه له بهردهم دهزگاكانی راگهیانندی کوردی دا پهشیمان بوهوه، وتی: "من سویندم خواردوه پارێزگاری دهستور بکهم، مادهی ۱۴۰ ییش مادهیهکی دهستوریه."



ههتا ئیستاش له سهه كهركوك به دو جوړ نه دوی:

له كۆبونهوه تايبه تیه کانی دا له گهه ئ تورکمانی كهركوك له گهه ئ کار به دهستانی حکومتی تورک پشتگیری له وه نه کات كهركوك بپهته هه ریمکی فیدرالی. له كۆبونه گشتیه کانی کوردستانیش دا باسی مادهی ١٤٠ و گه پاره وهی كهركوك له كا بۆ سهه هه ریمی کوردستان.

له ناو تورکمان و کورد و هه ره ب دا هه ن كه فیدرالیه تی كهركوك به چاره سه ریکی گونجاو له زانن بۆ کیشه هه لئو سه راهه کانی كهركوك، خۆ له گه ر تاله بانى له م به روه یه دایه پنیویست به وه ناکات نیازی راسته قینه ی خۆی به شاریته وه به دو جوړه جیاوازه بدویت.

ئیمه بیروبوچونی خۆمان له سهه چاره سه هر کردنی کیشه ی كهركوك و ناوچه دا پراوه کان به گشتی و له سهه جوړی چاره سه هر کردنی له چوارچێوه ی هه ریمی کوردستان دا، به ناشکرا له دهیان وتار و گفتوگۆی رۆژنامه وانی و رادیوی و ته له فزیونی دا بلاو کردۆته وه. له م پاره یه وه هه ر قسه یه ك بگه ن له چپته خاله ی موزایه ده ی سیاسی بی بایه خه وه، رهنگه هه بن له دۆپاندنی هه لدی ناوچه ی کوردستان دا قازانجی سیاسی بگه ن، به لام ئیمه هیج ده سه که وتیکی سیاسی یا مادی له دۆپاندنی مه تریکی سه رزه مینی کوردستان دا به دهس ناهین.

چواره م، ئیمه پیمان وایه سیسته می به رپوه بردنی هه ریم له گه ن پنیویسته کانی پیشکه وتنی گه لی کوردستان دا ناسازه: حیزب و حکومت تیکه لآوه.

حیزب دهس وه ره نه داته ده سه لاته کانی ته لفیزی، ته شریعی، ته زانی.

حیزب دهس وه ره نه داته زانکو، په یمانگا، ریکه راهه کانی کۆمه لگای شارستانی. حیزب دهس وه ره نه داته بازار و بازرگانی.

ناسایش و پۆلیس و پینشه مرگه بیلایه ن ئین.

بودجه رون نیه و، به جوړیکی نا هه داله سه ره له گه ری.

گهتههلی به هه مو شیوه کانی کارگێری، دارایی، سیاسی، له داوودهزگاگان دا
رهنگی داوهتهوه.

ئه مانه بیروبوچونه کانی ئیمن، نه مان شار دۆتهوه. به ناشکرا له وتار و په یام و
گفتوگۆی رۆژنامه وانی دا دوباره مان کردۆتهوه و، ئالته رنه تیقمان پێشنیار
کردوه.

پینجه م، له شیوهی بهرپهوه بردنی هاوچهرخ دا له دنیای ئهم سهرده مه دا
نه ناوه ندییتی کارگێری بوته بنه مایه کی باوی کاری حکومهت و فه رمانگه کانی،
که چی ئه وه به دژایه تی فیدرالیزم دا ئه نی، له کاتی ک دا ئه مه به شی که له
چاکسازی کارگێری هه ری می فیدرالی کوردستان. ئی مه پیمان وایه پێویسته
چاکسازی له سیسته می بهرپهوه بردنی هه ری می کوردستان دا بکری. پێویسته:
دهسه لاتی جیبه جیکردن که خۆی ئه نوینیت له سه رزکایه تی هه ری م
ئه نجومه نی وه زیران و هیزه چه کداره کانی پێشمه رگه و ئاسایش و پولیس،
پێویسته یه کگرتو بن له دهسه لاتی هه ری م دا.

دهسه لاتی ته شریعی که بریتیه له په رله مانی کوردستان پێویسته یه کگرتو بی و
قانون بو هه مو هه ری م دا بنی.

دهسه لاتی قه زائی که بریتیه له ئه نجومه نی قه زاو دهزگاگانی سیسته می قه زائی
پێویسته یه ک دهسه لاتی قه زائی له هه مو هه ری م دا هوکمران بی و به قانونه کانی
په رله مان کار بکا.

به لام ئه بی دهسه لات له نیوان دهسه لاتی کارگێری هه ری م و دهسه لاتی پارێزگا دا
دابه ش بکری، که ئه ویان خۆی له ئه نجومه نی وه زیران و ئه میان خۆی له
ئه نجومه نی پارێزگاگان دا ئه نوینی، واته په په ره وی بنه ما کانی نه ناوه ندییتی
بکری ت.

ئه وان ه ی دژی "نه ناوه ندییتی" و ئهم پێشنیارانه رائه وه ستن ئه وان ه ن که
قازانجیان هیه له مانه وه ی بودجه ی هه ری م و جووری سه ره فکردنی و،
دامه زاندنی کارمه ندانی پله و پایه جیاوازه کانی په یژه ی بهرپهوه رایه تی، له



ئەوانەن بە جۆری لە جۆرەکان سودمەندن لە شیۆه جیاوازه‌کانی گەندەلی.

ئیمە بیروبوچۆنەکانی خۆمان لە سەر ئەو بابەتە گەرنگانە نەشاردۆتەوه، هەم بە نوسین و هەم لە گفتوگۆی تەلەفزیۆنی دا بە ئاشکرا و بی پێچوپه‌نا رونمان کردۆتەوه. ئەمە نەك بە تاوان نازانین، بە‌لکو بە‌شیكە لە پرۆژە‌ی چاكسازی كارگێری هەریمی كوردستان.

#

دەستور: خەبات بۆ سەرۆكایەتی یان بۆ مافی كورد؟

تالەبانی لە چەند جیگەیه‌کی راپۆرتەكە‌ی دا شانازی ئەكا بەو دەستكەوتانەوه كه لە دەستوری عێراق دا نوسراون، كەسی ناگای لە پرۆسە‌ی نوسینی نەبی وائەزانی ئەمە قارەمانی بەدەستە‌ینانی دەسكەوتە دەستوریەكان.

لیڤەدا پێویستە بۆ میژو لەم بارە‌یه‌وه شایه‌تی خۆم تۆمار بكەم. هەر كەسێش ویستی ورده‌كاری زیاتری ئەم پرۆسە‌یه‌ بزانی، ئەتوانی پیرسی. بۆ خۆشبه‌ختی مەسعود بەرزانی سەرۆکی هەریمی كوردستان، ئازاد بەرواری و د رۆژ شاوه‌یس، ماون كە بەشدارێ راسته‌قینه‌ی پرۆسە‌كه‌ بون. ئەمە جگە لە دەیان كەسی تر كە بەو بۆنە‌یه‌وه لەبەغدا رۆژانە لە كۆبۆنەوه‌كان دا بەشدار ئەبون.

من ئەندامی پەرلەمانی عێراق نەبوم، لەبەرئەوه ئەندامی لیژنە‌ی داپشتنی دەستوریش نەبوم، كاتیك كە خەريك بو داپشتنی دەستوری عێراق بگاتە دوا‌یین قۆناغی، چەند رەشنوسیك بلاوكرایه‌وه كە مافە‌كانی كوردی بە رونی تیا دیاری نەكرا‌بو. مەسعود بەرزانی بۆ بەشدارێ لە دوا‌داپشتنی دا چو بۆ بەغدا، لەگە‌ڵ خۆی نوینە‌رانی لایەنە سیاسیە‌كانی كوردستان و نوینە‌رانی پەرلەمانی كوردستانی برد، داوا‌ی لە منیش كرد لە گە‌لی بچم بۆ بەغدا.

لە ژێر گوشاری ئەمەریكی دا بۆ ئەوه‌ی پرۆسە‌ی نوسینی دەستور بە رێكویی بپروا و لەكاتی دیاریكرا‌ودا تەواو ببی و رابگە‌یه‌نری، "مەتبه‌خیکی

ی' له نوێنه رانی هیژه سیاسیه سه ره کیه کانی عێراق و کوردستان پیکهینرا بۆ تاوتویکردن و ناماده کردنی ماده کانی دهستور. له و مه تبه خه دا تاله بانی و من نوێنه رایه تی یه کیتی مان کرد.

له و ره شنوسه ی که بۆ دهستور نوسرا بو دهسه لاتی سه رکۆماری سنوردار کردبو، پایه ی سه رکۆماری کرد بوه کاریکی ته شریفاتی. تاله بانی خو ی ناماده کردبو ببیته سه رکۆمار، نه و دهسه لاتانه ی بۆ سه رکۆمار، واته بۆ خو ی به که م نه زانی. نه یویست دهسه لاته کانی فراوان بکات. لایه نه عه ره بیه کان که شاره زاتر بون له کورد، نه یانویست سیسته می سیاسی عێراق په رله مانی بی و بۆ نه وه ی ته جروبه ی سه ره ده می سه دام دوباره نه بیته وه، سه ره وکی کۆمار پایه یه کی "ته شریفاتی و ئیحتیفالی" هه بی. دهسه لاتیکی نه وتوی نه بی بتوانی سیسته می سیاسی - په رله مانی بخاته مه ترسیه وه.

تاله بانی به مه رازی نه بو، له کۆبونه وه سه ره تاییه کانی رۆژی یه که م دا له سه ره دهسه لاته کانی سه رکۆمار دوانیکی توندوتیژی دا. له به ره نه وه ی که س نه بو به هاو دهنگی به تو په بیه وه کۆبونه وه که ی به جیه یشت و ئیتر هیچ به شداریه کی جدی و کاریگه ری له گفتوگۆکانی نویسی دهستوردا نه کرد، دو جار نه بی که هه ردوک جاره که ش به زه ره ر بۆ کورد ته واو بو:

یه کیکیان، زوربه ی لایه نه عه ره بیه کان رازی کرابون به وه ی که له دهستوری نویی عێراق دا ناماژه بۆ نه وه نه کریت "عێراق به شیکه له نه ته وه ی عه ره ب" که سه له های سال هۆی نا کۆکی کورد و حکومه تی ناوه ندی عێراق بوه. نه م ماده یه له دهستوری چه ند ده وله تیکی عه ره بی دا هه یه و له دهستوری چه ند ده وله تیکی تر دا نیه.

تاله بانی بۆ رازی کردنی عه ره ب پێش نیاریکی هی ناو، وتی: "نه مه هی عه مرۆ موسای نه مینی عامی جامیعه ی عه ره بیه و منیش پیم باشه بیخه ی نه دهستوره وه". پێش نیاره که ی بریتی بو له وه ی نه م رسته یه: "وهو عچو مؤسس وفعال فی جامعه الدول العربیه وملتزم بمیپاقها" بخریته ماده ی ۳ ی



۵. پېشنياره كەي بە خۇشپەنە وەرگېرا و خراپە دەستورەو، بەرەش لاوئوئو كى مادەي ۳ كە دانى نابو بەرەدا: "عیراق ولاتىكى فرەنەتەو و فرەناین و فرەمەزەب" ە لاواز بو.

دوھەمیان، داوی ئەوئو نوسینی دەستور تەواو بو، لیتر ئەبو بلاوئو كرىتەو و بو بخرىتە بەردەم دەنگدەرانى عیراق بۇ قەبولكردن یان رەفرزكردن، زالمای خەلیل زاد، سەفیری ئەمەریكا، لەسەر داواي هەندى لایەنى هەرەبی سونى ویستی مادەیه كى تازه تېهەلكنیشی دەستورەكە بكرى، لە ئەنجومەنى نوێلەرانى داها تودا بى ئەوئو ۸ سال چاوەروان بکەن، مادەكانى دەستور قابیلی دەستكاری بى و زۆرى ئەو مادانەش كە ئەیانویست دەستكاری بكرین، ئەو مادانە بون كە بە قازانجى كوردو شیعه بون.

لایەنى شیعه بەهیچ جۆرى نامادە نەبون ئەم مادەیه قەبول بکەن، بەلام لەسەر داواي خەلیلزاد، تالەبانى لایەنى كوردی "لیحراج" كرد قەبولی بکەن، هەر ئەوان لایەنى شیعهشیان بەم گۆرپنە رازی كرد، بە تاییبەتى سەید عەبدولعەزیز حەكیم كە سەرۆكى لیئتیلال شیعه بو. پاش دوجار سەردان و پیدانگریه كى زۆر لیئجا ئەویش لەسەر داواي كورد قەبولی كردو بو بە مادەي ۱۴۲.

لە كاتێك دا نوێنەرایەتى كورد خۆی دەورى سەرەكى هەبوە لە دانانى مادەي ۱۴۲ دا بۇ تەعدیلكردن دەستور، كەچی لیستا خۆی بە هەرەشەي دانەئى لە دەستكەوتە دەستوریەكانى.

عەرب ئەلیت "شر الیة ما بضحك"

#

جاران و لیستا

تالەبانى لە راپۆرتەكەي دا ئەئى:

"پێویستە ئەم راستیه بۇ خەلك روون كەینەو كە بۆچی: لە سەرۆك چاشە بابەلباب خائینەكانەو، تا سەر مەلا كرىكار، تا سەر چاشە هارەكانى خۆمالى،

تا سەرکۆنه جاسوس و کۆنه به عسی، ههروهها بانی تۆرانی جهبهه ی تورکمانی، به گهرمی دهنگیان بۆ دان؟ نایا له دژی پارتی و ی. ن. ک و حکومهتی ههریم و کوردایهتی نه بوو؟

جاران یهکی له هونه رهکانی تاله بانی دوان و نوسین بو.

پی نه چی له ژیر کاریگهری توپهیی دۆراندنی ههلبژاردن دا ئهم هونه رهشی لاواز بوی. نوسینهکانی و وتارهکانی پهرن له قسهی ناکۆک و رستهی ناهاوسهنگ، نهوهی له شوینیک دا نهیلی له شوینیکی تردا پیچهوانه کهی ئهلی، له یهک کات دا شتیکی و پیچهوانه کهشی دوباره ئهکاتهوه. لیستی ئهو تۆمهتانهی بۆ من و بزوتنهوهی گۆرانی ریز کردوه پهره له م جوهره شتانه.

له لایهک پیم ئهلی سلیمانچیتی ئهکا، که چی له شوینیکی تردا ئهلی ۳ ههزار ملیۆن دۆلاری کۆریهکانی له کیس سلیمانی داوه چونکه له ههولیر خهرجیان کردوه!

له لایهک پیم ئهلی دژی برایهتی کورد و گه لانه، که چی له شوینیکی تردا ئهلی هاوکار و دۆستی کۆنه به عسی و جاش و تۆرانیه!

له لایهک پیم ئهلی پیاویکی توندوتیژه کهس قبول ناکا که چی له شوینیکی تردا ئهلی هاوپی مه لا کریکاره، به واتهیهکی تر دۆستی ئیسلامیه توندپهوهکانه!

لیستی تۆمهته ههلبهستراوهکانی ههموو سنورهکانی مهنتیقی تیپه پراندوه، له "تهخوین" ی ئیمه وه سهر نه کیشی بۆ "تهخوین" ی سه دان ههزار هاوالاتی ئهم نیشتمانه.

له ههلبژاردنی ۲۰۰۹/۷/۲۵ دا زیاتر له ۴۴۵ ههزار کهس له هاوالاتیانی کوردستان دهنگیان به لیستی گۆران داوه. . . تو بلیی ئهو ههوه خه لکه جاشی بابلباب و کۆنه به عسی و خائین بوین؟ بۆچی ئهو کاتهی ئهم خه لکه پاکه دهنگی بۆ یه کیتهی ئه دا تیگۆشهر و دلسۆز و هاوالاتی پاک بون و ئیستاش که



دژی حکومهتی ههریم و کوردایهتی بن؟
 له لایهکی ترهوه هه مو کهس ئەزانی کەرکوک بەشداری له ههلبژاردنی پارلهمانی
 کوردستان دا نه کرد، ئیتر ئەم تالە بانی هه "جهبهه‌ی تورکمانی" له کوپوه
 هاتن و چۆن دهنگیان به ئیمه دا؟ له مه‌ش بترازی هه‌رکه‌سی باسی تۆرانی و
 جهبهه‌ی تورکمانی بکات، هه‌ق نیه تالە بانی بیکات، چونکه ئەو بو ئیکلیلی
 گولی برده سهر گوپری ئەتاتورک و هه‌ر له‌ویش رایگه‌یاند ده‌وله‌تی کوردی
 خه‌ونی شاعیرانه‌یه، نه‌ک من و هه‌لسوپراوانی گوپران.

ئایا هه‌ج لۆجیکی له‌م قسانه‌دا هه‌یه؟ ئەگه‌ر ئەمانه هه‌ر هه‌موی هه‌ولیکی
 ریکخراو نه‌بی بۆ په‌لپ گرتن و بیانو هه‌ینانه‌وه دژی بزوتنه‌وه‌ی گوپران چ
 مه‌به‌ستیکی تره له دوایه؟

#

کاکله‌ی راپۆرته‌که‌ی تالە بانی و مه‌به‌ستی پلینۆم

تالە بانی له راپۆرته‌که‌ی دا ئەلی:

"سیاسه‌تی راسته‌قینه‌ی گوپرانی گرده‌که

گوپرانی گرده‌که، که ده‌کاته گوپرانی نه‌وشیروان، له‌ده‌ستیکیه‌وه دژی ی. ن. ک
 کارده‌کات.

به‌لام سیاسه‌تی شاردراره، یان نیمچه شاردراره‌یان دژی کوردایه‌تی، دژی
 فیدراله، دژی یه‌کیته‌ی خاکی کوردستانه، دژی گه‌راندنه‌وه‌ی کەرکوکه بۆ
 باوه‌شی ههریم، دژی (ه. پ. ک) و یه‌کیته‌ی خه‌لکی کوردستانه. چۆن؟

۱- دژایه‌تیکردنی (ی. ن. ک) بۆ هه‌موو خه‌لک و خۆمان ئاشکراو روونه، بۆیه
 پیویستی به‌باسکردن نییه.



1- دۆڭۆ فیدرالی کوردستانن: گەر بۆیان بگری سلیمانی له هەریم جیاده که نه وه هەریم پارچه پارچه ده کهن، هەر پاریزگایه که بۆ خۆی لامه که زیه تیگی هه بیته.

2- دژایه تی کوردایه تین: به نه هیشتنی له و کیانه سیاسی کوردستان دۆڭۆ هەریمو فیدرالیه تی کوردستانن.

3- دۆڭۆ هاتنه وه ی که رکوکن بۆ سه ر کوردستان: هه رده م به گوته یه که جاریکیان ده لی و ا چه مچه مال و کفری و که لار هاتۆته سه ر سلیمانی و زۆر به ی نه وت و غاز له و ییه: ئیتر ئیمه بۆ له سه ر که رکوک هه را بکه یین؟ جاریکی تریان ده لی: با که رکوک پاریزگایه کی سه ر به خۆ بیته! له هه ردوو چاردا که رکوک له گه رپه ته وه سه ر هەریم!

4- لای هه ندی ده وله ت و هه ندی لایه نی سیاسی عیراقی ده لی (ه. پ. ک) زیاده یه و پنیو یستمان پنی نه ماوه.

5- هه ندی جاریان نه وشیروان به ناشکرا ده لی بادینی کورد نین، که رکوک ی که س نازانی چین؟ هه ولیئیریش (قه سه ی قیزه ون ده کات)، بۆیه هه ر سلیمانیان به سه:

جا هه قالینه: ئیمه پنیو یسته که له سه ر گۆرانی نه وشیروان ده نووسین، له م راستیانه بۆ خه لک روون که ینه وه. نه که شتی شه خسه کانیان. پنیو یسته خه تهری له و سیاسه ت چه وته یان ریسوا بکه یین.

هه ره که پنیو یسته له م راستیه ش بۆ خه لک روون که ینه وه، که له و گۆرانه پنیو یسته به نه وشیروان ناکریت، به لکو به ی. ن. ک و پارتی و حکومه تی هه ریمی کوردستان ده کریت، که له وان دژایه تیان ده کهن.

#

له مه کاکله ی راپۆرته که ی تاله بان ی و مه به ستی سه ره کی پلینۆمه که یه تی! تاوانبارکردنی بزوتنه وه ی گۆرانی به و هه مو دوژمنایه تی به له گه ل کوردایه تی، فیدرالیزم، پنیشمه رگه، که رکوک. . . . جگه له چه واشه کاری شتیکی تر نیه.

هه‌بهره‌ی تاله‌بانی له پلینۆمه‌که‌ی نمایشی سیاسی، عه‌سکهری، نه‌فسی‌یه. . .
 بۆ سازدانی هه‌مو هیژ و توانای خۆی و یه‌کییتی و داووده‌زگا حکومه‌تیه‌کان،
 دژی بزوتنه‌وه‌ی گۆپان. له به‌ر نه‌وه‌ی خۆی سه‌رکۆماری عێراقه و له هه‌مان
 کات دا سه‌رکرتیری گشتی یه‌کییتی نیشتمانی و فه‌رمانده‌ی گشتی
 پێشمه‌رگه‌کانی و به‌رپرسی یه‌که‌می ده‌زگا‌کانی زانیاری و هه‌والگری و
 ئاسایشه، حیزبه‌که‌شی هاوبه‌شی حکومه‌تی ناوه‌ندیی به‌غداد و حکومه‌تی
 هه‌ریمی کوردستانه، ئه‌بێ راپۆرته‌که‌ی به هه‌ر شه‌یه‌کی جدی وه‌ربگیری.
 مروۆ ئه‌بێ بپرسیت:

ئایا ئه‌و لێشواوی تیرۆر و تۆقاندن و هه‌ر شه‌انه‌ی له‌دوای پلینۆمه‌وه بۆ سه‌ر
 لایه‌نگران و هه‌لسۆپاوانی گۆپان ده‌ستی پێ کردوه، په‌یوه‌ندی به‌م قسه و
 تۆمه‌تانه‌وه نیه که تاله‌بانی بۆ بزوتنه‌وه‌ی گۆپانی هه‌لئه‌به‌ستیت؟

ئایا ئه‌و تۆمه‌تانه‌ی تاله‌بانی بۆ بزوتنه‌وه‌ی گۆپانی ریز نه‌کات، هه‌لکردنی
 چرای سه‌وز نیه بۆ ئه‌و ده‌ستدریژیانه‌ی له دوای پلینۆمه‌وه کراوه‌ته سه‌ر
 لایه‌نگر و هه‌لسۆپاوانی گۆپان؟

ناساندنی بزوتنه‌وه‌ی گۆپان و هه‌لسۆپاوه‌کانی له لایه‌ن تاله‌بانییه‌وه، به‌خه‌ته‌ر
 بۆ سه‌ر کوردایه‌تی، هه‌ریمی کوردستان، فیدرالیزم، دیمۆکراسی، پێشمه‌رگه،
 که‌رکوک و دانانی به‌ دوژمنی یه‌کییتی و کورد و کوردستان خوشکردنی
 زه‌مینه‌یه بۆ پاکتاوی جه‌سته‌یی بزوتنه‌وه‌که و هه‌لسۆپاوه‌کانی.

بۆیه له‌دوای ئه‌م راپۆرته‌وه که به‌شیوه‌یه‌کی فه‌رمی له‌لایه‌ن راگه‌یانندی
 یه‌کیتییه‌وه بلاو کراوه‌ته‌وه، ئۆبالی هه‌مو روداویکی ناخۆش و قه‌وماویکی
 نه‌ویستراو ئه‌که‌وێته ئه‌ستۆی تاله‌بانی و یه‌کییتی نیشتمانیی کوردستان و
 ئه‌وان به‌رپرسیاری سه‌ره‌کی هه‌مو پاشه‌اته‌کانی ئه‌بن.